BOEKENGIDS

IIe JAARGANG

1933

BOEKEN-GIDS

ALGEMEEN

NEDERLANDSCH -- BIBLIOGRAFISCH -- TIJDSCHRIFT

ELFDE JAARGANG

1933

Orgaan van het Algemeen Verbond

— van Katholieke Boekerijen —

VERKLARING

der conventioneele teekens

gebruikelijk in Boekengids

I = **Verboden Lectuur:** Boeken die
1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen;
2) door de algemeene regelen van de Kerkelijke Wet veroordeeld zijn;
of 3) op grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moeten worden geacht.

II = **Streng voorbehouden Lectuur.**
Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, *om gegronde redenen*, door *wel*gevormde rijpere lezers worden gelezen.

III = **Voorbehouden Lectuur.**
Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten *ook ontspanningshalve*, zonder nadeel door *gevormde* lezers kunnen gelezen worden.

IV = **Lectuur voor Volwassenen alleen** (circa 18 à 20 jaar en ouder).
Veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming.

V = **Lectuur voor Allen.**
Ook voor aankomende jeugd (14, 15 jaar en ouder) geschikt.

VI = **Kinderlectuur.**
VIA = Voor grootere kinderen (13, 14, 15 jaar);
VIB = Voor ietwat gevorderde lezertjes (9, 10, 11, 12 jaar);
VIC = Voor beginnelingen (6, 7, 8 jaar).

M = Bizonder voor meisjes geschikt.

J = Bizonder voor jongens geschikt.

* (Asterisk bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = «Onderstelt meer dan gewone geestesontwikkeling vanwege den lezer» of «Voor specialisten bedoeld».

° (Bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = minderwaardig, onbruikbaar of onpaedagogisch.

† of ◆ = In een katholieken geest geschreven.

K = Kommunistisch.

L = Liberaal, vrijzinnig-protestantsch of anticlericaal getint.

N = Storend neutraal

P = Protestantsch.

S = Socialistisch

T = Theosofisch, boeddhistisch, pantheïstisch, spiritistisch, enz.

SCHRIJVERSCATALOOG

van den 11ⁿ Jaargang

Wat er buiten de hier besproken werken nog verder verscheen in 1933, zal worden opgenomen in het « Roman-Repertorium » dat over enkele maanden van de pers komt. Daarom worden ze hier niet vermeld als de voorgaande jaren het geval was.

Naast het (Romeinsch) *zedelijk waardecijfer* van de opgenomen werken wordt telkens ook het (Araabsch) *vakcijfer* meêgedeeld.

De getallen in vette cijfers aan 't uiteinde van den regel, geven de volgnummers der recensies aan.

A

AAFJES, SIJTJE **10.091, 10372**
ABOUT, EDMOND
De speelhel van Baden-Baden (IV-83.1) . **9984**
ACKET, D. **10.609, 10.610**
ADACEE
Poent (V-M-83) **10.188**
ADAMSON, CHR.
Haar bevrijding, vert. nr H. Courths-Mahler **10.273**
Zijn levenskameraad, vert. nr H. Courths-Mahler **10.178**
ADRIAENSEN, J.
Lodewijk Kossuth en de vrijheidsoorlog in Hongarije (V-†-9) **10.719**
AERTS, HUIB.
Nachtelijke gaarde (V-81) **10.048**
ALBE
Paradijsvogel (V-†-81) **10.049**
ALCOTT, LOUISE M.
De drie kikkers (VIB-83.8) **10.011**
Een gaatje in den muur (VIB-83.8) **10.011**
De kerstdroom en hoe die waarheid werd (VIB-83.8) **10.011**
Het suikerland (VIB-83.8)
De tooverdoos (VIB-83.8) **10.011**
De tooverschoenen (VIB-83.8) **10.011**
AMESZ, E. **10.156**
ANDERSEN, H. C.
Sprookjes en vertellingen (V-83.8) **10.189**
ARKINA, NINA
De man dien zij lief had (IV-83.0) **10.172**
ARTS, A. C. B., Dr
Twee kereltjes... vert nr Henr. Charasson **10.272**
ASHTON, MARK
De vrouw van Pilatus (IV-83.9) **10.676**
ASTAES, C.
Dierensport (VIB-83) **10.199**
AUSTIN, ANNE
De moord aan de bridge-tafel (III-83.0) **10.166**
AYRES, RUBY M.
Barry Wicklow's huwelijk (IV-P-83) **10.173**
De dansmeester (IV-83) **10.271**
De gelukkigste vrouw (III-83) **10.266**
Louterende liefde (IV-83.1) **10.067**
Noodlots vreemde wegen (IV-83.0) **10.838**
De oude liefde kwam... (III-83) **10.167**
Toch niet tevergeefs (III-83.1) **10.348**
Weergevonden (IV-83) **10.677**
Wie waagt die wint (IV-83.0) **10.350**
Zijn vergissing (IV-83) **10.351**

B

BAART DE LA FAILLE-WICHERS HOETH, HENRIETTE
Beschadigde levens (IV-83) **10.352**
BACKEBERG, CURT
Cactusjacht tusschen Texas en Patagonië (V-59) **10.417**
BACKER, W. **10.087, 10.096**
BAEKELMANS, LODE 11e Jg bl. 143
Het rad v. avontuur (IV-83) **10.627, 10.678**
BAERS, J. 11e Jg bl. 4
BAEYENS, ALBERT
Toen Witje-Witje, het kabouterke, nog een snotterke was (VIA-B-†-83) **10.703**
BAGNOLD, ENID **10.608**
Elly en Thomas en Jo (V-VIA-B-83) **10.608**
BAHR, HERMAN 11e Jg bl. 338
BAILEY, TEMPLE
Stormen (IV-83.1) **10.353**
BAKELS, A.
Waarom ik niet... vert. nr B. Robazki (ps. v. M. Dekker) **9976**

BAKKER, G. P.
Victoria, vert. nr Knut Hamsun 10.227
BALLINGS, JAC.
Het kroontje van O. L. Vrouw (V-M-†-82) 10.664
BAMPS, O., S. J.
Regels voor de Ned. uitspraak (V-†-79: 4393) 9962
BARBUSSE, HENRI
Het liedje van den soldaat (III-83:89:309) 10.714
BAUM, VICKI
Leven zonder geheimen (II-83.1) 10.057
BAZIN, RENÉ
Donatienne (IV-†-83.3) 10.174
De gids van den keizer. De verloving van de typiste. De vigilie voor Paschen (V-†-83.8) 10.190
BEGEER, P. A.
Sprookjes van den tuin (VIA-83.8) 10.006
BELDER, R. 10.102
BELINFANTE, L.
Charlie Chan... vert. nr E. D. Biggers (IV 83.0) 10.583
BELLON, K. D., Dr
Inleiding tot de vergelijkende godsdienstwetenschap (IV*-†-1:20) 10.397
BELPAIRE, M. E. 11e Jg bl. 51, 261
BENDER, L., O. P.
Huwelijk en huwelijksbeletselen in de Katholieke Kerk (IV-†-23:26) 10.134
BENNETT, ARNOLD
Late liefde (V-83) 10.597
BENOIT, JACQUES
Sebastiaan... vert. nr Fr. Herwig 10.666
BENOIT, PIERRE 11e Jg bl. 51
BENSON, ROBERT HUGH
Hoe een koning overwon (IV-†-83.9) 10.300
Laat de kleinen tot Mij komen (VIC-†-83:24:37) 136, 10 308
Met welk recht? (V*-†-83.9) 10.301
Oddfish (IV*-†-83.9) 88, 10.302
De tragedie eener koningin (IV-83.9) 225, 10.303
BERGHEN, R. 11e Jg bl. 261
BERNERI, C.
Kerk en prostitutie (I-2:37) 10.555
BERTENS, J. 10.703
BESANT, ANNIE 11e Jg bl. 338
BETLEM, GUUS
Het avontuurlijke levensjaar van Brammetje (VIA-J.83.0) 10.532
BEVERSEN, N. J., Dr
Caspar Hauser... vert. nr J. Wassermann 10.282
BEVERSLUIS, MARTIEN
De bellenblazer (IV-81) 10.156
BIEGER, N. K.
De jongen van de Plaggenhut (VIA-83.1) 10.533
BIENFAIT, CL.
Sara... vert. nr Johan Skjoldborg 10.361
BIERENS DE HAAN, P., Dr
Misdadige kinderen (IV*-P-37:15) 10.138
BIGGERS, E. D.
Charlie Chan zet het voort (IV-83.0) 10.583
BIRKNER-COURTHS, FRIEDE
Alice en haar minnaars (IV-83.0) 10.439
Mijnheer Pietlut wil trouwen (IV-83.0) 10.440
BLAISSE, W. A. J., pr.
Het geloof... vert. nr Kard. James Gibbons 10.238
BLANKENBERG, TOM
Het spookt aan boord (VIA-J-†-83.0:9:91) 10.453
BLINK, H., Prof. Dr
Wis- en natuurkundige aardrijkskunde (V-51:53:9) 10.418
BLOEM, J. C.
Kostbaar gif, vert. nr M. Webb 9978
BLOEMEN, CAREL
Gebedsleven, vert. nr J. en Raissa Maritain 10.135
BLOK, L.
Avonturen... vert. nr E. Aleko Lilius 10.435
BLOKKER, WILHELMINA
Geheel wat nieuws (VIB-N-83.8) 10.200
Van alles wat (VIB-N-83.8) 10.201
BÖCKLING, J. J. C.
Jeugdjaren van Peet Jansen (V-VIA-J-†-83) 10.704
BOERMAN, W. E., PROF.
Wis- en natuurkundige aardrijkskunde (51:53:91) 10.418
BOGAERTS, FRED 10.360
BOGAERTS, THEO
Mazurka 11e Jg bl. 51
BOHATTA-MORPURGO, IDA 10.459
BOHTLINGK, MAD.
Goethe .. vert. nr Emil Ludwig 10.383
BOLLEN, JORIS
Papierarbeid in de lagere school (V-37) 10.407

BOOMSMA, J.
De techniek van kampeeren (V-79) 10.249
BOONEN, J.
Donatienne, vert. nr R. Bazin 10.174
De gids... vert. nr R. Bazin 10.190
BOREL, HENRI 11e Jg bl. 297
BORMS, AUGUST
Vier jaar in 't land der Incas (V-91) 10.107
BORREBACH, H. 10.094
BOSCHMA, HILBRANDT
Om den Wiehmenhof (IV*-83.8:2) 10.441, 10.391
BOSCH VAN DRAKESTEIN, G. 10.460
BOSLOPER, TH. J. J.
Zijn fout hersteld, vert. nr Isabel C. Clarke 10.356
BOUDIER-BAKKER, INA
De verschijningen der menschenziel in het sprookje (V*-84) 10.538
Het kind in den strijd met leugen en vrees (IV-84:37) 10.139
BOUMA, IEK 10.249
BOWEN, MARJORIE
Dei gratia (III-IV-P-83.9) 10.062
Prins en ketter (III-IV-P-83.9) 10.063
BRAAKENSIEK, J. 10.612
BRAME, CHARLOTTE M.
Een meisje uit duizenden (IV-83.0) 10.354
BRAND, MAX
Gieren uit het Wilde Westen (IV-83.0) 10.355
De zwaarste tocht (IV-83.0) 10.679
BRANDENBURG, R. J.
Het raadsel en de prinses (IV-83.0) 9985
BRÉMOND, HENRI 11e Jg bl. 296
BRETTE, MAURICE
Sans sousape 11e Jg bl. 18
BREUNESE, J. N.
De vierdaagsche (V-79) 10.423
BRIAULT, M.
La prodigieuse vie de René Caillié ou La découverte de Tombouctou (V-†-83.9: 92:91) 10.112
BRIDGES, VICTOR
Om de koningin (IV-83.0) 10.175
BRINKGREVE-WICHERINK, T.
Wat het sterkst spreekt (III-83) 10.349
BROCAS, MAURICE 10.598
BROECKAERT, KAREL
Jellen en Mietje (IV-83.8:82) 10.484
BROEKHUYZEN, S., Dr
Het paddestoelen-boekje (V-58) 10.332
BROERS, A.
Engelsch woordenboek... bew. nr K. ten Bruggencate 10.330
BROMBERG, PAUL
De hooge boog (IV-83.1) 10.442
BROUWER, M., Dr
Met spade... vert. nr E. Zamacois 9977
BRULEZ, A.
In den storm (V-83:89:93) 10.715
BRULEZ, RAYMOND
Sheherazade (II-L-83:87) 9975, 9947
BRUNING, HENRI
Onze priesters (IV-84:26) 10.319
BRUNT, N.
Elly en... vert. nr Enid Bagnold 10.608
BRUSSE-VAN HUIZEN, JOS
Zotteke (II-III-83) 10.505
BUISSON, FR. 10.160
BUSKENS, EMIEL
Ondergang (V-81.9:82) 10.484, 10.498
BUYSSE, CYRIEL 11e Jg bl. 18
Twee werelden (III-83:91) 10.235bis

C

CALLEWAERT, L. J., O. P.
Schoonmenschelijkheid : 3e reeks (IV-†-84:37) 10.140
CAMERLINCKX, F.
Geschiedenis van de Middeleeuwen (V-†-9:37) 10.386
CARLISLE, HELEN GRACE
Moederhart (III-IV-83) 10.508
CARTON DE WIART, HENRY
De woelige stede (V-†-83.9) 10.527
CAUBERGHE, J. R. S.
Bloemlezing uit katholieke schrijvers (V-†-88) 10.378
CELEN, V.
Fransch Vlaanderen (V-84:324:809) 10.710
CERVANTES 11e Jg bl. 216
CEUTERICK, JEF
...Eentje te kort! (III-82) 10.256
CHADOURNE, MARC 11e Jg bl. 216
CHARASSON, HENRIETTE
Twee kereltjes en hun moeder (IV-83) 10.272
CHARLES, PIERRE, S. J.
Altijd bidden (V-†-24) 10.400
CHASALLE, F.
Harlekijn (III-IV-82) 10.052
CHATEAUBRIAND 11e Jg bl. 178
CHRISTIANSEN, SIGURD
Twee levenden en een doode (V-83) 10.283

CHRISTIE, AGATHA
De onschuldige moordenaar (IV-83.0) 10.068
CLAES, ERNEST
Namen 1914 (V-†-83:89) 10.104
Toen Ons-Lieve-Vrouwke heuren beeweg deed (V-†-83.2) 10.541, 10.598
CLAES-VETTER, STEPHANIE
Albertine Steenhoff-Smulders 11e Jg bl. 161
CLAEYS, D.
De twee medaljons, vert. nr Georges Vaxelaire 10.433
CLARKE, ISABEL C.
Zijn fout hersteld (IV-†-83.0) 10.356
COMMISSARIS, AUG. C. J.
Leerboek der algemeene geschiedenis: 2e dl (V-†-9) 10.470
CONSCIENCE, HENDRIK 11e Jg bl. 298
CONTÉ, LODE
Blonde haren, blauwe kijkers (VIA-B-83) 10.609
Van nul tot zes (VIB-83) 10.012
CONTRIJN, J.
Mijnramp, vert. nr H. Spack 10.056
De sterrendief, vert. nr M. de Ghelderode 10.053
COOLEN, ANTOON
De schoone voleinding (IV-†-83.0) 10 176
COOPER, J.
Christus en zijn kerk: 2e dl (V-†-37:23:26) 10.237
COPIJN, NAN
Yolanda (III-83) 10 267
CORBET, AUGUST
Heer Daneelke (III-82.9) 10.499
CORDES
De kleine danslegende (V-82) 10.158
CORNEL, WIEBE
Het batikken (V-74) 9971
CORNETTE, A. H., Mr
Periscoop: 1e dl (IV-84) 10.132, 10.205
CORSARI, WILLY
De man zonder uniform (I-83.1) 10.472, 10.504
Wiek wint (IV-V-83) 10.357
COSTER, D.
Dostojevski (IV*-84:92.8) 10.235bis
COUPERUS, LOUIS 11e Jg bl. 261
Romantisch avontuur (IV-83) 10.177
COURTHS-MAHLER, H.
Eva's liefde (IV-83) 10.584
Haar bevrijding (IV-83) 10.273
Haar groote strijd (IV-P-83) 10.069
COURTHS-MAHLER, H.
Mijn alles (IV-83) 9986
Verboden liefde (IV-83) 10.070
Verborgen liefde (IV-83) 9987
Zijn Indische vrouw (IV-83) 9988
Zijn levenskameraad (IV-83) 10.178
CRAMER, RIE 10.204, 10.375
De reizen van Olle Patolle (VIC-087:81) 10.375
CRICK, JEF
Veva (IV-†-82) 10.343
CROLS, FR., pr.
Krabbels van heer-oom (V-† 84:37) 10.242
CRUYSBERGHS, MGR
Apostolaat (V-†-24) 10.556
De godsvrucht tot het H. Hart van Jezus (V-†-24) 10.557
Kristus' koningschap (V-†-23:24) 10.035
Wilsvrijheid (V*-†-25) 10.558

D

DAMEN, CHR. 10.010
DANE, MONA
Elsie (V-†-83) 10.599
DANIELS, RUMOLDUS 10.606
DE BAS, M. F.
Dei gratia, vert. nr Marjorie Bowen 10.062
Prins en... vert. nr Marjorie Bowen 10.063
DE BIJSER, V.
Kleine dansleg., bew. nr Cordes 10.158
DE BOER, G.
De zorg voor het hart (IV-61) 10.657
DE BOONE-SWARTWOLT, I. C.
Jan Zuidwester en zijn kraai (VIB-83) 10 202
Het rosarium (IV-88:37) 10.243
DE BRANCOVAN, ANNE 11e Jg bl. 178
DE BRUIJN, I.
Rembrandt's etsen (V-76) 10.151
DE BUISONJÉ, W.
Don Quichote. . vert. nr Frateco 10.586
DE CIMONT, RUPERT
Flip Speelman. Erfelijk belast (I-83) 10.571
DECOENE, A.
Christus en zijn kerk: 2e dl (V-†-37:23:26) 10.237
Psychologie pédagogique et doctrine chrétienne de l'éducation (IV*-†-15:37) 10.654
DE CRAENE, BAS.
De volksmenner bij een landverhuizing (V-†-83.9:22) 10.191
De volksmenner Mozes (V-†-82:22) 9972

DEEPING, WARWICK
Vrouwenstrijd (IV-83:379) 10.071
DEES, E.
Meester Tim op jacht (VIC-†-83:087) 10.097
Naar wonderland (VIC-†-83:087) 10.097
DE FEIJTER, M. 10.200, 10.201
DE GHELDERODE, MICHEL
De sterrendief (V-82) 10.053
DEGOUY, N. 10.011-2, 10.457, 10.706-8
DE GREEF, J., O. M. I.
De hel... vert. nr P. Humpert 10.430
DE GROOT, JAN H.
Rond de wereld (IV-81) 10 253
DE GRUYTER, W. JOS.
Het werk van Käthe Kollwitz (IV*-76:74) 10.484
DEHON, J. L.
Het priesterhart van Jezus (IV-†-24) 9951
DE HOVRE, FR.
Christus en zijn kerk: 2e dl (V-†-37:23:26) 10.237
DE JONG, A. M.
Dag d. oordeels, vert. nr A. Latzko 10.105
De dood van de patriarch (I-83) 10.163
DE JONG, W. R.
Citta del Vaticano (V-†-91:26:7) 10.111
DE JOSSELIN DE JONG, K. H. R.
Dissonanten (III*-83.8) 10.576
DE KEERSMAEKER, G.
Grondbeginselen... vert. nr Kard. Hlond 9956
DEKKER, MAURITS
Waarom ik niet krankzinnig ben (II-83.1) 9976
DE LA FONTAINE
Fabelen (VIC-83.8) 10.098
DE LANGHE, MARIA
De bedrijfsraden in Duitschland (V*-†-33) 10.244
DE LATTIN, AMAND
Oud-Antwerpsche vizioenen (IV-83.9:83.8) 10.484
DE LEEST, A., S. C. J.
Congoleesche verhalen (V-VI-†-83.8:266) 10.365
DELL, ETHEL M.
Speelbal van wind en golven (IV-83.0) 10.274
DELMAR, VINA
Cirkelgang (III-83.1) 10.064, 10.577
DELPORT, RIK
Snobvrouwtjes (IV-82) 10.054
DELPORT, RIK
Het spel van Ruusbroec de Wonderbare (V-†-82.2) 10.257
DELPORTE, LUCIEN, PR.
Ons familieboek (V-†-31) 10.408
DEMAN, ALBERT
Herman's offer (V-†-82) 10.566
DE MAN, HENDRIK
Nationalisme en socialisme (III-S-32:33) 10.235bis
Sociale krachten in de hedendaagsche crisis van Duitschland (III-S-3) 10.323
DE MAN, HERMAN
Aardebanden (I-83) 10.120; 11e Jg bl. 85
De eenzame (III-IV-83.1) 10.121; 11e Jg bl. 85
Hollanders, komt naar het water (V-83:91) 10.126; 11e Jg bl. 88
Jan Allemachtig en andere verhalen (IV-83.8) 10.125; 11e Jg bl. 87
De kleine wereld (III-IV-83) 9948, 10.128
Maria en haar timmerman (IV-†-83.1:2) 9948bis, 9989, 10.129
Meester Lampelaar en andere verhalen (III-83.8) 10.127; 11e Jg bl. 88
Rijshout en rozen (III-83.1) 1907, 10.122; 11e Jg bl. 86
Van winter tot winter (III-83) 10.123; 11e Jg bl. 86
Vizioen van kinderheil 10.119; 11e Jg bl. 85
Het wassende water (III-83.1) 10.124; 11e Jg bl. 86
Een week van groot gebeuren 10.119; 11e Jg bl. 85
Weideweelde, 2 dln (II-83) 10.119; 11e Jg bl. 85
DE MAREST, AIMÉ
Het brandglas (IV-81) 10.235bis, 10.496
DEMEDTS, ANDRE
Mannen van de straat (IV-83.8) 10.480, 10.516
DE MEYER, ALB.
Moke of De kleine heidin (V-VIA-†-82:266) 10 567
DE MEYER, PETRUS BAPTISTA, P.
De verzonken hoeve (V-VIA-†-83.9) 10.084
DEN DOOLAARD, A.
De witte stilte (II-83.1) 10.233, 10 263
DE NÈVE, ED.
In de strik (II-83.3) 10.029, 10.058
DE NOAILLES, GRAVIN MATTHIEU
11e Jg bl. 178, 262

DENUCÉ, J. 11e Jg bl. 261
DE PAEPE, MARCEL
Elsje uit « De Heidekant » (V-82:78) 10.427
DE PILLECYN, F.
Stijn Streuvels en zijn werk (IV-†-84: 92.8) 10.130, 10.206
DERAEDT, EUGEEN
Bij den dentist (IV-82) 10.428
DERCKX, H., Dr, pr.
Ik ga trouwen, vert. nr R. Plus 9958
DE RIDDER, EUGEEN
Sterke Jan (VIA-B-J-83) 10.454
DE RIDDER, TONY
Caesar vert. nr M. Jelusich 10.065
DERMOUT-VISSCHER, C. A.
Barry Wicklow's huwelijk, vert. nr M. Ruby Ayres 10.173
Toch niet tevergeefs, vert. nr Ruby M. Ayres 10.348
DE ROO, C. A., Jr
Ontstaan en... vert nr Prof. H. Sée 10.042
DERSELLE, C.
Beauraing. Waar ligt het bovennatuurlijke? (IV-24.27) 10.487
DE SCHEPPER, L.
Schuld en... vert. nr F. W. Foerster 10.141
DE SINCLAIR, F.
Klepman en de malaise (IV-83) 10.179
DES OMBIAUX, MAURICE 11e Jg bl. 179
D'ESPALLIER, VICTOR
Uit het werk van Piaget (IV*-37) 10.324
DE ST EXUPERY, ANTOINE
Nachtvlucht (V-83) 10.192
DE STOPPELAAR, R. J.
Op Frieslands wijde wateren (V-91:71:83) 10.695
DEVISSCHERE, BERT
Het Sovjetisme (I-K-32:33.2) 10.655
DE VLEESCHOUWER, FR. 10.380
DE VOGHT, JOZEF, pr.
Pycke (V-†-83) 10.366
DE VREESE, J.
Tusschen kostschool en verloving (IV-V-†-37:24) 9955
DE VRIES, HENDRIK
Stormfakkels (II-III*-81) 10.157
DEWACHTER, RICHARD
Therese Neumann, de bode van Konnersreuth (V-†-91:92.2:24) 10.113
DEWILDE, FR.
De speaker (V-82) 10.344
DEZAIRE, P. N.
Handboek der poëtiek (IV-801-81) 10.017
DIETBRAND 11e Jg bl. 338
DILS, GEERT
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
DIRICKX, FRANS
Adel en zwijnen (IV-82) 10.665
Op het bureau van politie (V-82) 10.429
DIXELIUS, HILDUR
De pleegkinderen (III-IV-83) 10.509
DOEBLING 11e Jg bl. 216
DOLORES, M.
Kinderen uit het land der zon (V-†-83: 266) 10.530
Op de grenzen (V-†-83.1) 10.553, 10.601
DOM, P. 10.093, 10.197, 10.533, 10.534
DONKER, A.
De vos... vert. nr Mary Webb 10.434
DOODKORTE, ALB. C., O. P.
Begrijpen (IV*-†-15) 10.398
DOORMAN, CHRISTINE
Doornroosje (VIB-C-83) 10.204
Klein Duimpje (VIB-C-83) 10.204
Roodkapje (VIB-C-83) 10.204
Sneeuwwitje (VIB-C-83) 10.204
DOORMAN, CLAUDINE 10.605
DOSFEL, LOD
Verzameld werk : 6e en 7e dl (V-†-04:88) 10.463
DOSTOJEWSKI, F. M.
Christus en de grootinquisiteur (II*-83:26) 9975bis
DRÉ
Brabantsche brieven (V-86:83.8) 10.528
DROUVEN, ERNST, S. J.
De eed van den inlander (V-VIA-†-83.0) 10.085
DU BUS DE WARNAFFE, CH.
Voor ons vrij onderwijs (V-†-37:32) 10.653
DUDLEY, O. FR. 11e Jg bl. 41
De ijzeren monnik (IV-V-†-83.1:83.2) 10.025; 11e Jg bl. 42
De schaduw over de aarde (V-†-83.2) 10.024; 11e Jg bl. 42
DUDLEY, TANEY
De blanke negerkoning (IV-83.0:83.9) 10.364
DUHAMEL, GEORGES
Belijdenis te middernacht (II-III-83.1) 10.669
DUIJM, M.
Tusschen de struiken (VIA-J-†-83) 10.705
DUMAS, ALEXANDRE VADER 11e Jg bl. 262
DUMUR, LOUIS 11e Jg bl. 140

DUNCKER, J. C. W.
Op en top een Hollander (V-83.0) **10.367**
DU PONT, LOUIS, S. J.
Méditations (V-†-24) **10.401**
DUPRAT, JEANNE, Dr
Over oorlog en vrede in den geest van Proudhon (III-S-309) **10.039**
DUURSMA, G D.
Cactusjacht... bew. nr Curt Backeberg **10.417**
DUVERNOIS, HENRI 11e Jg bl. 216
DUYKERS, LOUISA
Aquarellen uit Italië (V-†-91) **10.623**
DWORSON, L.
Cirkus. — IJsco, bew. nr C. Marschak **10.373**

E

E. B.
Voor de tweede... vert. nr E. J. Rath **10.446**
EBERHART, MIGNON G.
Het geheim van Hunting's End (IV-83.0) **10.275**
EECKHOUT, JORIS, pr.
Litteraire profielen : 5e dl (V-†-84) **10.131, 10.207**
EGELIE, CO **10.005**
EGGERT, S.
Liefde... vert. nr A. Rachmanowa **10.033, 10.118**
Mijn huwelijk... vert. nr A. Rachmanowa **10.671**
EHL, A.
Geestelijke leiding voor kloosterzusters (IV-†-24) **10.559**
EIPPER, P.
Dieren kijken ons aan (IV-V-59:83.8) **9963**
ELBERTS, G. W.
Doctor Dolittle... bew. nr H. Lofting **10.009**
ELIASBERG, A.
Russen... vert. nr S. Fedortschenko **10.716**
ELLENS, H.
Het monogram voorheen en thans (V-74) **9969**
ELZER-COURTHS, MARGARETE
Adeline's kinderen (IV-83) **10.443**
De man die zijn vrouw niet kende (IV-83) **10.585**
ENGELHARD, J. L. B.
Raadgevingen voor de aanstaande moeder (IV-M-61:396) **10 658**
ERNST, PAUL 11e Jg bl. 216
EYCK, CHARLES **10.542, 10.591**
EZERMAN, J.
De blanke negerkoning, vert. nr F. Wirkus; T. Dudley **10.364**
De zwarte... vert. nr Rafaël Sabatini **10.270**

F

FABRICIUS, JOHAN
Mario Ferraro's noodlottige liefde (II-83) **10.476, 10.506**
Venetiaansch avontuur (II-83) **10.475, 10.507**
FEDORTSCHENKO, SSOFJA
Russen (IV-83.8:89) **10.716**
FERNANDEZ, RAMON
Le pari 11e Jg bl. 18
FÉVAL, PAUL 11e Jg bl. 142
FIDELIS, P., O. M. C.
Vier geestelijke liederen (V-†-78) **10.250**
FIEDLER, EMIL
Meesters van morgen? 1e dl (IV*-†-24) **10.036**
Meesters van morgen? 2e dl (IV*-†-24:3) **10 560**
FINN, FRANCIS, S. J.
De held van de Missisipi (Joolsingel: 1) (VIA-†-88) **10,092**
FISCHLE, ERNST
Zestien maanden in gevangenschap bij Chineesche Communisten (V-P-93:32:91) **10.114**
FLETSCHER, J. S.
De wraak der verdrevenen (IV-83.0) **10.444**
FOERSTER, F. W.
Schuld en boete (IV-39:15) **10.141**
FOKKER, A. A.
De kleine denneboom (VIC-83) **10.376**
FOPPEMA, YGE
Het mes... vert. nr Homo sum **10.602**
FRANKE, S.
Sagen en legenden rond de Zuiderzee (IV-83.8:39) **10.072**
FRANKEN, J. PZN **10.531**
FRANKEN, TJEBBO
Rond het huis van den dokter (IV-83.0) **10.027, 10.073**
FRANKFORT, CLARA
Eenvoudige handwerken : 1e dl (V-64) **10.493**

FRANSEN, FRANS
Puk en Muk en Moortje naar Amerika (VIA-B-J-83) **10.455**
FRANSEN, J.
Belijdenis .. vert. nr G. Duhamel **10.669**
FRATECO
Don Quichote van München (IV-83.3: 83.9:32) **10.586**
FREDRIX, EMIEL
Van twee jongens en een ouden heer (VIA-J-83) **10.610**
FRITSCH, THEODOR 11e Jg bl. 298
FULDA, FRANK 11e Jg bl. 216

G

GALSWORTHY, JOHN 11e Jg bl. 17, 54
GARNIER, GEORGES LOUIS
La grève du sang 11e Jg bl. 18
GARVICE, CHARLES
De hebzucht van M. Carton (V-83.0) **9997**
Lady Juliet's wraak (IV-83.0) **10.180**
GASPARRI, PETRUS, KARDINAAL
Katholieke katechismus (V-†-23:37) **10.037**
GAUTIER, EMILE 11e Jg bl. 216
GEEREBAERT, V.
De litanie van O. L. Vrouw (V-†-24) **9952**
GEERTSEMA, G.
Koert's groote vacantie (VIA-J-83) **10.196**
GERBOSCH, E. **10.368**
GERRITS, D.
«F. P. 1»... vert. nr Kurt Siodmak **10.590**
GESCHER, F. M.
Navigatie en negotie (V-9:38:33) **10.384**
GEZELLE-MUSEUM 11e Jg bl. 142
GHÉON, HENRI
Epiphania (V-†-82:22) **10.160**
GIBBONS, JAMES, KARD.
Het geloof onzer vaderen (V-†-23:21) **10.238**
GIELEN, JOS J.
Belangrijke letterkundige werken: I. Middeleeuwen en vroeg-renaissance (IV-†-88:809) **10.018**
GIJSEN, MARNIX
Ons volkskarakter (V-†-84:39:324) **10.379**
GIONO, JEAN 11e Jg bl. 216
GOBIUS, TINE
Kasplantje (VIA-B-M-83) **10.091**
GODEFROY, J.
Het aquarium (V-58:59) **10.333**
Het Chineesche, Japansche en Indische ornament (V-74) **9970**
GODELAINE, C.
In memoriam Alice Nahon 11e Jg bl. 201
Lambrecht Lambrechts (V-†-84:01) **10.380**; 11e Jg bl. 169
GODFRIED, C.
De kabouters van het uilenbosch (VIA-J-†-82:266) **10.159**
GOETEL, FERDYNAND
Mijn dubbel leven (II-89:93) **10.621**
GOLDONI
De goeie knorrepot (V-82) **10.500**
GOODCHILD, GEORGE
Jack o'Lantern (IV-83.0) **10.517**
De zwarte orchidee (IV-83.0) **10.181**
GORKI, MAXIM 11e Jg bl. 17
GORTER, E.
Verzorging van de zuigeling (IV-M-61) **10.659**
GORTER-KEIJSER, J. E.
Twee levenden... vert. nr S. Christiansen **10.283**
GOUDRIAAN, C.
Jaap uit de zesde klas (VIA-83) **10.197**
GOUWE, W. F.
Glas in lood (V-74) **10.251**
GRAAFLAND, R. **10.530**
GRASSIN, RENAAT
Jean, privaat detektief (IV-82) **10.258**
GRAULS, A. W.
Calando (IV-81) **10.235bis**, **10.564**
GRAUMANS, A. A. L.
Brabantsche brieven (V-86:83.8) **10.528**
Radio-vertelsels van d'n Dré (IV-83.8) **10.518**
GREGORY, JACKSON
Dertien en één (IV-83.0) **10.519**
GRESHOFF, JAN 11e Jg bl. 18
GRIESE, FRIEDRICH
Winter (III-83.1) **10.643**
GRIEVER, G.
De geluksmid (III-P-83) **10.168**
GRIMM, W. en J.
Sprookjes (VIA-B-83.8) **10.312**
GRONEMAN, WILLEM
Bernadette Soubirous (V-†-83.9:92.2:27) **10.721**
GROSS, MARK S., S. J.
De betooverde vallei (VIA-J-†-83.0) **10.456**
GRUB, GEERT
Mensen in strijd (I-K-83.8) **10.668**

H

HAALMEIJER, E. J.
Het intieme leven van madame du Barry (II-93) 10.115
HAGALIN, G. G.
Stormen (IV-83) 10.680
HAGENAAR, J.
Amateur-zenders. . (V-621) 10.337
HAHN, A. Jr 10.177
HAJE, CH. F., Dr
Taalschut (V-4393) 10.043
HAMANN, RICHARD
Geschichte der Kunst, von der altchristlichen Zeit bis zur gegenwart 10.483
HAMMER, ROBERT
De roman van den Heilige (IV-†-83.9) 10.390
HAMSUN, KNUT 11e Jg bl. 121, 143, 262
August (II-83.1) 10.209; 11e Jg bl. 128
Benoni (I-II*-83.1) 10.210
Con sordino (II-III-83.1) 10.211; 11e Jg. bl. 126
Droomers (II-III*-83.1) 10.212
Dwepers (II-III*-83.1) 10.213
Hoe het groeide (II-83.1) 10.214; 11e Jg bl. 127
Honger (II*-83) 10.213; 11e Jg bl. 124
Kinderen van hun tijd (II-83.1) 10.216; 11e Jg bl. 126
Het laatste hoofdstuk (II-III*-83.1) 10.217; 11e Jg bl. 128
De laatste vreugde (II-III*-83.1) 10.218; 11 Jg bl. 126
Mysteries 11e Jg bl. 125
Nieuwe aarde (III-83.3:87) 10.219; 11e Jg bl. 125
Onder herfststerren (II-III*-83.1) 10.220; 11e Jg bl. 126
De ontwrichten (II-III*-83.1) 10.221
Pan (I-83) 10.222; 11e Jg bl. 125
Het raadsel (II-83) 10.223
Raadselachtig! (II-83) 10.224
Redacteur Lynge (II-83) 10.226; 11e Jg bl. 125
Rosa (II*-83.1) 10.225
De stad Segelfoss 11e Jg bl. 127
Victoria (II*-83) 10.227
Vrouwen bij de pomp (II*-83) 10.228; 11e Jg bl. 128
Zwervers (II-83.1) 10.229; 11e Jg bl. 128
HANHART, J. J. A.
Het geheim... vert. nr M. G. Eberhart 10.275
HANHART, J. J. A.
Scaramouche... vert. nr Raf. Sabatini 10.363
HARLAND, HENRY
Mijn vriend Prospero (IV-83) 10.304
De snuifdoos van den kardinaal (IV-83) 10.305
Suzanna (IV-83) 10.306
HARTING, H.
Haar bevrijding, vert. nr Bailley Reynolds 10.447
HARTMANN, HANS, LIC. Dr
De jonge generatie in Europa (III-S-37) 10.040
HARTTROFF, WILLY
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
HAUFF, WILH.
Oostersche sprookjes (VIA-83.8:39) 10.313
HAY, JAMES, JR
Het overtuigend bewijs (IV-83.0) 10.587
HAYCOX, ERNEST
Eén tegen velen (IV-83.0) 10.588
HEIBOS, LEO
Muske (VI-83) 10.611
HEIJBROEK, N. I.
Onze Nederlandsche kinderen, gekiekt door hun vaders en moeders (V-087:37) 10.325
HEIJDENDAAL, FELIX
Het leven van Guido Gezelle aan de jeugd verteld (V-†-83.9:92.8) 10.116
HEIMANS, E.
Geïllustreerde flora van Nederland (V-58) 10.334
Willem Roda (VIA-J-83.0) 10.612
HEINSIUS, H. W., Dr
Geïllustreerde flora van Nederland (V-58) 10.334
HELMAN, ALBERT
Het euvel Gods (II-III*-83.8) 10.059
HENDRIKS, L. 10.603
HENNING, C. P.
Goethe (IV-84:92.8) 10.711
HENTZEN, CASSIANUS, O. F. M.
De politieke geschiedenis van het lager onderwijs in Nederland 10.326
HERMANS, FONS
Jeugd en bioscoop (IV-†-37:77) 10.142
HERMELYN, C.
De keuze, vert. nr Georges Vaxelaire 10.432
De twee medaljons, vert. nr Georges Vaxelaire 10.433

HERNAN, W. J.
Wat... en hoe zeg ik het in het Duitsch? ...Engelsch? ...Fransch? ...Italiaansch? (V-4393-42-44:37) 10.145, 10.146, 10.328
HERWIG, FRANZ
De heilige proletariër (IV*-†-83.3) 10.520
Ingemetselden (III-IV*-†-83.3) 10.521
Sebastiaan (IV-†-82.3) 10.666
HESLINGA, B.
Met camera en buks (V-59:91) 9964
HESS-BINGER, E.
Circus. IJsco, bew. nr C. Marschak 10.373
HESSELING, COR
De heilige... vert. nr Fr. Herwig 10 520
Meesters... vert. nr Em. Fiedler 10.036, 10.560
HEYERMANS, L.
De zorg voor onze gezondheid in het dagelijksch leven (II-III-L-61:3) 10.235bis
HEYNEN, H. G.
Joolsingel N° I (VIA-†-88) 10.092
HEYNS, POL
Armoede (IV-†-83.3) 10.276
HEYTING, AUGUST
Bilderdijks plaats in de Nederlandse en in de wereldliteratuur (IV-84:809) 10.019
Het rondeel. De roos der lyriek (IV*-84:81) 10.099
HILLEGEER, J.
De deugd voor alle staten (V-†-24) 9953
HIRSCH, ANNIE
Drie tegen allen, vert. nr Sheila Kaye Smith 10.362
HLOND, KARD.
Grondbeginselen der kath. staatsethiek (V-†-23:32) 9956
HÖLSCHER, TO
Maris Stella (V-†-83) 9998
Mijn engelbewaarder (VIC-†-81:087) 10.459
Wel gefeliciteerd (VIB-†-88) 10.013
HOLLANDER, ONNO
Drie nieuwe menschen en een oude Romein (III-L-K-83:91) 10.510
HOLT, M.
Cirkelgang, vert. nr V. Delmar 10.064, 10.577
Late liefde, vert. nr Arn. Bennett 10.597
HOMO SUM
Het mes op de keel (V-83:087) 10.602
HONHON, D.
Psychologie pédagogique... vert. nr A. Decoene en A. Staelens 10 654
HOOGWOUT, J. P.
Het batikken (V-74) 9971
HUIJTS, J., Mr
De grondslagen van het tweede vijfjaarsplan (V*-33) 10.041
HUMPERT, PAUL, O. M. I.
De hel der goddeloozen (IV-†-82.3) 10.430
De weg des doods (IV-†-82.3) 10.431
HUTSCHENRUYTER, W.
De gouden... vert. nr K. Rhodes 10.169
HUYSMANS, CAMIEL
Don Juan in de vier jaargetijden (IV-82) 10.484

I

IMMINK-DE LANGE, S. C.
Bloemen schikken en binden (V-63:7) 10.338
INDESTEGE, LUC
Vale dicere (IV-81) 10,050

J

JACOBS, K.
Geestelijke leiding... vert. nr A. Ehl 10.559
JANSSEN, AN
Hoe een arm Chineesje rijk werd (VIB-C-†-087:83) 10.014
JANSSENS, AL.
Anglicaansche en protestantsche bekeeringen (IV-†-269:92) 10.239
JANTJE 10.202
JELGERSMA, TITIA
Musolini's gespreken... vert. nr Emil Ludwig 10.389
JELUSICH, MIRKO
Caesar (III-83.9) 10.065
JOHNSON, MARTIN
Congorilla (V-83.0:91:59:79) 10.696
JONCKHEERE, KAREL
Brozen's « Anny » (V-83) 10.368
JONES, L. 10.608
JONG, G. J
Chemigrafie (V-66:77) 10.339
JORISSEN, J.
Stormen, vert. nr Temple Bailey 10.353
JUNG, CARLO 10.613

K

KAAKEBEEN, G. G.
Beatrijs (IV-†-83:809) 10.464
KAAS, J. 10.619
KAISER, GEORGES 11e Jg bl. 216
KAMBAN, GUDMUNDUR
Op Skalholt: 1. Ragnheidur's eed; 2. Mala domestica... (III-83 9) 9981
KASTEEL-BALTUSSEN, M., e. a.
Vrouwengids: Ons uitzicht (IV-†-84:396) 10.245
KELK, C. J.
Harlekijn (III-IV-82) 10.052
KELLER, MEVR. WALTHER
De ontsnapte... vert. nr R. L. Stevenson 10.686
KELLERMANN, BERNARD 11e Jg bl. 216
KEMPERS, B. J. 10.421
KERR, CECIL
Teresa Helena Higginson (IV-†-92.2) 10.540
KERSBERGEN, A. C.
Stormen... vert. nr G. G. Hagalin 10.680
KESLER, J. W.
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
KETTMANN, GEORGE, Jr
Maan op het dak (III-83.1) 10.031, 10.066
KEYSER, J. E.
Dwepers, vert. nr. Knut Hamsun 10.213
Honger, vert. nr Knut Hamsun 10.215
Redacteur..., vert. nr Knut Hamsun 10.226
KIERKEGAARD, SOREN
Vrees en beven (IV*-1:2) 9950
KINNIE, GERARD
Bitterzoete spanning (I-II*-L-1) 10.484
KIPLING, RUDYARD 11e Jg bl. 262
KIROUL, PAUL
Domme Koos (VI-A-B-83) 10.706
Luppe Kaneel (VI-A-J-83) 10.707
Van 'n mesjeutje (VI-A-83.8) 10.457
KLAPPERS, P.
In het tooverrijk der film (III-77) 10.152
KLEIJN, L. J.
Sociale krachten .. vert. nr H. de Man 10.323
KLEIJNTJENS, J., S. J.
Navigatie en negotie (V-9:38:33) 10.384
Schetsen uit de oude wereld (V-83.8:9) 10.385
KLOPPERS, W.
De betooverde vallei, vert. nr Mark S. Gross, S. J. 10.456
KNAPPERT, E. C.
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
KNUTTEL-FABIUS, ELIZE
Lentestormen (VIA-B-M-83) 10.007
Sterk en trouw (V-VIA-83.9) 10.284
KOENEN, M. J.
Verklarend handwoordenboek der Nederlandsche taal (V-4393) 10.147
KOK, J. H.
Het geheim... vert. nr S. Rohmer 10.672
Een oude veete... vert. nr W. C. Tuttle 10.687
Weergevonden... vert. nr R. Ayres 10.677
De zwaarste... vert. nr Max Brand 10.679
KOSTER, J.
Goodwill, in verband met de waardebepaling eener onderneming en de onteigening (V*-33) 10.409
KRAMER, W.
Het literaire kunstwerk (IV*-801:84) 10.100
KRAY, HEIN 10.537
KREEMERS, RAPH., Dr
Studies over Engelsche letterkunde (IV-†-84:809) 10.381
KROON, J. J. 10.704
KRUG, HAN 10.528
KRUIJTBOSCH, J., Dr
Christus... bew. nr F. M. Dostojewski 9975bis
KRUSEMAN, D. J. C.
De dansmeester, vert. nr Ruby M. Ayres 10.271
De moord... vert. nr Anne Austin 10.166
Wie waagt... vert. nr Ruby M. Ayres 10.350
KRUYT, J. P.
België. Boeren en arbeiders sedert den wereldoorlog (V-33) 9959
KUIPER, K., Dr
Dieren... bew. nr P. Eipper 9963
KUYLE, ALBERT
Weerlicht (IV-†-83.8) 10.481, 10.522
KUYPER, H. S. S.
In het land van Guido Gezelle (III-P-91: 324) 10.108
KWAKMAN, TH.
Teresa Helena... vert. nr C. Kerr 10.540
KWAK-STROMAN, C. E.
De oude liefde... vert. nr M. Ruby Ayres 10.167

L

LABBERTON, MIEN
Ontwaken (V-M-83.8:83.1) 10.086
LAGERLöF, SELMA 11e Jg. bl. 179
De keizer van Portugal (IV-83)
10.640, 10.681
LAMBERTY, MAX C. G
Philosophie der Vlaamsche beweging (V-324) 10.644
LAMBRECHTS, FLORAN
Krekelken (III-IV-83) 10.548, 10.578
LAMBRECHTS, LAMBRECHT
11e Jg bl. 169, 179
Het mirakelfeest 11e Jg bl. 170
Muziek-Warande 11e Jg bl. 171
Paascheieren 11e Jg bl. 170
Uit de Demergouw 11e Jg bl. 170
De varende zanger 11e Jg bl. 170
De vroolijke Limburger 11e Jg bl. 170
LAND, ANNEMARIE
Melodie der liefde (III-83.0) 10.579
Zijn bruid (IV-83) 10.589
LANGELER, F. 10.016
LANGENS, JAAK
De kermis van Rosse Lei (V-VIA-J-†-83) 10.369
LANTINGA, S. S.
Praktisch tuinieren (V-63) 9966
LARSEN, J. ANKER
Koning Lear op klompen (IV-83.1)
10.477, 10.523
LATZKO, ANDREAS
Dag des oordeels (III-83.3:89) 10.105
LAVEDAN, HENRI
Avant l'oubli 11e Jg bl. 177
Un enfant rèveur 11e Jg bl. 177
LE CHEVALIER, J. 10.374
LECLERE, J.
Geschiedenis van de Middeleeuwen (V-†-9:37) 10.386
LEEMANS, VICTOR
F. Toennies en de Duitsche sociologie (V-3) 10.410
Het nieuwe front (III-32:30) 10.656
LEFEBER, THD. W., pr. miss. van Mill Hill
Ook gij ouders (V-†-37:24) 10.240
LEMONNIER, CAM.
Wind op de molens (IV-83:32) 10.235bis
LENôTRE, GEORGES 11e Jg bl. 54
LEROY, J.
Zeisels en vertellingen : 8e dl (V-VIA-B-†-83.8) 9999
LEWI, L. 10.607bis
LEWIS, SINCLAIR
Ann Vickers (II-III-83.1) 10.573
LEYTENS, F.
Nederlandsch leesboek (VIA-†-88:37)
10.616
LIGHTHART, JAN
Beatrijs (IV-†-83:809) 10.464
LILIUS, ALEKO E.
Avonturen onder Chineesche zeeroovers (III-93:83.0) 10.435
LIMBURG, JILLES
« Die niet heeft... » (IV-83.1)
10.392, 10.455
LIMPENS, ALBERIC
Perpetua (III-IV-†-82.9:92.2) 10.501
LINDEKRUIS, T.
Kristi-jongens (V-VIA-B-†-83) 10.008
LINDT, HENDRIK J.
De donkere hemelvaart (II-831) 10.574
LOBEL, J. G.
De jonge generatie... vert. nr H. Hartmann 10.040
Katrien... vert. nr A. Thomas 10.287
LOFTING, HUGH
Dr Dolittle op de maan (VI-83) 10.009
LONDRES, ALBERT
Uit het bagno ontsnapt (IV-83.0) 9990
LOUS, J.
Wee den... vert. nr Annie Vivanti 10.622
LOUWET, J., pr.
Ons familieboek, vert. nr Lucien Delporte 10.408
LOVELING, VIRGINIE
Idonia (III-L-83) 10.511
LOYOLA, MOEDER M.
Een boekje voor kinderen, die voor het eerst te biechten gaan (VIC-†-24) 10.309
LUBER, JET
De zeedistels (V-VI-A-M-83) 10.603
LUDWIG, EMIL
Goethe. De geschiedenis van een mensch (III-83.1:92.2) 10.388
Mussolini's gesprekken met Emil Ludwig III*-L-84:92.3) 10.389
LUGT, G. JOHA.
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
LUKKIEN, A.
Vader en zoon, vert. nr Runa 10.184
LUNN, ARNOLD 11e Jg bl. 297
LUTZ, J. 10.456

M

MAAS, H. H. J.
Onze schoolopvoeding. Een critische studie (IV-†-37) 10.411
MAC NABB, VINCENT
Het uur der kinderen (VIB-C-†-087:81: 88:2) 1950, 10.310
MAES, ALFONS
Geld (V-82) 10.502
MAISTRIAUX, J., Dr
Wat gebeurt er te Beauraing? De laatste verschijningen te Beauraing (V-†-27: 24) 10.241
MANCHE, LOU
Van een Mariaschilder (VIC-†-83:087) 10.097
MANDERS, JO
De Boedjang-club (III-83) 10.512, 10.474
MANN, THOMAS 11e Jg bl. 216
MARITAIN, JACQUES en RAISSA
Gebedsleven (IV*†-24) 10.135
MARSCHAK, C.
Cirkus. IJsco (VIB-C-087:81) 10.373
MARY LOYOLA, MOTHER
De koning van de gouden stad (VIA-†-83.2) 10.010
MATTHYS, MARCEL
Herfst (III-†-83.1) 10.544, 10.581
MAURIAC, FRANÇOIS 11e Jg bl. 262
MECHANICUS, PHILIP
Van sikkel en hamer (IV-3:91) 10.246
MEERTENS, MARIA
De godsvrucht in de Nederlanden: 3. Eucharistische gebeden (V-†-809:24) 10.020
MEIR, GEORGE, Dr
Pol de Mont (IV-84:92.8) 10.465
MELIS, JAN
De schoone slaapster (V-82:81) 10.568
De waterdokter (V-82:81) 10.503
MELIS, LEO
Moeder (IV-83) 10.074
MELVILLE, HERMAN
Moby Dick of De witte walvisch (V-83) 10.529
MENDELS-STOKVIS, H., MEVR.
De wildernis vert. nr Upton Sinclair 10.170
MEURRENS, L. 10.369
MEYBOOM, M.
Hoe het... vert. nr Knut Hamsun 10.214
MEYRINCK, GUSTAV 11e Jg bl. 51
MICHIELSEN, LEO
Leesmethode. Woordenrijen, 2 dln (V-4393:37) 10.044
MIDDENDORP, HERMAN
Jeugdzonde (I-83) 10.572
MIDDERIGH, J. J. 10.284
MIDDERIGH-BOKHORST, B. 10.284
MINNAERT, M., Dr
Radioaktiviteit. Het leven van Pierre Curie (V-92.5:621) 10.494
MISPELBLOM-BEIJER, H. J.
Over oorlog... vert. nr Dr J. Duprat 10.039
MITFORD, BERTRAM
Het geheim van Heath Hover (V-83.0) 10.285
MOBERLY, L. G.
Geoffrey mijn echtgenoot (IV-83.0) 10.182
MOEREELS, L., S. J.
Katholieke... vert. nr Kard. P. Gasparri 10.037
MOLANUS-STAMPERIUS, M. J.
De man... vert. nr Nina Arkina 10.172
MOLENAAR, M., M. S. C.
Mechtild de begijn (IV-†-92.2) 10.117
MOLIÈRE, J. B.
Het gedwongen huwelijk. — Het noodlottig huwelijk (IV-82) 10.569
Snobvrouwtjes, bew. dr Rik Delport (IV-82) 10.054
MOMBERT, ALFRED 11e Jg bl. 216
MONTAIGNE 11e Jg bl. 262
MOON, GRACE
De gestolen katchina (VIB-83.0) 10.015
MORGAN, A. P.
Jongens en electriciteit (V-VIA-621) 10.419
MORTIER, R. V.
De triomf van den gekruiste (V-†-82:22) 9973
MOWRER, EDGAR ANSEL 11e Jg bl. 298
Duitschland zet de klok terug (III-IV-83.3) 10.580
MUCKERMANN, FRIEDRICH, S. J.
De arbeider in Sovjet-Rusland (V-†-33: 32) 10.412
Het woord van het katholicisme aan onzen tijd: Ecclesia Militans (V*-†-24:3) 10.402
MULLER IDZERDA ANS 10.376
MULS, JOZEF
Cornelis de Vos (V*-†-75:92.7) 10.637, 10.660
Deze tijd (IV*-†-84:801) 10.638, 10.712
Steden (V*-†-91:71) 10.720

MUSSCHE, A.
Nederlandsch leesboek : 1e dl (V-VIA-B-J-N-88) 10.466
MUSSOLINI 11e Jg bl. 216
MUYLDERMANS, HENDRIK
Menonkel Gust (IV-83) 10.358

N

NAHON, ALICE 11e Jg bl. 201
Op zachte vooizekens 11e Jg bl. 205
Schaduw 11e Jg bl. 206
Vondelingskens 11e Jg bl. 205
NAHUYS, R.
Eva's... vert. nr H. Courths-Mahler 10.584
Melodie... vert nr A. Land 10.579
Zijn bruid, vert. nr A. Land 10.589
NAVEAU, RAYMOND 11e Jg bl. 17
NIEKEL, J. H.
Rationeele maatschappij- en staatsleer (V-†-3) 10.143
NIJHOFF, M.
Gedachten op Dinsdag : 1e dl (IV-84:809) 10.645
NINABER VAN EYBEN, A. C. 9989
NOBILIS
De dorpspotentaat (III-P-83) 10.268
NONKEL, JAN
Mijn luistervinkjes (V-†-83.8) 10.604
NUGENT, E. F.
Het scheepje van Petrus (VI-†-087:81.2) 1951, 10.311

O

OGDEN, G W.
De man van Brazos (IV-83.0) 9991
De vallei van avontuur (IV-83.0) 9992
OP DE BEECK, LEO
Rare vogels (V-†-83.8) 10.626, 10.697
OP DE BEECK, TH. 10.611
ORCZY, BARONESS
The Chief's Way (V-83.9:42:37) 10.329
OSORGIN, MICHAEL
Mijn zuster (IV-83.1:92) 10.524
OVERAKKER, H.
De zwarte... vert. nr G. Goodschild 10.181
OVINK-SOER, MARIE
Zonneschijntjes :
1. Moederoogen (VIB-83.8:087) 10.095
2. De droomfee (VIB-83.8:087) 10.095
3. Pikoe Matti (VIB-83.8:087) 10.095
4. Het wilde meisje (VIB-83.8:087) 10.095

OVINK-SOER, MARIE
5. Moeders kerstvertelling (VIB-83.8:087) 10.095
6. Het sprookje van Dolorata (VIB-83.8:087) 10.095
7. Zonneschijn (VIB-83.8:087) 10.095
8. Mirza en Mirjam (VIB-83.8:087) 10.095
OYEN, HENRY
De baanbreker (IV-83.0) 10.359
Kronkelpaden (IV-83.0) 10.277

P

PANHUYSEN, JOS.
Het afscheid (IV-†-83.2) 10.234, 10.278
Ingemetselden, vert. nr Fr. Herwig 10.521
PAPINI, GIOVANNI 11e Jg bl. 216
Dante vivo 11e Jg bl. 178
Jeugdstorm (III-83.1:93.8) 9982, 9949
PAS, ALOIS
Tante officier (IV-82) 10.259
PAULI, H., S. J.
Met den molensteen aan den hals (IV-V*-†-83.2) 9993
PAULS, J. H.
Ann Vickers... vert. nr S. Lewis 10.573
PENNING, HUGO
De weldoener (IV-P-83.1) 10.628, 10.682
PERK, A. 10.686
PERK, JACQUES 11e Jg bl. 217
PERSYN, JUL 11e Jg bl. 321, 326
Studiën en lezingen : 2e dl (V-†-84) 10.021
PHILP, CHAS. G.
Televisie (V-621) 10.340
PHILIPS, MARIANNE
De jacht op den vlinder (IV-83) 10.075
PLEUNTJE
Mijn eigen tuintje (VIC-†-81:087) 10.341
PLUS, RAOUL
Ik ga trouwen (IV-†-37:24) 9958
PONTOPPIDAN, HENRIK
Peter de gelukkige (II*-L-83.1) 10.264
POORT, HERMAN
De bottende bongerd : 1e dl (V-83.8:37) 10.383
De bottende bongerd : 2e dl (V-83.8:37) 10.620
POST, R. R.
Het vaticaan (V-†-27:9:26) 10.717
POSTHUMUS, A., Dr
Op Skalholt... vert. nr G. Kamban 9981
Zwervers, vert. nr Knut Hamsun 10.229
PAULAIN, DIDIER
Une belle descente 11e Jg bl. 18

POVEL, M 10.341
POWELL, FRANK
De wolfsmenschen (V-83.0) 10.000
PRIJS, HENDRIK
Nistelken (VIA-B-J-†-83) 10.458

Q

QUANJER-STELTMAN, W.
De groote... vert. nr Nini Roll-Anker 10.164

R

RAAYMAKERS, F. 10.203
RACHMANOWA, ALJA
Liefde, Tscheka en dood (III-IV*-93:3:9) 10.033, 10.118
Mijn huwelijk in rooden storm (III-83 1:93) 10.671
RAISMANN, M.
De gestolen... vert. nr G. Moon 10.015
Moederhart, vert. nr H. G. Carlisle 10.508
RAMBONNET, J. J.
Padvinders (V-37:79) 10.252
RAPPARD, HENRIETTE
De stiefmoeder... vert. nr A. S. Swan 10.592
RAPTSCHINSKY, B.
Mijn zuster, vert, nr M. Osorgin 10,524
RAS, G.
Zwarte bloemen (IV-†-83.8) 10 279
RATEL, SIMONNE
La maison des Bories 11e Jg bl. 18
Trois parmi les autres 11e Jg bl. 18
RATH, E. J.
Voor de tweede maal niet wijzer (IV-83.0) 10.446
RATS, R., O. F. M. 10.117
REBREANU, LIVIU
Het woud der gehangenen (III-83.1:89) 10.106
REDINGIUS, JOANNES 11e Jg bl. 261
REINDERHOFF, R. 10.614
REINHART
Ga zelf bijen houden (V-63) 9967
REYNOLDUS, MRS BAILLEY
En toen het berouw kwam... (IV-83.1) 10.076
Haar bevrijding (IV-83.0) 10.447
REYPENS, L.
Ruusbroec de wonderbare (IV-†-84:92:24) 10.617
RHODES, KATHLYN
Fata morgana (II-83.0) 10.060
De gouden appel (III-83.0) 10.169
RIEMERSMA, E. 10.442
RIEMENS-REURSLAG, J.
Moeder en kind voor de lens, 3 dln (IV 77) 10.153
Het rosarium (IV-88:37) 10.243
RIJPMA, E., Dr
Kort overzicht der Nederlandsche letteren (V-809:37) 10.101
RISSELADA-GARRER, G. J.
Koning Lear... vert. nr J. A. Larsen 10.523
ROBAZKI, BORIS
Waarom ik niet krankzinnig ben (II-83.1) 9976
ROBBERS, HERMAN
Redding (IV-83.0) 10.232, 10.280
ROBBERS, MARY
De bloem... vert. nr Nino Salvaneschi 10.673
ROEDE, G.
Fata morgana, vert. nr K. Rhodes 10.060
ROELANDT, L.
Het liedje... vert. nr Henri Barbusse 10.714
ROEMANS, ROBERT, Dr
Bibliographie van de moderne Vlaamsche literatuur (1893-1930: 7e en 8e aflev.) (V-01:809) 10.318
Jozef Horemans (IV-84:92) 10.382
ROESLARE, E.
Om zich goed uit te drukken (V-4393) 10.415
ROGGEVEEN, LEONARD 10.461
Onze vroolijke zesde klas (VIB-N-83) 10.096
Van den sneeuwman die praten kon (VIC-83.8) 10.461
Woudstra knapt 't op (V-VIA-83.0) 10.087
ROHMER, SAX
Het geheim van Adolf Zara (III-83.0) 10.672
ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK, H.
De nieuwe geboort (IV-81.3) 10.484
ROLF, G.
De straat op (V-†-83) 10.449
ROLL-ANKER, NINI
De groote prijsvraag (II-83.1:396) 10.164
ROMEIN, J.
Kinderen... vert. nr Knut Hamsun 10.216

ROMEIN-VERSCHOOR, A.
Het laatste... vert. nr Knut Hamsun 10.217
ROORDA, J., Jr
Amateur-zenders... ultra korte golf (V-621) 10.337
ROOSE, GEORGE
Langs water en groen (V°-81) 10.646
ROPS, H. J., PR.
Beginselen van de katholieke maatschappijleer (V-†-30) 10.144
ROST, NICO
Uit het bagno... vert. nr A. Londres 9990
De witte roos vert. nr Ben Traven 10.165
ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK, H.
Kinderen van dezen tijd (IV-81:82) 9974
ROTHBERG, GERT
En toch ben je van mij (III IV-*M-P-83) 10.513
ROWLANDS, E. A.
Het fortuin van Angela Brent (V-83 0) 10.001
RUCK, BERTA
De zeven jaren voor Rachel (IV-83.1) 10.183
RUNA
Vader en zoon (IV-P-83) 10.184
RUSSE, ELLEN
Jeugdstorm, vert. nr G. Papini 9982, 9949
RUTTEN, E.
De sociale leer der Kerk (V-†-23:3:26) 9960
RUTTEN, FELIX
Elisabeth, vert. nr Leo Weismantel 10 701

S

SABATINI, RAFAEL
Scaramouche, de speurhond (IV-83.0: 83.9) 10.363
Te vuur en te zwaard (III-83.9) 10.269
De zwarte zwaan (III-83.9:83.0) 10.270
SABBE, MAURITS 11e Jg bl. 52
Brabant in 't verweer (IV-9) 10.718
SALOMONS, ANNIE
Het huis in de hitte (IV-83.8) 10.631, 10.683
Over mooie boeken (IV-84:809) 10.647
SALSMANS, J.
Biecht-hooren (IV*-†-24) 10.561
SALVANESCHI, NINO
De bloem van den nacht (III-83.1) 10.673
SAUVAGE, MARCEL
La fin de Paris 11e Jg bl. 54
SAUWEN, ARNOLD
De zingende krekel (V-81) 10.254
SAVI, E. W
De tijd gaat voort (III-83.1) 10.436
SCHARROO. P. W.
De ontwikkeling van den betonwegenbouw (V-69) 10.420
SCHARTEN-ANTINK, R. en M.
Jhr Mr James de Beyl (III-L-83.1) 9945, 9979
SCHELTJENS, LODEWIJK
De salonboerin (IV82) 10.161
SCHEPENS, PIET
In het land der duizend meren (V-VI-A-B 83.8:39) 10.088
SCHICKELE, RENÉ 11e Jg bl. 216
SCHIPPERS, W.
De vleermuis (V-P-83) 10.450
SCHOONROOD, H 10.520, 10.521
SCHOUP, J. G.
In Vlaanderen heb ik gedood! (II-S-83.3: 89:93) 10.231, 10.286
Een vrek (IV-†-83.2;82.1) 10.624, 10.684
SCHREUDER, R.
Johan Maurits van Nassau (IV-83.9) 10.685
SCHUITEMA, P. 10.424
SCHUYLENBURG, H.
Pan, vert. nr Knut Hamsun 10.222
SCHUYT, H. 10.602
SÉE, HENRI, PROF.
Onstaan en ontwikkeling van het moderne kapitalisme (V*-9:33) 10.042
SEGERS, ARTHUR
China (IV-†-91:266) 10.110, 10.482
SEGHERS, RENE
Alexander (IV*-82) 10.055
SELLEGER-ELOUT, J. M.
Lijsje Lorresnor (V-VI-83.1) 10.605
SELTZER, CHARLES ALDEN
Het land buiten de wet (III-IV-83.0) 9994
SENDEN, LEO, pr.
Dramas en idyllen in den vijver (V-†-83.8:59) 10.317, 10.335
Uit het huishouden der mieren, 2 dln 11e Jg bl. 175
SERVAAS, B.
Het heksenhuis (VIB-C-†-087:83) 10.014
SETUBAL, PAULO
Johan Maurits van Nassau (IV-83.9) 10.685
SILLANPAä, EMIL 11e Jg bl. 338
SIMON, LAMBERT 10.522

SIMONS, JOZEF
Elf nobbelewitjes (V-†-83.8) 10.451
Harslucht (IV-†-83.8) 10.360
SIMONS, L.
Het drama en het tooneel in hun ontwikkeling : 4e dl (IV-809:82) 10.102
SIMS, J. W.
Jongens en electriciteit (V-VIA-621) 10.419
SINCLAIR, UPTON
De wildernis (III 83) 10.170
SIODMAK, KURT
« F. P. 1 » antwoordt niet (IV-83.0) 10.590
SKJOLDBORG, JOHAN
Sara (IV-83) 10.361
SLAUERHOFF, J.
Johan Maurits van Nassau (IV-83.9) 10.685
Het verboden rijk (III-L-83) 9946, 9980
SLEEKS, ARY
Van een wondere parochie (III-83) 10.193
SMEDING, H. J.
Dienaren der... vert pr. H. Unger 10.688
SMEETS, H., S. C. J.
De wildernis in (V-VI-†-83.8:266) 10.365, 10.370
SMIT, ANTON
Gesprekken met Bubo (III-L-S-83) 10.437
SMIT, J. O.
Het Vaticaan (V-†-27:9:26) 10.717
SMITH, SHEILA KAYE
Drie tegen allen (IV-83.0) 10.362
SMULDERS. W., pr.
Die eerste bliscap van Maria (IV*-†-82) 10.345
SNETHLAGE, A., Dr
Olav Audunszoon... vert. nr Sigrid Undset 10.185
SOHR, ELISE
Sterke levens (IV*-83:93.3) 10.394, 10.448
SPACK, HEINRICH
Mijnramp (IV-82) 10.056, 10.260
SPALDING, J. L.
De vrouw en het onderwijs (V-†-37:396) 10.315
SPEECKAERT, VICTOR
Najaarskleuren (V°-†-81) 10.648
SPIERINGS, KEES
De beroepsvoetballer (IV-83) 10.077
De eed van.. vert. nr E. Drouven 10.085
STAELENS, A.
Psychologie pédagogique et doctrine chrétienne de l'éducation (IV*-†-15:37) 10.654
STAES, C.
Het huis in de delling (IV-82) 10.346
STAMPERIUS, J.
Tusschen de roode en zwarte tonnen (VI-A-J-83:79:91) 10.534
STEENHOFF-SMULDERS, ALBERTINE 11e Jg bl. 144, 161
Een abdisse van Thorn (V-†-83.9) 10.290; 11e Jg bl. 163
Een boekje... vert. nr M. M. Loyola 10.309
De godsvrucht in het leven der vrouw (V-†-24:396) 10.297
Hoe een koning... vert. nr R. H. Benson 10.300
Holland (V-†-81) 6429, 10.288; 11e Jg bl. 164
Een huis vol kinderen (VI-A-B-†-83) 10.295
Jacoba van Beyeren (V-†-83.9) 10.291; 11e Jg bl. 163
Janet Erskine Stuart en de opvoeding van katholieke meisjes (IV-†-92:37) 2622, 10.298
Jan van Arkel (V-†-83.9) 10.292; 11e Jg bl. 163
Een kind van 1813 (VIA-B-†-83) 10.296
Een klein... vert. nr Mrs W. Ward 10.307
Kunst in de opvoeding (V-†-37:7) 10.299
Laat de... vert. nr R. H. Benson 136, 10.308
Met welk recht? vert. nr R. H. Benson 10.301
Mijn vriend... vert. nr Henry Harland 10.304
Oddfish, vert. nr R. H. Benson 88, 10.302
Oostersche... vert. nr Wilh. Hauff 10.313
Het scheepje... vert. nr E. F. Nugent 1951, 10.311
De snuifdoos... vert. nr H. Harland 10.305
Sprookjes, vert. nr W. en J. Grimm 10.312
Sprookjes van de schemering (V-†-83.8) 10.293; 11e Jg bl. 163
Suzanna, vert. nr H. Harland 10.306
De tragedie... vert. nr R. H. Benson 225, 10.303
Uit het biënboec (V-†-83.8) 10.294; 11e Jg bl. 162
Het uur... vert. nr V. Mac Nabb 1950, 10.310
Vertellingen... vert. 10.314
Verzen (V-†-81) 10.288; 11e Jg bl. 162
De vrouw,.. vert. nr J. L. Spalding 10.315

STEENKAMP, TH. S^r
Per Ford naar Indië en rond de wereld (III-IV-91) 10.109
STEHR, HERMAN 11^e Jg bl. 296
STEVENSON, R. L.
De ontsnapte gevangene (IV-83.0:83.9) 10.686
STEYN, W.
Noodlots... vert. nr Ruby M. Ayres 10.438
STIJGER-KROPHOLLER, TINE
Feestdagen. Versjes en verhaaltjes (VI-B-C-88:087) 10.372
STINISSEN, CELEST
Koning Frithof (VI-A-83.8) 10.708
STOKE, MELIS
De blinde en de lamme (III-83.0) 10.473, 10.514
STORCH, C. 10.455
STRACKE, A., D^r
Ruusbroec de wonderbare (IV-†-84:92:24) 10.617
STREUVELS, STIJN
De rampzalige kaproen (IV-83) 10.542, 10.591
Tieghem, het Vlaamsche lustoord (V-†-83:91) 10.371
De vlaschaard (IV-†-83.3) 9995
STRINGER, ARTHUR
De nachthavik (IV-83.0) 10.525
STROMAN, B.
Wederdoopers (IV-83.9:28) 10.078
STUBBE, A., D^r, C. SS. R.
Naturalisme of mystiek? (V*-†-84:809) 10.133, 10.208
STUURMANS, MARIUS
Overwinning (IV-83.1) 10.393, 10.448bis
SUTORIUS, ANNA
Kerstboekje. Mariamaand (VIC-†-83) 10,460
SWANN, ANNIE S.
De stiefmoeder (IV-83) 10.592
SWERTS, LAMBERT
Mathias (III-IV-† 83.3) 10.545, 10.582

T

TAZELAAR, C.
Alice Nahon en haar gedichten (V-84:81) 10.713
Tienjaren-oogst. Belangrijke romans... (IV-P-84:809) 10.467
TEN BRUGGENCATE, K.
Engelsch woordenboek : 1^e dl. Engelsch-Nederlandsch (V-42) 10.330
TER BEEKE, K.
Regenboog (V-P-83.8) 10.089
TERESA, MARIA, Z^r
Die goede oom (VIB-†-83:087) 10.097
TER LAAN, K.
Nederlandsche overleveringen (IV-83.8:39) 9996
THANS, HILARION
Vertellen : 1^e dl (V-†-83.8) 10.606
THEUNISZ, JOHAN
Verloren volk (IV-P-83.3) 10.593
THIJSSE, JAC. P., D^r
Geïllustreerde flora van Nederland (V-58) 10.334
THIRY, ANTOON
Domien en zijn zoon, e. a. verhalen (V-†-83.8) 10.194
De keizer... vert. nr Selma Lagerlöf 10.640, 10.681
Knut Hamsun 11^e Jg bl 121
Vikingers (IV*-†-84) 10.395, 10.468
Wind... vert. nr Cam. Lemonnier 10.235bis
THOMAS, ADRIENNE
Katrien wordt soldaat (III-83:89) 10.287
THOMASSEN, M. 10.615
THOMSON-THOMSON, L.
En toen .. vert. nr Mrs Bailley Reynoldus 10.076
De tijd... vert. nr E. W. Savi 10.436
TIMMERMANS, FELIX
10.377, 10.452; 11^e Jg bl. 339
Pijp en toebak (V-†-83.8) 10.452
TOERGENJEW, IVAN 11^e Jg bl. 296
TOMBROCK, W., D^r
De fout van Einstein (V-5) 10.149
TOTH, TIHAMER, D^r
Sermonen over de Tien Geboden : 1^e dl (IV-V-†-25) 10.136
TRAVEN, BEN
De katoenplukkers (II-K-L-93.8:83.3) 10.061
De witte roos (II-III-83.3) 10.165
TULKENS, J.
De liedjes van Hilda (VIB-C-M-81) 10.235bis
TUTTLE, W. C.
Een oude veete (IV-83.0) 10.687

U

UGES, J. B.
« Klaar achter? » (V-38:65) 10.421

UNDSET, SIGRID
Olav Audunszoon en zijn kinderen (IV-83.1:83.9) 10.185
UNGER, HELLMUTH
Dienaren der menschheid. De levensroman van Robert Koch (IV-N-83.9: 92.65) 10.688
UYTTERHOEVEN, J., Dr
Geschiedenis der Middeleeuwen (V-9) 10.387

V

VALENTINE, DOUGLAS
De man met den horrelvoet (IV-83.0) 10.281
VAN ACKER, HONORÉ 11e Jg bl. 263
VAN AMERONGEN, G. H. C.
Vrouwenstrijd, vert.nr W. Deeping 10.071
VAN ASPEREN, J.
Jongens en electriciteit, bew. nr A. P. Morgan en J. W. Sims 10.419
VAN BAELEN, F., PR.
Zondag-missaal (V-†-264) 10.038
VAN BECKUM, J. H.
Duitsch woordenboek: 2e dl. Nederlandsch-Duitsch (V-34) 10.331
VAN BRUGGEN, CARRY 11e Jg bl. 17
VAN BURKEN, C. J.
De wolfsmenschen, vert. nr Fr. Powell 10.000
VAN COPPENOLLE, EM., C. SS. R.
Bijzondere sacramentenleer: II. Biecht, Oliesel, Priesterschap, Huwelijk (IV-†-23) 10 320
VAN DAM, C. F. A., Dr
Spaansch leesboek voor beginners (V-45:37) 10.416
VAN DE MAELE, F. 11e Jg bl. 179, 296
Nieuwe verzekens voor ons volk (V*-†-81) 10.661
VAN DEN AKER, WILLEM
Het gelaat der straten (V-†-81) 10.662
VAN DEN BIESEN, L., S. J.
De ijzeren... vert. nr O. Fr. Dudley 10.025; 11e Jg bl. 42
De schaduw... vert. nr O. Fr. Dudley 10.024; 11e Jg bl. 42
VAN DEN BOSCH, J. H. e. a.
Nederlandsche spelling, geslacht en verbuiging (V-4393) 10.045
VAN DEN BOSSCHE, ALFONS, PR.
Gods hoogeschool (V-†-24) 10.403
VAN DEN BOSSCHE, A., miss. van Scheut
Van « Perelke », het blinde meisje (VIA-B-M-†-82:266) 10.261
VAN DEN BOVENKAMP, J. G. H. Jr
De baanbreker, vert. nr Henry Oyen 10.359
Dertien en... vert. nr J. Gregory 10.519
Kronkelpaden, vert. nr H. Oyen 10.277
Louterende liefde, vert. nr R. M. Ayres 10.067
De man van... vert. nr G. W. Ogden 9991
De nachthavik, vert. nr A. Stringer 10.525
De vallei... vert. nr G. W. Ogden 9992
VAN DEN CRANENBURG, J.
Het land... vert. nr Ch. A. Seltzer 9994
VAN DEN EYNDE, JOZ.
'n Zonnige dag (V-M-†-82) 10.687
VAN DEN HEUVEL, H. J. M.
Het lustige leven van Naat Piek (V-†-83.0) 10.698
VAN DEN PLOEG, J.
Torda, de zigeunerhond (VIA-J-83) 10.093
VAN DEN STEEN-SONNEBORN, E. J.
Te vuur... vert. nr Rafaël Sabatini 10.269
VAN DEN TEMPEL, P., O. P.
Mensch-God (IV-†-23:24) 10.321
VAN DE PEPPEL, J. B. 10.150
VAN DE PLAS, CHR. 10.535
VAN DER BOM, TH., Dr
Philosophie van het leven (IV*-1:57) 10.399
VANDER HALLEN, ERNEST 11e Jg bl. 243, 261
Brieven aan 'n jonge vriend (V*-†-37) 9961
VANDERHEIJDEN, JAN F.
De crisis en de openbare bibliotheek in de Vereenigde Staten (V-†-3:02) 10.563
VAN DER LEEUW, AART
Verspreid proza (III-88) 10.022
VAN DER LELY, E. H. F., Drs
De mensch geest en materie (I*-1:2) 10.485
VAN DER MUNNIK, H. J.
Zestien maanden... vert. nr E. Fischle 10.114
VAN DER STEEN, ERIC
Droesem (I-II-81) 10.255
VAN DER VEEN, H. R. S., Dr
The Chief's way, bew. nr Barones Orczy 10.329
VAN DER WOUDE, JOHAN
Ondergang (III-IV-83) 10.171

VAN DER WOUDEN, P., O. P.
Het celibaat der priesters (V-†-24:26) 10.404
VAN DEUN, J.
Leergang van electriciteit (IV-V-53:621) 10.422
VAN DE VELDE, ANTON 11e Jg bl. 242, 295
Epiphania, vert. nr H. Ghéon 10.160
Faust Junior (IV-82) 10.245, 10.262
Herman de Man 11e Jg bl. 81
Kerstmis, bew. nr Renée Zeller 10.374
Kop (V-VIA-†-83:309) 10.535
Radijs of : Radèske tien jaar later (V-†-82) 10.570
VANDEVEN, J.
Voor verstandelijk gezonder kinderen (IV-37:15) 10.413
VAN DE WOESTIJNE, KAREL 11e Jg bl. 18
VAN DOORN, E.
Wat moet ik.... bew. nr W. J. Hernan 10.146
VAN DRIESSCHE, A.
Rietvelde (III-IV-† 83.3) 10.543, 10.594, 10.639, 10.689
VAN DUINKERKEN, ANTON 11e Jg bl. 298
Bloemlezing uit de katholieke poëzie : 2e dl (IV*-†-81:84:809) 10.552, 10.618
Hedendaagsche ketterijen 11e Jg bl. 253
Katholiek verzet 11e Jg bl. 253
De ravenzwarte 11e Jg bl. 253
Welaan dan, beminde geloovigen (IV*-†-84.92.8:809) 10.479, 10.539
VAN DUYNE, J.
De man in... vert. nr Edg. Wallace 10.003
VAN EEDEN, W., Dr
Sprookjes... vert. nr H. C. Andersen 10.189
VAN ERMEN, G.
Leergang van electriciteit (IV-V-53-621) 10.422
VAN EYCK, HENRIETTE
De kleine parade (IV-83.8:83.1) 10.028, 10.079
VAN FRIEZENDORP, M.
Zijn vergissing, vert. nr Ruby M. Ayres 10.351
VAN GELDEREN, I.
Duitsch woordenboek : 2e dl. Nederlandsch-Duitsch (V-34) 10.331
VAN GELDORP, P. 10.453
VAN GESTEL, C., Dr, O. P.
Levenswaarheid. Vastenconferenties (IV-†-25) 10.405
VAN GESTEL, C., Dr, O. P.
Het religieus socialisme (IV-†-29:32) 9954
VAN GOGH-KAULBACH, ANNA
Goddelijk avontuur (III-83:309:809) 10.630, 10.674
VAN GOORDE, C. M.
Gieren van... vert. nr Max Brand 10.355
De speelhel... vert. nr Edm. About 9984
De vallei... vert. nr Edgar Wallace 10.187
VAN GORP, J., Dr
Duitsche spraakkunst (V-43) 10.148
VAN HAGENDOREN, ELSA 10.462
De aap en het parelhoen (VIC-087:83) 10.462
VAN HALL, GERDA
Jeugdfeesten (V-37:39) 9957
VAN HAUWAERT, J. J.
De goeie knorrepot, vert. nr Goldoni 10.500
VAN HEMEL, E.
Okatie (V-4393:65) 10.492
VAN HEUSDEN, W. 10.006
VAN HOECK, M.
Owen Francis Dudley 11e Jg bl. 41
Rozenkrans voor zieken (V-†-24:76) 10.137
Snapshots (V-†-83.8) 10.699
Weleerw. Heer J. Baers 11e Jg bl. 4
VAN HUET, B.
De jongens van Almhorst (VIA-B-J-83.0) 10.536
VAN HULLE, L.
Grondbeginselen... vert. nr Kard. Hlond 9956
VAN HUMBEEK, P. 10.241
VAN IMMERSEEL, FRANS 9972
VAN IPENBURG, RIE
Lex (IV-†-82.1:269:92) 10.526
VAN KRANENDONK-DUFFELS, J. A., Dr
Gezondheidszorg (IV-†-61) 9968
VAN KREVELD, A.
De fotografie... bew. nr D. van Kreveld 10.425
VAN KREVELD, D.
De fotografie in lessen (V-77) 10.425
VAN LAER, JOZ.
De roep van de verten (V-†-83.8:37) 10.607
VAN LEEUWEN, NANS 10.007, 10.013
VAN LIDTH DE JEUDE, CARLA
Dochters (III-L-83.1) 10.629, 10.675
VAN LIMBERGEN, JOS.
De almanak der weetlustigen, voor het jaar 1933 (V-52:05) 10.336

VAN LOGHEM, J. B., ING.
Bouwen. Holland. Nieuwe zakelijkheid V*-72) 10.424
VAN LOOI, L. J.
De katoenplukkers, vert. nr Ben Traven 10.061
VAN MIERLO, H., M. S. C.
Huwelijksdoel en periodieke onthouding (IV*-†-23) 10.322
VAN MIERLO, J.
Ruusbroec de wonderbare (IV-†-84:9.: 24) 10.617
VAN MOERKERKEN, P. H.
De wil der goden (IV-83.9) 10.549, 10.595
VAN MOLLE, LEO
De woelige... vert. nr H. Carton de Wiart 10.527
VAN MOLLE, P.
De sociale... vert. nr E. Rutten 9960
VAN OFFEL, E. 10.527, 10.698
VAN OPDENBOSCH, L.
De schoonste der goudblommen (V-83) 10.090
VAN OPPENRAAY, M. 10.245
VAN OSTAEYEN, PAUL 11e Jg bl. 141
Diergaarde voor kinderen van nu (III-88) 10.469
VAN PASSEN, ROBERT
Het brandende braambosch (IV-83.1) 10.625, 10.690
VAN PRAAG, S.
August, vert. nr Knut Hamsun 10.209
Benoni, vert. nr Knut Hamsun 10.210
Con sordino, vert. nr Knut Hamsun 10.211
De laatste... vert. nr Knut Hamsun 10 218
Mijn dubbel... vert. nr Ferd. Goetel 10.621
De nieuwe... vert. nr Knut Hamsun 10.219
Onder herfststerren, vert. nr Knut Hamsun 10.220
De ontwrichten, vert. nr Knut Hamsun 10.221
Peter... vert. nr Hendrik Pontoppidan 10.264
De pleegkinderen, vert. nr H. Dixelius 10.509
Rosa, vert. nr Knut Hamsun 10.225
Vrees. . vert. nr Soren Kierkegaard 9950
De vrouwen... vert. nr Knut Hamsun 10.228
Wij en de dieren (IV-84:59:83.8) 10.619
VAN RAAMSDONCK, THERESE
De hoepelwedstrijd (VIB-J-83.8) 10.016
VAN REENSEMA, J.
Congorilla... vert. nr M. Johnson 10.696
VAN REYENDAM, C. D.
Televisie... bew. nr Chas. G. Philp 10.340
VAN RIESEN, WOUTER
Een Rococo-huwelijk (IV-83.9:83.1) 10.032, 10.080
VAN RINGELESTEIN, D. G. G.
Citta del Vaticano (V-†-91:26:7) 10.111
VAN RODE, J. B.
Jan Herbert Mac Donald : 1e en 2e dl (IV-†-83.9) 10.632, 10.691
VAN ROSSUM, J.
Het overtuigend bewijs... vert. nr J. Hay, Jr 10.587
VAN SANTE, R. K., O. P.
Gezag (IV*-†-24:23) 10.406
VAN SCHENDEL, ARTHUR
Jan Compagnie (IV-83.9) 10.030, 10.081
VAN SENDEN, G. H.
De wijsheid der « Wala » (IV*-1:39) 10.235bis
VAN SEVEREN, MACHTELD
Allerheiligenzomer (III-83.1) 10.515, 10.471
VAN SICHEM, R.
Puzzles in rekenen en vormleer (V-37:51) 10.247
De vier in 't goudland (V-VIA-83) 10.607bis
VAN SON, A.
Duitschland... vert. nr E. A. Mowrer 10.580
VAN SUCHTELEN, NICO
Zwerftochten (V-83.8) 10.002
VAN SYPESTEYN, C. H. C. A.
Het oud-Hollandsch porselein (V-74:66) 10.426
VAN 'T HOFF, A. J. 10.072
VAN TICHELEN, HENDRIK
Hier is gebeurd... (VIC-087:81) 10.377
VAN VEEN, PIET
Arthur (IV-83.1) 10.649
VAN VELSEN, F.
Om de koningin (vert. nr V. Bridges) 10.175
VAN VLAANDEREN, MICHEL
Arlecchino-Don Juan (IV-82) 10.162
VAN VLIET, W. J. M.
Kerk en... vert. nr C. Berneri 10.555
VAN VLIJMEN, FRITS
Slecht afgebracht (VIA-B-J-†-83) 10.613
VAN WEDDINGEN, L.
Het raadsel van de Borinage (IV-83.0) 10.186

VAN WESSEM, C.
De fantasie-stukken van Fr. Chasalle (III-83.8:81) 9983
De komische film (V-84:77) 10.154
VAN WIJHE-SMEDING, ALIE
Oude kennissen (IV-83.8) 10.692
VAN ZAANVEER, M. C.
De koning... vert. nr Mother Mary Loyola 10.010
VAXELAIRE, GEORGES
De keuze (IV-82) 10.432
De twee medaljons (IV-82:78) 10.433
VELDKAMP, J., Dr
Moderne Engelsche literatuur (IV-809) 10.103
VENANTIUS, FRATER
Mijn feestboekje (VIA-B-†-81) 10.342
Mijngedichtenboekje(VIA-B-†-81)10.342
Mijn versjesboek (VIA-B-†-81) 10.342
VENDERBOS, ADR. G.
Vier geestelijke liederen 10.250
VERBOKE, J., Dr
Het woud... vert. nr L. Rebreanu 10.106
VERBRUGGE, GEO
Opvoeding tot den vrede (III-37:309) 10.248
VERBRUGGEN, PAUL
Gedichten (V-†-81) 10.051
Levenswijding (IV-†-81) 504, 10.051, 10.663
VERCAMMEN, F. A.
Thijm en Vlaanderen (V-†-84:92.8) 10.023
VERHAAR, J. P.
De moderne theosophische beweging (IV-†-29) 10.488
VERHAGEN, O. 10.267
VERHEY, B. A., Ir
Handleiding voor de berekening en uitvoering van eenvoudige gewapend betonconstructies (V-69) 10.046
VERKERK, L. 10.253
VERMEULEN, EDWARD
Aardige rent (IV-†-83) 10.026, 10.083
VERMEULEN, FRANS
Miele Brommer (II°-83.0) 10.265
VERREET, ADOLF
Zwarte maatjes (V-†-83.8:266) 10.195
VERSCHUEREN, J., S. J.
Nederlandsch bibliografisch woordenboek (V-01:03) 10.396
VERVOORT, BERT
Het schandaal van Beauraing (I-24:27) 10.489
VERVOORT, FRANS
Passietooneelen uit « Die woestijne des Heeren » (V-†-24:809:4393) 10.484
VERZELE-MADELEYN, S.
Licht en donker (V°-N-81) 10.650
VEUILLOT, LOUIS 11e Jg. bl. 143, 216
VINCK, K.
Naar Hollands bloemenvelden (V-91:63) 10.495
VIRULY, A.
Nachtvlucht, vert. nr A. de St Exupéry 10.192
VIVANTI, ANNIE
Wee den overwonnene (III-IV-89:83) 10.622
VLAMINCK, HERMAN
Een vernieuwd België of het federalisme (V-324) 10.484
VLOEMANS, ANT. Dr
De wijsbegeerte van Spinoza (IV*-1) 10.486
VOLLEWENS-ZEYLEMAKER, GRETA
Fouten (IV-83.8:37) 10.551, 10.596
VON KRANE, ANNA
De speelman van O. L. Heer (V-83 9: 92 2) 10.641, 10.700
VON UNRUH, FRITS 11e Jg. bl. 216
VOORHOEVE, J. Dr
Zenuwzwakte (V-61:15) 10.047
VOS, I. H. J.
Voor het geluk onzer kinderen (IV-†-37) 10.562
VRANCKX, A. W.
Gemeenschap en klassenstrijd (II-S-3:2) 10.327
VUERHARD-BERKHOUT, A.
En toch... vert. nr G. Rothberg 10.513
Haar groote strijd, vert. nr H. Courths-Mahler 10.069
De man... vert. nr M. Elzer-Courths 10.585
Mijn alles! vert. nr H. Courths-Mahler 9986
Verborgen... vert. nr H. Courths-Mahler 9987
Zijn Indische... vert. nr H. Courths-Mahler 9988

W

WAEGEMANS, YVONNE
Ridder Guy (VIA-†-83.8) 10.709
WAFELBAKKER, D.
De gelukkigste... vert. nr Ruby M. Ayres 10.2[illegible]

WAFELBAKKER, D.
Jack O'Lantern, vert. nr G. Goodchild 10.517
Speelbal... vert. nr Ethel M. Dell 10.274
WAGENAAR, JAN
Huid voor huid (VIA-P-83) 10.537
WALLACE, EDGAR
De man in de monnikspij (V-83.0) 10.003
De vallei der geesten (IV-83.0) 10.187
WALSCHAP, GERARD
Die Sünde der Adelaide (II*-83.1) 10.642, 10.670
Trouwen 11e Jg bl. 51
WALTHER, HEDDA
Mijn hondenboek (V-59:79:087) 9965
WARD, WILFRED, MRS
Een klein gemoedsbezwaar, 2 dln (V-†-83) 10.307
WAS-OSINGA, A.
Babs van Oudenaerde (VIA-83) 10.094
WASSERMANN, JAKOB 11e Jg bl. 216
Caspar Hauser of De traagheid des harten (IV-83.1) 10.282
WEBB, MARY
Kostbaar gif (II-III-83.3) 9978
De vos duikt weg (II-III-83.1) 10.434
WEISMANTEL, LEO
Elisabeth (V*-†-83.9:92.2) 10.701
WERFEL, FRANS 11e Jg bl. 216
WERUMEUS, G. J.
De zeven jaren... vert. nr B. Ruck 10.183
WERUMEUS BUNING, J. W. F.
Maria Lécina (II-III-81:78) 10.565
Moby Dick... vert. nr H. Melville 10.529
WIEGMAN, JAN 10.098
Fabelen, bew. nr de la Fontaine 10.098
WIELENGA, D. K.
Marapoe (V-83) 10.004
WIGBOLDUS, A. 10.038
WIGMAN, A. B.
Bruine verten en blinkend zand (V-83.8:59) 10.150
WIJNANTS, WILLEM
Als de Maas wast (IV-83) 10 088
WIJNBERG, N.
Flinke jongens (VIB-C-†-087:83) 10.014
WIJSMAN, PH.
Raadselachtig, vert. nr Knut Hamsun 10.224
WILBRECONINCK, C. C.
Jeugdfeesten (V-37:79) 9957
WILDERS, E. J.
Het gedwongen... vert. nr J. B. Molière (IV-82) 10.500
WITTOP KONING-RENGERS HORA SICCAMA, W. C.
De bottende bongerd : 1e dl (V-83.8:37) 10.383
WITTOP KONING-RENGERS HORA SICCAMA, W. C.
De bottende bongerd : 2e dl (V-83.8:37) 10.620
WIRKUS, FAUSTIN
De blanke negerkoning (IV-83.0:83.9) 10 364
WOLF, ELZA
Uit het dagboek eener moeder (V-†-83.8:37) 10.491
WOLFFENBUTTEL-VAN ROOIJEN, H.
Jan Kriek (V-†-83) 10.005
Nieuwe verhalen uit sprookjesland (VIB-83.8) 10.203
Rosa Capocci (V-†-83) 10.633, 10.702
WOLTMAN, W. J.
Mannen en vrouwen (II-83.1:83.0) 10.546, 10.575

Z

ZAMACOIS, EDUARDO
Met spade en dolk (II-III-83.3) 9977
ZELLER, RENEE
Kerstmis (VIB-C-M-†-82) 10.374
ZIELENS, LODE
Moeder, waarom leven wij? (II-S-83.1) 10.136, 10 347
ZOETMULDER, A. JURRIAAN
Het klimmende pad (IV-†-83.1) 10.635, 10.693
Langs de doolhof (IV-†-83.1) 10.634, 10.694
Roman van een familie : 1e dl Langs den doolhof; 2e dl. Het klimmende pad (IV-†-83.1) 10.634, 10.635, 10.693, 10.694
ZOOMERS-VERMEER, J. P.
Maartje Onverstand (VIA-M-83) 10.614
ZWEGERS, B. V.
Globetrotter in Amerika (VIA-J-†-83.0) 10.615

X

Als het wintert (V-†-83.8) 10.531
Don Juan in de vier jaargetijden (IV-82) 10.484
Gedenkboek Frans Claes (V-05:91:9) 10.651
Jeelsingel Nr I (VI-A-†-88) 10.082

De katholieke encyclopaedie (IV-†-03) 10.034; 11e Jg bl. 56
De katholieke encyclopaedie : 1e dl (A-Alle) (IV-†-03) 10.230, 10.236
De katholieke encyclopaedie : 2e dl (Alle-Aris) (IV-†-03) 10.554
De katholieke encyclopaedie : 3e dl (Aris-Bar) (IV-†-03) 10.652
Lodewijk Kossuth en de vrijheidsoorlog in Hongarije (V-†-9) 10.719
Nederlandsche spelling, geslacht en verbuiging (V-4393) 10.045
De pillen van den kluizenaar (VIA-†-83-379) 10.198
Poëties bericht der post-ekspressionistiese... (III-81) 10.478, 10.497
Reisgids, Belgische Ardennen (V-91) 10.484
Student worden (IV-37) 10.484
Thebe (V-91:7) 10.155
Vertellingen over allerlei dieren (V-VIA-83.8) 10.314
Vrouwengids : Ons uitzicht (IV-†-84:379) 10.245
Wetgeving aangaande de arbeidsovereenkomst der bedienden (V-34:33) 10.414
Het wonder van den onthoofde (IV-†-24:21) 10.490
Zondag-missaal (V-†-264) 10.038
Zonneschijntjes, 8 dln (VIB-83.8:07) 10.095

TITELCATALOOG

van den 11n Jaargang

:=: van BOEKENGIDS :=:

Wat er buiten de besproken werken nog verder verscheen in 1933 zal worden opgenomen in het « Roman-Repertorium » dat over enkele maanden verschijnt. Daarom worden ze hier niet vermeld als de voorgaande jaren het geval was.

Het getal aan het uiteinde van den regel geeft het volgnummer der recensie aan.

A

(De) aap en het parelhoen	10.462
Aardebanden	10.120; 11e Jg bl 85
Aardige rent	10.026, 10.083
(Een) abdisse van Thorn	10.290; 11e Jg bl 163
Adel en zwijnen	10.665
Adeline's kinderen	10 443
(Het) afscheid	10.234, 10 278
Alexander	10.055
Alice en haar minnaars	10.439
Alice Nahon	10.713
Allerheiligenzomer	10.471, 10.515
(De) almanak der weetlustigen	10.336
Als de Maas wast	10.083
Als het wintert	10.531
Altijd bidden	10.4[illegible]0
Amateur-zenders... ultra korte golf	10.337
Anglicaansche en protestantsche bekeerlingen	10 239
Ann Vickers	10.573
Apostolaat	10.556
Aquarellen uit Italië	10.623
(Het) aquarium	10.333
(De) arbeider in Sovjet-Rusland	10.412
Arlecchino-Don Juan	10.162
Armoede	10.276
Arthur	10.649
August	10.209; 11e Jg bl. 128
Avant l'oubli	11e Jg bl. 177
Avonturen onder Chineesche zeeroovers	10.435
(Het) avontuurlijk levensjaar van Brammetje	10.532

B

(De) baanbreker	10.359
Babe van Oudenaarde	**10.004**
Baers, J.	11e Jg bl. 4
Barry Wicklow's huwelijk	10.173
(Het) batikken	9971
Beatrijs	10.464
Beauraing. Waar ligt het bovennatuurlijke?	10. 87
(De) bedrijfsraden in Duitschland	10.244
Beginselen van de katholieke maatschappijleer	10.144
Begrijpen	10.398
Belangrijke letterk. werken, 1e dl	10.018
België. Boeren en arbeiders...	9959
Belijdenis te middernacht	10.669
(Une) belle descente	11e Jg bl. 18
(De) bellenblazer	10.156
Benoni	10.210
Bernadette Soubirous	10,721
(De) beroepsvoetballer	10.077
Beschadigde levens	10.352
(De) betooverde vallei	10.456
Bibliographie van de moderne Vlaamsche literatuur : 7e en 8e afl.	10.318
Biecht-hooren	10.561
Bij den dentist	10.428
Bijzondere sacramentenleer : II. Biecht...	10.320
Bilderdijks plaats in de Ned. en in de wereldliteratuur	10.019
Bitterzoete spanning	10.484
(De) blanke negerkoning	10.364
(De) blinde en de lamme	10.473, 10.514
Bloemen schikken en binden	10.338
Bloemlezing uit de katholieke poëzie : 2e dl	10.552, 10.618
Bloemlezing uit katholieke schrijvers	10.378
(De) bloem van den nacht	10.673
Blonde haren, blauwe kijkers	10.009
(De) Boedjang-club	10.474, 10.512
Boekengids, tienjarig bestaan	11e Jg bl. 1

Een boekje voor kinderen... te biechten gaan 10.309
(De) bottende bongerd : 1e dl, 2e dl 10.383, 10.620
Bouwen. Holland. Nieuwe zakelijkheid 10.424
Brabant in 't verweer 10.718
Brabantsche brieven 10.528
(Het) brandende braambosch 10.625, 10.690
(Het) brandglas 10.235bis, 10.496
Brieven aan 'n jonge vriend 9961
Brozen's « Anny » 10.368
Bruine verten en blinkend zand 10.150

C

Cactusjacht tusschen Texas en Patagonië 10.417
Caesar 10.065
Calando 10,235bis, 10.564
Caspar Hauser 10.282
(Het) celibaat der priesters 10.404
Charlie Chan zet het voort 10.583
Chemigrafie 10.339
(The) chief's way 10.329
China 10.110, 10.482
(Het) Chineesche, Japansche en Indische ornament 9970
Christus en de grootinquisiteur 9975bis
Christus en zijn Kerk, 2e dl 10.237
Cirkelgang 10.064, 10.577
Cirkus.IJsco 10.373
Citta del Vaticano 10.111
Congoleesche verhalen 10.365
Congorilla 10.696
Con sordino 10.211; 11e Jg bl. 126
Cornelis de Vos 10.637, 10.660

D

(De) crisis en de openbare bibliotheek... 10.563
Dag des oordeels 10.105
(De) dansmeester 10.271
Dante vivo 11e Jg bl. 178
Dei gratia 10.062
Dertien en één 10.519
(De) deugd voor alle staten 9953
Deze .ijd 10.686, 10.712
Die eerste bliscap van Maria 10.345
Die goede oom 10.097
Dienaren der menschheid 10.688
Die niet heeft... 10.392, 10.445
Dieren kijken ons aan 9963
Dierensport 10.199
Diergaarde voor kinderen van nu 10.469
Dissonanten 10.576
Dochters 10,629, 10.675
Doctor Dolittle op de maan 10.009
Domien en zijn zoon 10 194
Domme Koos 10.706
Donatienne 10.174
Don Juan in de jaargetijden 10.484
(De) donkere hemelvaart 10.574
Don Quichote van München 10.586
(De) dood van de patriarch 10.163
Doornroosje 10.204
(De) dorpspotentaat 10.268
Dostojevski 10.235bis
(Het) drama en het tooneel : 4e dl 10.102
Dramas en idyllen in den vijver 10.317, 10.335
(De) drie kikkers 10.011
Drie nieuwe menschen en een oude Romein 10.510
Drie tegen allen 10.362
Droesem 10.255
Droomers 10.212
Duitsche spraakkunst 10.148
Duitschland zet de klok terug 10.580
Duitsch woordenboek : 2e dl Ned -Duitsch 10.331
Dwepers 10.213
(De) eed van den inlander 10.085

E

Eén tegen velen 10.588
Eëntje te kort 10.258
Eenvoudige handwerken : 1e dl 10.493
(De) eenzame 10.121; 11e Jg bl. 85
Elisabeth 10.701
Elf nobbelewitjes 10.451
Elly en Thomas en Jo 10.608
Elsie 10.599
Elsje uit « De Heikant » 10.427
(Un) enfant rêveur 11e Jg bl. 177
Engelsch woordenboek : 1e dl. Eng.-Ned. 10.330
En toch ben je van mij 10.513
En toen het berouw kwam 10.076
Epiphania 10.160
(Het) euvel Gods 10.059
Eva's liefde 10.584

F

Fabelen (de la Fontaine-VIC-83.8) 10.098

(De) fantasie-stukken van F. Chasalle 9983
Fata morgana 10.060
Faust Junior 10.245, 10.262
Feestdagen 10.372
(La) fin de Paris 11^e^ Jg bl. 54
Flinke jongens 10.014
Flip Speelman. Erfelijk belast 10.571
(Het) fortuin van Angela Brent 10.001
(De) fotografie in lessen 10.425
Fouten 10.551, 10.596
(De) fout van Einstein 10.149
« F. P. 1 » antwoordt niet 10.590
Fransch Vlaanderen 10.710
F. Toennies en de Duitsche sociologie 10.410

G

(Een) gaatje in den muur 10.011
Ga zelf bijen houden 9967
Gebedsleven 10.135
Gedachten op Dinsdag : 1e dl 10.645
Gedenkboek Frans Claes 10.651
Gedichten (P. Verbruggen-V-†-81) 10.051
(Het) gedwongen huwelijk 10.569
Geestelijke leiding voor kloosterzusters 10.559
Geheel wat nieuws 10.200
(Het) geheim van Adolf Zara 10.672
(Het) geheim van Heath Hover 10.285
(Het) geheim van Hunting's End 10.275
Geïllustreerde flora van Nederland 10.334
(Het) gelaat der straten 10.662
Geld 10.502
(Het) geloof onzer vaderen 10.238
(De) gelukkigste vrouw 10.266
(De) geluksmid 10.168
Gemeenschap en klassenstrijd 10.327
Geoffrey mijn echtgenoot 10.182
Geschichte der Kunst, von der altchristlichen Zeit... 10.483
Geschiedenis der Middeleeuwen 10.387
Geschiedenis van de Middeleeuwen 10.386
Gesprekken met Bubo 10.437
(De) gestolen Katchina 10.015
Gezag 10.406
Gezondheidszorg 9968
(De) gids van den keizer 10.190
Gieren uit het Wilde Westen 10.355
Glas en lood 10.251
Globetrotter in Amerika 10.615
Goddelijk avontuur 10.630. 10.674
De) godsdienst in het leven der vrouw 10.297
Gods hoogeschool 10.403
(De) godsvrucht in de Nederlanden, 3e dl 10.020
(De) godsvrucht tot het H. Hart van Jezus 10.557
(De) goeie knorrepot 10.500
Goethe (Emil Ludwig) 10.388
Goethe (C. P. Henning) 10.711
Goodwill, in verband met de waardebepaling... 10.409
(De) gouden appel 10.169
(La) grève du sang 11e Jg bl. 18
Grondbeginselen der katholieke staatsethiek 9956
(De) grondslagen van het tweede vijfjaarsplan 10.041
(De) groote prijsvraag 10.164

H

Haar bevrijding (R. Bailley) 10 447
Haar bevrijding (H. Courths-Mahler) 10.273
Haar groote strijd 10.069
Handboek der poëtiek 10.017
Handleiding voor de berekening... van eenvoudige gewapend-betonconstructies 10.046
Harlekijn 10.052
Harslucht 10.360
(De) hebzucht van Mr Carton 9997
Hedendaagsche ketterijen 11e Jg bl. 253
Heer Daneelke 10.499
(De) heilige proletariër 10.520
(Het) heksenhuis 10.014
(De) hel der goddeloozen 10.430
(De) held van de Mississippi 10.092
Herfst 10.544, 10.581
Hermans offer 10.566
Het spookt aan boord 10.453
Hier is gebeurd 10.377
Hoe een arm Chineesje rijk werd 10.014
Hoe een koning overwon 10.300
Hoe het groeide 10.214; 11^e^ Jg bl. 127
(De) hoepelwedstrijd 10.016
« Hok » 11^e^ Jg bl. 54
Holland 6429, 10.289; 11^e^ Jg bl. 164
Hollanders, komt naar het water 10.126; 11^e^ Jg bl. 88
Honger 10.213; 11^e^ Jg bl. 124
(De) hooge boog 10.442
Hooger leven 11^e^ Jg bl. 52
Huid voor huid 10.537
(Het) huis in de delling 10.346
(Het) huis in de hitte 10.631, 10.688

(Een) huis vol kinderen 10.295
Huwelijk en huwelijksbeletselen 10.134
Huwelijksdoel en periodieke onthouding 10.322

I

Idonia 10.511
(De) ijzeren monnik 10.025; 11e Jg bl. 42
Ik ga trouwen 9958
In den storm 10.715
In de strik 10.029, 10.058
Ingemetselden 10.521
In het land der duizend meren 10.088
In het land van Guido Gezelle 10.108
In het tooverrijk der film 10.152
Inleiding... godsdienstwetenschap 10.397
In memoriam Alice Nahon 11e Jg bl. 201
(Het) intieme leven van Madame du Barry 10.115
In Vlaanderen heb ik gedood 10.231, 10.286

J

Jaap uit de zesde klas 10.197
(De) jacht op den vlinder 10.075
Jack o'Lantern 10.517
Jacoba van Beyeren 10.291; 11e Jg bl. 163
Jan Allemachtig 10.125; 11e Jg bl. 87
Jan Compagnie 10.030, 10.081
Janet Erskine Stuart... 2622, 10.298
Jan Herbert Mac Donald, 1e en 2e dl 10.632, 10.691
Jan Kriek 10.005
Jan van Arkel 10.292; 11e Jg bl. 163
Jan Zuidwester en zijn kraai 10.202
Jean, privaat detektiet 10.258
Jellen en Mietje 10.484
Jeugd en bioscoop 10.142
Jeugdfeesten 9957
Jeugdjaren van Peet Jansen 10.704
Jeugdstorm 9949, 9982
Jeugdzonde 10.572
Jhr Mr James de Beyll 9945, 9979
Johan Maurits van Nassau 10.685
(De) jonge generatie in Europa 10.040
Jongens en electriciteit 10.419
(De) jongens van Almhorst 10.536
(De) jongen van de Plaggenhut 10.533
Joolsingel nr 1 10.092
Jozef Horemans 10.382

K

(De) kabouters van het Uilenbosch 10.159
Kasplantje 10.091
(De) katholieke encyclopaedie 10.034; 11e Jg bl. 56
(De) katholieke encyclopaedie : 1e dl 10.230, 10.236
(De) katholieke encyclopaedie : 2e dl (Alle-Aris) 10.554
(De) katholieke encyclopaedie : 3e dl (Aris-Bar) 10.652
Katholieke illustratie 11e Jg bl. 338
Katholieke katechismus 10.037
Katholiek verzet 11e Jg bl. 253
(De) katoenplukkers 10.061
Katrien wordt soldaat 10.287
(De) keizer van Portugal 10.640, 10 681
Kerk en prostitutie 10,555
(De) kermis van Rosse Lei 10.369
Kerstboekje 10.460
(De) kerstdroom en hoe die waarheid werd 10.011
Ker tmis 10.374
(De) keuze 10.432
Kinderen uit het land der zon 10.530
Kinderen van dezen tijd 9974
(Het) kind in den strijd met leugen en vrees 10.139
(Een) kind van 1813 10.296
Kinderen van hun tijd 10.216; 11e Jg bl. 126
Klaar achter 10.421
Klein duimpje 10.204
(De) kleine danslegende 10.158
(De) kleine denneboom 10.376
(De) kleine parade 10.028, 10.079
(De) kleine wereld 9948, 10.128
(Een) klein gemoedsbezwaar, 2 dln 10.307
Klepman en de malaise 10.179
(Het) klimmende pad 10.635, 10.693
Koert's groote vacantie 10.196
(De) komische film 10.154
Koning Frithjof 10.708
Koning Lear op klompen 10.477, 10.523
(De) koning van de gouden stad 10.010
Kop 10.535
Kort overzicht der Nederl. letteren 10 101
Kostbaar gif 9978
Krabbels van heer-oom 10.242
Krekelken 10.548, 10.578
Kristi-jongens 10.008
Kristus' koningschap 10.035
Kronkelpaden 10.277
(Het) kroontje van O- L. Vrouw 10.664
Kunst in de opvoeding 10.299

L

Laat de kleinen tot Mij komen 136, 10.308
(Het) laatste hoofdstuk 10.217; 11e Jg bl. 128
(De) laatste verschijningen te Beauraing 10.241
(De) laatste vreugde 10.218; 11e Jg bl. 126
Lady Juliet's wraak 10.180
Lambrecht Lambrechts 10.380; 11e Jg bl. 169
(Het) land buiten de wet 9994
Langs de doolhof 10.634, 10.694
Langs water en groen 10.646
Late liefde 10.597
Leerboek der algemeene geschiedenis: 2e dl 10.470
Leergang van electriciteit 10.422
Leesmethode: woordenrijen, 2 dln 10.044
Lentestormen 10.007
Levenswaarheid 10.405
Levenswijding 504, 10.051, 10.663
(Het) leven van Guido Gezelle... 10.116
Leven zonder geheimen 10.057
Lex 10.526
Licht en donker 10.650
(De) liedjes van Hilda 10.235bis
(Het) liedje van den soldaat 10.714
Liefde, Tscheka en dood 10.033, 10.118
Lijsje Lorresnor 10.605
(De) litanie van O. L. Vrouw 9952
(Het) literaire kunstwerk 10.100
Litteraire profielen: 5e dl 10.131, 10.207
Lodewijk Kossuth en de vrijheidsoorlog in Hongarije 10.719
Louterende liefde 10.067
Luppe Kaneel 10.707
(Het) lustige leven van Naat Piek 10.698

M

Maan op het dak 10.031, 10.066
Maartje onverstand 10.614
(La) maison des Bories 11e Jg bl. 18
(De) man dien zij liefhad 10.172
(De) man die zijn vrouw niet kende 10.585
(De) man in de monnikspij 10.003
(De) man met den horrelvoet 10.281
Mannen en vrouwen 10.546, 10.575
Mannen van de straat 10.480, 10.516
(De) man van Brazos 9991
(De) man zonder uniform 10.472, 10.504
Marapoe 10.004
Maria en haar timmerman 9948bis, 9989, 10.129
Maria Lécina 10.565
Mariamaand 10.460
Mario Ferraro's ijdele liefde 10.476, 10.506
Maris stella 9998
Mazurka 11e Jg bl. 51
Mechtild de begijn 10.117
Méditations sur... notre sainte foi 10.401
Meester Lampelaar 10.127; 11e Jg bl. 88
Meesters van morgen?: 1e dl, 2e dl 10.036, 10.560
Meester Tim op jacht 10.097
(Een) meisje uit duizenden 10.354
Melodie der liefde 10.579
Menonkel Gust 10.358
(De) mensch. Geest en materie 10.485
Mensch-God 10.321
Mensen in strijd 10.668
(Het) mes op de keel 10.602
Met camera en buks 9964
Met den molensteen aan den hals 9993
Met spade en dolk 9977
Met welk recht? 10.301
Miele Brommer 10.265
Mijn alles! 9986
Mijn dubbel leven 10.621
Mijn eigen tuintje 10.341
Mijn engelbewaarder 10.459
Mijn feestboekje 10.342
Mijn gedichtenboekje 10.342
Mijnheer Pietlut wil trouwen 10.440
Mijn hondenboek 9965
Mijn huwelijk in rooden storm 10.671
Mijn luistervinkjes 10.604
Mijnramp 10.056, 10.260
Mijn versjesboek 10.342
Mijn vriend Prospero 10.304
Mijn zuster 10.524
(Het) mirakelfeest 11e Jg bl. 170
Misdadige kinderen 10.138
Moby Dick of De witte walvisch 10.529
Moderne Engelsche literatuur 10.103
(De) moderne theosophische beweging 10.488
Moeder 10.074
Moeder en kind voor de lens, 3 dln 10.153
Moederhart 10.508
Moeder, waarom leven wij? 10.136, 10.347
Moke of De kleine heidin 10.567
(Het) monogram voorheen en thans 9969
(De) moord aan de bridge-tafel 10.166
Muske 10.611

Mussolini's gesprekken met E. Ludwig 10.389
Muziek-Warande 11e Jg bl. 171
Mysteries 11e Jg bl. 125

N

Naar Hollands bloemenvelden 10.495
Naar wonderland 10.097
Nachtelijke gaarde 10.048
(De) nachthavik 10.525
Nachtvlucht 10.192
Najaarskleuren 10.648
Namen 1914 10.104
Nationalisme en socialisme 10.235bis
Naturalisme of mystiek? 10.133, 10.208
Navigatie en negotie 10.384
Nederlandsch bibliografisch woordenboek 10.396
Nederlandsche spelling, geslacht en verbuiging 10.045
Nederlandsch leesboek: 1e dl (A. Mussche) 10.466
Nederlandsch leesboek (F. Leytens) 10.616
Nederlandse overleveringen 9996
(De) nieuwe aarde 10.219; 11e Jg bl. 125
(Het) nieuwe front 10.656
(De) nieuwe geboort 10.484
Nieuwe verhalen uit sprookjesland 10.203
Nieuwe verzekens voor ons volk 10.661
Nistelken 10.458
Noodlots vreemde wegen 10.838
(Het) noodlottig huwelijk 10.569

O

Oddfish 88, 10.302
Okatie 10.492
Olav Audunszoon en zijn kinderen 10.185
Om de koningin 10.175
Om den Wiehmenhof 10.391, 10.441
Om zich goed uit te drukken 10.415
Ondergang (E. Buskens) 10.484, 10.498
Ondergang (J. van der Woude) 10.171
Onder de herfststerren 10.220; 11e Jg bl. 126
(De) onschuldige moordenaar 10,068
Ons familieboek 10.408
Ons uitzicht 10.245
Ons volkskarakter 10.379
Ontstaan en ontwikkeling van het moderne kapitalisme 10.042
(De) ontsnapte gevangene 10.686
Ontwaken 10.086
(De) ontwikkeling van den betonwegenbouw 10.420
(De) ontwrichten 10.221
Onze Nederlandsche kinderen... 10.325
Onze priesters 10.319
Onze schoolopvoeding 10.411
Onze vroolijke zesde klas 10.096
Ook gij ouders 10.240
Oostersche sprookjes 10.313
Op de grenzen 10.553, 10.601
Op en top een Hollander 10.367
Op Frieslands wijde wateren 10.695
Op het bureau van politie 10.429
Op Skalholt 9981
Opvoeding tot den vrede 10.248
Op zachte vooizekens 11e Jg bl. 205
Oud-Antwerpsche vizioenen 10.484
Oude kennissen 10.692
(De) oude liefde kwam 10.167
(Een) oude veete 10.687
(Het) oud-Hollandsch porcelein 10.426
Over mooie boeken 10.647
Over oorlog en vrede in den geest van Proudhon 10.039
(Het) overtuigend bewijs 10.587
Overwinning 10,395, 10.448bis

P

Paascheieren 11e Jg bl. 170
(Het) paddenstoelen-boekje 10.332
Padvinders 10.252
Pan 10.222; 11e Jg bl. 125
Papierarbeid in de lagere school 10.407
Paradijsvogel 10.049
(Le) pari 11e Jg bl. 18
Passietooneelen uit « Die woestijne des Heeren » 10.484
Per Ford naar Indië... 10.109
Periscoop: 1e dl 10.132, 10.205
Perpetua 10.501
Peter de gelukkige 10.264
Philosophie der Vlaamsche beweging 10.644
Philosophie van het leven 10.399
Pijp en toebak 10.452
(De) pillen van den kluizenaar 10.198
(De) pleegkinderen 10.509
Poent 10.188
Poëties bericht der post-ekspressionistiese... 10.478, 10.497
Pol de Mont 10.465

(De) politieke geschiedenis van het lager onderwijs 10.326
Praktisch tuinieren 9966
(Het) priesterhart van Jezus 9951
Prins en ketter 10.063
(La) prodigieuse vie de R. Caillie... 10.112
Psychologie pédagogique et doctrine chrétienne de l'éducation 10.654
Puk en Muk en Moortje naar Amerika 10.455
Puzzles... in rekenen en vormleer 10.247
Pycke 10.366

R

Raadgevingen voor de aanstaande moeder 10.658
(Het) raadsel 10.223
Raadselachtig 10.224
(Het) raadsel en de prinses 9985
(Het) raadsel van de Borinage 10.186
Radijs of Radèske tien jaar later 10.570
Radioaktiviteit. Het leven van Pierre Curie 10.494
Radio-vertelsels van d'n Dré 10.518
(Het) rad van avontuur 10.627, 10.678
(De) rampzalige kaproen 10.542, 10.591
Rare vogels 10.626, 10.697
Rationeele maatschappij- en staatsleer 10.143
(De) ravenzwarte 11e Jg bl. 253
Redacteur Lynge 10.226; 11e Jg bl. 125
Redding 10.232, 10.280
Regels voor de Nederlandsche uitspraak 9962
Regenboog 10.089
Reisgids, Belgische Ardennen 10.484
(De) reizen van Olle Patolle 10.375
(Het) religieus-socialisme 9954
Rembrandt's etsen 10.151
Ridder Guy 10.709
Rietvelde 10.543, 10.594, 10.639, 10.689
Rijshout en rozen 1907, 10.122; 11e Jg bl. 86
(Een) Rococo-huwelijk 10.032, 10.080
(De) roep van de verten 10.607
Romantisch avontuur 10.177
(De) roman van den Heilige 00.390
Roman van een familie 10.634, 10.635, 10.693, 10.694
Rond de wereld 10.253
(Het) rondeel 10.099
Rond het huis van den dokter 10.027, 10.073
Roodkapje 10.204
Rosa 10.225
Rosa Capocci 10.633, 10.702
(Het) rosarium 10.243
Rozenkrans voor zieken 10.137
Russen 10.716
Ruusbroec de wonderbare 10.617

S

Sagen... rond de Zuiderzee 10.072
(De) salonboerin 10.161
Sans soupape 11e Jg bl. 18
Sara 10.361
Scaramouche, de speurhond 10.363
Schaduw 11e Jg bl. 206
(De) schaduw over de aarde 10.024; 11e Jg bl. 42
(Het) schandaal van Beauraing 10.489
(Het) scheepje van Petrus 1951, 10.311
Schetsen uit de oude wereld 10.385
(De) schoone slaapster 10.568
(De) schoone voleinding 10.176
Schoonmenschelijkheid : 3e reeks 10.140
(De) schoonste der goudblommen 10.090
Schuld en boete 10.141
Sebastiaan 10.666
Sermonen over de Tien Geboden : 1e dl 10.136
Shakespeare-muzeum 11e Jg bl. 18
Sheherazade 9947, 9975
Slecht afgebracht 10.613
Snapshots 10.699
Sneeuwwitje 10.204
Snobvrouwtjes 10.054
(De) snuifdoos van den kardinaal 10.305
Sociale krachten in de hedendaagsche crisis van Duitschland 10.323
(De) sociale leer der Kerk 9960
(Het) Sovjetisme 10.655
Spaansch leesboek voor beginners 10.416
(De) speaker 10.344
Speelbal van wind en golven 10.274
(De) speelhel van Baden-Baden 9984
(Het) spel van Ruusbroec de wonderbare 10.257
Sprookjes (W. en J. Grimm-VIA-B-83.8) 10.312
Sprookjes en vertellingen (H. C. Andersen) 10.189
Sprookjes van den tuin 10.006
Sprookjes van de schemering 10.293; 11e Jg bl. 163
Stad Antwerpen 11e Jg bl. 338
(De) stad Segelfoss 11e Jg bl. 127

Steden 10.720
Sterke Jan 10.454
Sterke levens 10.394, 10.448
Sterk en trouw 10.284
(De) sterrendief 10.053
(De) stiefmoeder 10.592
Stijn Streuvels en zijn werk 10.130, 10.206
Stormen 10.353
Stormen 10.680
Stormfakkels 10.157
(De) straat op 10.449
Student worden 10.484
Studiën en lezingen, 2e dl 10.021
Studies over Engelsche letterkunde 10.381
(Het) suikerland 10.011
(Die) Sünde der Adelaide 10.642, 10.670
Suzanna 10.306

T

Taalschut 10.043
Tante officier 10.259
(De) techniek van kampeeren 10.249
Televisie 10.340
Teresa Helena Higginson 10.540
Te vuur en te zwaard 10.269
Thebe 10.155
Therese Neumann 10.113
Thijm en Vlaanderen 10.023
Tieghem, het Vlaamsche lustoord 10.371
Tienjarige oogst. Belangrijke romans 10.467
(De) tijd gaat voort 10.436
Toch niet tevergeefs 10.348
Toen Ons-Lieve-Vrouwke heuren beeweg deed 10.541, 10.598
Toen Witje-Witje,... nog een snotterke was 10.703
(De) tooverdoos 10.011
(De) tooverschoenen 10.011
Torda, de zigeunerhond 10.093
(De) tragedie eener koningin 225, 10.303
(De) triomf van den gekruiste 9973
Trois parmi les autres 11e Jg bl. 18
Trouwen 11e Jg bl. 51
Tusschen de roode en zwarte tonnen 10.534
Tusschen de struiken 10.705
Tusschen kostschool en verloving 9955
Twee kereltjes en hun moeder 10.272
Twee levenden en een doode 10.283
(De) twee medaljons 10.433
Twee werelden 10.235bis

U

Uit de Demergouw 11e Jg bl. 170
Uit het bagno ontsnapt 9990
Uit het biënboec 10.294; 11e Jg bl. 162
Uit het dagboek eener moeder 10.491
Uit het huishouden der mieren, 2 dln 11e Jg bl. 175
Uit het werk van Piaget 10.324
(Het) uur der kinderen 1950, 10.310

V

Vader en zoon 10.184
Vale dicere 10.050
(De) vallei der geesten 10.187
(De) vallei van avontuur 9992
Van alles wat 10.201
Van den sneeuwman die praten kon 10.461
Van een Mariaschilder 10.097
Van een wondere parochie 10.193
Van 'n mesjeutje 10.457
Van nul tot zes 10.012
Van « Perelke » het blinde meisje 10.261
Van sikkel en hamer 10.246
Van twee jongens en een ouden heer 10.610
Van winter tot winter 10.123; 11e Jg bl. 86
(De) varende zanger 11e Jg bl. 170
(Het) vaticaan 10.717
Venetiaansch avontuur 10.475, 10.507
Verboden liefde 10.070
(Het) verboden rijk 9946, 9980
Verborgen liefde 9987
Verklarend handwoordenboek der Nederlandsche taal 10.147
Verloren volk 10.593
(De) verloving van de typiste 10.190
(Een) vernieuwd België of Het federalisme 10.484
(De) verschijningen der menschenziel in het sprookje 10.538
Verspreid proza 10.022
Vertellen: 1e dl 10.606
Vertellingen over allerlei dieren 10.314
Vertelselboek van tante Jo 10.011
Verzameld werk: 6e en 7e dl (Lod. Dosfel) 10.463
Verzen (A. Steenhoff-Smulders-V-†-81) 10.288; 11e Jg bl. 162
(De) verzonken hoeve 10.084
Verzorging van de zuigeling 10.659
Veva 10.343
Victoria 10.227
(De) vierdaagsche 10.423

Vier geestelijke liederen 10.250
(De) vier in 't goudland 10.607bis
Vier jaar in 't land der Incas 10.107
(De) vigilie voor Paschen 10.190
Vikingers 10.395, 10.468
Vizioen van kinderheil 10.119; 11e Jg bl. 85
(De) vlaschaard 9995
(De) vleermuis 10 450
(De) volksmenner bij een landverhuizing 10.191
(De) volksmenner Mozes 9972
Vondelingskens 11e Jg bl. 205
Voor de tweede maal niet wijzer 10.446
Voor het geluk onzer kinderen 10.562
Voor ons vrij onderwijs 10.653
Voor verstandelijk gezonder kinderen 10.413
(De) vos duikt weg 10.434
Vrees en beven 9950
(Een) vrek 10.624, 10.684
(De) vroolijke Limburger 11e Jg bl. 170
Vrouwen bij de pomp 10.228; 11e Jg bl 128
Vrouwengids : Ons uitzicht 10.245
(De) vrouw en het onderwijs 10.315
Vrouwenstrijd 10.071
(De) vrouw van Pilatus 10.676

W

Waarom ik niet krankzinnig ben 9976
(Het) wassende water 10.124; 11e Jg bl. 86
Wat... en hoe zeg ik het in het Duitsch?... Engelsch?... Fransch?... Italiaansch 10.329, 10.145, 10.146
(De) waterdoktor 10.503
Wat gebeurt er te Beauraing? 10.241
Wat het sterkst spreekt 10.349
Wederdoopers 10.078
Wee den overwonnene 10.622
(Een) week van groot gebeuren 10.119; 11e Jg bl. 85
Weergevonden 10.677
Weerlicht 10.481, 10.522
(De) weg des doods 10.431
Weideweelde, 2 dln 10.119; 11e Jg bl 85
Welaan dan, beminde geloovigen 10.479, 10.539
(De) weldoener 10.628; 10.682
Wel gefeliciteerd 10.013
(Het) werk van Käthe Kollwitz 10.484
Wetgeving... arbeidsovereenkomst der bedienden 10.414
Wiek wint 10.357
Wie waagt die wint 10.350
Wij en de dieren 10.619
(De) wijsbegeerte van Spinoza 10.486
(De) wijsheid der « Wala » 10.235bis
(De) wil der goden 10.549, 10.595
(De) wildernis 10.170
(De) wildernis in 10.365, 10.370
Willem Roda 10.612
Wilsvrijheid 10.558
Wind op de molens 10.235bis
Winter 10.643
Wis- en natuurkundige aardrijkskunde 10.418
(De) witte roos 10.165
(De) witte stilte 10.233, 10.263
(De) woelige stede 10.527
(De) wolfsmenschen 10.000
(Het) wonder van den onthoofde 10.490
(Het) woord van het katholicisme... 10.402
(Het) woud der gehangenen 10.106
Wondstra knapt 't op 10.087
(De) wraak der verdrevenen 10 444

Y

Yolanda 10.267

Z

(De) zeedistels 10.603
Zeisels en vertellingen, 8e dl. 9999
Zenuwzwakte 10.047
Zestien maanden in gevangen... 10.114
(De) zeven jaren voor Rachel 10.183
Zijn bruid 10.589
Zijn fout hersteld 10.356
Zijn Indische vrouw 9988
Zijn levenskameraad 10.178
Zijn vergissing 10.351
(De) zingende krekel 10.254
Zondag-missaal 10.038
'n Zonnige dag 10.667
Zonneschijntjes, 8 dln 10.095
(De) zorg voor het hart 10.657
(De) zorg voor onze gezondheid 10.235bis
Zotteke 10.505
(De) zwaarste tocht 10.679
Zwarte bloemen 10.279
Zwarte maatjes 10.195
(De) zwarte orchidee 10.181
(De) zwarte zwaan 10.270
Zwerftochten 10.002
Zwervers 10.229; 11e Jg bl. 128

Trefwoordenlijst of Zaakregister

van den 11n Jaargang
van BOEKENGIDS

N. B. — De getallen geven de volgnummers der recensies aan.
Ook naar de opgenomen portretten wordt verwezen.

A

Adelaïde : 10.642
Albe : 10.478 (portret)
Alberdingk Thijm : 10.023
Alexander : 10.055
Amter, Edward : 11e Jg bl. 28 (portret)
Anglikaan : 10.239
Anker Larsen, J.: zie Larsen
Apologetica : 10.238
Apostolaat : 10.556
Aquarium : 10.333
Arbeider : 9959, 10.246, 10.412, 10.414
Arbeidsovereenkomst : 10.414
Ascetiek : 10.135
Astronomie : zie Sterrekunde
Autobiografie : 9982, 10.061, 10.671
Avontuurromans : 9985, 9991, 9992, 9994, 9997, 10.000, 10.001, 10.002, 10.015, 10.060, 10.068, 10.073, 10.083, 10.087, 10.166, 10.169, 10.172, 10.175, 10.181, 10.182, 10.186, 10.187, 10.265, 10.270, 10.274, 10.277, 10.280, 10.281, 10.285, 10.350, 10.354, 10.356, 10.359, 10.362-10.364, 10.367, 10.435, 10.438-10.440, 10.444, 10.446, 10.447, 10.453, 10.456, 10.517, 10.519, 10.525, 10.532, 10.536, 10.579, 10.583, 10.587, 10.588, 10.590, 10.672, 10.679, 10.686, 10.687, 10.696, 10.698

B

Bahr, Herman : 11e Jg bl. 338
Baekelmans, Lode : 11e Jg bl. 143; 10.627 (portret)
Baers, Joris, pr. : 11e Jg. bl. 4 (portret)
Baers, Maria : 11e Jg bl. 28 (portret)
Batik : 9971
Beauraing : 11e Jg bl. 179; 10.241, 10.487, 10.489, 10.490
Bediende : 10.414
Bedrijfsraad : 10.244
Begrijpen : 10.398
Bekeering : 10.526, 10.599
België : 9959
Belpaire, M. E. : 11e Jg bl. 51 (portret), bl. 243 (portret)
Benoit, Pierre : 11e Jg bl. 18, 51
Bernadette Soubirous : 10.721
Bernaerts, Jan, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Besant, Annie, Mevr. : 11e Jg bl. 336 (portret)
Betonconstructie : 10.046, 10.420
Beven : 9950
Bibliografie : 10.318, 10.396
Bibliothecaris : 11e Jg bl. 337
Bibliotheek (Openbare—) : 10.563
Biecht: 10.320, 10.561
Bij : 9967
Bijbelspel : 9972, 9973
Biografieën : zie Levensbeschrijvingen
Bioscoop : zie Film
Björnson, Björnsterne : 10.395
Bloem : 10.495
Bloemen schikken en binden : 10.338
Bloemlezingen : 10.378, 10.383, 10.466, 10.467, 10.616, 10.618, 10.620
Boekengids : 11e Jg bl. 1
Boelaert, J , M. S. C. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Boer : 9959, 10.246, 10.412
Boete: 10.141
Bolchewisme: 10.118, 10.246, 10.412, 10.430, 10.431, 10.655, 10.671
Boon, Arthur, Prof. Dr Kan. : 11e Jg bl 12 (portret)
Boon, Jan : 10.604 (portret)
Borel, Henri: 11e Jg bl. 297
Bouwen : 10.420, 10.424
Bouwkunde : 10.046, 10.420
Bouwkunst : 10.424
Brabant : 10.718
Brémond, Henri : 11e Jg bl. 296
Brulez, Raymond : 11e Jg bl. 10 (portret)
Buckinx, P : 10.478 (portret)

C

Cactus : 10 417
Caeymaex, Joris, pr. : 11e Jg bl. 12 (portret)
Caillé, René : 10.112

Cardyn, A , Dr, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Casteels, Fr., Ir : 11e Jg bl. 28 (portret)
Celibaat : 10.404
Cervantes: 11e Jg bl. 216
Chateaubriand: 11e Jg bl. 178
Chemigrafie : 10.339
Chineesche ornament : 9970
China: 10.110, 10.114, 10.482
Christus : 10.035, 10.237
Christus-Koning : 10.085
Claes, Frans : 10.651
Corsari, Willy : 10.472 (portret)
Couperus, Louis : 11e Jg bl. 261
Creten, Jul., pr. : 11e Jg bl. 28
Crisis : 10.563
Crols, Frans, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret) 10.242 (portret)
Cruysberghs, K., Mgr. : 11e Jg bl. 12 (portret), 10.556-10.558 (portret)

D

Dagboeken: 10.114, 10.115, 10.118
Daisomont, M., Dr, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
de Boeck, Alfons, Kan. : 11e Jg bl. 28 (portret)
de Clercq, René : 10.131, 10.207
de Man, Herman : 11e Jg bl. 11, bl. 81, bl. 83 (portret)
Demedts, André : 10.480 (portret)
de Mont, Pol : 10.466 (portret)
de Munter, J., Dr, S. J. : 11e Jg bl. 28 (portret)
de Nève, Ed. : 11e Jg bl. 290 (portret)
de Noailles, Matthieu, gravin : 11e Jg bl. 178, bl. 262
de Pauw, Dalmatius, O. P. : 11e Jg bl. 12 (portret)
de Ruyter, Theo : 11e Jg bl. 28 (portret)
de St Exupéry, A. : 11e Jg bl. 291 (portret)
des Ombiaux, Maurice : 11e Jg bl. 179
Deugd : 9953
de Voght, Joz , pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
de Vos, Cornelis : 10.637
Dier : 9963, 10.150, 10.333, 10.335, 10.619
Doebling : 11e Jg bl. 216
Dosfel, Lodewijk, Dr : 11e Jg bl. 12 (portret), 10.131, 10.207, 10.463 (portret)
Drankbestrijding : 10.198
Drankzucht : 10.071
du Barry, Madame : 10.115
du Bois, K., Dr, S. J. : 11 Jg bl. 28 (portret)
Dudley, Owen Francis : 11e Jg bl. 41 (portret)
Duhamel, Georges : 10.669 (portret)
Duitsche bedrijfsraden : 10.244
Duitschland : 10.244, 10.323
Duitsche taal : 10.145, 10.148, 10.331
Dumas, Alexandre, sen. : 11e Jg bl. 262
Dumur, Louis : 11e Jg bl. 140

E

Eeckhout, Joris, pr. : 11e Jg bl. 28 (portre 10.132
Einstein : 10.149
Elebaers, Karel, Dr, pr. : 11e Jg bl. 12 (portret)
Electriciteit : 10.419, 10.422
Elisabeth van Hongarije : 10.701
Engelsche letterkunde : 10.381
Engelsche taal : 10.328-10.330
Ernst, Paul : 11e Jg bl. 216
Essays : 10.130-10.132, 10.379-10.382, 10.479, 10.538, 10.539, 10.617, 10.645, 10.647
Etskunst : 10.151
Evangelisch drama : 9973
Examen voor bibliothecarissen : 11e Jg bl. 144, bl. 217

F

Fabelen : 10.098
Fabricius, Johan : 10.475 (portret)
Familieboek : 10.408
Feestversjes : 10.013, 10.372
Fernandez, Ramon : 11e Jg bl. 18
Féval, Paul : 11e Jg bl. 142
Film : 10,142, 10.152, 10.154
Filosofie : zie Wijsbegeerte
Flora : 10.334
Folklore: 9996, 10.072, 10.088
Foto : 10.153, 10.425
Franciscus van Assisi : 10.390, 10,641, 10.700
Franken, Tjebbo, Dr : 10.546 (portret)
Fransch-Vlaanderen : 10.710
Frithjof, Koning : 10.708
Fritsch, Theodor : 11e Jg bl. 298
Fulda, Frank : 11e Jg bl. 216

G

Galsworthy : 11e Jg bl. 17, 54 (portret)
Gebed : 10.135, 10.400
Geboden (Tien –) : 10.135
Gedichten : zie Poëzie

Geerebaert, Adh., Dr, S. J. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Geestelijke leiding : 10.559
Geestelijk lied : 10.250
Gelegenheidsgedichten : 10.013, 10.342, 10.372
Geloofsleer : 10.237, 10.238
Gemengde opstellen : 10.017-10.023, 10.092, 10.095, 10.205-10.208, 10.378, 10.383, 10.463-10.469, 10.538, 10.539, 10.616-10.620
George, Stefan : 10.131, 10.207
Geschiedenis : 10.384-10.387, 10.470
Geschiedkundige romans : zie Historische romans
Geslacht : 10.045
Gewapend beton : 10.046, 10.420
Gezag : 10.406
Gezelle, Guido : 10.116
Gezondheidszorg : 9968
Gijsen, Marnix : ps. v. : Dr J. A. Goris, zie aldaar
Glasraam : 10.251
Godelaine, C., Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
God-Mensch : 10.321
Godsdienst : 9951-9954, 10.035-10.038, 10.134-10.137, 10.237-10.241, 10.319-10.322, 10.397, 10.400-10.406, 10.487-10.490, 10.555-10.561
Godsdienstige romans : 9993, 10.010, 10.598, 10.599
Goethe : 10.388, 10.711
Goodwill : 10.409
Gorilla : 10.696
Goris, J. A., Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
Gorki, Maxim : 11e Jg bl. 142
Grammens, Flor. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Greshoff, Jan : 11e Jg bl. 18
Gulden Spoor-museum : 10.651

H

Haepers, Frans : 11e Jg bl. 28 (portret)
Hagalin, G. G. : 10.680 (portret)
Hallez, Jan, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Hammenecker, Jan, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Hamsun, Knut : 11e Jg bl. 121 (portret), 10.209-10.229; 11e Jg bl. 143, bl. 262; 10 395
Handel : 10.384
Hardy, Paul : 11e Jg bl. 12 (portret)
Hart, H. : 10.557
Hartziekte : 10.657
Hermans, Godfried : ps. v. : Lod. Dosfel : zie aldaar
Herwig, Franz : 10.666 (portret)
Higginson, Teresa Helena : 10.540
Historische romans : 9981, 10.062, 10.063, 10.065, 10.078, 10.080, 10.081, 10.084, 10.185, 10.191, 10.269, 10.270, 10.284, 10.363, 10.364, 10.448, 10.527, 10.586, 10.595, 10.676, 10.685, 10.686, 10.688, 10 691, 10.700, 10.701
Hoekje van den bibliothecaris : 11e Jg bl. 54, bl. 93, bl. 144, bl. 337
Hok : 11e Jg bl. 54
Hond : 9965
Hongarije : 10.719
Hooger leven : 11e Jg bl. 52
Horemans, Jozef : 10.382
Huwelijk : 9955, 9958, 10.134, 10.322
Huwelijksbeletsel : 10.134
Hygiëne : 9968

I

Indië : 10.109
Indisch ornament : 9970
Inlichtingspost : 10.235bis, 10.484, 10.643-10.650
Insekt : 10.317, 10.335
Italiaansche taal : 10.146
Italië : 10,623

J

Japansch ornament : 9970
Jeugd : 9961, 10.138-10.140, 10.142, 10.153, 10.243, 10.325
Jeugdfeest : 9957
Jeugdlectuur : 11e Jg bl. 90
Jezus : 9951
Joyce, James : 10.131, 10.207
Jubileum : 11e Jg bl. 1

K

Kaiser, Georg : 11e Jg bl. 216
Kampeeren : 10.249, 10.252
Kapitalisme : 10.042
Katechismus : 10.037
Katholieke Encyclopaedie : 10.034, 10.230, 10.236, 10.554, 10.652
Katholieke illustratie : 11e Jg bl. 338
Kellermann, Bernard : 11 Jg bl. 216
Kerk, H. : 10.237
Kind : 10.138, 10.153, 10.243, 10.325

Kinderlectuur : 11e Jg bl. 90; 10.006-10.016, 10.091-10.098, 10.196-10.204, 10.284, 10.341, 10.342, 10.365, 10.369, 10.370, 10.372-10.377; bl. 262; 10.608-10.615, 10.703-10.709
Kinema : zie Film
Kipling, Rudyard : 11e Jg bl. 262
Klassenstrijd : 10.327
Kloosterzuster : 10.559
Komische film : 10.154
Kommunisme : 10.114, 10.118, 10.246, 10.412, 10,430, 10.431, 10.655, 10.671
Kossuth, Lodewijk : 10.719
Kritiek : 10.021, 10.100, 10.131-10.133, 10.465, 10.468. 10.479
Kunst : zie Schoone Kunsten
Kunstgeschiedenis : 10.483
Kuyle, Albert : 10.481 (portret)

L

Lagerlöf, Selma : 11e Jg bl. 179; 10.395, 10.640 (portret)
Lambrechts, Lambrecht : 11e Jg bl. 169-171, bl. 179; 10.380
Larsen, J Anker : 10.477 (portret)
Lauwerys, J., pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Lavedan, Henri : 11e Jg bl. 177
Lebeer, J. Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
Leekenspel : 9974
Leemans, Victor Dr : 10.656 (portret)
Leesmethode : 10.044
Lenôtre, Georges : 11e Jg bl. 18, bl. 54
Letterkunde: 9972-10.023, 10.048-10.106, 10.130-10.132, 10.156-10.208, 10.253-10.255; 11e Jg bl. 161; 10.341-10.383; bl. 201; 10.390-10.395, 10.427-10.469, 10.471-10.482, 10.496-10.539, 10.541-10.553, 10.564-10.623, 10.661-10.716
Letterkundige prijs: 11e Jg bl. 18, 51, 216, 261, 295, 298
Levensbeschrijvingen : 10.112-10.117, 10.389, 10.540
Lichamelijke opvoeding : 10.423
Lie, Jonas : 10.395
Lied : 10.250
Lindt, Hendr. J : 10.547 (portret)
Litanie van O. L. Vrouw : 9952
Literatuur : zie Letterkunde
Literatuurgeschiedenis : 10.018, 10.019, 10.020, 15.099, 10.101-10.103, 10.130-10.132, 10.318, 10.380-10.382, 10.464, 10.552
Lunn, Arnold : 11e Jg bl. 297

M

Maatschappelijke romans : zie Sociale romans
Maatschappijleer : zie Sociologie
Mann, Thomas : 11e Jg bl. 216
Matthijs, Marcel : 10.544 (portret)
Mauriac, François : 11e Jg bl 262
Mechtild de Begijn : 10.117
Meerbergen, J., pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Meeus, Frans, Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
Melloy, Camille : 10.131, 10.207
Mensch-God : 10.321
Meyrink, Gustav : 11e Jg bl. 51
Michelson : 10.149
Middeleeuwsche geschiedenis : 10.386 10.387, 10.470
Misdadige kinderen : 10.138
Missaal : 10.038
Missielectuur : 10.195, 10.365, 10.370, 10.530
Missietooneel : 10.159, 10.567
Moederzorg : 10.658
Mombert, Alfred : 11e Jg bl. 216
Montaigne : 11e Jg bl 262
Mowrer, Edgar Ansel : 11e Jg bl. 298
Mozes : 9972, 10.191
Muckermann, Friedr., S. J. : 10.412 (portret)
Muls, Jozef : 10.636-10.638
Museum Frans Claes : 10.651
Mussche, Achilles : 10.466 (portret)
Mussolini : 10.389; 11e Jg bl. 216
Mysticisme : 10.133, 10.208

N

Nahon, Alice : 11e Jg bl. 201 (portret); 10.713
Napoleon : 10.686
Naturalisme : 10.133, 10.208
Natuurkundige aardrijkskunde : 10.418
Naveau, Raymond : 11e Jg bl. 12 (portret), bl. 17
Naveau, Victor, Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
Nederlandsche taalkunde : 10 043, 10,045, 10.147, 10.492
Nederlandsche uitspraak : 9962
Neumann, Therese : 10.113
Nieuwe front : 10.656
Nieuwe geschiedenis : 10.470
Nonkel Jan : 10.604 (portret)

O

Oliesel, H. : 10.320
Onderwijs : 10.326, 10.653

Onthouding : 10.322
O. L. Vrouw : 9952, 10.241
Oorlog: 10.039, 10.248
Oorlogsliteratuur : 10.104-10.106, 10.231, 10.286, 10.287, 10.621-10.622, 10.674, 10.714-10.716
op de Beeck, Leo : 10.626 (portret)
Opleidingslessen voor bibliothecarissen : 11e Jg bl. 337
Opvoeding : 9955, 9961, 10.138, 10.139, 10.140, 10.141, 10.242, 10.243, 10.248, 10.324, 10.411, 10.413, 10.491, 10.562, 10.596, 10.607, 10.654
Ossenblok, Aug. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Oude geschiedenis : 10.385
Overweging : 9951, 10.401

P

Paddestoel : 10.332
Padvinderij : 10.249, 10.252
Papierarbeid : 10.407
Papini, Giovanni : 11e Jg bl. 178
Penning, Hugo : 10.628 (portret)
Periodieke onthouding : 10.322
Perk, Jacques : 11e Jg bl. 217
Persyn, Jul., Prof. Dr : 11e Jg bl. 28 (portret), bl. 322 (portret)
Peru : 10.107
Piaget : 10.324
Pit-de Haan, Mevr. : 11e Jg bl. 17
Philologie : zie Taalkunde
Philosophie : zie Wijsbegeerte
Philosophie van het leven : 10.399
Poëtiek : 10.017, 10.099
Poëzie : 9974, 10.048-10.051, 10.099, 10.156, 10.157, 10.253-10.255, 10.341, 10.342, 10.373, 10.375, 10.377, 10.496, 10.497, 10.552, 10.564, 10.565, 10.618, 10.648, 10.650, 10.661-10.663
Poorte (Die—) : 11e Jg bl. 262, bl. 297 : 10.639-10.641
Porselein : 10.426
Prentboeken : 10.014, 10.097, 10.341, 10.372-10.375, 10.377, 10.459, 10.462
Priester : 10.319, 10.320, 10.404
Priesterhart van Jezus : 9951
Priesterroeping : 10.240
Prims, Flor., Dr, pr. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Prostitutie : 10.551
Protestant : 10.239
Proudhon : 10.039
Psychologie : 10,485
Psychologische romans : 9976, 9979, 9982, 9984, 9989, 10.057, 10.064, 10.066, 10.067, 10.076, 10.086, 10.183, 10.185, 10.263, 10,264, 10.278, 10.282, 10 347, 10.348, 10.353, 10.434, 10.436, 10.442, 10.445, 10.448, 10.504, 10.515, 10.523, 10.524, 10.573-10.575, 10.581, 10.601, 10.605, 10.669-10.671, 10.673, 10.675, 10.682, 10.684, 10.693, 10.694
Puzzle : 10.247
Pygmee : 10.696

R

Rachmanowa, Alja : 11e Jg bl. 50 (portret)
Radio : 10.337, 10.494
Redingius, Joannes : 11e Jg bl. 261
Reisverhalen : 10.107-10.111, 10.534, 10.623, 10.636, 10.695, 10.696
Rekenonderwijs : 10.247
Relativiteitstheorie : 10.149
Religieus socialisme : 9954, 10.327
Rembrandt : 10.151
Robbers, Herman : 10.232 (portret)
Romankroniek : 11e Jg bl. 5, bl. 44; 10.231-10.234, 10 316, 10.391-394, 10.471-10.477, 10.480, 10.481, 10.541-10.551, 10.624-10.635
Romans : 9975-10.005, 10.057-10.090, 10.163, 10.195, 10.263-10.285, 10.347-10.367, 10.434-10.452, 10.471-10.482, 10.504-10.539, 10.541-10.551, 10.553, 10.571-10.607, 10.624-10.635, 10.639-10.641, 10.643, 10.646, 10.649, 10.668-10.702
Rozenkrans : 10.137
Rondeel : 10.099
Rus : 10.716
Rusland : 10.118
Ruusbroec : 10.617

S

Sabbe, Maurits, Prof. Dr : 11e Jg bl. 52 (portret); 10.718 (portret)
Sacrament : 10.320
Salomons, Annie : 10.631 (portret)
Salsmans, J., Prof., S. J. : 11e Jg bl. 12 (portret), 10,561 (portret)
Salvaneschi, Nino : 10.673 (portret)
Sauvage, Marcel : 11e Jg bl. 54
Scharten-Antink, Carl : 11e Jg bl. 7 (portret)
Scharten-Antink, Margo, Mevr. : 11e Jg bl. 8 (portret)
Scheepvaart : 10.384

Schickele, René : 11e Jg bl. 216
Schoolopvoeding : 10.411
Schoone kunsten : 9969-9971, 10.151-10.155, 10.249-10.252, 10.423-10.426, 10.636-10.638, 10.660
Schoup, J. G. : 10.624 (portret)
Schuld : 10.141
Segers, Arthur, P. : 10.482 (portret)
Senden, Leo, pr. : 11e Jg bl. 12 (portret)
Shakespeare : 11e Jg bl. 18
Sociale romans : 9977, 9978, 9995, 10.058, 10.061, 10.174, 10.176, 10.276, 10.520, 10.521, 10.580, 10.582, 10.586, 10.593, 10.689
Sociale wetenschappen : 9955-9961, 10.039-10.042, 10.138-10.144, 10.242-10.248, 10.323-10.327, 10.407-10.414, 10.562-10.563, 10.653-10.656
Socialisme (Religieus—) : 9954, 10.327
Sociologie : 9956, 10.143, 10.144, 10.323, 10.410
Sovjetisme : zie Bolchewisme
Spaansche taal : 10.416
Spellingvraagstuk : 10.045
Spinoza : 10.486
Spoorwegbedrijf : 10.421
Spraakkunst : 10.148
Staatsethiek : 9956
Staatsleer : 9956, 10.143, 10.144
Stad Antwerpen : 11e Jg bl. 338
Steenhoff-Smulders, Albertine, Mevr. : 11e Jg bl. 52 (portret), bl. 144, 161 (portret); 10.288-10.315
Stehr, Herman : 11e Jg bl. 296
Sterrekunde : 10.336
Streuvels, Stijn : 11e Jg bl. 83 (portret), 10.130 (portretten), 10.206, 10.207
Swerts, Lambert : 10.545 (portret)

T

Taaleigen : 10.415
Taalkunde : 9962, 10.043-10.045, 10.145-10.148, 10.328-10.331, 10.415, 10.416, 10.492
Taverniers, Rich. Dr : 11e Jg bl. 28 (portret)
Televisie : 10.340
Thans, Hilarion, O F. M. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Thebe : 10.155
Theosophie : 10.488
Thielemans, H., Prof., S. J. : 11e Jg bl. 28 (portret)
Thiry, Antoon : 11e Jg bl. 28 (portret)
Tienjarig bestaan van Boekengids : 11e Jg bl. 1
Timmermans, Felix : 10.207, 10.131, 10.452 (portret); 11e Jg bl. 339
Toegepaste wetenschappen : 9966-9968, 10.046, 10.047, 10.327-10.340, 10.420-10.422, 10.493-10.495, 10.657-10.659
Toelagen aan Op. boekerijen : 11e Jg bl. 55
Toennies, F. : 10.410
Toergenjew, Ivan : 11e Jg bl. 296
Tooneelliteratuur: 9972-9974, 10.052-10.056, 10.102, 10.158-10.162, 10.256-10.262, 10.343-10.346, 10.427-10.433, 10.498-10.503, 10.566-10.570, 10.664-10.667
Trouwen : zie Huwelijk
Tscheka : 10.118, 10.246, 10.671
Tuinbouw : 9966

U

Uitspraak (Nederlandsche—) : 9962
Undset, Sigrid : 10.395
Unger, Hellmuth : 10.688 (portret)
Uytterhoeven, J., Dr : 11e Jg bl. 12 (portret)

V

van Acker, Honoré, Dr : 11e Jg bl. 263
van Bruggen, Carry : 11e Jg bl. 17
van Coppenolle, M. : 11e Jg bl. 28 (portret)
van de Maele, Alfons : 11e Jg bl. 179, bl. 296
van de Woestijne, Karel : 11e Jg bl. 18
van den Dries, Alf., Kan. : 11e Jg bl. 12 (portret)
van den Eynde, Joz., pr. : 11e Jg bl. 28 (portret); 10.667 (portret)
vander Hallen, Ernest : 11e Jg bl. 5 (portret), bl. 242 (portret)
Vanderheijden, J. F., Dr : 11e Jg bl 29 (portret)
van der Mueren, Floris, Prof. Dr: 11e Jg bl. 28 (portret)
van de Velde, Anton : 11e Jg bl. 13 (portret), bl. 241 (portret), bl. 295; 10.235 (portret)
van Driessche, Albert, Dr : 10.543 (portret), 10.639 (portret)
van Duinkerken, Anton : 11e Jg bl. 298; 10.479 (portret)
van Ermen, J., Ir : 11e Jg bl. 29 (portret), 10.422
van Eyk, Henr. : 11e Jg bl. 291
van Gestel, C., Dr : 10.405 (portret)

van Herck, Joz., D^r^, pr.: 11^e^ Jg bl. 29 (portret)
van Hoeck, Maurits, pr.: 11^e^ Jg bl. 13 (portret); 10.699 (portret)
van Hulle, Leo, pr.: 11^e^ Jg bl. 29 (portret)
van Lidth de Jeude, Carla: 10.629 (portret)
van Ostaeyen, Paul: 11^e^ Jg bl. 141 (portret)
van Passen, Robert: 10.625 (portret)
van Schendel, Arthur: 11^e^ Jg bl. 47 (portret)
Vansina, Dirk: 11^e^ Jg bl. 29 (portret)
Vatikaan: 10.111, 10.717
Verbist, Alfons, D^r^: 11^e^ Jg bl. 29 (portret)
Verbuiging: 10.045
Vergelijkende godsdienstwetenschap: 10.397
Verhalen: 9996, 9998, 9999, 10.002, 10.004, 10.005-10.016, 10.059, 10.079, 10.086, 10.088, 10.089, 10 095, 10.163-10.204, 10.263-10.285, 10.434-10.462, 10.504-10.537, 10.571-10.615, 10.668-10.709, 10.714-10.716
Vermuyten, Fr., pr.: 11^e^ Jg bl. 13 (portret)
Verriest, Hugo: 10.131, 10.207
Verschaeve, Cyr. 11^e^ Jg bl. 28 (portret)
Verschijning: 10.241, 10.487, 10.489, 10.490
Verschueren, Joz., S. J.: 11^e^ Jg bl. 28 (portret); 10.396 (portret)
Veuillot, Louis: 11^e^ Jg bl. 143, bl. 216
Vierdaagsche: 10.423
Vijfjarenplan: 10.041, 10.246
Vlaamsche beweging: 10.644
Vlaamsche literatuur: 10.318
von Krane, Anna: 10.641 (portret)
von Unruh, Frits: 11^e^ Jg bl. 216
Vormleer: 10.247
Vredesgedachte: 10.039, 10.040, 10.248, 10.535, 10.674
Vrees: 9950
Vrouw 10.245
Vrouwelijke handwerken: 10.4.3

W

Walgrave, Aloïs, pr.: 11^e^ Jg bl. 13 (portret)
Walschap, Gerard: 10.642
Wassermann, Jakob: 10.282; 11^e^ Jg bl. 216
Webb, Mary: 10.434 (portret)
Werfel, Frans: 11^e^ Jg bl. 216
Wetgeving: 10.414
Wetenschappen: 9963-9965, 10.149, 10.150, 10.332-10.336, 10.417-10.419
Wijsbegeerte: 9950, 10.138, 10.141, 10.143, 10.397-10.399, 10.485, 10.486
Wilsvrijheid: 10.558
Wiskundige aardrijkskunde: 10.418
Woltman, W. J.: 10.546 (portret)
Woordenboek: 10.147, 10.330, 10.331, 10.396

Z

Zender: 10.337
Zenuwzwakte: 10.047
Ziekenapostolaat: 10.137
Zielkunde: zie Psychologie
Zielkundige romans: zie Psychologische romans
Zuigelingenverpleging: 10.659

NUMMER 1 ELFDE JAARGANG JANUARI 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 10 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,70.

BIJ HET TIENJARIG BESTAAN VAN « BOEKENGIDS »

Vlaanderen heeft zoowat de reputatie, het land te zijn van jubileums, herinneringen, lustrums en feestspeeches. Was vroeger de zestigste verjaardag van een auteur waard herdacht te worden met feestzitting, banket en kostelijke herdrukken van jeugduitgaven, — thans is deze ouderdom al met een decennie verminderd — hoe zou anders een vereeniging van letterkundigen een middel vinden om periodiek te getuigen van haar bestaansnoodzaak? — terwijl een levensloop van tien jaar voor een tijdschrift reeds een plausiebele reden kan zijn voor een feestnummer.

Behalve het luidruchtig temperament dat buitenlandsche kultuur-reporters en binnenlandsche fabrikanten van Vlaamsche export-literatuur ons gaarne toeschrijven, zal de zeldzaamheid van een werkelijke reden tot luidruchtige jubelpartij en overwinningsmotief wel de oorzaak zijn van het overladen feestrooster onzer litteraire kransjes en tijdschriften. Overigens zijn de lustrums dezer laatste, die in Vlaanderen wijselijk tot gezonder numerieke verhoudingen teruggeleid zijn dan gelijk waar ook, veruit de meest interessante, met het oog op de programmatische manifesten die te dezer ure opgerakeld worden en de vernieuwing der trouwgeloften die plechtig worden afgenomen van redaktie, medewerkers en lezers.

Boekengids heeft tien jaar lang nuchter en zakelijk-komplimenteus relaas gebracht van deze opeenvolgende jubileums van auteurs en tijdschriften. Tien jaar lang; dat wil zeggen — met het oog op den normalen levensduur van een maandschrift in Vlaanderen — de tijdspanne van de ontwikkeling van kindzijn tot rijpe bedachtzame grootemenschen-jaren. Tot het moment daar is dat Boekengids ongemerkt zelf den vereischten ouderdom bereikt heeft om verjaringskomplimenten in ontvangst te nemen, en als een wijze matrone den avond van haar verjaringsdag een eenzaam hoekje in de kanapé op te zoeken en even terug te kijken op het verleden met zijn vreugde, zijn ervaring, zijn leed, zijn moeizaam verworven zekerheden, zijn desillusies — kortom : zijn geestelijk bilan op te maken waardoor hem het recht tot-, en de reden van het « be or not to be » duidelijk worden. Bij wijze van wimpel en triomfboog ontvangt de lezer dit nummer in een montere feestkleedij, en houdt Boekengids eraan al zijn kinderen — met alle respect voor de eerwaarde, zeer- en hoogeerwaarde medewerkers, voerend titels vanaf eminente doctoraten en professoraten, tot eervolle reputaties van hoogstaande geleerden en bekende litteraire beroemdheden — al zijn kinderen, die dit schriftuur hebben opgewerkt tot een maandschrift dat met gezag en verantwoordelijkheid het woord ter voorlichting in de wereld van het boek mag spreken, voor te stellen aan den lezer. Sedert de gemeenste produkten zich de mooiste en zwaarste lauweren verzekeren, heeft het bekende spreekwoord van den goeden wijn en den krans aan beteekenis verloren; voor ééns willen we dus zélf wijzen op een verleden en een arbeid die we tien jaar lang getracht hebben op een zulkdanig peil te houden als de bibliothekaris, de geestelijke, de opvoeder, de boekenliefhebber, het recht had te verwachten van een maandschrift dat zich aandient als een veilige gids in de wirwar van boeken allerhande, die dag voor dag door de persen van het Nederlandsche en Vlaamsche uitgeversbedrijf afgeleverd worden. We verwijzen aldus naar het standpunt dat we in ons eerste nummer publiceerden en waarbij we ons voorgenomen hebben alle verschijnende werken (volledig en up to date in zoover de overvloed aan publikaties, hun belangrijkheid en de medewerking der uitgevers zulks toelieten) te bespreken vanuit het standpunt, ons opgelegd door de wetten der kristelijke moraal; en hun bruikbaarheid in godsdienstig, zedelijk, wetenschappelijk, paedagogisch en litterair opzicht, te toetsen aan de principes welke logischer wijze konden vooropgesteld worden vanuit ethisch, wetenschappelijk en aesthetisch standpunt, naar gelang den aard van het boek. Dat we wel eens de logische maatstaven die voortvloeien uit deze standpunten hadden hoog te houden tegen « bevriende » figuren uit de wetenschappelijke of litteraire wereld in, is licht te begrijpen. En al viel het niet altijd licht in een klein land als Vlaanderen, waar bovendien de joviale gemoedelijke kollegialiteit tusschen menschen die eenzelfde vak

in kunst of wetenschap beoefenen, vaak overslaat tot onderlinge bewierooking, — toch meenen wij te mogen beweren dat immer de geest van eerlijke onbevooroordeelde kritiek en vrijmoedige stellingname gehandhaafd bleven. Bij het vluchtig doorbladeren der onderscheiden jaargangen van Boekengids zal het ieder duidelijk worden dat dezelfde geest die voorzat bij de stichting van dit maandschrift, de tien jaren van zijn bestaan door de overtalrijke medewerkers bewaard bleef, en aldus heeft mogelijk gemaakt dat dit het meest principieele van de om boekbespreking-bekommerde tijdschriften geworden is.

De wetenschappelijke nauwkeurigheid der bibliografische opgaven — vóór dezen een onbekende zakelijkheid in de meestal zeer bijkomstige recensie-rubriek onzer tijdschriften — zoowel als de betrouwbaarheid en het gehalte der besprekingen, waarvoor de voluit-gepubliceerde handteekeningen der recensenten als verantwoordelijkheidsnorma zelden ontbraken, hebben Boekengids gemaakt tot een betrouwbaren en veiligen gids voor bibliothecarissen, geestelijke leiders en boekenvrienden. De sterke leefbaarheid van ons maandschrift bewijst overigens voldoende dat het publiek ons standpunt en werkwijze ook waardeerde. Er is vrijwel geen boekerij in Vlaanderen denkbaar — zelfs onder de niet-katholieke —, die het stellen kan zonder Boekengids. We danken bij deze gelegenheid onze talrijke abonnés, vooral deze die ons vanaf den eersten jaargang tot nu toe getrouw gebleven zijn, en die ten slotte het leven en den bloei van ons maandschrift hebben mogelijk gemaakt; de aangesloten boekerijen — hun aantal overschrijdt reeds het fantastisch cijfer van dertienhonderd — op wier voorlichting we in de eerste plaats bedacht waren en van wie we ook de meeste waardeering mochten ondervinden; de medewerkers ten slotte op wie we nimmer vergeefs beroep maakten, ondanks meer dan eens overstelpend-drukke beroepsarbeid in onderwijs, ministerie of bedrijf-om-den-broode. Het is voor ons een bizondere vreugde te kunnen getuigen dat we b. v. op het delikaat en dikwijls zeer précair terrein der litteraire kritiek, waar de beide maatstaven der ethische standpunten en aesthetische eischen de recensenten meer dan eens bizonder verzwaarden, een eerlijke objektiviteit hebben kunnen waarborgen die ons ver hield van alle litteraire kapelletjes en kleingeestig gevit. We herdenken tegelijk met piëteit de medewerkers welke de dood ons ontnam binst deze jaren: Lodewijk Dosfel, Karel van den Oever, Aloïs Walgrave, Victor Naveau, Jan Hammenecker, Raymond Naveau. Te elfder uur werden ze weggenomen uit den arbeid die in Vlaanderen nog zwaar en overvloedig wacht op arbeiders.

Bij een jubileum past een hernieuwing der doopsbeloften. Die zal kort zijn. Midden de oudere en jongere broers die met ons den strijd strijden voor de verovering eener katholieke kultuur in Vlaanderen o. m.: Davidsfonds, Tooneelboekerij, Boerenbond, Geloofsverdediging,

Katholieke Vrouwenorganisaties, Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift, Jeugdorganisaties, litteraire en kultureele periodieke pers, Vlaamsche Taalgrensactie, godsdienstige en sociale organisaties de K. V. Radio-omroep en K. Filmcentrale met hun respektievelijke organen, blijft Boekengids trouw op post. Er zijn prettiger en dankbaarder, vooral eervoller beroepen dan die van den barreelwachter die vanuit de seinhuizen de roode veiligheidssignalen laat opvlammen in den nacht en de barreelen toeschuift waar het gevaar dreigt. Die nederige taak is echter de onze. Wij getuigen : we kennen onzen plicht, en we zullen trachten hem trouw te zijn. DE REDACTIE.

Weleerw. Heer J. BAERS

In naam van al de medewerkers en lezers van Boekengids, in naam van al onze bibliothecarissen komt, spontaan en dankbaar, dit woordje aan Weleerw. Heer Baers.

Zijn onverzettelijk gekant-staan tegen alle erkenning van zijn persoonlijken arbeid; zijn wrevel wellicht om deze enkele regelen, kunnen niet verhinderen dat wij allen in hem, bij dit feestnummer, erkentelijk herdenken en huldigen den bekwamen en onvermoeibaren, durvenden en taaien pionier van het Katholieke Boekerijwezen in Vlaanderen.

Wie na deze tien jaren terugziet op het terrein door hem veroverd en wie er een weinig van afweet hoe het terrein lag in illo tempore, kan meten en peilen wat de E. H. Baers heeft verwezenlijkt door A. S. K. B.

De herorganisatie der bestaande katholieke boekerijen;

het wakker-roepen van honderde nieuwe; (het aantal aangesloten boekerijen steeg van 200 tot 1300);

« Boekengids » : die « verkeersagent » in het labyrinth van het boekenwezen;

het « Repertorium » : 'n werk van ongeëvenaarde beteekenis;

het systematisch aanleggen der ontzaggelijke documentatie;

de keurkatalogen; de lessen tot vorming der bibliothecarissen (1800 leerlingen); bestendige voorlichting en hulp van ideologischen en technischen aard; (600 boekerijen pasten het paedagogisch plaatsingstelsel toe, wat veronderstelt een indexeering en indeeling van ver over 600.000 boeken);

de « Openbare Boekerij St Michiel » waarin hij, consequent tot het einde, eerst realiseerde en dàn richtlijnen gaf;

het aanmoedigen van Vlaamsche schrijvers en het vormend initiatief tot keuriger typografische uitgaven;

JORIS BAERS, pr.

ERNEST VAN DER HALLEN
door Jozef Herman De Cuyper

het mede ingrijpen bij de Openbare Besturen; (moreele invloed en verhooging van geldelijke subsidies);

Dit alles is onder zijn leiding het werk van het A. S. K, B.

Weleerw. Heer Baers dient 'n idee met een volledig geven van zich zelf, zonder berekening, zonder rust noch duur.

Wekker van gedachten en verwezenlijker, droom en daad: dàt is de Weleerw. Heer Baers, die bezielend en organisatorisch een staf medewerkers rond zich wist te scharen die, met éénzelfde doel, dezelfde idee dienden.

* * *

Moge de goede God hem schenken gezondheid en kracht tot verderen uitgroei van de levenstaak die hij opvatte en doordreef in den geest van modern apostolaat, tot verrijking van het hooge cultureele patrimonium van kerk en volk.

* * *

Wanneer andersdenkenden verklaren « dat 95 °/o van de bibliotheken in het Vlaamsche land katholieke instellingen zijn en dat men, bekeken van uit het standpunt van algemeene ontwikkeling begrijpen kan wat dat beteekent », dan moeten tot behoud en tot verdere verovering, alle aangesloten boekerijen, welke door A. S. K. B. geworden zijn een cultureele macht welke bij iedereen ontzag afdwingt, in den geest van de meest echte solidariteit medewerken tot verwezenlijking der verdere plannen van de organisatie, die niet rusten zal voordat in een eigen tehuis het boekwezen in al zijn geledingen en met al zijn vertakkingen wordt ondergebracht. Dit is slechts mogelijk door een saamhoorigheid die metterdaad de organisatie steunt door een gezonde cultureele, sociale en financieele medewerking.

Daarvoor bidden en daarvoor zullen, in éénzelfde trouw, blijven mede-arbeiden allen die mét den E. H. Baers het katholiek boekerijwezen willen maken tot 'n hefboom van levend en doorleefd geloofsleven in den glans der eeuwige Waarheid, Goedheid en Schoonheid.

M. VAN HOECK, PR.

ROMANKRONIEK

Prof. Brom sprak onlangs te Leuven over de tegenwoordige geestesstroomingen; volgens hem was er massale geloofsafval doch meteen — bij den ontwikkelden, vooraanstaanden enkeling — 'n terugkeer tot het Geloof vast te stellen. Ik weet niet hoe die terugkeer procentsgewijs te bepalen is, maar in elk geval lijkt me de begenadigde evolutie-tengoede slechts voorbehouden aan 'n infieme minderheid van die enkelingen. De meerderheid roert en rumoert in 't straatje-zonder-eind

van cynisme en, wacharme, de massa « afvalligen » die 't brood te verduwen krijgt dat door die cyniekers wordt verkruimeld, is er niet bijster bemoedigend aan toe! Als je géén geloof meer hebt — al was 't slechts 'n Nirwana-geloofje —, ga je bijna onvermijdelijk den Styx over naar de ongezellige deemstering van bitterheden allerhande, naar de verloochening van alle mild- en goedheid, naar 't knekelhuis waar gemumificeerde illuzies worden opgeborgen. Afijn, dames en heeren, 't ziet er bij de vooraanstaanden van de literaire wereld al niet veel blijmoediger uit dan overal elders. En laten we nu niet beweren dat velen schrijven *om* te schrijven, om zalig-laf te verzuipen in hun eigen woorden; dat is toch legendarisch, wat? Schrijven om te léven, nou ja, dat kon bestaan in 'n romantischen tijd, maar nù zijn we niet romantisch meer... Of tóch? Schrijven om je ziel te luchten? Misschien, maar dan lijkt het wel of er vele zielen bedenkelijk dobberen, want voor 'n « luchting » als deze waarmee we al te vaak worden... gekoejoneerd, moet er al heel weinig *gezonde* aandrift bestaan. Kom, er zijn véle zieke patienten in de literaire gemeente; kritiek op hun toestand zou veeleer door 'n psychiater dan door 'n scribent moeten geschreven, want deze laatste kan wel oordeelen over uiterlijkheden, maar het *innerlijke*, de psychologische geheimen kunnen door hem slechts bij benadering aangeduid, hoogstens geklasseerd naar de normen van de algemeene ontreddering.

« Wenn wir uns selbst fehlen, fehlt uns doch alles » zei Werther. Velen zeggen 't hem na. Misschien hebben we voor God nog wat meer respect dan b. v. voor 'n Russische icone die te Berlijn geveild wordt, maar intusschen staat 'n Sowjetfilm ons nader dan alle Godsidee, vervult hij meer onze leegheid, und weil wir uns selbst fehlen, grijpen we 't eerste, 't beste aan dat voor ons nuchter, « versächlicht » oog niet abstract is als b. v. de gedachte aan God en hemel en eeuwigheid. Concreet zijn, zie je; zakelijk zijn, zie je; positief zijn, zie je, dàt zijn de eischen van en voor den modernen mensch en voor den modernen schrijver. Je kan terloops God nog aanvaarden tenzelfden titel als die icone, alhoewel de mode,.. etcætera.

Doch er is nog 'n ander soort literaire menschen, wem auch àlles fehlt, en die nochtans *niet* concreet zijn, niet zakelijk, enz. Dat zijn de cyniekers, de doolaards zonder houvast, de beklagenswaardige levens-dilettanti. Zij pruilen wat en mopperen wat, en lachen wat omdat zij niet durven huilen. En dat kan literair mooi en heerlijk, zelfs geniaal zijn, het blijft geniale nonsens die alleen aandacht verdient in zoover hij 'n reflex is van de tegenwoordige vooraanstaande generatie die *niet* tot 'n « terugkeer » genegen of geroepen blijkt.

'n Drietal illustraties voor dit betoog vinden we in:

9945 a) **Jhr M. James de Beyll, minister van nuttelooze zaken (III),** door G. en M. SCHARTEN-ANTINK. 't Is 'n dagboek dat geen dagboek zijn wil: de dolage van een zestigjarige «gentleman» die rust noch duur kent,

bestendig in pullman naar de vier windstreken holt, door omstandigheden in 't bijzijn van 'n jeugdliefde komt (die ondertusschen met 'n ander is getrouwd) en als 'n stoïcijn heel netjes en met zeldzame beheersching van den ouden Adam, op eerbiedigen afstand den geur van die vóór z'n neus weggekaapte amours blijft snuiven met 'n zoetzerpen weemoed van onbereikbare illuzies. Op de voorlaatste bladzij merkt Jhr de Beyll op: « Ik benijd elken idioot, dien ik tegen kom op straat. » Die jaloerschheid, Jonkheer, is absoluut ongemotiveerd.

CARL SCHARTEN-ANTINK

Gij kent de Schartens genoeg om te weten dat ook déze roman (in origineelen vorm) van allerbeste literaire factuur is, en dubbel bewonderenswaardig is het feit dat zij, met zoo luttel zaaks als dit onderwerp, ruim twee honderd pagina's boeiend proza wisten te schrijven. Dat noemt men « meesterschap over den vorm », maar 't mooiste zadel van 't fijnst sameet maakt zoo'n magere hakk nei nog niet tot 'n berijbaar beest.

Intusschen moet hier eerlijkheidshalve erkend dat die jonkheer af en toe extra gezonde gedachten noteert aangaande de idiotie van 't moderne

Mevr. Margo SCHARTEN-ANTINK

society-leven. We boeken 't graag op z'n tegoed, en laten hem verder pullman-en totdat hij eens in 't lààtste station terecht komt, doch dààr-over wordt in dit dagboek niet gerept. 't Is ook niet erg comfortabel, James!

9946 b) **Het verboden Rijk (III)** door J. S. Slauerhoff. Den zestiend-eeuwschen Portugeeschen dichter en avonturier Louis de Comôes wordt in dezen slechts ten deele geschiedkundigen roman de hoofdrol toe-gewezen; er behoefde een spil aan dit fel bewogen en scherp-uitgedrukte verhaal, doch de Comôes van Slauerhoff dicht niet alleen z'n liederen aan 'n geliefde, onbereikbare zestiendeeuwsche hofdame, maar zit,

enkele bladzijden verder, even goed of even dwaas met 'n marconistenhelm op z'n kop aan boord van 'n « tramp » die hem naar verdere hachelijke avonturen loodst. Het is lichtelijk verbijsterend, haast zoo nerveus als de moderne filmtechniek : de onverwachte opeenvolging of superpositie van anachronistische beelden. Doch met dit systeem bereikt Slauerhoff alvast een scherp-atmospherische voorstelling van de antithese oost-west, het oosten dat nù nog even onherbergzaam is als in die avontuurlijke eeuw van Comôes; 't westen dat waarschijnlijk nooit volledig in dat gesloten oosten zal kunnen binnendringen, laat staan: zich acclimatiseeren. Dàt duidelijk te doen gevoelen in 'n gedrongen stijl, zonder verlammende beschrijving, is de groote verdienste van « Het verboden Rijk », maar als toemaat krijg je het down-hearted en fatalistisch beleven van Camôes of van den marconist, zooals je verkiest, en de dolage, via schipbreuken, nachtelijke straatcontemplatie, gevangenis, oproer, minnarijen, honger, dorst en andere Egyptische plagen, en het dubieuze besluit van dit ontdubbelde leven: « Een der nimmer bewusten van de millioenen te zijn — welk een geluk; of als dat onbereikbaar is, een die alles weet, alles achter zich heeft en toch voortleeft. » Sibillijnsch, wat? Zie je de « selbstfehler, dem alles fehlt » weer om 't hoekje kijken? Och we konden best overtuigd geraken van de ondoordringbaarheid van het oosten zónder dat west-Europeesch fatalisme, maar de mond spreekt naar de ingeving van 't hart, wat, en Slauerhoff is niet zóó goed stylist en reiziger of hij laat in z'n kaarten kijken: Er zit weinig troef bij!

9947 c) **Sheherazade, of literatuur als lossprijs (II).** De persiflage van RAYMOND BRULEZ is geestig; ze vlindert van 't een naar 't ander; hekelt politieke, sociale, literaire stellingen, begrippen, leuzen, tendenzen; raakt alles met 'n lichten, onschadelijken vleugel; geeft even ook den indruk, kant noch wal te raken, en laat ten slotte alleen wat gebroes na als spuitwater. Het nihilisme, dat Brulez zich wellicht aanmatigt, is van té vriendelijk allooi om er zich boos of bezorgd om te maken; zijn cynische aanvalletjes zijn « bon enfant », en 'n boek als deze « Sheherazade » is zóó negatief als 'n klop in 't water: Misschien zullen de kikkers kwaken = Finished! 't Kan bezwaarlijk in Brulez' bedoeling liggen, de door hem geparodieerde menschen en dingen te «verbeteren» anders zou hij aanvallen met 'n ànder wapen dan schampere ironie. Z'n boek is alleen 'n schijntornooi, 'n goochelspel met paradoxen, parodiale zetten, fantazie en, af en toe, 'n kattekrauw met schrammende nagels. Het lijkt me wel geweldig sympathiek en tempteerend, z'n heil uitsluitend te zoeken in 'n verlossenden schater; làchen, jongens, làchen om tal van dwaasheden, is finaal 'n unieke palliatief voor eigen miserie en bitterheden vele, maar wat 'n steriele houding! Was het spreekwoord onbeperkt wààr; konden we alle ergerlijke stommiteiten van mensch en wereld doodlachen, hoe luttel zaaks zou de peiselijke revolutie van

RAYMOND BRULEZ

beiden worden! Maar 't is 'n té gemakkelijke formule, Sheherazade, en je geestigste « literatuur » geldt in geen enkelen bourgeois-harem als losprijs; er is wat meer noodig dan literaire soda om onze verboeleerde maatschappij mores te leeren. 't Kan Brulez weinig schelen, en 't zou naïef zijn er veel woorden aan te verspillen.

Hier hebben we dan in den trits Scharten - Slauerhoff - Brulez het cynisme in drievoudige nuance gevonden, maar hoé genuanceerd ook, is het bij alle drie de — misschien bij Slauerhoff meest onbewuste — uiting van dien negatiegeest tegenover de hoogste moreele waarden die zelfs in het zwàârste leven nog 'n steun bieden voor den uiteindelijken tocht. En er moge, qua literatuur, nog zooveel fut in hun boeken steken, dan blijken hun respektievelijke geestelijke vaders zelve al heel erg rachitiek. Geef ons mànnen die wat méér te zeggen hebben dan 't zenuwziek verhaal van gefatalizeerde zwervers, of 't oppervlakkig, zelfgenoegzaam en onvruchtbaar afbreken van 'n burgerlijk kaartenhuis! Deze tijd schijnt me wat méér, héél wat meer te eischen dan vernuftige, geestige pamfletjes of literair-mooie bladzijden uit 'n romantische eeuw of late liefdes van versjagrineerde gentlemen. Indien er 'n « losprijs » noodig is, dan geldt die de menschheid gehéél. 'k Betwijfel sterk of hij in literatuur te zoeken is, maar wanneer literatuur wat meer zal worden dan mooidoenerij-met-woorden, meer dan uitrafelen van psycho-problemen van halfgare « helden », meer dan pathologische dwaasheden; wanneer, per saldo, literatuur (zoek er dan 'n ànderen naam voor!) draagster wordt van 'n begeerte naar verruiming en verdieping van de zedelijke krachten in den mensch en naar de uibeelding van helden die werkelijk *heldhaftig* zijn in 'n titanischen

strijd om God en schooner leven, dàn zal de schrijver 'n taak vervullen die hem tot 'n nuttig en noodig element maakt in de gemeenschap. Aan dien toekomstbouw kunnen we — alvast in lengte van dagen — alle literaire tierlantijn missen. ANTON VAN DE VELDE

HET BOEK DER MAAND

Het avontuur van « MARIA EN HAAR TIMMERMAN » door HERMAN DE MAN

9948 ◆ Sedert ik het voorlaatste boek van Herman de Man « *De kleine Wereld* » las, voel ik voor dezen bekeerling een ongewone sympathie. In de binnenhuislucht der Noordnederlandsche letterkunde waar de groote problemen van leven en dood, van de verhouding tot mensch en gemeenschap weggemoffeld worden achter eindelooze theetafel-kletspraatjes en de een beetje pijnlijk-wordende man-man-vrouw of man-vrouw-vrouw historietjes of andere ingebeelde problemen op dit terrein : in een literatuur die den dood der verstikking sterft omdat ze als gevolg aan haar armoede aan kinderlijkheid lyrisch doodgaat; in het land van hyperkultuur en armoede aan levende beschaving door haar ontworteling aan de levende aarde, is dit boek van Herman de Man voor mij een revelatie geweest. Stel u voor het geval : een rasecht Hollander vertelt in een boek een halve vuist dik, de ééndagsche zwerftocht van twee bedelaars langs de wegen van Overijsel. De menschen, het land, het uitzicht van de dingen, de joviale volksche filosofie over het leven en den mensch, gezien en gevoeld door twee dompelaars die in hoofdzaak afhankelijk zijn van de zonnigheid van den dag, de goede wegen van het land en de goedgeefschheid van de schamele bewoners van de hoeven. Het boek kon net zoo goed in Vlaanderen of in de Rijnstreek geschreven zijn, zoo levend en waarachtig is hier het leven, de mensch en het land; niet bekeken vanuit het raam der schrijfkamer van den auteur, maar van iemand die met zijn eigen voeten gezworven heeft langs Gods wegen en vertrouwd is met het diepe heimwee naar een hartelijk woord en een goede warme binnenkamer.

Midden de verheugenis om dit zwerversboek ontving ik den
9948 bis ◆ nieuwen roman van dezen auteur, met den bijbelschen titel: « *Maria en haar Timmerman* » (*), die bij me allerlei achterdochtigheden twekte, met het oog op den gebruikelijken neophïetenijver van pas-bekeerde auteurs die zich bij voorkeur uit in een soort kathlieke romans die litterair zelden verantwoord zijn. Intusschen : dit boek is inderdaad een bekeeringsverhaal, althans in zekere mate. En wel een bekeering die zich in een tamelijk ongewoon midden en omstandigheden voltrekt.

In het Overijselsche situeert de auteur een Trappistenabdij — laat ons zeggen de abdij van Achel — met daarin en daarrond het gewone leven dat zulk soort stichtingen kenmerkt. Meer nog dan de abdij zelf is de kleine afspanning die gewoonlijk in de nabijheid van een abdij opgericht is ter herberging van vrouwelijke bezoekers, het midden

(*) *de Man, Herman :* Maria en haar Timmerman. Geïll. dr A. C. Ninaber van Eyben. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale; 's Bosch, Teulings, 1932 (18 × 12), 239 blz. 33 fr., geb. 44 fr.

waarin de roman zich afspeelt; daar woont Gieleke, de herbergbaas met Maria zijn dochtertje; daar komt halverwege het verhaal Chris, 'n uiterlijk ruwe timmermansgezel die aan de irrigatiewerken der polders arbeidende is, zijn intrek nemen. Echter pas nadat hij sterker onder den invloed van Gielekens' meideke gekomen is dan de rauwe klant het zichzelf wil bekennen. Enfin, 't gaat zooals het gewoonlijk gaat in die dingen: Chris houdt van Maria; Maria leert de eerlijke oprechtheid van den timmerman waardeeren, zoo lang tot het onvermijdelijke gebeurt: achter den rug van Gieleke-baas verloven ze zich, en Chris begrijpt dat de gewone menschelijke verhoudingen hem thans dwingen buitenhuis een onderdak te zoeken tot den trouwdag. In de arbeiderskeet waar hij vroeger woonde, dat gaat niet, want Chris is intusschen een ernstig kristen mensch geworden en zijn rauwe omgeving zoowat ontgroeid. Dus staat er niets anders op dan de abdij, waar vader Abt intusschen een aantal karweitjes voor hem ontdekt heeft. Binst deze periode voltrekt zich in Chris het wondere dat zich moeilijk in een paar woorden laat vertellen: door het kontakt met den kloostergeest, het samen arbeiden met werkbroeders, de drang tot ingetogenheid en beschouwing die hem elken avond in het kleine celletje te pakken krijgt, ontwaakt in hem een zuiver en diep inzicht in zijn eigen wezen; hij ontgroeit het jonge maagdeke dat hij enkel 's Zondags nog ontmoet, en groeit strak en onafwendbaar naar God toe. Chris voelt dat zijn rauw verleden tusschen hem en Maria staat; niet echter tusschen hem en God die verzoening en liefde is. En plots is alles hem duidelijk: hij neemt afscheid van het meisje dat moedig het zware offer brengt van haar liefde en haar toekomstdroom, en omgordt zich met de zware pij en den kovel der Trappisten. Gieleke-baas is kwalijk te spreken over

Prof. Dr Kan. A. Boon

Mgr K. Cruysberghs

Dr Joris Caeymaex, pr.

Dalmatius De Pauw O. P.

† Dr Lod. Dosfel

Dr K. Elebaers, pr.

Paul Hardy

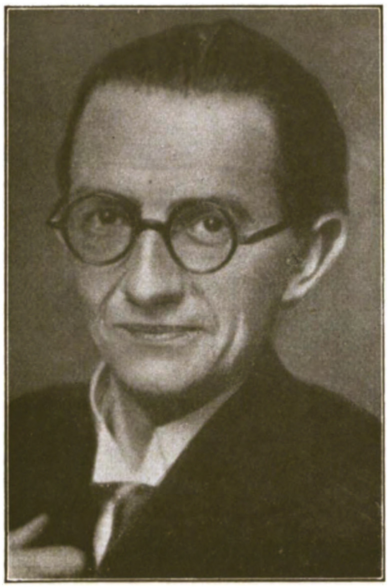

† Raymond Naveau

Prof. J. Salsmans S. J.

Leo Senden, pr.

Dr J. Uytterhoeven

Kan. A. Van den Dries

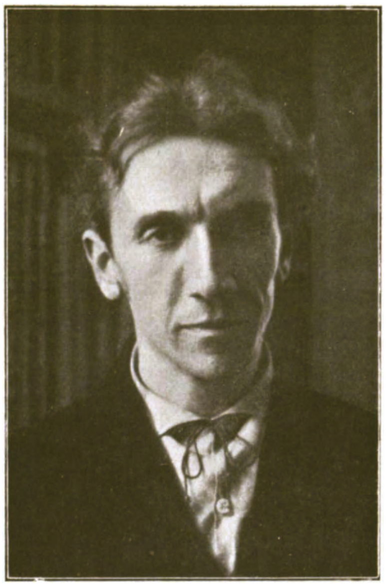

Anton Van de Velde

Maur. Van Hoeck, pr.

Fr. Vermuyten, pr.

† Aloïs Walgrave, pr.

het geval : « 't Is een kwaaien aap, maar 'k mag lijen dat hij er zijn geluk vindt. Hoe, bij God, is zoo iets meugelijk. Zoo'n beer, zoo'n rauwe knol. Maar tegenover jou, Maria, is 't een kwaaien aap. Want zooiets aandoen, dat... 't is een kwaaien aap. Laân we een tientje bidden veur onzen Chris ».

Het is ten slotte een simpel geval. Twee menschen vinden elkaar; het laatste oogenblik buigt God zich echter over hen en eischt voor zich de groote hartstocht die voor deze twee kinderen den Paradijsdroom zal verwezenlijken. « Zal je lief aan me denken blijven, Maria? Zal je voor me bidden kunnen? — « Ja Chris, ga maar gerustig ». — « Dank je Maria, verdomd, dat zal 't mijn lichter maken. Dank je».Toen kusten ze elkaar, moedig, koel. Daarop keerde hij zijn eigen af en hij keek niet meer om. Ook Maria niet... »

Ik stel vast dat er thans, negentien twee-en-dertig, een romanliteratuur mogelijk is die het probleem van het menschengeluk oplost in een gansch tegenovergestelden zin dan dit tot nogtoe vereischt heette: de man en vrouw hebben een strijd te vechten niet meer om tot elkaar te naderen doch om het offer te brengen van hun liefde aan den soevereinen God. Ik geef toe dat dit ten slotte een uitzonderingsgeval is; is echter gansch onze vroegere en thans in Vlaanderen heroplevende psycho-analytische romanliteratuur niet gebouwd op zuiver pathologische menschen en verhoudingen? Het zijn hier overigens geen soliede burgers die heftige emoties verleerd hebben of geblaseerd zijn door het leven: het gaat hier om den primairen mensch, den eenvoudige, zonder gekomplikeerd denk- en gevoelsleven : de ruwe timmerbaas en het eenvoudige herbergmeisje dat uren ver af woont van dorp en menschengemeenschap, dat de strijd met God en zichzelf te voeren heeft.

Van dit boek, waarover de « Gulden Winckel » van deze maand in een drieregelige bespreking niets anders weet te schrijven dan dat men blijkbaar in het Overijselsche ondanks de Trappistenatmosfeer

uitbundig kan vloeken, kan ik met vreugde getuigen dat het litterair hooger staat dan driekwart der Hollandsche romanliteratuur. Het is eenvoudig en krachtig, en zeer streng van bouw: daardoor is het ook grootsch en strak gebleven. Als men me vraagt naar de mogelijkheden van een katholieke romanliteratuur in Nederland, wijs ik naar dit boek dat alvast één der vele aspekten realiseert van de toekomstige wedergeboorte der katholieke idée in den roman.

ERNEST VANDER HALLEN.

Een Boek van belang

Giovanni Papini's « JEUGDSTORM » (*)

9949 III — Het is geen aangenaam boek.

Ik kan den indruk van me niet afschudden: « wat hooghartigheid! » Papini komt uit deze lezing niet sympathiek te voorschijn. En hij weet het! Die bittere en verbitterde zelfanalyse, waarvan de slotsom is: een totaal bankroet, klinkt, van het begin tot het einde, als een hooghartige aanklacht tegen zichzelf, tegen de menschen, tegen God. Nooit één enkel nederig gebaar. 't Is immer en altijd : de would-be superieure mensch. Hij wil niet beklaagd worden, wil geen medelijden, wil geen sympathie. Hij staat alléén, als een gevallen jonge God. De grijns van een Lucifer.

Maar 't is een krachtig boek.

Papini heeft de dramatische geschiedenis van zijn verstand geschreven, zooals die verloopen was tot zijn dertigste jaar — 1912 —, met boksmethoden. Zijn onmeedoogendheid met zich zelf gaat naar het knock-out. De laatste seconde staat hij recht, deerlijk gehavend; maar hij zal dóórstrijden, al meent men dat hij op is. Ze moeten maar één ding toegeven : « dat hij niets meer is, omdat hij alles wilde zijn. » Voor de rest zal hij zelf wel zorgen, want hij wil tot elken prijs een toekomst hebben.

Ik zou deze brok autobiografie wel durven te noemen : de psychologie van den individualist. Een cerebrale individualist. Want dit is wel Papini's grondtrek en hoofdondeugd: een soort ingeboren angst om iets van anderen te hebben overgenomen, de phobie der aangeleerdheid, de manie der absolute verstandsonafhankelijkheid. Zijn kolossale belezenheid jaagt hem schrik aan : schrik dat, hetgeen hij weet, niet van hem zou komen, niet het uitsluitend product zou zijn van zijn eigen verstand. « Ik zou willen zijn als de spin, die alle draden voor haar werk uit haar buik trekt ». (blz. 254)

Met dat al was hij reeds, in zijn vroegste jeugd, een monster-kind, intellectueel levend vóórdat zijn gevoelsleven openbrak. Naar binnen toegekeerd, afgesneden van alle genegenheid en vreugde is de jongen

(*) Vertaald uit het Italiaansch door Ellen Russe. — 's Bosch, Teulings; Antwerpen Standaard, 1932. (19 × 13) 12, 319 blz. 55 fr.

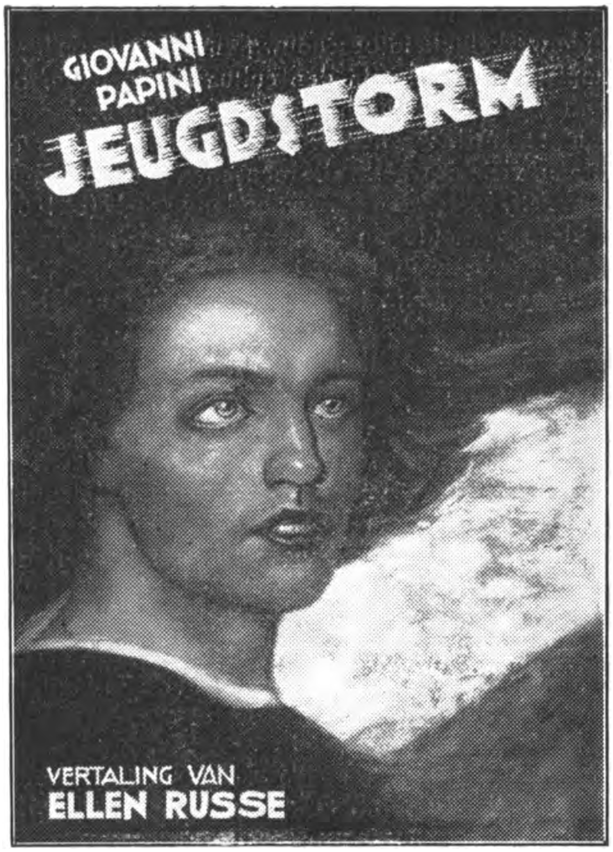

gaan peinzen, in eenzaamheid, weg van zijn makkers, weg van de spelen der kinderjaren; een vroegrijpe door overdreven zucht naar weten. Zonder vorming en zonder leiding verslindt bij lees- en leerboeken en komt tot de ontzettende vraag: « is het leven wel waard geleefd te worden », op het oogenblik dat andere jongens droomen van blauwe hemels en zonnige dreven. Van toen af weegt er een zwaarmoedigheid op hem die er nooit meer zal afgaan en die overslaat tot pessimisme, tot zelfmoord-gedachten, tot een totaal nihilisme. Als op 't einde der jongelingsjaren de behoefte aan vriendschap opduikt, dan is zelfs de vriendschap met zijn waarachtigen vriend nog maar een vermeien in cerebraliteit, zonder harteklop. Als zijn vrouwenexperiment begint heeft hij alras op haar zijn minachting overgebracht, omdat hij beweert ontdekt te hebben haar geestelijk onvermogen. Onafwendbaar drukt op hem het zich-ongelukkig-voelen. Hij heeft de boeken leeren kennen vóór dat hij menschen leerde kennen en is begonnen met datgene waarmee anderen eindigen. Hij heeft van alle wetenschappen geproefd, alle systemen doorsnuffeld, zich laten meevaren op alle stroomingen; hij heeft, met een belachelijke geesteshoovaardij, een encyclopedische wetenschap willen bezitten, en, met een even belachelijken wilsovermoed, de wereld willen hervormen, op zijn eentje.

De tragiek van zijn onmacht en van zijn mislukkingen is bitter; maar zij wekt zelfs geen deernis, omdat zijn onbevredigd verlangen, allen eenvoud uitsluitend, een grijpen is naar de macht, een kinderachtige wedijver om de éérste te zijn. Hij is overdreven intellectualist

geweest en brutale ontkenner van de waarde der gedachte; hij heeft het gevoel als de éénige werkelijkheid beschouwd en later alle realiteit geloochend; hij is utopist geweest tot in den cultus der ziel toe, de transfiguratie droomend van den mensch-beest tot den mensch-god. Een Dantesk vizioen hangt hij op in zijn hoofdstuk «*Dies irae*», het hoogtepunt van zijn waanzin, een vizioen waarin alle menschen zouden geoordeeld worden «door hen zelf, onder den onbewoonden hemel» (bl.188).

Deze autodidact, deze verliefde op hoogmoed, die alles kapot wilde, dan alles weer wilde opbouwen, is een chaos van tegenstrijdigheden tot eenheid gebracht door zijn hoogmoedsfurie. En omdat hij toch oprecht was kwam hij, waar hij komen moest: tot de wanhoop. Het schoonste deel van zijn boek, althans het meest pakkende, is misschien wel dàt deel waarin hij zijn wanhoopslyriek uitzingt. Dààr zijn eindelijk zielekreten die men aanvoelen kan; de bladzijden waarin hij smeekt om een straaltje waarheid, om een greintje zekerheid treffen om de naakte geestesmiserie waarvan ze brutaal getuigen. En toch blijft hij daar nog de heldhaftige poseur, met een waanzinnig gebaar de mislukking van zijn zelfgenoegzaamheid heenslingerend over de misprezen menschen. In enkele der laatste hoofdstukken: « *De Terugkeer naar de Aarde* » en « *Mijn Stijl* » werkt zijn literaire begaafdheid zich los van zijn cerebraliteit. Hij bezingt er zijn Toscaansche geboortestreek met felle evocatiekracht en spreekt over zijn harden, ruwen stijl met zinnen en woorden die hameren en kloppen.

Buiten die en enkele andere hoofdstukken, laat heel die Zuidersche hoogvliegerij ons wat koud. We missen in dezen geweldige het naïeve dat een *van Eeden*, in zijn brutaalste periode, nog sympathiek maakte.

Als document: een boek van belang.

Sommige beelden uit zijn geweld-stijl vallen op u neer als vuistslagen.

Alles bijeengenomen : een boek van ontreddering op alle gebied.

De vertaling van *Ellen Russe* is best geslaagd. Maar met de keus van den titel kan ik het niet eens worden. Daar zit oneindig veel meer in het boek dan een jeugdstorm. Waarom den titel niet behouden dien *Papini* zelf koos en die ironisch den inhoud weergeeft van heel deze zelfanalyse : « een mensch die op is » of « een mensch die afgedaan heeft »? In werkelijkheid was deze verslagene niet op.

Maar hij zelf moest omgekeerd worden. Het absolute dat hij in zich wilde ontdekken, heeft hij gevonden waar het alleen te vinden is : in God. Wondere wegen der goddelijke genade!

Niets liet zoo'n omkeering voorzien bij de slotbladzijde van dit boek. « *Un Uomo finito* » is en blijft het boek van een revolutionair, van een afbreker die het breekijzer hanteert met een ongewone zwierigheid. Het is geen biecht, geen belijdenis, geen ontboezeming. Het is een rauwe kreet van onmacht, het is een vloek over verstandsoverschatting. Het is, ten laatste, na bitter-scherp eigenverwijt, een bekentenis van groot-menschelijke beteekenis : de impliciete bekentenis der noodzakelijke hulp voor ons zekerheidsverlangen.

Zoolang *Giovanni Papini* de hoovaardige blijft, is hij maar een poover mensch. Die tragiek voelt men machtig aan in ieder hoofdstuk, in iedere bladzijde van dit alleszins heroïsch boek.

Dr KAREL ELEBAERS, PR.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Er zijn straks een paar maanden voorbij sedert het overlijden van **Raymond Naveau,** waaraan de kranten, in de drukte van den kiesstrijd slechts terloops een halve kolom tekst gewijd hebben. Daar sedert dien datum van 14 November geen Boekengids-nummer meer verscheen, houden we eraan in deze eerste aflevering van den nieuwen jaargang hulde te brengen aan dezen schoonen mensch, den dichter-geleerde zooals Jul. Grietens hem noemde in zijn Memoriam in De Standaard; het optimistisch zonnekind dat hij als mensch was, die zijn betrekkelijk kort leven zonder reserve in den dienst gesteld heeft van het Vlaamsch kultuurleven. Als redakteur van « Boekengids » hebben we herhaalde malen ondervonden dat men nooit teveel beroep op hem kon maken. Hij leefde hartstochtelijk den strijd mee in Vlaanderen naar eigen kultuurmogelijkheden, ondanks zijn afzijdigheid van onmiddellijk-kombattieve organisaties — al schreef Dr. Grietens bij zijn overlijden: « Deze tijd van strijd kon hem nog niet dragen. Hij had in Vlaanderen moeten komen op een oogenblik dat Vlaanderen rijper was voor gezonde wetenschap, die gegeerd en verteerd kon worden door het volk in zijn geheel, niet in een tijd dat zijn kunde nog in het stadium verkeerde van stokvisch-wetenschap... » Bij zijn vrienden en bij zijn medewerkers van Boekengids blijft zijn herinnering voortleven als die van een nobel, hoogstaand mensch. R. I. P.

Carry van Bruggen, alias Mevr. Pit-de Haan, overleed de vorige maand in haar woning te Laren. Ze was geboren te Smilde (Drente) in 1880, in het gezin van een armen Joodschen godsdienstleeraar. De bekende Jakob Israël de Haan was haar broeder. Ze huwde met den journalist Kees van Bruggen, met wie ze naar Indië vertrok, en later met den kunstfilosoof Dr A. Pit. Ze schreef een groot aantal vrouwenromans die meestal huwelijks-verhoudingen behandelen en grootendeels voorbehouden zijn.

Nagenoeg iedereen weet nu dat de Nobelprijs voor letterkunde dit jaar toegekend werd aan Galsworthy. Thans is er echter in Zweden zelf een vinnig protest gaande vanwege Zweedsche schrijvers die van meening waren dat de prijs dit jaar toekwam aan Maxim Gorki. Ze hebben Gorki telegrafisch hun sympathie betuigd en een protestbrief gezonden naar de jury.

In de redaktie van Groot-Nederland dat sedert den oorlog steeds meer evolueerde naar een bedenkelijk « klein Nederland » werd

de overleden Vlaamsche redakteur Cyriel Buysse, vervangen door den Hollander Jan Greshoff.

Thans kennen na Staats- en Provinciebesturen ook verschillende gemeenten reeds letterkundige prijzen toe. De gemeente Ukkel zelfs twee : een Fransche en een Vlaamsche. Juryleden voor 1932 waren Th. Braun, Hubert Krains, H. Stiernet, Joris Eeckhout, Toussaint van Boelaere en Herman Teirlinck; bekroonden: J. D. Orbais voor zijn werk: « Les Ciels perdus » en Ernest Claes voor « De Heiligen van Sichem » en « Black ».

Te Gent werd op 18 December ll., een van de Woestijne-dag ingericht; er was een tentoonstelling, gewijd aan het leven en het werk van den dichter, en een herdenkingsavond in den K. Ned. Schouwburg; er werden liederen van Meulemans en Ontrop gezongen op teksten van v. d. Woestijne; Marnix Gijsen, Achiel Mussche en Herman Teirlinck hielden lezingen over zijn werk, en ten slotte werd een tooneelbewerking van zijn meesterlijk prozastuk: « De Boer die sterft » uitgevoerd.

Twee nieuwe onsterfelijken werden geïnstalleerd als leden van de Académie Française: Pierre Benoît en Georges Lenôtre.

Te Verona wordt een Shakespeare-muzeum ingericht : in de Casa del Capuleti heeft men tot hiertoe allerlei manuskripten, kostuums, sieraden en dokumenten betreffende den schrijver bijeengebracht.

En, ten slotte, indien het u lust te weten wie in Frankrijk, dank zij het handig toekennen van letterkundige prijzen, de koningen van het sukses zullen zijn de eerstvolgende maanden, lees dan hier de namen der gelukkige uitverkorenen :

Ramon Fernandez heeft voor zijn roman « Le Pari » den prijs « Femina Vie heureuse » (5000 fr.) ontvangen. Fernandez, in 1894 te Parijs geboren uit een familie die van afkomst Mexikanen zijn, is leider van de «Cahiers Marcel Proust» en heeft een bundel critieken «Message» een « Vie de Molière » en een stukje over André Gide geschreven.

De « Prix Interallié » is toegekend aan Mej. Simonne Ratel, een jonge romanschrijfster, die o. a. geschreven heeft « Trois parmi les autres » en « La maison des Bories ».

De « Prix Moréas » (5000 fr.) voor het beste dichtwerk is door de jury, onder voorzitterschap van Henri de Régnier, toegekend aan Georges-Louis Garnier voor zijn gedichten « La Grève du Sang » en « Le Songe dépouillé ». Zijn ernstigste concurrent was Yves le Dantec.

De jury, bestaande o. a. uit Jean Giraudoux, Rimet en Marcel Berger, heeft uit 236 inzendingen voor den « Prix littéraire de Football » er 7 uitgekozen. De eerste prijs (2000 fr.) is toegekend aan Didier Poulain te Parijs voor zijn verhaal « Une belle Descente » en de tweede (1000 fr.) aan Maurice Brette uit Toulon voor de vertelling « Sans Soupape ».

De Société des Gens de Lettres heeft den Prix Courteline toegekend aan Marcel Sauvage voor zijn roman « La Fin de Paris ».

1. — Wijsbegeerte en Zedenleer

9950 **Kierkegaard, Soren** **1 : 2**

VREES EN BEVEN. *Vert. uit h. Deensch dr S. van Praag. — A'dam, Gulden Ster, (22 X 16) 160 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,90*

IV* — Kierkegaards levenswerk is geweest de geloofsdogmen te integreeren in de idealistische wijsbegeerte, maar zóó dat men erkenne hoe zij juist boven alles heen uitschieten. Zooals in « Angst », de paradox der zonde, zoo hier de *paradox van het geloof*, natuurlijk beschouwd in *Abraham*, bij wien hij het scherpst gesteld is. Grootsche en gespierde uiteenzetting hoe dit incommensurabele t. w. *het geloof bestaat krachtens het absurde*. Ziehier even een kijkje : 1. Voorop vier hooge stemmingbrengende gedichten. 2. Een lofrede op Abraham, in den aard van Bossuets allerschoonste bladzijden in de Elévations. 3. En dan de studiën : Eerst de grondstelling : het geloof, voorafgegaan (niet gevolgd) door de beweging van resignatie volvoerd in de oneindigheid, treedt als wezen in de eindigheid krachtens het absurde. Het ethische, zijnde eene verhouding slechts tot het algemeene, wordt opgeheven door een verhouding van den enkeling in het absolute, (Abraham, Maria, « Zoo gij niet haat uw vader... enz. »). Aesthetisch eindelijk (idealistische aesthetiek), bepaald betreffende Abrahams « zwijgen » en stilte-verbreken, blijkt dat hij hooger staat dan wie ook, 't zij tragische held (Agamemnon), 't zij het demonische (Agnete en de watergeest), 't zij twijfelaar (Faust); het meest licht brengt hier wel de ironie (Sokrates) [zie ook het geloof van Sara, Ragnels dochter (Tobias)]. Waar K. zegt dat geen dichter Abraham kan benaderen, denkt men aan Claudels pogen, die ook het geloof aanziet voor de grootste aller hartstochten, gelijk K. (Soulier de satin). Moeilijke, maar sterke idealistische dialektiek, waarbij het verbazend is hoe schitterend K. haar aanschouwelijk weet te maken : hij heeft trouwens kleur, zwaai en gloed. En steeds de groote, machtige ziel! Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

2. — Godsdienst

9951 **Dehon, J. L., Pr.** **24**
◆

HET PRIESTERHART VAN JEZUS. Drie en dertig Overwegingen voor Priesters en Theologanten. *Vert. uit h. Fransch. — Bergen-op-Zoom, Juvenaat H. Hart, 1932, (19 X 13) 188 blz.* *18 fr.*

IV — P. Dehon, stichter van de Congregatie der Paters van 't H. Hart, is een ascetisch schrijver uit onzen tijd. Die stond nu volop te midden van 't moderne leven, was priester in den vollen zin des woords. Heel zijn geestelijke leer en ook zijn leven kunnen saamgevat in een « Eerherstellend Slachtofferschap uit Liefde». Op zijn 60e jaar schreef hij deze overwegingen voor Priesters en Seminaristen, waarin hij met vaste lijnen uitteekent : het priesterschap van Kristus, beschouwd in zich zelf en als ons voorbeeld. Voor elke priesterziel doet hij schitteren 't ideaal van de priestervolmaaktheid, aanwijzend de gedragslijn die hij te volgen heeft tegenover de schepselen en tegenover God. Een kostbaar bezit voor onze priesters. D. DE PAUW, O. P.

9952 **Geerebaert, V., C. ss. R.** **24**
◆

DE LITANIE VAN O. L. VROUW. — *Leuven, St Alfonsus Boekhandel, 1932, 2e herziene en bijgewerkte druk, (17 X 13) 416 blz.* *16 fr.*

V — Een puike verklaring van de Litanie van O. L. Vrouw, vrucht van geleerdheid en vroomheid. Netjes uitgegeven. Waardevolle wijzigingen onderging deze nieuwe uitgave, wat wel een teeken te meer is dat P. Geerebaert goed op de hoogte blijft van al wat verschijnt. Zijn werkje is een ware Marialogie voor 't volk. In volle schittering zet hij den zin van al de eeretitels van Maria, die voorkomen in de litanie-aanroepingen. Over 't goddelijk moederschap zegt hij zeer treffende dingen. Maar heelemaal ben ik niet bevredigd met zijn uitleg over O. L. Vr., Koningin van den Rozenkrans, hoewel ik akkoord kan gaan met zijn stelling (die van P. Thusson), omtrent het ontstaan van deze devotie. D. De Pauw, O. P.

9953 **Hillegeer, J., S. J.** **24**
◆ De Deugd voor alle Staten. — *Alken, Bode van het H. Hart, 1932, 24e omgewerkte uitgave, (19 X 13) 333 blz.* *13 fr.*

V — Een volledig volkshandboek ter volmaaktheid, voor al de lagen der maatschappij, welke, nog zoo spoedig niet, zal kunnen vervangen door iets beters. De driften worden stout bij de hoornen gegrepen en de middelen om ze te bestrijden aangewezen. Veel zielen zullen getroost die merkwaardige raadgevingen aanhooren over de bekoringen. En aangespoord worden tot het beoefenen der echte deugden, wat hun vergemakkelijkt wordt door de bronnen ervan. Dank zij het verjongen der taal, het bewerken en bijvoegen van enkele hoofdstukken, kan dit meesterwerkje van P. Hillegeer, zijn weldoend apostolaat blijven voortzetten onder ons volk. D. De Pauw, O. P.

9954 **van Gestel, C., O. P., Dr** **29 : 32**
◆ Het religieus Socialisme. — *Leuven, Vlaamsche Drukkerij, 1932, (25×16) 388 blz.* *50 fr.*

IV — Zooeven werd door Pater van Gestel O. P., die, op 28 Oktober jongstleden tot Doctor in de Politieke en Sociale Wetenschappen promoveerde, het omvangrijke werk gepubliceerd dat hij, als doctorale thesis te Leuven verdedigde : *Het religieus Socialisme.* Dit boek is de neerslag van wat de geleerde Pater uit zijn persoonlijk kontakt met religieus-socialisten uit Duitschland en Nederland, Oostenrijk, Frankrijk en Zwitserland mocht meedragen, of uit de religieus-socialistische werken kon samenrapen. Pater van Gestel is als socioloog en redenaar in Vlaanderen een vooraanstaande figuur genoeg, zoodat zijn naam alleen borg staat voor de degelijkheid van de grootscheepsche studie die hier werd geleverd. Pater Dr van Gestel wil hier niet polemiseeren, enkel ontleden en beschrijven. Maar wat hij hier biedt kan doorgaan als een volledig beeld der geheele religieus-socialistische beweging. De evenredige aangroei van socialisme en godsdienstafvalligheid is een feit dat onbetwist wordt erkend. De socialistische arbeiderswereld heeft gebroken met alle geloofstraditie en staat sceptisch onverschillig of actief afkeerig tegenover alle kerkelijke godsdienstvormen. Maar de mensch kan den godsdienst zoomaar niet als een versleten kleed van zich weggooien; de behoefte aan bovenwereldsche dingen — chassez le surnaturel et il revient au galop — prangt tenslotte elke denkende ziel; er zijn zoovele vragen die door het pure materialisme niet worden opgelost, en die toch om een oplossing schreeuwen; zoovele menschelijke miseries, die niet door troost van hier beneden worden gelenigd; zooveel honger, die niet door brood en spel wordt gestild. Het is zeer natuurlijk en menschelijk dat het Marxisme, hetwelk met een plomp

gebaar, den hemel naar de aarde heeft verlegd, tenslotte, voor edele zielen een teleurstelling moet beteekenen. En dat is, althans één van de factoren onder wier invloed men heeft getracht socialisme en godsdienst te verbinden. Die beweging heeft echter totnogtoe niet den omvang gekregen welken ze voor enkele jaren, dank zij eenige vooraanstaande figuren, scheen te zullen bereiken. Wat Pater van Gestel ons in dit boek brengt, is dan ook nagenoeg alles wat over het hedendaagsche religieus-socialisme te zeggen valt. En het mag wel worden betwijfeld of die koppeling van twee zoo tegenstrijdige dingen als socialisme en godsdienst, materialisme en spiritualiteit ooit iets anders zal voortbrengen dan een vage levens- en wereldbeschouwing, die zoowel in haar socialistisch als in haar godsdienstig gedeelte valsch is. Het beste wat we er van kunnen verwachten, is dat het religieus-socialisme, voor zijn meest vooraanstaande aanhangers, het voorgeborgte moge zijn van een zuiver godsdienstige leer. In elk geval staan socialisme en kristendom — naar Pater van Gestel's woord — even onverzoenlijk als water en vuur tegenover elkaar. Inmiddels is deze studie een prachtwerk van objectiviteit en meteen een liefdevol doordringen in den geest van dwalende broeders, bij zoover dat sommigen en niet de minsten onder hen konden getuigen: « ge hebt ons begrepen ». Nergens slaat ze een apologetischen toon aan, dat euvel werd zorgvuldig vermeden; maar overal is er de begrijpende liefde en de waardeering voor het zoeken naar de waarheid. Ze werd gesteld in een klaar wetenschappelijke taal, en te Leuven in het Nederlandsch verdedigd. Ze werd bekroond — het is de eerste maal dat die eer aan een Vlaming te beurt valt — met den Juul van den Heuvel-prijs. Onze Vlaamsche intellectueelen moeten dit boek doorlezen en dus aankoopen. Moge P. van Gestel de Vlaamsche sociale wetenschap met nog menig werk van dit gehalte verrijken.

MGR K. CRUYSBERGHS

3. — Sociale Wetenschappen

9955 **de Vreese, J., S. J.** **37 : 24**

◆ TUSSCHEN KOSTSCHOOL EN VERLOVING. — *Den Haag, Govers, 1932, (20 × 14) 47 blz.* *fl. 0,30*

IV-V — We kennen geen boekje dat zoo bondig en toch volledig het zeer ernstig probleem bespreekt van 't jong-meisje dat pas van de kostschool, onvoorbereid en niet ingewijd in den ernst van het huwelijksleven, zeer dikwijls 'n ongelukkig leven te gemoet gaat. Geschreven door 'n apostel met 'n schoone ziel en 'n zeer fijne pen. De bladzijden over de godsvrucht van 't meisje, de vrouw en de moeder voor Maria, zijn van hooge apologetische waarde. Alle jonge meisjes van zestien tot twintig jaar, ten zeerste aanbevolen! FR. CROLS, PR.

9956 **Hlond, Kardinaal** **23 : 32**

◆ GRONDBEGINSELEN DER KATHOLIEKE STAATSETHIEK. (Herderlijke Brief). *Vert. uit h. Poolsch dr G. de Keersmaeker en L. van Hulle. — Antwerpen, Geloofsverdediging (Godsd. en soc. Trakten, nrs 4-5) 1932, (17 × 12) 43 blz.* *2,50 fr.*

V — Deze Brief is even leerrrijk voor ons als voor de Polen aangezien de Herder zich beperkt tot het uiteenzetten der beginselen, hetgeen hij op meesterlijke wijze doet. K. B.

9957 **Knappert, E. C.; Harttroff, Willy; Kesler, J. W.; Lugt, G. Joha.; van Hall, Gerda; Wilbreconinck, C. C.; Dils, Geert** **37 : 79**

JEUGDFEESTEN. *Geïll. — Assen, van Gorcum, 1932, (14 × 16) 86 blz. fl. 0,90; geb. fl. 1,40*

V — Vooraf dient gezegd dat dit werkje gehouden is in algemeen-christelijken toon. We bevelen het aan alle jeugdleiders en jeugdleidsters aan. De ontspanning is van buitengewoon belang voor deze jeugdgroepeeringen. Uit hoofde en op grond van de veranderde jeugd heeft deze ook 'n onderricht gekregen op de ontspanning. In onderhavig boekje wordt daar doelmatig, psychologisch en opvoedkundig rekening mee gehouden. In hoofdzaak gaat het om groepsspelen, om massa-spelen. Dit duidt al direct op het interest ervan voor onze jeugdorganisaties die in dat *massale* spel een inniger contactpunt vinden, wat den groepgeest (dat is echter geen chauvinisme!) ten zeerste bevordert. Kenschetsend te dezer is de groei b. v. van openluchtspel, van spreekkoor, enz. In haar spel moet de jeugd zich kunnen uitleven ongedwongen en tegelijkertijd daarin vinden een rem tot zelfbeheersching en een hefboom van bezielende werking. Ideaal dus tot zelfvorming en educatie. Nooit immers komen de goede of slechte kanten van 'n jongen of meisje beter uit dan in het spel. Veld van psychologische practijk en opleiding. Dit boekje geeft 'n heele reeks jeugdfeesten die meestal niet te veel inspanning vragen. De leiders (sters) zullen het met nut hanteeren. Het is mooi uitgegeven.

M. VAN HOECK, PR.

9958 **Plus, Raoul, S. J.** **37 : 24**
◆
IK GA TROUWEN. Voorbereidende kennis omtrent rechten en plichten in het huwelijksleven. *Vert. uit h. Fransch dr Dr H. Derckx, pr. — 's Bosch, Teulings, 1932, (20 × 14) 104 blz. 10 fr.*

IV — Wie verloofd is, wie trouwen gaat, jongeman of jong-meisje, leze en herleze dit prachtig werkje. P. Plus, S. J. geen onbekende, verklaart de plichten der gehuwden met betrekking tot de voortplanting, en de plichten der gehuwden onderling. In het tweede deel behandelt hij de verwijderde voorbereiding tot het huwelijk, het belang van de keuze en de onmiddellijke voorbereiding. Met de vereischte duidelijkheid, toch steeds met kieschheid wordt de jongelui voorgehouden wat volstrekt onmisbaar is om het christelijk huwelijk tot een ideale verbintenis te maken. Moge dit boekje in handen komen van alle verloofden en ook van hen die den leeftijd bereikten om ernstig over 't huwelijk na te denken, Pr. Dr Derckx, de bewerker, weze geprezen om de vlotte vertaling. FR. CROLS, PR,

9959 **Kruyt, J. P.** **33**

BELGIË. Boeren en Arbeiders sedert den Wereldoorlog. — *Groningen, Noordhoff, (Studiën op het gebied van Ethnologie, Sociologie en Sociografie, deel 2) 1932 (24 × 16) 106 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,25*

V — De heer Kruyt stelde zich tot doel « in vergelijking met de toestanden van 20, 30 jaar geleden — door verschillende schrijvers en heel bijzonder door Seebohm Rowntree in zijn « *Land and labour, lessons from Belgium* » (in het Fransch vertaald onder den titel: « *Comment diminuer la misère?* ») beschreven — de voornaamste trekken na te gaan van het huidig sociaal-economisch leven der Belgische boeren- en handenarbeidersklassen. Het spreekt vanzelf, merkt hij op, dat het materiaal,

in deze studie uit boeken, tijdschriften, statistieken en eigen waarnemingen bijeengegaard, in degelijkheid, omvang en bewijskracht moeten onderdoen voor die van S. Rowntree ». Deze kon vier jaar lang, door een staf van medewerkers gesteund, zijn onderzoek doorzetten! Deze studie is niettemin zeer leerrijk, ook voor ons. Ze is volkomen objectief en geheel onpartijdig. De geraadpleegde boeken, verslagen, enz. zijn talrijk; enkele ontbreken evenwel welke wij hadden verwacht, b. v. de Jaarverslagen van den Boerenbond. In één woord: de « eigen waarnemingen » ter plaatse zijn een weinig schaarsch. Een paar weken meer besteed aan onderzoeken, bezoeken aan instellingen, enz. hadden de waarde van dit enkwest veel verhoogd.

Dr K. du Bois, S. J.

9960 ◆ **Rutten, E., o. p.** **23 : 3 : 26**

De sociale Leer der Kerk, samengevat in de wereldbrieven Rerum Novarum en Quadragesimo Anno. *Vert. uit h. Fransch dr P. van Molle. — Antwerpen, Geloofsverdediging, 1932 (18 × 11) 406 blz.* *20 fr.*

V — De « Witte Generaal » heeft dit boek geschreven noch voor godgeleerden noch voor ervaren economisten, maar voor sociale werkers en op de eerste plaats voor de « propagandisten onzer sociale werken », zooals hij het zelf opmerkt. Voor hen moet de leer der encyclieken, « welke noodzakelijkerwijze in gedrongen syntheses samengevat werd, eenigszins aangelengd worden. Men moet hun den logischen samenhang der gedachten aantoonen, de overtuigende waarde van de bewijsvoering onderstrepen, zeggen waarom de H. Vader een bijzonder standpunt met zooveel aandrang verdedigt en de noodzakelijkheid van dit of geen werk bepleit ». Na een algemeen overzicht van « *Quadragesimo Anno* », wordt ons het ontstaan van « *Rerum Novarum* » geschetst. Hierop volgen beschouwingen over: de sociale rechtvaardigheid; het privaat-bezit; het loon; staatstusschenkomst; beroepsvereenigingen; de economische overheersching; het socialisme; hernieuwde beleving van de zedenwet. De sociale werkers zullen uit dit werk, vrucht van jarenlange studie en ondervinding, veel leeren. Wij hadden evenwel hier en daar meer bondigheid en een scherper omlijnen van de hoofdzaak gewenscht. De lezer ziet niet altijd duidelijk genoeg in waar hij zich ten slotte juist aan moet houden. Dit tekort viel ons bijzonder op in het hoofdstuk over het privaat-bezit. Het spijt ons ook te moeten vaststellen dat de vertaling niet bijzonder vlot is. Op het commentaar volgen, « als bijlagen, in officieele vertaling », de encyclieken «*Rerum Novarum*» en « *Quadragesimo Anno* ». Van « *Quadragesimo Anno* » — en voor zoover wij het weten van « *Rerum Novarum* » — werd wel een Fransche maar niet een Nederlandsche vertaling door het Vatikaan bezorgd. Van « *Quadragesimo Anno* » verschenen in Nederland twee vertalingen. De tekst door het R. K. Werkliedenverbond bezorgd is ongetwijfeld nauwkeuriger dan de vertaling in *De Tijd* en *De Maasbode* verschenen, welke P. Rutten overnam. Dr K. du Bois, S. J.

9961 ◆ **Vander Hallen, Ernest** **37**

Brieven aan 'n jonge Vriend. — *Deurne, Tijl, (Jeugdproblemen, nr 1) 1932 (21 × 14) 126 blz.* *18 fr.*

V* — Ernest vander Hallen heeft in deze brieven zijn hart uitgeschreven. *Dit is, in waarheid, 'n oprecht, 'n rechtzinnig boek*. Er gaat door onze jeugd — bij 'n deel er van meer, bij 'n ander min bewust — 'n nieuwe strooming. De vroegere vormen passen niet meer. De bedding moet

anders worden. Hun denk- en gemoedsleven, hun ontspanningsopvatting is anders dan die van het vroegere geslacht. De jeugd van dezen tijd is opgegroeid in andere levensverhoudingen dan de rijpen van jaren nu, en dezer levensverhoudingen voldoen de jeugd niet meer. Ontegensprekelijk is het prob eem der jeugd überhaupt, doch bovenal het probleem der studeerende jeugd en der grootstadsjeugd van geweldige beteekenis voor dezen tijd. Denkt aan de Ingemetselden van Herwig. Elke priester of jeugdleider schouwe één oogenblik in het arsenaal van eigen ervaring. Het probleem is beangstigend : dit voor de grootstad. Voor den buiten zal het verschil niet zoo zeer groot zijn, daar de « klassieke buiten » met zijn simpelgeloovig volk en traditioneele geplogenheden niets meer is dan 'n historische herinnering. De ontegensprekelijke waarde van vander Hallen's werk is deze: hier is 'n jongere aan het woord, die in oprechten gemoede en met gewetensvolle waarheidsliefde het gedachtencomplex en den dadendrang der jeugd reflecteert; die heel het gemoedsrythme, het geschokte, van de jeugd laat op- en neergaan. Documentarisch — niet in statistieken en tabellen — doch uit het kloppende hart van 'n zoekende, strevende jeugd zijn z'n Brieven van uitzonderlijk belang. Indien enkel *daardoor* aan de ouderen het besef wordt gegeven van wat er omgaat bij de jongeren, in hun geest en hun hart, dan is reeds veel bekomen. Dit werk mogen we zoo maar niet met 'n compatieus gebaar van « 't zal wel beteren » wegleggen. St Paulus schreef eens «versmaad me niet om mijne jeugd!» Over meer dan een punt zou te discussieeren vallen. Vander Hallen zal het zich niet ontveinzen. Dat hij 'n *eerlijk* werk schreef, zal echter niemand loochenen. Stylistisch zijn de brieven, voor intellectueelen, eerste-rangsch. Beheerscht blijven ze, ook in geweld. Mild zijn ze van schoon begrijpen der jeugd. — God zegene, bescherme en leide onze hartstochtelijk-beminde « giovinezza » van Vlaanderen.

M. VAN HOECK, PR.

4. — Taalkunde

9962 ◆ **Bamps, Oct., S. J.** **79 : 4393**

REGELS VOOR DE NEDERLANDSCHE UITSPRAAK. — *Wetteren, de Meester, 1932, 3e herz. druk, (21 × 14) 20 blz.* *1 fr.*

V — Een van de uitwendige teekenen der beschaving, misschien het duidelijkste, is de taal. Als we iemand rauwe dialektklanken hooren uitbrengen, of woorden dooreenhaspelen, die hij niet in hun juiste beteekenis weet te gebruiken, dan denken we het onze over het peil zijner cultuur, hoe glimmen ook zijn haren, al druipt hij van reukwerk. En omgekeerd, wanneer we een schamel gekleed mensch keurig hooren spreken. Ongelukkig schijnt de studeerende jeugd minder overtuigd van het belang der zaak dan twintig, dertig jaar geleden. Mijns dunkens zouden leeraren en onderwijzers aan de jeugd zelf en aan de geheele gemeenschap een grooten dienst bewijzen door sterk de aandacht op dat punt te vestigen. Voor het aanleeren der uitspraak is het boekje van P. Bamps een uitstekend hulpmiddel : het is kort en beperkt zich tot de hoofdzaken; het is betrouwbaar, eenvoudig en zeer duidelijk; de prijs zal wel niemand afschrikken. Dr A. GEEREBAERT, S. I.

5. — Wetenschappen

9963 **Eipper, Paul** **59 : 83.8**

DIEREN KIJKEN ONS AAN. *Bewerkt onder toezicht van Dr K. Kuiper. Geïll. met 32 platen. — 's-Hage, Leopold, 1929 (24 × 16) 157 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90*

IV-V — Stel u zoo een ouden rentenier voor — ik weet niet of Eipper dat eigenlijk wel is — die, uit natuur dierenliefhebber is en dagelijks zijn wandelingsken richt naar den dierentuin, om daar uren met liefde te kijken naar de gedwongen huurders in de kooien, die thuisgekomen con amore zijn waarnemingen neerpent en ze nadien wel de moeite waard vindt om ze, via de pers, de wijde wereld in te zenden: ge hebt Paul Eipper's *Dieren kijken ons aan*. Ten slotte een heele boel banale, och reeds zoo dikwijls vertelde feitjes, die in den grond niets aan den lijve hebben... En toch leest ge dat boek in een adem tot de laatste bladzijde uit: kwestie van de manier van kijken en vertellen. Wat niet weinig er toe bijbrengt om het werk interessant te maken is het prachtige stel fotos, instantanés liever van de dieren op hun beste oogenblik gekiekt. De prijs is, voor ons Vlamingen zeker, zoo interessant niet. L. SENDEN, PR.

9964 **Heslinga, Bau** **59 : 91**

MET CAMERA EN BUKS. Waarnemingen en Avonturen te midden der Dierenwereld in Neerlands Velden. *Geïll. met foto's. — Utrecht, Kemink en Zoon, 1932, (21 × 15) 146 blz.* *geb. fl. 2,25*

V — Rijk aan waarnemingen in volle natuur, helder en eenvoudig, vol zin voor het merkwaardige en schoone in het dierenleven, en prettig om te lezen. Prachtuitgave. Dr J. C.

9965 **Walther, Hedda** **59 : 79 : 087**

MIJN HONDENBOEK. Met een inleidend Woord van Jan Feith. *Geïll. met 48 fotostudies. — 's-Hage, Leopold, 1932, (26 × 20), 60 blz.* *fl. 2,50*

V — Na dat boek over « Vriendschap met Katten », mochten wij ons aan een « Hondenboek » verwachten. Hedda Walther oogstte een ongewoon sukses met haar fotostudies in « Dieren kijken ons aan », « Kinderen », « Kinderen der Dieren », — met tekst van Paul Eipper. — Het lijkt ons dan ook overbodig hier nogmaals de aandacht te vestigen op haar schitterende opnamen, die voor alles deze boeken doen koopen. J. Feith zorgde voor de noodig-geachte toelichting. Een extra-tje voor hondenliefhebbers. S. B.

6. — Toegepaste Wetenschappen

9966 **Lantinga, S. S.** **63**

PRAKTISCH TUINIEREN. Gids voor Tuinliefhebbers. *Met talrijke illustraties van den auteur. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (21 × 15) 289 blz.* *fl. 2,10*

V — Dit boek mag er zijn! Plantenliefhebbers zullen er allerlei goede raadgevingen in aantreffen, zoowel voor de verzorging van de bloemen als deze van de groenten en van de fruitboomen. Voornamelijk aan bloemen en sierplanten werd veel aandacht besteed. B. B.

9967 **Reinhart** **63**

GA ZELF BIJEN HOUDEN. Een Inleiding tot Natuursport. *Geïll. met 16 platen. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (21 × 15) 132 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,25*

V — De korte inhoud van het werk zegt nagenoeg op zich zelf; achtereenvolgens behandelt schrijver : De bij als huisdier; de eigen bijenstand; het zelf imkeren in bijenkasten; de arbeidsverdeeling in den bijenstaat; onderlinge verhoudingsverschijnselen in het bijenvolk; id tusschen verschillende bijenvolken ; zelf bijenhouden of bijentelen; maandkalender voor beginnende imkers. Wie ooit zin krijgt bijen te houden,

doorloope eerst dit « vakboek ». Wie van aangename, boeiende lektuur houdt in entomologische sferen neme eveneens Reinhart ter hand.

L. SENDEN, PR.

9968 ◆ **van Kranendonk Duffels, J. A., Dr** **61**

GEZONDHEIDSZORG. Wenken om Ziekten te voorkomen. — *Roermond, Romen en Zonen, 1932 (20 × 15) 278 blz.* *36 fr.; geb. 48 fr.*

IV — Een wetenschappelijk leerboek over gezondheidsleer is het boek niet, wilde het ook niet zijn. Wél een losse reeks van 20 hoofdstukken over zeer uiteenloopende onderwerpen van hygiënischen aard. Het geeft lessen over hygieen zóó dat de lezer er wat aan heeft, niet afgeschrikt wordt door het droge van de wetenschap, noch door het draconische van de voorschriften, maar met zijn gezonde rede beamen moet dat het inderdaad niet anders kan zijn dan zooals de schrijver het zegt. En in de hoofdstukken waar het gaat over matigheid, neomalthusianisme, enz., is het boek niet alleen leerzaam maar ook moraliseerend.

Dr J. LEBEER.

7. — Schoone Kunsten

9969 **Ellens, H.** **74**

HET MONOGRAM VOORHEEN EN THANS. — *Leeuwarden, Eisma (Bibl. van den schilder, nr 4) (24 × 16) 62 blz.* *fl. 1,25*

V — Op degelijke voorstudie gesteund, inzichtgevend in dezen tak der sierkunst, voorgesteld door iemand die zelf ambachtelijk en kunstig werk van beteekenis leverde in dit genre en de kunstontwikkeling der laatste 40 jaar meemaakte. Dr JORIS CAEYMAEX, pr.

9970 **Godefroy, J.** **74**

HET CHINEESCHE, JAPANSCHE EN INDISCHE ORNAMENT. Een Beschouwing over zijn Toepassing in Bouwkunst en Kunstnijverheid. — *Leeuwarden, Eisma, 1931, (24 × 16) 170 blz.* *fl. 2,25*

V — Een merkwaardig, rijk gedokumenteerd werk van groote kunsthistorische beteekenis. Waar er hier van meer bepaalde bespreking geen spraak kan zijn, geef ik althans de verzekering dat elk lezer zal getroffen zijn door zooveel bewijsstukken van den heerlijken schoonheidszin der Oosterlingen: het is een genot zooveel uitingen daarvan te zien. Natuurlijk droomt men er kleur, glans, licht enz. bij; toch zijn de illustraties zoo goed mogelijk verzorgd voor een gewone uitgave.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

9971 **Hoogwout, Joh. Ph.; Cornel, Wiebe** **74**

HET BATIKKEN. *Geïll. met figuren en 4 platen. — Leeuwarden, Eisma (Bibl. van den Schilder, nr 3) 1931, (24 × 16) 53 blz.* *fl. 1,25*

V — Verzorgde inleiding tot de mooie kunst van het batikken; gedetailleerde uitleg over de verschillende methodes; volledige praktische aanwijzingen voor het beoefenen ervan. J. C.

8. — Letterkunde

81. GEDICHTEN

82. TOONEELLITERATUUR

9972 ◆ **de Craene, Bas.** **82 : 22**

DE VOLKSMENNER MOZES. Bijbelsch Drama in vier Bedrijven. *Geïll. dr F. van Immerseel. — Averbode, Abdij, 1932 (19×14) 122 blz.* *12 fr.*

V — Van het lijden, door verdrukking en vervolging, in een Hebreër-gezin, nl. bij de ouders van Mozes, en wel op het oogenblik dat de Pharao bevel gaf de mannelijke kinderen om te brengen, worden we binnen gevoerd in den nood van gansch het in ballingschap zuchtende Hebreërvolk. Terzelfdertijd zien we Mozes uit de zwoele schaduw van Pharao's Hof als redder optreden van zijn geslagen stam. Maar eer hij tot de openlijke daad kan overgaan, moet hijzelf eerst gelouterd worden in het vuur van den bitteren levensstrijd, dient hij het vertrouwen van de zijnen te winnen en de zichtbare teekenen van Gods tusschenkomst en uitdrukkelijken wil, de plagen van Egypte, over het land van den halsstarrigen Pharao te kunnen uitzenden. Dan leidt hij den uittocht van zijn volk tot in het zicht van het beloofde land, na onderwijl afgerekend te hebben met de zelfzucht, het wantrouwen en de ondankbaarheid van de zijnen. De formule door den Eerw. schrijver bij het verwerken der stof aangekleefd, is de middeleeuwsche tooneelformule, met zoo'n artistiek succes heden door M. van Vlaenderen weer toegepast: Een feit uit de Gewijde Geschiedenis chronologisch afwikkelen over een reeks aanschouwelijke tafereelen. Geen handeling geboren uit strijd — Mozes, de man van God en de Gebochelde, de man van den Amon voeren geen strijd — geen karakterteekening, maar een levendige en soms, vooral in B. II, spannende voorstelling van hoofdmomenten uit het geschiedkundig gebeuren, gehouden in zeer sobere bewoording, in kruimige en zuivere taal. Van literaire schoonheid als zoodanig of van dichterlijke vlucht en gloed kan geen sprake zijn. Ook is het ontwikkelingsproces niet van willekeur en opzettelijkheid vrij te spreken. Met de practische realisatiemogelijkheden schijnt niet altijd rekening gehouden. De figuur van Mozes is alleszins sympathiek, zijn overhaastige vlucht aan het slot van B. II niet te na gesproken. Hij is een in zich gekeerd mensch, een zwijger die zijn woorden meet en telt; toch is hij veeleer het willige en blinde wapen in Gods hand dan de doelbewuste, wilskrachtige volksmenner. Alles samen genomen, een verdienstelijk werk dat zijn weg wel zal vinden, wat wij het trouwens van harte toewenschen. D[r] C. GODELAINE

9973 **Mortier, R. V., S. J.** **82 : 22**
◆ DE TRIOMF VAN DEN GEKRUISTE. Evangelisch Drama in vijf Bedrijven en een Naspel. Met Tusschenkoren. — *Kortrijk, Vermaut, 1931, (19 × 14) 227 blz.* *18 fr.*

V — Reeds meermalen zag ik dit evangeliespel vrij gunstig besproken. Maar nu heb ik er hier zelf, in de missie, eenige schoone uren aan te danken. Als er ergens een publiek te vinden is voor een evangeliespel, dan is het hier. Als er ergens spelers voor te vinden zijn, die zich spontaan en heelemaal in hun rol kunnen inleven, dan is het hier. En daarom ook ben ik zoo blij met P. Mortier's werk. Omdat het zoo eenvoudig, zoo waar en zoo natuurlijk leest en spelen zal. Omdat het 't jong geloof, 't eenvoudig geloof zal sterken. Vooral hier, waar nog geen geblazeerdheid van 't publiek zich schuilen zal achter een paar scenische onhandigheden. E. BOELAERT, M. S. C.

9974 **Roland Holst-van der Schalk, Henriette** **81 : 82**
KINDEREN VAN DEZEN TIJD. Leekenspel in drie bedrijven. *Met een plaat. — R'dam, Brusse, 1931, 2[e] druk, (26 × 18) 66 blz.* *fl. 1,50*

IV — In I, het luide optreden, op de puinen van het vorig geslacht, van de nieuwe jeugd die gekenmerkt is door: verstandshoogmoed,

zinnenlust, goddeloosheid. In II, de ontgoocheling en jammerlijke instorting van hun kort rijk, waarbij scherper de vruchten van die materialistische wereld naar voren treden : pauperisme, afgestomptheid, enz. In III het oprijzen van een nieuwe wereld van religieuse gemeenschap : « Ik wil dienen God dien zij in zich dragen; ik wil God dienen in menschen ». Het tekstverband laat toe deze hoofdgedachte ruim op te vatten, want de gansche toon is veelmeer kordaat kristelijk dan 't is gelijk wat anders. Het is dan ook ditmaal een zeer mooie melopee, vol, gedragen, warm, even verwijderd van toegevingen aan ruigheid als van verwarring in duisterheid of ingewikkeldheid. Neen, 't is simpele grootschheid. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

9975 **Brulez, Raymond** **83 : 87**

SHEHERAZADE of Literatuur als Losprijs. — *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (22 × 16) 149 blz.* *26 fr.*

II-L — Voor bespreking, zie Romankroniek onder nr 9947.

9975 bis **Dostojewski, F. M.** **83 : 26**

CHRISTUS EN DE GROOTINQUISITEUR. Een fantastisch Poëem. *Bewerkt dr D. J. Kruijtbosch. Met drie reproducties. — 's-Hage, Servire, 1932 (18 × 13) 86 blz.* *geb. fl. 1,56*

II* — De Grootinquisiteur (Kerk-Rome-Jezuïetenmacht) richt een toespraak tot Christus, — Christus andermaal verschenen doch binnen de 24 uur gevangen gezet. Een aangrijpend poëem (een van K. v. d. Woestijne's Goddelijke Verbeeldingen leunt er bij aan). Daaruit moet blijken de tegenstelling tusschen Christus en de Kerk, deze laatste zijnde het aan het menschdom door andere, eigen middelen aangepaste kristendom. Het komt voor in *Karamazoff*, op godsdienstig gebied het hoogststaand in D's werk, en staat dus hooger dan de min of meer onbesuisde uitvallen elders, b. v. in *De Idioot*. Als D. lijdt omdat het menschdom Christus niet als recht uit den hemel opvangt (buiten eenige mystiekers), dan is dit geen pessimisme, en zeker geen scepticisme, maar wel *zijn diep tragisch voelen* : hij zou heel zeker Christus niet onbestaand gewenscht hebben, o neen, maar 't is hard Hem niet in absoluten, doch slechts in overgehaalden vorm te bezitten, niet den Bliksem zelf, maar den gekapteerden. Verder, de moeilijkheden der equatie: Christus = Kerk, door hem zoo profetisch aangetoond in verleden en heden, zijn ook niet denkbeeldig : dat weten Moehler, Newman, Dom Gréa, Karl Adam, H. Benson wel, doch bij dezen allen leiden die onvolkomenheden juist tot de stralendste aller waarheden: de harmonie van het allesdoordringende *god-menschelijke*. — De bewerker voegde bij den tekst eenige der klassieke beschouwingen over D., geeft enkele goede psychologisch-letterkundige verklaringen, maar weerstond niet aan de verleiding D. toch te willen klassificeeren, i. e. in het z. g. breede kristendom van het hart. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

9976 **Robazki, Boris [ps. v.: Maurits Dekker]** **83.1**

WAAROM IK NIET KRANKZINNIG BEN. *In het Nederlandsch dr A. Bakels. — Den Haag, Leopold, 1929, (21 × 15) 235 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

Edw. Amter

Maria Baers

Jan Bernaerts, pr.

J. Boelaert M.S.S.C.

Dr A. Cardyn, pr.

Ir Fr. Casteels

Jul. Creten, pr.

Foto Gijselink

Frans Crols, pr.

Dr M. Daisomont, pr.

† Kan. Alfons de Boeck, pr.

Dr J. de Munter S. J.

Theo. de Ruyter

Joz. de Voght, pr.

Dr K. du Bois S. J.

Joris Eeckhout, pr.

Dr Adh. Geerebaert S. J.

Dr C. Godelaine

Dr J. A. Goris

Flor. Grammens

Frans Haepers

Jan Hallez, pr.

† Jan Hammenecker, pr.

J. Lauwerys, pr.

Dr J. Lebeer

J. Meerbergen, pr.

Dr Frans Meeus

† Dr Victor Naveau

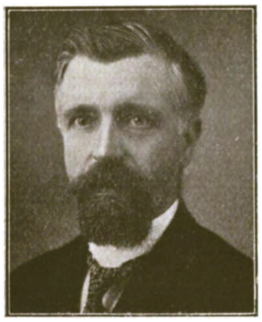

August Ossenblok

Prof. Dr Jul. Persyn

Dr Flor. Prims, pr.

Dr Rich. Taverniers

Hilarion Thans O. F. M.

Prof. H. Thielemans S. J.

Anton Thiry

M. Van Coppenolle

Joz. Van den Eynde, pr.

Dr J. F. Vanderheijden

Dirk Vansina

Prof. Dr Fl. Van der Mueren

Ir J. Van Ermen

Dr Joz. Van Herck, pr.

Leo Van Hulle, pr

Dr Alfons Verbist

Cyr. Verschaeve, pr.

Joz. Verschueren S. J.

II — Een akelig boek : het dagboek van een krankzinnige die reeds in zijn prille jeugd sporen vertoont van zwakzinnigheid en vervolginswaanzin en die stilaan dag voor dag rijp wordt voor den moord die hij op zijn vrouw bedrijft. Het is opgesteld in vorm van een zelfverdediging voor de dokters die hem in het gesticht moeten gadeslaan en over zijn gedrag verslag uitbrengen. Als een obsessie grijpt het u vast in dat ontrafelen van die ziekelijke toestanden, in die publieke biecht waar we dien stumper in al de naaktheid van zijn zedelijke ellende voor ons zien staan. Dr A. Boon, pr.

9977 **Zamacois, Eduardo** **83.3**

Met Spade en Dolk. Het tragische Leven der Castiliaansche Landbevolking. *Vert. uit h. Spaansch dr Dr M. Brouwer. — Leiden, Leidsche Uitgeversmij, 1932, (20 × 14) 354 blz.* *fl. 3,50; geb. fl. 4,90*

II-III — Een grootsch-opgezet triptiek, waarvan dit deel, een beeld van het leven der landelijke bevolking op het Castiliaansche hoogland, het eerste luik uitgemaakt. Een arm afgelegen dorpje ergens in de dorre en schrale hoogvlakte; enkele dorpstypen als de apotheker, de dokter, de burgemeester, de schoolmeester, de woekeraar, ieder met zijn zeer typische karaktertrekken. In dat kader leven de twee broers Santoyo, zeer verschillend van aard en wezen : de oudste, Manuel, een reus en een werkbeest, hardvochtig en driest, taai en pezig naar het lichaam en naar den geest, verslaafd aan zijn erfgoed en aan het land; de jongste, Leandro, goedhartig en mild, zacht en gemoedelijk. Tusschen die twee groeit langzaam de vervreemding, vooral na Leandro's huwelijk; met de jaren wordt het een open strijd en bij Manuel laait het op tot een verborgen haat, die op een broedermoord uitloopt. Rond deze simpele intrige weeft schrijver het leven van de beide families en van het heele dorp, gestoffeerd met allerlei motieven uit bijgeloof en folklore. — Een sterk boek dat u plaatst in de atmosfeer van een nog primitieve bevolking met zijn ruwe hartstochten. Om wille van den algemeenen geest voorbehouden; een paar bladzijden met doodslag en verkrachting wijzen ook naar II. Dr A. Boon, pr.

9978 **Webb, Mary** **83.3**

Kostbaar Gif. *Vert. uit h. Engelsch « Precious Bane » dr J. C. Bloem. — A'dam, Mij t. v. v. g. e. g. Lectuur, 1932, (18 × 12) 414 blz.* *fl. 4,25*

II-III — « Kostbaar Gif » is het geld, de rijkdom, het goed, dat van zijn jeugd af Gideon Sarn in zijn greep houdt. Voor dat kostbaar gif verpandt hij als zonde-eter zijn rust voor die van zijn vaders ziel (een eigenaardig gebruik in Shropshire om aan de ziel van een plotselingoverledene de rust te gunnen); voor dat gif beult hij zijn moeder en zijn zuster af in slavenwerk en vergiftigt hij zijn moeder in haar ouden dag; voor dat gif verstoot hij zijn meisje en verloochent hij haar kind, zoodat ze er vrijwillig den dood mee zoekt in het meer. Daar zal hij ook een jammerlijk einde vinden. Tegenover dien man met zijn reuzenkracht, maar met een versteend gemoed en een verschrompeld hart, staat de figuur van zijn zuster Prue, al goedheid en eenvoud, al toewijding en offer. Het verhaal past heelemaal in het raam van het leven van de landbouwbevolking op de grens van Engeland en Wales, met een rijken schat van eigen legendes en gebruiken. Een grootsch werk, spannend en hartstochtelijk, al wordt er hier en daar te veel geofferd aan literatuur. Eén hoofdstuk vooral, en een paar andere bladzijden wettigen de II; over het algemeen III. Dr A. Boon, pr.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

9979 **Scharten-Antink, C. en M.** **83.1**

JHR MR JAMES DE BEYLL, MINISTER VAN NUTTELOOZE ZAKEN. — *A'dam, Wereldbibliotheek, 1932, (18 × 12) 208 blz.* *geb. fl. 3*

III-L — Voor bespreking, zie Romankroniek, onder nr 9945.

9980 **Slauerhoff, J.** **83**

HET VERBODEN RIJK. — *A'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932, (21 × 16) 190 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

III-L — Voor bespreking, zie Romankroniek, onder nr 9946.

9981 **Kamban, Gudmundur** **83.9**

OP SKALHOLT : 1. Ragnheidur's Eed; 2. Mala domestica... (Huiselijk Leed). *Vert. uit h. Deensch dr Dr A. Posthumus. — Utrecht, de Haan, 1932, 2 dln (21 × 15) 266, 238 blz.* *elk fl. 2,50; geb. fl. 3,50*

III — Wat 'n heroïca kunnen de Noordlingen ons bieden! Zie vnl. Hamsun, Undset, en nu weer Kamban. Wanneer zij in 't verleden van hun volk en z'n fel bewogen geschiedenis delven gaan, golft dadelijk een stroom van literair-, beeldend- en fantastisch oerkrachtig proza ons tegemoet. Het van de wereld haast afgesloten IJsland der XVIIe eeuw is het door sagen en mythen bij uitnemendheid overwoekerde terrein van dit historisch verhaal. Let wel : Ragnheidur's bestaan is géén sage, maar de atmosfeer, die er door overlevering en folklore werd bijgeweven, geeft aan al de gestalten en 't gebeuren van die « hervormde » communauteit de mysterieuze contouren van schijnbare verdichting, en wanneer Kamban, na drie jaar archivarisch voorbereidend werk, met den historischen bouw van z'n verhaal gereed is, weet hij als wetenschappelijk-beslagen en letterkundig-bedreven landgenoot van z'n helden, die geschiedenis zoo te situeeren, en z'n personages zoo accuraat weer te geven in hun eigen gedachte- en gevoelswereld — zonder omhaal van paraphrases — dat zij levend naast ons staan of, beter, dat we onszelven verplaatst denken in hùn milieu en tijd. Dat is geen geringe verdienste voor 'n historiograaf! Eenzelfde virtuositeit hebben we in Undset's « Lavransdochter » gevonden, maar bij vergelijking kent men aan Undset's gestalten een heroïscher uitzicht toe dan aan Kamban's dramatis personae; m. a. w. Undset heeft meer het temperament van den mythos in woord en wending en beschrijving, of zit het 'm wellicht in de personages zelve die bij Undset van ouderen, meer getormenteerden tijd en grootscher draagkracht zijn; of vinden we Kamban dan toch minder sterk dan Undset wijl deze laatste een grooter terrein bestrijkt, topografisch en historisch, dan het « Skalholt » met z'n beperkt gebied? Hoe 't zij, en al is de parallel tusschen beide auteurs niet zoo dadelijk klaar te trekken, in de dramatische geschiedenis van Kamban's « Brynjólfsdottir » die, ter wille van 'n ongeoorloofde verhouding met Dadi, door haar vader, bisschop Brynjólfur, met inhumane strengheid wordt gebroken, deint genoeg ebbe en vloed van menschelijke passies en miserie om, zelfs binnen de grenzen van bijna uitsluitend Skalholt « de eerste burcht van (Gods) kerk op IJsland », aan dit verhaal de grootschheid van het epos te geven. Kamban's tweedeelig werk kent geen inzinking, het « Mala domestica » (2e deel) staat minstens zoo hoog en sterk als « Ragnheidur's

eed », en je weet niet wat je méér bewonderen moet: de historische getrouwheid van den auteur of zijn solide stijlvormgave. Danken we om dit present in dezen tijd van weinig literair hoogstaand bezit.

ANTON VAN DE VELDE

9982 **Papini, Giovanni** **83.1 : 93.8**

JEUGDSTORM. *Vert. uit h. Italiaansch « Un Uomo finito » dr Ellen Russe. — 's-Bosch, Teulings; Antwerpen, Standaard, 1932, (19 × 13) 12, 319 blz.*

55 fr.; geb. 68 fr.

III — Voor bespreking zie artikel «Een Boek van Belang» onder nr 9949

9983 **van Wessem, Constant** **83.8 : 81**

DE FANTASIE-STUKKEN VAN FREDERIK CHASALLE. — *Mechelen, Het Kompas, (De vrije Bladen, schrift nr 9) 1932, (23 × 15) 46 blz.* *18 fr.*

III — Fr. Chasalle vertolkt in deze prozagedichten van 1919-1922 één der Europeesche nieuwe kunststroomingen, ons wel bekend door de schilderkunst, t. w.: Nachtstad, Haven, Variété. (De Vlamingen houden ondertusschen ook nog taai aan land en natuur). Er is de zoet-bittere glimlach en de gekropte kosmische aandoening der expressionisten: toch helt het hoofdaccent bijna over naar objectiviteit, waarin de dichter dan ook werkelijk scherp en raak is. En, in zijn beperkt gebied, voornaam als woordkunstenaar. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

9984 **About, Edmond** **83.1**

DE SPEELHEL VAN BADEN-BADEN. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie, 1931, (21 × 16) 219 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,75*

IV — Dit boek is zeker vijftig jaar oud. Toen was 'n beschrijving nog een versiering in het verhaal, waar men van genoot. Nu springt men er overheen, al is ze, zooals hier, uit een Camera obscura geknipt. Echt fijn. Het verhaal zelf is dat van een drommelsche knorrepot, die zijn bloem van 'n dochter wil beschermen tegen een leuken Italiaan; maar haar langs een leuken omweg in zijn armen voert. Die drie zijn raak geteekend, levendig, luimig. En 't boek mag gerust onder alle niet verliefde oogen komen. E. BOELAERT, M. S. C.

9985 **Brandenburg, R. J.** **83.0**

HET RAADSEL EN DE PRINSES. — *Baarn, Hollandia, 1931, (20 × 14) 176 blz.*

fl. 1,75; geb. fl. 2,25

IV — Een jonge heer verdwijnt. Geen spoor. Dus zelfs niets voor 'n gewoon detectief. Maar 'n slimme liefhebber vindt toch 'n spoor.... van gelijkenis en voert ons nu mee naar het hof van Belgardië, waar — na veel verwikkelingen, die met de zaak niets schijnen uit te staan te hebben, — de ontvoerde uit vergissing terecht komt. Het is onwaarschijnlijk, onschuldig en leuk. E. BOELAERT, M. S. C.

9986 **Courths-Mahler, H.** **83**

MIJN ALLES! *Vert. dr A. Vuerhard Berkhout. — Zeist, Swartsenburg, (21 × 15) 232 blz.* *geb. fl. 2,60*

IV — De gewone liefdesgeschiedenis met het blij eindigend slot dat er

bij hoort. Mevrouw Courths-Mahler heeft er den slag van weg om sentimenteele romannetjes op handige wijze ineen te steken. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

9987 **Courths-Mahler, H.** 83

VERBORGEN LIEFDE. *Vert. dr Vuerhard-Berkhout. — Zeise, Swartsenburg, (22 × 15) 240 blz. fl. 2,25*

IV — Een meisje trouwt met een rijk man, alhoewel ze een ander bemint. Zij doet het om hare familie uit den nood te helpen. Toch weet haar man door zijn tactvol optreden de liefde van zijn vrouw te winnen. Nogal romantisch. Dr A. CARDYN, PR.

9988 **Courths-Mahler, H.** 83

ZIJN INDISCHE VROUW. *Vert. dr A. Vuerhard-Berkhout. — Zeist, Swartsenburg. (22 × 15) 179 blz. fl. 2,25*

IV — Een Duitscher op reis in Indië valt er in de handen van een duivelsche vrouw, die zich wreed op hem wreekt nadat hij haar afgestooten heeft om de laagheid van haar karakter. Toch komt het in orde en eindigt alles goed! Dr A. CARDYN, PR.

9989 ◆ **de Man, Herman** 83.1 : 2

MARIA EN HAAR TIMMERMAN. *Geïll. met teekeningen van A. C. Ninaber van Eyben. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale; 's-Bosch, Teulings, 1932 (18 × 12) 239 blz. 33 fr.; geb. 44 fr.*

IV — Zie bespreking als « Boek der Maand », onder nr 9948bis.

9990 **Londres, Albert** 83.0

UIT HET BAGNO ONTSNAPT. *Vert. uit h. Fransch dr Nico Rost. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (19 × 13) 143 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,25*

IV — De titel alleen zegt reeds voldoende over den aard van het werk. Avonturen à Kein Ende. Spannende momenten zooveel ge wilt. Suggestief zijn vele bladzijden. Somtijds heeft het boek reclasseeringspassages. Een aanwinst voor onze *Katholieke* boekerijen is het echter niet.
M. VAN HOECK, PR.

9991 **Ogden, G. W.** 83.0

DE MAN VAN BRAZOS. *Vert. dr J. van den Bovenkamp S^r^. — R'dam, De Combinatie, 1929, (20 × 14) 222 blz. fl. 2; geb. fl. 2,75*

IV — Een Amerikaansche cowboy-roman met veel bluf van revolverhelden, veel lawaai en veel slachtoffers van revolverschoten. In die woeste omgeving verdedigt Tom Laylander zijn veestapel tegen een schriftvervalscher, die ten slotte zijn ongelijk bekent en dáár vindt hij, de ietwat bloode maar dooreerlijke man, een trouw en minnend hart, wat een huwelijk in 't vooruitzicht stelt. — De druk is weinig verzorgd, telt veel drukfouten en het laatste vel is zelfs maar half gedrukt!
J. LAUWERYS, PR.

9992 **Ogden, G. W.** 83.0

DE VALLEI VAN AVONTUUR. *Vert. uit h. Engelsch « The Valley of Adventure » dr J. van den Bovenkamp Jr. — R'dam, De Combinatie, 1928 (20× 14) 245 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,50*

IV — Is het de vertaling misschien, die iets onsamenhangends legt in dit boek? Er zit stof te over in; maar de vreemdeling zoowel als het

werk der missie en de rol der regeering blijven schemerig. Schrijver kiest geen positie en overschouwt daarmee zijn personen niet voldoende. Zijn bedoeling is zoek. Toch voor goede lezers onschadelijk.

E. BOELAERT, M. S. C.

9993 **Pauli, H., S. J.** **83.2**

◆ MET DEN MOLENSTEEN AAN DEN HALS. *Geïll. met 1 omslagplaat dr J. Coomans. — Kortrijk, Vermaut, 1932, (19 × 14) 257 blz.* *20 fr.*

IV-V* — Pierre l'Ermite schreef « Hoe ik mijn kind gedood heb ». Dit werk van Pater Pauli gaat over hetzelfde thema. Een geloovige, zeer begaafde jongen komt in 'n ongeloovig milieu, geraakt er onder den invloed van en verliest z'n geloof. De neergang van menschen uit die omgeving brengt hem tot inkeer. Zijn vroegere priesterroeping ontwaakt terug. Een zeer belangwekkend, en voor onzen tijd, een reëel vraagstuk. Romanfähig is het werk echter niet. Er vaart geen adem door. De omslagteekening kan er moeilijk door. De teekenaar heeft 'n wondere opvatting van wat 'n « molensteen » is. M. VAN HOECK, PR.

9994 **Seltzer, Charles Alden** **83.0**

HET LAND BUITEN DE WET. *Vert. dr J. van den Cranenburg. — R'dam, De Combinatie, 1929, (20 × 14) 188 blz,* *fl. 2; geb. fl. 2,75*

III-IV — Twee voortrekkers huizen met hun families in de geweldige Amerikaansche bergstreek. Aangezet door de miserie vermoordt één van hen 'n bode. Er wordt 'n nijverheid geboren. De toestanden veranderen, maar 't gerecht rust niet; de onschuldige wordt veroordeeld en de schuldige krijgt 'n standbeeld als stichter van de stad. Rond dit gebint is 'n verder konflikt uitgebouwd. Tenslotte 'n communistische rebellie die men onderdrukt. Psychologische verdiensten heeft wel het wroegingsproces van den moordenaar. Spijtig : 'n paar terloopsche Amerikaansch-relativistische « freedom »-opinietjes nopens religie. « Blijf bij uw leest », zeggen wij tot den overigens zeer geschoolden avonturen-fabrikant C. A. Seltzer. PAUL HARDY

9995 **Streuvels, Stijn** **83.3**

◆ DE VLASCHAARD. (Jubileum-Uitgave). — *Tielt, Lannoo, 1932, 9e druk, (18 × 12) 357 blz.* *20 fr.; geb. 30 fr.*

IV — Een jubileum-uitgave van « De Vlaschaard », *Vlaschaard* en niet Vlasgaard, zegt Streuvels in een Verantwoording, geclicheerd naar het handschrift van den schrijver, vooraan in het boek. Bij gelegenheid van den 7en druk, getuigde Prof. Boon in Boekengids : Hier treft men bladzijden aan die wedijveren met het kleurigste proza dat wij in onze letterkunde bezitten. Voor uitvoerige bespreking verwijzen wij naar recensie 743.

9996 **ter Laan, K.** **83.8 : 39**

NEDERLANDSE OVERLEVERINGEN. *Geïll. — Zutphen, Thieme, 1932, 2 dln (22 × 15) 288, 293 blz.* *elk fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

IV — Rond de tweehonderd volksvertelsels uit Groningen, met de variaties uit Vlaanderen en ook al eens uit Duitschland die er bijgevoegd zijn, samen wel een duizendtal. Gerangschikt als volgt: 1. *Heidendom;* 2. *Kristendom;* 3. *De Duivel;* 4. *Heksen;* 5. *Historische overleveringen;* 6. *Volksvertellingen.* Aantrekkelijk om menige reden: het nauw contact met de natuur en de volksziel daar middenin geplaatst, de gaafheid van die aartsechte vertelkunst, het symbolisme van menig onder de wezens

en dingen die de volksverbeelding vullen, het realisme waarmee visscher, boer, dier veraanschouwelijkt worden, de simpele lessen van wijsheid, het belang voor de studie van bijgeloof, enz.

D[r] JORIS CAEYMAEX, PR,

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

9997 **Garvice, Charles** **83.0**

DE HEBZUCHT VAN Mr CARTON. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek (n[r] 17) 1932, (20 × 14) 224 blz.* *4 fr.*

V — Het gaat er om een groote erfenis. Mr Carton deinst voor geen enkel middel achteruit om ze te bemachtigen, maar al zijn plannen mislukken één voor één, en ten slotte ondergaat hij zijn welverdiende straf. Daarbij komt nog een liefdesintrigue. Ontspanningslektuur.

Dr A. CARDYN, PR.

9998 **Hölscher, To** **83**

◆ MARIS STELLA. *Geïll. — 's Bosch, Mosmans, 1932, (22 × 17) 128 blz. fl. 1,25*

V — 'n Model-verhaal voor aankomende jongens en meisjes. Fantasie en avontuur ontbreken niet zoodat ze met gespannen aandacht zullen lezen tot het « happy end ». Dat er wat Engelsch, Duitsch en Fransch in voorkomt zal onze studeerende jeugd niet afschrikken en na 'n paar bladzijden zullen ze ook vertrouwd zijn met de Hollandsche conversatie-taal. Om van te snoepen dus, ook voor onze Vlaamsche jeugd, mits 'n beetje inspanning die rijkelijk beloond wordt. FR. CROLS, PR.

9999 **Leroy, J.** **83.8**

◆ ZEISELS EN VERTELLINGEN : 8[e] DEEL. — *Tielt, Lannoo, 1932, (22 × 17) 124 blz.* *8 fr.*

V-VI-A-B — De Zeisels en Vertellingen van E. H. Leroy zijn genoeg gekend door onze jongens, zoo dat wij er den lof niet meer moeten van verkondigen. Dit achtste deel moet voor de overige niet onderdoen wat de frischheid van den verhaaltrant en den rijkdom van de phantasie betreft. Dr A. CARDYN, PR.

10000 **Powell, Frank** **83.0**

DE WOLFSMENSCHEN. Een Verhaal van verbazingwekkende Avonturen in de Onderwereld. *Vert. dr C. J. van Burken. Geïll. — Utrecht, Kemink en Zoon, (20 × 14) 340 blz.* *fl. 1,75 ; geb. fl. 2,25*

V — Jules Verne redivivus! De avontuurlijke reis van den onderzeeër « De Zeehond » naar de Noordpool, waarbij hij belandt in de onderwereld vol voorhistorische planten, dieren en oer-wilde wolfsmenschen, wordt hier op aanschouwelijke wijze beschreven. Te midden van de gruwelijkste gevaren van water en vuur, monsterdieren, giftplanten en wilden, worden de koene ontdekkers gered door Chenobi, den laatstoverlevende der Argutis, een volksstam, die eertijds door den krater van een vuurberg in de onderwereld gevlucht is. Aanbevolen aan lezers die belust zijn op avonturenlectuur. J. LAUWERYS, PR.

10001 **Rowlands, Effie Adelaide** **83.0**

HET FORTUIN VAN ANGELA BRENT. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek, (n[r] 18) 1932, (20 × 14) 222 blz.* *4 fr.*

V — Men ontvoert een meisje om haar fortuin te bemachtigen. Ze

wordt gered, wordt dan verliefd op haar redder en trouwt hem. Dan wordt haar man ontvoerd. Maar einde goed, alles goed. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10002 **van Suchtelen, Nico** 83.8

ZWERFTOCHTEN. *Geïll. met 64 platen. — A'dam, Mij t. v. v. g. e. g. Lectuur (W. B.-Reeks : Wij zijn jong) 1932, (21 × 15) 144 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,75*

V — Twee deelen : een vijftal schetsen van een zwerveling in den vreemde, voor den oorlog geschreven; een vijftal zwerftochten met de tent door Nederland, tijdens den oorlog ondernomen. Dit laatste deel vooral bedoeld om naast de liefde tot de natuur en den drang naar het vrije zwerversleven, ook de lust tot reizen en vooral tot kampeeren onder de jeugd te bevorderen. — Zonder eenige letterkundige pretentie geschreven, niet meer dan enkele losse nota's over de mee- en tegenvallertjes van het zwerversleven. Zal welkom zijn bij padvinders en natuurvrienden. Dr A. BOON, PR.

10003 **Wallace, Edgar** 83.0

DE MAN IN DE MONNIKSPIJ. *Vert. dr J. van Duyne. — R'dam, De Combinatie, 1931, (20 × 14) 221 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

V — Een grootscheepsche oplichtersbende. Een knap detectievenbureau en een geheimzinnig wrekende man in monnikspij. De laatste alleen brengt de bende ten onder. Maar wie hij is, heb ik niet kunnen droomen, tot op de laatste bladzijde. Het geheel is lichte kost, maar zeer boeiend. E. BOELAERT, M. S. C.

10004 **Wielenga, D. K.** 83

MARAPOE. Een Verhaal uit Soemba. *Geïll. met 12 platen. — Kampen, Kok, 1932, (21 × 15) 211 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,65*

V — Als verhaal, zal men zeggen, nu ja niet bijzonder gestoffeerd: hoe een ziek inlandsch hoofd er toe over gaat een zendeling-geneesheer te komen raadplegen, en daarnaast een moordpoging van een zijner mannen op den Europeeër. Maar de epiek, de bezonkenheid, het grootsche beeld van land en volk, de volle (misschien voor zekere menschen te trage en zware) oostersche poëzie vol rythmus, beelden, wijsheid en schoonheid, en de episch-rustige voorstelling van menschen en handelingen, — dat mag nu eens heeten: de ziel van een land. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10005 **Wolffenbuttel-van Rooijen, H.** 83

◆ JAN KRIEK — JOHN CREEK. Een merkwaardige Hollandsche Historie. *Geïll. dr Co Egelie. — Voorhout, Foreholte, 1932, (24 × 16) 108 blz. fl. 1*

V — Zoon van Jan Kriek zaliger en zaliger Anna van Wij, kruidenier in een kleinstad, verstokt jonggezel, maar verwoed lezer van avontuurromans. Op zekeren dag (of nacht) na het verslinden van een roman over de misdaden van een zekeren... John Creek, meent hij diens schuld in zich te dragen. Ge ziet dat de bovenkamer wat geraakt is. Hij gaat boeten, als landlooper leven... Jamaar, dat is geen lach. Aangeland in een gesticht, komt hij terug bij zinnen, en men trouwt hem met een braaf meisje, waar hij eens soep had van gekregen. Aangename ontspanning, fijne paneeltjes Hollandsch landschap, gemoedelijke en vrouwelijk-opgewekte toon. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10006 **Begeer, P. A.** **83.8**

SPROOKJES VAN DEN TUIN. *Geïll. met 5 pl. dr W. van Heusden. — Den Haag, Servire (De Baanbreker) 1930, (22 X 19) 90 blz.* *fl. 1,95*

VIA — Dit boek brengt ons in de wereld van sprekende planten en bloemen alsook van sprekende en handelende dieren. — Fijne en smaakvolle fantasie. M. v. C.

10007 **Knuttel-Fabius, Elize** **83**

LENTESTORMEN. *Geïll. met platen dr Nans van Leeuwen. — Den Haag, van Goor Zonen, (23 X 16) 127 blz.* *14,50 fr.*

VI-A-B-M — Is een echt frisch meisjesboek. De offervaardigheid van die goede oude grootvader en ook van de twee allerliefste weesjes is soms echt roerend. Zulk een boek verschaft aan kinderen een nuttige lectuur en boezemt de beste gevoelens in. M. v. C.

10008 ◆ **Lindekruis, T.** **83**

KRISTI-JONGENS. — *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (19 X 14) 89 blz.* *8 fr.*

V-VIA-B — Lavki is dood, of althans hij zwijgt als vermoord; maar Lindekruis leeft en schudt de verhalen uit zijn mouw. Alweer uit het scoutleven dat hem warm aan 't hart ligt, met als behandeld motief iets dat de jeugd electriseert : match, camping en wedstrijd. Luchtig en los van stijl, niet verwijlend in ernst en zwaarte, maar krakend af en toe een malsch nootje van humor. Maar het verhaal is weinig samenhangend en lijkt te veel op juxtapositie. En of zijn thesis : dat scouting Vlaamschen Bond moet vervangen bij de jeugd, ieders overtuiging zal weghalen, zal hij best ondervinden. Om 't even : dit jong talent wijdt zich mooi aan een mooie zaak, en ik verwed : de jeugd zal Lindekruis, spijts zijn haastig en te vlinderig werk, dankbaar zijn. A. VAN DEN DRIES, PR.

10009 **Lofting, Hugh** **83**

DOCTOR DOLITTLE OP DE MAAN. — *Bewerkt dr G. W. Elberts. Geïll. — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932, (21 X 16) 240 blz. fl. 3; geb. fl. 3,90*

VI — De Dolittle-reeks is voldoende bekend. Lofting's eenvoud, bevattelijkheid, humor zijn ook in deze « reis naar de maan » te vinden, al ontkom je niet aan de indruk dat hier, af en toe, de fantasie van te korte adem is in de ruimte van 't opzet. In elk geval 'n prettig boeksken! A. V.

10010 ◆ **Mary Loyola, Mother** **83.2**

DE KONING VAN DE GOUDEN STAD. *Vert. uit h. Engelsch dr M. C. van Zaanveer. Geïll. met 8 platen v. Chr. Damen. — Eindhoven, van Eupen, (23 X 15) 104 blz.* *5,50 fr.*

VI-A — In sprookjesvorm wordt hier een prachtige uiteenzetting van ons godsdienstig leven gegeven. De Koning van de gouden stad komt de kleine Dilecta bezoeken in haar hut, en leert haar wat ze te doen heeft om bij Hem in de gouden stad toegelaten te worden. Sacramenten, genadeleven, geloof, versterving, overwinning van ons zelf, alles wordt op de eenvoudigste en natuurlijkste wijze in dit sprookje ingeweven. Op het einde komt de Koning zijn Dilecta halen, en ze ziet Hem in zijn schoonheid. — Dit boek moet voor de andere heerlijke werken van Mother Loyola niet onderdoen. F. VERMUYTEN, PR.

VI^B — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

10011 **Alcott, Louise M** **83.8**

VERTELSELBOEK VAN TANTE JO: DE DRIE KIKKERS. EEN GAATJE IN DEN MUUR. DE KERSTDROOM EN HOE DIE WAARHEID WERD. HET SUIKERLAND. DE TOOVERDOOS. DE TOOVERSCHOENEN. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1932, 6 dln (24 × 16) elk 32 blz.* *elk 3 fr.*

VI-B — Deze lieve verhaaltjes en sprookjes hebben alle een moraliseerende strekking. Het mooiste is : Een gaatje in den muur. Het leert ons dat er geen grooter vreugde bestaat dan vreugde geven aan de ongelukkigen. De andere deeltjes zijn gericht tegen de luiheid, de ijdelheid, de snoepzucht, enz. Doch de strekking ligt er niet bovenop, neemt niets weg van het bekoorlijke der sprookjes. Het Vertelselboek van Tante Jo is een gelukkige aanwinst vóor onze kinderboekerij.

F. VERMUYTEN, PR.

10012 **Conté, Lode** **83**

VAN NUL TOT ZES. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1932, (24 × 15) 64 blz.* *5 fr.*

VI-B — Geschiedenis der zes eerste levensjaren van een flink baasken. Veel bijzonders valt er natuurlijk niet voor in die zes jaar. Flupke heeft echter nog geen kruisken leeren maken (hij kan wel tot 100 tellen!) en over al de schoonheid die de godsdienst brengt, ook in de kleuterjaren, wordt met zorg gezwegen. F. VERMUYTEN, PR.

10013 **Hölscher, To** **88**

◆ WEL GEFELICITEERD. Feestversjes en Stukjes voor Kinderen. *Geïll. dr Nans van Leeuwen. — Den Haag, van Goor, (22 × 17) 127 blz.* *fl. 1,50*

VI-B — Gelegenheidsgedichtjes en -tooneelstukjes voor katholieke kinderen, in alle denkbare gelegenheden. wel wat zoet en braaf naar mijn smaak : teveel van deugd, engelen, Lieve Heer etc. De versjes wel eens gebrekkig, — maar 't kan ook moeilijk anders.

10014 **Janssen, An :** HOE EEN ARM CHINEESJE RIJK WERD. **087 : 83**

◆ **Servaas, B. :** HET HEKSENHUIS.

Wijnberg, N. : FLINKE JONGENS. *Geïll. — 's Bosch, Malmberg, 1932, (24 × 18) elk 16 blz.* *3,50 fr.*

VIB-C — Keurige uitgave : echt kinderlijk als verhaal, druk, illustratie. — Best geschikt voor prijsuitdeeling. En wat nooit schaadt, goedkoop.

M. v. C.

10015 **Moon, Grace** **83.0**

DE GESTOLEN KATCHINA. *Vert. dr M. Raismann. Geïll. dr C. Moon. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (27 × 19) 167 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,50*

VIB — Verhaal van een jongen en een meisje die beiden op zoek gaan om grootmoeder te vinden. Ze beleven in woud en woestijn menig avontuur. 't Verhaal speelt bij 'n Indischen volksstam. Neutrale geest.

FR. CROLS, PR.

10016 **van Raamsdonck, Thérèse** **83.8**

DE HOEPELWEDSTRIJD. *Geïll. dr F. Langeler. — s'Bosch, Malmberg, 2e druk (24 × 18) 32 blz.* *7 fr.*

VIB-J — Dit boek bevat twee stichtende verhalen die, ofschoon neutraal, barmhartigheid en goede gevoelens als achtergrond hebben. Daarom ook voor katholieke jeugd geschikt. M. v. C.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10017 **Dezaire, P. N.** **801 : 81**

HANDBOEK DER POËTIEK. — *Den Haag, Servire; Brussel, Standaard, 1932, (23 × 16) 244 blz.* *42 fr.; geb. 57 fr.*

IV — Een Nederlandsch handboek over de poëtiek, d. w. z. over het wezen, de beteekenis en techniek van alle uitingen van het dichterlijk vermogen, bezaten we nog niet. Vooral uit de uitspraken van de kunstenaars zelf tracht schrijver een antwoord te vinden op de vragen naar het wezen der poëzie, haar beteekenis en haar vermogen in kultureel opzicht. In een algemeen gedeelte onderzoekt hij eerst de schepping der poëzie, het wezen der dichtkunst (poëzie en idee; inhoud en vorm; stijl, rythme); haar vermogen (poëzie en wetenschap; poëzie en leven; poëzie en gemeenschap; l'art-pour-l'art; de tendenz; de plastiek; de beeldspraak); de verskunst. In een tweede deel geeft hij dan een overzicht van de verschillende uitingen van schoonheid; hij verwerpt de oude indeeling in de drie traditioneele genres en tracht een redelijker indeeling te vinden (opgepast voor de inhoudstafel waar het zetduiveltje zijn parten gespeeld heeft en er van de indeeling van de verskunstuitingen niet veel terecht komt, — waar het dithyrambe zelfs tot een Thyrambe wordt afgeknot). Bij een eerste lezing zeer aanbevelingswaardig werk: hier en daar heb ik een paar kleinigheden aangestipt waar het niet heelemaal juist schijnt; maar door den band is het een zeer bruikbaar en aanbevelingswaardig handboek. Ten zeerste aangeraden aan alle leeraars in letterkundig onderwijs. Dr A. BOON, PR.

10018 ◆ **Gielen, Jos J.** **88 : 809**

BELANGRIJKE LETTERKUNDIGE WERKEN. Leidraad bij de Studie der Nederlandse Literatuur: 1. MIDDELEEUWEN EN VROEG-RENAISSANCE. — *Purmerend, Muusses, 1932, (22 × 15) 160 blz.* *fl. 1,75*

IV — De samensteller van de zeer verdienstelike bloemlezing Uit Heden en Verleden geeft ons hier in tien hoofdstukken een diepgaande en persoonlike studie van belangrijke werken uit onze letterkunde tot de 16e eeuw: Karel ende Elegast, Beatrijs, Reinaert, het lied, proza, Esmoreit, Elckerlyc, Rederijkers, Hervorming, Vroeg-Renaissance. Verondersteld wordt dat de lezer eerst persoonlik kennis maakt met het werk; daarom geeft schrijver hier zelf de tekst van de niet-omvangrijke werken. Geen ballast van overbodige geleerdheid: een rechtstreeks kontakt met en doordringen tot de geest en de vorm van het werk. — Uitstekend geschikt voor leraars en leerlingen die onze oudere letterkunde willen genieten. Dr A. BOON, PR.

10019 **Heyting, August** **84 : 809**

BILDERDIJKS PLAATS IN DE NEDERLANDSE EN IN DE WERELDLITERATUUR. Drie Beschouwingen en een Open Brief. Herdenking 1931, met Verslagen en Comité-Lijst. — *'s-Hage, Luctor et Emergo, 1932, (24 × 16) 120 blz. fl. 2,25*

IV — Dit boek bevat allerlei dokumenten over de Bilderdijkherdenking in 1931. De voornaamste zijn de drie « beschouwingen » van de Voorzitter der Feestcommissie, de Bilderdijk-kenner en -bewonderaar A. Heyting: Bilderdijk als dichter; Bilderdijk als baanbreker; Bilderdijk

als strijder en lijder. Met evenveel gloed en overtuiging als in zijn vorig werk verdedigt hij Bilderdijk tegen de aanvallen van zijn belagers en eist voor hem een eretietel op in de rij van de grootsten in de wereldliteratuur. D[r] A. BOON, PR.

10020 ◆ **Meertens, Maria, D[r] [Zr Imelda]** **809 : 24**

DE GODSVRUCHT IN DE NEDERLANDEN. Naar handschriften van Gebedenboeken der XV[e] eeuw : III. EUCHARISTISCHE GEBEDEN. — *Brussel, Standaard, 1932, (25 × 16) 164 blz.* *24 fr.*

V — Hier hebben we dus het derde deel van dit omvangrijk en grondig werk. Op de voorafgaande behandeling van de Lijdensdevoties volgt thans logischerwijze de studie der Eucharistische godsvrucht zooals men ze lezen kan uit de Nederlandsche bronnen uit de 15[e] eeuw. De devoties tot de Eucharistie in het H. Misoffer en H. Sakrament des Altaars worden volgens de gewone methode en werkplan der vorige deelen in hun historisch verloop geschetst, ontleed en aan de hand van Mnld. teksten uit het bestudeerde tijdperk geïllustreerd. Deze bloemlezing misgebeden is niet alleen een bewijs te meer van het sterk uitgesproken christocentrisch karakter van de middeleeuwsche godsvrucht in het algemeen, maar tevens leert ze ons het overwegend belang van het sacrificie der mis in het devotieleven van den tijd. De verteederende eenvoud en tevens rijke plasticiteit van vorm, de overvolheid en adel van gevoel voor dewelke de middeleeuwsche christen voor en na het communiceeren zoo'n fijngetoetste verwoording vond, leggen getuigenis af van het zuiver en sterk godsdienstig leven van onze XV[e] eeuwsche voorouders. In het derde hoofdstuk van dit deel wordt eventjes op het mangel aan onafhankelijke gebeden gewezen, die uitingen zouden zijn van de « vereering van het Gereserveerde Sakrament ». Ook dit deel onderscheidt zich zooals de vorige door dezelfde hoedanigheden: de overweldigende documentatie die nochtans rustig onder de knie werd gehouden; de grondige en breede kennis en klare behandeling van het onderwerp door iemand die pretentieloos en liefdevol het hare wil bijdragen om die zijde van het godsdienstig leven in de XVe eeuw te doen kennen. D[r] JAN F. VANDERHEIJDEN

10021 ◆ **Persyn, Jul., D[r]** **84**

STUDIËN EN LEZINGEN : 2[e] DEEL. — *Brussel, Standaard (Vlaamsche Bijdragen VII) 1932, (20 × 16) 195 blz.* *20 fr.*

V — Deze bundel bevat 12 « studiën en lezingen » in een rijke verscheidenheid samengebracht uit het werk van bijna dertig jaar (de oudste bijdrage over het Tooneel te Antwerpen tusschen 1854 en 1860 is een hoofdstuk uit schrijvers Leuvensch proefschrift van 1902). Twee huldegroeten aan levenden: Streuvels en C. Buysse; bij den laatsten geen zuivere juichtoon. Drie feestredenen voor een eeuwfeest: twee voor Gezelle, een voor Matthias de Vries. Een ontroerde afscheidsgroet bij het graf van zijn grooten vriend Mgr Ariëns. Een herdenking aan J. M. Schrant, den Hollandschen professor die aan de Hollandsche Universiteit van Gent het eerst in het Nederlandsch doceerde. Twee studiën over onze eigen letterkunde : eene over de jeugdjaren van Gezelle, een andere als recensie van de vier laatste deelen van te Winkel's Ontwikkelingsgang. Ten slotte, een recensie van twee werken over Belgische en Hollandsche Schilderkunst in de 19[e] eeuw, een andere over verschillende geschiedenissen van Europeesche letterkunden; een studie over de literaire betrekkingen tusschen Zweden en de

Nederlanden. — Eens te meer levert Persyn hier doorslaande bewijzen van zijn verbazende belezenheid en zijn uitgebreide kennis van onze letterkunde, ook in haar verband met de West-Europeesche, van zijn rijke gaven van geest en ook van gemoed. Hartelijk welkom!

Dr A. BOON, PR.

10022 van der Leeuw, Aart **88**

VERSPREID PROZA. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932, (21 × 16) 188 blz. fl. 3; geb. fl. 3,90*

III — Een blijk van piëteit tegenover den pas overleden Aart van der Leeuw. Eerst een tiental Miniaturen, ieder van een drietal bladzijden, waarin de verbeeldingsmensch uit een voorvalletje van het dagelijksch leven opstijgt naar het onmeetbaar gebied der fantazie. — Het Duitsche Heimwee naar het Zuiden : hoe de Duitsche letterkundigen en kunstenaars uit de 18e en 19e eeuw er naar gesmacht hebben over de Alpen te trekken naar het land der zon en der klassieke kunst. — Beschouwend proza : drie opstellen over geestesgenooten : Bücher, Traherne en Godfried Keller. — Om te sluiten, een herfstverbeelding : Vertumnus. — Geschreven in een glashelder en klassiek proza. Modern-heidensche levensbeschouwing. Dr A. BOON, PR.

10023 Vercammen, F. A. **84 : 92.8**
◆

THIJM EN VLAANDEREN. *Met 7 platen. — A'dam, De Spieghel, 1932, (24 × 19) 284 blz. fl. 4,25*

V — Dit academies proefschrift voor het doctoraat in de Letteren aan de Universiteit te Utrecht is de vrucht van lang en nauwgezet onderzoek in Holland en Vlaanderen. Na een bondige schets over de toestand in Noord en Zuid na de gebeurtenissen van 1830 en over de toenmalige opvattingen over Staat en Stam in de verschillende kampen, zet Dr Vercammen in twee uitgebreide hoofdstukken uiteen welke rol Thijm gespeeld heeft in de nadere kennismaking van beide partijen en voor de verzoening van de vijandige broeders. In het eerste speurt hij na wat en wie Thijm naar het Zuiden heeft getrokken en welke vrienden hij daar verworven heeft; in het tweede wat de katholieke voorvechter heeft kunnen verwezenlijken als « pionier van de Groot-Nederlandse Gedachte » en wat al misverstand en tegenkanting hem van alle zijden belemmerd en ontmoedigd hebben in zijn kultureel en godsdienstig werk. — Even belangrijk voor de kennis van de letterkundige en politiek-kultureele toestanden in Zuid en Noord gedurende een halve eeuw. Zeer degelik en deugdelik materiaal, vlot en boeiend voorgesteld, in een prettige keurige taal geschreven. Ook een pluimpje voor schrijver's kennis van de toestanden in Vlaanderen, voor de onpartijdige maar sympathieke uiteenzetting van de feiten. Dr A. BOON, PR.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 2 ELFDE JAARGANG FEBRUARI 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

Owen Francis DUDLEY

EEN GROOT KATHOLIEK ROMANCIER

De Schaduw over de Aarde
De ijzeren Monnik

We meenen te mogen schrijven dat de katholieke romankunst in het jaar 1932, 'n hoogtepunt heeft gevonden in de werken van Herwig en Dudley. « De heilige Proletariër » en « Ingemetselden » (Herwig), « De Schaduw over de Aarde » en « De ijzeren Monnik » (Dudley) hebben op 'n pakkende wijze de levensproblemen gesteld in het licht van ons geloof en in het levenskrachtige kader der katholieke moraal. Over Herwig werd reeds — naar aanleiding van de twee aangeduide werken — in Boekengids geschreven (zie 1932 : n^rs^ Juni en Oktober).

Het werk van Dudley schijnt vooralsnog niet bekend te zijn, zooals het werk van Herwig. Doch ontegensprekelijk moet het voor ons, die willen meewerken aan de verheffing van het peil der lectuur, 'n plicht zijn de attentie te vestigen op het veelbeteekenende œuvre van dezen Engelschen geestelijke. Onwillekeurig — al behandelt Dudley de thema's anders — gaan we denken aan dien anderen groote uit Engeland, Hugh Benson, wiens psychologische romans en « historieele verbeeldingen » nog immer getuigenis afleggen der reddende kracht van ons geloof. De wereldomvattende geest van Newman blijft voortleven in hen.

* * *

Owen Francis Dudley stamt uit 'n Anglicaansche familie; won het licentiaat in de theologie op de Durham'er universiteit. Werd tot

Anglicaansch geestelijke gewijd in 1911. Hij voelde zich echter onzeker De magneet van Rome trok aan en hij kwam naar het katholicisme over, begin 1915. Zijn katholiek-theologische studies en vorming zette hij te Rome voort in het Beda-collegio. Priester werd hij gewijd van het Westminster diocees, in 1917. Deed daarop dienst als legeraalmoezenier bij de artillerie en verbleef op het Fransche en Italiaansche front. Hij kwam gewond terug.

In Augustus '19 werd hij toegevoegd bij de « Catholic missionary Society » en geeft, nu reeds 13 jaar lang, lezingen over wijsbegeerte en godgeleerdheid in Engeland en Wales, in Ierland en Schotland. Hij treedt op in kerken, in publieke zalen en openluchtvergaderingen, voor katholieken en niet-katholieken. Overal staat hij op de bres bij meetings en vergaderingen als de verklaarder der kath. geloofswaarheid en levensbeschouwing en is 'n geduchte kampstrijder tegen de leeke en materialistische philosophie van dezen tijd. Hij was de officieele woordvoerder op de twee laatste nationale congressen in Engeland; hij is lid van de katholieke vereeniging voor internationale betrekkingen; van het hoofdcomité der « Cath. Truth Society » (waarvan we hier te lande het werk der Brochurenstands in de kerken overnamen). Daarbuiten staat zijn pen voortdurend ten dienst van de katholieke pers in Engeland. — Dit schematisch overzicht bewijze hoe deze begaafde bekeerling de volmaat van zijn krachten geeft aan den uitbouw der Kath. Kerk in zijn land.

* * *

Doch verder nog reikt zijn werkzaamheid. Door den *roman* wil hij er duizenden raken om kath. wijsbegeerte en godgeleerdheid, levend en levendig, te brengen onder de menschen.

10024 ◆ En dan staat daar zijn werk « The Shadow on the Earth » **(De Schaduw over de Aarde)** prachtig in het Nederlandsch vertaald door P. v. d. Biesen, S. J. Deze roman is de volledige uitwerking van het lijdensprobleem en het offer, culmineerend in de hoogstaande figuur van den groot-menschelijken, diep-vromen en durvenden Pater Anselm. Door het lijden weet hij den rampzalig-verongelukten Eric — hij bleef lam — op te voeren naar het stralende licht van het godsgeloof en de Kerk. Bladzijden zijn er in van aangrijpend realisme en hoog-gespannen spiritualisme. Doch alles boordevol van leven. Figuren als 'n Pater Anselm, 'n godloochenaar, 'n majoor, enz., vergeet men niet snel, om hun waarachtige menschelijkheid en om de consequentie van hun princiepen die gaan naar de uitersten. Deze roman — al klinkt hier en daar de betoogtrant door — is 'n vade-mecum voor wie staat in het leven met de beangstigende vraag van het lijdenswaarom.

Krachtiger dan in « De Schaduw over de Aarde » komt Dudley tot ons in zijn tweeden roman — die qua talis hooger staat — « The masterfull Monk » (in 'n heerlijk Nederlandsch overgeschreven door

10025 ◆ P. v. d. Biesen, S. J., onder titel « **De ijzeren Monnik)**. De hoofdfiguren

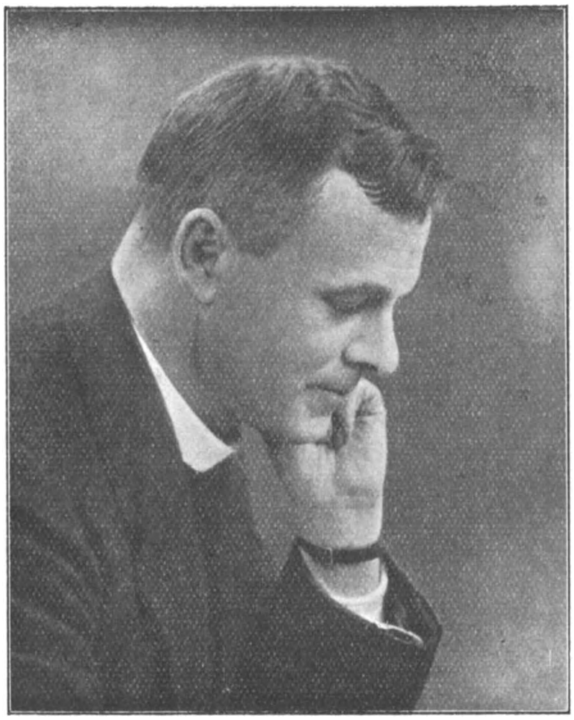

Owen Francis DUDLEY

van « De Schaduw over de Aarde » komen in dit tweede werk terug. Uit den gebonden groei van het gebeuren heeft Dudley 'n roman gehaald waarin de katholieke theorie, in positieve verklaring en gespierd verweer, bloed en leven heeft ontvangen. Rond de figuren van den IJzeren Monnik, P. Anselm en Verrers, den godloochenaar, concentreert zich de heele actie met 'n dynamiek die immer op spanning blijft, terwijl om «den lamme » (den door het lijden gelouterde) en diens broeder Basiel (den door dàt gelouterde lijden bekeerde) de attentie nimmer verzwakt. Alles wat de Kerk voor de voeten wordt geworpen, zoowel van wat er omgaat in 't intieme hoekje van ieders hart (dat kamertje vol mysteries) als in 't publieke leven, langs pers en radio en meetings, dàt alles wordt hier op den polsslag van het leven, levende romankunst. Nergens ligt het contact met de werkelijkheid verbroken. Met 'n grenzelooze barmhartigheid worden de onverzettelijke kath. principiepen doorgedreven. Hoogtepunten van dit magistrale werk zijn de tegensprekelijke meetings door P. Anselm en Verrers langs den omroep uitgezonden : 'n prachtig compendium van geloofsleer zonder hiaat in het verloop van den roman; hoogtepunten nog de innerlijke strijd die zich uit in de ziel van den lamme en diens broeder; hoogtepunten — laten we zeggen — van bijna avontuurlijke romanmomenten : de nachtelijke tocht van Pater Anselm.

Doch we willen niet meer schrijven. Er is te veel in dat boek, dan dat we het enkel zouden laten bij 'n bespreken ervan. Wie hoogstaande kath. lectuur wenscht en meteen wil meemaken, in den wirwar van den tijd, den opgang van zielen leze « De Schaduw over de Aarde » en « De ijzeren Monnik » van den grooten romancier, den Engelschen priester Owen Francis Dudley.

M. van Hoeck, pr.

ROMANKRONIEK

door Anton VAN DE VELDE

WARDEN OOM, aan u, bij 't binnentreden, m'n eerste salut!

10026 Uw drie-en-twintigste roman **Aardige Rent (IV)** heeft andermaal bewezen dat de mannen uit West-Vlaanderen kloeke, vruchtbare, kantige kerels zijn, gezond in hun kijk op land en volk, frisch en oolijk in hun Vlaamschen humor, en met dat zeker iets bedeeld, — intuïtie of noem het zooals je wil — die hen de macht geeft voor dat rake peilen in 't gemoed van hun medemensch. Warden Oom, ge weet zoo goed als wie ook dat de literaire koers in Vlaanderen heel wat gewijzigd is in den loop der jongste jaren en dat er sinds de eersteling der drie-en-twintig 'n àndere generatie aan 't werk ging die (vergeef het ons) niet meer berusten kan in de vredige lectuur van kalm-vlietende verhalen. Er is 'n drift over de wereld gekomen die alles en allen aanvreet. en hoe zouden wij, de oorlogers en de na-oorlogers, nog de peiselijke refereynen zingen waarin gij, met 'n pertigen glimlach en 'n Wees-gegroet, uw Vlaamsch hart opent met de kalme rythmen van 't landelijke leven? Maar de hemel verhoede dat wij dààrom misprijzend uw pastoralen zouden voorbijgaan, want indien er voor de breede lagen van ons volk 'n geestelijke nood is, dan wordt die vooral en het zekerst begrepen en gelenigd door hem die als gij, kristen Vlaamsche Vermeulen, zich van dat volk niet heeft vervreemd. Het europeanisme is 'n formule waarin 't jonge Vlaanderen bevrijding zoekt van z'n afzondering en waardoor het hoopt eens wat méér te worden dan 'n schiereiland van gedeklasseerden, doch zoolang er aan de Noordzee duizenden leven wier eenvoud van gedachte en wandel slechts door eenvoud en ongekunsteldheid kan begrepen in het licht van simpele eeuwige waarheden, heeft dàt Vlaanderen geen baat van alle Europeesche expansie, maar vindt het zijn eigen schoon en zijn ziel alleen onverbasterd weer in 't woord en 't denken van zijn trouwgebleven schrijvers. Laat ons vrij ónze wegen gaan, en denkt dat 't goed is en noodzakelijk dàt we die gaan, doch indien we in onzen strijd vaak iets verliezen van de mildheid die u kenmerkt, begrijp dan hoe ànders wij de wereld beschouwen en ondergaan dan gij en *uw* Vlaanderen. En aan de àndere zijde der literaire barricade zou 'k wenschen dat aan de mannen van uw slag steeds eerbied en liefde werd betoond; al bouwen *wij* met ijzer en beton, gij en wij zijn door den Schepper toch uit dezelfde klei getrokken. Wat soms vergeten wordt.

En nu naar Holland. 't Uitgeversbedrijf schijnt daar geen crisis te kennen; je tafel wordt overrompeld! Blitz te A'dam lanceert een nieuwe reeks romans en hij weet z'n keus te richten op succes, want van den trits boeken die ons thans werden toegezonden, zijn er twee beslist van

10027 verrassend goed geluid. **Rond het huis van een dokter (IV)** door TJEBBO FRANKEN, is een warm-getint, diep-menschelijk en menschlievend verhaal van medicus-ervaringen te midden van 't straat-en-steegvolk. Tjebbo Franken, 'n Haarlemmer arts, is 'n man met 'n innig-gestemd hart en 'n zeldzaam beleven van den nood en den humor van 't bewogen gedoe zijner zoo frappant weergegeven plebs-kliënteel. Hij wéét bovendien de deernis te paren met de wetenschappelijke verantwoordelijkheid van z'n ambt; wéét z'n dubbelen plicht als heelmeester en als vertrouwde raadsman; wéét dat er in 't zieke, oversture lichaam een ziel huist, vaak even ziek en overstuur, en dat voor beide elementen zijn begrip en hulp even zegenrijk zijn en noodig. Tjebbo Franken's boek is 'n heerlijk getuigenis van humanitaire adel en 't mag aanbevolen, niet alleen aan den gewonen lezer maar ook aan dezen wier beroep hen leidt naar de deemsterende achterbuurten van menschelijke armoe en leed.

10028 **De kleine Parade (IV)** door HENRIETTE VAN EYK, staat, qua spirit, diametraal tegenover Franken's boek. Hier in hoofdzaak de zeer geestige persiflage van de « High-Life » in al z'n beroerde roeringen. Er is mij geen boek bekend — zelfs niet van 'n Shaw of 'n Chesterton — waarin de caricatuur der verweekte smoking- en décolleté-slappelingen, de seniele heroën van five o'clock en fancy-fair, zóó scherp is getrokken in felle kontoeren, alle even raak. Het wereldje waarin philantropie wordt voorgewend als aanleiding tot tijdsdooding, « le monde où l'on s'ennuie », de psychische misvorming van dandy's-op-leeftijd en douairières très soignées met 'n klad geradbraakt Engelsch en Fransch in hun jichtige commentaren van het leven (waarvan zij geen snars begrijpen noch ondergaan!), de stommiteiten van hun snobisme en het bespottelijk angstvallig hooghouden van standing, kortom die « groote » parade van kleine levelingen is door H. van Eyck, ik zou haast zeggen: gecomponeerd met de virtuoze rythmen van 'n sterke jazz. Indien dit boek de eersteling van deze jonge dame is — ander werk van haar is me niet bekend — dan voorspel ik haar een prettige toekomst in onzen literairen kreits, ook al mochten gravin Knal en freule van Naeldwyck en luitenant Knakkerman er zich — fatsoenlijk — paars en blauw bij ergeren. Io vivat.

10029 Nummer drie van die reeks : **In de Strik (II)** door ED. DE NÈVE, zijnde de wrange lotgevallen van 'n man die, via werkelijk bestaanden onzin van sire Bureaucraticus, wordt geklasseerd bij het soort « zonder nationaliteit », en via 'n beschuldiging van diefstal in 't gevang terecht komt en daar aan den lijve ondervindt wat het Fransche celregiem — ook thâns nog — beteekent. 't Is een kalm geschreven maar grievende aanklacht, 'n rustig maar daarom niet minder bijtend retrospectief

noteeren van ervaringen allerhande door nummer zóóveel in tal van etappen beleefd. Bij die miserie wordt dan nog de laffe ontrouw van 'n vrouw gevoegd, doch, jammer genoeg, vergt dié intrige, wijl af en toe te zinnelijk, alle voorbehoud. Dit boek moge z'n voornaamste doel, de betrokken gerechtelijke besturen namelijk, bereiken, maar 'k betwijfel sterk of die ééne aanklacht het hart der nukkige dame Republiek zal vermurwen. Nochtans, indien De Nève's verhaal wààr is — en de auteur getuigt voor die waarheid — zijn de toestanden in de Fransche gevangenis zóó barbaarsch dat solidair verzet van alle humanisten meer dan gewettigd zou zijn. Maar de deur waarop moet geklopt is zoo nijdig-secuur gesloten en zoo hopeloos door sleur en slenter ingeroest... Al kan De Nève 't niet halen — literair gesproken — bij het veel breeder opgezet fresco-boek van den Duitscher Fuchs, dan behoudt zijn werk ten slotte toch, naast de waarde van 'n verzorgde woord en wending, die àndere groote waarde: de passielooze oprechtheid van zijn verhaal.

10030 Van ARTHUR VAN SCHENDEL verscheen **Jan Compagnie (IV)**, 'n geromaniseerd verhaal uit de meest bewogen jaren der Oost-Indische Compagnie die voor het koloniseerende Holland buit moest halen uit dit verre land van melk en honig, Maleiers, Javanen, tropische kwalen en mercantilisme. Jan de Brasser (vulgo— : Jan Compagnie), 'n Amsterdamsche jonge deugniet en vaartkapoen, vertrekt als lanspassaat met humeurig karakter, scherpe tong en leêge zakken mee met de vloot op avontuur. Van Schendel's evocatieve kracht herschept ons tocht en landing, lotgevallen, degradatie, eerherstel, handelsvernuft en geluk van den ondernemenden kornuit, en meteen krijgen we 'n atmospherisch-meesleepend beeld te zien van de Compagnie zelve in haar veelzijdige bedrijvigheid op den Indischen bodem. Enkele bladzijden vallen droog uit; 't bestek van dezen roman was soms te zeer gebonden aan bloote opsomming van gegevens die de romantische kleur schaden voor ons oog, maar hoe episch wordt daartegenover de soberheid van vele passages waarin de worsteling van enkeling tegen enkeling om zelfverweer — ook om driftig begeerd bezit — in versnelden gang wordt gevoeld als 't breken van golven op de klip. Jan Compagnie stuurt z'n leven door alle klippen heen en komt welbehouden en beladen met goudgemunte specerij en met 'n kakatoe in z'n vaderland terug. Robinson redivivus, maar al was Defoe op verre na geen Van Schendel, beweer ik niet dat De Brasser zóó boeien zal als Crusoë: hun wegen loopen te ver uiteen, en im Ganzen is Jan Compagnie, eens in functie, te veel van z'n Amsterdamsche levenslust verloren. Is dat Van Schendel's schuld of die van Jan? De kakatoe had 't kunnen zeggen, ware 't beest niet gestorven in den ouden winkel op den Nieuwendijk, in den tijd dat « Amsterdam werd een groote stad... »

ARTHUR VAN SCHENDEL

Terwijl 'k op m'n radio 'n beursbericht afknak (geld prostitueert de
10031 kunst, zegt m'n huisbaas), herdenk ik **Maan op het dak (III)**, van GEORGE KETTMANN JR, 'n roman vol van efficiency — tot zelfs in de liefde, allo! Kettmann slaagt er in het type van den rationeelen ingenieur te conterfeiten. De kerel (Jörn heet ie) bokst zich door 't leven, allen materieelen tegenslag en zelfs 'n valsche moordsuspicie ten spijt; geraakt ten slotte 't leven baas en wordt in extremis romantisch : « In den nacht van het paradijs leefden, als eeuwen her, man en vrouw. » Van hoogere levenswaarden is er natuurlijk geen spraak in zoo'n efficient bestaan. Je moet arriveeren, hoe dan ook, doch 't zij ter eere van Jörn gezegd, hij houdt zich netjes, onbesproken 'n fuguetta met 'n frissche meid, maar enfin, dat zit 'm weer in die romantiek, zie je,

want dàt is 't kostelijke van 't geval : hoe rationeel ook, is die ingenieur 'n groote slungel met gevoel en droom; ware hij 't *niet*, z'n arriveeren zou niet zooveel last kosten! 't Beeld van de groeiende industriestad en van het moderne bedrijfsleven zit in 'n paar bladzijden gespannen. Kettmann's taal en stijl zijn berekend op zoo'n onderwerp. Nergens verflauwt je aandacht, en je zou bijna durven getuigen : 'n boek voor dezen tijd, indien er niet dat kapitale tekort was aan geestelijke substantie dat van den modernen intellectueel 'n doolaard maakt in de koude wereld. Die « Maan op het dak » laat je finaal zoo koel als 'n kennismaking met 'n bedrijfsraad en z'n efficiency. Boeh! geef ons liever 'n minder artificieele maan en 'n banjo die ons voor 'n half uur de snert van 't vercijferde leven doen vergeten!

Maar de hemel verhoede dat wij, met of zonder maan, verstrikt
10032 geraken in **Een Rococo huwelijk (IV),** zooals WOUTER VAN RIESEN ons uit 't geslacht der achttiendeeuwsche von Dohn's weerspiegelt. Wat 'n dankbare argumentatie zouden verstokte vrijgezellen in die geschiedenis kunnen opdiepen. 't Is 'n tragedie in miniatuur, dit verknoeide leven van Hendrik Ernst die door z'n verzopen vader tot 'n echtverbintenis wordt gedwongen glad tegen de « stem des harten » in. Dat hart trouwt echter *niet*, teert liever uit op z'n eentje en sterft met 't vizioen van de verre geliefde in z'n verdoken kameren. Zeg wat je wil, maar van Riesen heeft uit de oude familiale archieven niet alleen namen en data en geschiedenis gepluisd, ook de situeering naar vorm, kleur, karakter, milieu, wist hij met 'n gewis meesterschap te verbeelden. Op dit stuk kan hij op één lijn gesteld met Slauerhof, zelfs met Van Schendel, al zijn deze laatsten exotischer van natuur en inspiratie. De weemoed die ons uit dit Rococo gebeuren tegenwaait is niet zoozeer het psychisch product van Hendrik Ernst (de mortuis nil nisi bene) dan wel van Wouter van Riesen die je met weinig hokus-pokus uit je burgerlijke hok meeneemt naar de nobele maar verkleumende zalen van Hans Ulrich's residentie. Kijk 's, 't ontroert je toch altijd weer, 't historietje der ongelukkige liefde met 'n dood als orgelpunt... Op dit gebied is er im Westem nichts Neues. Denk aan je eigen leven, lezer, en wees verheugd omdat je nog met normale 37 graden rondloopt in dit aardsche dal, liefst met 'n minimum van tranen. Nu, Van Riesen, alle gekheid terzij, ik wensch u proficiat met uw boek; 't mag er wezen.

En hiermede is 't programma voor heden uit en amen.

Een pakkend Getuigenis uit het nieuwe Rusland :

« LIEFDE, TSCHEKA EN DOOD » (*)

door ALJA RACHMANOWA

10033 **III-IV*** — Alles wat met Rusland en de structuur van dit land verband

(*) Alja Rachmanowa : Liefde, Tscheka en Dood, Vert. dr S. Eggert. — 's Bosch, Teulings, 1932, (22 × 14) 403 blz., fl. 3,50; geb. fl. 4,25.

houdt wekt de aandacht van Westelijk Europa (zonder te gewagen van Centraal-Europa waar de invloed veel directer is).

We hebben in onze kinderjaren en onze jeugd vernomen over Tsaren en Siberië; later zijn de groote Russen tot ons gekomen en hebben we Tolstoï en Dostoïevsky en Turgeneff en anderen gelezen; de getormenteerde Russische ziel sprak tot Westelijk Europa; de Russische muziek veroverde de huizen, de concert- en operazalen met haar vereenzaamde Sehnsucht, haar nostalgieke en bittere klacht in uitgesnikte tranen en hartstochtelijke kreten.

De oorlog was er. Rusland vocht mee. Tot Brest-Litofsk kwam en Oktober '17 met zijn roode dagen. De felste strijd ontstond. Heel het land overhoop. Het Tsarisme uitgemoord en uitgebrand. Roode en witte garden. Min of meer onbekende namen. Sedert dien zijn de namen van Ruslands omwentelaars gemeengoed geworden en hebben de wereld gedwongen hun klank te kennen.

Sedert jaren houdt de literatuur over Sovjet-Rusland niet stil. De meest-tegenstrijdige berichten vernemen we in de bladen. Studies en essays met de vleet erover. En we lazen Fulöp-Muller die in zijn groot werk « Geist ùnd Gesicht des Bolchewismus » en in «Lenin ùnd Ghandi» zoo volledig en zakelijk mogelijk het binnen- en buitenzicht van Rusland gaf. En, het bolchewisme bekeken van katholiek standpunt uit, kwam in het zeer-gefouilleerde werk van Dr W. Gurian : Der Bolchewismus (vernederlandscht door van Son). *Al deze philosophisch- of historisch-gerichte boeken leeren ons wat de praktijk brengen moet.* Het bolchevisme heeft 'n wereld-opzet. Helaas! Dat we zoo lang, wij Westerlingen, gemeend hebben dat het 'n politieke omkeering was, dan wanneer ze hoofdzakelijk is van economischen en anti-religieuzen inslag. Denkt aan de beweging der Beboschnik, aan de anti-god-training der October-kinderen, der pioniers en komsomols. Over *die* diepere gronden worden langs om meer stemmen vernomen. Pater Muckermann — door de Bolchevisten zelf als een hunner felste doch bekwaamste tegenstrevers aangeteekend — heeft dit, en onvermoeibaar, sedert jaren, dag-in dag-uit aangetoond. Hij was zoo lang een roepende in de woestijn! Wanneer zullen ook wij ontwaken, heel en al, en ons er rekenschap van geven dat 'n deel van ons arbeidersvolk is aangetast en dat er van intellectueele zijde — na Intouristreizen — gekomen is 'n coquetteeren met de bolchevistische gedachte en verwezenlijking in U. S. S. R.? Voegt daarbij de buitengewone zin voor inslaande propaganda, opportunè, importunè, door alles wat uit te denken is : hun persbureaux, hun agenten, hun documentatie, hun buitenlandsche centrales, hun film — die 'n wending in de filmwereld bracht. En dàt uitsluitend *óm* de propagandistische kracht die er van moet uit gaan, versterkt door 'n verbluffende techniek. Zijn we dan niet ziende blind, wanneer we meenen dat het communisme ginder ergens ver van ons opgeborgen is en het blijven zal?

* * *

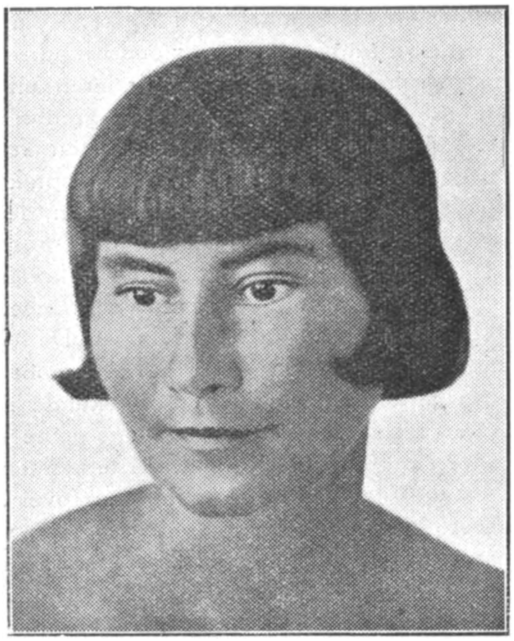

ALJA RACHMANOWA

Dit alles kwam ons te binnen bij het lezen van Alja Rachmanowa's aangrijpend werk.

Naast alles wat de literatuur ons brengt over Rusland en Sovjetsime, over de omwenteling en de eerste jaren van het communistisch regiem, over de theoretische opvattingen van bolchevisme en de praktijk der roode terreur, is dit dagboek van Alja Rachmanowa — dat loopt van Sept. '16 - Sept. '20 — van een pakkende beteekenis voor de schijnbaarplotse omzwenking naar het uiterste links van het millioenenland der Tsaars.

De suggestieve kracht die van dit boek uitgaat ligt hem vooral in d. atmosfeer waarin Rachmanowa u weet te doen leven. De omvorming in het universitaire leven; de onweerstaanbare revolutionaire gedachte bij de jonge intellectueelen; het brutale losknallen van de roode terreur, wier onzichtbare hand 'n heele volk in haar knellenden greep houdt; het beangstigende en benauwende fatum dat hangt over allen; de mededoogenlooze brutaliteiten van brooddronken omwentelaars; de onafzienbare reeks van ter-dood-gemartelden en veroordeelden in 'n huiverig cynisme, en ten laatste, de onmenschelijke exode, de schrikwekkende vlucht van honderdduizenden in havelooze treinen die « zich verder en verder graven in het eindelooze Siberië » (blz. 345). En over dat alles het vreeselijke spook van verraad.

Dit boek is 'n vreeselijke aanklacht, 'n schrijnende angstroep, 'n hopelooze alarmkreet. Onwillekeurig denken we aan het woord — ook dàt vinden we, naar de beteekenis althans ervan terug in dit werk — van 'n oud-officier der witte Garde, gestorven op 'n sjofele kamer in 'n Antwerpsche achterbuurt: « Rusland heeft zijn ziel verloren! »

M. VAN HOEÇK, PR.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

MEJ. M. E. BELPAIRE

Mejuffer M. E. Belpaire, de bekende Antwerpsche letterkundige werd op 31 Januari ll. tachtig jaar. In de pers werd ze bij deze gelegenheid eenstemmig gehuldigd, niet het minst om haar jeugdig enthousiasme voor al wat nobel en goed is, haar ijver voor al wat uit artistiek, sociaal of wetenschappelijk oogpunt dient te worden geholpen of gesteund, haar rijk temperament als kunstenares die den weg wees naar vele grooten : Cuppens, Dickens, Elliot, Beethoven. Daar op haar uitdrukkelijk verzoek geen openbare hulde plaats had, besloot men een hulde-editie te bezorgen van haar Beethoven-boek, haar voornaamste werk. Boekengids sluit zich van harte aan bij de vele sympathie-betuigingen welke de edele vrouw bij deze gelegenheid mocht ondervinden.

In den loop van December ll. stierf tamelijk onverwacht de Oostenrijksche schrijver **Gustav Meyrinck** te Starnberg, op 64 jarigen ouderdom. Hij maakte zich destijds beroemd door de griezelromans, de occulte of quasi-occulte verhalen die hij voor het eerst schreef en welke door latere auteurs tot een heele literaire richting werden opgewerkt. Het groteske, de mystiek en de symboliek; allerlei met godsdienst-verwante para-psychologische verschijnselen maakten de stof uit zijner verhalen; in dien zin was hij min of meer verwant met Poë, Barbey d'Aurevilly en Hoffmann. Hij werd geboren op 19 Januari 1868, was een tijd bankier, later publicist en medewerker aan Simplicissimus. De bekende roman « Golem » (1915) maakte hem wereldberoemd.

De letterkundige prijs van Brabant voor 1932 werd toegekend aan Gerard Walschap voor zijn roman « Trouwen ». Theo Bogaerts, de auteur van « Mazurka », een eveneens ingezonden roman-manuskript, kon niet bekroond worden daar hij reeds vroeger een zelfde premie had genoten. De prijs bedroeg 5000 fr.

Pierre Benoît werd met het gebruikelijk ceremonieel geïnstalleerd als lid van de Académie Française. Henri de Pégrier sprak de hulderede uit.

MEV. ALBERT. STEENHOFF-SMULDERS

De Noord-Nederlandsche dichteres **Albertine Steenhoff-Smulders** werd op Kerstdag ll. gehuldigd ter gelegenheid van haar 12 1/2 jarig redakteurschap van « De Katholieke Vrouw » het bekende Hollandsche damestijdschrift. Deze datum was slechts een aanleiding om deze nobele dichteres en hoogstaande strijdster in de katholieke vrouwenbeweging te huldigen om haar baanbrekenden arbeid als katholieke schrijfster en journaliste. Mevr. Claes-Vetter bracht haar bij deze gelegenheid de hulde en de groeten van haar Vlaamsche vrienden.

Vanaf het nieuwjaarsnummer van dit jaar, heeft **Hooger Leven,** het bekende weekblad van Averbode, een wijziging ondergaan zoowel uiterlijk als innerlijk, die dit orgaan beslist ten goede gekomen is. Voor zoover uit de reeds verschenen n[rs] op te maken valt, heeft de strekking zich meer georiënteerd naar het katholieke denk- en aktieleven en de praktische sociaal-ekonomie, terwijl de literaire rubriek licht ingekrompen werd. De tooneelrubriek schijnt zelfs gansch weggevallen te zijn. De hoofdredaktie wordt thans uitsluitend waargenomen door E. P. Valvekens. Ook typografisch is de uitgave uit elk oogpunt beter verzorgd.

Zooals we in ons voorgaande nr aankondigden werd te Antwerpen op 5 Februari ll. **Professor Maurits Sabbe gehuldigd** ter gelegenheid van zijn zestigsten verjaardag. Er had in de zaal van het Koninklijk Kunstverbond een akademische zitting plaats waarop als sprekers fungeerden A. Cornette, bestuurder van het Muzeum voor Schoone Kunsten, Prof. Dr R. Verdeyen en de Heer H. F. Pauwels, namens Noord-Nederland. Na deze feestvergadering had op het Antwerpsch stadhuis door burgemeester Kamiel Huysmans een receptie plaats, waar Maurits Sabbe dankte voor de gebrachte hulde. Ten slotte vereenigde een feestelijk maal den jubilaris en zijn vrienden rond de traditioneele tafels waar van officieele en officieuze zijde feestgroeten en huldetelegrammen, de deelname van vrijwel gansch het denkend Vlaanderen aan deze viering getuigden, « Boekengids » sluit zich met des te meer

enthousiasme aan bij deze huldiging van een onzer meest hoogstaande auteurs en historici, omdat de heer Maurits Sabbe, in dit kleine land waar anti-katholiek sectarisme zoo gemakkelijk bij andersdenkenden hoogtij viert, en ieder auteur die niet de katholieke levensbeschouwing

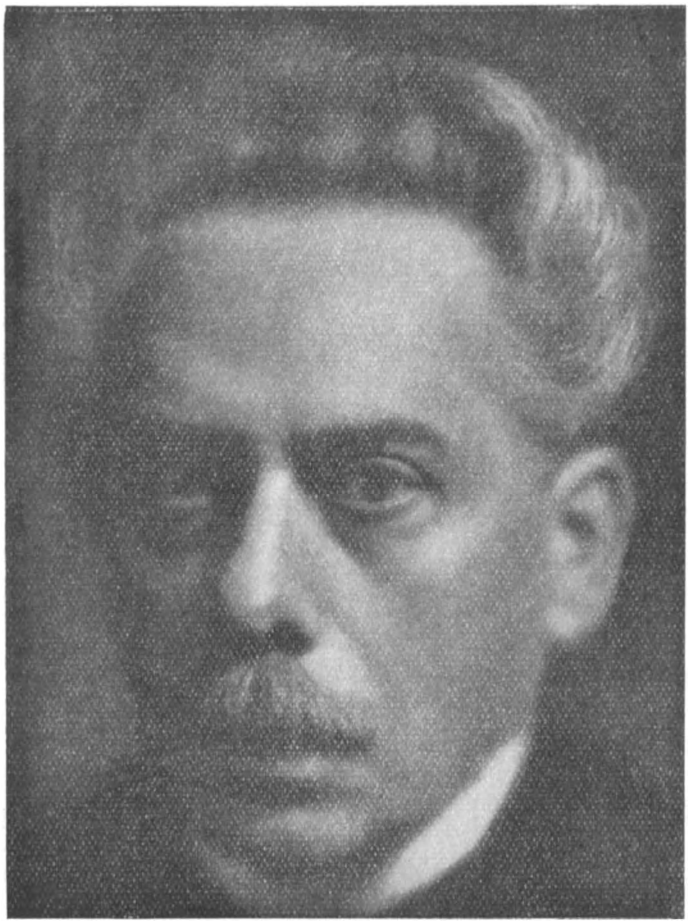

MAURITS SABBE

in zijn leven en in zijn werk huldigt, zich meestal verplicht acht, de zijde te kiezen van de traditioneele godsdienstbekampers, — omdat Maurits Sabbe, zoowel in zijn litterair werk als in zijn levenshouding überhaupt, zich steeds liet gelden als een zeer verdraagzaam en begrijpend man ten overstaan der levensbeschouwing van het grootste deel van zijn rasgenooten. Niet alleen is zijn werk geestelijk en zedelijk onvoorwaardelijk gezond, doch over 't algemeen heeft de kunsthistorie en de geschiedenis van het Vlaamsch kultuurwezen in de late middeleeuwen en de vroegrenaissance zooveel aan dezen man te danken, dat een zeer bizonderen dank, ook van katholieke zijde, bij deze gelegenheid niet misplaatst is. « Boekengids » is gelukkig ter occasie van dit

jubileum zich namens het katholieke Vlaanderen te kunnen aansluiten bij dezen dank en hulde, met een welgemeend « ad multos annos ».

Marcel Sauvage ontving den Prix Courteline die de Société des Gens de Lettres hem toekende voor zijn roman « La Fin de Paris ».

Een onverwacht overlijden is dat van **John Galsworthy** die pas een paar maanden geleden den Nobelprijs voor letterkunde werd toegewezen. Hij werd geboren op 24 Augustus 1867 en overleed Dinsdag 31 Januari ll. te Londen. Hij was de zoon van een advokaat en behoorde tot een vooraanstaand adellijk geslacht. Zijn doktoraat in de rechten haalde hij te Oxford, waarna hij een reis om de wereld maakte van twee jaren, bij welke gelegenheid hij vriendschap sloot met Joseph Conrad. Dit besliste ook over zijn toekomst als schrijver. Een vijftigtal romans zijn van hem bekend, waaronder « The Freelands » en de cyclus « Forsyte-Sage » hem het meest populair maakten. In dit laatste werk teekent hij de botsing van de ideologieën van verschillende generaties in Engeland, vanaf het Victoriaansche tijdperk tot nu. In Engeland was Galsworthy als tooneelschrijver ook zeer populair; in het buitenland had hij echter als dusdanig weinig sukses. Een aantal zijner boeken werden in de meeste Europeesche talen, ook in het Nederlandsch, omgezet, o. m. « De donkere Bloem » en « De Freelands », uitgegeven bij Mij v. g. e. g. Lectuur te A'dam; van uit wijsgeerig standpunt zijn ze echter niet altijd onbedenkelijk.

J. GALSWORTHY

De geschiedschrijver **Georges Lenôtre** is tot lid van de Fransche Akademie gekozen in plaats van René Bazin.

Zooeven verscheen de eerste aflevering van « **Hok** », Tijdschrift voor Geschiedenis, Oudheidkunde, Kunst en Folklore. Orgaan van *Hoogstraten's Oudheidkundigen Kring*. Prijs 15 fr. (postrekening 2275.14 van E. H. J. Lauwerys, Hoogstraten).

HOEKJE VAN DEN BIBLIOTHECARIS

Zooals te voorzien was heeft ook het krediet door het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen beschikbaar gesteld voor de Openbare Boekerijen, den weerslag van de bezuinigingsmaatregelen ondergaan.

Opdat dexe besnoeiing slechts van tijdelijken aard zou zijn, hebben wij uit naam van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen bij den Eersten Minister en bij den Minister van Kunsten en Wetenschappen protest aangeteekend. Hierbij laten wij afschrift van ons schrijven volgen :

Antwerpen, 9 Februari 1933.

Den Heer DE BROQUEVILLE,
Eerste Minister,
Brussel.

EXCELLENTIE,

Naar wij uit goede bron vernemen, zouden eerlang de reeds zoo schaarsche toelagen aan de Openbare Boekerijen verleend, nog op een gevoelige wijze worden besnoeid.

Terwijl het krediet hiervoor voorzien, in **1931** 1.650.000 fr. bedroeg, werd dit herleid voor **1932** tot 1.250.000 fr., terwijl er nu nog eens spraak is het tot 750.000 fr. te reduceeren.

Na deze herhaalde inkrimping blijft er dus nog amper 40 à 45 % over van de reeds zoo karige kredieten, die dan nog wel moeten verdeeld tusschen zoowat 2.400 bibliotheken.

Wanneer van deze som nog allerlei administratieve algemeene onkosten worden afgehouden, vertegenwoordigen deze toelagen nog slechts een onbeduidende tegemoetkoming voor de zware opofferingen en bedrijvigheid, die het opnemen van een boekerij vanwege het beheer veronderstelt.

Wij nemen dan ook de eerbiedige vrijheid, Excellentie, bij U nadrukkelijk protest aan te teekenen uit naam van de 1300 Openbare Boekerijen van het Vlaamsche land.

Nadat deze met veel moeite, tengevolge van het initiatief door de Wet van 1921 gewekt, tot het leven werden geroepen en nu deze een bewonderenswaardige bedrijvigheid laten blijken, worden ze immers met een pennetrek beroofd van de groote helft van den steun die hen van Staatswege werd verleend.

Wij achten het een des te spijtiger verschijnsel, nu meer dan ooit, in deze tijden van werkloosheid, de vraag naar lectuur gestegen is in de meeste plaatsen, zoodat ook de lasten aan de bibliotheken opgelegd, merkelijk hebben toegenomen.

Anderzijds stellen wij met eenige verwondering vast, dat bij ministeriëel omschrijven, de bibliotheken en naschoolsche werken worden aangezet zich door het verspreiden van lectuur en het inrichten van voordrachten en ontwikkelingsavonden met de werkloozen bezig te houden.

Soortgelijk initiatief zou ons alleen verheugen wanneer we niet tot ons spijt moesten vaststellen dat gelijktijdig de zoo noodzakelijke bestaansmiddelen van de organismen, op welker toewijding beroep wordt gemaakt, grootendeels worden onttrokken.

Wij begrijpen voor welk een moeilijke taak de verantwoordelijke landsbesturen in deze crisistijden worden gesteld. Wij zouden dan ook kunnen aanvaarden dat **voorloopig** het krediet eenigszins werd besnoeid, maar wij durven eerbiedig een beroep doen op uwe welwillende tusschenkomst *opdat de kredieten slechts met een allernoodzakelijkst minimum zouden worden verminderd,*

Overigens drukken wij den wensch uit *dat de onttrekking der toelagen slechts een voorbijgaande crisis-maatregel zal zijn* en dat de vroegere kredieten *over enkele maanden integraal zullen worden hersteld,* zoodra de finantiëele toestand den gunstigen weerslag der getroffen saneeringsmaatregelen zal vertoonen.

Aanvaard, Excellentie, de verzekering van onze meeste hoogachting,

J. BAERS.
Voorzitter van het Alg. Verbond v. K. Boekerijen.

Enkele dagen later liet de Heer de Broqueville, Eerste Minister, ons het volgende antwoord geworden :

Brussel den 14 Februari 1933.

Kabinet
van den Eersten Minister

MIJNHEER DE VOORZITTER,

De toestand welke gij bij uw schrijven van 9 dezer maand aanklaagt is uiterst belangwekkend, en ik betreur ten zeerste dat men dergelijke maatregelen heeft moeten

treffen. Het is U nochtans niet onbekend hoezeer de huidige financieele toestand eene politiek van drastische en onmiddellijke besparingen opdringt. Men moest raken aan al de kredieten welke voor beperkingen vatbaar waren, echter zonder aan de grondinstellingen te schaden. Wat de openbare bibliotheken betreft zal de kredietvermindering haar tot beperkingen dwingen, zonder ze nochtans in het gedrang te brengen.

Wat er ook van zij, ik wensch, zooals gij, dat deze beperking van voorbijgaanden aard weze. Dit zal echter uitsluitend afhangen van den bijval of de mislukking onzer financieele poging.

Gij zult, beter dan wie ook, begrijpen dat wij, in de huidige omstandigheden, geen ander doel konden nastreven.

Gelief, Mijnheer de Voorzitter, de betuiging mijner gansch verkleefde gevoelens te aanvaarden,

get. DE BROQUEVILLE.

Uit naam van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen danken wij den Heer de Broqueville, Eersten Minister, om het antwoord dat hij ons liet geworden, omdat het zijn uitdrukkelijk verlangen te kennen geeft dat « deze beperking slechts van voorbijgaanden aard weze ». Wat ons laat verhopen dat de vroegere kredieten zoodra mogelijk zullen worden hersteld.

Bij deze gelegenheid willen wij ook aanstippen dat « **De Standaard** » het herhaaldelijk opnam tot verdediging van de belangen onzer Openbare Boekerijen en den wensch uitte dat zoo spoedig mogelijk de verminderde kredieten terug op het vroeger peil zouden worden gebracht.

Uit naam van onze bibliotheken danken wij genoemd blad om den steun hierdoor aan onze instellingen verleend.

De Katholieke Encyclopædie

10034 ◆ Zooeven is het nieuwe prospectus der « Katholieke Encyclopædie » verschenen. Met dit jongste, rijkelijk geïllustreerde en overzichtelijke « Gesambtbild » voor oogen (het ligt bij alle boekhandelaren ter inzage), kunnen wij volmondig getuigen, dat deze encyclopædie zich aankondigt als een werk van meesterlijke factuur. Waar *het geheel* der uitgave gewaarborgd is te staan op het peil van deze proefbladen, is er reden tot groote vreugde voor de Nederlandsche Katholieke wereld, die met zoo'n epos van geloof, wetenschap en kunst op ongeëvenaarde wijze wordt verrijkt!

In de rij der encyclopædieën van eigen en vreemden bodem, is de Katholieke Encyclopædie een *uniek* beeld, 'n zuivere weergave van, en 'n hoogst-ernstig vademecum voor onze Nederlandsche cultuur, dit is de cultuur van nagenoeg veertien miljoen Nederlandsch-sprekenden in de wereld! *Beter* dan vreemde encyclopædieën, omdat vreemde taal, vreemde vaktermen, vreemde geest ons nooit in die mate vertrouwd zijn als wat ons eigen is. *Beter* dan andere Nederlandsche encyclopædieën die zich als « onpartijdig » of « neutraal » aandienen, want onpartijdigheid is — vooral in een encyclopædie — onaanvaardbaar, niet te verdedigen en dikwijls gevaarlijk. 't Volstaat slechts even te wijzen op verschijnselen als b. v. Spiritisme, Theosophie, Freudisme, Vrijmetselarij, Protestantisme, Liberalisme, of, anderzijds, Kerkelijke

wetten en Index, enz., en daarbij de vraag te stellen *hoe* men die onderwerpen *neutraal* behandelen kan? Er is een vaststaande principieele basis voorop te stellen, zooniet wordt alle antwoord op dergelijke vragen misleidend vaag in z'n onzijdigheid. Het Katholicisme is een positieve leer, kàn niet neutraal zijn.

De Katholieke Encyclopædie zal aan de rechtmatige verlangens van den Katholiek voldoen. Haar redactie, gesteund door meer dan 500 medewerkers uit Zuid- en Noord-Nederland heeft zich de hooge cultureele taak gesteld, deskundige en nauwkeurige voorlichting te geven over alle takken van kunst, wetenschap en beschaving. Voor ieder onderdeel zijn de meest betrouwbare specialisten aangezocht, die in harmonische samenwerking een universeel monument van Katholieke cultuur zullen oprichten. De schrijvers zullen ten overvloede hun bijdragen onderteekenen, zoodat de leek weet, wien hij raadpleegt, en een voorlichter heeft op wien hij zich beroepen kan.

Het werk zal verschijnen in 24 deelen, elk van ongeveer 26 vel van 16 pagina's, 832 kolommen à 70 regels tekst. Ongeveer 4000 buitentekst-illustraties zullen de uitgave verluchten. Daarenboven worden ± 3000 afbeeldingen binnen den tekst en ± 300 gekleurde buiten den tekst opgenomen. De *Katholieke Encyclopædie* zal verder niet minder dan 225 gekleurde kaarten bevatten. Deze zijn speciaal voor ons geteekend en wel door den bekenden kartograaf Prof. Carolus Streit uit Weenen, die ook den grooten Vaticaanschen « Atlas Hierarchicus » ontwierp. Ook de belangrijkste missielanden worden in uitvoerige kaart-teekening weergegeven.

Het bindwerk zal, naar een voornaam ontwerp, in blauw linnen of in half-leder worden uitgevoerd. Deze half-lederen banden zijn, naar keuze, verkrijgbaar in blauw, groen of rood leer. De prijs per deel in linnen gebonden is fr. 138,—; in half-leder fr. 153,—, ook betaalbaar in maandelijksche termijnen van fr. 46,— of fr. 51,—. Na verschijning van deel I, zal verder regelmatig iedere drie maanden één deel verschijnen, zoodat het geheel ongeveer in 6 jaar compleet zal zijn.

Prospectus ter inzage te bekomen bij Vlaamsche Boekcentrale, 27, Cuylitsstraat, Antwerpen.

Door alle eeuwen heen heeft de Kerk niet alleen door haar waarheid, haar prediking, haar wetenschap gewerkt, doch ook door de kunst. Als alle menschen die de pen goed weten te hanteeren, zich geheel in den dienst der katholieke ideeën zouden stellen, welk een geweldig apostolaat zou daardoor niet worden gevoerd!

De dichter en de schrijver hebben echter de gemeenschap noodig, die hen draagt, den lezer die hun boeken en tijdschriften hoogschat.

Het is mijn oprechte meening, dat na de tientallen van jaren organisatieleven die wij nu hebben doorleefd, een periode zal volgen, waarin de kunst vooraan zal staan en dat zal een tijdperk voor het katholicisme zijn, dat steeds een vriend der schoone kunsten is geweest. E. P. MUCKERMANN, S. J. (Morgenpost, 17-11-32)

---

2. — Godsdienst

10035 **Cruysberghs, K., Kan.** 23 : 24
◆
KRISTUS' KONINGSCHAP, in de katholieke Leering en het katholieke Leven. *Geïll. — Leuven, Vlaamsche Drukkerij, 1932, (19 × 14) 235 blz.* 25 *fr.*

V — Een werk dat door alle priesters en apostolisch-werkende leeken uiterst-dankbaar zal worden begroet. Het is een compendium over de leer van Kristus' Koningschap, hooofdzakelijk aan de hand der pauselijke encyclieken. Als een vrucht plukt de priester-van-dezen-tijd die heet Mgr Cruysberghs, den invloed op het leven van deze theologische uiteenzetting. Geest en leven is het motto dat op dit prachtige werk kan worden geschreven. Wat we vroeger deden opmerken over Mgr Cruysberghs is ook hier waar : zijn stijl is gedrongener als vroeger en daardoor meer-inslaande, scherp-inentend. Dat deze redenaar een eersterang-schrijver is bewijst weer dit Kristus-Koningboek.

M. VAN HOECK, PR.

10036 **Fiedler, Emil** 24
◆
MEESTERS VAN MORGEN? Een Trilogie van katholiek Ontwaken: I^e DEEL. VAN DE ZONDEN ONZER VADEREN. *Vert. uit h. Duitsch dr Cor Hesseling. — Hilversum, Brand, 1932, (20 × 13) 16, 125 blz.* 14 *fr.*

IV* — Dit eerste deel van Fiedler's werk is 'n gewetensonderzoek. Het draagt symptomatisch den bijtitel « Van de Zonden onzer Vaderen ». Onwillekeurig komt bij het lezen van dit boek — het is 'n bundel van drie conferenties — het woord van den profeet u uit het hart: « Onze voorvaderen hebben zure druiven gegeten en de tanden van de kleinkinderen zijn er voos van geworden ». Onverbiddelijk stelt Fiedler het probleem van de Kerk tegenover de moderne samenleving. Het slaat de oogen blind hoe — niettegenstaande 'n renouveau van katholiek geloofsleven in meer dan een land — de Kerk door de massa den rug wordt toegekeerd, hoe « christenen tweeduizend jaar na invoering van het christendom hun kinderen weer heiden laten worden » (blz. 40). Deze bevinding moet iedereen onderschrijven wie 'n beetje afweet van zielzorg en wie zich niet (wat wel eens gebeurt!) blinddoeken wil. *We staan voor een apostasie de la masse.* Fiedler's opzet is: het zoeken naar de gronden daarvan, van het standpunt uit der Kerk en wel heel speciaal in hoeverre de Kerk losgeraakte en door duizenden losgelaten werd. Fiedler neemt geen blad voor den mond. Al is het dat zijn opvatting en uiteenzetting menigeen zal verontrusten, we meenen dat het zijn groote liefde voor de Kerk bewijst, ook wanneer zijn woord 'n harden klank heeft. Katholieke intellektueelen, leest dit werk! A. van Duinkerken schreef een korte doch een zo900als altijd rake inleiding. Cor Hesseling vertaalde prachtig het gespierde Duitsch van den katholieken priester die E. Fiedler heet. M. VAN HOECK, PR.

10037 **Gasparri, Petrus, Kardinaal** 23 : 37
◆
KATHOLIEKE KATECHISMUS. *Vert. uit h. Latijn dr L. Moereels, S. J. — Brugge, Beyaert, 1932, (21 × 13) 304 blz.* 25 *fr.; geb.* 30 *fr.*

V — Het mooie werk van Petrus Kardinaal Gasparri is reeds genoeg bekend wat de Latijnsche uitgave betreft. In deze Nederlandsche vertaling vinden wij dezelfde orde en stof, maar volgens de vierde Latijnsche uitgave bewerkt. Dit is een groot voordeel, daar dit meesterwerk toch menschelijk is, en aan menschelijke onvolmaaktheden onderhevig; daarom vinden wij in de vierde uitgave aanvullingen die in

de eerste ontbreken. Daarmede heeft de vertaler natuurlijk rekening gehouden. Wij vinden : Voorwoord van den Vertaler, Aflaten bij het onderricht van den godsdienst verleend, Voorrede van den schrijver, Samenhang van de hoofdstukken in den grooten Katechismus, Voornaamste gebeden. — Dan: Katechismus voor kleine kinderen (8 bladzijden). — Katechismus voor schoolkinderen (50 bladzijden). — Katechismus voor volwassenen (175 bladzijden). — Bijlagen (23 bladzijden). – Omstreden vragen (12 bladzijden). — Inhoudstafel. De taak van den vertaler was niet gemakkelijk: dit zal iedereen verstaan die de theologische vaktaal kent, daar het soms buitengewoon moeielijk is de nuances van het Latijn in een levende taal over te zetten. Daarom zullen priesters en godsdienstleeraars nog altijd liever den oorspronkelijken Latijnschen tekst raadplegen. Ze zullen echter hoogst tevreden zijn een degelijke en betrouwbare vertaling aan de hand te hebben. Vergelijkingen met den oorspronkelijken tekst hebben ons de overtuiging gegeven dat de vertaler allerbest is gelukt in zijn lastig werk; zeker kan de vertaling warm aanbevolen worden. Jammer dat « redenen van toevalligen aard » de zoo schoone en nuttige « Testimonia » van het oorspronkelijk werk ook niet in het bereik stellen van den lezer der vertaling. M. DAISOMONT, PR.

10038 **X.** **264**

◆ ZONDAG-MISSAAL. Bevattende de Missen voor de Zon- en Feestdagen, alsook de liturgische Gebeden voor de voornaamste Plechtigheden van het Kerkelijk Jaar. *Bewerkt en van aanteekeningen voorzien door F. van Baelen, pr. — Verlucht dr A. Wigboldus. — Antwerpen, van Dieren, 1932, (14 × 9) 58, 828 blz.*

V — De belangstelling voor de liturgie groeit met den dag en in sneller tempo dan de vroegere jaren. Stilaan wordt het een massabeweging. Aan de pioniers van dit vaak-ondankbaar werk (ten overstaan althans van een in hoofdzaak onverschillige massa) hebben we het te danken dat na het lange werken in den grond nu de vruchten rijpen. Een der meest treffende bewijzen van die groeiende belangstelling is o. m. het bijna simultaan-verschijnen van verschillende missale-uitgaven. Keizersberg, St Andries-Lophem, Affligem wedijveren in het verspreiden van missalia. De K. A. J. heeft haar Zondagsmissale, enz. Uitgever van Dieren bezorgde ons met dit Zondag-missaal een zeer mooie, zeer praktisch-hanteerbare uitgave. Z. E. Heer van Baelen, deken te Zandhoven, bewerkte het en voorzag het van liturgische aanteekeningen en korte, zeer rake toepassingen voor wie de H. Mis volgt met het kerkelijk gebed. Zeer keurig is de aangewende vertaling. Anco Wigboldus teekende zeer goede plaatjes ter illustratie en veraanschouwelijking. In één woord: een model zondagsmissaal. M. VAN HOECK, PR.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10039 **Duprat, Jeanne, Dr** **309**

OVER OORLOG EN VREDE IN DEN GEEST VAN PROUDHON. Met een Inleiding van B. de Ligt. *Vert. uit h. Fransch dr H. J. Mispelblom Beijer. — 's Hage, Servire (Bevrijding-Reeks nr 1), 1932, (19 × 14) 59 blz.* *fl. 0,30*

III-S — Het eerherstel van Proudhon die ook in socialistische middens

jarenlang achteruit gezet werd door de alle andaacht absorbeerende figuur van Marx, heeft in Mej. J. Duprat een degelijk voorvechter gevonden. Zij toetst in dit opstel het vredesprobleem aan de gedachten van Proudhon : in hoofdzaak verwacht Proudhon dat de oorlog zal verhinderd worden door private actie. De arbeiders moeten leeren « *verantwoordelijk produceeren* », d. i. geen slecht werk — bevorderlijk voor het militarisme — verrichten. Parallel gaat daarmee dienstweigering en die beide strekkingen zullen tot een internationale solidariteit voeren die sterker zijn zal dan de broze Volkenbond. — In socialistischen geest geschreven. Dr J. A. GORIS

10040 **Hartmann, Hans, Lic. Dr** 37
DE JONGE GENERATIE IN EUROPA. *Vert. uit h. Duitsch dr J. G. Lobel. — Utrecht, Erven Bijleveld, 1932, (19 × 13) 192 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
III-S — Een zeer beknopt, overigens eenzijdig overzicht — vanuit socialistisch-pacifistisch standpunt, met het oog bovendien speciaal op Duitsche toestanden — van de jonge generatie in Duitschland, Frankrijk, Engeland, Skandinavië, Italië en Spanje : haar denken en haar drang naar een « vernieuwde menschheid ». Tot slot, wat er verder in dien zin moet en volgens schrijver kàn verwezenlijkt. Een afzonderlijk kapittel over de « jeugd » in Holland, door E. van Cleeff, werd aan het oorspronkelijke toegevoegd. Het is veruit het interessantste. S. B.

10041 **Huijts, J., Mr** 33
DE GRONDSLAGEN VAN HET TWEEDE VIJFJAARSPLAN. — *'s-Hage, Servire, 1932, (22 × 14) 63 blz. fl. 0,60*
V* — Een zakelijke analyse der besprekingen gehouden in Januari 1932, tijdens de XVIIe conferentie van de communistische partij der U. S. S. R. en waar de grondslagen van het tweede vijfjaarsplan werden vastgelegd. Een interessant document zonder bombast. Dr J. A. GORIS.

10042 **Sée, Henri, Prof.** 9 : 33
ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN HET MODERNE KAPITALISME. Historische schets. *Vert. uit h. Fransch dr C. A. de Roo, jr. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1931 (18 × 12) 238 blz. fl. 2*
V* — Vertaling van een zeer degelijk en zakelijk werk van een bekend Fransch economist. Het geeft ons de geschiedenis van het kapitalisme van af zijn ontstaan en weidt vooral uit over zijne ontwikkeling : zeehandel en coloniale expansie in de XVIe eeuw, handels- en financieel kapitalisme van de XVIe tot de XIXe eeuw, eindelijk industrieel kapitalisme en grootindustrie in de XIXe eeuw. De beschrijving reikt niet verder dan tot rond 1850. Dr K. DU BOIS, S. J.

4. — Taalkunde

10043 **Haje, Ch. F., Dr** 4393
TAALSCHUT. Schrijf weer Nederlandsch. — *Leiden, Leidsche Uitgeversmij, 1932, (21 × 15) 160 blz. geb. fl. 1,90*
V — Ook in Nederland blijkt het noodig een dam te werpen tegen den steeds aangroeienden vloed van on-Nederlandsche wendingen die vooral in de kranten- en boekentaal binnenstroomen. Onder 200 rubrieken heeft schrijver 200 vreemdelingen met een identiteitskaart voorzien. Natuurlijk zijn het ginder hoofdzakelijk Duitschers die de grens kwamen overgeslopen. Bij ons komen ze gewoonlijk uit het

Zuiden. Zoo komt het dat er in deze lijst woorden voorkomen die bij ons minder gebruikt worden, en dat andere ontbreken die wij er zeker zouden willen aantreffen. — Zal ook in Vlaanderen met veel nut gebruikt worden. Dr A. BOON, PR.

10044 **Michielsen, Leo** **4393 : 37**

LEESMETHODE; WOORDENRIJEN, 2 dln; HANDLEIDING; PRENTENBLAD. — *Lier, van In, (20 × 16), 32,32, 8,4 blz.* *2 fr.; 2 fr.; 2 fr.; 0,50 fr.*

V — Deze leesmethode bestaat uit: 1) een toelichting voor de leerkrachten; 2) twee volkomen gelijke prentenblaadjes; 3) twee drilboekjes: woordenrijen. Ze is bestemd om te dienen als voorbereiding tot en als aanvulling van elke goede reeks leesboeken voor de aanvangsklassen, en houdt zich uitsluitend bezig met het overwinnen der moeilijkheden die het werktuigelijk lezen verhinderen. In zijn klare toelichting, die noodzakelijk moet worden doorgelezen vooraleer de prentenblaadjes en woordenlijsten worden gebruikt, toont de heer Michielsen zich een ervaren schoolman, die de behoeften van het kinderlijk gemoed kent om te boeien bij het onderwijs. Dr ALF. VERBIST

10045 **van den Bosch, J. H., e. a.** **4393**

NEDERLANDSE SPELLING, GESLACHT EN VERBUIGING. Een bundel Opstellen. — *Groningen, Wolters, 1932, (22 × 15) 292 blz.* *geb. fl. 3,90*

V — Nu het spellingvraagstuk opnieuw aktueel geworden is door het besluit van Minister Terpstra en door de hartstochtelike tussenkomst van P. van Ginneken, hebben de verdedigers van de Vereenvoudigde het nuttig geoordeeld in deze bundel enkele opstellen samen te lezen die een grondige studie van het vraagstuk voor belangstellenden mogelik maken. Eerst een algemeen opstel van J. H. van den Bosch over spelling; dan vier bijdragen van Dr Kollewijn, drie van Prof. de Vooys, twee van Prof. Dr Gerlach Royen; ten slotte een van Dr Hesseling, Dr Valkhoff en Ph. J. Simons. Bijna allen reeds vroeger uitgegeven, zelfs reeds geruime tijd geleden. Voor Vlamingen zijn inzonderheid lezenswaardig de opstellen van Kollewijn en de Vooys over ons woordgeslacht en over het belang van de vereenvoudiging bij ons. Voor iedereen die een gezonde kijk wil hebben over het onderwerp, onmisbaar materiaal. Dr A. BOON, PR.

6. — Toegepaste Wetenschappen

10046 **Verhey, B. A., Ir** **69**

HANDLEIDING VOOR DE BEREKENING EN UITVOERING VAN EENVOUDIGE GEWAPEND-BETONCONSTRUCTIES MET TOEPASSING DER GEWAPEND-BETON VOORSCHRIFTEN 1918 VAN HET KONINKLIJK INSTITUUT VAN INGENIEURS. *Geïll. — A'dam, Veen, 2e druk, (22 × 16) 221 blz.*

V — Het werk van Verhey over Gewapend-Betonconstructies zou ieder betonarbeider en ieder aannemer in zijn boekenkast moeten hebben. De inleiding van het werk is reeds alleen den prijs waard, want hier geeft schrijver alle eigenschappen van beton en gewapend beton; de mengelingen, toeslagen, samenstellingen en verwerken, zonder de bereiding en het nazicht der grondstoffen te vergeten. Dan volgen verschillende berekeningsmethoden en bewapeningstypen, en hier hadden beter de voorbeelden, die op het einde van het werk breedvoerig besproken worden, trapsgewijs de uiteenzettingen gevolgd Nu is de tamelijk moeilijk wordende stof nogal ingewikkeld voor

den doorgaans niet voldoend onderlegden vakman, en enkel de voorbeelden op het einde brengen klaarheid. Volhouden tot het einde dient hier den lezer bijzonder aanbevolen. Ir G. VAN ERMEN

10047 **Voorhoeve, J. Dr** **61 : 15**

ZENUWZWAKTE. Voorkoming en Behandeling. — *Zwolle, la Rivière & Voorhoeve, 1932, 3e herz. en geheel bijgewerkte druk, (21 × 15) 47 blz. fl. 0,90*

V — Handig boekje met enkele goede raadgevingen — staat echter niet zeer hoog, pas een weinig hooger dan wat men gewoonlijk leest in propaganda-brochuurtjes voor den verkoop van een of andere volksremedie. Dr FR. MEEUS

8. — Letterkunde

81. GEDICHTEN

10048 **Aerts, Huib.** **81**

NACHTELIJKE GAARDE. Verzen. — *Aarschot, H. Aerts, R. Wetzstraat, 1932 (18 × 13) 70 blz.* *18 fr.*

V — Huib. Aerts is ongetwijfeld een dichter wiens bundel, naar we verhopen, wel niet zijn laatste zal wezen. Het louter lyrisch en verhalend vers haalt het meestal op zijn « beschouwingen », waarbij meer duidelijkheid kon worden gewenscht. Al komt er wel geluid van andere « jongeren » in voor, en is niet elk gedicht even gaaf en evenwichtig te noemen, toch is het geheel in lange niet alledaagsch en blijkt uit de rijke verbeelding en zegswijze dat deze dichter ook zich zelve wordt.
JOZ. DE VOGHT, PR.

10049 **Albe** **81**
◆ PARADIJSVOGEL. — *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (26 × 19) 48 blz.* *14 fr.*

V — Een mooie aanwinst voor de mystieke poëzie. De « nieuwe geboorte » wordt nogmaals vertolkt met haar karakter van kracht, van radikalen omslag, van Damaskusweg. Enkelen zullen echter vinden dat er hier en daar om dit geweld uit te drukken, wat overluid met werelden gekegeld wordt. Maar doorom zouden wij toch die felle en zoo diep ware boodschap niet willen missen. De verlichtingsweg, daarna, wordt uitgebeeld in een zeker getal mooie beeldkristallisaties: het zoetpijnlijke en het doorstralende van het paralleel-loopen tusschen de oneven-redigen, God en ziel — het is er bereikt, wis en zeker: de Goddelijke « Zon » en het « Licht » vooral worden waarachtig nogmaals door een ziel doorvoeld in al hun heerlijkheid; ook het « abijs », ook de « Oneindige Rythmus ». Meestal redt hij zich voor het gevaar van spitsvondigheid door gaafheid van vorm, door gelukkige zuivere verzen. Niet overal. Ook zouden die nogal korte éénbeeldgedichten wat gaan vermoeien : men komt graag wat los uit plastiek alleen, en vraagt ook iets muzikaals, iets meer zwevends in poëzie. Waar dit element van onbepaaldheid ook aanwezig is, is Albe het best.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10050 **Indestege, Luc** **81**

VALE DICERE. Een bundel Verzen. — *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (20 × 13) 46 blz.* *15 fr.*

IV — Weerom de vertolking van een jeugdbloei, die niet moet onderdoen voor de ontelbare voorgangers. De jeugdbloei met zijn twee tijden, die van Den dwazen droom, zooals schrijver hem noemt, d. i. de

prachtige huiver voor het wonder van natuur, weten, liefde, en De Val van het hart, d. i. het liefdeleed, het verlies van den heerlijken gloed, slechts moeilijk door idealisme te genezen Een rijke natuurorkestratie, vooral naar herfstwoud, schemeruur, en lichtspel. Een mooie aanleg voor den vorm van « lied ». Zoo hij al niet die volstrekt zuivere spontaanheid heeft waarbij men niet meer aan den vorm denkt, toch verdrinkt hij anderzijds niet in zijn geschooldheid. Welkom.

D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

10051 **Verbruggen, Paul** **81**
◆ GEDICHTEN. — *Antwerpen, De Sikkel, 1932, (21 × 16) 30 blz.* *16 fr.*

V — Verschillende dingen zijn mij lief in dit bundeltje: 1. het maagdelijk-spontane van den jeugdkreet tot het leven, zelfs al is die inspiratie er dan geene uit de allereerste hand (Zoek, langs het luttele gras); dat blijft mij toch altijd een groot element in de lyriek, het moge nu nog zoo oningewikkeld wezen; 2. de merkwaardig rijzige en zoete kuischheid van Maria's beeld voor een Antwerpschen jongen dichter (Gij buigt geweldig tot ons neder); 3. het vangen van zuivere en fijngetinte stiltestemming, die in een zeker gedicht bepaald wordt en in verscheidene verspreid ligt. Dan zijn er nog twee andere soorten stukken : vooreerst kleine gedichten van gemoed en liefde; die lijken wel wat te fragmentarisch, en verraden een zekere moeheid, als van iemand die vroeger mooie verzen kon schrijven, wat ook in andere stukken het geval is. En dan blijven er eenige proeven van klein-epiek, zooals M. Gijsen die ingevoerd heeft: die verwekken in ons die gekende aandoening van genadigen weemoed, die echter zelden lang blijft natrillen. Maar ook schijnt de dichter niet ten volle overtuigd te werken in dit genre. D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

10052 **Chasalle, F.; Kelk, C. J.** **82**
HARLEKIJN. Een Commedia dell' Arte-Stuk, in twee Bedrijven. — *Mechelen, Het Kompas, (« De Vrije Bladen », Maandschrift, 10[e] afl.) 1932, (23 × 15) 45 blz.* *abonnementsprijs 80 fr.*

III-IV — Harlekijn is de virtuoos in het overrompelen van stille, zachte verloofden, en in het bedriegen en bestelen van den schoonpapa; aan zijn zijde. de tusschen twee vaarwaters varende Mezzetin, De klassieke thema's zijn: eenerzijds: geld, vaderstirannie, geleerdheidsdolheid; anderzijds: drieste schalkerij. De middelen zijn : verwarringen, vermommingen, klownerijen. Als adaptatie van Molière en de Commedia dell' Arte, inderdaad zuiver door vinding, bouw en toon.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10053 **de Ghelderode, Michel** **82**
DE STERRENDIEF. Feërie voor Music-Hall. *Vert. dr Jozef Contrijn. Geïll. met lino's dr F. Scoufflaire. — Kortrijk, Vermaut, 1932, (20× 14) 132 blz.* *18 fr.*

V — Van een straatarmen, hongerigen poëet, die van op een kermismast sterren uit den hemel steelt, ze te koop aanbiedt, liefhebbers genoeg — en wat voor liefhebbers! — maar geen koopers thuis krijgt, als sterrendief voor het gerecht wordt gedaagd, door een modern minister wordt gered op voorwaarde dat hij het volk de maan zou schenken en wijl hij er niet in slaagt, gedood wordt, in den hemel aanlandt en er rust vindt en lekker eten... Losjes verbonden, grillige en

lawaaierige tafereelen uit een fantastisch leven. Alleen tafereel I is geslaagd: uitstekende grappenmakerij in spel en woord en bedied; psychologisch gegrond, vol afwisseling en goed geleid. Eenig lever de rideau! Van tafereel II af tot aan het einde, louter maakwerk, barok allegaartje waar de toeschouwer zich blind staart op het detail, geestigheid die er van buiten tegen hangt, hopelooze jacht op effect, caricatuur van een satire op tijdgeest-trekken. De Vlaamsche dialoog is gebouwd en bewoord op het « zeggen », heeft zwier en stijl. En de lino's door Fernand Scoufflaire? M. i. is daar niets bijzonders aan.

Dr C. GODELAINE

10054 **Delport, Rik** **82**

SNOBVROUWTJES. Klucht in één Bedrijf. *Naar h. Fransch « Les précieuses Ridicules » van J. B. P. Molière. — Kortrijk, Vermaut, 1932, (20 × 14) 40 blz.* *16 fr.*

IV — Vrije maar keurige vertaling van Molière's Les Précieuses ridicules. Het ietwat gemaniëreerde en precieuse komt in den Vlaamschen tekst wonderwel tot zijn recht. Die Rik Delport kan vertalen! Het retoucheeren der stof om ze aan onzen tijdgeest aan te passen, geschiedt met kundigen vingertoets. Maar... het bijzonder parfum van Molière's XVIIe eeuwsche vrouwtjes zit haar zoo in de kleerplooien, dat het er niet heel uit te krijgen is. Vandaar wrijving tusschen oud en modern. En vloeken dat puntig, verfijnd en glashelder woord, en die kunstmatige stijl niet in den mond van den huidigen gummiknauwer? Maar toch een fijn boekske. Dr C. GODELAINE

10055 **Seghers, René** **82**

ALEXANDER. Spel in 4 bedrijven. — *Kortrijk, Vermaut, 1932, (20 × 14) 76 blz.* *16 fr.*

IV* — Alexander, 'n frissche jonge prins, 'n edel mensch, 'n schoone mensch... Aimona, koopmansdochter, heeft hem lief. Kooplui-gekonkelfoes trekt de koordjes: Darius, zoo wordt gezeid, belaagt het land. Volk, de edele Alexander zal 'n goed aanvoerder zijn... We laten ons niet uitmoorden... Alle denkvermogen heeft uitgediend, en Alexander marcheert ten oorlog met zijn volk tegen de Perzen; wint terrein... terrein en... dooden... dooden... Alexander de groote. Artificiëel enthousiasme waarin de werkelijkheid van 'n schoon menschenleven werd vergeten. Kooplui voeden Darius. Alexander verhongert... Strijd tot het einde; overwinning; terug naar huis... Vrouwen weeklagen. Alexander sterft aan koorts. Aimona treurt... De mannen moedeloos en zonder toekomstdrift werpen de wapens weg. Kooplui rapen de wapens op voor de volgende dolle furie die eens toch herbegint. 'n Antioorlogsspel natuurlijk, 'n heete satyre waar 'n knap tooneelauteur in razend tempo zijn overtuiging doorjaagt. 't Anachronistisch procédé hekelt zooveel pakkender de eeuwig bitter-belachelijke werkelijkheid.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10056 **Spack, Heinrich** **82**

MIJNRAMP. *Vert. uit h. Duitsch dr J. Contrijn. — Antwerpen, De Oogst, 1932, (21 × 14) 35 blz.* *8 fr.*

IV — 'n Stevig-saamgedrongen spel. Aanbevolen. A. v. D. V.

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

II – STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10057 **Baum, Vicki** **83.1**
LEVEN ZONDER GEHEIMEN. Roman uit Hollywood. — *Utrecht, de Haan, 1932, (21 × 15) 260 blz.* *fl. 1,90*

II — Na « Menschen in een hotel » waarmede de Duitsch-Oostenrijksche schrijfster Vicki Baum wereldberoemd werd, « Menschen in een filmstad ». Het gekonkel en gekruip midden in de duizelige drukte van Hollywood; de harde strijd om het bestaan in die hemelschoone omgeving; starren die rijzen en andere die vallen, die een oogenblik opflikkeren en dan weer uitdooven. Boven al, de glans van een filmheld, de lieveling van het publiek, tot hij, uit- en opgeleefd, van het tooneel verdwijnt. — Een machtig uitbeelden van een speciaal wereldje, raak en direkt, zonder eenig ontzag voor hoogere begrippen van zedelijkheid. Om het amoreele van de heele geschiedenis en van sommige zinnelijke bladzijden, streng voorbehouden. Dr A. BOON, PR.

10058 **de Nève, Ed.** **83.3**
IN DE STRIK. *Met een portret. — A'dam, Blitz, 1932, (20 × 12) 217 blz.* *fl. 1,50; geb. fl. 2,25*

II — Besproken in Romankroniek, nr 10029.

10059 **Helman, Albert** **83.8**
HET EUVEL GODS. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932, (22× 16) 176 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,90*

II-III* — De weemoedige snik van West-Zuidwest en Stille Plantage is hier opeens buitengewoon verhevigd, echter niet tot wanhoop en vloek, doch tot den tragischen kreet van den gevangene in de beperktheid en bijzonder te midden der aardsche ellenden naar ziel en lichaam. Schrijver drukt danig sterk op de bloedvlek die steeds onbarmhartig het goddelijke der wereld komt benevelen, dat goddelijke wat hij juist zoo buitengewoon sterk kosmisch voelt (« kosmisch » in zijn volle waarde, a. u. b.!) Dat geeft een spanning van hooge beteekenis, tevens rijk gevariëerd naar kracht, kleur, tempo. Men lette hierbij op dat schrijver's menschheid niet op het bovennatuurlijk plan staat, maar op de grens van een verlorengegaan « status naturae purae » (o, geen idyllische droom, voorwaar, maar de eeuwige kosmische leefkracht, met besliste uitsluiting nochtans van alle pantheïsme). Ons standpunt daartegenover zal dus hetzelfde zijn als in het geval Pallieter, d. i. « permissief ». Vijf verhalen over krispeerende tragediën van « onbehagen »; vijf andere over het geheimzinnige van « Vrouwen » en hun liefdeshartstocht; en vijf over het omslaan van potentie tot akt. Velen zullen schrijver gelukwenschen dat hij zich met verschillende dezer stukken ontpopte tot zeer talentvol psychologisch novellist; (in de twee eerste mist men het levensversche) de volste bewondering zal echter gaan naar zijn poëzie der tropen, warmer dan ooit; toch, lyrieker als hij in den grond is, stellen wij groot belang in zijn proeven van episch-lyrische fantasiën, 'n onbepaald genre, waar de kansen op mislukken het grootst zijn (wat trouwens met een paar, of met één ervan toch zeker gebeurt), maar waar daarentegen de diepste peilingen te vinden zijn.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10060 **Rhodes, Kathlyn** **83.0**
FATA MORGANA. *Vert. dr G. Roede. — Den Haag, Kruseman,* (*19 × 13*) *253 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
II — Zwoele avonturen in de woestijn en in Caïro. Ongeschikt.
AUG. OSSENBLOK

10061 **Traven, Ben** **93.8 : 83.3**
DE KATOENPLUKKERS. *Vert. dr L. J. van Looi. — A'dam, Arbeiderspers, 1932,* (*23 × 15*) *264 blz.* *fl. 2,50; geb. fl. 3,25*
II-K-L — Schr. verhaalt van zijn leven als arbeider in Mexico : eerst een katoenoogst, daarna een tijd in een pasteibakkerij in de stad, ten slotte het leiden van een wekenlang transport van duizend runderen; de twee eerste verhalen geven een kijk op ergerlijke arbeidsvoorwaarden, het laatste is grootsch; en over het algemeen laat Schr. ons waarlijk medeleven met de goed getypeerde menschen en in de atmosfeer van tropenland en de nieuwe arbeidersrepubliek. Hij is revolutionnair-communist; en, erger, houdt er immoreele beginselen op na. Verderfelijk. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10062 **Bowen, Marjorie** **83.9**
DEI GRATIA. *Vert. dr M. F. de Bas. — 's Gravenhage, D. A. Daamen, 1932, 5e druk,* (*18 × 15*) *354 blz.* *geb. fl. 1,45*
III-IV-P — Vervolg van Prins en Ketter. De twaalf laatste jaren van Willem's strijd voor de onafhankelijkheid der Nederlanden : jaren van hardnekkigen, soms hopeloozen strijd. Tot de stadhouder valt onder de kogels van Balthasar Gerard. — Zelfde opmerkingen als voor het eerste deel; in dit tweede deel worden Filips van Spanje en de katholieke priesters nog meer als gewetenlooze en niets ontziende schurken gedoodverfd. Dr A. BOON, PR.

10063 **Bowen, Marjorie** **83.9**
PRINS EN KETTER. *Geïll. — 's Gravenhage, D. A. Daamen, 1932, 5e druk,* (*18 × 15*) *392 blz.* *geb. fl. 1,45*
III-IV-P — Een verheerlijking van Willem van Oranje bij het vierde eeuwfeest van zijn geboorte. Het eerste deel van dezen geschiedkundigen roman verhaalt Willem's strijd tegen Granvelle en Filips van Spanje sedert zijn tweede huwelijk met Anna van Saksen tot zijn volledige nederlaag door Alva. — Voor Nederlandsche lezers belangwekkend, omdat het hier gaat over een van de beroerdste en voornaamste tijdperken uit de vaderlandsche geschiedenis. Nogal saai en uitgerokken in het beschrijvend deel. Zeer tendentieus: wat met Spanje of het katholiek geloof in betrekking staat, komt er berooid van af; zalvende of dithyrambische toon, waar het over het hervormd geloof gaat. Dr A. BOON, PR.

10064 **Delmar, Vina** **83.1**
CIRKELGANG. *Vert. uit h. Engelsch « The Marriage Racket » dr M. Holt. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij,* (*17 × 11*) *244 blz.* *fl. 0,70*
III — Zij is danseres, maar ze zou graag rein blijven. Ze trouwt met een onberispelijk weduwnaar, die al een groote dochter heeft. Maar

noch als man en vrouw, noch als vader en moeder vinden zij elkander in volle begrijpen en deelen. Ten einde kracht vlucht ze met haar kindje weg. Ze laat zich vertroetelen en naar Europa voeren door een minnaar, krijgt typhus, moet terug, begrijpt dat ze haar kindje onrecht deed, laat het aan haar man, en gaat weer weg met een ander. Het is geen mondain boek. Zij wil steeds rein blijven, laat zich niet aanraken en vecht voor haar eer en haar recht. De schildering van haar moederzorgen en van het groeiend onbegrijpen tusschen man en vrouw is prachtig gegeven. En de titel wordt verklaard door het feit, dat er een hereeniging in het vooruitzicht gesteld wordt. Maar het is zeker geen boek voor de jeugd. E. BOELAERT, M. S. C.

10065 **Jelusich, Mirko** **83.9**
CAESAR. *Vert. dr Tony de Ridder. — A,dam, Becht, 1931, (21 × 14) 468 blz.* *geb. fl. 5.90*
III — Een leven van Caesar tafereelsgewijze min of meer *in romanvorm.* Over het algemeen : degelijk, innerlijk en uiterlijk bewogen, en kleurrijk vertolkt. Het « Je ne sais quoi », noodig om een meesterwerk te hebben, ontbreekt. Schrijver is ook niet vrij van rhetoriek : 1. in de idee zelf : men voelt te veel de inspanning om een bepaalde genie-theorie en Caesar als type ervan gelijkloopend te houden; 2. ook in de compositie : daar is zijn kunnen beperkt tot een klein getal middelen, met als gevolg : herhalingen van gekende tafereelschema's; 3. ten slotte, in lyriek en stijl. Toch zeer geschikt om menig levendig en mooi tafereel, *voor voorlezingen door den leeraar bij de Caesarlezing.* Maar wegens twee, drie te hartstochtelijke plaatsen, *niet in studentenhanden laten komen.*
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10066 **Kettmann, George, Jr** **83.1**
MAAN OP HET DAK. — *A'dam, P. N. van Kampen, 1932, (20 × 14) 260 blz.* *fl. 3,25; geb. fl. 4,25*
III — Zie bespreking hiervan in Romankroniek, onder nr 10031.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10067 **Ayres, Ruby M.** **83.1**
LOUTERENDE LIEFDE. *Vert. uit h. Engelsch dr J. van den Bovenkamp, Jr. — Den Haag, Kruseman, 1932, (19 × 13) 251 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
IV — Dit boek is toch al iets meer dan goede ontspanningslektuur. Het is niet alleen vlot geschreven, goed verteld; maar het is daarbij goed gevoeld, en het laat een indruk achter van levenswijsheid en levensmoed. Zij meent, dat hij haar trouwde om haar geld, en die vergissing wordt misschien wel wat te lang aangehouden, maar ze wordt toch goed gemotiveerd, en na haar- en zijn louterend lijden, komt alles weer heerlijk terecht. Het mag gerust in onze boekerijen.
E. BOELAERT, M. S. C.

10068 **Christie, Agatha** **83.0**
DE ONSCHULDIGE MOORDENAAR. *Vert. uit h. Engelsch « The mysterious affair of Styles ». — Tilburg, Nederl. Boekhuis, 1932, (20 × 13) 245 blz. fl. 1,90*
IV — De oude Mevrouw Suglethorpe is vergiftigd! De hyperlogische denkmachine : detectief Poirot brengt het meest onverwachte resultaat

aan 't licht. De beklagenswaardige zenuwen van den lezer worden geslingerd doorheen de dolste veronderstellingen. 'n Boek om aan te beginnen wanneer je tijd genoeg hebt om 't ineens uit te lezen.

PAUL HARDY

10069 **Courths-Mahler, H.** **83**

HAAR GROOTE STRIJD. *Bewerkt uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout. — Zeist, Swartsenburg, 1932, (20 × 14) 236 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,60*

IV — Strijd tegen? Het opgezette huwelijk van haar vader met een erg onbenullig en ordinair nufje. 't Lukt haar echter niet. Toch houdt ze vol, en moet aan den lijve voelen wat dat nufje tegen haar beraamt: moordaanslag. Voilà! Dramatisch, niet? Doch een felle gebuur redt haar en vraagt haar ten huwelijk. Papa laat zich van het nufje... scheiden. — Afgewerkt naar het bekende procédé. Haar litteraire trucjes is schrijfster gaan zoeken in het romantisme van landelijke ruïnes en het mysterie van een putkuil. De geest is alweer protestantsch. Stootend is het verhaal heelemaal niet. A. VAN DEN DRIES, PR.

10070 **Courths-Mahler, H.** **83**

VERBODEN LIEFDE. *Vert. uit h. Duitsch. — Zeist, Swartsenburg, 1932, (21 × 16) 243 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — Het gewone gegeven : twee menschenkinderen hebben malkaar lief, moeilijkheden staan hun in den weg, maar ten slotte komt alles in orde. Dat is voldoende om een « succesroman » ineen te steken! Louter ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10071 **Deeping, Warwick** **83 : 379**

VROUWENSTRIJD. *Vert. dr G. H. C. van Amerongen. — A'dam, De Steenuil, (21 × 15) 227 blz.* *fl. 2,75; geb. fl. 3,50*

IV — 'n Tweestrijd : mevrouw dokter Parker Steel in nijdige verhouding tegenover mevrouw dokter James Murchison, grillige eigenwaan in boos verzet tegenover pretentielooze goedheid. Murchison de eerlijke dokter is erfelijk belast, — mevrouw Steel weet het — draagt in zijn vleesch den angel van alcoholzucht, en bezwijkt 'n paar maal. Dat tweede bezwijken wordt het uitgangspunt van 'n medicale fout, van zijn noodgedwongen vernederenden tocht naar den vreemde, naar stoffelijke inzinking en pijnlijken tegenslag. Moreel houdt hij 't met zijn moedige vrouw kranig vol. Mevrouw Steel triomfeert... tot haar man redeloos, wetens en willens zijn doktersambt onteert en, van zijn besmette vrouw vervreemd, wanhopig de wereld indoolt. Verheerlijkt komen Murchison en zijn vrouw in het midden terug waar ze eens zaaiers waren geweest van hartelijke goedheid. De dokter heeft moedig den angel die hem kneep geweerd. Iets meer dan gewone ontspanningslectuur; de aard der behandelde stof doet het boek voorbehouden aan zedelijk voorgelichte volwassenen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10072 **Franke, S.** **83.8 : 39**

SAGEN EN LEGENDEN ROND DE ZUIDERZEE. *Met illustraties van A. J. van 't Hoff. — Zutphen, Thieme. 1932, (22×15) 338 blz.* *fl. 3,90; geb. fl. 4,90*

IV — We kennen allen het Vrouwtje van Stavoren. Maar ziehier nu dozijnen sagen en legenden met betrekking op haast elk dorp, elken toren (boven of onder water) elken kolk of pas, dam of sluis; met zooveel andere over storm, vischvangst, wonderwezens, en over historische feiten. Schrijver heeft er zijn werk van gemaakt om die

verhalen netjes en smakelijk voor te dragen. Men voelt er de ziel van Zuiderzee en Friesland in. (Het langste verhaal staat er trouwens in het Friesch). Om uit voor te lezen! Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10073 **Franken, Tjebbo** **83.0**
ROND HET HUIS VAN DEN DOKTER. DE BARRE WINTER. *Met een portret. — A'dam, Blitz, 1932, (20 X 12) 222 blz.* *fl. 1,50; geb. fl. 2,50*
IV — Zie Romankroniek, nr 10027.

10074 **Melis, Leo** **83**
MOEDER. — *Antwerpen, V. Resseler, 1932, (20 X 15) 136 blz.* *20 fr.*
IV — De geschiedenis van 't harde, tobbende leven eener moeder met zes kinderen. Bijkomstige personages — in hoofdzaak uit de diamantwereld, waar de schrijver goed in thuis lijkt — zijn bedoeld als antithese: eerlijke armoe-woekerende rijkdom, maar leiden al te vaak de aandacht van de moederfiguur af. Qua stijl is 't boek niet erg frisch en levendig, en de taal op menige plaats slordig in zinsbouw en -wending. Als volkslectuur dragelijk, maar 't brengt geen kluit aarde aan den dijk.
A. VAN DE VELDE

10075 **Philips, Marianne** **83**
DE JACHT OP DEN VLINDER. — *Bussum, van Dishoeck, 1932, (17 X 16) 51 blz.* *fl. 1; geb. fl. 1,90*
IV — Novelle van het Chineesche Hof, het vergrijp van een armen koekebakker die door liefde gedreven tot de ambtenaarsdochter Tuï dierf naderen, en het wonderlijk vonnis dat hem treft. Hij is een geboren kunstenaar, een kenner der geheimen van het schoone, in tegenstelling met de onverbiddelijke wereld van wet, traditie, hardheid. Een dier fijne romans zooals China ze kent, waar poëzie en ziel in liggen. Als met een penseel geschilderd, zoo fijn, bevallig, en trouwens met echte kennis van de Chineesche wereld geschreven.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10076 **Reynoldus, Mrs Bailley** **83.1**
EN TOEN HET BEROUW KWAM... *Vert. dr L. Thomson-Thomson. — 's Hage, Kruseman, (19 X 14) 333 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
IV — Hij trouwde uit wraakzucht jegens zijn schoonmoeder, die hem vroeger afwees. Hij is een verbitterde vrijgezel, en wil haar en haar moeder enkel folteren. Maar haar trouw en haar adel maken hem spoedig tot een nieuw mensch en minnend echtgenoot. Het eerste gegeven, zijn allesoverheerschende wraakzucht, na twintig jaar, is minder natuurlijk. Maar heel het boek, dat er verder uit voortvloeit, is logisch in lijn gehouden. Het boeit en doet goed. Jammer alleen, dat het zoo hard sluit op de kankerende afgunst der schoonmoeder.
E. BOELAERT, M. S. C.

10077 **Spierings, Kees** **83**
DE BEROEPSVOETBALLER. 'n Oorspronkelijke Roman uit de Sportwereld. — *A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, (17 X 11) 221 blz.* *fl. 0,70*
IV — Toch kan ik mij niet voorstellen, dat onze voetballende jeugd dit boek nu eens graag zal lezen. Laat het al een knappe ontleding zijn van den geest van een voetbalmatch en een club, laat het zelfs eens goed het langzaam ontrouw-worden geven aan clubgeest en zelfrespect en eigen meisje, het geeft dan toch ook anders niets, het geeft geen

hoogere verbeelding, geen diep gevoel, geen breed levensinzicht, het sleept niet mee. En ik vrees, ik hoop bijna, dat onze jongens het niet zullen ten einde krijgen. E. BOELAERT, M. S. C.

10078 **Stroman, B.** **83.9 : 28**
WEDERDOOPERS. — *Mechelen, Het Kompas* (« *De vrije Bladen* », *Maandschrift, 12e afl.*), *1932*, (*23 × 15*) *26 blz.* *80 fr. per jaar.*
IV — Beelden uit de geschiedenis der beroemde sekte, met zeer loozen draad en in uiterst raccourci, maar echter zuiver en fijn wat betreft stemming en smaak van het oud-historische. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10079 **van Eyck, Henriette** **83.8 : 83.1**
DE KLEINE PARADE. *Met een portret.* — *A'dam, Blitz, 1932*, (*20 × 12*) *193 blz.* *fl. 1,50; geb. fl. 2.25*
IV — Zie bespreking hiervan in Romankroniek, onder nr 10028.

10080 **van Riesen, Wouter** **83.9 : 83.1**
EEN ROCOCO-HUWELIJK. — *Zutphen, Ruys*, (*21 × 15*) *333 blz.*
fl. 3,50; geb. fl. 4,25
Zie recensie nr 10032, in Romankroniek.

10081 **van Schendel, Arthur** **83.9**
JAN COMPAGNIE. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932*, (*21 × 15*) *286 blz.*
fl. 2,90; geb. fl. 3,90
IV — Cfr Romankroniek, nr 10030.

10082 ◆ **Vermeulen, Edward** **83**
AARDIGE RENT. — *Tielt, Lannoo, 1932*, (*21 × 15*) *227 blz. 18 fr.; geb. 18 fr.*
IV — Besproken in Romankroniek, onder nr 10026.

10083 **Wijnants, Willem** **83**
ALS DE MAAS WAST. — *Berchem, De Bron, 1932*, (*19 × 13*) *85 blz.* *15 fr.*
IV — Landelijk, ietwat kortademig romannetje. Half uitgewerkte stof. In een honderdtal bladzijdjes : liefdes in elk diapason; 'n been-lamme, zinneloos-wordende boerenzoon; 'n andere die trouwt met 'n militairsdochter, uit dit huwelijk 'n (ongewenscht) kind; 'n stroopersdrama met moord; 'n paar overstroomingen van de Maas; 'n twee-en-twintigjarige syphilis-lijder, requiescat; 'n flirtend Jodinnetje; eindelijk ook 'n flink opgroeiende, gezonde landjongen (dat weleer niet gewenschte kind) die, om zijn vader te redden, in de Maas verdrinkt. Et voilà. 't Leest vlug door z'n luttele woord-omhaal, maar de formule van 'n sterk-saamgebald boek heeft Wijnants nog niet te pakken. Misschien later?
A. V. D. V.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10084 ◆ **de Meyer, Petrus Baptista P.** **83.9**
DE VERZONKEN HOEVE. *Geïll. dr Fr. Giaens.* — *Borgerhout, Vlaamsche Geluiden, 1932*, (*21 × 16*) *148 blz.* *10 fr.*
V-VI-A — Naar de legende van «de zilveren klokken van Havesdonck», 'n verhaal uit den bekeeringstijd van Klein Brabant tot het Kristendom: hoe de dochter van den heidenschen dwingeland en geloofsbelager ertoe komt in Kristus te gelooven en voor haar geloof te sterven. De

schrijver kleurde sterk het Oud-middeleeuwsch en heidensch geweld tegenover de vreedzaamheid van 't wordende kristendom. 'n Boeiend boekje, gemakkelijk geschreven en zonder veel literaire pretentie.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10085 **Drouven, Ernst, S. J.** **83.0**
◆ DE EED VAN DEN INLANDER. *Vert. uit h. Duitsch dr K. Spierings. Geïll. — 's Bosch, Malmberg, 1932, (22 × 15) 91 blz.* *12 fr.*
V-VIA — Door 'n vijandigen spioen verleid, zal de dappere negerjongen de zendelingen gaan haten, en zijn dierbaar eigen volk van blanken invloed vrijvechten. Gauw ziet hij in hoe hij misleid werd, vlucht naar de zijnen weer, en laat zich doopen pas vóór hij, z'n vijanden helpend in den nood, 'n offerrijken dood sterft. Sterk-gekleurde en mooi-boeiende missielectuur. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10086 **Labberton, Mien** **83.8 : 83.1**
ONTWAKEN. Momenten uit Kinderlevens. — *Utrecht, W. de Haan, 1931, (21 × 16) 184 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,75*
V-M — Momenten slechts uit ontwakende kinderlevens, doch zoo vrouwelijk-fijn aangevoeld en zoo rag-teer weergegeven dat het boek een meesterwerk is in zijn aard. Voor jonge meisjes, vooral voor jonge moeders een zeldzaam-mooi boek. FR. CROLS, PR.

10087 **Roggeveen, Leonard** **83.0**
WOUDSTRA KNAPT 'T OP. Het groote Raadsel van Den Haag. *Geïll. dr W. Backer. — Den Haag, van Goor, 1932, (23 × 17) 223 blz.* *fl. 1,50*
V-VIA — Detectief Woudstra waagt het zich door Mars te laten opzuigen, om tot daar toe 'n stelletje Haagsche luidjes op te zoeken die reeds vóór hem spoorloos van den aardbodem verdwenen. Ginder boven natuurlijk 'n heele boel fantastisch-rare bevindingen. Daarna de wonderbaarlijke nedervaart, de wereldberoerende weerkomst en... 'n verloving. 'n Treffend-knappe verteltrant. De auteur vindt we' 'ns even gelegenheid om aan elementaire astronomie te doen.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10088 **Schepens, Piet** **83.8 : 39**
IN HET LAND DER DUIZEND MEREN. Finsche Volkssprookjes. *Bewerkt uit h. Zweedsch. — Kortrijk, Steenlandt, 1932, (22 × 16) 93 blz.* *18 fr.*
V-VI-A-B — Finland, het land der volkssprookjes bij uitstek! Er was eens een arme schoenmaker. Er was eens een gierige boer. Ja, armoede, gierigheid, rijkdom zijn de hoofdschotel. Daarna reuzen- en ook kaboutergeschiedenissen. Eindelijk reinardieën. Veel raadselsprookjes ook nog. Alles volgens de absolute sprookjeslogiek, en met een zuiveren landelijken smaak erbij. Uitstekende sprookjesbundel, en met zorg geschreven. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10089 **ter Beeke, K.** **83.8**
REGENBOOG. Schetsen. — *Den Haag, Voorhoeve (13 × 17) 176 blz.* *fl. 2*
V-P — Een boek vol goede gedachten en milde stemming, waarin een predikant zijne protestantsche levensbeschouwing verwoordt in een aantal schetsen, met het doel den doorsnee-mensch op te tillen uit de moerassen der alledaagschheid en te brengen naar de bloemige weiden van geloof en Godsbetrouwen. Wel brengt het boek ons, katholieken,

geen volle bevrediging, want hoe kunnen wij ons b. v. kerstmis voorstellen zonder Maria, en een vreedzamen dood zonder HH. Sacramenten? Maar toch waardeeren we wel dit ideaal van vroomheid, evenals den poëtischen stijl en de mooie penteekeningen. J. LAUWERYS, PR.

10090 **van Opdenbosch, L.** **83**

DE SCHOONSTE DER GOUDBLOMMEN. Roman. *Geïll. — Brugge, Excelsior, 1932, (26 × 18) 208 blz.* *8 fr.*

V — Een Vlaamsche dorpsroman. De aandoenlijke geschiedenis van Merikaatje, de schoonste der Goudblommen. Zij stamt uit een oud-adellijk geslacht dat vervallen is, wordt als weeze opgevoed op een groot pachthof en trouwt er met den zoon na allerlei wisselvalligheden. Wel is het verhaal wat overladen met allerlei bijkomstigheden, en de teekening der karakters oppervlakkig; ook is de toon wat te romantisch en opgeschroefd. Volkslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10091 **Gobius, Tine** **83**

KASPLANTJE. *Geïll. met 4 platen dr Sijtje Aafjes. — Den Haag, van Goor Zonen, 2e druk, (23 × 16) 110 blz.* *fl. 1*

VI-A-B-M — Zonder uitgesproken katholiek te zijn, ontbreekt in dit boek het christelijk element niet. We vinden hierin terug veel leuke trekjes van een eenvoudig maar innig familieleven. Dit nummer van « Na Schooltijd Serie » zal ongetwijfeld heel graag gelezen worden.

M. v. C.

10092 ◆ **Heynen, H. G.; Finn, Francis e. a.** **88**

JOOLSINGEL N° I. Een Boek van Ernst en Luim voor de katholieke Jeugd. (DE HELD VAN DEN MISSISSIPI, door Francis Finn, S. J.) *Met 2 gekleurde platen en illustraties. — 's-Bosch, Malmberg, (25 × 19) 172 blz.* *29 fr.*

VI-A — Joolsingel is, in alle opzicht, een zeer prettig boek; en 't ware moeilijk uit te maken welke schrijver of teekenaar de voorkeur verdient. De frissche gedichtjes: Zon, Smid, Godslamp, Sneeuw, — de droomerige legende van Sinte Phocas, — de leuke geschiedenissen van de oliekoeken en van de zwijntjes, — het allergrappigst sprookje van Dildap, naar Brentano, — het even vrome als levensblije verhaal van pater Finn : « *De Held van den Mississipi* » : 't is alles even bekorend, weldoend en verheffend. Voeg daarbij twee mooie kleurplaten en allerlei illustraties welke nooit banaal aandoen...; Joolsingel is waarlijk een prettig boek. — Het verhaal van pater Finn is een boek op zichzelf, de vertaling namelijk van « Cupid of Campion ». Doorheen allerlei avonturen vindt de jonge held Clarence Esmond zijn verloren ouders weer, en tevens wordt hij geloovig. Onwaarschijnlijke avonturen, jawel; maar er vaart toch het onweerstaanbare en weldoende optimisme door dat P. Finn kenmerkt. Nog eens, een echt boek om kinderen waarlijk gelukkig te maken. EM. JANSSEN, S. J.

10093 **van den Ploeg, J.** **83**

TORDA, DE ZIGEUNERHOND. *Geïll. dr Pol Dom. — Alkmaar, Kluitman, 1932, (23 × 17) 192 blz.* *fl. 1,60; geb. fl. 2,50*

VI-A-J — Verhaalt hoe een zigeunerhond door een goedhartigen jongen opgenomen wordt, een degelijke hondenopvoeding ontvangt, een

menschenleven redt, verloren loopt en aan zijn treurig einde komt. Onschuldige en aangename ontspanningslectuur, vooral voor jongens.
F. VERMUYTEN, PR.

10094 **Was-Osinga, A.** **83**
BABS VAN OUDENAERDE. *Geïll. dr H. Borrebach. — Alkmaar, Kluitman, 1932, (23 × 16) 235 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2.90*
VIA — Babs is 'n wild meisje dat opstuiven kan voor een nietigheid. Moeder wordt ziek; Babs leert haar onstuimigheid bedwingen en met zulk succes dat ze haar grootere zuster terug brengt in 't gezin. Neutraal. Voor grootere meisjes van 12 tot 16 jaar. FR. CROLS. PR.

VIB — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

10095 **Ovink-Soer, Marie, e. a.** **83.8 : 07**
ZONNESCHIJNTJES : 1. MOEDEROOGEN; 2. DE DROOMFEE; 3. PIKOE MATTI; 4. HET WILDE MEISJE; 5. MOEDERS KERSTVERTELLING; 6. HET SPROOKJE VAN DOLORATA; 7. ZONNESCHIJN; 8. MIRZA EN MIRJAM. *Geïll. met fig. en 3 kleurplaten. — Utrecht, de Haan, (24 × 19) elk 192 blz.* *elk fl. 1,50*
VI-B — Buitengewoon keurige uitgave. Gedichten, zangetjes met pianobegeleiding, tooneelstukjes en vooral leuke verhaaltjes over schoolleven, feeën, dierenwereld, enz. Nochtans, er is beter voor katholieke kinderen.

10096 **Roggeveen, Leonard** **83**
ONZE VROOLIJKE ZESDE KLAS. *Geïll. dr W. Backer. — Den Haag, van Goor, (van Goors's bibliotheek voor jongens en meisjes), 1932, (17 × 13) 192 blz.* *fl. 1*
VIB-N — Niet beter of niet slechter dan de meeste kinderlectuur van Roggeveen en z'n Hollandsche spitsbroers. Natuurlijk allerneutraalst. Als onderwerp: de gebeurtenisjes in 'n *gemengde* zesde klas en de (met 'r haar getrokken) paradisiale verhouding van leerlingen tot meester en andersom. Qua taal, is 't boekje heel vaak alles behalve « zesde-klas-lectuur », heel vaak pedant, en met de geslachten zitten de Overmoerdijkers ons bestendig dwars. (De klas = *Hij* is vroolijk. De straat = *Hij* is in aanbouw. De mand = Ik zal *hem* brengen. Enz.). 'k Heb zoo'n idee dat onze kinderen heel wat béters behoeven dan zoo'n oppervlakkige « bourrage de crânes » ! A. V. D. VELDE.

VIC — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7 en 8 jaar

83 : 087
10097 ◆ **Dees, E.** — MEESTER TIM OP JACHT. **Dees, E.** — NAAR WONDERLAND. **Manche, Lou.** — VAN EEN MARIASCHILDER. **Teresa, Zr Ma** — DIE GOEDE OOM. *Geïll. — 's Bosch, Malmberg (25× 19) elk 16 blz.* *elk 3,50 fr.*
VI-C — Door den band prettig verhaald en mooi geïllustreerd. Drie is onder elk oogpunt het beste. Alle katholiek van geest.

10098 **de la Fontaine** **83.8**
FABELEN. Naverteld door Jan Wiegman en door hemzelf geïllustreerd. *Den Haag, van Goor, 1932, (24 × 20) 84 blz.* *geb. fl. 1,90*

VI-c — Mooi naverteld. Kostelijk en keurig geïllustreerd. Prachtig uitgegeven. Al de kwaliteiten van 'n juweeltje... Ook de prijs!
PAUL HARDY

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10099 **Heyting, August** **84 : 81**
HET RONDEEL. De Roos der Lyriek. — *Den Haag, Luctor et Emergo, 1932, (24 × 16) 160 blz.* *fl. 1,50; geb. fl. 2,50*
IV* — Het rondeel is een versvorm van Franse afkomst: gewoonlik drie strofen op twee rijmen, met één of twee verzen die herhaald worden. Naar verschillende dichters die hem beoefend en er zelfs een eigen vorm aan gegeven hebben, bezitten we dan een Orleans-rondeel, een Marot-rondeel (in Engeland een Swinburne-rondeel). In Nederland werd de vorm vooral gebruikt door de schrijver van deze studie, die zijn bewondering voor de lenigheid en bekoorlikheid van die vorm uitspreekt. Waar hij treurt over de zeldzame voorbeelden in het Nederlands verwijs ik hem naar menig specimen bij onze Rederijkers (het bekende Wie gheen pluymen en kan strijcken van Anthonis de Roovere, met drie andere in één van de Zonnebloem-boekjes blz. 62; in de meeste toneelspelen waren er ingelast); verder naar de eerste afdeling van Pol de Monts Fladderende Vlinders: Rondeelkens en Villanelles. Dr A. BOON, PR.

10100 **Kramer, W.** **801 : 84**
HET LITERAIRE KUNSTWERK. — *Groningen, Wolters, 1932, (22×15) 124 blz. geb. fl. 2,60*
IV* — Dit werkje wil zijn een inleiding tot het lezen van literaire kunst. Het kunstwerk is een levensvorm. Kennis van de materie en z'n wetten, waarin de kunstenaar zijn diepste leven verwerkelikt, is nodig om tot dat leven door te dringen. Daarom gaan deze beschouwingen uit van het woord en zijn mogelikheden... Ze trachten in de lijn der nieuwere poëtiek en stilistiek de taal- en dichtvormen te benaderen als noodwendige organiese groei van het innerlik scheppende leven ». In de eerste helft van dit werkje onderzoekt schrijver vooral de elementen van het literaire kunstwerk: ritme, maat, rijm, plastiek en beeld; in het tweede de dichtsoorten en de algemene stijlrichtingen. — Zeer nuttig voor al wie er naar streeft tot de geheimen van het kunstwerk door te dringen door een meer dan oppervlakkige en beredeneerde studie. Met liefde en eerbied geschreven om bij de lezer liefde en eerbied op te wekken.
Dr A. BOON, PR.

10101 **Rijpma, E., Dr** **809 : 37**
KORT OVERZICHT DER NEDERLANDSCHE LETTEREN. Voor Leerlingen van Gymnasia, Lycea, Middelbare Scholen en Studeerenden voor de Hoofdacte. — *Groningen, Wolters, 1932, 9e druk, (19 × 14) 101 blz.* *fl. 1,25*
V — Zeer degelijk, overzichtelijk handboekje van dezen verdienstelijken leeraar en literatuurkenner. Objectief en practisch. Voor middelbare scholen e. d. waar literatuurgeschiedenis als bijvak systematisch en bondig dient te worden doorgewerkt: 'n gedroomd ding. Fijntjes en smaakvol door Wolters uitgegeven. PAUL HARDY

10102 **Simons, L.** **809 : 82**
HET DRAMA EN HET TOONEEL IN HUN ONTWIKKELING: 4e DEEL. *Geïll. met teekeningen van R. Belder en 41 platen. — A'dam, Mij t. v. v. g. e. g. Lectuur (Nederl. Bibliotheek) 1932, (18 × 12) 410 blz.* *fl. 3; geb. fl. 3,75*

IV — Voor hij toesloeg, liet Dood L. Simons zijn grootsch opgezette studie van het drama en het tooneel in hun ontwikkeling voltrekken. Wij zijn er Dood dankbaar om. De nog te verwerken stof kon niet samengeperst in dit 4e deel. Een 5e deel, het verschijnen waarvan de geleerde schrijver niet mocht beleven, putte ze volledig uit over 700 blz. In het onderhavige krijgen we: 1) een overzichtelijken kijk op de dramatische stroomingen en hun onderlinge wisselwerking van 1850 tot 1930; 2) een schets van het modern en modernistisch tooneelbeeld, de regie, de muziek, de belichting, de costumeering, de nieuwere tooneelzaal, enz., 41 typische afbeeldingen verluchten en belichten dezen tekst. Dat L. Simons een hoofdstuk wijdt aan den ontwikkelingsgang van het *tooneel* in de 19e en 20e eeuw zal heden niemand meer verwonderen. Dat dit overzicht nogal eng uitviel is, van schrijvers standpunt uit, toch wel te verklaren. L. Simons staart zich niet blind op den literair hoogstaanden en gehalte-zwaren maar tooneelkundig minder geslaagden tekst. Hij merkt de gebreken en stipt ze aan, hij schijnt ze echter te onderschatten, ook als het essentieel tooneelkundige fouten zijn. De verklaring hiervan vinden we in een leerstelling geformuleerd op den drempel van het 3e gedeelte van dit boek. Ze luidt : « ondanks al haar zelfgenoegzaamheid, blijft ten slotte de uitvoering gevolg en niet oorzaak : In het begin was (en is) het stuk ». Het is hier de plaats niet om het m. i. verkeerde van dit standpunt te bewijzen. Ik deed het in de beoordeeling van dit 4e Deel voor Tooneelgids. De weerslag van dit scheef inzicht laat zich natuurlijk ook voelen in het derde gedeelte waar de schrijver de tooneelletterkunde in West Europa bestudeert van de 19e eeuwsche Romantiek af, via het burgerlijk tooneel tot de eerste verschijnselen van het sociaal drama, om te eindigen met het drama van de tegengestelde levensbeschouwingen en culturen in Duitschland. Dit neemt niet weg dat we bewonderend en lovend voor dit brok tooneelletterkundige beoordeeling staan. Het biedt in kernachtigen en gedrongen stijl een zeldzaam veelzijdigen rijkdom. Het is niet verworden tot een uiteenzetting in losjes aaneengeregen hoofdstukken, een winkelkast met tientallen netjes geëtiqueteerde hokjes vol gemeenplaatsen, goedkoope geleerdheid en ongemotiveerde oordeelvellingen. Neen het is een doorloopende, critisch vergelijkende ontwikkelingsgang geworden. Met ongemeen gemak en eruditie worden de dramatische stroomingen breed en diep getrokken en afgewikkeld, de nieuwe uitloopers er opgeënt en in hun ontwikkeling gevolgd. Met scherpen zin voor verhoudingen worden waarde en beteekenis van œuvre en schrijvers gemeten. Een periode, een auteur, een werk wordt maar losgelaten na alzijdige en grondige peiling. Voortdurend wordt blijk gegeven van juisten, synthetiseerenden kijk op het œuvre van markante figuren en wordt het typisch eigenaardige in lapidaire zinnen vastgelegd. De reeks hoedanigheden die dit werk verdienstelijk en onmisbaar maken kan nog worden aangedikt. Dit moet echter volstaan. De bespreking van het 5e deel zal gelegenheid bieden tot het maken van enkele opmerkingen die hier reeds konden vermeld. Dr C. GODELAINE

10103 **Veldkamp, J., Dr** **809**

MODERNE ENGELSCHE LITERATUUR. — *Zutphen, Ruys, 1932, (21 × 15) 368 blz.* *fl. 3,50; geb. fl. 4,50*

IV — We hebben geen klagen. Na van Kranendonck, Wigman, het Warande-nummer, deze Moderne Engelsche Literatuur nu weer. Stevig gedokumenteerd, met doorloopende lijn, nogal wel ontledingen en ook citaten. Meeningen verantwoord, zonder nu juist veel psychologische

en aesthetische subtiliteiten, maar gezond en voldoend. Streeft er niet naar te schitteren, maar leest voldoend vlot. Doch de volle nadruk ligt op de zedelijke-godsdienstige zijde, en hier doet Dr Veldkamp aan uitstekend werk als beginselvast en bezield kristen (geloovig Protestant, den R. K. sympathiek): want er valt niet weinig recht te zetten op dat gebied. In dit opzicht verdient schrijver den grootsten lof voor zijn moed en voor den grooten dienst bewezen aan de zaak van waarheid en kristendom. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

89. OORLOGSLITERATUUR

10104 Claes, Ernest **83 ; 89**

◆ NAMEN 1914. — *Brussel, Standaard, 1932, 5e druk (20X16) 170 blz. 15 fr.*

V — De vijfde druk! Dit vlot geschreven verhaal motiveert, door zijn hoedanigheden van taal en stijl, z'n blijvende bijval (formule volksvertelling), maar toch zou je d'r bij zuchten wanneer je overweegt dat achttien jaar na Namen 1914 nog zovelen vasthangen aan die periode van ellende en patriotisme van verschillend karaat. Is er dan, m'n lieve mensen, sinds 1914 niet interessanters voorgekomen in ons leven? Wat menen zij er van, die zelf in de baaierd der oorlogsjaren hebben gestaan? Wat, gij, piotten van allerlei pluimage, en wat gij zelf, Claes? Enfin, hoe meer oplagen voor 'n boek, hoe beter, maar dan is « Nooit meer oorlog » van Walschap me heel wat liever dan alle krijgsdagboeken en alle oorlogsavontuur! ANTON VAN DE VELDE

10105 Latzko, Andreas **83.3 : 89**

DAG DES OORDEELS. *Vert. dr A. M. de Jong. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (19 X 13) 220 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

III — Dag des oordeels (Friedensgericht) is het tweede oorlogsboek van den Hongaarschen schrijver Andreas Latzko, die met zijn eerste scherpe aanklacht tegen den oorlog : Menschen im Krieg, een wereldberoemdheid verwierf. Het verscheen in het laatste jaar van den oorlog en werd natuurlijk in Duitschland en Oostenrijk verboden, zoodat het een tijd lang bijna onbekend bleef. Minder schril en afschuwelijk dan in de meeste oorlogsboeken worden hier de eigenlijke oorlogsgebeurtenissen afgeschilderd; slechts in het derde hoofdstuk : Achterhoede, zijn we getuigen van het bloedige oorlogsgeweld. Maar de strekking die uit het heele boek opschreeuwt en de geest die de voorstelling van de minste feiten bezielt, grijpen u dieper in het gemoed dan alle beschrijf van de griezeligste en afschuwelijkste oorlogstooneelen. Hier zien we een wereldberoemden kunstenaar, den pianist Georg Gadsky, heelemaal ten onder gaan : eerst voelt hij zich in de kazerne, waar hij als vrijwilliger fier was ingestapt, tot een minderwaardige verschopt en vertrapt door oude kazernerratten; later komt hij meer en meer tot het besef dat al dat gemoord en gebrand volkomen nutteloos is en dat er maar een plicht bestaat : daar met al het geweld van zijn geweten tegen op te staan om te komen tot algemeene broederlijkheid onder de menschen. Als hij inziet dat hij te vergeefs tegen den steenen muur der onverschilligheid van de massa inbeukt, pleegt hij zelfmoord. — Een huivering-wekkend-schoon boek, zegt A. M. de Jong, die er een uitstekende vertaling van gemaakt heeft, dat bestemd is om ook in Nederland zijn verhelderend, bewust-makend werk te doen. — Mag door gevormde lezers gelezen worden. Dr A. BOON, PR.

10106 **Rebreanu, Liviu** **83.1 : 89**

HET WOUD DER GEHANGENEN. *Vert. uit h. Roemeensch dr Dr Jules Verboke. — R'dam, De Combinatie, 1932, (21 X 15) 287 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,75*

III — Een oorlogsboek. Het psychologisch groeien en de zedelijke verrechtvaardiging der desertie van een Roemeensch officier, die in het Oostenrijksch leger tegen eigen volk moest vechten. Hij werd gevangen en opgehangen. Geen algemeene thesis; een speciaal geval van een speciale psychologie. Dat is de sterkte en de zwakte van dit boek. Zijn sterkte op de eerste plaats. Omdat wij heel den groei dien daad meeleven in de ziel zelf van den dader. We zien zijn toenemende ontreddering onder de dubbele fascinatie van plichtsbesef en vrees voor de galg. We leven mee de vreeselijkheid vooral der oogenblikken sinds zijn eindelijke beslissing tot zijn tragischen dood. Zoo wordt het geheele boek één brok sterke zielsontleding. Aangrijpend. Maar die speciale psychologie is ook de zwakte van het boek, omdat het teveel de verrechtvaardiging zoekt in psychologische gesteltenis. De objectieve thesis wordt teveel als aangenomen verondersteld en de andere psychologische mogelijkheden worden over het hoofd gezien. En dat is jammer. We stellen drie. niet zoozeer om de eenige bladzijde van zedelijke zwakheid, die er in voorkomt, als wel om de strekking, die wel zeer goed is, maar enkel onbevooroordeeld door goedgevormden kan begrepen. Dit boek is een zeer sterk dokument.

E. BOELAERT, M. S. C.

91. AARDRIJKSKUNDE EN REIZEN

10107 **Borms, August** **91**

VIER JAAR IN 'T LAND DER INCAS. Reisindrukken verschenen in het Leuvensch Gevangeniskrantje « Streven naar beter Leven » onder den Schuilnaam G. Kaproen. *Geïll. — Borgerhout, Regenboog, 1931, (28 × 22) 174 blz.* *25 fr.*

V* — Een mooi boek van jeugd en reis- en levenslust! Vooreerst al de idyllische huwelijksreis, volle twee maanden zeereis van Antwerpen tot Callao en de vestiging van den jeugdigen leeraar met zijn vrouw in hun paradijsachtig villatje bij Lima, aan zee. Heldere opmerkingsgave voor al het nieuwe, steeds smakelijk en eenvoudig weergegeven. Die gaven, met daarbij nog verhoogde, pallieterschen levenslust, komen nog meer naar voren bij de twee groote verlofreizen, elk van twee maanden in het binnenland, bijzonder in de stoere Andes en in het oerwoud. Wel bepaalde schilderijen en beelden geeft hij niet zooveel : doch de indruk van het doorleefde, zoowel van het grootsche en tot God verheffende (nacht, stilten) als van het gezellige, blijde, zonnige, gezond-smakelijke, dat is er in overvloed. Klaarheid, echtheid en eenvoud zijn hierbij een niet geringe verdienste en brengen dit boek, waarin een vreemd land geopenbaard wordt, ook den gewonen mensch nader. Dat hij zich heelemaal zou onthouden van zinspelingen op België en op de omstandigheden die de zijne waren, twintig jaar na die reis, ware bijna niet denkbaar: nu, hij houdt maat, zoodat het toch overwegend zijn groote schoone tijd van Peru blijft, dien hij hartelijk vertelt zonder aanstellerij. Dit 1e deel, van 1903 tot 1905, zijn eerste termijn.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10108 **Kuyper, H. S. S.** **91 : 324**

IN HET LAND VAN GUIDO GEZELLE. — *Zwolle, La Rivière en Voorhoeve, 2e druk, (17 × 11) 346 blz.* *geb. fl. 1,90*

III-P — Het bekende boek, reisschetsen en vertoeven in Vlaanderen en bij Flaminganten, hoofdzakelijk de Verriesten, wemelt inderdaad van levendige waarnemingen, ontdekkingen en lessen, nuttig deze laatste zoo voor Hollanders als voor Vlamingen. Men weze gewaarschuwd voor schr. protestantsche propaganda. En deze na-oorlogsuitgave dikt de nationalistische grootnederlandsche strekking nog fel aan. Maar zij werd geschreven in 1925 en valt wat uit den toon op dit punt; hetzelfde voor de inleiding van G. Gossaert. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10109 **Steenkamp, Th., Sr** **91**

PER FORD NAAR INDIË EN ROND DE WERELD. *Geïll. met 48 platen. — Amersfoort, Melchior, 1932, (19 × 13) 235 blz.* *fl. 2,50; geb. fl. 3,25*

III-IV — Zoowaar geen kleinigheid! En niet louter sportief, maar door iemand die de wereld met eigen oogen wil zien, zooals deze in België rentenierende Hollander er een is. Een filmrol rond den gordel der aarde, rijk aan ervaringen op gebied van banen, tolbureelen, hotels, muntkwesties, veiligheid, zeden, toestanden, merkwaardigheden, waaruit ontegensprekelijk veel te leeren valt. Opgewekte toon, de visu.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10110 **Segers, Arthur** **91 : 266**

◆ CHINA. Het Volk, dagelijksch Leven en Ceremoniën. Met een Inleiding door Jhr Mr F. Beelaerts van Blokland : 1e en 2e Aflevering. *Geïll. met 72 platen. — Antwerpen, De Sikkel, 1932, 5 afl. (25 × 20) 1-48, 49-96 blz.* *elke afl. 72 fr.*

IV — In de eerste aflevering van dit prachtwerk behandelt schrijver nauwkeurig hoe men reist langs hooge bergen of over de hoogvlakte en hoe het er toegaat in de Chineesche herberg waar men eet en rust neemt. Geen enkele eigenaardigheid schijnt ontsnapt te zijn aan den speurgeest van dezen oud-missionaris; en, al zegt hij het nergens, kunnen we ons voorstellen wat een heldenmoed het vergt voor den zendeling uit Europa om zich die zeden en gewoonten die zoo geheel anders zijn dan bij ons, eigen te maken; om Chineesch te worden met de Chineezen. In de tweede aflevering vertelt hij hoe er een Chineesch dorp uitziet, hoe en met welk materiaal de huizen gebouwd worden en hoe er natuurlijk ook het bijgeloof bij te pas komt ; in een volgend hoofdstuk gaat het over den landbouw in China, over landarbeid en werkloon, over zaaitijd en oogstmaand. Ten slotte eigenaardigheden over het Chineesch huwelijk. Vele zeer mooie fotos verklaren den tekst en geven een aanschouwelijk begrip van land en zeden in 't Heilig Rijk. Deze prachtuitgave is bewerkt met eene encyclopedische kennis en met keurige illustraties versierd. Pater Segers vertelt gezellig zoodat 't een lust wordt naar hem te luisteren. FR. CROLS, PR.

10111 **van Ringelestein, D. G. G.; de Jong W. R.** **91 : 26 : 7**

◆ CITTA DEL VATICANO. Een reisverhaal voor de hoogere klassen der lagere Scholen en voor Mulo-Scholen. — *'s-Bosch, Malmberg, 1932, (21 × 14) 156 blz.* *fl, 1,20; 16 fr.*

V — De vele zienswaardigheden, telkens met een kort woordje gepasten uitleg; meer bepaald en meer uitgebreid de hoofdstukken: Vatikaan

en Z. H. de Paus, met het groote oogenblik der audiëntie, en al het trillende Roomsche gevoelsleven in verband daarmee. Het boek, in vorm van een opgewekt studentenverhaal (een beetje druk op z'n Hollandsch, maar in den grond smakelijk), kan dienen als een klaar en goed ineengestoken plan voor 'n vluchtige Rome-reis.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

92. LEVENSBESCHRIJVNGEN — DAGBOEKEN

10112 **Briault, M.** **83.9 : 92 : 91**

◆ LA PRODIGIEUSE VIE DE RENÉ CAILLIÉ ou la Découverte de Tombouctou. *Geïll. dr M. Briault — Paris, Desclée de Brouwer et Cie, 1930, (20 × 14) 161 blz.* *7 Fr. fr.*

V — Over dezen heel interessanten held werden verschillende werken uitgegeven. Dit hier vind ik buitengewoon goed. Het zou in alle schoolboekerijen moeten voorhanden zijn. Het zal iedereen goed doen in aanraking te komen met zulk verheven karakter vol moed en wilskracht. Het schijnt me bijzonder geschikt voor grootere jongens. Heel artistieke illustratie. M. VAN COPPENOLLE

10113 **Dewachter, Richard** **91 : 92.2 : 24**

◆ THERESE NEUMANN, de Bode van Konnersreuth. *Geïll. met 6 platen. — Turnhout, van Mierlo, 1932, (17 × 11) 155 blz.* *gec. 10 fr.*

V — Dewachter is zelf, in de passieweek '31, te Konnersreuth geweest, heeft met Therese, met pastoor Naber, gesproken, maakte tijdens zijn verblijf in dat begenadigde dorp, het bekeeringsproces mee van 'n protestantschen jongen, deed ervaring en menschenstudie op van vele bezoekers, dokumenteerde zich over het Neumann-geval en schreef over dit alles 'n vroom en warmgetint boekje. Hij beoogde niet 'n wetenschappelijk of dogmatisch werk te everen, wél wilde hij 'n kristelijk-geloovig verslag schrijven over zijn eigen bevindingen bij en rond de gestigmatiseerde, 'n verslag dat ook binnen het bereik van den minst-vermogende vallen zou. 't Is een piëteitsvol boekje geworden en, hoe beknopt en tendensloos ook, 'n vrome en goede lektuur voor al wie over het Neumann-geval ook wat anders wil vernemen dan de plus minus sceptische of stug-wetenschappelijke beschouwingen die, de heele wereld door, aan personen en feiten van Konnersreuth werden gewijd. Dewachter's « Therese Neumann » is het sobere en toch boeiende verhaal van een katholiek auteur die met liefde en vertrouwen het wonderlijke gebeuren in den persoon van Thérèse heeft beschouwd, en die z'n ontroerde indrukken meedeelt aan z'n kristen volk.

ANTON VAN DE VELDE

10114 **Fischle, Ernst** **93 : 32 : 91**

ZESTIEN MAANDEN IN GEVANGENSCHAP BIJ CHINEESCHE COMMUNISTEN. *Vert. uit h. Duitsch dr H. J. van der Munnik. Geïll. — Kampen, Kok, 1932, (21 × 15) 178 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,50*

V-P — In Augustus 1929 worden drie protestantsche zendelingen door communisten ontvoerd. Een losprijs van 2 1/2 miljoen dollars wordt geeischt. Ondertusschen moeten de gevangenen van de eene plaats naar de andere vluchten en meestal in jammerlijke omstandigheden leven. De doodsbedreiging is nooit geheel uit de lucht. De bevrijding komt in December 1930. Het boek is een vrij sober verhaal, onderbroken door godvruchtige bespiegelingen. Als document is het voor de Chineesche politieke toestanden zeer eigenaardig. Dr J. A. GORIS

10115 **Haalmeijer, E. J.** **93**
HET INTIEME LEVEN VAN MADAME DU BARRY. *Vert. uit h. Fransch. Geïll. met 9 portretten. — A'dam, De gulden Ster, (21 × 15) 358 blz.* *fl. 4,90*
II — Deze « gedenkschriften » die niet echt zijn en die naar het voorzichtige oordeel van den inleider « ongetwijfeld menigen regel » van de hand van Madame du Barry bevatten, hebben stellig een cultuurhistorische waarde. Wat het moreele en intellectueele gehalte betreft zijn ze maar dunnetjes. Veel prietpraat, een formidabele lichtzinnigheid en een volslagen amoralisme; dat alles voorgebracht op een lichte, charmante manier. Dr J. A. GORIS

10116 **Heijdendal, Felix** **83.9 : 92.8**
◆ HET LEVEN VAN GUIDO GEZELLE AAN DE JEUGD VERTELD. *Geïll. — Leuven, Davidsfonds, (Vergeet-mij-nietje, Nr 7) 1932, (20 × 16) 103 blz.* *11 fr.*
V — Guido Gezelle? Geen kampioen in 't boksen of wielrijden, hoor. Wie hij was? Dat zal Felix Heijdendal eens vertellen aan onze sportieve jeugd. Nou, en hij heeft het netjes verteld. Onze jeugd zàl dit boeiend levensverhaal lezen. En wanneer het daarbij nog voorgehouden wordt, zooals Heijdendal het blijkt te doen, op gepasten toon en wijze, met platen en prenten als deze waarmêe Leo Meurrens dit boek verluchtte, dan wordt het een snoeperij voor de schooljeugd. Zóó leert ze onze grooten kennen en waardeeren, en leert ze meteen hoe men « iemand » wordt. JOZ. DE VOGHT, PR.

10117 **Molenaar, M., M. S. C.** **92.2**
◆ MECHTILD DE BEGIJN. *Geïll. met 8 houtsneden dr R. Rats, o. f. m. — Hilversum, Brand, 1932, (21 × 15) 175 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*
IV — Men begrijpt niet al te best hoe Schr. een Mechtild uitbeeldde zonder een aanzienlijke plaats in te ruimen voor haar mystiek dichtwerk. Zooals het boek nu is, biedt het het levensbeeld van een dier door God geroepen vrouwen die het godsdienstig leven, bepaald dat der geestelijken, opnieuw op peil zouden brengen; daar zijn al de klassieke trekken van zulk een Vita : losrukking uit het alledaagsche, vervulling der bijzondere roeping onder aanwakkering eener- en tegenkanting anderzijds, en bevestiging in hoogeren zielevrede en loutering door lijden. Het zielkundig kommentaar, dat op menige plaats nogal erg diep peilt, wordt met zichtbaar genoegen beoefend : blijkbaar is Schr. erop vooruitgegaan op zijn vroegere werken, en heeft een volleren zwier verkregen, in het voordragen der waarheden en heerlijkheden van het hooger zieleleven, terwijl in de aanschouwelijke deelen de hand ook vaster, nerveuzer is. Over het algemeen : rijper, beheerscht, voller. Nuttige wenken voor het geestelijk leven op onze dagen ontbreken niet. In den houtsnijder P. Rats zit een modern mystiek kunstenaar.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10118 **Rachmanowa, Alja** **93 : 3 : 9**
LIEFDE, TSCHEKA EN DOOD. *Vert. dr S. Eggert. — 's Bosch, Teulings, 1932, (22 × 14) 463 blz.* *fl. 3,50; geb. fl. 4,25*
III-IV* — Zie bespreking onder vlgnr 10033.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 3 ELFDE JAARGANG MAART 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

Van 'n Hamburger die De Man werd in de Nederlandse letteren...

door ANTON VAN DE VELDE

't Zou me niet verwonderen, zagen we op 't laatste oordeel de Hollandse delegasie in smoking, met boord en mansjetten, verschijnen; mogelik biedt zij dan aan Sint Pieter 'n getuigschrift van haar bevoegdheid in eksakte wetenschappen en 'n ortodokse bijbel van de Staten-Generaal. Over sint Pieter's opinie te dier zake durf ik me niet uitspreken — 't is voorbarig —, maar onze Karel van den Oever zaliger (die toch geen triviale « Bels » was) heeft weleer in 'n « Vlaamse spiegel » beelden uit het gesteven noorden opgevangen, waarmee hij, scherp als altijd, onze literatuur ethnologies 'n prettig uur heeft bezorgd. Karel is intussen naar de hemel gegaan; wie weet is z'n Vlaamse humor ook daar, in de gerechtelike zalen, niet toonaangevend geworden? Ach, lieve mensen, aan hen die zich stelselmatig vergapen aan al wat Hollands is — 't overige buitenland blijkt niet zozeer van tel, en waarom? — mocht misschien wel de wenk gegeven zich 'n beetje bewust te blijven van eigen waarde. 't Is fraai en billik, over de eigen grenzen te kijken, te apprécieren wat de buurman verwezenlikt, 't eigen kultuurpeil objektief te meten naar buitenlands peil en niet blind te zijn voor eigen onvolkomenheden, maar 't systematies ach en wee over Vlaamse minderwaardigheid en de quasi-hysteriese vergoding van al wat benoorden de Moerdijk is en wordt gedaan, zijn twee simptomen van ziekelike onevenwichtigheid. Zeg bestendig aan je medemens dat je dwaas en dom bent, je medemens zal er goedschiks van overtuigd geraken. Nogal natuurlik. En, alle

duivels, hebben dan de Vlamingen, tegenover 'n kultuur- inzinking (onze schuld niet, en daar geraken we boven!) niet wat ànders in de schaal te leggen, al was 't maar hun idealisme en energie in de strijd naar kultuur-herovering, hun spontane scheppingskracht, hun onverbasterde ziel, hun trouw aan geloof en zeden en eigen aard, hun ongeprostitueerde begaafdheid en aanleg voor arbeid van geest en vernuft, hun temperament, hun levensoptimisme? Laat de tijd komen waarop de honderdjarige onrecht en verguizing ad patres zijn — en die tijd is nu nabij — dan bouwt Vlaanderen z'n stoutste, virielste bouw en zal de kniezer van heden de hardste jubilator zijn van morgen. En waar schuilt dan de grootste verdienste: bij hen die zelfgenoegzaam, gemakkelik, en zo akkuraat als 'n harde, ronde rijksdaalder, hun ongestoorde gang vermochten te gaan, of bij dezen die met taaie knuisten 'n eewlange nijdige tegenwerking moesten wegboksen en die na zo'n kamp, en brutaal gehandicapt, nog aan slag gaan voor 'n mooi zelfstandigontplooide toekomst?

't Lag op mijn lever, dierbare lezer; des Bösen erlöst, kan ik van wal, eerst met 'n antwoord op uw verwijt van chauvinisme. Onverdiend! Holland is me zo lief als Noorwegen of Zweden of Duitsland of wat daarrond ligt... maar ik ruil m'n Vlaamse wezen niet voor 'n vreemd.

— Zijn er dan geen aanknopingspunten?

— Voorzeker.

— Geen mensen die ons, Vlamingen, naderbij staan dan 't gros van Oranje?

— 't Tegendeel zou onnatuurlik en jammer zijn. Ik wou u juist schrijven over 'n Hollander die in z'n boeken Vlaamser is dan hij wellicht zelf vermoedt.

— De Man?

— Jawel, Herman De Man, eigenlik H. Hamburger. Interesseert het u, 'n paar biografiese dingen van 'm te horen?

« Ik ben geboren in Woerden op 11 Juli 1898 uit Joodsche ouders, » en, na vele omzwervingen woon ik er weer. Als het geboorte-milieu » den mensch in zijn bestemming typeerde, zou ik een zachte roman- » ticus zijn, want mijn vaderhuis stond op de Oude Rijn... Er zitten » grieksigheden in den gevel van dat huis : toch werd de voormalige » zuigeling uit die woning een verfoeier van importstijlen en import- » manieren. » (*)

Welnu, De Man, dàt typeert u zo goed, dat wars-zijn van « importstijlen en manieren », en ik vind dat eenvoudig, konsekwent zichzelfzijn heel wat sterker, zuiverder, eerbiedwaardiger dan 't lonkend lodderogen naar al wat oneigen is. De Man's liefde voor eigen bodem, natuur en volk, is geen ijdele formule. In àl z'n boeken lééft die liefde, 't zij in de epiese taferelen van mens contra natuurkracht, 't zij in de kinderlike opgetogenheid voor simpele bloemen in 'n polderwei, 't zij in de ver-beelding der veelvuldigheid van schoonheidsaspekten in z'n IJselland... Hij is geen literator om de literatuur. De Man meent terecht

HERMAN DE MAN en STIJN STREUVELS

dat 'n schrijver « organisch in de maatschappij thuis hoort », dat de literatuur een maatschappelik doel heeft en « een functie (is) van het alzijdig leven. » Luister hoe edel die belijdenis: « Het doel van het leven is God te dienen en daardoor zalig te worden. De literatuur is er een van de middelen toe, al is 't een zeer gering middel. Literatuur die uit ander doel is ontstaan, is destructief en verziekt. Hoe heerlijk zij

lijke,... als haar ontstaan onzuiver is, dan is haar bestaan het daarmede ook. En waar nu het centrale levensdoel *alle* goede levensfuncties omvat, dùs ook de literatuur, verbeelde men zich nooit, dat literatuur die buiten dat centrale doel om is ontstaan, hoe zij schittere, ook schoon, want waar kan zijn. De literatuur om zichzelfswille is dus niet schoon, maar schijnschoon, want de opperste schoonheid, en meteen de eenige, is gelegen in het reeds genoemde centrale levensdoel. » (*)

Hier is nu geen smoking-scribent aan 't woord, en zeg nu niet dat dit woord — kort na z'n bekering geschreven — zo apostolies klinkt *omdat* het van 'n bekeerling uitgaat. Er was, jàren vóór de grote en definitieve zielskentering, bij De Man steeds die achttien-karaat-oprechtheid die in àl z'n vroeger werk te glanzen ligt, de oprechtheid van gedachte en gevoel zoals die tot uiting kwamen over en voor de Hollandse boer, het eenvoudige landelike leven met z'n wel en wee; de oprechtheid in 't gehecht-zijn aan de oergezonde karakteristieken van z'n boerenvolk en -land. En waarheid blijkt het, in al z'n geschriften, wat hij getuigt: « Nimmer heb ik me van mijn oorspronkelijk onderwerp, het Hollandsche boerenvolk, geheel afgewend. Voor dat boerenvolk voel ik een diepe genegenheid... Ondanks allerlei gescheld op botte, stomme, baatzuchtige boeren, bleef in mij het besef levend, dat toch feitelijk de diepe moreele waarden van ons volk grootendeels door de boeren voor elk nieuw geslacht worden behouden... En verre van er trotsch op te zijn, dat ik de liefde toentertijd ontdekt heb... ben ik verheugd, dat ze bestaat. » (*)

Was, ten andere, die oprechtheid niet 'n noodzakelik, 'n onmisbaar en logies ingredient in De Man's gemoedsleven? Zou iemand zonder die ongerepte oprechtheid de zuivere ekstaze voor 't geschapene én voor de Schepper ondergaan en weergeven? Is die oprechtheid wellicht niet juist hét uitgangspunt geweest voor de ontvankelike Jood, om, langs de kontemplasie van natuur en mens om, logieserwijze naar God te gaan en naar de verdere wederwaardigheden van de bekeringsevolusie? Spreek me van de oprechtheid als van de zeldzame droppel glanzend bloed in de tegenwoordige dorheid van 't wereldhart...

Doch met dié gave alleen zou De Man nog niet de schrijver zijn van vele mooie dingen indien hij meteen niet die vaardigheid van het woord had, dat onopgeschroefde, verder dan 't oppervlak reikende, woord van de geestdriftige minnaar van 't geschapene in al z'n heerlike ritmen en vormen, in z'n vrede en ruwheid, in z'n torment en z'n tederheid, in z'n bestendige deining als 'n zee = droom en refleks van oneindigheid.

Niet dat al de boeken van De Man in 't zelfde diapazon zijn gekomponeerd; evenmin dat hij, alvast in z'n eerste schrijversjaren, niet zou gedaan hebben aan 'n realisme én aan 'n psyco-gepeuter dat 'n paar van z'n werken veel minder genietbaar maakt, maar je delft geen edel metaal zonder onedel erts. De kroes in, jongens; het leven zelf zorgt doorgaans wel voor het scheidingsproses! Ook De Man's leven is

niet bestendig olie en room geweest. Was er geen stoffelike nood, er kwamen àndere dingen kijken, b. v. zoiets als 'n geestelike antitheze vader-moeder, en de weerslag op 't gezinsbestaan. O neen, De Man dramatizeert z'n jeugd niet, maar uit 't weinigje dat we van hem weten, is misschien voldoende af te leiden voor de psycologiese situéring van deze auteur.

Z'n vader was « koopman in ellewaar en passementen »; 't zaakje ging goed, héél goed, maar onbegrijpelik genoeg kreeg vader 't in z'n hoofd ineens uit het fortuinlike Woerden ('n tamelik grote gemeente aan de Oude Rijn) te verhuizen en zich te begraven in Polsbroekerdam. Pa Hamburger vond echter geen rust in z'n niewe gewest; 't gevecht tussen z'n (sosialisties) idealisme en het onontkombare koopmanschap duurde voort. Van daar verbitterde innerlike strijd én terugslag op het gezinsleven, en waar moeder, « 't nuchter burgervrouwtje », bezwaarlik die strijd begrijpen of meeleven kon, kwam er in hun leven, tevens in de ontwikkeling van hun kinderen 'n tweeslachtigheid... Herman getuigt van zichzelf dat hij van beiden iets meedroeg: van moeder de gezonde kijk op wereld en mens, van vader de zoekersneiging, en is het deze niet die de zoon geleidde naar 't ultieme vinden der Waarheid? Herman wou, na de lagere school, goudsmid worden; vader wenste z'n zoon koopman. Nolens volens moest de jongen op stap met 'n kruiwagen vol venterswaar. 't Zaakje ging; de oorlog 14-18 bracht nog meer kans op negosie : dàn voornamelik alles — ook antiek uit vele familiale bezittingen — dat te gelde moest gemaakt in 'n tijd van nood aan klinkende munt. Hamburger junior ging crescendo op in 't Geschaeft, decrescendo door 't gemakkelik verdiende geld: okkazionele vrienden met daarbij horende schulden, en om zich uit de greep los te rukken, trok Herman de wereld in en schreef, waar dan ook, z'n eerste boerenverhalen. Hij werd ten slotte weer geklasseerd burger... in de joernalistiek. Veel goeds weet De Man van dat vak niet te zeggen, maar 't bracht hem toch tot sosiaal evenwicht en tot 'n zuiverder inzicht van sosiale schrijversroeping. Wat voor vele joernalisten *niet* het geval is. Tans is De Man uit dat scribentendom getreden en gaat hij vrij en onafhankelik z'n zelfstandige gang...

Uit z'n aanvangsperiode (rond de jaren 1921-22) kennen we
10119 **Aardebanden, Weideweelde (II), Een Week van groot Gebeuren, Vizioen van Kinderheil...**, 'n quatuor zonder zuivere lijn. Voorname-
10120 lik **Aardebanden** (I) is 'n troebel boek, 'n vreemd ding qua stijl en
10121 personae, 'n niet aanbevelenswaard stuk lektuur. Ook **De Eenzame** (**III-IV**) — 1924 — is 'n neurose-achtig produkt. 't Verhaal van Montijn, 'n fiziek ongunstig bedeelde, die z'n leven slijt onder de stroeve vleugelen van de droge kloek, z'n moeder. Montijn draagt in z'n scheve body 'n gevoelig zieltje met 'n hang naar wat vaag-ontwaarde tederheid, naar wat moois, naar wat liefde, wat menselik geluk, maar 't loopt alles mis, en de eenzaamheid zal dat leven geheel overhuiven zoals de konvensionele vleugelen van moeder kloek. Auskunftlos, of

nee toch: Meneer Montijn vindt z'n soelaas en 'n glimlach in 't bijbeltje dat ie kado kreeg van 'n intussen aan tering gestorven meisje... 'n Magere troost. 't Boek laat 'n indruk na van... ach ja, waarom noemde De Man z'n vader « 'n late Werther »? Hier vloeit die vaderlike invloed tussen de regels door. 't Is niet bepaald ongezonde lektuur, maar voor droomgrage lezers, van 't soort dat zichzelf vereenzelvigt met weemoedige roman-personages, vind ik **De Eenzame** geen geschikte kost.

10122 Daarop volgde in 1924 **Rijshout en Rozen (III)**, in één felle greep 't konflikt tussen 'n Calvinistiese vader, de keiharde hereboer Gadikhorst, en z'n zoon Rijk die wat verder-reikend verlangen heeft dan 't ewige rijshout. Onder de impuls van 'n menslievend botanikus gaat Rijk 'n hang gevoelen naar wetenschap én poëzie in de natuur; hij zal *rozen* kweken... doch piepa is zó stug in konvensie versteven — tot 't inhumane toe — dat hij na 'n langdurig verbaal verzet en wanneer Rijk z'n plan toch doordrijft, de rozenstammen neerhakt en de plantage vernielt. 'n Ongeluk brengt de finale tragiese noot: dood van Rijk op 't ogenblik dat z'n jonge vrouw 't leven schenkt aan hun eerste kind. In dit verhaal, dat gebouwd is op zieletweedracht, schemert reeds iets door van de « niewe » De Man; niet alleen stylisties maar ook geestelik. Hij heeft aandacht gewijd aan 'n konflikt van prinsiepen en 't blijkt genoeg uit de wijze waarop hij de oude Gadikhorst, versteend in Calvinisme, met scherpe, diepdringende ontleding uitbeeldt, hoe de vraag over 't onredelike, leven-en-uitkomstloze, wezen van de Calvinist hem heeft beetgepakt. Dat hij er koel en konsekwent (misschien iets té ekskluzief) over oordeelde, bewijzen deze bladzijden doordringend klaar. Zou De Man geen rozen verkiezen boven 't van geslacht tot geslacht overgeleverde, taaie, kil-doelmatige rijshout? Soms klinkt de Werther er even doorheen; enkele passages van die atmosfeer, àndere die te ruw getekend zijn, motiveren voorbehoud voor onrijpe lezers.

10123 **Van Winter tot Winter (III-83)** — 1925 — is 'n « tranche de vie », tachtig bladzijden mensenleed, of hoe in de ene Winter boer Engel z'n vrouw begraven moet na 'r dodelik kraambed, en hoe hij in 'n andere Winter z'n énige meideken, Maaiken, verliest. Maaiken verdwijnt in de grote, barre wereld, en vader blijft alleen in de koude eenzaamheid. Z'n vrouw verloor hij door de dood; z'n kind door 't vretende leven. Engel's bezit van deze aarde is kil verstorven als 't ingesneewde land met lichtloze einder. 'k Zou dit boekje niet anders kunnen noemen dan 'n intermezzo zonder ander belang dan het literaire. Of is 't een kortstondig treuzelen van 'n ontspannen hart dat van
10124 spanning moe is? Hoe 't zij, in **Het wassende Water (III)**, zit De Man als 'n Colléone weer sterk in 't zadel. Dat boek werd anno 1927 door de « Maatschappij der Nederlandsche letterkunde » bekroond en die onderscheiding was verdiend. Maar buiten die literaire voldoening is er 'n àndere die *ons* nader staat, de vaststelling namelik dat De Man in Gieljan Beyen, de held van dit verhaal, de God-en-liefde-zoeker

uitbeeldt, een die niet langer plooien kan naar 't protestantse gezag van z'n moeder en naar de verengde dominee-kerk. Breed-uit wil hij leven met al de krachten van verstand en gevoel, uitleven boven 't klein gepeuter van het stroeve gewest. Weg met de ooglappen! Er zwelt in dat boek 'n kracht van mens in natuur, 'n kracht van ziel in mens, 'n vechten van 't ene tegen 't andere. Gieljan Beyen is 'n gestalte van haast heroïese faktuur... Hij overwint niet gehéél, maar voor hem is de klacht: « och, Heer, wijst mijn den weg! » de verlossende kreet die de poort moet openen van 's Heren milde ontfermende warande. Is die Gieljan niet de voorloper geweest van Chris, die andere klepper uit **Maria en haar Timmerman?** 'k Zou durven beweren dat zij, geestelik, halfbroers zijn, maar over Chris zeg ik u straks wat meer.

Illustratie uit « Maria en haar Timmerman »
door Ninaber van Eyben

10125 In 1926 verscheen **Jan Allemachtig en andere verhalen (IV).** Des contes du terroir, maar wat 'n vakmanschap is De Man eigen geworden. Deze korte verhalen doen je 'n wereld kennen, met dagelikse typen en toestanden, doch de kennis zit 'm dees reis in de voêring van het leven. De pen van De Man raakt hier de binnenste roerselen van de alledagmens aan, zó sekuur als in het **Wassende Water,** maar minder insistérend vermits het slechts schetsen van « gevallen » zijn, even opduikend uit de nevel van 't vlietende bestaan. Ook in déze verhalen buigt De Man zich, zonder jeremiaden maar deernisvol, over z'n pasienten. Hij heeft ze te pakken, de Jan's, de Bart's, de Aantje's,

Driek's, Siem's, Nel's, kortom dat gekondenseerd stukje gemeenschap van polder en IJsel... en voert ze tot u met hun sappig dialekt en hun kleurige karakteristieken.

10126 Over **Hollanders, komt naar het Water (V),** 'n boeksken dat blijkbaar in opdracht van de « Reederij op de Lek » geschreven werd en dat fris, bijna juichend, getuigt voor de schoonheden van het Lekker land- en waterschap (De Manként z'n streek en weet als niet een over haar te praten), komen we
10127 tot **Meester Lampelaar e. a. verhalen (III),** die, zo niet literair, dan toch ideëel 'n sitlstand betekenen in De Man's oeuvre, doch wat 'n heropleving vinden we dadelik daarna
10128 in **De kleine Wereld (III-IV),** het verhaal der ééndagsreis van twee vagebonden, mitsgaders hun ervaringen, hun filozofie en de typen van alle slag uit hun klein-afgebakende, wonderlike wereld. Het is 'n kostelik en — ware 't nog nodig — 'n boek dat ons overtuigt van De Man's groot, onverbasterd schrijverstalent. Je moet literair én menselik op je poten staan om — zonder één verzwakking — 250 blz. proza te wijden aan de perijkelen van één etmaal zwerversleven van twee boeven. Voor dat tweetal, Chef en Jochem, heb ik meer dankbaar respekt dan voor hun kornuiten Suskewiet en Schrobber in hun Lierse vagabondéring, want de wijsgerigheid van De Man is, in de mond van z'n duo, heel wat minder melo en oppervlak dan in Timmerman's driekoningen-helden, waarmee 'k maar beklemtonen wil dat De Man géén smoking-Hollander is... en dat er in IJselland minstens evenveel humor zit als aan de boorden van de Nethe. Wie 'n plezant stuk leven wil lezen, neme **De kleine wereld,** en 'k garandeer dat die lektuur het stroefste lezershoofd 'n paar uur glunderen doet!

Illustratie uit « Maria en haar Timmerman » door Ninaber van Eyben

En zo hebben we De Man ongeveer op de voet gevolgd, en zo is hij doorheen leven en werk geëvolueerd naar dat heerlike van z'n
10129 bekering en het unisono-heerlike boek **Maria en haar Timmerman** (IV)
◆ dat onlangs in « Boekengids » uitvoerig besproken werd en waarover mij dus slechts luttel te zeggen blijft. Ik wou alleen sinjaleren dat Annie Salomons, in 'n geestdriftige recensie, dit boek beschouwt als 'n tegenvoeter van **Pallieter,** en 'k wou meteen zeggen dat ik die mening onderlijn als die van 'n vrouw die voorzeker niet lichtvaardig die paralleel getrokken heeft, en 'k wou finaal nog zeggen dat er voor de katoliek geen tijd meer is, geen mogelikheid, geen toelaatbaarheid (vergeef me 't lelike woord) voor het soort pantheïsme dat Noord en Zuid al te lang in de ban van z'n oppervlakkige levensvreugde heeft gekneld. Het is niet *omdat* 'n auteur van Joodse Hamburger Katolieke De Man is geworden dat we z'n jongste boek met trots en blijheid begroeten; evenmin *omdat* dit boek het rezultaat is, de voorziene uitkomst van veel innerlike struggle; wij juichen omdat het 'n unicum is in onze katolieke roman-literatuur, omdat het kan gelden als het eindelik geleverd bewijs dat de katolieke roman tevens 'n kunstwerk kan zijn, en als de eindelik gevonden norm van zo'n werk dat méér dan ooit nodig is — roepend nodig — in ons treurig-dekadent avendland. En indien we, als katolieken, zo graag de broederlike akkolade gunnen en 't ontroerde welkomwoord aan de niewe frater in onze grote gemeenschap, dan is 't voornamelik omdat hij dadelik z'n plicht van R. K. auteur begrepen heeft, de plicht van apostelwerk dat nobel gediend wordt met 'n bloeiende, gerijpte, ideaal-sterke kunst, de plicht van de enkeling-vinder tegenover de zoekende en dolende wereld. Dat zij die smalen op de katolieke roman wijl « onmogelik » of « esthetics niet te verantwoorden », **Maria en haar Timmerman** lezen en eerlik aanvaarden als 'n bewijs dat hun vooringenomenheid totaal ontzenuwt. Hier is geen « Neue Sachlichkeit » aan 't woord; hier spreekt, leeft, vecht, overwint de « *Ewige* Sachlichkeit » die vóór en boven alles wet en inspirasiebron moet zijn, niet alleen voor de bekeerling, maar even goed en noodzakelik voor allen die weten dat God is de unieke eigenaar van hun gaven, en dat de gemeenschap recht heeft op 't vruchtgebruik daarvan.

Nu dat God's sinjaal voor De Man op « veilig » staat, wens ik deze broeder in geloof en letteren alle heil en verdere zegen. Mocht hij nog heel wat schrijven zo rein en schoon als z'n **Maria,** zo humaan-vechtend en bovennatuurlik gesterkt als **haar timmerman,** zo stijlstevig en zielsdiep, zo glorieus rijzend, zo geestdriftig katoliek als dit énige dappere boek van algemeen-menselike strijd en begenadigde overwinning. De Man, *gij* hoort niet thuis in de boord-en-mansjet-delegasie waarover hier werd gerept, maar de sympathie van sint Pieter en die van katoliek Vlaanderen is u verzekerd, want gij zijt 'n levenskrachtige uitzondering in de muffe literaire kongregasie van 't zeer ortodokse Noorden, en al beschouwen de meeste uwer landgenoten Vlaanderen nog steeds als 'n

soort meelijwekkende negorij, dan moge onze geestdrift voor uw werk u overtuigen dat het gros der Vlamingen de rozen weet te onderscheiden van het rijshout of, om het met Chris' vokabulair te zeggen : dat de Vlamingen « verdomd veel houen » van Maria... en van haar geestelike vader.

Bibliografie van Herman De Man

AARDEBANDEN. — A'dam, P. N. van Kampen, 1922, fl. 2,50; geb. fl. 3,25 — I, 83. (Rec. 10.120)

WEIDEWEELDE. Een Vertelling uit het Leven van Sander Goegebuur. — A'dam, P. N. van Kampen, 1923, 2 dln, 180, 161 blz., fl. 4,50; geb. fl. 5,50 — II, 83. (Rec. 10.119)

DE EENZAME. Een Vertelling uit het Leven van Hubert Montijn. — Den Haag, Prometheus, 1924, (21 × 15) 201 blz., fl. 2,50; geb. fl. 3,25 — III-IV, 83.1. (Rec. 10.121)

RIJSHOUT EN ROZEN. — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1924, 353 blz., fl. 3,90; geb. fl. 4,90; 1928, 2e druk, 377 blz., fl. 2,50; geb. fl. 3,25 -- III, 83.1. (Rec. 1907, 10 122)

VAN WINTER TOT WINTER. — Edam, De klyne Librye, 1926, 79 blz., fl. 0,70; geb. fl. 1,20 — III, 83. (Rec. 10 123)

HET WASSENDE WATER. — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1925, fl. 3,50; geb. fl. 4,50; 1927/1930, 2e-9e druk; 1931, 10e en 11e druk, 241 blz., fl. 2; geb. fl. 2,90 — III, 83,1. (Rec. 10.124)

JAN ALLEMACHTIG en enkele andere Verhalen. — Utrecht, Bruna, 1927, (21 × 15), 160 blz., fl. 1,90; geb. fl. 2,75 — IV, 83.8. (Rec. 10.125)

HOLLANDERS, KOMT NAAR HET WATER. Geïll. — Slikkerveer, Reederij op de Lek, 1926, (19 × 13) 54 blz. — V, 83 : 91. (Rec. 10.126)

MEESTER LAMPELAAR. — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1930, (19 × 13) 281 blz., fl. 2,50; geb. fl. 3,50 — III, 83.8. (Rec. 10.127)

DE KLEINE WERELD. Een Bedelaarsroman. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, 1932, 1e en 2e druk, 250 blz., fl. 2,90; geb. fl. 3,90 — III-IV, 83. (Rec. 9948, 10.128)

MARIA EN HAAR TIMMERMAN. Geïll. dr A. C. Ninaber van Eyben. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale; 's-Bosch, Teulings, 1932 (18 × 12) 239 blz., 33 fr.; geb. 44 fr. — IV, †, 83.1:2. (Rec. 9948bis, 10.129)

(*) Uit « Poging tot Levensschets » door H. De Man in « De Roep der Velden ».

Losse Gedachten over Jeugdlektuur

Het zit allang in mij dat ik iets zou schrijven over het kinderboek. Een jaar of acht geleden had ik met jeugdigen ijver een plan klaargekregen voor een uitgebreide studie over het probleem der jeugdlektuur: gaandeweg ben ik precies voldoende zekerheden kwijtgeraakt en heb ik genoeg scepticisme opgedaan om dit opzet te zien ineenschrompelen tot een paar standpunten en inzichten die ik met het oog op de aanstaande wintersche kinderfeesten en geschenk-gelegenheden, en niet minder met het oog op de karrevrachten jeugdlektuur die door handige uitgevers elk winterseizoen op de markt worden gesmeten, in dit nummer wensch voorop te stellen. Een stuk of wat jeugdboeken die ik enkele maanden terug van Boekengids ter bespreking ontving zijn hiertoe een geschikte aanleiding.

Hierbij dan die vaststellingen:

Ten eerste: er is geen afdeeling in wat we voor 't gemak zullen

Illustratie uit « Kop » van A. van de Velde door Chr. van de Plas

heeten: de Nederlandsche schoone letteren, die zoo bespottelijk stiefmoederlijk behandeld is door de Nederlandsche auteurs, als het jeugdboek. Waarom? Het kinderboek werd in het Duitsch, het Engelsch, het Deensch, het Fransch het Italiaansch geschreven door figuren uit de wereldliteratuur. In Noord-Nederland door allerlei vlijtige school meesters, nonnetjes en dames die niets bepaald om handen hebben bij wijze van handwerkje. In Vlaanderen zijn we grootendeels nog wel zóó dat we liefst niet iets schrijven waar we niet speciaal in thuis zijn.

Er is ten tweede geen genre waarin meer gesjacherd en geknoeid werd door het mercantilisme der uitgevers. Een prettig bandje in vierkleurendruk, een aanlokkende titel vol beloften, zwaar papier met groote letter, een schetterend prospektus — en klaar is Kees. Een gulden negentig genaaid, mijnheer, en twee vijftig gebonden!

Er is geen faktor in de opvoeding waarin zoozeer gespot werd en wordt met de meest elementaire beginselen der opvoedkunde, der jeugdbeweging, der wellevendheid, der juiste verhouding tot gezagdragers, als het kinderboek. Dat is drie.

En vier, zijnde het besluit van een, twee en drie: vijf en tachtig procent der jeugdboeken in Nederland en Vlaanderen, zijn precies goed genoeg om er een grooten brandstapel mee aan te leggen. Wie naam en titels van deze 85 °/o wil kennen kan ze bij me krijgen.

Ik stel dus vast dat: 1) het overgroot aantal der Nederlandsche kinder- en jeugdboeken slecht en slordig geschreven is, zoo slordig dat ze een bespotting zijn van den meest elementairen goeden smaak en stijl; dat 2) de uitgevers geen voldoende ernstige eischen stellen aan het kinderboek en maar luk-raak uitgeven wat ze in handen krijgen: alles is goed genoeg voor het kind; de ouders en kadeautjes-gevende tantes zijn op dit punt evenmin kritisch aangelegd, en koopen een jeugdboek, afgaande op het vroolijk plaatje van den omslag en een inslaanden titel; dat 3) voor een groot deel het kinderboek in Nederland paedagogisch minderwaardig is: de auteurs vleien het kind — het gaat er immers om gekocht te worden, en dus om de sympathie en het sukses! — ik zeg dus: de auteurs vleien het kind, de schooljongen, het bakvischje. Het is een eindelooze reeks kwajongensstreken, meesters- en meesteressengeplaag, « prettig » uit logeeren gaan, dubieuze kletspartijtjes van meisjes ondereen; vrijagies onder H.B.S.-sers, vakantiedagen zonder relief, z. g. avontuurlijke, honderdmaal herhaalde escapades van jongens

Illustratie uit « Kop » van Anton van de Velde door Chr. van de Plas

die zich een dagje vrijgevochten hebben, etcetera. Het is alles onzeggelijk onwaar, onjong (de belachelijke en stupiede manie van grootemenschen die uit stiel jongensgrappen gaan bedenken!) onpaedagogisch en oninteressant. Hoe die menschen het aan boord leggen om die kinderboeken te schrijven? Ik stel het mij zóó voor: ge bedenkt een titel en ge hebt meteen een thema. Onder de hand krijgt ge daar wel een vijftigtal bladzijden over vol, en de groote lettertype en het dikke drukkerspapier zorgen er verder wel voor dat het een fatsoenlijk boek wordt. Zoo worden geboren: « Jet en haar Vriendinnen »; « De Vakantie van twee H. B. S.sers »; « Henk's reis naar den Oost »; « De Club van zeven Fietsers ». (Ja, dat lijken heusche titels te zijn, al zijn 't ook maar bedenksels van mij).

Ik konstateer dus ten 4e en ten slotte dat we bezig zijn ons te laten overspoelen met een stortzee onbenullige, onpaedagogische, onkinderlijke massa kinder- en jeugdboeken, daar waar we er allen roerend over ééns zijn, dat het kinderboek een faktor van onschatbare beteekenis is in het jeugdleven en de vorming van het kind.

Wat doen wij tegenover dit kwaad? Koopen! Ik merk het aan de vitrines onzer boekhandels bij het begin van het verlof, tegen St Niklaas en Kerstmis. Reizigers loopen de boekwinkels plat om Vlaanderen te bewerken als afzetterrein van de produkten der Nederlandsche uitgeverij van jeugdboeken, en Mijnheer X., Y. en Z. hun knoeiwerk voort te laten zetten. Wij, die voor een overgroot deel aangewezen zijn op de Nederlandsche uitgeverij, laten onze kinderen via het neutrale of protestantsche kinderboek, verknoeien — nog gezwegen van de onverdraaglijke kletsatmosfeer en de absolute afwezigheid van levensernst en idealisme die, als we die boeken mogen gelooven, in de Hollandsche middelbare onderwijsinrichtingen heerschen. Onze jeugd in Vlaanderen is God zij gedankt nog te goed voor die zinlooze zoogenaamde avonturen, die kletspartijtjes, dit geflirt van snotneuzen ondereen die zestien oud al auto rijden en elkaar aan de school afhalen, tennissen en grootemenschen-praat verkoopen, en blijkbaar absoluut buiten elk bovennatuurlijk levensbewustzijn staan, mitsgaders een paar zoontjes van den dominee die gewoonlijk de grootste schavuiten van het dorp blijken te zijn. Was het nog de frissche avontuurlijkheid van wandeltochten, de romantiek van het trekken, de machtige impuls der optimistische jeugdbeweging, — want ook die jeugd leeft en strijdt in Nederland,

vooral in katholieke milieu's Het lijkt echter een vooropgezet standpunt, systematisch die jeugd op den voorgrond te willen stellen die het materialisme, de dekadentie, de beginselloosheid, de genotskultuur voortzetten van het oudere, stervende geslacht dat in hoofdzaak verantwoordelijk is voor de instorting onzer beschaving.

Voor ééns wil ik schoolmeesteren en na mijn betoog in drie punten de konklusie der praktijk vooropstellen. Vooreerst : wie een kinderboek koopt moet uit zijn oogen zien en alvast ruim zoo'n scherpe eischen stellen aan de lektuur van het kind als aan zijn eigen lektuur. Ten tweede bij voorkeur die Nederlandsche boeken koopen die door het stempel van den keurraad althans een zedelijke en godsdienstige waarborg bieden. Ten derde in eerste plaats onze aandacht laten gaan tot het Vlaamsche kinderboek dat uit den aard van de zaak direkter spreekt tot de Vlaamsche jeugd en minder gemakkelijk neutraal-oppervlakkig of protestantsch gekleurd is. Zelfs bij bepaald katholieke of als dusdanig gereputeerde boeken nog uit de oogen zien dat ze wat de kinderboeken betreft niet eenzijdig geörienteerd zijn naar verbeelding en fantasie, en voor het jeugdboek dat het niet zinloos avontuurlijk zij; — het euvel van de meeste padvindersboeken. Werken van **Lavki, Anton van de Velde** en **Kiroul** verdienen in Vlaanderen alvast een grooter aandacht en verspreiding dan ze thans genieten.

Het weze een wachtwoord : uitzien bij het koopen van boeken voor uw kinderen: ze zijn van niet minder groot belang dan hun kameraadjes — dan hun school zelfs!

ERNEST VANDER HALLEN

HOEKJE VAN DEN BIBLIOTHECARIS

Examen voor Kandidaat-Bibliothecarissen te Antwerpen

Naar aanleiding van den Opleidingscursus, ingericht door de zorgen van het Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen en gegeven te Antwerpen door Eerw. Heer Baers, zal vermoedelijk in den oop der maand Mei een juryzitting plaats hebben.

De kandidaat-bibliothecarissen die bij deze gelegenheid wenschen te Antwerpen het examen af te leggen tot het bekomen van het officieel getuigschrift van bekwaamheid, kunnen zich hiertoe laten inschrijven bij den Dienst der Openbare Boekerijen, 52, Regentlaan, Brussel, mits storting op postcheckrekening 718.35 van het bedrag verschuldigd voor inschrijving, nl. 25 fr.

Op de keerzijde van het stortingsbulletin te vermelden, naam, voornamen, adres van den kandidaat en « Examen voor bibliothecarissen te *Antwerpen* ».

De belangstellenden die geen gelegenheid hadden om een mondelingen cursus te volgen, kunnen eventueel de gedrukte lesteksten met korten inhoud der stof, voor het examen opgelegd, bekomen bij het Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen te Antwerpen, tegen **den prijs van 50 fr.**

Over Letterkundige en Kultuurgeschiedenis

door Prof. Dr Kan. A. BOON

Reeds meermalen werd door gezaghebbende Vlaamsche critici de klacht geuit dat onze letterkunde sinds een paar jaren teekenen vertoont van bloedarmoede. Zoowel voor tooneel en poëzie als voor onze vertelkunst zitten we in de zeven magere jaren. Als we einde December het literair bilan afsluiten en de wezenlijke winsten samentellen, dan blijft er niet veel zaaks over. En het eigenaardigste van het geval is wel dat er van de groote leidende figuren maar zelden nog iets op de markt komt.

Daartegenover stijgt met het jaar de voortbrengst op het gebied van het letterkundig essay, van de literatuur- en kultuurgeschiedenis. Om bij den oogst van de laatste maanden te blijven : een tweede bundel *Studiën en Lezingen* van Jules Persijn, een vijfde bundel *Litteraire Profielen* van Joris Eeckhout, het even rijk gedocumenteerd als geïllustreerd *Brabant in 't Verweer* van Maurits Sabbe, de drie deelen van de degelijke en breed-uitgewerkte studie van Zuster Maria Meertens over de *Godsvrucht in de Nederlanden naar handschriften van gebedenboeken uit de 15e eeuw*, *Ruusbroec de Wonderbare* in de Keurreeks van het Davidsfonds, een waardig tegenhanger van den *Ruusbroecbundel* uitgegeven door het Kompas, *Periscoop* van Arthur Cornette, de pas verschenen studies over *Streuvels* door Filip De Pillecijn, en over *Pol De Mont* door Dr Meir... Een greep eenvoudig op het geheugen af, van hetgeen ons werd aangeboden. Voeg daarbij de jubileum-uitgaven van Gezelle en Ruusbroec, en menig ander blijvend werk op geschiedkundig en wetenschappelijk gebied, alle getuigen van den gestadigen en sterken vooruitgang van de Vlaamsche kultuur en van de Vlaamsche wetenschap.

Of dat misschien geen veeg teeken is voor de scheppende letterkunde? Chi lo sa! Volgens sommigen is de Noord-Nederlandsche letterkunde den dam afgegaan sedert ze in al die geleerdheid verstrikt geraakte, en haar onbevangenheid en natuurlijkheid, noodig voor spontaan scheppend werk, bij al die beredeneerde wijsheid er bij in schoot. Zal het ook bij ons zoo afloopen?

Laten we bij dit vraagstuk niet langer stilstaan en maar liever aan een paar der laatst verschenen studies onze aandacht wijden.

10130 **Stijn Streuvels en zijn Werk (IV)** dr F. De Pillecijn (1) is 'n getuigenis van liefdevolle waardeering. Waar in den laatsten tijd een minder
◆ gunstig oordeel gestreken werd over het na-oorlogsch werk van den W-Vl. Meester en over zijn kunst in 't algemeen, tracht De Pillecijn tot een juister en rechtvaardiger begrip door te dringen van den zoo verscheiden als omvangrijken letterkundigen arbeid van Streuvels en van het essentieele wezen van zijn kunst. Een eerste hoofdstuk : Van Frank Lateur tot Stijn Streuvels, verhaalt den spontanen groei van den schoolknaap en bakker-boekenliefhebber tot den schrijver van *Lenteleven*. Het tweede : Het werk van Streuvels, is een uitvoerig chronologisch overzicht, met bespreking en karakterizeering van ieder werk. Drie perioden : de sombere, pessimistische te Avelgem, met als hoogtepunt *Langs de Wegen ;* de mildere te

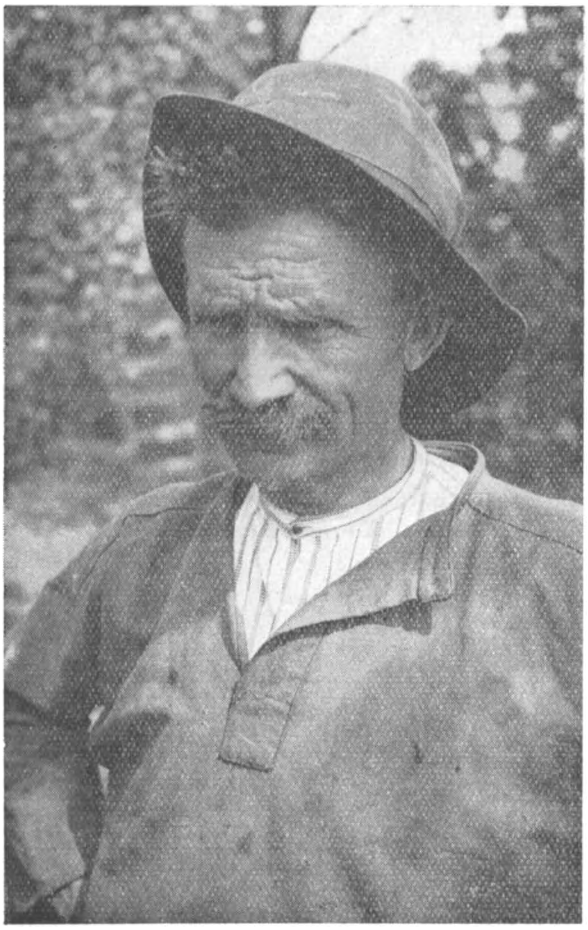

(1) Tielt, Lannoo, 1932, (22 × 17) 202 blz. 30 fr., geb. 44 fr.

De clichés als illustratie van deze bijdrage opgenomen zijn ontleend aan het besproken werk en werden vriendelijk door den uitgever ter beschikking gesteld van ons tijdschrift.

Ingoygem, met *De Vlaschaard* en *Dorpslucht;* de na-oorlogsche met *Leven en Dood in den Ast* en *Alma*. Het derde : De Kunst van Streuvels, graaft naar het persoonlijke en essentieele in zijn oeuvre. Niet het specifiek realistische en min of meer romantisch-naturalistische dat in

zijn eerste verhalen zoo vreemd aandoet en hem oneigen is; niet het decoratieve van de natuur als kader van het gebeuren; maar het verheven realisme dat met land en weer vergroeid is, de innige samenhang van het menschelijke met land en weer, de hardnekkige, neerdrukkende strijd van den landbouwer-proletariër tegen de onbarmhartige natuur en de ondankbare aarde, de mensch in het cosmisch geheel als element opgenomen. Geen strijd van mensch tegen mensch — waar dat soms wel gebeurt geschiedt het in den dienst van de aarde — geen strijd van klas tegen klas, maar tegen de onregeerbare machten van het heelal. Dat de sexueele of godsdienstige motieven zoo lang verwaarloosd werden ligt hem dus in den aard van het werk.

Ten slotte wijdt De Pillecijn enkele al te vluchtige beschouwingen aan taal en stijl. Het zou een wonder zijn, moest iedereen het met ieder der uitspraken en motiveeringen van De Pillecijn roerend eens wezen. Wat zou het? In alle geval staan we hier voor een liefdevolle, soms wat eenzijdige poging, om in onze letterkundige geschiedenis der dertig laatste jaren meer eere te geven wien eere toekomt. — Eigenaardig maar mooi uitgegeven, met een volgens sommigen al te uitbundige en zelfs overbodige weelde van allerlei platen. Mij hinderen ze niet: integendeel! Ze zijn veeleer zeer belangrijke « menschelijke dokumenten ».

10131 Van Joris Eeckhout verscheen een vijfde bundel **Litteraire**
◆ **Profielen (V)** (1). Een bonte inhoud : Stijn Streuvels (over zijn naoorlogsch werk, lovend en polemisch tegen Dr Moller e. a.); Felix

(1) Vanmelle, Gent, 1932, (20 + 16) 167 blz.

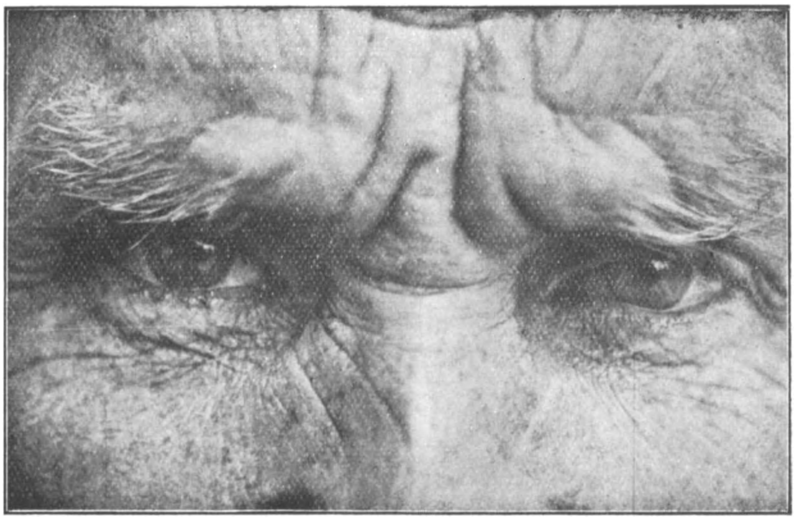

Timmermans (over zijn Franciscus-literatuur: « de Pallieter-periode heeft T. definitief achter den rug: eenvoudig omdat Pallieter psychisch in hem niet langer leeft »); Hugo Verriest (zijn kultureele rol, met opgave van al zijn bijdragen in « *De nieuwe Tijd* »; Stefan George (naar aanleiding van een lijvige studie van Friedrich Wolters; er wordt o. a. gewezen op de betrekkingen van den Duitschen symbolist met « onze » letterkundigen, inzonderheid op zijn verwantschap met Albert Verwey); James Joyce (schrijver van een Engelschen onderbewustzijns-roman *Ulysses*); Godfried Hermans (vooral over zijn rol in *Jong Dietschland*); René De Clerq (over Harmen Riels. Loont het nog wel de moeite om dat steendood misbaksel van 1913 weer kunstmatig leven in te blazen?); Camille Melloy (een' Fransch-schrijvend priester-dichter uit het hartje van Vlaanderen, prijswinnaar in 1930 van « le prix de poésie spiritualiste »). Hoe zijn al die menschen hier toch bij malkaar verzeild? — Wat we in een vroegere studie over Joris Eeckhout (*Boekengids* Juni '27) reeds schreven geldt nog voor dezen bundel: « hetzelfde aandachtig ontleden en liefdevol beschouwen van het kunstwerk, hetzelfde doordringen tot en doorgronden van geest en gemoed en persoonlijkheid van den schrijver. » Wie aan de hand van dezen gids toppen en hoogten bestijgt, krijgt een dieper en ruimer inzicht. Ook de bouw van de essays heeft er bij gewonnen: meer eenheid. Buiten een paar buitenissige « geleerdheden » (als b. v. het sommaire en onvolledige overzicht van buitenlandsche kinderpsychologie, blz. 9) en overtollige citaten en parallellen, zeer vlot geschreven.

Joris EECKHOUT

10132 **Periscoop I: Letterkundige Critieken en Beschouwingen (IV)** door Mr A. H. CORNETTE (1), met inleiding van Emmanuel De Bom,

dient als hoofdschotel het verslag op, dat hij als secretaris van de Jury voor den Staatsprijskamp in de Vlaamsche Letterkunde van het 13e en 14e tijdperk (1910-17) in 1920 opstelde. Een merkwaardig en diepgaand overzicht van stroomingen, werken en schrijvers over een vruchtbare periode van acht jaar.

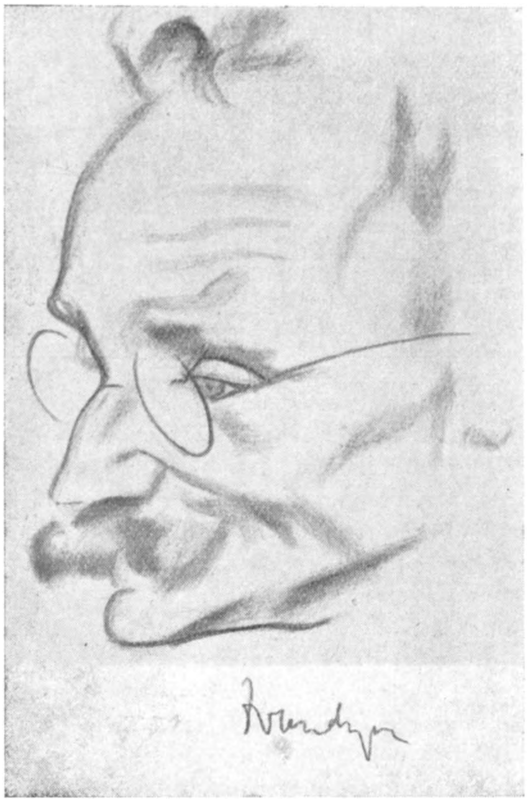

Zeer raak worden dikwijls hoedanigheden en gebreken van ieder in 't bijzonder en van den globalen literairen arbeid getypeerd. Daarom verdient de schrijver een pluimpje, dat hij dit belangrijk stuk dat in de kolommen van het Staatsblad verstoken zat, weer heeft opgedolven. — De overige drie-vierden van den bundel bevatten opstellen die geschreven werden van 1921 tot heden : een paar voordrachten (over Jan Van Beers, Pol de Mont, De Schelde in het Proza) een uitvoerige studie over *Henri Brulard* van Stendhal, een goeie vijftigtal korte recensies van Vlaamsch werk. — Cornette weet over ieder boek een eigen meening te verkondigen: hij zegt het geestig en pittig, met hier en daar een kwajongeschen schalkschheid. Buiten zijn esthetische criteria laat hij zich leiden door zijn vrijzinnige, dilettantische Boomgaard-levensbeschouwing, zoodat hij het soms met « catholieke » schrijvers wat aan het stokje heeft. Niet erg, hoor : Cornette blijkt en blijft altijd een gentleman. Maar dan komen hem toch wel dingetjes uit de pen die niet wel overdacht zijn, als b. v. zijn smalende uiting over Kardinaal Newman, dien hij waarschijnlijk maar van heel verre kent. — Voor 't overige zeer aangename en aanbevelingswaardige lektuur van een zeer belezen, smaakvol en persoonlijk kritikus : aanbevolen aan allen die zich met onze hedendaagsche letterkunde onledig houden.

(1) Antwerpen, Nederlandsche Boekhandel, Eerste Deel, 1932, (22 X 18) 252 blz., 35 fr.

Ten slotte, een degelijke en frissche studie van kunst- en kultuurhistorischen aard, waar de schrijver voor enkele weken zijn doctorstitel mee verwierf aan de Leuvensche Fakulteit in de Wijsbegeerte en Letteren.

Voor het kunstminnend publiek is PATER Dr A. STUBBE geen onbekende meer. Met een rijp-doordachte en zwierig-geschreven Rubens verdiende hij jaren geleden zijn eerste sporen. Zijn studie over Permeke in de Keurreeks van het Davidsfonds was een daad van jongen durf en geestdrift, waarvoor hij door zijn inleider Prof. Vermeylen hartelijk geluk werd gewenscht.

10133 ◆ In zijn doctoraal proefschrift: **Naturalistisch of Mystiek? (V)** *Het Probleem der Renaissance als aanleiding tot het Probleem der Barok*, (*) stelt hij zich tot taak de omstreden twistvraag over den eigenlijken aard van Renaissance en Barok aan een nieuw onderzoek te onderwerpen en de even talrijke als wijd uiteenloopende meeningen van kunsthistorici uit alle landen en alle richtingen aan de feiten te toetsen.

Met de Hervorming en de katholieke Tegenhervorming in de 16e eeuw trad de godsdienst op den voorgrond: hij beheerscht de politiek, de literatuur, de wetenschap, en teekent op het aanschijn dier eeuw het merkteeken der godsdienstige exaltatie. Is dat nu een voorbijgaand verschijnsel geweest of een overrompelende vloed die ook de eerstvolgende eeuwen overstroomt? Welke stempel heeft de Renaissance geslagen op het godsdienstig leven van dien tijd? Is er een radikale breuk geweest met den mystieken geest der middeleeuwen, en hoe is de vervreemding ontstaan, de kloof immer verbreed? Was de wereldbeschouwing die de Renaissance huldigde bij allen en overal een gansch tegenstrijdige tegenover die der middeleeuwen? Vindt men in de kunst van dien tijd een oprecht kristelijken zuurdeesem, of ten minste eenige kristelijke bestanddeelen? Al vragen die in zeer verschillenden zin beantwoord werden en waar de schrijver in de vier hoofdstukken van dit eerste deel een door de feiten gestaafd antwoord voor tracht te vinden, of althans, door een persoonlijke verklaring van gekende feiten en algemeen aanvaarde stijl- en tijdskarakteristieken, sommige aspecten van deze zoo belangrijke vraagstelling duidelijker tracht te belichten dan tot nog toe het geval was.

Het tweede deel handelt over het karakter der Barok: hier ook wordt het driedubbel probleem: godsdienstig, kultuur- en kunsthistorisch, weer scherp gesteld. Wordt de Barok door een mystieke gedachte opnieuw geleid of is ze niets anders dan een voortzetting van het naturalistisch ideaal der Renaissance? Is de bloei van de Barokkunst in zoo veel katholieke landen en door zooveel katholieke kunstenaars geen bewijs voor haar bovennatuurlijk karakter? Door het nauwkeurig ontleden van den tijdgeest, van de mentaliteit en de werken, inzonderheid van de iconografie, der kunstenaars, komt Pater Stubbe, in tegenstelling met tal vooraanstaande geschiedschrijvers tot het besluit, dat de

(*) Leuven, Uystspruyt, 1933 (26 × 17) 258 blz. 50 fr.

dominante van heel dat tijdperk geen herleving van het kristelijk ideaal kan geweest zijn.

In een laatste, wel ietwat buitenissig hoofdstuk, onderzoekt schrijver de gevolgen van de Barok voor de kultuureenheid van het Westen: vervreemding van de leiders en van de massa van alle godsdienstige gedachte, verheidensching van kultuur en leven met zijn noodlottigen nasleep op allerlei gebied, als levensmoe scepticisme en algemeene geestesverwarring, binnenlandsche en internationale ontreddering, hopelooze wanstaltigheid van het moderne wereldkapitalisme. Daar staat dan de Kerk tegenover, thans los van alle politieke macht, maar met haar innerlijke vitaliteit. Wat zal de uitkomst zijn van dien strijd?

Uit de bondige opgave van enkele vragen die Pater Stubbe behandelt, blijkt voldoende dat we hier een studie bezitten die het aandurft twee groote geestesstroomingen uit de moderne tijden in hun voornaamste kenmerken grondig te onderzoeken en die tot eigen studie en overweging prikkelt. Het boek leest vlot en boeiend, omdat het gesteld is in een rijke en op een paar puntjes na, zuivere taal; de stijl is zwierig en fijn geschakeerd, de voorstelling van de feiten raak en direkt. Spijtig dat we alle illustratie, waar nochtans de bewijsvoering van het betoog noodzakelijkerwijze op berust, moeten missen.

Kortom, een studie die we aan alle belangstellenden in kunstgeschiedenis en kultuurontwikkeling ten warmste aanbevelen en dat we als een flinke aanwinst begroeten voor een beter begrijpen van een zeer belangrijk tijdperk uit de laatste eeuwen.

2. — Godsdienst

10134 **Bender, L., o. p.** **23:26**
◆ HUWELIJK EN HUWELIJKSBELETSELEN IN DE KATHOLIEKE KERK. — *Roermond, Romen & Zonen, 1932, (23 × 16) 110 blz.* *15 fr.*

IV — In het Nederlandsch apologetisch tijdschrift « Het Schild » publiceerde P. Bender een reeks artikelen over het huwelijk, welke sterk de aandacht trokken. Ietwat bijgewerkt en gebundeld vormen zij een bondige verhandeling over huwelijk en huwelijksbeletselen, welke door elk ontwikkeld mensch kan begrepen worden. Het is een feit, dat er voor deze kwesties, — waaromtrent veel onkunde en misverstand heerschen, ook onder katholieken, — bij intellektueelen groote belangstelling bestaat. In dit boek, dat uitmunt door zijn preciese leer en heldere uiteenzetting vinden zij de verlangde voorlichting. In een extra hoofdstuk worden de huwelijksbeletselen in de Nederlandsche wetgeving besproken. Warm aanbevolen. L. VAN HULLE, PR.

10135 **Maritain, Jacques en Raissa** **24**
◆ GEBEDSLEVEN. *Vert. uit h. Fransch dr Carel Bloemen. — Voorhout, Foreholte, 1931, (21 × 14) 62 blz.* *fl. 1*

IV* — Mooi die drie korte meditatie-gedichten van den intellectueel over woord, vrede, licht, welke het boek openen. De daaropvolgende verhandeling, in losse hoofdstukken, van het essentieele wezen van het geestelijk leven, bewaart dien zachten, zuiveren toon naast een ongemeene scherpzinnigheid in geestelijke zaken. Overal het juiste denken, het doorleefde, het wijdingsvolle. De vertaler heeft met kunde en smaak gearbeid op dien fijnen tekst, en schonk ons aldus een der parelen onzer geestelijke boekerij, terwijl Foreholte er een prachtplaket van maakte, een der mooiste welke men zich denken kan.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10136 **Tóth, Tihamér, D[r]** **25**
◆ SERMONEN OVER DE TIEN GEBODEN, in de Pazmany-Universiteitskerk van Budapest gepredikt in 1927-28: 1e DEEL. *Vert. uit h. Hongaarsch. — Averbode, Abdij, 1932, (19 × 14), 482 blz.* *20 fr.*

IV-V — Wat de stof betreft, bestaat er zeker geen versletener predikatie-thema dan dit der Tien Geboden. Toch koos Tóth Tihamér dit onderwerp uit voor zijn predikaties in de Pazmany-Universiteitskerk van Budapest. 't Eerste boekdeel bevat een stel preeken over de vier eerste Geboden. Laat me onmiddellijk zeggen, dat de Abdij van Averbode aan de Nederlandsche kanselwelsprekendheid een onschatbaren dienst bewijst, met de uitgave van deze onberispelijke vertaling. Want Tihamér is een baanbreker, (met Fahsel, Donders, Linhardt) van de nieuwe preekwijze. We moeten volstrekt onze verouderde preekmethode laten varen willen we nog aanhoord worden. Geen beter leermeester dan de Hongaarsche Hoogleeraar. Hij geeft ons in de voorrede, een recept tot vernieuwing, door de mededeeling van zijn werkwijze. Uit die twintig bladzijden is voor mij een grooter licht opgegaan dan uit de hoogst geroemde handboeken van kanselwelsprekendheid. De preeken die volgen wijzen uit dat deze methode de gewenschte is. Deze predikant gebruikt de gewone omgangstaal, hangt zijn gedachten aaneen of met 'n vertelling of met 'n gesprek of met een bewijsvoering, of nog met een wederlegging van opwerpingen die in omloop zijn. Hij is actueel en bezigt beelden en vergelijkingen uit deze

eeuw en uit zijn onmiddellijke omgeving. Oude gedachten doet hij fonkelnieuw schitteren. Elke priester stappe in 't spoor van dezen vernieuwer der al te oud geworden preekwijze, stelle zich op de hoogte van de geestelijke behoeften van den hedendaagschen mensch en spreke de taal van dezen tijd en niet die van voor vijftig jaar. « Op onze dagen moet de predikant aan zijn rechterkant het Evangelie, en aan zijn linkerkant het dagblad hebben. » D. De Pauw O. P.

10137 **van Hoeck, M.** **24 : 76**
◆ Rozenkrans voor Zieken. *Geïll. dr M. de Vocht. — Antwerpen, Secr. Zieken-Apostolaat, 1933, (12 × 17) 36 blz.*

V — Dit boekje brengt een blijde boodschap aan de zieken, een geestelijke artsenij voor hun ziel, een zalvende troost voor ieder dag. Eene mijner zieken zei me : « Sinds ik dat boekje las, bid ik mijn dagelijksch rozenhoedje liever en beter ». Warm aanbevolen aan priesters en leeken die aan zieken-apostolaat doen. Fr. Crols, pr.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10138 **Bierens de Haan, P., Dr** **37 : 15**
Misdadige kinderen. Een psychologisch-paedagogische Studie. — *Arnhem, van Loghum-Slaterus, 1932, (20 × 14) 174 blz. fl. 2,20; geb. fl. 2,95*

IV*-P — Schrijver stond voor de zware taak : voor niet-psychologen een psychologisch onderwerp behandelen. In het Ie deel, waarin uitsluitend zieletoestanden worden beschreven, lukt dit populariseeren der wetenschap wel niet zoo heel goed. Uit den aard der zaak zelve moest hij wel naar de diepte graven. In het 2e deel wordt een grondwet voor de behandeling van het misdadige kind uitgebouwd in acht artikelen. Hier ligt voor elken opvoeder gouden raad te verzamelen en men sluit dit boek niet zonder gesterkt te zijn in de overtuiging, dat van elken opvoeder gestadig iets uitstralen moet, niet alleen iets warms, maar vooral ook iets geestelijks. Dr A. Verbist.

10139 **Boudier-Bakker, Ina** **84 : 37**
Het Kind in den Strijd met leugen en Vrees. — *A'dam, P. N. van Kampen, 1932, (21 × 14), 43 blz. geb. fl. 1.50*

IV — Het eigen heimatliche tehuis is voor het kind het plekje van rust waar het zijn diepere gedachten- en gevoelensleven uitleeft. Dat weet deze schrijfster, — want ze is een schrijfster — mooi te zeggen, en haar woord is een hymne aan het huiselijk leven. Maar het kind sluit soms voor ons het heiligdom van zijn psyche toe: uit leugen en vrees; en zoo is het in strijd met dit paar erge vijanden. Schrijfster — ik zeg, ze is een schrijfster die het mooi en raak zegt — volgt dien strijd, ontwart hem, wijst de redding van de gemantelde strijdkinderen. Verheugend toch, dat ze in dit alles de rol beseft van het geloot in God. Daarom vooral is deze pedagogische verhandeling ons welkom. Wat 'n prachtdruk! A. Van den Dries, pr.

10140 **Callewaert, L. J., O. P.** **84 : 37**
◆ Schoonmenschelijkheid : Derde Reeks. — *St Amandsberg, Veritas, 1932, (21 × 14) 135 blz. 12 fr.*

IV — Met dit derde werk uit de reeks « Schoonmenschelijkheid » heeft

Pater Callewaert zijn beschouwingen over den mensch als individu gebundeld : het menschelijke lichaam in 1e en 2e deel; de zielekrachten in dit derde. Een volgend deel wordt aangekondigd over Familieleven. Pater Callewaert zet in dit deel de waarachtigste waarde uiteen van de geestelijke en zedelijke krachten waardoor onze schoonmenschelijkheid wordt opgevoerd tot het ideaal-type en waardoor — in 't licht van onze katholieke leer — dit ideaal-type een mensch wordt heel en al. Scherp ontleedt hij de verzwakkende elementen die deze zielesterkte kunnen ontkrachten. Het Slotgebed tot den Godmensch is van 't beste wat Pater Callewaert schreef. Dit derde deel leest goed. Er zit meer rust in de verwoording. De letterverdeeling van het titelblad vinden we niet gelukkig. M. VAN HOECK, PR.

10141 **Foerster, F. W.** **39 : 15**

SCHULD EN BOETE. Psychologische en paedagogische Grondproblemen der Misdadigheid en der Jeugdvoorzorg. *In 't Nederlandsch bewerkt dr L. de Schepper. Met inleiding van Dr Fr. de Hovre. — Antwerpen, Standaard, 1932, (21 × 15) 175 blz.* *28 fr.*

IV — In denzelfden stijl als zijn sexueele, sociale en staatsburgerlijke opvoedkunde heeft Foerster deze crimineele paedagogiek opgetrokken: paedagogisch federalisme. Hij heeft een synthese beproefd tusschen de traditioneele strafrechtschool en de Amerikaansche richting: opvoeding in plaats van straf. Foerster overkoepelt beide eenzijdigheden, niet door louter compromissen tusschen innerlijk onverzoende tegenstellingen, maar door een verdiepte levensbeschouwing. Al maar door toont Foerster zich een psycholoog van de bovenste plank die tevens het belangrijkste grondprincipe van alle gezonde paedagogische practijk hoog houdt : bij allen opvoedingsarbeid dient men steeds aan te knoopen bij de geesteshouding en de belangstellingssfeer van den opvoedeling, en het aangeboren slechte door het aangeboren goede te bekampen. Door de manier waarop het vraagstuk behandeld werd wekt het de belangstelling, niet slechts van beroepsopvoeders maar tevenvan medici, psychiaters, juristen, sociologen, psychologen, philantropen en sociale werkers, die hier allen leeren kunnen wat men verstaat door « inductieve methode » bij menschenbehandeling. In het slotkapittel beklemtoont Foerster de onmisbaarheid der religieuze inspiratie en het verheugt ons, katholieken, door dit werk van dezen paedagoog met internationaal gezag, deze waarheid bevestigd te zien: alle diepere paedagogiek verwijst naar de levensbeschouwing; en alle diepere levensbeschouwing verwijst naar het Christendom. Dr A. VERBIST

10142 ◆ **Hermans, Fons** **37 : 77**

JEUGD EN BIOSCOOP. — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis, (Opvoedkundige Brochurenreeks nr 67) 1932, (20 × 15) 74 blz.* *fl. 0,90*

IV — Schrijver bekent zelf dat hij wel eens van zijn onderwerp afdwaalt (blz. 53); dat is waar voor zijn Voorwoord en Inleiding : we moeten te lang wachten eer hij zijn onderwerp aanpakt; dat is ook waar voor de twee delen van de verhandeling : I. Psychologiese en ervaringszekerheid omtrent de fatale bioskoop-invloed; II. Maatregelen : voorzorg en nazorg. — Wij allen bekennen met schrijver dat de bioskoop noodlottige gevolgen heeft; maar gezegdens als « de moderne bioskoop is een onding » (blz. 55) zijn te sterk en te absoluut. Wij gaan akkoord met hem wanneer hij zegt dat de openbare besturen beter hun taak moeten vervullen en dat wij katolieken eigen zalen moeten oprichten. Maar

intussen moeten we ook prakties positie kiezen en handelen tegenover zoveel duizenden die dageliks de bioskoop bezoeken. Die praktiese aanduidingen gaan verloren onder de gloedvolle tiraden van den schrijver. A. J. NUYENS, O. P.

10143 **Niekel, J. H.** 3
◆ RATIONEELE MAATSCHAPPIJ- EN STAATSLEER. — *Hilversum, Brand, 1931, (25 × 15), 263 blz.* *29 fr.; geb. 39 fr.*

V — Hier wordt ons een werk aangeboden dat wij niet aarzelen *uitmuntend in zijn aard* te noemen. Het is geenszins een « leesboek », bedoeld om op aangename en betrekkelijk gemakkelijke wijze in een wetenschap in te leiden maar een traktaat en wel een *wijsgeerig traktaat.* Bij het opstellen er van heeft de schrijver « allereerst gedacht aan het nut voor de eigen studenten (van het *Philosophicum* van het seminarie te Warmond); vervolgens scheen het (hem) toe, dat er binnen het taalgebied nog wel plaats is voor een werk als dit, en dat er misschien wel behoefte aan is ». Welnu hij heeft volledig het doel bereikt dat hij zich stelde: hij zet duidelijk en methodisch de ware leer uiteen, tot in alle onderdeelen er van. Van de theoriën, door de tegenstrevers verkondigd geeft hij geen gedetailleerde bespreking en weerlegging maar enkel de gemeenschappelijke trekken, in wier midden de Aristotelisch-thomistische gedachte gewoonlijk ligt. Allen, die zich op een ernstige studie der maatschappij en staatsleer willen toeleggen en de inspanning niet schuwen, vereischt om de grondbeginselen er van volledig te kunnen vatten, zullen uit het doorwerken van dit traktaat veel nut halen. Een eerste — vrij kort — deel is gewijd aan « *de maatschappijleer in het algemeen* »; hierop volgt het tweede deel over de « *bijzondere maatschappijleer* » waarin achtereenvolgens behandeld worden : « *het huisgezin* », de « *vrije maatschappijen* », « *de staat* », « *de internationale maatschappij* ». De verhandeling over « *den staat* » en die over « *de internationale maatschappij* » zijn breedvoeriger uitgewerkt dan de overige (blz. 101 tot 245). Hier komen tal van hoogst aktueele vraagstukken aan de beurt met wenken en beoordeelingen welke niets aan klaarheid en beslistheid te wenschen overlaten; o. m. : « *staat en onderwijs* », « *staat en schooldwang* », « *actief verzet* » (tegen het staatsgezag), « *gewetensbezwaren* » (in verband met de dienstplicht) « *het doel* » en « *het gezag* » in de internationale maatschappij, de « *geoorloofdheid van den oorlog* ». Dr K. DU BOIS, S. J.

10144 **Rops, H. J., pr.** 30
◆ BEGINSELEN VAN DE KATHOLIEKE MAATSCHAPPIJLEER. — *'s Bosch, Malmberg, 1933, (22 × 15) 144 blz.* *fl. 1,25; 14 fr.*

V — Verdienstelijk vulgarisatiewerk, op de eerste plaats bedoeld voor de leiders en de meer ontwikkelde leden der sociale organisaties in Nederland. Wij kunnen er drie deelen in onderscheiden, nl.: 1) de hoofdbeginselen over de vereeniging, het maatschappelijk vraagstuk en het loon; 2) de bestaande sociale organisaties, met erbij hetgeen gedaan werd om tot publiekrechtelijke organisatie te komen (een en ander in Nederland); 3) de stelsels der tegenstrevers : het Liberalisme en het Socialisme. Dr K. DU BOIS, S. J.

4. — Taalkunde

10145 **Hernan, W. J.** 4393 + 42 + 44 : 37
WAT MOET IK ZEGGEN EN HOE ZEG IK HET IN HET DUITSCH? — ...IN HET ENGELSCH? — ...IN HET FRANSCH? *Naar h. Engelsch bewerkt dr Fry's Taalinstituut. — A'dam, Kosmos, 1931, 3 dln (13 × 10) elk 96 blz.* *fl. 0,75*

V — Practisch formaat en klare indeeling. In zijn soort is dit werk aan te bevelen. Nochtans kan ik me moeilijk voorstellen dat die « op voorhand klaargemaakte zinnen » te pas komen wanneer men een vraag moet stellen b.v. in de drukte van een hotel of winkel ofwel in een rommelig station.

10146 **Hernan, W. J.** **46**

WAT MOET IK ZEGGEN EN HOE ZEG IK HET IN HET ITALIAANSCH. Voor Nederlanders bewerkt door Marie E. van Doorn. — *A'dam, Kosmos, 1932, (13 X 10) 96 blz.* *fl. 0,75*

V — Een goed naslagboekje voor toeristen. J. C.

10147 **Koenen, M. J.** **4393**

VERKLAREND HANDWOORDENBOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL. (Tevens Vreemde-Woordentolk), vooral ten dienste van het Onderwijs. Uitgegeven door Dr J. Endepols, met medewerking voor het Zuid-Nederlandsch, van Prof. Dr R. Verdeyen. — *Groningen, Wolters, 1932, 17e vermeerderde druk, (20 X 14) 1242 blz.* *40 fr.*

V — M. J. Koenen's Verklarend Handwoordenboek der Nederlandsche Taal is algemeen gunstig bekend; ook zal het wel overbodig zijn het uitvoerig te bespreken. Alleen willen wij er op wijzen dat « in deze druk, meer nog dan vroeger, rekening werd gehouden met de verschillende uitingen van het Vlaamsche leven en de behoeften van het onderwijs in België », terwijl de biologische- en de Zuid-Nederlandsche rechtsterminologie merkelijk werd bijgewerkt. Zoo wordt dit woordenboek, dat wij, om zijn handige bruikbaarheid, sinds jaren met stijgend genoegen en waardeering hanteeren, en dat in Verschueren's « Modern Woordenboek » wel een sterken concurrent zal te erkennen hebben, gaandeweg verjongd en bijgehouden. En zoo blijft het waardig zijn vooraanstaande plaats innemen onder de beste woordenboeken. J. BAERS, PR.

10148 **van Gorp, J., Dr** **43**

DUITSCHE SPRAAKKUNST. — *Antwerpen, Standaard, 1932, (22 X 14) 156 blz.* *12 fr.*

V — « Good wine needs no bush » ! De naam van Dr van Gorp volstaat reeds voor de absolute degelijkheid van dit werk. Deze spraakkunst verplettert op voorhand alle kritiek door z'n klaarheid, volledigheid en kernachtigheid. Dóór-endóór grondige kennis van z'n zaken mitsgaders 'n jarenlange praktijk hebben Dr van Gorp in de gelegenheid gesteld tijdig met dit kranige werk op het tapijt te komen. De spraakkunst is voorafgegaan door 'n hoofdstuk waarin de schrijver in duidelijke termen 't hoofdzakelijkste betreffende de Duitsche beschaafde uitspraak resumeert uit het fameuse werk van Dr Siebs. « Deutsche Bühnen Aussprache ». Deze handleiding kan vanaf het 2de jaar Duitsch gemakkelijk gebruikt worden : Men neemt het meest elementaire om volgende jaren aan de hand van dezelfde hoofdstukken systematisch en methodisch uit te breiden. Leeraars in het Duitsch, allemaal, zonder onderscheid: Schaft U deze Spraakkunst aan, werkt haar door, en... 't volgend jaar zult ge haar invoeren! PAUL HARDY

5. — Wetenschappen

10149 **Tombrock, W., D**[r] **5**
DE FOUT VAN EINSTEIN. — *Bergen-op-Zoom, P. Harte, 1925, (22 × 14) 26 blz.*
V — Eene zeer interessante plaquette over de proef van Michelson, die, gedeeltelijk ten minste, het uitgangspunt is geweest van de relativiteitstheorie. Gansch technisch, maar toch ook wel vatbaar voor oningewijden. Dr J. VAN MOLLÉ, PR.

10150 **Wigman, A. B.** **83.8:59**
BRUINE VERTEN EN BLINKEND ZAND. Een boek van de Veluwsche Hei. *Geïll. naar foto's van J. B. van de Peppel. — Laren, Schoonderbeek, 1932, (25 × 19) 320 blz.* *fl. 5; geb. fl. 6,90*
V — Het ongerepte land in al de getijden, de planten, het leven der dieren, in het bijzonder reeën en herten, roofvogels en heide- en boschwild. Alles meegeleefd op buitengewoon nauwkeurige en spannende wijze. Een liefde voor de eenzaamheid en pracht der heide als men er maar zelden een vindt, zoo diep en warm. Schildering met het woord, die meermaals heerlijke letterkunde is, overigens zonder mooidoenerij, neen uit geestdrift. Interessant is de rijke schat aan beeldende woorden uit de vakkundige terminologie der natuurwetenschappen, zoo kernnederlandsch! Uitgave en foto's zoo mogelijk nog mooier dan vroegere prachtalbums van Schoonderbeek! Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

7. — Schoone Kunsten

10151 **de Bruijn, I.** **76**
REMBRANDT'S ETSEN. *Geïll. met 8 platen. — A'dam, P. N. van Kampen, (Zilveren Verpoozingen), (15 × 10) 53 blz.* *geb. fl. 1*
V — Op eenvoudige wijze leidt Schr. den gewonen lezer in tot de kennis van etskunst en van R's werk op dit gebied, en wekt er belangstelling voor op. Verder maakt hij zeer nauwkeurig en met nieuwe inzichten den staat op van dit reuzenwerk. 'n Zeer degelijk wetenschappelijk instrument wordt dit boekje, dat eveneens prettig is voor de kleine maar zeer zuivere reproducties. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10152 **Klappers, Piet** **77**
IN HET TOOVERRIJK DER FILM. De Uitvinding van de Film en de komst van de Klankfilm. De groote Filmmaatschappijen in Europa en Amerika, hoe zij ontstonden en groeiden. Filmregisseurs en Filmsterren. Geheimen der Filmstudio's. *Geïll. met meer dan 100 foto's en teekeningen. — A'dam, Kosmos, 1931, (25 × 18) 206 blz.* *geb. fl. 4,90*
III — Populair-bedoeld boek over a) de eerste stadia van de film; b) de klankfilm; c) de filmtrusts; d) biografieën van filmsterren. 't Procédé is wat te gemakkelijk; er is 'n teveel aan biografie en 'n tekort aan vulgarizerende wetenschap, maar tal van interessante gegevens over de speciale wereld der film zullen de lezer gewis boeien. Technici hebben echter weinig of niets aan dit boek. A. V.

10153 **Riemens-Reurslag, J.** **77**
MOEDER EN KIND VOOR DE LENS. Kunstfoto's van Nederlandsche Amateur- en Vak-Fotografen. *Geïll. met elk 23 platen. — A'dam, Kosmos, 1932, 3 dln (27 × 20) elk 8,8 blz.* *fl. 2,25; 3 dln te zamen geb. fl. 5,90*

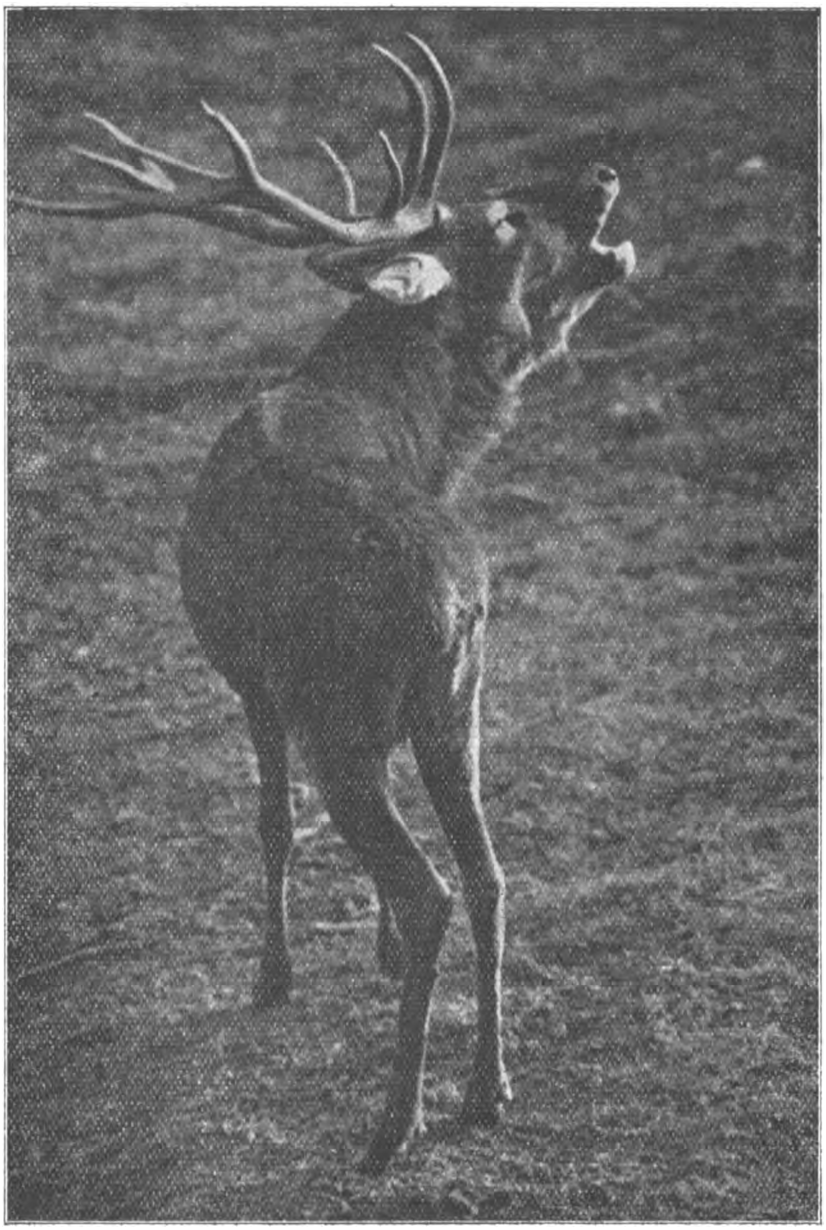

Illustratie uit « Bruine Verten en blinkend Zand » door A. B. Wigman

IV — Prachtfoto's! Door 't klisjeren verloren 'n paar opnamen aan ekspressieve kracht. 'n Drietal naaktstudies waarvoor blijkbaar ± tienjarigen gepozeerd hebben, getuigen nu juist niet van... paedagogiese angstvalligheid, maar im Ganzen is dit album 'n zéér mooi en zéér verzorgd boek voor al wie van foto-*kunst* houdt en voor wie weet of weten wil hoe verrassend en schoon het leven door de lens kan worden opgenomen. A. V.

10154 van Wessem, Constant **84 : 77**

DE KOMISCHE FILM. *Geïll. met 40 afbeeldingen. — R'dam, Brusse, (Serie Monografieën over Filmkunst, nr 9) 1931, (22 × 17) 56 blz.* *fl. 1,75*

V — We worden in kennis gebracht met filmhumor, met de teekenfilm en de beroemdste filmkomieken. Het gewicht van het werkje ligt bijna meer in de historiek van de komische film dan in een synthese, hoewel deze niet heelemaal verwaarloosd wordt. Veel mooie foto's, op zichzelf interessant. Maar, alles bijeen, ik weet het niet, maar zoo'n boek zou wezenlijk veel plezanter moeten zijn dan het nu is.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10155 X. **91 : 7**

THEBE. De Roem van een groot Verleden aan de Kinderen uitgelegd. *Geïll. met 45 figuren. — Brussel, Vromant, (23 × 31) 47 blz.* *20 fr.*

V — Een mooi album met 21 groote en 24 kleinere foto's, goedgekozen en een leerrijke voorstelling gevend van de Thebaansche Kunst en Kultuur. Hoeveel fraais en heerlijks op kunstgebied! De begeleidende tekst, getuigend van bezonken kennis en warme bewondering, is eenvoudig en rustig, vermijdt drukte, en raakt eventjes het historische, het kultureele en de reizigersstemming. Ziehier nu eens een verzorgd en niet te duur prachtboek voor onderwijs en voor elks genot over die drie belangrijke plekken : Karnak, Louqsor en het Dal der Koningen.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

8. — Letterkunde

10156 Beversluis, Martien **81**

DE BELLENBLAZER. *Geïll. dr N. Amesz. — Arnhem, ten Brink, (24 × 17) 99 blz.* *geb. fl. 2,90*

IV — Ik meen dat Dirk Coster in zijn Nieuwe Geluiden stil stond voor den jongen Beversluis met een gevoel van kieschen eerbied tegenover de teedere, innige droefheid die den klank van een echt, doorleefd leed had. Ondertusschen was Beversluis wat verloren geraakt in tamelijk oud-achtige, weinig belangrijke vormelijke proeven. Maar ziehier nu weer die grondtoon, die zulk een echten klank van een zekere zielepijn geeft, dat ik niet anders wil dan er kieschen eerbied voor betoonen. En ik onthoud mij dan ook van al wat er kan gezegd worden betreffende kunstwaarde, oud- of niet oud zijn, enz.; alleen, dat, hoe men over die punten ook denke, Beversluis toch altijd op een alleszins hoog plan staat. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10157 de Vries, Hendrik **81**

STORMFAKKELS. Gedichten — *Mechelen, Het Kompas (De Vrije bladen, Maandschrift), 1932, (24 × 16) 36 blz.* *per jaar 80 fr.*

II-III* — Eenigzins monistisch, misschien met de Godsgedachte erbij, misschien nihilistisch. Toch schijnt daarbij de gekruisigde op Schr. een

onafwendbaren invloed uit te oefenen, weliswaar te midden van antiklerikale en godslasterende gevoelens. Proeven van hyperrealisme, vooral gezocht in Spaansche beelden, corrida's en danseressen, en in vampyrische onderwerpen uit de natuur en de zichtbare dingen. Soms in 't poor van Boutens, meestal op een eigen manier, zoo stekelijk mogelijk, in het uiterst geconcentreerde, en dit dan uitgevoerd als mozaïek met woorden en rijmen. Spaar ons, Heer, een beetje argeloosheid, a. u. b.! Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

10158 **Cordes** **82**

DE KLEINE DANSLEGENDE, uit Cordes' Legendespel naar het Verhaal van G. Keller. *Vert. en tot zangspel bewerkt dr. V. de Bijser. — Antwerpen, De Oogst, 1932, (21 × 13) 15 blz.* *5 fr.*

V — De legende van het meisje dat op aarde in eenzaamheid het jubelend geluk des hemels moet verdienen. Bij het sprookje hoort muziek die het ding met charme zal omkleeden. De tekst reeds doet frisch aan.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10159 ◆ **Godfried, C.** **82 : 266**

DE KABOUTERS VAN HET UILENBOSCH. Missiespel voor Jongens in twee Bedrijven. — *Leuven, Missiehuis (Vlamingenstraat, 13) 1933 (19 × 14) 32 blz.* *5 fr.*

VI A-J — De menschen zijn nu zoo verbazend slim geworden dat de weldoende kabouters niet meer hoeven bij te springen in hun stoffelijke doening. Vandaar crisis in kabouterland. Het geestelijk domein der menschen betreden is concurrentie aandoen aan de pastoors. Ten slotte gaan ze voorbeeldig-degelijk doen aan missieapostolaat, enkelen in eigen land, enkelen daadwerkelijk in China. 'n Mooi-kinderlijk ding, uitstekend geschikt voor 'n kinder-missie-feest.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10160 ◆ **Ghéon, Henri** **82 : 22**

EPIPHANIA. (De drie Koningen). *Naar het Fransch bewerkt dr Anton van de Velde. Geïll. dr Fr. Buisson. — Brugge, Deselée de Brouwer & Co, 1932. 77 blz.*

V — 'n Verhaal in tooneelvorm — 12 schuifkes — gewijd aan de Aanbidding der Wijzen. Daar kent Ghéon alleen al de trukjes en knepen van : eenvoudig en toch nooit banaal, en alles bepoeierd met 'n geurtje wijding en 'n snuifje humor. Voor fijnproevers en dito spelers. Keurig vertaald zooals Anton v. d. Velde dat kan, snoeperig uitgegeven met plezierige prentjes. FR. CROLS, PR.

10161 **Scheltjens, Lodewijk** **82**

DE SALONBOERIN. Comedie-Blijspel in drie bedrijven. — *Antwerpen, J. Janssens, 1933, (20 × 12) 73 blz.* *14 fr*

IV — Een rijk geworden boerin wist haar man en haar dochter over te halen de stad te gaan bewonen en er te leven naar wat zij heet haar nieuwen stand. Zij stelt er zich in hooge mate belachelijk aan en maakt bovendien haar man lichamelijk haast kapot en haar dochter zedelijk ongelukkig. Een tijdsbeeldje dat door de zielkundige oppervlakkigheid en het technisch primaire, een en ander kunstmatig en gewild, in het niet verzinkt naast die andere versie van dit thema: de schitterende « Koning drinkt » door J. Janssen. Dr C. GODELAINE

10162 **van Vlaenderen, Michel** 82

ARLECCHINO-DON JUAN. Harlekinade in vijf Bedrijven. — *Gent, van Rysselberghe & Rombaut, 1925, (22 × 13) 67 blz.* *10 fr.*

IV — De Commedia dell'arte fabel bij uitstek: het amoureus waagspelletje van Harlekijn en Colombina, wordt hier niet schetsmatig opgegeven maar tekstvolledig-uitgewerkt. Het leidend gebinte van het improvisatie-stuk zit er echter in en verstrekt de steunpunten, de mijlpalen waaraan het geheugen van speler en speelster zich kan vastklampen: de woordspeling die als een leitmotiv voortdurend opduikt; de schijnvergissing van Arlecchino, hij heet Colombina's vader jonge verloofde, en Lelio, vader; de traditioneele tirades over de liefde en het geluk verloofd te zijn. — Buiten de stevige mimische carrure is daar nog als eigenaardigheid de gelukkige wijze waarop de banaalste motieven, en met hoeveel smaak en beheersching, overtuiging en warmte, in wat fraaie, sobere en glasheldere bewoording, tot levenswijze beschouwingen worden opgetild. Uitstekende tooneelkunst. Dr C. GODELAINE

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

I — VERBODEN LECTUUR

10163 **de Jong, A. M.** 83

DE DOOD VAN DE PATRIARCH. Een Novelle. In Handschrift uitgegeven. — *A'dam, Querido, 1932, (24×16) 120 blz.* *fl. 2,50*

I — Wat kan De Jong én z'n uitgever bewogen hebben om deze novelle in geklisjeerd « handschrift » op de markt te brengen? Epater le bourgeois, quoi? De novelle zelf: zieke geschiedenis van 'n pseudo-geheimzinnige oude despoot en huisjesmelker met de nodige vrouwen er bij en de rest... Te goor om het licht te zien. Meent De Jong, die dan toch heel wat op heeft met de socialistiese gemeente, dat hij z'n volk « dient » met zo'n ellendig stuk zesderangs-literatuur??

A. VAN DE VELDE

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10164 **Roll-Anker, Nini** 83.1 : 396

DE GROOTE PRIJSVRAAG. *Vert. uit h. Noorsch dr W. Quanjer-Steltman. Met 1 portret. — A'dam, P. N. van Kampen, (21 × 15) 253 blz.* *fl. 2,90*

II — Het samenleven der jonge vrouw Eli met Roar, die van zijn vrouw gescheiden is en vier aankomende kinderen heeft; Roars arbeid, tusschen liefderoes en zorgen door, aan een geneeskundige prijsvraag, deels te Parijs, deels in een fjordstadje; Eli's toenaderings- en opvoedkundige pogingen, waarbij Ingrid haar last bezorgt door een liefdegeschiedenis; Roars dood bij ongeval; en het uiteenvallen van de groep. Logische fundeering onbevredigend; beleid van het verhaal evenals middenuitbeelding knap. Ten slotte tendenzroman van materialistisch feminisme: vrije-liefde, instinctroes, moderniteiten als euthanasie en vruchtafdrijving (dit laatst ten minste in beginsel). *Uiterst gevaarlijk* wegens den vrij schetterenden toon, het krachtig vitalisme en het vleien van het vrouwelijk gemoed. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10165 **Traven, B.** **83.3**

DE WITTE ROOS. *Vert. uit h. Duitsch dr N. Rost. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (20 X 14) 272 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

II-III — Een machtige petroleum-maatschappij met aan haar hoofd een voorzitter die voor niets achteruitdeinst en in haar dienst agenten die nog minder scrupules bezitten aan de eene zijde; aan de andere, een eenvoudige, nuchtere Mexikaansche Indiaan, die zijn « hazienda De witte Roos » voor zijn kinderen en landarbeiders wil beschermen tegen de hebzucht van het kapitaal. Een ongelijke strijd waar de eenling natuurlijk het onderspit delft: gaat het niet langs wettelijken weg, dan dient hij maar simpel uit de baan geruimd. Met een luxe van bizonderheden wordt het kapitalisme hier in een hatelijk daglicht gesteld; veel directe, zelfs nuttelooze uitweidingen en bespiegelingen om de tendenz. De groote helft van het verhaal speelt in een wereldje zoo amoreel, en dikwijls zelfs immoreel, als men maar kan uitdenken. Niet geschikt.

Dr A. BOON, PR.

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10166 **Austin, Anne** **83.0**

DE MOORD AAN DE BRIDGE-TAFEL. *Vert. dr. D. J. C. Kruseman — 's Hage, Kruseman, (20 X 14) 340 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

III — Tot nog toe hadden we gewone detectiveverhalen; thans beschikken we, om onze tijd in griezelige spanning dood te krijgen, over « super detective stories ». Deze is er eene van de reeks, en moet dus de hoedanigheden van den detectiveroman met de gebreken ervan, in een hoogere maat bezitten. Van de hoedanigheden heb ik niet veel bemerkt: wel is er voortdurend spanning en steekt de intrige goed in malkaar. Maar de gebreken als lektuur voor een normaal mensch liggen er nog dikker op : twee moorden, een zelfmoord, bedrog en afzetterij, een totaal gebrek aan moreelen zin bij de meeste personages... was willst du mehr ? Niet geschikt voor normale lezers. Dr A. BOON, PR.

10167 **Ayres, Ruby M.** **83**

DE OUDE LIEFDE KWAM... *Vert. uit h. Engelsch dr C. E. Kwak-Stroman. — Utrecht, Bruna, (Bruna's Bibliotheek), (17 X 11) 290 blz.* *gec. fl. 1,25*

III — Een intrigante flirtenhistorie die ten slotte toch uitloopt op een trouwbelofte. Als ge 't saaie boek uit hebt, stelt ge u zelve de vraag of zulke banale luidjes het leven wel waard zijn, en zoudt ge halveling wenschen dat ze bij 't ongeval in het laatste hoofdstuk maar best kop-onder waren gebleven. JOZ. DE VOGHT, PR.

10168 **Griever, G.** **83**

DE GELUKSMID. (Hoe het groeiende Leven rijpt). Een Roman uit Groningerland. — *A'dam, De Spiegel; Mechelen, Het Kompas, 1931, (21 X 15) 256 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

III-P — 'n Socialisties-doend onderwijzer (niet erg kwaad, hoor); 'n beetje opstandigheid, 'n beetje Geschwärm met afgekookt communisme. Te weinig fut en spier om er gewag van te maken. Lam boek.

A. V.

10169 **Rhodes, Kathlyn** **83.0**

DE GOUDEN APPEL. — *Vert. uit h. Engelsch dr W. Hutschenruyter — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 236 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

III — Een ingewikkelde society-roman, vol intrigue, tegen het huwelijk van den verongelijkten Romeo en de jeugdige miss Rivers. Jaloezie, avonturiers-intrigues, parelvervalsching, moord en gelukkig slot. Spannend. E. B.

10170 **Sinclair, Upton** **83**

DE WILDERNIS. *Vert. dr Mevr. H. Mendels-Stokvis. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1931, 9e druk, (18 × 12) 556 blz.* *fl. 4,25*

III — Nog steeds schijnt de in 1906 verschenen aanklacht tegen het kapitalistisch regiem te Chicago, bij het Nederlandsch publiek in te slaan: van de vertaling in de Wereldbibliotheek verschijnt thans de 9e druk of het 25e duizend. Ik herinner me nog dat ik het werk als universiteitstudent gelezen heb, toen het pas van de pers kwam en dat het me dan wel een zekeren indruk had nagelaten. Nu ik het op zooveel jaren afstand herlees blijkt het me veel matter, veel minder gaaf vooral als literair werk : de socialistische strekking ligt er te dik op en is niet verwerkt in de beschrijving van dat helleleven; de haat laait er te fel op, de aanklacht klinkt soms al te schril en schreeuwerig. En toch was het boek er noodig om een einde te stellen aan de schandalen in de Amerikaansche grootstad. Voorbehouden voor rijpe lezers.

Dr A. BOON, PR.

10171 **van der Woude, Johan** **83**

ONDERGANG. — *Mechelen, Het Kompas, (« De vrije Bladen », Maandschrift) 1933, 1e schrift (23 × 15) 29 blz.* *Jaarabonnement 80 fr.*

III-IV — Het kortstondig bestaan van een kampement gouddelvers in een arm pelsenjagersdorp der ruwe Alaska-woestijn, met al de levens- en eervernielende hartstochten die daar oplaaien. Geen verwikkeling : de goudsage in haar groote trekken, visionnair opgeroepen. Poging om klem en krachtigen temposlag te geven. Alleen sleepen de volzinnen wat te veel rijke abstrakte woorden mee.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10172 **Arkina, Nina** **83.0**

DE MAN DIEN ZIJ LIEFHAD. *Vert. uit h. Noorsch « Man den hun elsket » dr M. J. Molanus-Stamperius. — Utrecht, Bruna, 1931, (18 × 13) 250 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,50*

IV — Een Amerikaan slaagt erin een jonge Russische vorstin Ksenia uit de klauwen der Tsjeka te redden. Het meisje geraakt op hem verliefd maar hij bemint reeds een ander Russisch meisje. Dit wordt dan ten slotte ook gered, dank zij de zelfopoffering van Ksenia. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10173 **Ayres, Ruby M.** **83**

BARRY WICKLOW'S HUWELIJK. *Vert. dr. C. A. Dermout-Visscher. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 290 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV-P — Is dat van 'n adellijk jongmensch die op droog zaad zit. Hij leent zich tot een soort flirt met een meisje, om een rijken oom in 't gevlei te komen, die zijn zoon van dat meisje-beneden-den-stand wil aftrekken. Oei, de flirt groeit tot grooten ernst, maar de afgescheepte zoon intrigeert zoo erg, dat het vrouwtje weigert haar echtgenoot te volgen. Alles komt uit. Exinde veel strijd en veel verdriet. Maar alles komt toch in de plooien: de zoon sterft, de neef wordt erfgenaam, 't vrouwtje zoent de verzoening af. Protestantsche voorstelling. Wemeling van feiten. Ontspanningslectuur voor volwassenen.

A. VAN DEN DRIES, PR.

10174 **Bazin, René** 83.3
◆ DONATIENNE. *Ingeleid en vertaald dr J. Boonen. — O. L. V. Waver, De Heidebloem, 1932, (18 × 12) 189 blz.* *12 fr.*

IV — Deze vertaling verscheen reeds in de reeks Meesterwerken uit de Literatuur, die uitgegeven werd bij Luyckx, Brussel. De taal is slordig.

F. VERMUYTEN, PR.

10175 **Bridges, Victor** 83.0
OM DE KONINGIN. *Uit h. Engelsch « The Lady from Long-Acre » dr F. van Velsen. — Tilburg, Nederlandsche Boekhuis, 1932, (19 × 13) 402 blz.*
fl. 1,75; geb. fl. 2,50

IV — De omslag is een goed beeld van den inhoud. Een meisjeskop stralend achter bonte avonturen van neerboksen, aanrijden, jacht, revolutie en hoop op een gelukkig huwelijk. Want de stralende meisjeskop is die van een weggevluchte koningin. In blauw en rood loopt tusschen die teekenkrabbels dan een spandoek : Spannend! Boeiend! Sensationeel! Ga uit op avontuur!! Maar al is dat er allemaal, toch geven vele uitgaven van het N. B. daar meestal nog een dieperen inhoud bij dan hier bereikt wordt. E. BOELAERT, M. S. C.

10176 **Coolen, Antoon** 83.3
◆ DE SCHOONE VOLEINDING. — *Hilversum, Brand, 1932, (21 × 15) 225 blz.*
29 fr.; geb. 39 fr.

IV — Het vervolg op *Kinderen van ons Volk*. Het drieluik zet voort: Doruske Timmer met zijn « twaalf apostelen », die naarmate ze opgroeien heel wat meer last verkoopen dan in den glorieuzen tijd van den bok, en waaronder er één is waar ze thuis veel kommer mee hebben, omdat hij met zijn ontevredenheid en met zijn zinnelijkheid geen blijf weet: — de figuur van den « goddeloozen » notaris Rosier van Heyste, die enkel nog blijft leven in de vereering van Pastoor Vogels en in de zonderlinge levenswijze van zijn weduwe; — Godefridus van den Breemortel die uit de gevangenis is weergekeerd en moeilijk zijn innerlijken vrede terugvindt, tot zijn dochterke het « daarboven gaat goe maken » bij zijn slachtoffer. En boven allen de heerlijke figuur van Pastoor Vogels, die graag wil gelooven dat de menschen alleen maar goed zijn en met zijn beminnelijkheid het heele boek overstraalt met een innige gloor van levensoptimisme. Als hij zijn vijftigjarig priesterschap viert eischt hij als geschenk de verzoening tusschen vader Sleegers en Godefridus. Dat was de « schoone voleinding » van een leven dat door zijn confraters en jonge medewerkers niet wordt begrepen en gewaardeerd, en dat zijn bekroning vindt in een rustige kalme dood. — Die priesterfiguur van PastoorVogels, een van de schoonste en mildste uit onze letterkunde, waar geen enkel uit onze

Vlaamsche letterkunde tegen kan opwegen, is een kapitale aanwinst in onze landelijke vertelkunst. — Dezelfde stijl en taal en manier van vertellen als in het vroeger werk; klinkt soms wel wat gemaniëreerd en diesvolgens eentonig. Dr A. BOON, PR.

10177 **Couperus, Louis** **83**

ROMANTISCH AVONTUUR. *Geïll. dr A. Hahn Jr. — A'dam, Wereldbibliotheek, (W. B.-Verhalen, nr 1) 1931, (17 × 12) 43 blz.* *fl. 1*

IV — Napolitaans avontuurtje met 'n paar geslepen « uitschudders » in 'n krocht. 't Verhaal heeft heel weinig om 't lijf; de Couperus-vlag moet hier schamele lading dekken. A. V.

10178 **Courths-Mahler, H.** **83**

ZIJN LEVENSKAMERAAD. *Bew. uit h. Duitsch dr Chr. Adamson. — Zeist, Swartsenburg, 1932, (20 × 14) 246 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,60*

IV — Het gewone geval in Mevr. Courths-Mahler's romans: Zij zien malkander gaarne, maar er zijn misverstanden en moeilijkheden te overwinnen, en het eindigt altijd goed. Ontspanningslektuur voor sentimenteel aangelegde lezers. Dr A. CARDYN, PR.

10179 **de Sinclair, F.** **83**

KLEPMAN EN DE MALAISE. — *Utrecht, Bruna, (21 × 15) 260 blz.* *fl. 2,90*

IV — De tamelik verbijsterende geschiedenis van 't gezin Klepman dat, via werkloosheid en 'n boel dwaze omstandigheden, 'n pension opent, daartoe verleid door 'n paar geslepen afzetters. End well, all well. Prettig geschreven. Onderhoudend van a tot z. A. V.

10180 **Garvice, Charles** **83.0**

LADY JULIET'S WRAAK. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek, (nr 20) 1932, (20 × 14) 224 blz.* *4 fr.*

IV — Juliet Granton krijgt van haar stervende moeder de weinig aanlokkelijke opdracht mee haar verder leven zoek te brengen in het opsporen en straffen van den man die eens haar t. t. z. moeders leven verwoestte. 'n Massa combinaties met als apotheose: de brave meid die trouwen gaat met den zoon des snooden minnaars. Tableau! Vijf en negentig percent nonsens! PAUL HARDY

10181 **Goodchild, George** **83,0**

DE ZWARTE ORCHIDEE. *Vert. uit h. Engelsch dr H. Overakker. — Utrecht, Bruna, (18 × 12) 250 blz.* *fl. 1,40; geb. fl. 1,90*

IV — Griezelige dingen uit het leven van 'n zoeker naar de zwarte orchidee, of de beroerde verwikkelingen die spruiten uit 'n misdadige kinderwisseling. Bij 't slot gaan dan weer twee menschen meer op in eindelijk gevonden geluk. Banaal fabrikaat van dingen die onze verbeelding alleen 'n paar uur op den dool zenden in de wereld der buitensporige wonderen van het toeval. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10182 **Moberly, L. G.** **83.0**

GEOFFREY MIJN ECHTGENOOT. — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek, (nr 21) 1932, (20 × 14) 221 blz.* *4 fr.*

IV — Een boeiende geschiedenis van een meisje dat in allerlei onvoorziene moeilijkheden geraakt totdat ze ten slotte het geluk vindt bij haren echtgenoot met wien ze in den beginne louter voor den vorm getrouwd was. Toch zijn de meeste episoden te zeer onwaarschijnlijk. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10183 **Ruck, Berta** **83.1**

DE ZEVEN JAREN VOOR RACHEL. *Vert. uit h. Engelsch dr G. J. Werumeus Buning-Enzink. — Utrecht, de Haan, 1932, (19 X 13) 217 blz.* *fl. 2*

IV — Gwen Brook die na 'n tien jaar lange verloving met haar bruidegom afbreekt en met 'n ander huwt! Los en frisch verteld zooals alleen Berta Ruck dat kan. De evolutie van 'n jong, ietwat dweperig aangelegd jong meisje tot de meer geëmancipeerde intelligente vrouw. 'n Subtiel genuanceerde psychologische uitwerking waarin nauw aanvoelbaar den draak gestoken wordt met de in onze huidige samenleving misplaatste romantiek; zonder daarom de nog fijnste gevoelsuitingen te negeeren. Er zit inhoud in dit boek van Berta Ruck al is 't aardsche geluk, zooals in haar overige werken, steeds de hoogste norm. PAUL HARDY

10184 **Runa** **83**

VADER EN ZOON. *Vert. dr. A. Lukkien. — Den Haag, Daamen, 1932, (21 × 16) 194 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,75*

IV-P Een boek met zeer sterk uitgesproken christelijke strekking. De vader is een beroemd chirurg, ongeloovig en materialist, die enkel Gods bestaan zou aannemen om hem te haten als oorzaak van ziekte en rampspoed op de wereld; de zoon komt tot de kennis en de liefde van den Heer in den huiselijken kring van een zijner schoolkameraden. Als hij dan later zoo goed als blind wordt vindt hij in zijn geloof de kracht niet alleen om blijmoedig zijn kruis te dragen, maar ook om af te breken met de kunstenares die hij lief had. Zelfs gaat er van hem zoo'n weldadige invloed uit dat zijn vader, de godloochenaar, tot inzicht komt. — Alhoewel het verhaal heelemaal *afspeelt in protestantsche atmosfeer,* toch zal hij bij verwittigde en ernstige katholieke lezers welkom zijn om het levenswekkend optimisme en de blije rust die er uitgaat van het rotsvast geloof van Orvar Brent. Hier en daar enkele beschouwingen die oningewijden kunnen hinderen. Dr A. BOON, PR.

10185 **Undset, Sigrid** **83.1 : 83.9**

OLAV AUDUNSZOON EN ZIJN KINDEREN. *Vert. uit h. Noorsch dr Dr A. Snethlage. — A'dam, J. M. Meulenhoff, (21 × 16) 584 blz. fl. 4,45; geb. fl. 5,90*

IV — Olavs herfst en winter, met de foltering van zijn onbeleden misdaad, verteerd en ten slotte verlost in een godsdienstigen en menschelijken strijd (die twee dekken malkaar volkomen). En de zoon Eirik die, naast hem, van zwakkeling opgroeit tot een schoone figuur als mensch en Kristen. Al de kritieken komen terug op die absoluutgeslotene, hoegenaamd niet opgedrongen eenheid van het menschelijke en het godsdienstige. Zij drukken tevens op dit ander heerlijke: ernstig ja is dit boek, maar somber, neen: daar is die lichtglans van de Eirikfiguur; daar zijn nog die diepe, wederzijdsche gevoelens tusschen de menschen die als dragende waarden het gewone bestaan in waarlijk menschenleven omzetten. Boven alles uit rijst Olav, niet zoomaar als in een epiloog, neen hij bereikt hier door Sigrid Undsets kracht een grootsche heldengestalte. En wat betreft de uitbeelding van tijd, volk, land, als in een fresko, laat ieder de handen vallen van verbazing, zoo echt en levend dit is. Een ding verwondert mij bij de Skandinaafsche kritiek niet te vinden; maar wijlie voelen dit misschien meer: mij dunkt dat Undset nergens zoo'n prachtige dichteres van het fjord, van de heerlijke natuur is als hier. Want dat is mede een der levende hoofdelementen van dit prachtwerk. Een onvergetelijk monument dat zich naast de vorige ontzaglijke kunstwerken schaart!

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10186 **van Weddingen, L.** **83.0**
HET RAADSEL VAN DE BORINAGE. — *Helmond, Stella-Editie (Luxe-Editie nr 17), (19 × 13) 221 blz.* *fl. 0,75; geb. fl. 1,10*
IV — Een griezelige historie. Een dokter wordt waanzinnig omdat hij zijn vrouw die doodelijk ziek is niet kan genezen. Hij pleegt gruwelijke moorden om haar te kunnen redden, tevergeefs! Ontspanningslektuur.
Dr A. CARDYN, PR.

10187 **Wallace, Edgar** **83.0**
DE VALLEI DER GEESTEN. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie, (20 × 14) 220 blz.* *fl. 2,25*
IV — Eens de eerste twintig bladzijden doorgemaakt, gevoelt men zich thuis in dezen detectivenroman en hij laat de lezer niet meer los. Alleen een meester in het vak, zooals Edgar Wallace, kan zoovele elementen samenordenen tot een geheel en de aandacht concentreeren op de hoofdgedachte van dit boek: wat schuilt er achter al het geheimzinnige gebeuren in de vallei? Zeer boeiende, doch neutrale ontspanningslectuur.
A. CORLUY, PR.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10188 **Adacée** **83**
POENT. *Geïll. met 3 platen. — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1931, (25 × 17) 217 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 3,25*
V-M — Een bakvischje; nogal sympathiek. Strekking goed: tegen te bot plezierleven van de jeugd, en tegen egoïsme. Hoewel zeer zwak, spreekt het godsdienstig motief toch even één keer mee. Nogal lang gerekt voor die historietjes van examen, pic nic, kalverliefde, enz. Tint en toon: Hollandsch.
J. C.

10189 **Andersen, H. C.** **83.8**
SPROOKJES EN VERTELLINGEN. Volledige Uitgave. *Vert. uit h. Deensch dr Dr W. van Eeden, 1932, (27×20) 392 blz.* *geb. fl. 6,90*
V — Een volledige uitgave van Andersen, en in een band die figuur maakt en die een gretig gevraagd leesboek wordt! Andersen is onsterfelijk door zijn innig communiceeren met heel het natuurwezen (zelfs in realistische beschrijvingen is hij ook voor ons versch-nieuw) en door de kunst van het vertellen, die vooral merkwaardig is door het aanwenden van slechts een zeer gering getal middelen, steeds van zuiver gehalte. Men staat dicht bij de gesproken vertelling. De moralieerende romantiek overheerscht, dikwijls nog roerend ook voor ons, soms wat te melankoliek. Men heeft veel keus : echte kindersprookjes, veel natuur- en dierenverhalen, sagen en prozaballaden 't zij uit de Oud-noorsche geschiedenis, 't zij uit de nieuwe tijden, fantasiën, schetsen, invallen.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10190 **Bazin, René** **83.8**
◆ DE GIDS VAN DEN KEIZER. DE VERLOVING VAN DE TYPISTE. DE VIGILIE VOOR PASCHEN. *Ingeleid en vertaald dr J. Boonen. — O. L. V. Waver, De Heidebloem, 1932, (18 × 12) 177 blz.* *12 fr.*
V — De Gids van den Keizer, het eerste van deze drie verhalen, vertelt van een Duitsch kindje dat door zijn ouders verlaten is, en door een

Fransch officier opgenomen wordt. Later eischen de ouders het weer op, en de jongen sterft in den dienst van zijn keizer. — De verloving van de typiste is het tweede verhaal. Een typiste wordt verloofd met een luitenant, verneemt dan dat ze na haar geboorte verlaten werd en dat haar ouders zelfs niet gekend zijn, verbreekt de verloving en laat een H. Mis opdragen voor haar ongekende moeder. — De vigilie voor Paschen is de kortste van de drie novellen, maar ook de schoonste. In den Elzas gaan veel pelgrims op Paaschzaterdag naar den Sint-Odiliaberg, om daar de Paaschklokken van heel de streek te hooren luiden. Een jongeling vraagt aan zijn geliefde dat zij ook de bedevaart zou doen, en op den bergtop heeft de verloving plaats. Dat is heel de geschiedenis, maar ze is knap geschreven; en het eenvoudige verhaal is voor den schrijver een gelegenheid geweest om eens te meer de smart van de Elzassers te uiten en hun trouw aan Frankrijk te bevestigen. — De vertaling is op vele plaatsen slordig. F. VERMUYTEN, PR.

10191 **de Craene, Bas.** **83.9 : 22**

◆ DE VOLKSMENNER BIJ EEN LANDVERHUIZING. — *Tongerloo, St Norbertus' Boekhandel, 1932, (19 × 14) 251 blz.* *18 fr.*

V — 't Mozes-verhaal van E. H. de Craene is in denzelfden trant opgevat als zijn voorgaande, gunstig onthaalde boeken over 't Nieuwe Testament. Ditmaal voert hij ons naar 't Oud Verbond, voor de meesten onzer menschen een gesloten boek. Prachtig schetst hij 't leven van Mozes, den leider van het uitverkoren volk, die 't verloste uit de ballingschap van Egypte, er mee zwierf door de woestijn en 't vergezelde tot aan 't Beloofde Land, dat hij zelf niet binnen mocht. Een hard en zwaar leidersschap, dat te strijden had met wantrouwen en opstand maar altijd door Jahwe machtig werd gesteund. De Mozes-figuur staat hier voor ons in een aureool van schoonmenschelijkheid en hemelbestraling. 't Verhaal heeft niet de stoute vlucht, de grootsche afmetingen, de monumentaliteit van den Mozes van Zapletal, maar is niettemin sober en helder geschreven in volkschen trant en onderstelt een soliede onderlegdheid in de kennis van de schrift. D. DE PAUW, O. P.

10192 **de St Exupéry, Antoine** **83**

NACHTVLUCHT. *Vert. en ingeleid dr A. Viruly. Met een portret. — A'dam, Blitz, 1932, (20 × 12) 185 blz.* *fl. 1,50; geb. fl. 2,25*

V — Zeer eenvoudig van bouw en taal: één nacht op een vliegveld waar de drie postvliegers die den dienst in Zuid-Amerika verzekeren moeten samenkomen; één nacht vooral op één vliegtuig dat in den storm zonder vaste richting wordt voortgedreven en waar vlieger en mecanicien in een heldhaftige zelfonthechting het onvermijdelijke afwachten. Eén nacht ook voor het vrouwtje van den vlieger dat zijn terugkomst met wanhopigen angst verbeidt. Pakkend, direkt, zonder eenige romantische bevlieging of bordpapieren décors. « Een boek vol teederheid en diepte, maar vooral ook van moed, het is even gaaf in teederheid als gaaf in zijn kracht ». Dr A. BOON, PR.

10193 **Sleeks, Ary** **83**

VAN EEN WONDERE PAROCHIE... *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (19 × 14) 158 blz.* *15 fr.*

V — 't Romantiese verhaal van 'n groepje konservatieve dorpelingen die, uit reaksie tegen de alom-invretende grootstad, 'n dorp « op hun eigen »

stichten, heel en al naar de trant der vaderen. 't Is 'n beetje té naïef en te zoet om spannend te zijn, maar toch 'n gezellig lektuurtje voor peiselike mensen. A. V. D. V.

10194 ◆ **Thiry, Antoon** **83.8**

DOMIEN EN ZIJN ZOON e. a. verhalen. — *Turnhout, J. van Mierlo-Proost, (Volksbibliotheek nr 2) 1932, (17 × 11) 152 blz.* *10 fr.*

V — Zes typiese verhalen van Thiry, waarvan 'n viertal reeds van vroeger bekend. Gezonde volkslektuur. Als dusdanig aanbevolen. A. V.

10195 ◆ **Verreet, Adolf** **83.8 : 266**

ZWARTE MAATJES. Verhalen uit Kongo. — *Turnhout, van Mierlo, (Volksbibliotheek, nr 4) 1932, (17 × 11) 153 blz.* *10 fr.*

V — 'n Recensie moet vlug en raak, zakelijk en bondig zijn : zoo luidt het parool. Mag een recensent dan nooit eens zijn hart laten mêespreken? Kom, aan elke regel zijn uitzonderingen. Trouwens : de schrijver van « Zwarte Maatjes » is een jonge missionaris, uit 't Turnhoutsche as-je blief, en heusch, een bloed-eigen neef van Heeroom. Gaat mijn recensie wel objectief blijven? 'k Zeg maar dat ik me, 'n paar uurtjes echt verkneukeld heb aan dit boekje van amper 150 kleine bladzijden; en 'k hoû staan dat ieder lezer, hij weze oud of jong, er even veel deugd zal aan beleven. Op 'n eigen wijze belicht de schrijver 'n boek uit 't missionarisleven in Congo : het leven der zwartjes, tusschen 10 à 14 jaar op studie bij de paters. Zóó spring-levend komen die maatjes, in levende-zwarte lijve voor ons staan, zwarte boefjes uit Lisola die elken dag moeten wroeten en vechten voor hun maniok-broodje of voor 'n schamel lenden-doekje.... Wat zijn daartegen onze studenten elegante en rijke meneertjes! Wilt ge eens hartelijk lachen met die ondeugende zwartjes, of zweetend en hijgend 'n avontuurlijke jacht mêemaken op den Congostroom of u stiekum 'n traan van mêelij uit uw oog laten knijpen?.... Lees dan deze verhalen. Proficiat Adolf : 'k wist niet dat ge zulk volbloed missionaris waart; nog minder dat ge zulk ras-echt schrijver waart. Studenten zullen uw boekje « verslinden » en geve God dat hier en daar in Vlaanderen één uwer lezers zijn missionarisroeping zal danken aan uw : « Zwarte Maatjes »! FR. CROLS, PR.

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10196 **Geertsema, G.** **83**

KOERT'S GROOTE VACANTIE. — *Alkmaar, Kluitman, (20 × 15) 192 blz. fl. 1*

VI-A-J — Een groepje flinke jongens brengt samen de vakantie door. Ze maken veel pret, beleven avonturen, en besteden de laatste dagen van hun vakantie aan de redding van een arm ongelukkig gezin. Die laatste verlofdagen waren dan ook de schoonste. Om wille van die strekking van naastenliefde verdient het boek wel aanbeveling, al is het ook strikt onzijdig. Aangename ontspanningslectuur voor jongens.

F. VERMUYTEN, PR.

10197 **Goudriaan, C.** **83**

JAAP UIT DE ZESDE KLAS. *Geïll. dr P. Dom. — Alkmaar, Kluitman, (21 × 15) 183 blz.* *fl. 1 ; geb. fl. 1,75*

VI-A — Een onderwijzer gaat met zijn klas — vier jongens en twee meisjes — voor veertien dagen op verlof. Jaap, een zijner leerlingen,

speelt prachtig viool en is een dappere en verstandige jongen. Hij redt de dochter van een kunstenaar, heeft daardoor gelegenheid zijn talent te laten waardeeren, en mag muziek gaan studeeren. Natuurlijk zijn die veertien dagen rijk aan avonturen die boeiend verteld zijn. Het is echter nogal vreemd dat die onderwijzer, in veertien dagen samenleven met zijn leerlingen, geen enkel woord te zeggen heeft dat opvoedend is. Als ontspanningslectuur zal dit boek zeker gaarne gelezen worden, maar het geeft niets meer dan ontspanning. F. VERMUYTEN, PR.

10198 **X.** **83 : 379**
◆ DE PILLEN VAN DEN KLUIZENAAR. — *Tessenderloo, Sobrietas-Limburg, 1932, (22 × 15) 64 blz.* *2,50 fr.*

VI-A — Sobrietas werkt dapper door om degelijke anti-alcoholische lectuur de wereld in te zenden. Dit nieuwe bundeltje geeft ons weer een reeks mooie verhalen, die natuurlijk alle dezelfde strekking hebben, en toch niet vervelen, dank zij hun groote verscheidenheid. Evenals de andere Sobrietas-uitgaven is ook dit boekje goed verzorgd en spotgoedkoop. Het verdient bij duizenden verspreid te worden bij de prijsuitdeeling. F. VERMUYTEN, PR.

VI^B — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

10199 **Astaes, C.** **83**
DIERENSPORT. Voor Kinderen. — *Brugge, Excelsior, 1932, (20 × 15) 32 blz.* *2 fr.*

VI-B — Als we den schrijver van dit boekje moeten gelooven, dan heeft de sportfurie ook de dieren aangegrepen : hij vertelt over geiten die boksen, over een wedloop tusschen den haas en de slak, over een kikker die wil vliegen, over dansende ratten. Zoo levendig verteld dat de kinderen het met genoegen zullen lezen, en onder taalopzicht heel wat beter verzorgd dan we dat gewoon zijn in kinderboeken. Astaes heeft reeds een respectabele reeks boekjes voor kinderen op zijn actief : hij moge er ons nog vele schenken. F. VERMUYTEN, PR.

10200 **Blokker, Wilhelmina** **83.8**
GEHEEL WAT NIEUWS. *Geïll. met 4 kleurplaten en figuren v. M. de Feijter. — Alkmaar, Kluitman, (Serie : Om stil te luisteren, 8), (23 × 18) 48 blz. fl. 0,75*

VI-B-N — Dat is het 8e nummer van de serie « Om stil te luisteren ». Echt iets voor kinderen om stil naar te luisteren, om zelf te lezen en van te genieten. Het éenige tekort aan dit boekje is, dat het bovennatuurlijke er heelemaal wordt genegeerd. A. CORLUY, PR.

10201 **Blokker, Wilhelmina** **83.8**
VAN ALLES WAT. *Geïll. met 4 kleurplaten en figuren v. M. de Feijter. — Alkmaar, Kluitman (Serie : Om stil te luisteren, 6), (23 × 18) 48 blz. fl. 0,75*

VIB, N — De 22 stukjes « Van alles wat » zullen door onze kinderen graag gelezen worden. Jammer dat zoo'n boekje, zóó keurig opgesteld, zóó kleurig geïllustreerd, niet wat godsdienstig is getint.
A. CORLUY, PR.

10202 **de Boone-Swartwolt, I. C.** **83**
JAN ZUIDWESTER EN ZIJN KRAAI. *Geïll. door Jantje. — A'dam, J. M. Meulenhoff, (Zonne-Bibliotheek) (21 × 15) 134 blz.* *geb. fl. 1,95*

VIB — Jan Zuidwester, een oude zeeman, nu schoenlapper, leeft met zijne kraai in een stil dorp. Mevrouw J. C. de Boone-Swartwolt vertelt ons in levendige taal 18 gebeurtenissen, waarin hij met verscheidene kinderen de hoofdrol speelt. Ongedwongen wordt aan de kleine lezers de les gespeld. Boeiend-neutraal. Leuke kinderteekeningen van Jantje veraangenamen de prettige lezing. AUG. OSSENBLOK

10203 **Wolffenbuttel-van Rooyen, H.** **83.8**
◆ NIEUWE VERHALEN UIT SPROOKJESLAND. *Geïll. dr F. Raaymakers. — 's-Bosch, Malmberg, 1932, (25 × 19) 112 blz.* *21 fr.*

VIB — Vier sprookjes, in sprookjes-taal verteld, met teekeningen die op de verbeelding werken en ons brengen in sprookjesstemming. Ook om de goede zedelijke strekking, warm aanbevolen. A. CORLUY, PR.

10204 **Doorman, Christine** **83**
DOORNROOSJE — KLEIN DUIMPJE — ROODKAPJE — SNEEUWWITJE. *Elk met 2 kleurplaten en illustraties van Rie Cramer. — Den Haag, van Goor, 1932, 3e druk, 4 dln (23 × 17) elk 48 blz.* *geb. fl. 0,65*

VI-B-C — Buiten de hoogergenoemde sprookjes vinden we in die vier boekdeelen ook nog : Riket met de Kuif — De Tooverfee – De Prinses met het gouden Haar — De witte Kat — De gelaarsde Kat — Asschepoester. De aloude maar steeds frissche vertellingen waar kinderen zoo graag naar luisteren. Heel zeker zullen zij ze even gretig lezen. Nu en dan vind ik het verhaal wel iets langdradig. Nochtans wordt die smaakvolle uitgave, door Rie Cramer geïllustreerd, warm aanbevolen. Er dient gezegd dat over het geheel een godsdienstige stemming heerscht. M. v. C.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10205 **Cornette, A. H., Mr,** conservator van het Museum van Schoone Kunsten te Antwerpen **84**
PERISCOOP: 1e DEEL. LETTERKUNDIGE CRITIEKEN EN BESCHOUWINGEN. — *Antwerpen, Nederlandsche Boekhandel, 1932 (22 × 18) 252 blz.* *35 fr.*

IV — Zie bespreking hiervan onder nr 10132.

10206 **de Pillecijn, F.** **84 : 92.8**
◆ STIJN STREUVELS EN ZIJN WERK. *Geïll. — Tielt, Lannoo, 1933 (22 × 17) 202 blz.* *30 fr.*

IV — Recensie onder nr 10130.

10207 **Eeckhout, Joris, pr.** **84**
◆ LITTERAIRE PROFIELEN : 5e DEEL. Stijn Streuvels, Felix Timmermans, Hugo Verriest, Stefan George, James Joyce, Godfried Hermans, René de Clercq, Camille Melloy. — *Gent, Drukkerij L. Vanmelle, 1932 (20× 16) 167 blz.* *20 fr.*

V — Zie recensie onder nr 10131.

10208 **Stubbe, A., Dr, C. SS. R.** **84 : 809**
◆ NATURALISTISCH OF MYSTIEK? Het Probleem der Renaissance als Aanleiding tot het Probleem der Barok. — *Leuven, Uytspruyt, 1933 (26× 17) 258 blz.* *50 fr.*

V* — Bespreking onder nr 10133.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 4 ELFDE JAARGANG APRIL 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

KNUT HAMSUN

door ANTOON THIRY

I

Merkwaardig en eenig in de geschiedenis is het wel wat Noorwegen, dit door de natuur zoo arm bedeelde land, met amper een drie miljoen inwoners, in de laatste zestig, zeventig jaar op letterkundig gebied aan de wereld heeft geschonken.

Ibsen, Björnson, Lie, Garborg, Kielland, Hamsun, allen hebben hun naam ver over de grenzen van het eigen land verspreid, allen zijn ze wereld-bezit geworden.

Veel is er na den oorlog gejammerd over den algemeenen achteruitgang van den Europeeschen geest, over de inzinking van ons scheppingsvermogen, over de armoede in de literatuur, zoodat men er ten slotte is gaan aan gelooven. En zie, onbekommerd om al dat neerhalend gepraat, (waarvan wij in Vlaanderen ook reeds meer dan genoeg te lijden hebben) werkt de Noor verder en levert het treffendste bewijs van de macht van den geest over de kleinheid en de materieele begrensdheid waarin hij gedwongen is te leven.

Niet alleen duiken er gestadig nieuwe namen op, zooals Olaf Duun, Kristoffer Uppdahl, Hans E. Kinck en nu laatst Sigrid Undset, maar ook dezen die overbleven van de oudere generatie, weten van geen rusten of zwijgen, en geen jaar gaat er bijkans voorbij of ook zij zijn daar weer met nieuw werk.

En wie boven al deze ouderen de kroon spant, is ongetwijfeld de thans meer dan zeventigjarige Knut Hamsun.

Ja, verbijsterend is de bloei der Noorsche letteren, maar nog veel

meer verbijsterend is de buitengewone vruchtbaarheid, de nooit verminderende denk- en scheppingskracht, de eeuwige frischheid van dezen laatste. En nochtans, hij heeft het in zijn leven. om het op zijn Vlaamsch uit te drukken, niet onder de markt gehad.

Hamsun werd in het jaar 1859 geboren in 't binnenland van Noorwegen, in het dorp Lom, uit een oud, degelijk boerengeslacht met een hooge en sterke innerlijke cultuur.

Zijn vader, een vroolijke, gezellige baas, iemand van leve-de-vreugde, voelde echter niet veel voor het zware boerenbedrijf met zijn vast-geregelden gang van zaken, hij week af van de familie-traditie en werd kleermaker. Maar de armoe klopte er algauw aan de deur en toen Knut amper drie jaar oud was, in de hoop het elders beter te treffen, verhuisde het kleermakers-gezin naar Hammarôi, gelegen in het hooge barre Noorden, aan de kust tegenover de Lofoten-eilanden. Doch het geluk diende er den vroolijken vader Hamsun al even weinig als in Lom en daar het gezin rijkelijk gezegend was met kinderen, werd Knut onder dak gebracht bij een oom, die leider was van de boerderij van een predikant in 't Nordland.

Deze oom was een buitengewoon streng, hardhandig man. In zijn novelle « Een Spook » teekent Hamsun vol verbittering zijn verblijf op de pastorie als een harde tijd in zijn leven, met overdreven veel werk en veel slaag en zelden of nooit liet men hem een uurtje over voor spel of plezier. Zooals altijd wekte deze methode van opvoeding ook in hem, vroegtijdig een gevoelen van zelfstandigheid, doch tevens het besef van alleen te staan op de wereld en een verlangen naar afzondering, naar eenzaamheid. En telkens als hij er kans toe zag, sloop hij ongezien weg het woud in, ofwel naar het kerkhof, waar hij tusschen de kruisen en grafsteenen wandelde, droomde en fantaseerde en luidop met zich zelf gesprekken voerde.

Het sterke, diepe bewustzijn van zijn boerenafstamming, — Ik ben met al mijn wortels van de aarde en van het woud, verklaarde hij later. In de steden leef ik slechts het kunstmatig leven van café's en geestigheden en allerlei hersenschimmen. Maar ik ben van de aarde! — en dan die hang naar de eenzaamheid, zijn twee trekken in zijn karakter die in 't oog moeten gehouden worden voor het begrijpen van zijn werk.

Op veertienjarigen leeftijd keerde hij terug naar zijn geboortestreek in het Gudbrandsdal, werd er knechtje in een dorpswinkel, doch verhuisde hetzelfde jaar nog terug naar Nordland. Eerst om er andermaal winkelbediende te spelen in een verlaten nest van een handelsplaatsje Tranoi genaamd, en daarna om van daaruit als leurder met allerlei artikelen de baan op te trekken.

De leerjaren in zoo'n dorpswinkel, — ginder in Noorwegen spelen de eigenaars van zoo'n zaken, waar van alles verkocht wordt, garen en lint, ondergoed zoowel als stokvisch of aspirine, zoowat de bazige rol als bij ons de brouwers, — werkten diep op den jongen in en gaven hem

de stof voor de rake, scherpe uitbeelding van de zaak van den koopman Mach uit zijn romans Benoni en Rosa, alsook van den handelsman Theodoor uit de Stad Segelfoss, Maar 't spreekt vanzelf dat de handel den onrustigen knaap niet bevallen kon en weldra trekt hij er zich definitief uit terug. In 1876 speelde hij als schoenmakersgast met els en pekdraad in een andere negorij, Bodö genaamd, en in '77-'78 zit hij op een der noordelijkste Lofoten-eilanden, in het plaatsje Bö, waar hij eerst als schoolmeester fungeert en nadien als klerk van den regeerings-ambtenaar.

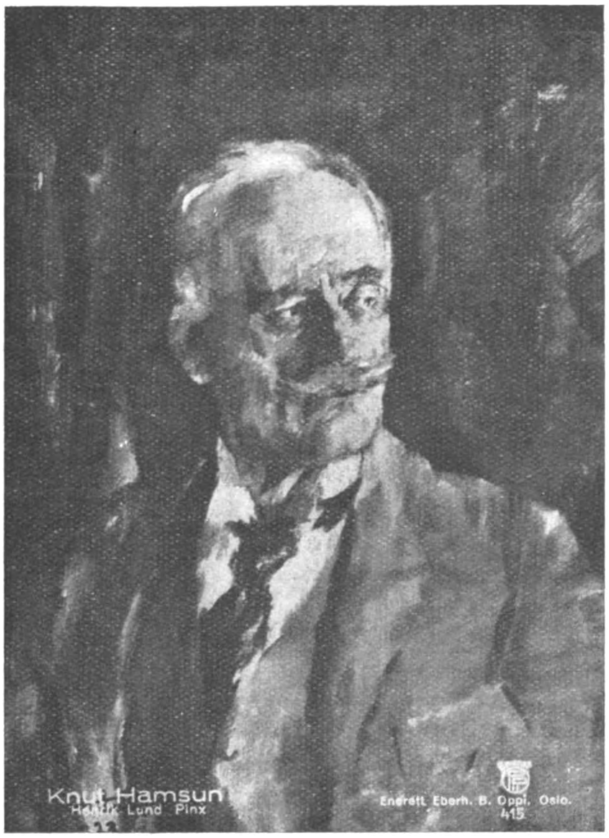

KNUT HAMSUN

Daar was het dat hij zich aan het schrijven zette. En met zijn zuur bijeengeschraapte spaarduiten geeft hij z'n pennevruchten uit. In 1877, een novelle : « De Raadselachtige », met als ondertitel: Een liefdesgeschiedenis uit Nordland, en in 1878 volgt een boekje waarin een gedicht voorkwam: « Een weerzien » en een vertelling « Björger ».

Geen mensch in het heele land, zelfs het geringste weekblaadje niet, repte een woord over deze boekjes, geschreven in den trant van Björnson's boeren-novellen. Ze verschenen en verdwenen en... behooren thans tot de zeldzaamheden op de Skandinaafsche antikiteiten-markt. « De Raadselachtige » een boekske van 31 blz. op krantenpapier, en waarmee eens een marktzanger leurde, werd laatst te Kopenhagen, op een boekenveiling verkocht voor 224 kronen of circa 1500 fr.

Een Maecenas trok zich toen het lot van den jongen literator aan. Hij bezorgde hem de middelen om naar het Zuiden van het land te reizen en zijn krachten aan een nieuw werk te beproeven, waardoor hij er zich definitief bovenop moest werken.

Hamsun schreef het verhaal « Frida », trok ermee naar Kopenhagen om het bij een uitgever geplaatst te krijgen. Maar nergens werd het aangenomen, evenmin als de rest van wat hij daarop nog schreef. En in plaats van den roem en het succes, kwam er toen voor hem een tijdperk van armoede en ziekten, waaronder een andere wellicht bezweken ware, maar dat hij moedig doorworstelde, zonder zijn geloof in zijn kunstenaarschap een oogenblik te verliezen.

Twee jaar arbeidt hij als wegwerker onder een volk dat niets anders bezit dan zijn brute lichaamskracht om aan het dagelijksche brood te geraken. Lijk zoovelen in die jaren wordt hij aangegrepen door wat hij over Amerika, dat land van belofte, hoort vertellen. Hij geraakt aan het noodige geld om naar ginder uit te wijken, wordt er secretaris van een rondreizend profeet Kristoffer Janson, die er een nieuw, voor Amerika bedoeld Christendom, het Unitarisme predikte, valt er zwaar ziek en keert terug naar zijn vaderland om er genezing te zoeken. Hij geneest, raapt andermaal de pen op, doch weer mislukt zijn plan : slechts heel weinig krijgt hij geplaatst. Met wat geleend geld reist hij terug Amerika. Alles pakt hij aan. Achtereenvolgens wordt hij tramconducteur te Chicago, landarbeider in de prairieën en ten slotte probeert hij het met lezingen over literatuur bij de aldaar gevestigde Skandinaven. Doch stilaan dringt het besef tot hem door dat Amerika geen land is voor hem. In 1888 scheepte hij in op een Deensch schip en landde in Kopenhagen, armer en berooider dan ooit te voren.

II

De droom van zijn jeugd: schrijver worden, verliet hem echter niet. Integendeel, in die meest beroerde omstandigheden van zijn leven, werd hij er nog feller door aangegrepen dan ooit te voren. En daar in Kopenhagen, op zijn « dakkamertje, slechts drie el verwijderd van de maan », begon hij te schrijven van zijn ellende, van zijn nood, van den honger dien hij leed. Hij noemde de schets dan ook: « *Honger* », trok ermede naar Edvard Brandes, den broeder van den criticus Georg Brandes. Deze verwees hem naar het tijdschrift « *Ny Jord* » en Honger werd er in opgenomen, zonder vermelding echter van den schrijver.

Het stuk maakte Hamsun op den slag beroemd.

Van overal kreeg hij verzoeken voor medewerking, Zijn zwarte-sneeuw-tijd was voorgoed voorbij.

Alvorens « *Honger* » af te werken, schreef hij een studie over « *Het geestesleven van het moderne Amerika* », waarin hij ongenadig de Nieuwe Wereld afstriemde, en dat in 1889 verscheen. Ook nam hij hartstochtelijk deel aan het publieke leven in Noorwegen en werkte mee aan de voornaamste dagbladen aldaar. In 't bezonders pakte hij een bekenden zwavel-en-pek-predikant aan, Hans Ofterdal genaamd, wien het gelukt was een groote secte te stichten en die 't land in beroering bracht door zijn gedonder en bedreigingen tegen deze zondige wereld, doch die even later... als een zedelooze huichelaar aan de kaak werd gesteld en van 't publiek tooneel weggevaagd.

Hoezeer Hamsun ook beroemd was, het was nog niet veel in vergelijking met wat hem in 't jaar 1890 te beurt viel bij 't verschijnen in boekvorm van zijn « *Honger* ».

Niet alleen gaat het over het schrijnen van zijn lichamelijken en geestelijken honger, maar een ander element verheft het werk hoog uit die neerdrukkende sfeer, namelijk het leed en de vreugde om de scheppingsdrift die ondanks dat alles, feller dan ooit laait in hem. Neen, de ziel lijdt niet onder de stoffelijke ellende. Ze bloeit rijkelijk en ongewoon.

Hetzelfde jaar nog verscheen het werk in het Duitsch en kende zelfs in dit land, waar het naturalisme nochtans hoogtij vierde, een ongemeen succes.

Achtereenvolgens schrijft Hamsun daarop : « *Mysteries* », met zijn romantischen held Johan Nagel, iemand die het niet tot klaarheid brengen kan met zich zelf en na allerlei gefilosofeer en vreemde avonturen, omdat hij den samenhang der dingen niet begrijpen kan, ten gronde gaat; *Redacteur Lynge*, een bijtende satyre op de Noorsche journalistiek; *Nieuwe Aarde* waarin hij afrekent met de hartelooze, steriele comedianten uit dien zeer ten onrechte zoo geprezen Bohêmewereld, en dan ten slotte zijn « *Pan* ».

Al waren deze jaren voor Hamsun zoo gevuld met literairen arbeid, daarom zonderde hij zich echter niet af van het publieke leven. Hij bleef er met lijf en ziel aan deelnemen en als hem iets op het hart lag, nam hij geen blad vóór den mond om het kond te doen. Zelfs aarzelde hij geen oogenblik, om den zoo verafgoden Ibsen, die toen ten top van zijn roem was gestegen en na 27 jarige vrijwillige ballingschap terug in Noorwegen verscheen, uit te noodigen op een voordracht waar hij aan den zoogenaamden « Sfinx » harde waarheden zegde betreffende zijn wanbegrip van het ware, echte leven. Heel het land kwam in rep en roer over de ongehoorde brutaliteit van dien dertigjarigen nieuweling. Vrienden vielen hem af, de dagbladen bedankten voor zijn medewerking, zoowat iedereen randde hem aan, doch onverstoord ging hij verder met hekelen, zonder daarom echter zijn literair werk te verwaarloozen.

Door zijn boek « *Pan* » dwong hij ze allen terug naar hem op te zien. Het is een buitengewoon sterk geschreven boek en verhaalt van Luitenant Glahn, die zich uit de menschelijke samenleving terugtrekt en eenzaam in de natuur gaat leven. Hij is een natuurmensch, niet in den zin van den zoogenaamden primitieven mensch, den wilde die er slechts op uit is zijn dierlijke behoeften te voldoen. Glahn is zich, in tegenstelling met Johan Nagel uit *Mysteries*, duidelijk bewust van zijn een-zijn met de natuur, met de zon, het water, de bergen, de boomen, het gras, de dieren. Hij geniet van dat bewust-zijn en zijn dagen zijn één lange jubeling van geluk en dankbaarheid. Een volbloed romanticus is deze Thomas Glahn, maar dit niet op de wijze der oudere romantici, dier dwepers naar het onmogelijke, die op zijn minst het decorum van

een kasteel uit Duizend-en-een-Nacht noodig hadden om gelukkig te zijn. Deze heeft geen verlangens, de natuur volstaat hem: Pan, daarboven uit komt hij niet. En door dit woord Pan is ook het zwakke, kwetsbare punt in zijn wezen aangegeven: zijn verhouding tot zijn evenmensch dien hij kost wat kost ontvluchten wil. De liefde ontwaakt in zijn hart. Geen mensch kan twee meesters dienen immers en Glahn, de natuurmensch, breekt in elkaar,

Een paar boeken van minder belang volgen op dit als in graniet gehouwen, monumentale werk, dat zoo tragisch eindigt omdat het hoogere, laat ons zeggen franciskaansche element er heelemaal in ontbreekt, ook een paar bitter-wrange tooneelstukken voegt hij bij zijn werk en dan verschijnen, rond 1910, die drie merkwaardige zwerverromans : « *Onder Herfststerren* », « *Con Sordino* » (in het Noorsch draagt het den dichterlijken titel: Een zwerver vedelt gedempt) en « *De laatste Vreugde* » die een tweede periode in Hamsun's leven afsluiten.

De schrijver die na zijn groot succes in de stad is terecht gekomen — de beurzen hem door de Noorsche regeering geschonken lieten hem toe Europa af te reizen en hij verbleef zelfs een tijdje in Parijs — ontvlucht de « Cultuur » en verlangt terug naar het eenvoudige, primaire leven van het land. Hij gespt den rugzak op de schouders, neemt den stok in de hand en trekt op Gods genade het land in. Allerlei menschen ontmoet hij, doch den vrede des harten vindt hij niet terug. De stad, de « Cultuur » heeft al te zeer zijn stempel op hem gedrukt. De zwerver kan niet meer kinderlijk onbevangen zijn, waarbij dan nog de gedachte hem teneerdrukte dat eens de vijftig voorbij, het amen en uit zou zijn met zijn scheppend vermogen. Zoo vast was hij hiervan overtuigd dat hij zelfs lezingen hield over dat onderwerp en zijn laatste boek dien sprekenden titel zou geven van « *De laatste Vreugde* ».

III

Maar Hamsun vergiste zich deerlijk. Het was bijlange niet gedaan met scheppen. Zeer tot zijn eigen verwondering nogal, takelde hij niet af. Integendeel 't leek of het nu pas voor goed beginnen zou!

De vijftigjarige pessimist werd zelf verliefd, trouwde en stichtte naar ouwerwetschen boeren-aard een degelijk gezin, waarvan zijn vrouw, Marie Hamsun, eens den klein-kinderkens-tijd voorbij, in haar verzen en verhalen gezellig weet te vertellen. Hij vestigde zich in het Nordland, kocht er een hofstee en speelde boer. Hij ploegde, zaaide, maaide mee, maar 't liefste van al hield hij zich bezig met ontginnen van braakland.

's Winters gaf hij zich aan zijn letterkundig werk. Hij werkte er « *De laatste Vreugde* » af en schreef er « *Kinderen van hun tijd* » en « *De stad Segelfoss* ».

In « *Kinderen van hun tijd* » brengt hij een type ten tooneel dat men moeilijk van hem zou verwacht hebben: namelijk den land-edelman. Al is hij aristokraat, Luitenant Holmsen is niet te min vast aan de aarde

gebonden, net als de eenvoudige boer. In zijn streek, waar het leven tot nu toe op rustige, aartsvaderlijke wijze verliep, verschijnt de man van dezen tijd : de industrieel, iemand die in 't buitenland schatten vergaarde en die hier nu den heer komt spelen. Mijnheer Holmengraa, de industrieel, wint het op Luitenant Holmsen. Doch ondanks alle mogelijke tegenslagen, weet deze zijn houding toch te redden. Hij bezit ware, echte beschaving en blijft fier rechtop en beheerscht. Rond het landgoed « *Segelfoss* » dat te niet gaat ontwikkelt zich op Amerikaansche wijze een stad : « *De stad Segelfoss* ». In dit boek stelt Hamsun scherp tegenover elkaar de landelijke bevolking met zijn oude echte cultuur, gegrondvest op arbeid en kinderzegen, en de onevenwichtige holle kletsmajoors van de « stad », die niets uithalen en bij voorbaat al gedoemd zijn om : te verdwijnen. Daar is die opschepper van Theodoor, de winkelier, daar is die fantast van een telegrafist Baardsen, daar is de nu geruïneerde Heer Holmengraa en tegenover hem staat Willats, de zoon van wijlen Luitenant Holmsen, sterk en ongebroken, dank zij de innerlijke cultuur die hij van huize meekreeg.

Opvallend is het hoe in dit werk, Hamsun's toon zich gemilderd heeft tegenover deze menschen, tegenpolen eigenlijk van zijn eigen levensbeschouwing. Hij chargeert ze niet meer. Ook de kinderen laat hij zelfstandig optreden, als dragers der toekomst.

Doch al zat hij ginder hoog in het Noorden, al had hij de handen vol met zijn boerenbedrijf, niet te min volgde hij aandachtig het publieke leven in zijn land.

Hij schreef bijtende artikels tegen het industrialisme, die groote zwendelarij, trad op voor landontginning; hij pakte in verbitterde opstellen de rechters en de maatschappij aan die de hand hielden boven kindermoordenaressen, — Roeit ze uit die ouders, schreef hij, hangt het eerste honderdtal op, want hun geval is hopeloos! — en toen de oorlog uitbrak wou hij niet weten van een aanleunen, noch bij Engeland, noch bij Duitschland, maar gebood het : help u zelf.

En daar in het Nordland van zijn jeugd, schreef hij toen ook zijn meesterwerk « *Hoe het groeide* »,

De oorlog had hem geweldig aangegrepen. Hij die steeds een fellen hekel heeft gehad aan de moderne maatschappij, ziet nu duidelijk voor zijn oogen wat die zoogezegde fameuze 19de eeuwsche beschaving eigenlijk waard is, en in dat boek breekt hij met een verbetenheid en een kwalijk verholen leedvermaak, die moeilijk zijn weerga vindt in de heele wereldliteratuur, die maatschappij in al haar vormen af, en verheft torenhoog boven al die huichelarij den eenvoudigen, volhardenden werker Izak, die grond ontgint en zijn leven en dat van zijn gezin, met taaien moed, stuk voor stuk, in strijd met de natuur, opbouwt.

Terug naar het land, terug naar den eenvoud, roept hij ons toe, en het begint er aardig naar uit te zien dat de gebeurtenissen den grooten Noor gelijk zullen geven.

Men dient echter zeer voorzichtig te zijn bij de lectuur, niet alleen

van « *Hoe het groeide* », maar ook van Hamsun's volgende boeken. Wie geen begrip heeft voor ironie, voor spot, voor sarcasme, laat ze liever ongelezen. Er bestaat gevaar dat hij al die moderne paradoxen, door Hamsun in zijn romans verwerkt om onzen tijd te persifleeren, zelfs de zwoele atmosfeer die hij bijwijlen opzettelijk schept, als ernstig zou opnemen of er zich in 't gunstigste geval, zou aan ergeren.

Zoo herinner ik mij een paar lezers, die « *Hoe het groeide* » verontwaardigd hadden op zij gelegd, omdat er een kindermoordenares in vergoeilijkt werd, beweerden ze. Er wordt namelijk in het boek zoo'n geval behandeld, met een gerechtszitting, getuigenverhoor, veroordeeling enz. er uitvoerig bij. Maar dit — zooals trouwens zoowat al de rest — met het duidelijk oogmerk al dat moderne volkje tot bloedens toe over den hekel te halen! 't Kostte moeite eer ik die beste menschen tot het andere, het juiste inzicht had gebracht! Op 't laatst zagen ze het dan toch wel in, geloof ik. Doch of ik ze daardoor ook eenigen zin voor spot, voor persiflage heb bijgebracht, betwijfel ik sterk. Dat heeft men nu eens... of men heeft het niet... en wie het niet bezit weze uiterst voorzichtig. In plaats van verhelderd zou hij verward worden.

Nog medoogenloozer wordt Hamsun zijn sarcasme in zijn volgende roman: « *Het laatste Hoofdstuk* », waarin hij de maatschappij samenknijpt in... een sanatorium, Torahus genaamd, en in zijn laatste boeken: « *Vrouwen aan de Bron* », « *Zwervers* » en « *August* » slaat het over in werkelijken menschen-haat. Amper komt hier nog den lof van den arbeid tot uiting, en de helden, aan wie hij zijn hart heeft verpand, die jong leven dragen, die nog vol hoop, vol liefde, vol vertrouwen en idealisme zijn tusschen al die kletsende huichelaars, laat hij in onze humbug-maatschappij onverbiddelijk ten onder gaan...

Pessimistischer en pessimistischer worden de boeken van dezen Noorschen schrijver, maar niettemin blijven ze tintelend van leven, boeiend en écht.

Jammer dat hij, naast « den arbeid » dat andere element in 's menschen bestaan nog niet ontdekte dat de « hemel » heet. Daar hebben natuurlijk voor hem die zwavel-en-pek predikanten met hun eeuwig gedonder over verdoemenis enz. hun schuld aan. Zijn werk blijft er sterk eenzijdig door en is het slechts geschikt voor rijpere en tevens ontwikkelde lezers.

Maar wie weet, komt er na deze derde periode geen vierde, die het ons wel brengt.

Van den reus, die Hamsun is, kan men immers alles verwachten.

Bibliografie van Knut Hamsun

10.209 AUGUST. Vert. dr S. van Praag. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1931, 347 blz. fl. 3,90. — II, 83.1

10.210 BENONI. [Benoni]. Vert. dr S. van Praag. — Den Haag, Philip Kruseman, 1928, 280 blz., fl. 3,25. — I-II*, 83.1

10.211 CON SORDINO. [En van drer Spiller med Sordin]. Vert. dr S. van Praag. — 's Hage, Philip Kruseman, 1929, 231 blz. fl. 3,25. — II-III, 83.1

10.212 DROOMERS. [Svaermere]. — Leiden, Sijthoff, 1920, fl. 2,25. — II-III*, 83.1
10.213 DWEPERS. [Svaermere]. Vert. dr J. E. Keyser. — A'dam, Becht, 1906, fl. 1,90 — II-III*,83.1
10.214 HOE HET GROEIDE. [Markens gröde]. Vert. dr M. Meyboom. — Arnhem, van Loghum Slaterus, fl. 2,50. — II, 83.1
10.215 HONGER. [Sult]. Vert. dr J. E. Keyser. — A'dam, Becht, 1905, fl. 2,40 — II*-83
10.216 KINDEREN VAN HUN TIJD. [Börn av Tiden]. Vert. dr J. Romein. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1923, fl. 3,90 — II, 83.1
10.217 HET LAATSTE HOOFDSTUK. [Siste Kapitel]. Vert. dr A. Romein-Verschoor. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1924, fl 3,90. — II-III*, 83.1
10.218 DE LAATSTE VREUGDE. [Den siste Glaede]. Vert. dr S. van Praag. — 's Hage, Philip Kruseman, 1929, 279 blz. fl. 3,25. — II-III*, 83.1
10.219 NIEUWE AARDE. [Ny Jord]. Vert. dr S. van Praag. — A'dam, De gulden Ster (Meesterwerken der Wereldliteratuur), 1929, 303 blz. fl. 3,90
10.220 ONDER HERFSTSTERREN. [Under Höststjernen]. Vert. dr S. van Praag. — 's Hage, Philip Kruseman, 1924, 194 blz. fl. 3,25. — II-III*, 83.1
10.221 DE ONTWRICHTEN. [Segelfoss By]. Vert. dr S. van Praag. — A'dam, De gulden Ster, (Meesterwerken der Wereldliteratuur), 1929, 325 blz. fl. 3,90. — II-III*, 83.1
10.222 PAN. Vert. dr H. Schuylenburg, — A'dam, Becht, 1904, fl. 1,90 — I, 83
10.223 HET RAADSEL. — A'dam, Minerva. — II, 83
10.224 RAADSELACHTIG! [Mysterier]. Vert. dr Ph. W[illegible]sman. — Utrecht. P. Reijers, 1894, 2dln, fl. 3,90. — II, 83
10.225 ROSA. [Rosa]. Vert. dr S. van Praag. — Den Haag, Philip Kruseman, 1928, 247 blz., fl. 3,25. — II*, 83.1
10.226 REDACTEUR LYNGE. Vert. dr J. E. Keyser. — A'dam, Becht, 1908, fl. 2,40. — II, 83
10.227 VICTORIA. Een Verhaal van Liefde. Vert. dr G. P. Bakker. — A'dam, Becht, 1900, 160 blz. fl. 1.90. — II*, 83
10.228 DE VROUWEN BIJ DE POMP. [Konerne ved Vandposten]. Vert. dr S. van Praag. — A'dam, De gulden Ster, 1932, 391 blz., fl. 3,90. — II*, 83
10.229 ZWERVERS. [Landstrikere]. Vert. dr A. Posthumus. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1928, 439 blz., fl. 4,90. — II, 83.1

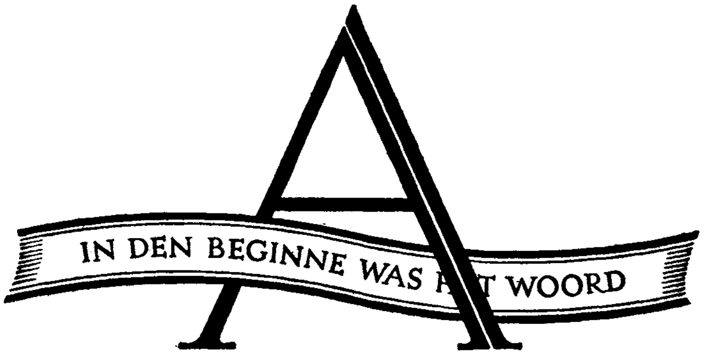

De Katholieke Encyclopaedie (*)

10.230 ◆ Het eerste der vier-en-twintig deelen van de *Katholieke Encyclopaedie* is verschenen. 't Is als zwaaide de monumentale poort van dat

(*) De Katholieke Encyclopaedie: Eerste Deel (A-Alle). Ruim geïllustreerd. — A'dam, N. V. Uitgeversmij Joost van den Vondel, 1933, 24 dln, (26 × 18) 824 kolommen; geb. in linnen 138 fr.; in halflederen band 153 fr.

Dionisius Carthusianus
Doctor extaticus.

reuzegebouw open en traden we binnen, met glans-kijkende oogen, in de eerste der vele heerlijke zalen waar kunst en wetenschap van alle tijden, door Geloof en eruditie verzameld en critisch geordend, ons opwachten in overrijke veelvuldigheid. En nu klinkt allen het blijde Roomsche welkom toe; niet alleen den geleerde en den kunstenaar, maar àllen die in hun leven hooger reiken dan de traditioneele kennis van 't dagelijksch bedrijf, en die dieper willen dan de vage notie van vele belangwekkende dingen. Onze tijd is geen tijd van *berusten* meer; de zelfgenoegzaamheid van 't kleine, enge bestaan met z'n zeer elementair kunnen en kennen, heeft uitgediend. In 't lichtende portaal van dezen bouw gevoelen we ons, van onze eerste schreden af, verlicht en verruimd, bezield en bemoedigd, verheugd en verrijkt!

Ik zou me niet wagen aan zoo'n lyrisme, ware 't niet dat er redenen te over zijn die de blijdschap van Noord en Zuid om dit verschijnen sterk staven. Of is het geen hoogdag wanneer je, na verwachting, hoop en vertrouwen in den arbeid van ruim vijf-honderd Katholieke personaliteiten, bevoegd op allerlei domein, thàns de tastbare, lévende, sprékende werkelijkheid in dankbare handen dragen kan, het bewijs, de eerste der vele dàden die, één na één, zullen doen verrijzen den glorieuzen Dom van Katholieke Kultuur in de Nederlanden? En wat beteekent die daad voor U, Vlamingen, die jàren hebt uitgezien naar dit begeerde en noedige vade-mecum, waarin al uw weetgierigheid en uw drang naar geestelijke verrijking zuivere verzadiging vinden zonder één twijfel die uw Roomsche denken schaden kan?

De *Katholieke Encyclopaedie* — moet het nog herhaald? — wil zijn — en *is* — de sterke, harmonische overkoepeling van het groote huis waarin alle kinderen van den Vader zich veilig weten voor tijd en eeuwigheid. Doch niet alleen als Katholieken hebben we reden tot vreugde; ook als leden van den wijdvertakten Nederlandschen stam is onze blijheid meer dan gemotiveerd, want is het geen fierheid waard,

te kunnen getuigen dat we nu ons onloochenbaar aandeel dragen in de *kultuur* van dien stam, en méér nog, dat die kultuur, in dezen encyclopaedischen vorm, integraal doordrongen is van Dietschen geest én van ons onverwoestbaar Dietsch Geloof! Zoodat katholiek Noord- en Zuid-Nederland thans aan geheel de wereld, doch in eerste instantie aan 't eigen volk, de door velen niet-vermoede schatten van haar eeuwenoude beschaving brengt als 'n geschenk van blijvende waarde! Wat zou Schaepman gejubeld hebben en wat, Gezelle, hadden zij dit beleefd! Maar sinds *hun* tijd is de drang naar geestelijken opgang, de hunker naar hoogere beschaving in zoo'n groote mate verhevigd bij ons volk dat *wij* niet minder bewust deze *Katholieke Encyclopaedie* begroeten, niet minder dan die groote voorgangers beseffend wàt zij vertegenwoordigt voor de Nederlandsche Katholieke kultuur.

Nu het eerste deel der Katholieke Encyclopaedie werkelijk « open boek » geworden is, moet ik wel niet meer uitweiden over haar degelijkheid; eenieder kan 't inzien, kan 't wegen en waardeeren. In de rij

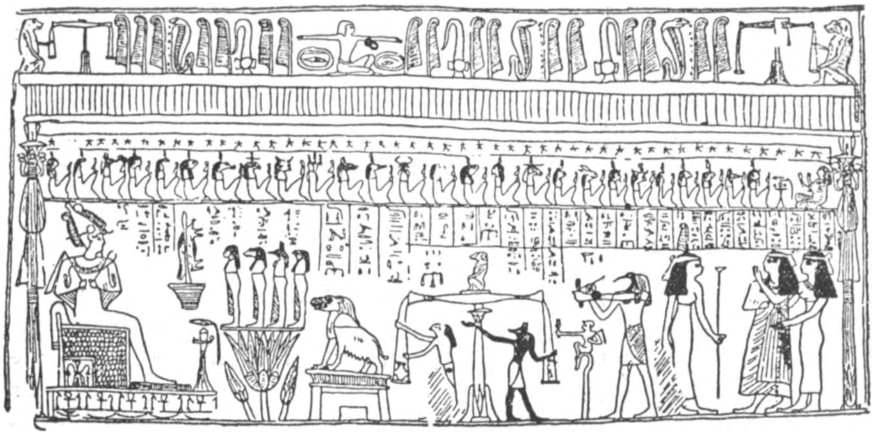

Doodenoordeel van Osiris. In het midden der afb. de weegschaal, waarop de zondigheid van het hart van een doode (op linkerschaal) door Anubis (zwarte figuur met jakhalskop) en door Horus (met valkenkop), tegen een veder (op rechter schaal) wordt afgewogen. Thot (staande rechts van de weegschaal) schrijft het resultaat op. Links van de weegschaal het monster Amemit. Geheel links op troon: Osiris.

encyclopaedieën, waarvan sommige met jaren praktijk, sommige aan zóóveelste uitgave, moet de Katholieke Encyclopaedie *in niets* onderdoen, qua algeheele waarde, voor haar concurrenten; integendeel: biedt de Katholieke Encyclopaedie als type van boekdrukkunst, met haar rijk illustratie-materiaal en haar typographische schikking — alles naar moderne methodes —, ons in dit eerste deel 'n prachtboek vol zienswaardigheden, dan is er *voornamelijk* nog dat àndere : de *degelijkheid* van haar geestelijken inhoud. Geen onderwerp of het wordt er door één of meer gespecialiseerde bevoegdheden in behandeld *in onderteekende bijdragen*. Wenscht gij 'n greep uit de stof van dit eerste deel? Zie « Aalmoes » door Prof. R. van Sante; « Aarde » door Dr S. W. Tromp; « Aardolie » door A. J. Stoop; « Aardrijkskunde » en aanverwante door

Drs H. van Velthoven, J. J. Marlet, S. Rombouts; « Abdij » door Ir H. Thunissen en B. Knipping; « Absolute Muziek » door H. Andriessen; « Accent in de Philologie » door Prof. Dr Jac. van Ginneken; « Aflaat » door Dr H. Beyersbergen; « Afrika » en aanverwante door Wils, van Asbroeck, Mulders, C. Coebergh, Franses; « Alcohol » door Hoogeven, Frateur, Droog, Dumon, Terwisscha van Scheltinga, Verhey, van den Broeck... Zie verder 't bewijs van historische objectiviteit o. m. in « Alexander XI » door Dr G. Gorris; in « Alberoni » door Dr L. van Gorkom...

Dit eerste omvangrijke deel loopt van *A* tot *Alle*. Ter wille van uiterst doorgedreven actualiteit, werd de encyclopaedische stof nog in zoover uitgebreid dat 'n gedeelte van 't alphabetisch register van deel I naar deel II moest verschoven. Het zal u, bij nader indenken en bij inzage van het verschenen deel, voldoende diets worden wat de volledige *Katholieke Encyclopaedie* zal zijn. Dat zij, die de rechtmatige ambitie naar hoogere Katholieke, dit is *algemeene* kultuur in zich dragen, gretig grijpen naar dit unieke werk; hun leven zal er, in de diepte en breedte en vlucht, door verstevigd worden en rijker want meer bewust van de onwankelbare waardijen der hier verzamelde wetenschap in Gods eeuwig licht.

ROMANKRONIEK

In 't jaar '14, onzaliger gedachtenis, het jaar waarin de Vlaamsche piotten de Gulden Sporen, en de Walen de Franchimonteezen *moesten* herdenken, zijn velen onder ons geroerd geweest tot in hun kwajongenslaarzen door den wekroep des aangeranden vaderlands. We liepen ons aanmonsteren als vrijwilligers; voelden ons glorieus « goedgekeurd »; kregen visioenen van heroïsche grootheid en droomden ons eigen triomfantelijk door bevrijde straten gedragen, 'n gouden nymbus om den helm, onder 'n baldakijn van inheemsche laurierblâren... 'n Maand na de aanwerving leerden we, met 'n soort reactionnaire voorliefde, de markantste vloeken uit 't vocabulair van den frontsoldaat (2me classe à défaut de 3me!) en begrepen dat de romantiek ons had beetgenomen op 'n manier die, voor haar eerste gril, brutaal venijnig was. Dat besef is er nadien, in die vier zeer fameuze jaren van slijk en fatalistische volharding, voor 'n « tamelijk »-groote meerderheid niet beter op geworden. 't Is nooit prettig, zich bedrogen te zien; nog minder, z'n onnoozelen vinger in 't eigen oog te steken. Mààr! dàt realisme heeft — verdikkie! — toch anti-militaristen gemaakt en anti-oorlogers en pro-geweerbrekers? Bestimmt, doch sinds 1918 — het eindelijk einde van de roemvolle bladzij! — zijn er zoowat vijftien lichtingen van de

nieuwe generatie opgeleid ende gedrild naar beproefde methodes, en moesten onze penaten andermaal verdedigd — de hemel verhoede 't! — dan werd die karwei ditmaal in eerste instantie door dié, qua oorlog onervaren, legioenen geïncasseerd... en 'k vraag me af: Zullen die jongste « klassen », alle anti-literatuur ten spijt, en systematisch opgezweept door 'n « dienende » pers, niet met evenveel romantisme haken naar 't avontuur en de vaderlandsche laurieren? Ach, nee, 'k ben heusch geen pessimist, hoor, maar 'n béétje scepticisme krijg je vanzelf, zoo zachtjes-aan, tusschen de regels in... Remarque, Barbusse, Markovits Rodilon, en heel de pleiade anti-oorlogschrijvers, de mannen die, na de doorleefde werkelijkheid, nog den moed vonden om er over te schrijven, zijn finaal slechts « deuxième classe », m'n lieve menschen, en de eigenlijke macht over het ja of nee van 'n oorlog zit *elders*. Enfin, we zullen maar hopen dat de oorlogsliteratuur haar doel bereike en dat alvast het « slagveld van Europa » moge gespaard blijven van verdere knallende, ronkende, walmende en andere moordende experimenten.

Intusschen m'n respekt voor al wie tegen den oorlog schrijft. Zoo
10.231 ook voor J. G. SCHOUP die in z'n boek **In Vlaanderen heb ik gedood (II-S)** enkele grenadier-etappen beschrijft, van Augustus '14 af, tot bij den val van Antwerpen. Gekwetst bij de verdediging van die... imaginaire vesting, gaat Schoef — de held van 't verhaal — de Hollandsche grens over. Punctum. De rest, als toevoegsel: 'n paar typen van patriotards én Schoef's pleidooi in z'n desertie-proces. 't Is 'n kranig, scherp, tendentieus geschreven boek. 't Heeft op verre na niet de allures van een Remarque; daartoe waren Schoef's avonturen te gauw uit en bovendien mist Schoef het Sehnsucht-achtige, de breeder- en dieper-omvattende deernis, de huiver die Remarque van meet-af hebben gekenmerkt als 'n groot humanist en 'n humanitair kunstenaar. Schoup (of Schoef) erkent door den oorlog naar 't socialisme te zijn afgedwaald, en op bladzijden 144 en 145 trekt hij driest van leêr: « Bravo, Christenen, dat is uw werk sedert 2 Augustus 1914! Wat is dat voor een leer, die nu al twee duizend jaar bijna de wereld hervormt en niet kon voorkomen dat, twee maanden geleden, duizenden en duizenden — gisteren nog vredig en christelijk — tegen elkaar werden opgejaagd en altijd maar opgejaagd blijven om te schieten, te dooden en te vernielen? Of zijn er diepere of hoogere drijfveeren, die ik niet begrijpen kan?... Ik kan het niet gelooven..., ik kan niet meer gelooven...! » Er zullen wel veel Schoef's uit den oorlog gekomen zijn; de barre, brutale, bestiale hel van die vier jaartjes was niet erg geschikt om wankele zielen te verheffen, en voor wie dit alles heeft meegemaakt, is de schreeuw van Schoef's lijf en bloed méér dan begrijpelijk en deerniswaard, maar daarom is z'n dithyrambe niet minder verkeerd. 't Is hier de plaats niet om 'n verdedigend betoog pro christelijke moraal in zake oorlog te schrijven; ware grenadier Schoef apologetisch wat sterker geweest, hij zou z'n uitval — gesteld dat hij 'm niet kon verzwijgen — alvast niet exclusief tegen de Kerk hebben gericht. Schoef bezondigt zich aan,

wellicht onbewuste, demagogie. 'k Vermoed dat hij reeds socialist was éér z'n oorlogsavontuur werd geschreven. Beste grenadier, we kunnen rationeele, verwoede, extremistische anti-oorlogers zijn zonder de hoogere wetten der Kerk te schaden of te verguizen, en uw trompetterij, hoe onschadelijk ook voor zedelijk-stabielen, is wél schadelijk voor den gewonen leek die b. v. slechts met wat lagere-school-catechismus in 't leven werd gesmeten. Wanneer we allen *uw* theorie aankleefden, moesten we niet alleen anti-oorlog, doch ook anti-Kerk zijn, en niemand minder dan de Paus heeft met z'n hoogste kerkelijk gezag voldoende bewezen dat uw theorie verkeerd is en dat het vijandig-staan tegenover den oorlog geenszins de vriendschap van de Kerk uitsluit. En dan : meent Schoef in de *socialistische* gelederen dé oplossing te vinden, nl. het *afdoende practische* verweer tegen den oorlog ? Naïef, Schoef ! Kijk 's, in '14 trokken romantische vrijwilligers op; sindsdien zwoeren we de romantiek af en... probéérden onzen eed gestand te zijn; is 't er in de wereld pacifistisch beter op geworden? Beste Schoef, zoolang wij niet terugkeeren naar de subliemste romantiek die er is, namelijk de eeuwigheidsromantiek der Kerk, de éénige die aan 't leven, onbegrensd doel geeft, en zoolang de wereld niet doordrongen is van de moreele waarden van die romantiek — die door 'n goddelijke paradox tevens de éénige wezensware « zakelijkheid » is —, zal ons zwoegen onder en tegen Kaïn's moordzuchtige hoovaardij uitkomstloos blijven. Misschien is de moraal van 't gansche probleem te zoeken in 't geschiedenisje van die twee broers? Ter zake: Schoef's uitval is steriel; z'n boek is im Ganzen 'n sterk stuk oorlogsverhaal dat — mede ter wille van 'n paar te gedétailleerde saturnalieën — jammer genoeg streng voorbehoud vergt.

Van romantiek gesproken : HERMAN ROBBERS heeft me met zijn
10.232 **Redding (IV)** 'n paar kostelijke uren bezorgd. Die roman begint met 'n vleugje lyrisme : « ...geheimzinnig chaotische natuurvolte... fluisterend gesuizel in de geurige avondzoelte... » — Je denkt: onvermijdelijk krijg ik weldra de volle laag van 'n onweer — én tevens is die aanhef ± detective-achtig, want « plotseling echter hard geknerp van grint en het deinend naderen van een straf electrisch lichtbundeltje... achter de duistere figuur van een langen, gebukt gaanden man ». Nee, 't gebeurt *niet* in de 5th avenue, maar in de schilderachtige Hollandsche duinen. In die duinen, in 'n onbewoonde villa van 'n vriend, hoopt de business-man Herbert Lunting op z'n eentje 'n paar weken zalige rust en vergetelheid te vinden. Zoo neemt hij er op 'n avond z'n intrek..., màâr ontdekt op één der bovenkamers 'n onbekende logée die van 'r stiefvader is weggevlucht; 't was voor haar de éénige uitkomst om uit de ietwat morbide handen van 'r tweede piepa te geraken. Zonder kruis of munt en niet wetend waar of hoe, is Grete de Bock — zoo heet het kind — t'enden raad, door 'n venster in de villa gekropen om ten minste 'n overdekten nacht te hebben. Zij heeft 'n vriendin in Zwitserland aangeschreven om 'n duit voor de reis en 'n invitatie

HERMAN ROBBERS

voor 'n verblijf aldaar. De ontmoeting van Lunting en Grete is natuurlijk erg vreemd; er volgen wederzijdsche excuses, maar tot 'n uitleg komt 't niet — 't is immers slapenstijd — en beide partijen trekken zich netjes in hun respectievelijke kamers terug. Nu is 't gegeven : Lunting, pater familias, en buiten de weet van vrouw en kroost in die villa (hij wou nu eens werkelijk alléén zijn!), verneemt in de volgende dagen het waarom van Grete's vlucht, en « ne consultant que son honneur » besluit hij als redder-in-nood te fungeeren en 't ongelukkig kind veilig over de grens te krijgen. Dat loopt selbstverstaendlich niet gesmeerd, maar ten laatste, na hachelijke peripetieën, komt Grete welbehouden terecht in de armen van de bevriende Zwitsers. Lunting is 'n gentleman die uitsluitend z'n ruiterlijk plichtsgevoel raadpleegt en — voor den drommel! — den brui geeft aan al 't geklappei van z'n kletsgrage buurt. Hij wordt er voor beloond, want z'n geestelijke en physische moeheid ondergaan den zegenenden invloed van Grete's gezonde, schoone, dappere levensphilosophie, en zóó wordt de een en de ander geholpen. Wat me voornamelijk in dit boek aantrekt, naast de fairplay van Lunting, is zijn frisch herontluikend optimisme én zijn vierkant-lak-hebben aan het « qu'en dira-t-on »... Toe, lezer, laat uw verbeelding eventjes werken, en zie de zeer deftige, preutsche stadsbuurt 'r ooren en 'r mond spitsen voor het pittige, pikante nieuwsje, 't heerlijk af te kluiven schandaaltje van die Lunting die... nou zeg's, Truus en Miep en Loewiesje, de rest kan je raden, he? Hèhèhè... En de krant wordt er bij gesleurd en de recherche, en mevrouw Lunting krijgt meelijdende zuchtjes en zoetzure schampjes te hooren, en Lunting junior wordt op school nagewezen... Wat zei u, mevrouw? Die Lunting? 'n Vieze kerel, bah! Zit met 'n meid in 'n villa, enne... Wat spreekt u van « netjes blijven »? Stakker! Netjes blijven? Bestââ̂t dat nou?... Lieve lezer, u weet dat 'n reputatie in dié richting sneller dan 'n telegram de wereld rond is, welnu, ik doe m'n hoed af voor Herman Robbers die met z'n

Lunting-en-Grete-geval 'n uniek-smakelijke repliek geeft aan 't verwenschte klappeiendom. Vindt u misschien de heroïca van Lunting te naïef om te slikken? Jammer voor u. Laten we aanvaarden dat zoo'n volgehouden ridderlijkheid in onze gezegende eeuw bijna aan den mythos grenst, mij goed, maar één van Robbers' verdiensten schuilt juist in 't feit dat hij, ondanks 's werelds geleuter, ondanks 't gegrinnik der *zeer fatsoenlijke* bourgeoisie gelooft en doet gelooven in de mogelijkheid van 'n ridderlijk en moreel-accuraat

avontuur. Dàt is de romantiek welke onze tijd noodig heeft, niet om het geval zelf, wel om de reactie tegen 't verwarrend cynisme dat alle goede daden neerhaalt en alle oprechtheid doodverft als huichelarij. Herman Robbers, met z'n dertig jaar literaire praxis, moet u als dusdanig niet meer voorgesteld; laat me alleen nog wijzen op de onverzwakte stijl-en-taal-kwaliteit van dezen auteur, waaraan we in **Redding** andermaal héél mooie bladzijden danken.

DEN DOOLAARD, van wien mij slechts « De laatste Ronde » bekend
10.233 was, brengt thans met 'n gespierden, sportieven roman **De witte stilte (II)** lucht en leven in ons Nederlandsch literair sanatorium. Niet dat zijn boek, qua moreele verhouding, zoo sanitair zou zijn, in de verste verte niet, maar de drift van dezen roman, hoe weinig gesluierd ook, wordt haast gesaneerd 1°) door de viriele dynamische kracht en het geweldig rythme, 2°) door de situeering van driekwart der gebeurtenissen in de overweldigende natuur van 't bergland, waardoor de menschelijke passies geminimaliseerd zijn voor onze verbeelding. Ja, wàt blijft er van den mensch over in dit kader van besneeuwde titanen; wàt, tegenover de imponeerende, smetlooze rust van 't ontvankelijk « erholende » landschap; wàt, in dit stuk wereld waar je godenkracht vermoedt in cyclopische rotsen en ravijnen ? In zóó'n decorum wordt al ons doen herleid tot lilliput-verhouding en kunnen we slechts meelij gevoelen voor den dolenden hunkeraar die de mensch is, of weemoedig glimlachen over de kleinheid van het ras waartoe we zelf behooren. Er is mij, in de Nederl. letteren van 't jongste decennium, weinig of niets vóór oogen gekomen dat zóó veerkrachtig rukt en rent en vecht — in- en uitwendig — als deze **Witte stilte**; zelfs Slauerhoff geef ik graag in ruil voor Den Doolaard ! Ik kan u bezwaarlijk al de phases van dezen roman vertellen; 't moge volstaan met te zeggen dat de vrouwelijke hoofdfiguur, 'n soort « vamp », 'n heele boel mannen — en geen stumperds, waarachtig — op hol brengt. 't Laatste slachtoffer is een kerngezonde berglander, 'n bloed- en spierkerel die bijna heroïsche allures krijgt in z'n gidsenfunctie en méér nog in z'n brutalen strijd tegen dat voor hem zoo nieuwe element : de vreemde vrouw die hém den eenvoudige, lokt en bekoort. Dan komt voor hem het torment én de ontgoocheling. Gekwetst maar bevrijd, verbijsterd maar niet levensmoede, keert Luc, de gids, naar z'n bergnest weer om daar, als een kleine jongen, z'n groote pijn uit te snikken bij Suzanne, z'n vrouw. En het eindigt als 'n rustige pastorale, als 'n zonnestraal die door nevel breekt, als de vertrouwde symphonia rustica van 't eenvoudig-hernieuwde leven: «Hij streelde over Suzanne's zwart haar. «Heeft Jacquot al pap gehad ? » vroeg hij aarzelend. Ze knikte, met heilige overtuiging, alsof ze « ja » zei op een levensvraag, en haar oogen glinsterden. Want nu wist ze, dat ze weer bij elkaar waren. Ze schreide en lachte tegen zijn schouder. Hij stond groot boven haar uit, en terwijl hij haar streelde, staarde hij glimlachend naar de sneeuw buiten het raam ». Ik houd niet van pronostieken, maar dees reis waag ik me aan 'n — trouwens niet

zeer gevaarlijke — prophetie : Den Doolaard wordt 'n sommiteit in de Nederl. literatuur.

Maar hoe groot ook de literaire verdienste van zoo'n boek moge zijn, blijft immer toch die beknelling van het dissoneerende erotiek-
10.234 motief. Met hoeveel grooter vrede lees je daarnaast 'n roman als **Het**
◆ **Afscheid (IV)** van Jos. Panhuysen, waarin de geestelijke ups en downs van 'n jongen uit 'n burgerlijke familie en zijn evolueeren naar kloosterroeping met 'n warme bezonkenheid worden verhaald. Hier heb je de *katholieke* versie van 't leven, terwijl de struggle van die « witte stilte », al haar esthetische kracht en waarde ten spijt, ons vrijwel onbehaaglijk stemt, niet *om* die struggle, wél om z'n quasi-wanhopige principeloosheid. En hier mocht terloops opnieuw geformuleerd dat de esthetica 't voor den katholiek nooit halen kan en mag op de ethica. Vorm is *iets;* inhoud is *méér.* Maar voor dezen die steeds springensgereed staan wanneer dié kwestie wordt behandeld, en die — misschien onbewust — de slaafsche epigonen zijn van 'n « l'art-pour-l'art »-cultus, zij andermaal gezegd dat wij geen katholieke kunst mogelijk achten zonder dat zij *kunst* zij, zoo mogelijk heerlijker kunst dan alle profane, maar dat zij evenmin als *katholiek* kan beschouwd — hoe verheven kunst dan ook — indien haar innerlijke, haar geestelijke structuur, het gebint van haar ideologie en tendens, niet formeel-uitgesproken katholiek zijn. Kunst is mogelijk zonder katholiciteit; katholieke kunst is het onafscheidbare duumviraat van twee *elkaar-dienende* elementen. Ik kan van Panhuysen niet getuigen dat hij de fougue van 'n De Man bezit, maar de beheersching waarmede **Het Afscheid** is geschreven en de gespannenheid die, ononderbroken, dit boek overhuift, zijn twee manifesten van Panhuysen's vorm-meesterschap. Die vorm? Traag-rhythmisch, in korte, saamgebalde bewoording, met het stage trekken van 't konflikt naar periodische explosies, bijna de doffe deining van zware zee waaronder je zéker wéét de oerkracht van natuur te woelen. En 'n andere verdienste van Panhuysen ligt in z'n meesterschap over het gegeven, de thesis van z'n werk. *Durchhalten* is niet iederen auteur gejond, vooral wanneer hij zich waagt op het angel-en-klem-terrein van tendens of psychologie. In **Het Afscheid** is alles — bijna methodisch — evenwichtig en gebonden; niet één der personages springt z'n kader uit, en al is dan 't milieu van z'n geschiedenis nog zoo simpel want kleinburgerlijk, weet Panhuysen er de adem van 't groote leven door te jagen, 't groote leven dat evengoed in 'n mansarde als in 'n palace kan geleefd. Ik zei : « bijna methodisch »... en hiermede in verband, is het geen onbillijke kritiek, even te wijzen op 'n gevaar dat Panhuysen m. i. bedreigt : het té secuur en té bouwkundig construeeren. Al is b. v. **Het Afscheid** stijlmatig uitstekend aangewezen op de « zakelijkheid » van 't tegenwoordige publiek, dan heeft dat publiek toch meteen ook 'n instinctieven nood aan de meesleepende kracht van driftigen romanbouw, dit zeker iets dat 't uit z'n alledagslameur kan rukken en — desnoods schijnbaar geïmproviseerd — naar andere planeten smijt in het

razende tempo van dezen tijd. Ik wenschte Panhuysen iets méér te bezitten van dat *tempo*, iets minder methodisch te werken en spontaner los te trekken op z'n onderwerp. Deze auteur verdient echter blijvende aandacht, en den katholieken lezer is **Het Afscheid** stellig aanbevolen. Vindt die lezer dit boek niet avontuurlijk genoeg of *schijnbaar* te onbewogen, dan mag ik hem zeker den raad geven, te bedenken dat de moderne katholieke romankunst nog in haar wordingsproces is, maar dat détailkritiek ten slotte van te luttel gewicht is tegenover de blijde beloften van deze ons zoozeer interesseerende toekomst. Houdt Panhuysen in 't oog ! ANTON VAN DE VELDE

HET BOEK DER MAAND

ANTON VAN DE VELDE : « Faust Junior »

Tragedie in 3 bedrijven (*)

10.235 **IV** — Met Faust Junior heeft van de Velde een greep gedaan naar de hoog-lyrische, symbolische tragiek, waar « Peer Gynt » het type van is geworden en die later, o. m., ook zeer verdienstelik werd beoefend door Blicher-Clausen in «een Huweliksreis» en « de Viool », maar in haar meest synthetische vorm toch nog altijd op Göthe's Faust teruggaat. Ik vertrouw dat de greep van van de Velde hem en zijn werk op het internationale plan verheft ondanks bitterheden en herinneringen die naar het eigen kleine terroir luchten. Eens blijkt dat hier een werk is gegeven dat buiten de banden van het eng-eigenburgerlike springt.

ANTON VAN DE VELDE

Peilen naar het symbool — of de vele symbolen — is ten slotte geleuter van eigen fantasie. Wel voelen we veel bitterheid en snikken uit eigen leven; maar bovenal toch ook dat sterke vertrouwen in levensschoonheid en levensblijheid dat bitterheid onderdrukt, ontgoocheling weglacht en onrecht vergeet om gemakkeliker te vergeven.

De kunst is solieder geworden zoowel voor den dramatischen bouw die een geslotener eenheid en een grootere vastheid vertoont, als voor den tekst die tot kernachtiger soberheid, ontdaan van wat vroeger als gongorismes werd gewraakt, is gelouterd. De schaarsche, zuiver-lyrische vluchten worden er te heerliker op. De dartele frischheid blijft even direkt. De satire, die tot vlijmscherpe prikken overgaat, getuigt al even zeer van de autobiografische bitterheid en de levenssnikken die er doorheen trillen.

(*) Deurne, L. V. Tijl, 1932 (21 × 15) 179 blz. 27 fr.

Als inhoud kan men er den terugkeer van Faust in zien. Het is de zoon van Grettcchen, geboren in de gevangenis, verschopt van wet en maatschappij en huichelende liefdadigheid, maar opgenomen in den deemoed van het spontane moedergevoel. Het kind draagt echter als erfdeel den vloek van zijn vader en het heimweeverlangen van zijn moeder. Ontgoocheld langs den weg van wetenschap en kunst; op het diepst gesard en gepijnigd in zijn godsdienstig opwaarts willen; de wanhoop nabij, wanhoop van vertwijfeling en ontzinde radeloosheid, door het schrijnend verraad van huichelende maecenassen, wordt hij uiteindelijk gered door levendragende liefde, door zuivere liefde in het tegenbeeld van Faust-vader's zinnelikheid, en verzoent met het leven.

Daarover kon een mooie boom worden opgezet. 't Kon echter wel eens blijken uit te komen als met de parabels uit het Evangelie waar ten slotte zeer vaak, slechts één zin, derhalve maar één beeld, één wentel in het verhaal belang heeft.

Wat niet kan geloochend is de sterk autobiografische inslag die door de ketting van het symbool groeit. Juist om dat autobiografische zou ik er niet graag politiek gehaspel bij betrekken, hoe verleidelijk het probleem zich ook stelle. Van de Velde staat strijdens-paraat in het kamp waar ieder rechtgeaard man zich vaak alleen gevoelt. Zijn groote deemoed en ontferming, zijn enthousiasme en zijn liefde gaan van het eigen hart uit direkt naar het hart van zijn volk en zijn idealen; niet langs kronkelpaden van groepjes en programma's en veelerlei gekonkel, maar in de totaliteit van zelfverloochening voor, en overgave aan wat eens zijn liefde kon winnen. Het zou kortzichtige « Schadenfreude » zijn, in de klappen die van de Velde rond zich laat openspatten, een geniepige aanklacht of een dito wraak te zien over lasterpraatjes die wel eens opgeblazen werden, of tegen organismen die we gebeurlik zelf min goed zouden luchten. Op dat punt staat van de Velde veel edelmoediger en neemt ie zijn weerwraak op het eigen terrein waar men hem mogelik ook te treffen meende. Ik wees er nog onlangs op naar aanleiding van zijn regie voor Helderenberg's « Dageraad » te Antwerpen en Shakespeare's Macbeth te Turnhout. Die weerwraak oefent ie weer en even schitterend met zijn « Faust Junior ».

Maar ondanks alle bitterheid, ondanks de verloren-verzen-met-lokale-kleur, ondanks het door-priemen van het doorbloede-autobiografische waar we telkens weer den snik van ondervangen kunnen is het werk op zich zelf gestegen tot klassieke zuiverheid, van internationale — want algemeen-menschelike beteekenis. De loutering die Faust door maakt is al even transcendentaal — ik bedoel : de grenzen van eigen land en volk, de engheid van het in-verschijning-individueel-menschelike overschrijdend; integendeel diepgrondig gemeenschappelik — als de aanklacht van leugen en huichelachtigheid het is. Het direkte beroep op Vlaanderen of Vlaamsche toestanden is de echo-als-verbindingsteeken van wat schrijnend en schreiend onze treurige aandacht opeischt.

Best mogelik dat eens te meer dit nieuwe werk van van de Velde voorbij wordt gezien; dat zoowel de « kunstminnende » liefhebbers als de gepatenteerde lakenuitdeelers van dramatische « bekleeding » het maar weer links laten liggen. Ze speelden het immers zoo schitterend klaar met « Zonderlinge Gast » en « Christoffel » en voor « Tijl » kwam er zelfs herrie uit het eigen Vlaamsche kamp dat moedwillig de groote verdiensten van deze alleszins sterke proeve-voor-nationaal-tooneel kleineeren wou. D'r is ten slotte nog zoo prettig werk te maken, waar

allicht nog een reukje aan te vinden of althans een snuifje over te leggen is. Lak aan alle idealisme en Faust stikke als Faust zich zelf wil blijven. Goddank stikt Faust niet en het is een zegen voor Vlaanderen dat hij het niet doet — ook wel een beetje omdat hij er al zijn-kracht-van-zenuwen op zet het niét te willen doen: want je kon het warempel al ruim doen onder veel min van dat goor als het je zoo « gul » wordt bedeeld.

Faust stikt niet: integendeel weet hij, in hoogsten nood, hoogere schoonheid, schreiender mildheid en zuiverder liefde te geven. Tusschen de viezigheid waarrond « Heldendorp » drentelt en de laattijdige parade van de Brusselsche galaavonden van het « Vlaamsche » tooneel, maar hoog boven ze uit, glorioolt het jongste werk van van de Velde.

Misschien vindt de officiëele kritiek in haar moedeloozen durf er wel weer iets op om zich toch maar niet te kompromitteeren, ook niet met van de Velde; en « Kunst » is zoo voornaam dat er niet licht mag worden omgesprongen met dat zilveren etiket: het sukses kon 's uitblijven, zie je. Binnenshuis betuigt men wel, en spontaan, want als het niet wordt gehoord door een collega-concurrent; maar buiten wordt men weer de profeet die meet met « Europeesche » maat en niet langer met het hart van... een klein volk en een klein land. Brussel en Antwerpen hebben Tijl toegejuicht, maar als echo van wat uit Parijs overwaaide. Wordt van de Velde « drauszen » gedrukt... dan kunnen we nog wel eens verder zien.

Laat de goeie gemeente zich echter niet bedodden. Dat ze integendeel van de Velde's Faust in eerste openbaring leze en geniete. Vlaanderens kunst- en tooneelliteratuur is een mooi-hoogstaand werk rijker geworden.

Mooi en hoogstaand: omdat de taal sparkt en spettert van frissche lenigheid en zwelt tot innigste lyriek zonder in haar vloeken of haar schreien, in haar zingen of haar jubelen te kort te doen aan die sobere soberheid die des meesters is;

mooi en hoogstaand: omdat de bouw van het werk zoo vast en zoo stevig opspiraalt tot die zuivere klimaks van het ideale trans-en-torenbeeld;

mooi en hoogstaand: omdat de greep in het leven zoo idealistisch heerlik en toch zoo vrang-menschelik is.

Van de Velde's « Faust Junior » is het sterkste, het zuiverste, het in volle volledigheid beste werk dat hij ons tot nog toe gaf. Daarmee is de auteur flink op weg naar het volkomen meesterschap. Geve God dat hij ons van daaruit nog rijk moge bedeelen. AL. DE MAEYER, PR.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Louis Dumur, die door de Fransche pers genoemd wordt « de bekende romancier » is te Neuilly in een kliniek waarin hij in behandeling was, overleden op 73-jarigen ouderdom. Hij werd geboren te Genève in 1860, vestigde zich vroeg te Parijs en was een der medestichters van de « Mercure de France ». Sedert 1890 schreef hij enkele boeken die vlug vergeten werden, tot hij in 1901 veel opgang maakte door zijn roman « Un coco de génie ». In de laatste jaren verschenen

van hem drie romans die op zeer realistische wijze den oorlog 14-18 behandelden: *Nach Paris* (de inval der Duitschers); *Le Boucher de Verdun* (de uitspattingen van den Duitschen Kroonprins) en *Les Défaitistes*, over de Duitsche spionnen te Parijs. Niet alleen zijn deze boeken ontstellend van realisme, maar er komen herhaaldelijk bladzijden in voor die uit zedelijk oogpunt alle gemeenheid overtreffen. Onlangs had Louis Dumur voor dergelijke feiten met het gerecht af te rekenen.

Men verzoekt ons mee te deelen dat het plan, de overleden dichter Paul van Ostayen te huldigen onder vorm van een sober monument op zijn graf op het Antwerpsche Schoonselhof — waar de

PAUL VAN OSTAEYEN

Antwerpsche gemeenteraad een stuk grond beschikbaar stelde — thans vasten vorm heeft gekregen. Oskar Jespers kreeg wegens het van Ostayen-comité opdracht een beeld te ontwerpen voor dit graf; thans is dit reeds in zoover klaar dat men nog slechts wacht op de noodige gelden om dit monument te verwezenlijken. De helft van deze som werd reeds door giften bijeengebracht. Zooals men weet stierf Paul van Ostayen op 18 Maart 1918 aan longtering in het Senatorium te Miavoye-Anthée.

Maxim Gorki werd in Rusland vooral van officieel-kommunistische zijde gevierd ter gelegenheid van zijn vijf-en-zestigste verjaardag op 14 Maart ll. Dat deze schrijver in Rusland in hoog aanzien staat, bleek duidelijk toen hij in het najaar 1932 zijn 40-jarig schrijversjubileum herdacht. Vooral sedert hij na den oorlog na enkele jaren van aarzeling openlijk partij koos voor de zaak der Sovjets, wordt hij door de regeering met bizondere onderscheiding behandeld. Deze vereering geldt natuurlijk niet alleen zijn artistiek talent, maar ook zijn arbeid als propagandist der proletarische gedachte. Gorki, wiens eigenlijke naam luidt: Aleksej Maximowtij Pejkow, werd geboren op 14-3-1868 te Nisny Novgorod; zijn moeder was de dochter van een... boottrekker op de Wolga. Hij maakte een jeugd door van onzeggelijke ellende, zwervend en allerhande karweiën uitvoerend, ook deze die enkel het deel waren van de allerlaagst-gevallenen Hij bezocht geen enkele school en kon toen hij negentien was lezen noch schrijven. Toen hij op dien ouderdom bakkersknecht was te Karan, kreeg hij onderricht van eenige studenten met wie hij vriendschap gesloten had. Te Tiflis waar hij te voet naartoe gereisd was, kreeg hij een betrekking bij het spoor; hij las en studeerde in de openbare boekerijen, en begon op raad van een vriend novellen te schrijven. Het woord « gorki » aanvaardde hij als pseudoniem, omdat het « bitter » beteekent, en hij het besluit genomen had altijd in zijn werk de sociale en zedelijke nood van de Russische paria's te schilderen. Sommige van zijn novellen (o. a. Moeder — De Moesjik — De Dief) en tooneelstukken (o. a. Nachtasyl) zijn hier voldoende bekend. Het mag hier wel vermeld worden dat zijn werk geen lectuur is voor licht-gechokeerde zielen : daarvoor is het veel te realistisch — hoewel nooit naturalistisch —; en op den koop toe hebben zijn laatste boeken een uitgesproken kommunistische tendenz.

Paul Féval, zoon van den bekenden katholieken feuilletonist, overleed in den loop der maand Maart. Hij was geboren in 1860, en schreef evenals zijn vader een verbazend aantal volksromans, die echter in katholiek opzicht lang niet alle onbedenkelijk zijn.

Uit het jaarverslag van het Gezelle-Muzeum te Brugge blijkt dat dit museum binst het afgeloopen jaar onzeggelijk verrijkt werd, o. m. door het volledig archief dat E. H. Caesar Gezelle bezat van zijn oom; een groot aantal manuscripten (± 400) van gedeeltelijk nog onbekende gedichten, de verzameling van volkswoorden, bestaande uit 150.000 steekkaarten, enz. Naar we vernemen zal er ook in den loop van dit jaar een film verwezenlijkt worden : « Gezelle in het Gezellenhuis ».

Knut Hamsun de overbekende Noorsche schrijver, heeft al zijn beschikbare manuscripten geschonken aan de Universiteitsbibliotheek van Oslo, alsmede een groote collectie van zijn werken die in vertaling verschenen zijn en tal van artikels en recensies die over hem en zijn werken geschreven werden. Naar men zegt zou de grijze romancier verklaard hebben dat hij aldus handelt omdat hij het bewustzijn had dat voor hem het einde nadert en hij zijn manuscripten voor zijn nakomelingen wil behouden.

LOUIS VEUILLOT

Verder werd ook **Louis Veuillot** in de katholieke literaire kringen van Frankrijk herdacht wegens het feit dat hij op 7 April ll. vijftig jaar geleden overleed. Hij werd geboren te Boynes (Loviet) op 11-10-1813 uit een zeer talrijk en armoedig gezin. Hij had geen gelegenheid om de school te bezoeken, maar studeerde op eigen hand zooveel dat hij op 17-jarigen ouderdom te Parijs een betrekking kreeg als notarisklerk. Reeds hetzelfde jaar werkte hij mee aan de « Figaro » en het jaar daarop aan de « Echo de la Seine Inférieure ». In 1838 werd hij katholiek na een reis naar Rome en Palestina, en aanvaardde de redaktie van het dagblad « l'Univers » dat op het punt was te sterven. Hier werkte hij zich op tot een eerste-klas redakteur. Toen deze krant om wille van haar vrijmoedig optreden voor de rechten van den Paus geschorscht werd, begon hij romans te schrijven om zijn overtuiging te verdedigen. Zoowel als journalist dan als romancier heeft hij moedig gestreden voor de zaak der Kerk; hij is ook een der beste Fransche auteurs en journalisten van zijn tijd geweest. Den 7 April 1883 overleed hij te Parijs.

Lode Baekelmans de sympathieke Antwerpsche romancier werd door het gemeentebestuur aangesteld tot hoofdbibliothecaris van de stedelijke Volksboekerij te Antwerpen. Wie er een vermoeden van heeft welke de taak is van het bibliotheekwezen in Vlaanderen en de toestand op dit terrein, ook te Antwerpen, in verhouding tot de buitenlandsche volksboekerijen; wie verder bekend is met den weerslag van een poging tot ernstige reorganisatie der volksboekerijen in de grootstad, op de

buitengemeenten, en ten slotte wie L. Baekelmans' activiteit op dit terrein kent, zal deze benoeming met vreugde vernemen. Met des te meer genoegen daar hij een der pioniers is van de boekerij-beweging in Vlaanderen. In afwachting dat we nieuw litterair werk van hem mogen verwelkomen in deze bladzijden — werk dat we zonder restrictie kunnen waardeeren —, begroeten we nu reeds den leider in wiens handen de toekomst van de Antwerpsche volksboekerij veilig is.

Mevrouw Albertine Steenhoff-Smulders is Dinsdag 11 April ll. overleden in haar huis « De Denne » te Baarn. Op 2 November 1871 geboren te R'dam was ze dus nu in haar twee-en-zestigste jaar. Ze heeft een leven achter zich van ingespannen aktiviteit op het terrein der katholieke vrouwenbeweging, o. m. als stichteresse-redaktrice van « De Katholieke Vrouw » en van « Van onzen Tijd ». Dat ze ook op literair gebied als een hoogstaande kunstenares kon gelden, bewijzen haar bundels gedichten, haar kinderboeken en romans (o. m. het bekende « Een Abdisse van Thorn ») en haar mooie vertalingen van R. Hugh Benson. In het volgend nummer van Boekengids hopen we een bijdrage te kunnen wijden aan haar werk.

HOEKJE VAN DEN BIBLIOTHECARIS

Examen voor Bibliothecarissen

De belangstellenden die het examen van kandidaat-bibliothecaris wenschen af te leggen, vinden hiertoe een geschikte gelegenheid bij de jury-zitting die, vermoedelijk half Mei, te Antwerpen zal gehouden worden.

Om voor dit examen te worden opgeroepen volstaat het den inschrijvingsprijs, nl. 25 fr. te storten op postcheckrekening 718.35 van den Dienst der Openbare Boekerijen, Regentlaan 52, Brussel.

Op de keerzijde van het stortingsbulletin te vermelden : naam, voornamen, adres en « Examen voor Bibliothecarissen te *Antwerpen.* »

Wie geen gelegenheid had om een mondelingen cursus te volgen, kan eventueel de gedrukte lesteksten met korten inhoud der stof, voor het examen opgelegd, bekomen bij het Algemeen Sekretariaat voor Katholieke Boekerijen te Antwerpen, tegen 50 fr.

INLICHTINGSPOST

Naar aanleiding van het verschijnen van een nieuwe Staatslijst, laten wij hieronder de indexeering volgen van enkele werken die op gezegde lijst voorkomen:

10.235 bis
C. BUYSSE : Twee Werelden (III, 83 : 91)
CAM. LEMONNIER (Bew. dr A. THIRY): Wind op de Molens (V, 83 : 324)
A. DE MAREST : Het Brandglas (IV, 81)
A. W. GRAULS : Calando (IV, 81)
J. TULKENS : De Liedjes van Hilda (VI-B-C-M, 81)
D. COSTER : Dostojevski (IV*, 84 : 92.8)
G. H. VAN SENDEN : De Wijsheid der « Wala » (IV*, 1 : 39)
H. DE MAN : Nationalisme en Socialisme (III-S, 32 : 33)
L. HEYERMANS : De Zorg voor onze Gezondheid in het dagelijksch Leven (II-III-L, 61 : 3)

0. — Werken van algemeenen Aard

10.236 **X.** **03**
◆
DE KATHOLIEKE ENCYCLOPAEDIE : Eerste Deel (A — Alle). *Geïll. — A'dam, N. V. Uitgeversmij Joost van den Vondel, 1933, 24 dln (26 X 18) 824 kolommen. geb. in linnen 138 fr.; in halflederen band 153 fr.*
IV — Besproken onder volgnummer 10.230

2. — Godsdienst

10.237 **Cooper, J.; Decoene, A.; de Hovre, Fr.** **37 : 23 : 26**
◆
CHRISTUS EN ZIJN KERK. Handleiding bij de godsdienstige Vorming voor middelbaar, normaal en technisch Onderwijs: 2e DEEL. — *Antwerpen, Standaard, 1932, (25 × 16) 12, 255 blz. 26 fr.*
V — Dit tweede deel van het bekende werk van John Cooper handelt in 18 hoofdstukken over de Katholieke Kerk en daarna over zijn Verheven Stichter, in 6 hoofdstukken. De groote verdienste van dit mooi werk ligt niet in het feit nieuwe waarheden voor te houden, maar wel de bekende waarheden meer *in concreto* dan *in abstracto* te bestudeeren en ze aan den modernen lezer voor te leggen op een wijze die rekening houdt met de moderne toestanden. Hieruit volgt dat het werk zeer aantrekkelijk is : een groote pedagogische verdienste; maar er volgt ook uit dat de uiteenzetting soms wat relatief, onvolledig, ja, minder juist voorkomt. Dit streven naar inschuiving in het concrete heeft soms voor gevolg den *bewijzenden* gang der uiteenzetting te verdringen door het *zeggen* of het *vaststellen* : dit geschiedt eigenlijk niet zonder gevaar; van *eerste* belang is immers en blijft altijd het *betoog van de waarheid*, dan kan al het overige wel volgen. Het gaat niet op te zeggen : « Zeer weinige van hun (studenten) vragen betreffen de redelijke grondslagen van de goddelijke zending der Kerk en de goddelijkheid van Christus ». (IX) Is dit misschien zoo in Amerika, voor onze scholen loochenen wij dit besluit; onze studenten beseffen ook het schoone, het gloedrijke, het practisch-leefbare van den godsdienst, maar ze vragen en eischen ook het *klaar bezit van de waarheid*. Als godsdienstleeraar kunnen wij dit boek niet bijzonder aanbevelen *als schoolboek* : dit zal iedereen wel besluiten uit het voorgaande. Het brengt overigens zeker *multa* maar niet altijd *multum;* het kost veel te duur en op sommige plaatsen zou het, met het oog op de jeugd, in meer algemeene woorden kunnen spreken over kiesche onderwerpen. Ook niet *voor zelfstudie* hebben we hier het juist gepaste boek; de voorafgaande beschouwingen die we gaven leggen dit uit; we moeten echter er bijvoegen in dit opzicht dat de schrijver meer dan eens moet bekennen dat hij de zaken « vluchtig in oogenschouw neemt » (bl. 225) of « een denkbeeld wil geven van het betoog, in breede trekken » (bl. 183) of nog « een samenvatting geeft die natuurlijk onvolmaakt en voorloopig blijft ». — Een ontwikkeld katholiek of andersdenkende zal hierdoor niet voldaan zijn. Het boek heeft echter zijn volle waarde als *lees- en consultatieboek* waarin de leeraar zoowel als de leerling eigenaardige, aantrekkelijke en moderne gedachten vinden zal, die ten goede zullen komen aan den « gaschen mensch », en de « noordpool-temperatuur » uit het godsdienstonderwijs zullen helpen verbannen. Dit is echter veel minder het werk van het doode boek, dan van de levende persoonlijkheid van den leeraar.

Dr M. DAISOMONT, PR.

10.238 **Gibbons, James, Kard.** **23 : 21**
◆ HET GELOOF ONZER VADEREN. *Vert. uit h. Engelsch dr W. A. J. Blaisse, pr. — Utrecht, van Rossum, 1932, 5e druk, (16× 1C) 483 blz. fl. 1; geb. fl. 1,40*

V — Dat op heden een millioen exemplaren van dit werkje in Engelsch sprekende landen werd verspreid, en dat reeds een 40.000 Nederlandsche exemplaren noodig waren, zegt meer over het « *Geloof onzer Vaderen* » dan gelijk wie zou kunnen schrijven. De geloofspunten der H. Kerk worden er kort en degelijk in behandeld, in kleine afzonderlijke hoofdstukken. Dit alles met het oog op de bedenkingen van niet-Katholieken, en vooral van Protestanten. De Nederlandsche toestanden zijn in dit opzicht door den Eerw. Bewerker in aanmerking genomen. Het is een boekje dat de rechtschapen niet-Katholiek met vrucht lezen kan; maar de Katholiek zal het met veel voldoening en voordeel lezen om beter zijn geloof te kennen en de nietigheid van de opwerpingen van andersdenkenden gemakkelijk in te zien. Het boekje is tevens mooi uitgegeven en verdient de grootste verspreiding; het is allerbest geschikt voor studiekringen en voor verder godsdienstonderricht dat aanvulling bedoelt bij hetgeen in de scholen werd geleerd. M. DAISOMONT, PR.

10.239 **Janssens, Al.** **269 : 92**
◆ ANGLICAANSCHE EN PROTESTANTSCHE BEKEERLINGEN. Stanton, Johnson, Delany, Orchard, Legio. — *Brussel, Standaard, 1933, (20 × 15) 159 blz. 18 fr.*

IV — Een boek dat blij en optimisties stemt, niet enkel door woorden en ontboezemingen, maar door cijfers, statistieken en feiten en bekentenissen en getuigenissen. Uit het overzicht van de bekeringsprocessen blijkt hoe in het andere kamp een zeker a-priorisme heerst tegenover de Katholieke Kerk, hoe nochtans ook deze Kerk aantrekt en voldoet de zucht en de behoefte naar een onfeilbaar leergezag. Des te meer overtuigend zijn deze bekeringsprocessen omdat ze zich afspeelden bij de hoger ontwikkelden. Een boek ten slotte van praktiese apologetika. Schrijver, een man van zijn vak, mag gerust getuigen: « Eenmaal zal wellicht de geschiedenis kunnen vaststellen dat deze veel-bewogen tijd in menigte van zijn merkwaardigste vertegenwoordigers een nieuw en hoopvol getuigenis aflegt voor de onverwoestbare kracht van het katholicisme » (blz. 141). Zijn boeken zullen daarvoor de documenten zijn. A. NUYENS, O. P.

10.240 **Lefeber, Thd. W., pr. miss. van Mill Hill** **37 : 24**
◆ OOK GIJ OUDERS. Bevordering en Bescherming van Priesterroepingen. Met een Inleiding door Z. H. E. Mgr J. D. J. Aengenent. — *Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 3e druk, (19 × 13) 68 blz. fl. 0,25*

V — Met liefdevolle genegenheid werd dit boekje opgedragen aan de ouders die God bevoorrechtte met een priesterroeping uit eigen familiekring. Zeer ernstig zullen zij hun plicht moeten opvatten om die heilige roeping te bevorderen en te beschermen in goede scholen en verlofgelegenheden. Alhoewel sommige gegevens (b. v. wat de scholen betreft blz. 15, 16, 17 enz.) bijzonder op Nederlandsche toestanden wijzen, toch is het overal zeer gewenscht aan de vrije, kiemende roeping het gunstigste midden te verschaffen. Schr. stond meerdere jaren aan het hoofd van een opleidingsinstituut voor het H. Priesterschap. Zijn overtuigend woord steunt op ervaring en zal ongetwijfeld bij ouders en opvoeders waardeering en plichtbesef inboezemen tegenover het heilig pand der priesterroeping. J. CRETEN, PR.

Mej. Ir. A. Bosch, 1e Scheik. Warenkeuringsdienst, Breda

p. J. Bouman, O.Carm., Den Haag

p. J. Bouwman O.F.M., Leer. aardrijksk. M.O., Heerlen

Prof. Dr. T. Brandsma O.Carm. Hoogleeraar, Nijmegen

Ed. A. B. J. ten Brink, Vught

Ir. J. D. A. M. ten Brink, Ingen. v/d Rijkswat.staat, Maastricht

Dr. A. V. d. Broeck, Adj. Met. Kon. Meteorol. Inst., Ukkel

C. v. d. Broek, Leeraar aard-rijkskunde M.O., Roosendaal

Dr. W. Brokx, Assist.-Resid. t/b., Medan S.O.K., N. O.-I.

Leo Brom, Edelsmid, Utrecht

Mevr. W. Brom-Struick, Spraakkundige, Nijmegen

p. C. J. Brouwer O.P., St. Dom.-college, Nijmegen

Dr. P. C. de Brouwer pr., Leer. St. Odulphus lyceum, Tilburg

Dr. El. Bruning O.F.M., Mag. Franciscanenkl., Venray

Prof. Dr. E. De Bruyne, Hoogleeraar, Gent

Dr. W. J. M. Buch, Archivist, Den Bosch

Dr. A. F. S. Burssens, Hoogleeraar, Gent

Mr. W. B. J. Buve, Comm. b/h Dep. v. B. Z. en L., Den Haag

Dr. L. Buijs C.ss.R., Moraal-prof., Wittem (L.)

Ir. J. Bijvoet s. i. en w. i., Schiedam

Prof. Mich. Van Caeneghem, Hoogleeraar, Gent

J. De Caluwe pr., Leer. wijsb. Kl. Semin., St. Niklaas, België

Mr. J. W. C. v. Campen, Charterm. Gem.arch., Utrecht

p. Ed. Cappers M.S.C., Missiehuis, Driehuis-Velzen

Prof. Dr. E. A. D. E. Carp. Hoogleeraar, Leiden

F. J. Chamuleau math. phys. docts., Utrecht

Dr. A. Claassen, Phys. Chem. a/h Nat. Lab. Philips, Eindh.

Vict. Claassen fr., Leer. gesch. M.O., St. Michielsgestel

F. J. Claes, Chef ec. afd. P. de Gruyter en Zoon, Den Bosch

p. Alph. J. Claesen O.E.S.A., Sub-prior d. PP. Aug., Nijm.

Prof. Dr. N. De Cleene, Doc. Kol. Hoogesch., Antwerpen

Prof. Dr. J. Cobbenhagen, pr., Handelshoogeschool, Tilburg

Piet G. M. Coebergh. Boekverkooper, Haarlem

p. Anicetus Cool O.F.M., Leer. Kath. Normaalschool, Hasselt

Prof. Dr. J. G. v. d. Corput, Hoogleeraar, Groningen

Dr. J. Custers, Physicus Lab. Philips, Eindhoven

Dr. Jac. v. Dael, Hoofd v/h Gem. bur. v. Beroepsk., A'dam

p. Damasus O.Cap., Babberich (Gld.)

Mr. Dr. Bern. Damen, N. I. Rechterl. Ambten., Haarlem

Dr. H. J. Damen, Arts, Voorz. N. R. K. B. v. Ziekenv., A'dam

Dr. J. A. Davids, Leeraar klass. talen, Den Haag

H. L. F. J. Deelen drs., Secr. Ned. Jeugdleid. Inst., A'dam

J. B. Deelen med. docts., Arts, Vught

W. A. M. Dekkers, Utrecht

Dr. M. Denys fr., Doc. Kath. Inst. v. Opv. te Gent en Antw.

p. K. J. Derks S. J., Doc. a/d R. K. Leergangen, Nijmegen

Mej. Lidwina Diepenbrock, Letterkundige, Halfweg

Min. Prof. Dr. E. v. Dievoet, Minister v. Landb., Brussel

10.241 **Maistriaux, J., Dr** **27 : 24**
◆ WAT GEBEURT ER TE BEAURAING? — DE LAATSTE VERSCHIJNINGEN VAN BEAURAING. *Vert. uit h. Fransch. Met 4 platen en illustraties van P. van Humbeek. — Leuven, Rex, 1933, 2 dln (16 X 13), 43, 61 blz. 2 fr.; 3 fr.*
V — Duizenden hebben de twee boekjes van Dokter Maistriaux over de wondere gebeurtenissen van Beauraing gelezen. Objektief en bondig relaas over dorp en inwoners, over de kinderen, de « verschijningen », de geneeskundige proefnemingen, de ondervragingen. Velen zouden wellicht een uitgebreider relaas wenschen; het dossier immers opgemaakt door Notaris Laurent vermeldt meer bijzonderheden. Doch is dat oogenblik reeds gekomen? Is 't niet veel wijzer, met geduld af te wachten, de uitspraak der Kerk niet vooruit te loopen en intusschen « bidden, veel bidden » zooals O. L. Vrouw aan de kinderen zou gezegd hebben en zooals de kinderen zelf ook doen? Deze boekjes vinden hun plaats in elke boekerij. De vertaling is verzorgd; de uitgave, vooral de teekeningen zijn banaal. FR. CROLS, PR.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.242 **Crols, Fr., pr.** **84 : 37**
◆ KRABBELS VAN HEER-OOM. — *Antwerpen, Leeslust, 1933, (16 × 12) 136 blz. 13 fr.*
V — Heer-Oom kent zijn vaste klanten en weet dat die ook de « Krabbels », welke hij neerpende tusschendoor, dankbaar zullen aanvaarden. Dit boekje is 'n verblijding voor alle Kajotsters en kajotstersvrienden, maar ook rechtstreeks gericht tot meerbedeelden (blz. 83). Een frisch en troostend boekje. Frisch, door al die lokkende titeltjes als: contrast, fierheid, hun droomkindje, een prijsvraag van Radio-Paris, enz. Er zijn er 55!.. Frisch ook door 't vinnige van den stijl, het vluchtige haast, zóó, dat we soms wel meer verlangden dan er staat. De roomkleurige omslag met oranjelijstje door « Leeslust » bezorgd, maakt er een smakelijk boekje van. En al dat uiterlijke is het innerlijke waard; want wat dit boekje biedt is *troostend*. We vinden er overal door het aroma van Christus' zalvend woord in zijn Bergrede: « Zalig die weenen enz... » In deze bladzijden gaan de oogen open op veel vreugde, maar ook op veel leeds: beide bestraald door den verzoenenden glans der eeuwigheid. « Gaat niet ieder menschenleven van den Thabor uit, om op te stijgen tot Calvarië en éénmaal de glorie te zien dagen aan den Paaschmorgen? » Hier spreekt de warme (hoewel hier en daar wat zwakke) stem der christelijke Caritas. En anders gezien nu: dit boekje zal heel wat stof opleveren voor besprekingen in meisjeskringen en ook voor jeugdfeestjes! O. a. staat op bl. 129 een heerlijk Kajotsterssprekkoor. Gelukkige « krabbels »! G. UYDENS

E. H. FR. CROLS

10.243 de Boone-Swartholt, I. C.; Riemens-Reurslag, J. **88 : 37**
HET ROSARIUM. Bloemlezing uit belletristische, psychologische en paedagogische Literatuur over het Kind. — *A'dam, J. M. Meulenhoff, 1931, (20 × 13) 233 blz.* *fl. 2,75; geb. fl. 3,50*
IV — Gelukkig brengt de ondertitel klaarheid over inhoud en opvatting, waardoor meteen zijn waarde bepaald wordt en zijn lezerskring. Alle opvoeders dienen grondig te weten hoe de kinderen opgroeien, om den lichamelijken wasdom zoowel als de zedelijke opleving met liefdehanden te leiden. De Godsidee wordt enkel sporadisch vernoemd, en wij missen heel en al het verwijzen naar de wondere kracht der genade en der sacramenten die juist bij kinderen zooveel bijdragen tot hun karaktervorming. Verder niets dan lof over de rijke, afwisselende, boeiende keuze. De onderverdeelingen zijn : Wiegeliedjes — morgenschemering — angst — schaduwen — het gezin — schoolstemmen — het kind en de natuur — het spel. JAN BERNAERTS, PR.

10.244 de Langhe, Maria **33**
◆ DE BEDRIJFSRADEN IN DUITSCHLAND. Voorwoord van Dr Heinz Potthoff.— *Brugge, Excelsior, 1932, (26 × 17) 262 blz.* *30 fr.*
V* — De inleider, *Sachbearbeiter von Reichsarbeiterministeriums für Betriebsrätfragen*, verzekert ons dat deze studie een « *Fleissige Zusammenfassung und verständnisvolle Darstellung* » is van het ontstaan, de inrichting en de uitslagen van het bedrijfsradenwezen in Duitschland. Deze verklaring waarborgt ons dat de schrijfster haar verblijf van zes maanden ter plaatse, waarbij zij in de gelegenheid was in contact te komen met de toestanden in Rijnland-Westfalen en in Midden-Duitschland, maar vooral in de groot-ondernemingen van Groot-Berlijn, zóó wist te gebruiken dat ze « de bijzondere moeilijkheden, aan deze studie verbonden » (Voorwoord), volkomen overwon. Ze heeft ons ook de vruchten van dat onderzoek duidelijk en methodisch meegedeeld. Het werk bestaat uit vier deelen: 1) de ontwikkeling van de bedrijfsradengedachte in Duitschland vóór 4-2-20; 2) de wet op de bedrijfsraden; 3) de ontwikkeling der bedrijfsraden na 4 Februari 1920; 4) de bedrijfsraden in de practijk. In één woord: een puike en leerrijke studie over een bijzonder actueel onderwerp. Dr K. DU BOIS, S. J.

10.245 Kasteel-Baltussen, M., e. a. **84 : 379**
◆ VROUWENGIDS: ONS UITZICHT. *Bandteekening en illustraties van M. van Oppenraay. — Roermond, Romen, 1932, (20 × 15) 352 blz. 45 fr.; geb. 57 fr.*
IV — Wenschelijk ware het, indien dit boek ter lezing werd gegeven aan al onze jonge meisjes, wanneer zij de school na voltooiïng hunner middelbare studies verlaten — 't zal hun waarlijk een ruim en gezond « uitzicht » geven op het leven. Voortreffelijk is het eerste deel van den bundel. Over « Ons Geloof » met o. a. de artikelen over : « de Zon van den dag » (het H. Misoffer) — hare Majesteit en wij (O. L. Vrouw) van E. P. Stracke, S. J. — Vrouwen die Hem dienden (het kloosterleven). Sint Ludwina van Schiedam. In het tweede deel : « Het Leven » dienen vooral opgemerkt de drie flink-geslaagde portretten : Kard. van Rossum, Fred. van Eeden, Alb. Steenhoff-Smulders — ze wekken onzen trots op over ons katholiek-zijn. Veel waarheid bevat het artikel over : « De verhouding tot onze dienstbode ». Het derde deel : « Onze Jeugd » : met degelijke noties over maatschappelijke scholen en jeugdwerk — zal wellicht minder belang inboezemen aan onze Vlaamsche meisjes, daar Hollandsche toestanden bedoeld worden. — Het zal

echter aanzetten om na te gaan wat er in ons land tot stand werd gebracht. Het vierde deel : « Onze Kinderen » bevat fijne psychologische studies over « kindervorming, gezag en vrijheid in de opvoeding thuis ». Ieder zal met genoegen lezen : Muziek in de opvoeding » en « Speelgoed » en ontroerd worden door het eenig-mooie verhaaltje « Het Offer ». Mits aanpassing kan het poppenspel « De Schipbreuk » gespeeld worden door onze kinderen. MAGDA DOCKX

10.246 **Mechanicus, Philip** **3: 91**

VAN SIKKEL EN HAMER. *Geïll. — A'dam, Blitz, (21 X 14) 158 blz. fl. 1,75*

IV — Dit boek is een goede inleiding voor wie eenigszins op de hoogte wil komen van de Russische toestanden en eerst een algemeenen kijk wil nemen. Veel werd er al in dien zin geschreven, maar vele boeken zijn ofwel te eenzijdig, ofwel te technisch en leveren daardoor gevaar op een verkeerden indruk teweeg te brengen omdat ze bij den lezer te veel veronderstellen. « *Van Sikkel en Hamer* » geeft een nuchter, zakelijk en niet vooringenomen oordeel weer. Het is bovendien vlot en onderhoudend geschreven zoodat het den lezer een aangename en nuttige lectuur biedt. Men zal hier geen ontleding van, of critiek op de leer zelve van het Bolsjewisme verwachten. Dat bedoelt schrijver niet. Hij geeft enkel weer wat hij zag en wat schuil gaat achter de zaken die hij zien kon. En ook hierin wil hij niet exclusief zijn daar hij wel bewust is dat officieele gidsen hem leiden in een land waar de kunst der propaganda zoo meesterlijk uitgevoerd wordt. Ondanks alle overdrijving in cijfers en statistieken, die de communistische berichten kenmerken, mogen wij aannemen wat schrijver in zijne inleiding zegt: « Indien Europa verstandig is, blijft het met helder oog tegenover het Russisch experiment staan », met in acht name nochtans van de onschendbare princiepen van godsdienst en zedenleer. A. WUYTS, S. J.

10.247 **van Sichem, R.** **37 : 51**

PUZZLES ALS HULPMATERIEEL BIJ 'T ONDERWIJS IN REKENEN EN VORMLEER. *— Antwerpen, De Oogst, 1932, 2 dln (21 X 13) elk 36 blz.* *3 fr.*

V — 't Is een echte schoolman, naar de gezond-moderne richting, die deze puzzles heeft samengesteld. Voor elken der beide graden, 3e en 4e, van het lager onderwijs, werden 30 rechthoeken van dezelfde grootte verdeeld op de meest verscheiden wijze. Wat moeten de leerlingen belang stellen in die zelf opgenomen taak van afmetingen opzoeken en berekenen! Onderwijzers, grijp toe! U zult den heer Van Sichem dankbaar zijn. Dr A. VERBIST

10.248 **Verbrugge, Geo** **37 : 309**

OPVOEDING TOT DEN VREDE. *— Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks der V. O. V.), 1932, (20 X 14) 51 blz.* *9 fr.*

III — Schrijver geeft, naast vredesontboezemingen, practische wenken om de vredesgedachte te propageeren door de school. Zijn inzicht is alleszins te loven, en de leerkrachten vinden in deze brochure wel materiaal: gedichten, lezingen, liederteksten enz. Jammer echter dat alles in bar-neutralen toon is gehouden. Waarom mocht hier niet gewezen worden op het vredeswerk der pausen en op den al-verzoenenden geest van het christendom? Dr A. VERBIST

7. — Schoone Kunsten

10.249 **Boomsma, J.** **79**

De Techniek van Kampeeren. Een Handleiding voor Allen, die er met de Tent op uit willen trekken. *Geïll. dr Iek Bouma. — R'dam, Brusse, 1932, (15 × 16) 101 blz.* *fl. 0,90*

V — Dit boekje biedt een schat van goeden raad en is voorzeker door iemand met rijpe ondervinding op gebied van kampeeren geschreven. Het is volledig, zoowel wat het kampeeren zelf als wat het trekken aangaat. En waarachtig : het beste is, dat ook het gedrag op kamp en trektocht niet wordt vergeten. Wie zonder handleiding gaat kampeeren, keert ontgoocheld terug naar huis. En dit is een goede handleiding.

L. Van Winkel

10.250 ◆ **Fidelis, P., O. M. C.** **78**

Vier geestelijke Liederen. Te gebruiken ter gelegenheid van Eerste H. Communie-Feesten en Algemeene H. Communie van Congregaties, Patronaten, enz. *Muziek van Adr. G. Venderbos. — Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan, 1932, (33 × 24) 4 blz.* *fl. 0,75; tekstboekje met noten, fl. 0,10*

V — Verdienstelijke liederen. Of ze echter moesten *uitgegeven* worden achten we minder noodzakelijk. Ze *verrijken* in feite onze Sacramentsliederen niet. We hebben er zeer vele van deze « allure ». De melodie kan er door, de begeleiding is al te houterig. Het ware goed dat toondichters en tekstschrijvers van geestelijke liederen eens ernstig erop nalazen wat Kard. Faulhaber in zijn werkwaardig essay « Kirche ùnd Kirchliche Kunst » daarover schrijft. We vinden het jammer dat van L. de Vocht (op 'n zeer goeden *lieder*tekst van A. van den Dries) nog niet uitgaf zijn « Wat zijt Gij groot ». Dàt is een Sacramentslied naar ons hart en van dien aard dat het een algemeen, overal-gezongen hymne worden zou, misschien nog gemakkelijker inslaande dan het Wees-Gegroet van Wambach dat mondgemeen is. M. van Hoeck, pr.

10.251 **Gouwe, W. F.** **74**

Glas in Lood. *Geïll. met 50 afbeeldingen. — R'dam, Brusse (De Toegepaste Kunsten in Nederland), 1932, (21 × 16) 90 blz.* *fl. 1,50*

V — Afgaande op de afgebeelde werken, vinden wij vooral merkwaardig Joep Nicolas, Joan Collette, Thora Prikker, Roland Holst en Bogtman, terwijl de drie ouderen: der Kinderen, Toorop en van Konijnenburg steeds indruk maken door hun aristocratischen stijl, Theo van Doesburg ons niet voldoend begrijpelijk is, en verschillende anderen braaf maar niet buitengewoon zijn. De teksten geleverd door de kunstenaars zelf en door kunstcritici zijn zeer leerrijk en tevens bezield met een warmen gloed voor waarheid en luister in de glasraamkunst. De toon bereikt dikwijls een indrukwekkende hoogte. Belangrijk om een juist inzicht te krijgen in die mooie kunst, belangrijk en allernuttigst voor alle kerkelijke opdrachtgevers! En alleszins verheugend, zulk een opbloei als deze in Holland! Dr Joris Caeymaex, pr.

10.252 **Rambonnet, J. J.** **37 : 79**

Padvinders. De Padvindersbeweging, zooals die voortgekomen is uit het Leven van Lord Baden Powell of Gilwell. *Geïll. met 65 platen. — Middelburg, den Boer, (Praat en Plaat-Serie, nr 2), (22× 14) 30 blz. fl. 1,50*

V — Uiteenzetting van de padvindersbeweging zooals die groeide uit het leven van Baden Powell — een kort relaas over dezes levensloop — ; verder ontstaan en ontwikkeling van dezelfde beweging in Holland en haar practische beleving in de troepen. Dit alles zakelijk, met kennis van zaken en onderhoudend voorgesteld. Uitstekend geschikt om oningewijden voor te lichten. Talrijke reproducties van foto's, genomen vooral op het nationale padvinderskamp dat verleden jaar te Wassenaar (Z. Holl.) werd gehouden. Deze geven wel den meest directen kijk op wezen en practijk van deze over de geheele wereld verspreide beweging.

8. — Letterkunde

81. GEDICHTEN

10.253 **de Groot, Jan H.** 81

ROND DE WERELD. *Geïll. met 2 houtsneden v. L. Verkerk. — Lochem, De Tijdstroom, 1931, (20 × 15) 32 blz.* *geb. fl. 2,25*

IV — Jeugdwerk. Enkele gave, soms symbolistische stemmingsbeelden (Rhenen, Stille watervlek, Papaver). Eén goed, doch niet doorgedreven moderner schimpstuk op de domme banaliteit (Scheveningen). Godsdienstig gevoel, gemeend, een tikje versomberd door angst (Herfst, Bede). De 14 overige stukken en het proza vooraan, zijn slap werk van school- en huisvlijt. De sympathieke jongen zal dit zelf wel gauw inzien.

D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

10.254 **Sauwen, Arnold** 81

DE ZINGENDE KREKEL. — *Antwerpen, Opdebeek, 1929, (19 × 14) 96 blz. 10 fr.*

V — Dat bundeltje « verzen » werd in 1929 uitgegeven. 't Had evengoed 1830 kunnen zijn. Wie van zoo'n echt gezellig, licht-verteerbaar, simpel-gerythmeerd en weinig-vertellend gedichtje houdt, kan dezen « zingende(n) krekel » zonder risico aan z'n haard ontbieden. 't Beestje is te braaf om er boos op te zijn. A. V.

10.255 **van der Steen, Eric** 81

DROESEM. — *Mechelen, Het Kompas («De Vrije Bladen», Maandschrift nr 2) 1933 (23 × 15), 23 blz.* *per jaar 80 fr.*

I-II — Een dichter van het volstrekte pessimisme. Heeft diepte en eigen kracht. Wendt, nogal begrijpelijk, heel het boek dóór, ook in de over het algemeen meerstrophische gedichten, den rubayatvorm aan (aaba), zonder slaafschheid. Zeer mooi zijn de liefdegedichten (bl. 18, 19, 20): dat leeft inwendig, komt in nobelen toon naar buiten, en is melodisch één en vol. Mooi het bitterzoete, maar toch eenigszins sussende « Kinderen »; in « Holland » zwiert hij de natuur zijn onvoldaanheid in het gelaat, steeds op zijn verbeten, schijnkoele wijze. Die schijnkoelheid gaat echter in de meer wijsgeerige inspiraties (God, leven, dood, zin of onzin der dingen) over tot een grover en ook onduidelijkere uitdrukking. Het gaat niet op hier te spreken over de gronden en de beteekenis van het pessimisme-verschijnsel: ik heb alleen even het merkwaardige willen aanstippen. Evenmin kan ik de techniek nader bepalen: het volstaat, als ik ten minste heb laten verstaan dat hier geen boekentaal gebezigd wordt, maar geput wordt uit het levend, maar dan herschapen woord, wat echter mislukkingen niet uitsluit. D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

10.256 **Ceuterick, Jef** 82

...EENTJE TE KORT! Blijspel in drie Bedrijven. — *Antwerpen, J. Janssens, 1932, (20 × 13) 168 blz.* *14 fr.*

III — Het is voor zoo'n kluchtig ding 'n heele verdienste wanneer we daarvan kunnen getuigen dat het niet alleen leuk geschreven is maar tevens technisch knap in mekaar zit. Mama en h'r drie zoons zijn financiëel op. De derde zoon is van Lotje getikt. Een van de beide anderen moet dan maar trouwen met de dochter van 'n rijken Jood. Om verscheidene redenen hebben geen van beiden daar lust toe en vijzen 't trouwlustig Jodinnetje op aan hun halfgebakken broer. Vader Jood protesteert. Herrie... Als een van de gezonde broers in 'n booze bui 'n viool stukslaat op den zieken bol van den gek, wordt deze wonderlijk weer normaal, blijkt luidens 'n wonderlijk gevonden testament de gelukkige erfgename van 'n mooi sommetje, trouwt met Rebekka en gaat er met z'n vrouw en met de duiten straks vandoor. De overigen hebben het nakijken. Benevens enkele bladzijden die wel eens geforceerd den komischen gang noodeloos opdrijven, krijgen we steeds 'n stelletje plezierig getypeerde egoïsten. Moreel vrees ik voor 'n paar tooneelen van simpel Tuurken en diens ontwakend verlangen naar 'n vrouw. Ik betwijfel trouwens of die tooneelen psychologisch gemotiveerd kunnen worden. Reeds bij de lezing kunnen ze storen: zooveel meer bij spel vóór het voetlicht. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.257 **Delport, Rik** 82.2

◆ HET SPEL VAN RUUSBROEC DE WONDERBARE. In vier deelen. — *Kortrijk, Vermaut, 1932, (19 × 13) 94 blz.* *20 fr.*

V — Ruusbroec, de minnaar Gods in open strijd met Blommardine, de Kettersche, R's gunstiger en invloedrijk verweer door zijn vulgariseerende mystieke schriften, R. de zielezalver te midden der zijnen, R. de volzalige, verheerlijkt, ziedaar de vier phasen uit dit wonderbaar Leven hier uitgewerkt. Deel I is mee van het beste dat de Vl. tooneelspelliteratuur ons schonk. Met vaste hand getrokken handeling, één niettegenstaande de verscheidenheid der motieven en figuren die op mekaar inwerken. Bezieling en indruk van realiteit. Deel II mist hooge bezieling en realiteit, het mist vooral ruggegraat en vaart en de dramatische allure van Deel I. We krijgen er vier versies van een bekoringsmotief, en de bekoring is spijtig niet als strijd uitgewerkt, wat al heel wat zou gered hebben. De schrijver getuigt er van veel vernuft en dialogeertalent. Van begin Deel III gaat een zalvende wijding uit: de oogen nemen het zalig samenzijn van Ruusbroec en zijn broeders onmiddellijk op en meteen wordt onze geest beroerd, door de verhevenheid van den uitdiependen tekst, terwijl anderzijds, ons kunstaanvoelen nog wordt gestreeld door de pittige inkleeding der gedachten. Voorts verloopt dit deel dan weer in uitstekend leestooneel. Deel IV biedt een aanschouwelijk en stichtend tafereel. — Met dit spel brak Delport gedeeltelijk met zijn vorig procédé, het abstract tooneel. Deel I is een schitterende belofte. Spijtig dat de dramaturg het niet wist vol te houden en de plaats moest ruimen voor den letterkundigen tooneelschrijver, dat hij er niet in slaagde een handeling op te zetten die de gansche stof mocht te schragen en te binden. Intusschen noteeren we bij dezen jongere heelwat vorderingen: een leniger en zuiverder, vaak

suggestief gebalde taal, vooral, en dit dient in Vlaanderen aangemoedigd en toegejuicht, een kruimiger gehalte. — Geschiedkundig is hier wel niet alles in den haak, maar zijn de historisch-wetenschappelijke uitspraken betreffende Ruusbroec en Blommardine onaanvechtbaar?

Dr C. GODELAINE

10.258 **Grassin, Renaat** **82**

JEAN, PRIVAAT DETEKTIEF. Blijspel in 2 bedrijven. — *Kortrijk, Vermaut, 1932, (19 × 14) 64 blz.* *16 fr.*

IV — Jean, een geboren klerk, zegt vaarwel aan zijn kruk om te gaan liefhebberen als detektief. Maar zijn helper is een beruchte dief die hem zijn centen en zijn Stasie steelt. Zijn ijdelheid zinkt hem in de schoenen en hij vindt het maar best terug op zijn kruk te kruipen. Psychische schets, dus geen blijspel. Wel een tooneelmatige klucht. Schrijver doseert het « woord » naar den eisch van het mimisch spel — gevatte tooneelaanwijzingen lichten de spelers vóór —. Op zichzelf is het mimisch spel reeds zeer komisch, dank zij het temperament en de geaardheid der personages; en in dezen wordt heel wat bereikt door de grillige sprongen van Jean's humeur. Ook het sobere en levenswarme woord zit vol geestigheid en apropos. Toch mist het wederwoord vaak de snedigheid en doorgaans de kruimigheid die de toestanden en de personages ons met recht lieten verwachten. Veel heeft dit stuk niet om het lijf. Per slot van rekening is het zeer tooneelmatige ontspanningskunst. Om de zonderlinge levenshouding van vader, moeder en dochter, hoort het niet thuis in katholieke tooneelzalen. Dr C. GODELAINE

10.259 **Pas, Aloïs** **82**

TANTE OFFICIER. Blijspel in een Bedrijf. — *Antwerpen, J. Janssens, 1932, (20 × 13) 27 blz.* *7 fr.*

IV — 'n Mager dingetje : Drie dorpsjongens die, baatzuchtig natuurlijk, 'n vreemden vrijer, 'n soldaat, met 'n pak slaag uit hun erfgebied willen drijven, gaan bij vergissing de in-luitenant-verkleede tante van 't gevrijde meisje te lijf. Voor mindereischend publiek kan dergelijke grap er nog door. De litteraire vorm is doodgewoon.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.260 **Spack, Heinrich** **82**

MIJNRAMP! *Vert. uit h. Duitsch dr J. Contrijn. — Antwerpen, De Oogst, 1932, (21 × 14) 35 blz.* *8 fr.*

IV — Het griezelig drama van de ingegravenen, die in donkere diepte met dood bedreigd, verlangen naar het licht. 'n Paar zijn er die in zwarten nood de geestelijke waarden in het leven naar voor halen. En in die wriemeling van donker lijdende lijven en hopende zielen vallen dan onverwacht licht en redding binnen. 'n Gewenschte stemming moet wel groeien uit 'n zoo sober en streng gecondenseerd dialoog. Als, naar ik meen, de schrijver werkelijk de geestelijke waarden van het leven door verheerlijking wilde dienen, mocht dat wel sterker uitkomen.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.261 **van den Bossche, Alfons, miss. van Scheut** **82 : 266**

VAN « PERELKE », HET BLINDE MEISJE. Missietooneelke in drie Bedrijven voor Meisjes. — *Leuven, H. Kindsheid, 1932, (18 × 13) 23 blz.* *5 fr.*

VIA-B-M — 'n Blind Chineesch meisje wordt door 'n hartelooze moeder

verstooten, geraakt bij de zusters en wordt er onderwezen en gedoopt. Later vindt ze dan gelukkig haar treurende moeder weer die zich nu ook zal bekeeren. Zoo'n missie-dingetjes worden natuurlijk met de beste bedoeling geschreven. De bedoeling alleen geeft er echter nog geen kunstwaarde aan. JOZ. VAN EYNDE, PR.

10.262 **van de Velde, Anton** **82**
FAUST JUNIOR. Tragedie in 3 Bedrijven. — *Deurne, L. V. Tijl, 1932* *(21 × 15) 179 blz.* *27 fr.*
IV — Besproken als « Het Boek der Maand », onder nr 10.245

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

II – STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10.263 **den Doolaard, A.** **83.1**
DE WITTE STILTE. — *A'dam, Strengholt, (21 × 16) 221 blz.* *fl. 2,90*
II — Zie bespreking in Romankroniek onder nr 10.233

10.264 **Pontoppidan, Henrik** **83.1**
PETER DE GELUKKIGE. *Vert. uit h. Deensch dr S. van Praag. — A'dam, De gulden Ster, (22 × 16) 668 blz.* *fl. 4,50; geb. fl. 5,90*
II*-L — Peter is in het saaie, huiselijke, plechtstatige domineesgezin Sidenius, de geteekende met de Kaïnsmerk : die dan ook gauw het pad van den Verloren Zoon opgaat: naar het wilskrachtige, ook botte mannenleven der nieuwe tijden, einde XIXe eeuw, voor een modern Denemarken. Student-ingenieur schept hij een in zekere mate geniaal nationaal plan voor drooglegging en havenbouw, waaronder hij in zijn wild vrije leven eerst een volksmeisje kent en haar dan verstoot, daarop het walgelijke proeft van burgerscourtisaneliefde, om eindelijk zijn hoogtepunt te bereiken : met zijn plan bij een joodsch millionair opgenomen en diens dochter veroverend, een groote aanhangster van het vrijzinnigenorakel, Dr Nathan (d. i. Georges Brandes). Maar genie en zakenwereld kunnen het niet met malkaar stellen : de zaak valt, tevens scheiden de twee hartstochtelijke minnaars. En nu begint het mineurgedeelte, dat echter als het belangrijkste der twee bedoeld is : naar het uitwendige, jawel, is het de grijze tijd, bij het geleidelijk aftakelen van dit eenmaal zoo hoogstrevende leven, en wel in een valsch-idyllisch huwelijk terug in de kleine domineeswereld; maar innerlijk is het de geboorte van een nieuw wezen : wel te verstaan, geen inkeer van de Verloren Zoon tot God, noch eenige immanente schuldenloutering; neen, heelemaal wat anders, nl. de inkeer tot en de ontdekking van het eigen « zelf » als hoogste wezenlijkheid. Hoe dit geschiedt en wat dit is? Eerst komt er over hem eindelijk een milder-en-innerlijker worden onder invloed van Poul Berger (d. i. J. Joergensen) die hem gemakkelijk boven de Brandessfeer verheft. Daarna, met zijn vriend, den diepmaar ook vrijzinnigen mystieken dominé Fjaltring, wil hij het lijdensmysterie niet ontwijden met het verlossende erin te erkennen: dat is nog de lagere kristene dwaling. Als ge integendeel het grootsche der smart om haarzelf omhelst, dan zult ge, in reine sfeer gekomen, eindelijk het eenig-echte vinden, te weten het instinktmatig wijze eigen menschelijk « zelf ». Peter volgt dan ook Tolstoï's voorbeeld na in zijn

vlucht, om verder onbekend als wegenopziener te gaan leven : hij is een leeke-heilige. Men ziet de twee fouten : 1° het te gauw uitschakelen van het individualistisch denken uit het gemeenschappelijk geestelijk bezit van het menschdom, en 2° het toekennen van een overdreven expliciete geestelijke waarde aan het oerinstinkt, wat Peter mag plukken als vrucht van zijn moroos broeden op het sombergrootsche van het lijden. Voor het opstijgen naar zielegrootheid, beschikken wij toch, meen ik, over de middelen van het ethische leven. Over Pontoppidan als sterken naturalistischen romancier is men het eens; maar de denker en mensch brengt een gevoel van groote wrangheid. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.265 **Vermeulen, Frans** **83.0**

MIELE BROMMER. — *Vilvoorde, Allecourt, 1930, (19 × 12) 230 blz. 12,50 fr.*

II° — 'n Boel opgewarmde flauwiteiten en schunnigheden uit 't Normalistenleven te Lier. Miele Brommer kan voor sommige mediokre luidjes misschien 'n sympathiek heerschap lijken, in feite is hij 'n afstootelijk individu, z'n roeping als verzwarende omstandigheid beschouwd. Hoegenaamd geen reclame voor de mentaliteit van bedoelde onderwijsinstelling en hare studenten. Wij dachten met weemoed terug aan « Ons Leven » van Jef De Cock. Heel dit ding heeft met literatuur zooveel uitstaans als m'n tandenstoker. Arm Vlaanderen, waar zoogezegde intellectueelen aan dergelijke schrifturen tijd en papier verslijten.

PAUL HARDY

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.266 **Ayres, Ruby M.** **83**

DE GELUKKIGSTE VROUW. *Vert. uit h. Engelsch dr D. Wafelbakker. — Utrecht, Bruna, (Bruna's Bibliotheek), (17 × 11) 279 blz.* *gec. fl. 1,25*

III — Ja, zoo dacht Biddy, het goeie bakvischje, het pleegkind dat Marna had geraapt van onder de wielen van een auto. Maar Marna, de gelukkigste vrouw, is de ongelukkigste. Om Biddy daarvan te overtuigen, waren ruim 200 bladzijden noodig. En ze leert het reëele leven, de pijnen der onverstane liefde in haarzelf, en der verboden liefde in de ziel van 'n getrouwde vrouw. Passioneele bladzijden vlekken hier af en toe. Maar alles komt in den haak, voordat de man sterft. Voorbehouden. A. VAN DEN DRIES, PR.

10.267 **Copijn, Nan** **83**

YOLANDA. Het Boek van Bloei. *Geïll. dr O. Verhagen. — Den Haag, van Goor, 1931, (17 × 21) 128 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,90*

III — Symbolistisch verhaal van 'n jeugdig prinsesje dat naar leven verlangt en vreugd, weldra ervaart dat er ook leed bestaat en ontnuchtering na zinnelijke lust; dat omhoog wil naar de idealen van schoonheid en kunst, ook de arbeid dient, tot ze ten slotte tot het inzicht komt dat de hoogste wet van 'n mensch is: zich-zelf weggeven aan het Goddelijke Leven. Dit boek verscheen in 'n keurreeks van boeiende boeken voor jonge meisjes. Wij kunnen het niet aanbevelen. Overdreven pralerig van beelden en symbolen, gemis aan eenvoud, waarheid en klaarheid, en wazig-vaag van godsdienstigheid. De uitgave met fijne teekeningen is zeer verzorgd. FR. CROLS, PR.

10.268 Nobilis **83**

De Dorpspotentaat. — *'s Gravenhage, D. A. Daamen, 1932, (21 × 17) 190 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,75*

III-p — 'n Heel zwakke roman. De dorpspotentaat is 'n rijke boer, tevens kerkvoogd der protestantse kerk. Hij tiranizeert alles en allen, o. m. de niewe dominee, wijl die brave man de kristelike theorieën en principes (op zijn manier) konsekwent beleven wil... De dochter van de potentaat krijgt 'n schicht van Amor in 't hart: louter verering (te droog om liefde te heten) voor de dominee. Voeg er nog enkele twede-plan-personages bij... enfin, 'n boek dat — de protestantse deuntjes inkluis — kurkachtig aandoet. A. van de Velde

10.269 Sabatini, Rafaël **83.9**

Te Vuur en te Zwaard. *Vert. dr E. J. van den Steen-Sonneborn. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 285 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

III — Een historische roman uit den tijd der Spaansche Inkwisitie. Een Engelsch meisje wordt door een Spaanschen edelman ontvoerd en komt in de handen der Inkwisitie terecht, maar ze wordt door haar geliefde gered. Uitgesproken anti-katholieke tendens. Dr A. Cardyn, pr.

10.270 Sabatini, Rafaël **83.9 : 83.0**

De zwarte Zwaan. *Vert. dr J. Ezerman. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 302 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

III — Uit de oude wereld van zeeroovers en boekaniers. Een verhaal à la Dumas: bloedtooneelen, strijdrumoer, moed-episoden. Ridderlijkheid en dierheid in één mengelmoes. Daarrond een mooie idylle, die ten slotte haar bekroning krijgt. Stof voor de film. Boeiende ontspanningslectuur, met amorale strekking. Een paar bladzijden zijn erg vet aangestreken. A. Van den Dries, pr.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.271 Ayres, Ruby M. **83**

De Dansmeester. *Vert. dr D. J. C. Kruseman. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 360 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — De geschiedenis van een dorpsmeisje, een naïef boerenkooltje, dat er naar hunkert om te leeren dansen. En wel te Londen met zijn wuft society-leven. Zoo komt zij bij den dansmeester, Pat Royston, die geen beste faam heeft. Liesbeth valt er te midden vele intriges, maar ze is en blijft onbedorven. En ze vindt den goeden man. Boeiende incidenten, die scherp het Londensch danswereldje belichten. De karakters komen mooi uit tot in hun brutale leelijkheid. Een roman naar het leven? Daarvoor is het ondersteld gegeven te gezocht en te weinig natuurlijk. Voor volwassenen, hoor. Met véél goeden wil zou men het werk opvoedend kunnen heeten. A. Van den Dries, pr.

10.272 Charasson, Henriette **83**

Twee Kereltjes en hun Moeder. *Vert. uit h. Fransch dr Dr A. C. B. Arts. — Tilburg, Nieuwe Tilburgsche Courant, (19 × 13) 102 blz.* *fl. 1,25*

IV — Ik ken geen vrouw die zoo innemend-mooi schrijft over haar liefde voor man en kinderen, zoo eenvoudig en nooit banaal over haar

diepe godsdienstzin als Henriette Charasson. Haar rag-fijne poëtische refereinen overzetten in een andere taal is geen kinderspel. Dr A. C. B. Arts durfde het aan en 'k durf niet beweren dat zijn opzet mislukte. Integendeel. Jammer dat hij ook niet zorgde voor een keuriger uitgave: dat verdiende én de oorspronkelijke tekst én de Nederlandsche overzetting. FR. CROLS, PR.

10.273 **Courths-Mahler, H.** **83**

HAAR BEVRIJDING *Bewerkt uit h. Duitsch dr Chr. Adamson. — Zeist, Swartsenburg, 1932, (20 × 14) 256 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,60*

IV — Zij leeft op een adellijk slot, maar gehaat bij de menschen en toegesnauwd met een: Giftheks. Om die verdenking weg te krijgen, spannen zich een trits vrienden mooi in en ontdekken door een would be-detective wie de ware misdadiger is Ge raadt het einde, als ge weet dat onder de trits een snoezig meisje zit. Moraal : onschuld zegepraalt. Maar de kreuk zit hem in de goedgeprate, aanbevolen zelfmoord van den schurk. Bedenkelijk, hoor. Protestantsche geest waait hier en daar door. Litterair: erg banaal. A. VAN DEN DRIES, PR.

10.274 **Dell, Ethel M.** **83.0**

SPEELBAL VAN WIND EN GOLVEN. *Vert. uit h. Engelsch « Storm Drift » dr D. Wafelbakker. — Utrecht, Bruna, 1931, (20 × 14) 318 blz. fl. 1,75;*

IV — De lotgevallen van een jonge vrouw, door iedereen verlaten : zij is werkelijk de speelbal van wind en golven. Een jonge man neemt het op zich haar te helpen en te steunen, en na vele moeilijkheden vinden ze samen het geluk. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10.275 **Eberhart, Mignon G.** **83.0**

HET GEHEIM VAN HUNTING'S END. *Vert. dr J. J. A. Hanhart. — 's Hage, Kruseman, (20 × 13) 350 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — De reklaam zegt: super-detective story, dus het beste; spannend, sensationeel, suggestief. Maar het is ten slotte een ingewikkeld schaakspel geworden. Er wordt zooveel gehandeld, door zooveel personen tegelijk, dat men een beetje wee en moe wordt voor men de oplossing te lezen krijgt, al bestaat die tenslotte ook in een vernuftig in de deur gewerkten revolver. E. BOELAERT

10.276 **Heyns, Pol** **83.3**

◆ ARMOEDE. — *Turnhout, van Mierlo (Volksbibliotheek, nr 3), 1932, (17 × 11) 156 blz. 10 fr.*

IV — Antoon Coolen maakt school! Lijk het « durske » uit het « Donkere Licht » de Peel ontvlucht trekken Jan Gielen met Fien en kroost de Kempen uit, waar ze door 'n rijk landeigenaar worden uitgezogen — zijn die toestanden werkelijk nog niet van de baan? — en gaan het leegdruipende Frankrijk bevolken. 'n Kloeke boer als Jan Gielen die niet bang is van den ploeg, maakt vooruitgang. Stoffelijke welstand komt; maar brengt de « zedelijke » armoede met zich mee. Er is geen vreugde in den levensavond van Jan en Fien. Pol Heyns heeft 'n sociaal probleem aangedurfd en terdege uitgebouwd. Dat hij zich echter vrij make uit den greep van den grooten litterairen Peel-exploitant, en winne aan persoonlijkheid. Buiten het « heimatliche » landleven ligt er nog zooveel beter terrein braak in Vlaanderen voor 'n romanschrijver. Er is ernst en rust in dit boek, Er is iets evenwichtigs in

Pol Heyns dat ons getroffen heeft. En dat hebben we noodig ten onzent. We onthouden z'n naam en wachten. PAUL HARDY

10.277 **Oyen, Henry** **83.0**
KRONKELPADEN. *Vert. dr J. G. H. v. d. Bovenkamp. — Brugge, Excelsior (Excelsior Romanserie, 10), 1932, (20 × 14) 296 blz.* *18 fr.*
IV — De kronkelpaden die de prachtkerel Warren moet doorhollen eer hij de mooie Estella krijgt. Eerlijke jongens en doortrapte schurken in gedurigen kamp. Tamelijk goed geschreven avontuurroman. Verzorgde, ietwat humoristische typen. Beter dan 't meeste werk van dit genre.
PAUL HARDY

10.278 **Panhuysen, Jos.**
◆ HET AFSCHEID. — *R'dam, Nijgh en van Ditmar, 1932, (22 × 16) 153 blz.* *42 fr*
IV — Zie recensie in Romankroniek onder nr 10.234

10.279 **Ras, G.** 83.8
◆ ZWARTE BLOEMEN. — *Thielt, Lannoo, 1932, (19 × 13) 108 blz.* *15 fr.*
IV — Misschien zat in die « krabbels » de noodige stof voor 'n roman-à-thèse. Nu is 't een al te vluchtig bundelen van losse nota's geweest. Op die basis kan je vier boeken per maand uitgeven. Wat heeft Lannoo bezield om die « Zwarte blommen » op de markt te brengen? Was er zooveel haast bij, dat de voorhanden stof zelfs niet kon wachten op fatsoenlijke verwerking? Typographisch is 't boekje binnen-in netjes verzorgd, maar 't omslag is superlatief... treurig. A. V. D. VELDE

10.280 **Robbers, Herman** **83.0**
REDDING. — *A'dam, Elsevier, 1933, (19 × 13) 250 blz.*
IV — Zie bespreking in Romankroniek onder nr 10.232

10.281 **Valentine, Douglas** **83.0**
DE MAN MET DEN HORRELVOET. Een Verhaal van den Geheimen Dienst uit den grooten Oorlog. — *Helmond, Stella-Editie (Luxe-Editie, nr 21), (19 × 13) 208 blz.* *fl. 0,75; geb. fl. 1,10*
IV — Episode uit het spionnage-leven onder den wereldoorlog. Hoe 'n Engelschman in het bezit van kostbare documenten zich in het vijandige Duitschland waagt om er z'n broer op te zoeken. Een Duitsch spioen « de man met den horrelvoet » zit hem overal dwars. Rijk aan lotswisselingen en doodsverachting. PAUL HARDY

10.282 **Wassermann, Jakob** **83.1**
CASPAR HAUSER of De Traagheid des Harten. *Vert. uit h. Duitsch dr Dr N. J. Beversen. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1932, (18×12) 552 blz.* *geb. fl. 4*
IV — De z. g. echte pretendant tot de kroon der Juli-monarchie. Vanaf den ouderdom van twee jaar in volstrekte afzondering van alles opgesloten, wordt hij op 17 jaar ergens de wereld ingestooten, totaal onontwikkeld, een half dier, niet verder dan hij 15 jaar vroeger was. Zijn ontwaken en eigenaardig opgroeien tusschen het vreemd-schoone van wereld en leven, en de boosheid der menschen, bij het folterend gemis aan elke eenzelvigheid; dan, uit den nacht zijner herinnering de langzaam groeiende zekerheid omtrent zijn afkomst en de dramatische

Jacob Wassermann

gebeurtenissen daarrond; en de door eenige vrienden bevorderde aktie voor zijn bevrijding uit de ballingschap en voor zijn recht, aktie die botst tegen de onzichtbare en verraderlijke macht der staatspolitiek. Een laffe dolksteek maakt hem van kant. — Niet behandeld als gerechtelijk raadsel, maar formeel als roman. En bij een groot schepper als Wassermann, geen gevaar voor mislukking zelfs met een romantisch of feuilletonachtig gegeven: o neen, hij dichtte het als mensch en kunstenaar, met diep gevoel. Dan nog: evenmin was zijn bedoeling symbolistisch of wat; met « of de traagheid des harten » wil hij hoegenaamd niet een eigen gedachte opdringen, neen; daarin zien wij Hauser zelf zooals hij is en leeft. Deugd doet het ook, eindelijk toch eenseen boek te hebben dat niet experimenteert in romanvormen-of-kunst, maar sterk klassiek al de schoone, hooge middelen der romankunst uiterst zuiver aanwendt. En hoe veelvuldig vertoont zich het klassieksterke hier! 1. in de dichterlijke hoogte waartoe hij Hauser heft als Reiner Tor, met zijn droomen, ontdekkingen, zielepijnen; 2. in den balangrijken en zuiveren gedachteninhoud, evenals in de geestigheid; 3. in de te voeten uit levende figuren als Hauser, Feuerbach, Quandt (men denkt aan Shakespeare en Dickens, ook aan Tieck, Arnim); 4. in de mooi-bezonken tijds- en plaatsevocatie (Duitsche kleinstad en Europa 1830); 5. in de sterke en rustige leiding en ontvouwing eener groote, ééne aktie. Daar is genoeg, zelfs voor wie de uitzonderlijke stof niet zeer zou aanstaan: een menschenwereld, door een mensch en kunstenaar die op een hoog plan staat, en nochtans heelemaal direkt tot ons allen spreekt. Dr Joris Caeymaex, pr.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.283 **Christiansen, Sigurd** **83**

Twee Levenden en een Doode. *Vert. uit h. Noorsch dr J. E. Gorter-Keijser. — A'dam, Becht, (21 × 13) 275 blz.* *geb. fl. 3,95*

V — Bij een overval in een postkantoor is bestuurder Kvisthus er het ergst aan toe (bezwijkt kort daarop); van de twee kommiezen loopt de beteuterde Lyddersen eenig letsel op, doch Berger, vóór den revolverloop geplaatst, denkt één seconde na, en geeft de kas af. De onbeduidende Lyddersen tiert van nu af op zijn z. g. heldhaftig gedrag, en wordt bevorderd; Berger integendeel wordt achteruitgesteld. En onmogelijk de menschen, zelfs de zijnen, zijn goed recht te doen inzien! Het wordt een doodende kwelling om dien muur van dofheid te breken, om de zaak in haar waar, rationeel licht te zetten. Eén man alleen benadert hem omdat hij die zielepijn doorziet. Maar hoe kent hij de zaak en hoe kan hij Bergers lijden zoo diep voelen? Omdat hij... een der daders is van den overval, geweldige stoot, voorzeker, doch die nu Bergers opvatting der gebeurtenis bevestigt. En hij geeft dien Rognaas, die trouwens niet doodde en ook het geld weergaf, niet aan. Daarna nog eenzamer dan ervóór rijpt bij hem volgend prachtig plan: om Lyddersen, die heel die wereld van tegenstand belichaamt, zelf zijn domme naard te doen erkennen, herhaalt hij bij hem den « coup » van den overval, met een (ongeladen) revolver. En of het lukt! De valsche grootheid stort ineen, Bergers gemoed is bevrijd. — Let op: geen Conan Doyle,

hoewel al diens knapheid aanwezig is, maar we staan voor een zuiver-zedelijk, niet stelselmatig-detektivistisch werk; eerder een Unamuno, wat betreft de helleensche dramatiek en de naakte objektiviteit, maar min het psycho-analytisch tweelicht en het bliksemtempo. Ook geen sociale aanklacht. Neen, een klaar, zuiver-menschelijk, zedelijk drama. Waarlijk iets nieuws en eenigs. Pakkend en niet loslatend vóór het eind volgens de formule « verhaal » veel meer dan die van « roman ». En iets meer dan louter problematiek, iets dat u als mensch aangrijpt. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.284 Knuttel-Fabius, Elize **83.9**

« STERK EN TROUW ». *Geïll. dr J. J. Midderigh en B. Midderigh-Bokhorst. — Den Haag, van Goor, 1932, (24 × 16) 175 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90*

V-VIA — 'n Middeleeuwsch verhaal. « Sterk en Trouw »: stelt de jonge Aldwin zich tot leuze, en trekt ter pelgrimagie doorheen het wijde land, op zoek naar « de daad ». Door z'n « fortis et fidelis » dat hij sterk beleefde, gaat er 'n jeugdige, frissche beroering van hem uit, welke 'n ouden hertog, die al z'n energie had prijsgegeven, terug in zichzelf doet gelooven. Verder redt hij 't meisje dat hij liefheeft van den brandstapel en keert met haar naar z'n stille stadje terug. E. Knuttel-Fabius schrijft 'n mooie taal. 'n Rustige kloekte waait op uit dit boek. PAUL HARDY

10.285 Mitford, Bertram **83.0**

HET GEHEIM VAN HEATH HOVER. *Vert. uit h. Engelsch. — Helmond, Stella-Editie, (Luxe-Editie, n^r^ 15), (19 × 13) 224 blz. fl. 0,75; geb. fl. 1,10*

V — In Heath-Hover is er een man geheimzinnig gestorven. Na allerlei vreemde gebeurtenissen blijkt het dat een geheim genootschap uit Indië er de hand in heeft. Een boeiend verhaal. Louter ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

89. OORLOGSLITERATUUR

10.286 Schoup, J. G. **83.3 : 89 : 93**

IN VLAANDEREN HEB IK GEDOOD! — *R'dam, Brusse, 1933, 2^e^ druk, (19 × 13) 280 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,50*

II-S — Zie bespreking in Romankroniek onder nr 10.231

10.287 Thomas, Adrienne **83 : 89**

KATRIEN WORDT SOLDAAT. Een Roman uit Elzas-Lotharingen. *Vert. dr J. G. Lobel. — Utrecht, Bijleveld, 1931, (19 × 13) 304 blz. fl. 2,90*

III — Het dagboek van een rijk Jodinnetje dat aan haar rijken, weinig hartelijken huiskring ontgroeit. Van Mei 1911 — ze was dan juist 14 jaar geworden — tot einde 1916. Te Metz hoofdstad van Lotharingen. Het eerste deel, een sentimenteele bakvischjesliefde voor een veel ouderen kunstenaar. Het tweede, haar ontluikende liefde voor een student: voorbehoud voor een paar zinnelijke bladzijden. Uitbreken van den wereldoorlog met de opgewondenheid van de eerste dagen. Het derde deel, waar ze ondanks haar jeugd dienst heeft genomen, eerst in een ververschingsstandplaats in het Centraal-station, later in een hospitaal. Al het akelige en ontzettende dat ze daar meeleeft. Een geweldige aanklacht tegen oorlog en militarisme in de onbewimpelde beschrijving van alle mogelijke zedelijke en lichamelijke ellende. Dr A. BOON, PR.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 5 ELFDE JAARGANG MEI 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

Albertine STEENHOFF-SMULDERS

(2 November 1871 — 10 April 1933)

door MEVR. STEPHANIE CLAES-VETTER

> 't Waar beter, zou de strijd ons krenken
> en blutsen in ons pantser slaan,
> dan dat we eens léég handig staan,
> wanneer de Meester ons zal wenken.
> A. S. S.

Nu Albertine Steenhoff-Smulders voorgoed is heengegaan, is er slechts één mond om haar te loven, te eeren, te danken, « want », zegt het Hollandsche weekblad *De Katholieke Vrouw*, « er zijn niet veel karakters als dat van Albertine Steenhoff-Smulders: zoo nobel en rechtschapen, zoo zonnig, zoo eerlijk, zoo mild; even geduldig in haar ziekte als, toen ze nog het volle bezit van haar gezondheid genoot, vaardig om elkeen te helpen, die een beroep op haar deed ».

Albertine Smulders werd geboren te Rotterdam den 2 November 1871; zij stamde als zoovele Hollandsche schrijvers uit den deftigen burgerstand en ontving als vierde en jongste kind uit een welgesteld gezin een eenvoudige, degelijke katholieke opvoeding. Op 18 Augustus 1904 trad zij in het huwelijk met den Heer Piet Steenhoff, hoofdredacteur van het dagblad *Het Centrum* en vestigde zich metterwoon te Baarn. Den 10 April 1933 overleed zij na een ziekte van ongeveer twee jaar, welke haar echter tot op het laatste oogenblik in het rijke bezit harer volle vermogens liet. Alles in haar leven was eenvoudig, zuiver, sober en klaar, zooals de Voorzienigheid het dikwijls beslist bij vrouwen met een zeer diep gemoed.

In een vredig vriendelijk landhuis naar haar eigen wenschen gebouwd en ingericht, naar het zoo ruim te genieten uitzicht « De Denne » genaamd, in de omgeving die zijzelve verkozen had, in de sfeer die bij hare natuur paste, heeft de dichteres geleefd over wier eersten bundel *Verzen* (1904) Dr Jul. Persyn schreef : « Nu zou ik als proeve van een echt en fijn dichterschap, dat in stilte zich uitzingt en zich nooit overschreeuwt, en dat juist daarom, helaas, veel minder dan het moest en mocht naar voor drong, of ook maar de aandacht heeft getrokken, schier het heele bundeltje kunnen aanhalen... In elk van die verzen komen tot hun recht de groote gaven van Albertine Smulders; en die zijn: rijke eenvoud, klare echtheid, sobere veelzijdigheid, spontane melodie... In de ongestoorde sereniteit van haar gevoel stijgt ze tot het hoogste... Haar natuurgevoel heeft niet den rijkdom, maar wel de onbevangen blijheid van Gezelle... »

Al de beloften van den jongen lentedag, al de weelde van den vollen zomer, al de streeling van den gouden herfst, al de fierheid van den kouden wintermorgen heeft Albertine Steenhoff-Smulders bezongen, zonder dwang, blij-uit en natuurlijk als het lied van de merel, in zoo zeldzame keur van taal en beeld, in zulk sterk rythme, met zoo helderen klank, dat men bij haar meer dan bij menig andere denkt aan de dikwerf misbruikte zegswijze : kunstenaar bij de gave Gods.

Aan haar letterkundigen arbeid heeft Dr Jul. Persyn in Vlaamsche Bijdragen XI een flinke studie gewijd, waarin hij de vraag stelt of het in ons Vlaamsche land wel genoeg bekend is, dat Albertine Steenhoff-Smulders behoort tot het half dozijn der meest begaafde vrouwen in Nederland. Deze vraag stemt tot nadenken! Van die keurige, kleurige, veelschrijvende vrouwelijke bent zouden er dus maar een half dozijn behooren tot de werkelijk begenadigden, en onder haar is het de Katholieke dichteres van wie niet één vers aan te halen valt, dat niet opstijgt boven het middelmatige.

Zij begon reeds jong te dichten, misschien als kind op kostschool bij de nonnetjes te Amersfoort, waar zij vooral in het Engelsch een goede leerlinge was, en waar mogelijk haar voorliefde voor den Engelschen roman reeds ontlook. Omstreeks 1890 liet zij op aandringen van den Jezuïet Pater Ermann S. J. en Monseigneur van Cooth, wier zalige gedachtenis blijft voortleven in het hart der schrijvers uit de generatie van nà 80, enkele verzen verschijnen in het tijdschrift *De Katholiek*; in 1904 gaf zij haar eersten bundel *Verzen* uit, spoedig gevolgd door *Het Biënboec*, een verzameling middeleeuwsche legenden en exempelen, zuiver naverteld, welke behooren tot de keur van wat er op dat gebied sedert onze eeuw verschenen is; onder de modernen was zij de eerste om de kinderlijke schoonheid der middeleeuwen weer nader tot ons te brengen in ongerepte volheid van katholiek begrijpen en aanvoelen.

Toen in 1900 het tijdschrift der (toenmaals) jongeren werd opgericht, *Van onzen Tijd*, waarvan zij voor een deel de leiding in handen

nam, was zij het, de scheppende kracht, die niet over kunst sprak, maar kunst gaf, en trouw de boodschap bleef brengen, dat de nieuwe schoonheid zoo goed en zoo gemakkelijk als de oude geschonken werd aan alle menschen van goeden wil. Zij schreef in dit tijdschrift tamelijk veel proza, korte fijne vertellingen als *Poes*, *Tuintje*, *Gelofte*, welke jammer genoeg niet verzameld zijn, evenmin als zij er ooit toe besloot hare latere exempelen en legenden in boekvorm te laten verschijnen, ofschoon het meesterlijke *Van Sint Joris* een heele bibliotheek waard is. Alleen de innig-geloovige *Sprookjes van de Schemering*, werden na den oorlog in Vlaanderen uitgegeven, en waar haar katholiek geloof steeds de meester van haar leven en denken was geweest, werd haar credo vóór al het andere in haar kunst opgenomen.

Mevr. ALB. STEENHOFF-SMULDERS

Opmerkelijk is het wel, dat bij deze gezonde, opgewekte, levenskrachtige vrouw, echtgenoote en moeder, die het volle, afwisselende bestaan onzer dagen leidde, die als medewerkster aan de Vrouwen-rubriek van een der vooraanstaande bladen, als sociale werkster midden in de woelige beweging van het ontluikende bewustworden der katholieke vrouwen heeft gestaan, dat juist bij deze artiste alles wat naar het irreëele, het bijna niet te omschrijven, het voor woorden te teere en te ijle zweemt, steeds het allerbeste is geweest.

In de *Katholieke Illustratie*, welke eveneens met gematigden tred zich begaf op de nieuwere banen der letterkunde, verschenen haar drie historische romans *Jan van Arkel* (1903), *Jacoba van Beieren* (1905), *Een Abdisse van Thorn* (1907), alle drie later in boekvorm uitgegeven. Zelden werden bij ons romans geschreven boeiend met zoo gezonde verbeelding, zoo trouwe overgave aan den middeleeuwschen geest, zoo helderen en zoo vasten zielkundigen kijk, zoo mooie karakterschakeering en zoo fijne evenredigheid van bewerking.

Als jong meisje had zij *Een klein Gemoedsbezwaar* (1905) van Mrs Wilfrid Ward vertaald, waarvoor Pater H. Ermann S. J. een voorrede schreef, en ofschoon hare vertalingen uit het Engelsch wat den vorm en de woordkeuze betreft de waarde bezitten van oorspronkelijk werk, ofschoon het zeer begrijpelijk was, dat zij die de romans van den grooten priester-bekeerling Robert Hugh Benson zoo hoog aansloeg, ze nader tot het katholiek Nederlandsch publiek wenschte te

brengen, toch betreurden enkelen die haar dichtkunst naar waarde schatten, het eenigszins toen zij zich met zooveel ijver aan het bewerken van die lijvige boekdeelen: *Hoe een Koning overwon* (1910), *Met welk Recht* (1912), *De Tragedie eener Koningin* (1916), *Oddfish* (1919) zette, vreezende dat de kunstenares, die reeds met zooveel overtuiging deelnam aan den strijd voor vrouwenontwikkeling, zich te veel zou laten meeslepen door haar werkzamen geest, door haar drang naar onmiddellijk nutgevende bezigheid. Want in de dagelijksche beslommeringen van een bedrijvig leven luistert de ziel flauwer naar de inwendige stem, die in haar zingt.

Alleen de Hollandsche kunstcriticus *Frank van Bergen* heeft op haar zestigsten verjaardag de hoop uit gesproken, dat zij het voorbeeld zou volgen van zoo menig dichter, die nog schiep als het haar reeds vergrijsd was.

Onder den oorlog verscheen nog dit juweel van het zuiverste water *Holland* (1917), waarin zij haar liederen van buitengewone schoonheid verzamelde, maar dit bundeltje kwam zoo stil en bescheiden in het licht, dat het in de luidruchtige Nederlandsche groote steden en bij de zelfbewuste niet katholieke groote schrijvers nauwelijks werd opgemerkt en dat het in Vlaanderen bijna onbekend bleef.

Daarna was het helaas gedaan met oorspronkelijk werk.

Albertine Steenhoff-Smulders nam de leiding van het jeugdblad « Mei », het Orgaan der R. K. Ziekenverpleging, werd hoofdredactrice van De Katholieke Vrouw, nam de leiding der katholieke vrouwenbeweging grootendeels in handen, en had zij zich door vlugschrift en voordracht in haar jeugd reeds verdienstelijk gemaakt op sociaal gebied, op rijperen leeftijd nam het actieve katholieke leven hoe langer hoe meer haar tijd en aandacht in beslag. Zij hield voordrachten, ze bewerkte of schreef vlugschriften, ze arbeidde dag en nacht, ze werd geëerd en bestreden, ze werd begiftigd met het kruis Pro Ecclesia et Pontifice, ze leverde artikelen en boekbeoordeelingen tot op haar ziekbed, ze werkte tot in het aangezicht van den dood, blijde, opgewekt vol belangstelling voor anderen, maar ze dichtte geen enkel lied meer... Ze had geen tijd om over haar eigen « misschien » na te mijmeren, ze volbracht wat ze haar plicht achtte, zonder rekening te houden met aanleg of neiging, met eigen drang of lust, en toen de Meester wenkte had zij over geen enkel verloren uur rekenschap af te leggen, waren hare handen zoo vol, dat zij er haar gehavend en geblutst kunstenaarspantser niet eens bij kon vastgrijpen en zelve waarschijnlijk ook niet meende dat dit van eenig belang was.

Want de strijd had haar gekrenkt, anders dan zij gemeend heeft, de strijd heeft de laatste twintig jaren zooveel van haar gevergd, dat zij geen uur tot uiting van haar dichterlijk gemoed kon overhouden.

En zoo staan we hier, waar we in de eerste plaats de letterkundige, de kunstenares beoordeelen voor een eigenaardige wanverhouding tusschen gehalte en aantal : de hoeveelheid die niet evenredig is aan de hoedanigheid; uitstekend werk, maar jammer genoeg te weinig.

Wie zou den durf hebben zooiets te verklaren, tenzij een van hen, die haar scheppende kunst zoo innig bewonderen en zoo hoog stellen, en weten dat dit sterke talent meer had mogen geven zonder in herhalingen te vallen, zonder een inzinking te vreezen.

Albertine Steenhoff-Smulders was ondanks de zangerigheid harer verzen, ondanks haar welluidende taal, ondanks haar natuurgevoel, ondanks haar dichtkunst, die voor alles een kunst van stilte en stemming is, Albertine was allerminst een zoetsappige, glimlachende, lieftallige dame, die mooie Roomsche versjes schreef. Deze teere dichterziel huisde in een flink, gezond lichaam, en dat kloeke lichaam bezat tevens een zeer energieke natuur. En zoo deze dichterlijke geest en fijnbesnaarde ziel zich vaardig uitsprak in proza en poëzie, haar sterk ontwikkeld gevoel voor recht, haar afkeer van oneerlijkheid konden haar soms scherp en hard doen zijn in woord en geschrift; doch het was de edele verontwaardiging van de vrouw, die ronduit zegde wat haar op het hart lag, die streed met open vizier tegen alles waar naar haar meening de kamp tegen moest worden aangebonden.

Heel haar inwendig leven was kracht en strijd. Reeds in haar allerjongste verzen, hoezeer ook haar kunst doorstraald en geadeld werd door haar geloof, spreekt de huivering voor een gebrek aan vertrouwen en offervaardigheid, spreekt het ontzag voor het groote vraagstuk van het leven, voor de houding van den mensch tegenover zijn Schepper. Zij, die het alledaagsche gewone leven zoo liefhad, die haar bestaan zoo huiselijk en eenvoudig had ingericht, die nooit naar sensatie haakte of het geweldige zocht heeft met het mysterie van den dood, met het grootsche eeuwigheidsbegrip gevochten van het begin tot bijna aan het einde. Zij heeft den angst en den twijfel niet gekend, maar wel de diepte gepeild van deze woorden uit de H. Schrift: De vreeze des Heeren is het beginsel aller wijsheid. En die andere waarschuwing: Gedenk uwe uitersten en gij zult niet zondigen in eeuwigheid. Haar verzen als het dreunende *Et in Terra Pax*, het wreede *Réveil*, het machtige *Credo in Vitam Aeternam*, *Najaar* met zijn stuwing naar het einde, zelfs het schijnbaar zoo liefelijke *Onze-Lieve-Vrouw-van-Averbode* getuigen hiervan, maar meer dan dit alles het onsterfelijke *Kennemerland*, vijf-en-twintig jaar geleden geschreven.

Dat bij lyrische dichters met de jaren vruchtbaarheid en scheppingsdrang verminderen is geen ongewoon verschijnsel, dat Albertine Steenhoff-Smulders, op de eerste plaats dichteres en alleen als zoodanig een meer dan buitengewoon talent, de vrouw niet was om den hedendaagschen roman te schrijven mag gereedelijk toegegeven worden, doch er was geen enkele reden, waarom zij na *Een Abdisse van Thorn* niet voort zou gaan in die richting, want haar drie romans vertoonen de stijgende lijn, de laatste is de beste; waarom zij, na Benson vertaald te hebben, hare onderwerpen niet zou gekozen hebben uit onze groote tijden van geloofsvervolging en godsdienststrijd. Na *Jacoba van Beieren* die andere eveneens veelomstreden vrouw, altijd te zwak of te idealistisch voorgesteld: Maria van Schotland, of Margaretha, de goede

landvoogdes; na *Jan van Arkel*, Egmont of Hoorn; na *Joanna van Thorn* en Willem de la Marck het vorstelijk paar der vrome aartshertogen Isabella en Albertus.

Misschien, indien zij hier had geleefd, bij ons in Vlaanderen, indien op haar meer van nabij had kunnen werken de zachte drang van ons veel sterker katholiek gemeenschapsgevoel in de kunst, indien zij aan den lijve had kunnen speuren den heilzamen zweepslag, de dringende aansporing, welke vrouwelijke artisten wanneer ze niet aan zelfoverschatting lijden gewoonlijk hard noodig hebben om voort te brengen, indien het katholieke tijdschrift had gedwongen om copie, en de katholieke uitgever scheppend werk had geëischt, misschien had zij dan de drankbestrijding, en de vrouwenbeweging, de sociale actie en al deze hoogst prijzenswaardige, doch tijdroovende en kunstbelemmerende bezigheden overgedragen aan anderen, die het ongetwijfeld minder goed zouden gedaan hebben dan Albertine Steenhoff-Smulders, maar dan zou de katholieke hedendaagsche letterkunde (welke toch ook haar nut heeft ter versterking van het geloof, ter verheffing van de ziel, tot opkwikking van het gemoed en verheugenis van den geest) op een grooteren schat van haar hand bogen, en waar de dichteres geplaatst werd naast Marie von Ebner-Eschenbach, zou de romanschrijfster geplaatst worden naast Enrica von Handel-Mazzetti.

Dit is het laatste huldebewijs en het wordt een schrijver zoo zelden geschonken : gewoonlijk brengt de auteur te veel voort en moet zelfs de meest welwillende critiek na zijn uittocht stilzwijgend heengaan over een gedeelte van het scheppende werk.

Dat is niet het geval na het welbestede leven van Albertine Steenhoff-Smulders, laten wij het alleen betreuren, zonder te oordeelen ; wat voor haar het beste deel was moest zij voor zichzelve uitmaken.

Albertine Steenhoff-Smulders had den dood beschouwd, geweldig en grootsch, als de engel met het vlammende zwaard aan de poort van het Eden, maar hij kwam tot haar zacht gelijk « Gabriël, in 't Vlaamsch gezeid, Kracht van God, tot Nazareth » voor de Maagd verscheen in zijn bloesemblank gewaad, en op een zonnigen voorjaarsdag, uitgeput van lichaam doch helder van geest, zonder angst, zonder aarzeling, als de gevederde zanger wiens lied zij zoo dikwijls beluisterd en nagejubeld had, vloog haar ziel op, recht de zon tegemoet, recht naar het hart van God.

Hoe zou ik vreezen, God mijn God, daar we toch weten
Dat onder 't aardsche kleed, hoe 't ook aan flarden viel,
Héél stil aan 't groeien zijn de vleugels onzer ziel
En 't Eeuwig Leven ons den dood zal doen vergeten! Alb. S.-S

Ukkel, April 1933.

Bibliografie van Albertine Steenhoff-Smulders

A. — Oorspronkelijk Werk

Poëzie

10.288 HOLLAND. — Leiden, van Leeuwen, 1917, (15 × 10) 46 blz. fl. 0,90. — V-†-81 (Rec. 6429)

10.289 VERZEN. — Leiden, van Leeuwen, 1904, 55 blz. fl. 1. — V-†-81

Romans, Novellen, Sprookjes

10.290 EEN ABDISSE VAN THORN. — Leiden, van Leeuwen, 1911 (21 × 15) 190 blz. fl. 1,25. — V-†-83.9

10.291 JACOBA VA NBEIEREN. — Leiden, van Leeuwen, 1908 (21 × 15) 219 blz. fl. 1,25 — V-†-83.9

10.292 JAN VAN ARKEL. — Leiden, van Leeuwen, 1908, (20 × 14) 188 blz., fl. 1,25 — V-†-83.9

10.293 SPROOKJES VAN DE SCHEMERING. Geïll. dr S. de Vriendt — Antwerpen, N. V. Het Vlaamsche Land (N. V. Leeslust), 1922 (19 × 13) 133 blz. 6,50 fr.; geb. 7,50 fr. — V-†-83.8 — (Rec. 3003)

10.294 UIT HET BIËNBOEC Verzamelde Exempelen. — Leiden, van Leeuwen, 1904, (21 × 17) 73 blz., fl. 2,25 — V-†-83.8

Kinderboeken

10.295 EEN HUIS VOL KINDEREN. Geïll. dr R. Graafland. — Haarlem, De Spaarnestad, 1926, (22 × 15) 212 blz., geb. fl. 1,35 — VIA-B-†-83

10.296 EEN KIND VAN 1813. Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad, 1926 (22 × 15) 167 blz., geb. fl. 1,35 — VIA-B-†-83

Essay's

10.297 DE GODSDIENST IN HET LEVEN DER VROUW. Vlugschrift

10.298 JANET ERSKINE STUART EN DE OPVOEDING VAN KATHOLIEKE MEISJES. — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedkundige Brochurenreeks, nr 27) 1926, (21 × 14) 78 blz. fl. 0,80 — IV-†-92:37 — (Rec. 2622)

10.299 KUNST IN DE OPVOEDING. — Antwerpen, Vrouwenbond C. Teichmann, 1923, 16 blz. — V-†-37:7

B. — Vertalingen

Romans

10.300 BENSON, ROBERT HUGH: HOE EEN KONING OVERWON. Vert. uit h. Engelsch. — Utrecht, van Rossum; A'dam, Het Centrum, 1910, 2 dln, 367 blz. fl. 0,50 — IV-83.9

10.301 BENSON, ROBERT HUGH: MET WELK RECHT. Vert. uit h. Engelsch. — Bussum, Brand, 1913, 2 dln (21 × 16) 429 blz. fl. 4,25 — V*-†-83.9

10.302 BENSON, ROBERT HUGH: ODDFISH. Vert. uit h. Engelsch. — Bussum, Brand, (Wereldromans), 1919 (19 × 12) 340 blz. fl. 3.50 — IV*-† 83.9 — (Rec. 88)

10.303 BENSON, ROBERT HUGH: DE TRAGEDIE EENER KONINGIN. Vert. uit h. Engelsch. — Bussum, Brand, 1916, 2 dln (21 × 15) 390 blz. fl. 4,50 — IV-†-83.9 — (Rec. 225)

10.304 HARLAND, HENRY: MIJN VRIEND PROSPERO. Vert. uit h. Engelsch. — Zevenbergen, Greven, 1914 (17 × 11) fl. 0,75 — IV-83

10.305 HARLAND, HENRY: DE SNUIFDOOS VAN DEN KARDINAAL. Vert. uit h. Engelsch. — Zevenbergen, Greven, (17 × 11) fl. 0,35 — IV-83

10.306 HARLAND, HENRY: SUZANNA. Vert. uit h. Engelsch. — Bussum, Brand, (De witte Bibliotheek, nr 6) 1914, (17 × 11) fl. 0,90 — IV-83

10 307 WARD, WILFRED, Mrs: EEN KLEIN GEMOEDSBEZWAAR. Vert. uit h. Engelsch. — Leiden, van Leeuwen, 1902, 2 dln, (19 × 14) 236, 336 blz. fl. 2,75; 1908, 2e druk, fl. 1.75 — V-†-83

Kinderboeken

10.308 BENSON, ROBERT HUGH: « LAAT DE KLEINEN TOT MIJ KOMEN ». Vert. uit h. Engelsch. Geïll. dr G. Pippet. — Bussum, Brand, 1915, (29 X 23) 31 blz.; 1921, 2e druk, 23 blz.; 1932, 3e druk, 31 blz., fl. 0,75 — VIC-†-83:24:37 — (Rec. 136)

10.309 LOYOLA, MOEDER M.: EEN BOEKJE VOOR KINDEREN, DIE VOOR HET EERST TE BIECHTEN GAAN. Vert. uit h. Engelsch. — Leiden. van Leeuwen, 1909, 120 blz., fl. 0,10 — VIC-†-24

10.310 MAC NABB, VINCENT: HET UUR DE DER KINDEREN. VAN DEN HEMEL NAAR DE AARDE Vert. uit h. Engelsch « The Children's Hour. Of Heaven on Earth ». Geïll. dr L. Symington. — Hilversum, Brand, 1925, (27 X 19) 26 blz. gek. fl. 0,90 — VIB-C-†-087:81:88:2 — (Rec. 1950)

10.311 NUGENT, E. F., pr.: HET SCHEEPJE VAN PETRUS. Vert. uit h. Engelsch « The Ship c Petrus ». Geïll. dr L. Symington. — Hilversum, Brand, 1925, (27 X 19) 16 blz gek. fl. 0.50 — VI-†-087:81:2 — (Rec. 1951)

Sprookjes

10.312 GRIMM, W. en J.: SPROOKJES. Geïll. met 8 platen v. K. Simunek. — Bussum, Brand, 1913, (26 X 20) 106 blz. fl. 1,50 — VIA-B-83.8

10.313 HAUFF, WILH.: OOSTERSCHE SPROOKJES. Geïll. met 8 platen v. K. Simunek. — Bussum, Brand, 1913 (26 X 20) 143 blz., fl. 1,50 — VIA-83.8:39

10.314 X.: VERTELLINGEN OVER ALLERLEI DIEREN. Uit het Engelsch naverteld. — Leiden, Théonville, (Lente-Serie) 1919, fl. 1,75 — V-VIA-83.8

Essay's

10.315 SPALDING, J. L., Mgr: De VROUW EN HET ONDERWIJS. Vert. uit h. Engelsch. — Venlo, Mosmans, 1904, fl. 0,25 — V-†-37:396

LAMBRECHT LAMBRECHTS

(HOESELT 1865 - GENT 1932)

Onder een enormen toeloop van menschen uit alle hoeken van Vlaanderen, heeft Limburg, 30 April j. l. te Hoeselt wijlen Lambrecht Lambrechts dankbaar gehuldigd. Dit leek de redactie van Boekengids de geschikte gelegenheid en het gepaste oogenblik om een belofte in te lossen : nl. een beknopte bijdrage te leveren over dezen befaamden Limburger en zijn werk. Hier gaat ze.

Niet om zijn bijzonder hooge gaven, wel om de veelzijdigheid zijner begaafdheid, verwierf L. L. een mooie plaats in de rangen dergenen die zich sedert het laatste kwart der 19e eeuw in Vlaanderen op artistiek en cultureel gebied hebben verdienstelijk gemaakt.

L. L. was immers een uitstekend muzikant en musicoloog, een vaardig novellist en librettist, à ses heures een gloeiend lyricus. Hij was bovendien een vlijtig folklorist, een geestdriftig en offervaardig leeraar, in verloren uren een niet onaardig teekenaar en schilder, maar vooral was hij en zal hij nog lang zijn een onovertroffen liederdichter.

En Lambrechts liet zich bij zijn vele gaven niet onbetuigd. Rusteloos, zijn gansch leven door, heeft hij gewerkt en gewroet. Ten bewijze enkele cijfers en genres : 2 romans, 2 uitvoerige novellen, 6 novellen bundels, evenzooveel verzenbundels, een 550 tal liederteksten, 4 duo's, 15 cantaten, 9 koren, één oratorium en een 50 tal libretti en tooneelstukjes met zang. Buiten dit scheppend werk, is daar dan nog een bundel essays over Vl. componisten, de drie kwart van wat verschenen is in de 10 jaargangen van Muziek-Warande, plus een verzameling van een 200 tal oude Vlaamsche liederen door hem in Limburg opgeteekend. Ten slotte, medewerking aan een massa kranten en tijdschriften. (Bijzonderheden vindt U in Fr. De Vleeschouwer's bibliogr. bijlage, opgenomen in mijn zoo pas verschenen studie over L. L.) Kortom, een karrevracht drukwerk. Daar komt dan nog bij een vracht handschriften van allen aard : lessen, losse nota's, onuitgegeven gedichten enz., in zijn huis te Gent opgestapeld.

Quantitatief dus een formidabele letterkundige en critische bagage.

Wegen we ze qualitatief af dan teekenen we de volgende kenmerken op. Lambrechts' werk onderscheidt zich door zijn volkschen aard. Wat hij te zeggen had, verwerkte hij door den band in de volkstaal en op volksche wijze : de regionalistische novelle en schets, het lach-en-traan-tooneel, het populaire lied. En wat hij zei, de stof voor zijn œuvre, putte hij met volle grepen en eigenhandig uit de levende en zuivere bron van 's volks zeden en gebruiken, van 's volks lief en leed.

De vooropgezette bedoeling, werk van volkschen aard te scheppen, mede de doorsnee kracht van zijn persoonlijkheid, hebben er schuld aan dat de stof veeleer in den breede dan in de diepte is uitgebouwd.

Het is een vastleggen en bewaren geworden, zwart op wit, van een kleurige, op stil vermaak en bescheiden vreugde gerichte levenswijze en burgerlijk brave levensopvatting, een vastleggen en bewaren van de typische eigenaardigheden van Limburg en de Limburgers binnen het kader van een simpel verhaal. Was Lambrechts'œuvre dan uiteraard noch zielkundig diep en rijk, noch hoog aesthetisch, toch werd het geschreven met een liefde en een geestdrift die in de bewoording zijn blijven voorttrillen en nawarmen met een intensiteit die bij den goedjonstigen lezer steeds interesse en niet zelden een blijstemmend aesthetisch genot vermag te wekken. In de novellen «Paascheieren», «Het Mirakelfeest» en « Uit de Demergouw » heeft L. L. een zoo ruim deel van zijn hart gestoken, een zoo doorvoelde kennis van het Limburgsche taal- en wezenseigen aan den dag gelegd, dat de buiten de gouw verblijvende Limburgers ook naar die boekjes zullen grijpen telkens als de jachtige en surrealistische Europeër in hen, het heimwee naar het zielsinnige, rustige, geloovige en boerenvroolijke Limburg niet meer zal kunnen sussen of stikken.

LAMBRECHT LAMBRECHTS

Breeder aandacht en belangstelling genieten en verdienen de liederteksten. Op dit gebied heeft Lambrechts zich een benijdenswaardige faam weten te veroveren. Hij leek trouwens tot dit genre natuurlijk geschikt: Geschoold en ervaren zanger, van jongsaf bekend met de literatuur over het lied in Vlaanderen en in den vreemde, zanter van oude volksliedjes en dichter bovendien, voor wie de techniek van maat en rijm geen geheimen had.

Toen dan, dank zij Conscience, het opnieuw lezende Vlaamsche volk ook in zijn taal weer diende te leeren zingen, zou L. L. een vaardig handje bijsteken. In zijn dichtbundel « De Vroolijke Limburger » 1905 neemt hij een reeks liederteksten op die onmiddellijk de componisten aanlokken. Met « De Varende Zanger » 1909, bevattende over de honderd teksten, steekt hij het peloton der Vlaamsche liederdichters : Antheunis, De Cort, Hiel, Broeckaert, De Clercq e. a. triomfantelijk voorbij en slaat een record dat hij zelf maartoe verbetert. In 1929 is het aantal liederteksten van zijn hand gaandeweg gestegen tot de recordhoogte 550 !

De componisten vallen er op lijk op suiker de bijen, met dertien, veertien tegelijk soms op éénzelfden tekst. Het volk geert en zingt ze.

Trouwens, Lambrechts zelf draagt er toe bij om zijn en andermans liederen te verspreiden. Met zijn dame aan 't klavier zingt hij ze en leert ze aan op voordracht-avonden gehouden in Vlaanderen, in Holland, tot in Wallonië en Noord-Frankrijk toe.

Zijn teksten zijn overigens hun populariteit overwaard. Ze zijn geschreven om op muziek te worden gezet, en L. L. wist wat daartoe vereischt was. Hij streefde naar bondigheid, spanning en eurythmie. De koepletten worden in eenzelfde gevoels-gedachtenorde gehouden ten einde wrijving te weren tusschen tekst en melodie. Ze worden gebouwd naar de structuur van den klassiek-melodischen zin, in tweemaal acht, vier en twee maten. De bewoording ervan is allereenvoudigst en glashelder. Schrijver drukt zich uit in korte zinnetjes, doorgaans gesteld in rechte woordschikking ; de verbluffende rijmvaardigheid van Lambrechts bemogelijkte dit voor een ruim deel.

Het valt niet te betwijfelen dat L. L. *kunst*liederteksten heeft willen leveren, de literaire vorm van heel wat teksten bewijst dit ontegensprekelijk. Toch zijn alle naar de gegevens volksch, verwerken onderwerpen die een gezond zingend-volk nauw aan het hart liggen.

Wat men nu ook denke over de waarde en de beteekenis van dezen Limburgschen prozaschrijver en dichter, dit staat vast : hij is onbetwistbaar Vlaanderens beste en gevierdste liederdichter. Er zijn op letterkundig gebied stellig rijker en schitterender kronen te winnen, maar deze *is* er toch eene en ze is zeldzaam : ze werd hem volmondig en onvoorwaardelijk toegekend door al de standen der Vlaamsche gemeenschap, door gansch het zingende Vlaanderen.

De zeldzaamheid dezer bescheiden kroon heeft Lambrechts nog weten te verhoogen door zich met hart en ziel te wijden aan de Musicologie, een als zoodanig in Vlaanderen tot dan nooit beoefend vak. De hooge verdiensten die Lambrechts in dezen op zijn actief bracht, meet ik af met de volgende objectieve vaststelling : Wat de doorsnee Vlaming heden weet over musici en muziekgeschiedenis, deed hij op in *Muziek Warande* waarvoor L. L. de driekwart van de kopij leverde.

Moge deze Limburger nog jarenlang leven in de dankbare nagedachtenis van ons volk. Hij heeft daar beslist recht op. Dr C. GODELAINE

ROMANKRONIEK

Pessimisme als levensbeschouwing

Ik weet nog altijd geen verklaring voor het feit dat litteraire richtingen die een paar of meerdere decennie's terug hun hoogtepunt beleefden in de buitenlandsche letteren, deze jaren om de beurt in Vlaanderen opduiken, en den aandachtigen toeschouwer het spektakel bieden van allerlei minder of meer au sérieux te nemen litteraire

probeersels die elders reeds lang als overwonnen standpunten beschouwd worden. De heimatnovelle, de psycho-pathologische roman, de naturalistische roman, thans het pessimisme à l'instar de Marcel Emants, Arnold Aletrino, Frans Coenen, Johan de Meester en Israël Querido.

10.316 Naar aanleiding van LODE ZIELENS' nieuwe roman **Moeder, waarom leven wij ? (II-III-S)** die ik moeizaam doorworsteld heb in den loop van de voorbije vasten — bij wijze van geestelijke penitentie waar de physische mij ontzegd was — heb ik me elke bladzij van dit lijvig boek opnieuw de vraag gesteld: is dit hier literatuur, is het een produkt van een eenzijdige studie der wijsbegeerte (ik ken menigeen die aan de ontdekking hiervan zonder behoedzamen mentor ten onder gegaan is) of is het inderdaad het resultaat van een levensbeschouwing? En hoe is de ideologie van den jongen man bij wie de beschouwing en ontleding van het leed van het individu geworden is tot een systeem, bij zoover dat hij niet alleen zijn eigen denkleven ermee vult, maar via zijn kunstenaarschap hiervoor ieders aandacht komt opeischen? Ik bedoel dan : niet het leed dat onmiddellijk het produkt is van een sociale of ekonomische wanorde, en dus door een gansch nieuw systeem, met als basis een gansch nieuwe levensbeschouwing, kan gezond gemaakt worden, doch dit leed waaraan elk mensch in de vooropgestelde omstandigheden fataal *moet* ten onder gaan; het leed dat absoluut hopeloos en illuzieloos laat, dat als een donkere moira den mensch overvalt, zich vastankert in zijn bloed, hem hulpeloos en willoos slaat, hem ledig zuigt, alle energieën lam legt en hem ten slotte ledig en verslagen neerwerpt. Ofwel staat bij een dergelijk naturalistisch pessimisme, een scherp en objektief inzicht in de sociale en ekonomische nood en de weerstandskracht van het individu voorop, en dan gaat het om een levensbeschouwing en -houding; ofwel ging het bij den auteur om zuiver litteraire overwegingen en dan loont het de moeite niet er verder over te praten. In elk geval is dit een uit elk oogpunt eenzijdig en onvolledig standpunt, en dus onwaar. Want het aanvaardt de levensverschijnselen als een proces van noodzakelijk op elkaar volgende gebeurtenissen waarvan de mensch het onontkoombaar slachtoffer zou zijn; een persoonlijkheid wordt dan van daaruit bepaald door erfelijkheidswetten, omgeving, temperament, etc. met uitsluiting van eigen wil en verantwoordelijkheidsgevoel. Wanneer men daarenboven er nog den nadruk op legt dat alle ellende, zonde en misdaad in hoofdzaak natuurlijke gevolgen zijn van den drang dezer omstandigheden, en dat het kwaad en de ellende sterk het levensgeluk overheerschen, dan hebt ge meteen de formule van den pessimistischen roman zooals Zola in zijn eerste periode, Flaubert en de Goncourts hem kreëerden. Ten slotte is dit pessimisme niet alleen eenzijdig en onwaar, het is bovendien meestal een getuigenis van een ergelijk sociaal individualisme en tekort aan geloof, zooniet van energieloosheid en bekrompen sentimentalisme. Meestal zijn zij, bij wie het pessimisme voorop staat, blind voor de dubbele taak van den levenswil : eenerzijds zóó te handelen dat dit leven een voorbereiding wordt tot het eigenlijke volstrekte leven met God, en anderzijds, voor wat den kunstenaar betreft,

door zijn werk dezen levenswil te veredelen tot de mogelijkheid het wezen te onderscheiden van het beeld. Waar de kunstenaar hiervan wél bewust was, kregen we telkens de hoogste kunst. Ik heb het destijds, zoowel in dit tijdschrift als elders, opgenomen tegen het werk van Cyriel Buysse; zonder mijn standpunt hiertegenover prijs te geven, erken ik gaarne dat de romans van dezen auteur, alhoewel eenzijdig, toch tijdsdokumenten zijn over 'n deel van-, en 'n periode in het leven van het arme Vlaanderen met zijn rijken bodem en zijn schamele gezichten; bijwijlen krachtig en vitaal, zeer dikwijls tergend-brutaal en sensualistisch doch nimmer dekadent. Dit boek van Lode Zielens, om terug te keeren tot het geval dat ons bezig houdt, is echter een doorloopend getuigenis van overgevoeligheid, pessimisme, energieloosheid, hopeloos-somber levensinzicht, eenzijdig voelen en tekort aan denkleven. (Ik stel natuurlijk voorop dat het hem bij den auteur te doen, was om het *leven* niet om *literatuur*, dat hij dus dit boek schreef als sociaal mensch, niet als individualist). Lode Zielens zal me toegeven dat het leven niet uitsluitelijk is, niet in hoofdzaak zelfs — niet eens voor een groot deel — zooals hij het hier en in zijn vorige werken teekent; dat dit hoogstens één facet kan zijn van het leven in bepaalde middens, omstandigheden, tijd, individu's, etc.; dat dergelijke toestanden als hier voorop staan, minder hun oorsprong vinden in sociale nooden dan in het wezen der betrokken personen zelf die niet afgestemd zijn op bovennatuur: dat ten slotte uit sociaal oogpunt deze toestanden vrijwel historisch geworden zijn. En vooral, dat dit boek in zijn geheel evenzoomin een waarachtig en volledig beeld geeft van het leven als b. v. een gevangenis of een

LODE ZIELENS

ziekenzaal in een gasthuis. Er is echter nog een andere reden waarom ik het opneem tegen dit boek en de andere die uit dezen geest ontstaan zijn: ten slotte is niemand opgewassen tegen deze manie, het abnormale, het donkere, het zedelijk slechte te doen doorgaan als overheerschend in het leven, dus als quasi-normaal, dus als aanvaardbaar, — terwijl bovendien onze levensbeschouwing met klem vooropstelt dat niet het kwade overheerscht; dat we het kwaad moeten bestrijden en hiertoe ook over de noodige wapenen beschikken. Ik wensch niet te leven onder de obsessie van het kwade en het leelijke dat immers iets zuiver negatiefs blijft, zijnde volgens St Augustinus « tekort aan goedheid en afwezigheid van schoonheid ». De vergissing van Lode Zielens zit hem nu hierin dat hij het leven en het menschelijk wezen fragmentarisch bekijkt, en vandaar uit, natuurlijker wijze overal tekorten en gebreken vindt. Het gaat hem met het leven als met een kunstwerk: alleen wie het geheel kan overzien, begrijpt en erkent de rol en het nut van de donkere partijen, de disharmonieën, het uiterlijk slechte. Ten slotte is het kwaad volgens de heilige Thomas « nihil aliud nisi bonum imperfectum ». Wie dit aanvaardt kan zich niet beperken bij het eenzijdig beschouwen der moreele ellende, sociale armoede, geestelijke onvolkomenheid, overheersching van het kwaad over het goed. Het leven biedt ondanks alles mogelijkheden en wordt niet bestuurd door den demoon van het kwaad; er is een souvereine God die het hoe en het waarom kent van dit leven, al ontgaat ons ook meestal den dieperen zin ervan; onder zijn hand buigen we deemoedig het hoofd als Hij ons treft in ons stoffelijk en physisch leven, doch we vechten hardnekkig tegen dit leven en tegen onszelf wanneer het gevaar dreigt dat we ons zouden onttrekken aan de opperste wet van het bestaan: bij te dragen tot Gods luister. Ik vrees dat *hier* onze wegen scheiden: wij wenschen het leven te beheerschen; in Zielens werk staat het donkere dreigende leven geteekend als een tyran en een duister spook waaraan ieder fataal moet ten onder gaan, hopeloos, illuzieloos, onafwendbaar. Wij, wij gelooven in het leven en wij vechten ervoor. « Credo, pugno », is ook ons parool; ontneem ons dit geloof en deze strijd niet, Zielens; het is ten slotte alles wat we nog bezitten en wat het leven inhoud en beteekenis geeft. De angstkreten en vage illuzies van hoop, het sterke gevoel van vereenzaming die gedurig opklinken uit dit boek, doen me vermoeden dat uw inzicht ten slotte niet zoo sterk van het onze verschilt. Aanvaardt ge de konsekwentie hiervan, dan zal dit overigens technisch zeer knap gebouwde en stylistisch zuiver geschreven boek misschien de aanloop geworden zijn tot een brandende getuigenis van geloof in den mensch en het leven, van hoop, dit is:optimisme, en de liefde die de impuls is tot de groote bevrijdende daad, zonder dewelke een boek als dit hier literatuur blijft. Meteen, Lode Zielens, kent ge dan het antwoord op de vraag die ge als titel voorop stelde en die brandt op elke der ruim drie honderd bladzijden van dit tragische boek.

ERNEST VANDER HALLEN

EEN VLAAMSCH VULGARISATIEWERK

DRAMA'S EN IDYLLEN IN DEN VIJVER (*)

door L. SENDEN, pr.

10.317 ◆ Z. E. Heer Senden, Bestuurder van het zoo bloeiend Sint Norbertusgesticht en tevens Rektor van de Katholieke Vlaamsche Volkshoogeschool te Antwerpen, kennen we, langs den weg zijner talrijke uitgaven al sinds jaar en dag. Bijna jaar na jaar werden zijn schoolwerken ingezonden naar Boekengids en daarin met den meesten lof, door bevoegde vaklui, gerecenseerd. Of ze degelijk zijn? Sommige zijner boeken beleefden in den loop van tien, twaalf jaar tot een achtste uitgave. Wie in den jongsten tijd stelkunde, meetkunde of scheikunde studeerde weet uit eigen ondervinding hoe glashelder en eenvoudig en tevens hoe wetenschappelijk solied die schoolwerken in elkaar steken.

Tot in 1929 kenden de schoolmiddens in Vlaanderen Senden én als wetenschappelijk man én als baanbreker der Katholieke Vlaamsche gedachte in Volkshoogeschool, zijn werk. Van dien datum af geraakte zijn naam in heel wat ruimer sferen bekend. Reeds jaar en dag doorkruist hij Vlaanderen en Holland met zijn tintelende voordrachten over verscheidene entomologische onderwerpen. Als ik hier uit de biecht spreken mag, wou ik enkel dit verklappen dat de gevierde spreker op 4 Maart ll. te Utrecht, voor een uiterst selekt publiek, zijn tweehonderdste lezing hield over « Uit het huishouden der mieren »... Goede wijn behoeft geen krans. Ik hoor hem nog, in besloten vriendenkring, simpelweg, naïef zou ik haast zeggen, bekennen: « Met wis- en scheikunde verdien ik mijn dagelijksch brood en mijn hemel; de « beestjeskunde » echter is mijn geliefd studie- en onderzoeksgebied; langs dien weg ben ik gelukkig de schitterende wonderen der heerlijke natuur, de grootheid van haar wijzen Schepper, uitstralend in het nietig kleine, aan ons volk bekend te maken ».

Het was dan ook op aandringen van zijn vrienden en op verzoek van het Davidsfonds dat Senden in 1929 zijn eerste werk, handelend over insekten nl. « *Uit het huishouden der mieren* », liet verschijnen: twee keurige deeltjes, mee van het beste wat het Davidsfonds zijn leden de laatste jaren te lezen gaf. Wasmann, de grootste mierenkenner schreef daarover: « Ik moet Senden waarlijk benijden om zijn phantasie, met dewelke hij die nietige insektjes in zulk een verheven tempel weet te stellen; en toch zakelijk, na herhaald lezen van zijn werk, blijkt alles wetenschappelijk juist te zijn ».

Met de mieren ontpopte schrijver zich niet enkel als onderlegd

---

L. SENDEN, PR.: Dramas en Idyllen in den Vijver. Geïll. — Antwerpen, K. Dirix-van Riet, 1933, (25 × 16) 240 blz., 35 fr.

wetenschappelijk observatieman, doch tevens als fijngevoelig natuurliefhebber en niet minder als dichterlijk aangelegde ziel. Ook oogstte zijn boek een uitbundig succes zoowel in wetenschappelijke als in profane en letterkundige middens.

De Mieren waren slechts het begin van een reeks soortgelijke wetenschappelijke bijdragen. Volgden elkaar sindsdien op: « *Het ontstaan van het leven* », « *De orde in de natuur* », « *Onze huisinsekten* » en last not least: « *Drama's en idyllen in den vijver* », dat zooeven van de pers kwam.

LEO SENDEN, pr.

Over dit laatste werk een woordje meer: Keurig uitgegeven en met smaak versierd; wetenschappelijke en kunstvolle verluchting maken van het werk een boek dat elk boekliefhebber in zijn bibliotheek zal willen zien prijken. Wat den inhoud zelf betreft: zelfs de man van de straat die absoluut niet vertrouwd is met de geheimen van het zoetwaterleven, zal in één trek het smakelijk en vloeiend geschreven werk doorlezen. Beslist de titel *Drama's en idyllen in den vijver* kon niet beter gekozen; wie ooit had zoo'n weelde, zoo'n verscheidenheid, zoo'n wreede werkelijkheid naast dit idyllenschoon durven te vermoeden in den boezem van een stilstaand water... Wat wonderschoone geheimen worden hier niet ontsluierd, en in wat een dichterlijke taal. Ja, in Senden heeft Vlaanderen zijn « Fabre » gevonden.

Wat ons 't meest trof, of de brutaliteit en de poëzie der feiten, of de gezonde dichterlijke liefde die ze beschreef, kan of wil ik niet uitmaken: de lezer oordeele daar zelf over.

Schrijver echter bepaalt zich daarbij niet. Hij geeft een dieper inzicht en tevens een splinternieuwen wetenschappelijken kijk op Gods wondere natuur. Hij stelt zich niet tevreden met een saai rangschikken en nummeren der feiten, lijk de systematiekers dit doen; zelfs beschrijft hij ons de insekten en andere waterbewoners niet apart noch geeft hij monographieën van individueele biographie; neen, hij is baanbreker: wat vroegere schrijvers over het vak nalieten of als te moeilijk verwaarloosden, dat wordt hier in *Drama's en idyllen* aangedurfd. De wonderschoone natuurekonomie wordt niet uit haar logisch verband gerukt: waarom wonen al die insekten en diertjes daar samen in het water; welke zijn hun onderlinge betrekkingen en levensverhoudingen, of om de eigen woorden van den schrijver te gebruiken « welk is de inwendige

politiek van den waterstaat? » dat is de vraag die gesteld, het antwoord dat verstrekt wordt.

Een brok afgespied, werkelijk leven zooals de wonderschoone natuur het ons ten beste geeft, dàt vindt men in dit prachtig werk weer: « zoodoende komt de rol van elk speler tot zijn volle recht op een levend tooneel. »

Ten slotte : schrijver is niet enkel een enthousiast natuurliefhebber, een dichterlijk zingende ziel, hij is niet minder een jubelend priester,

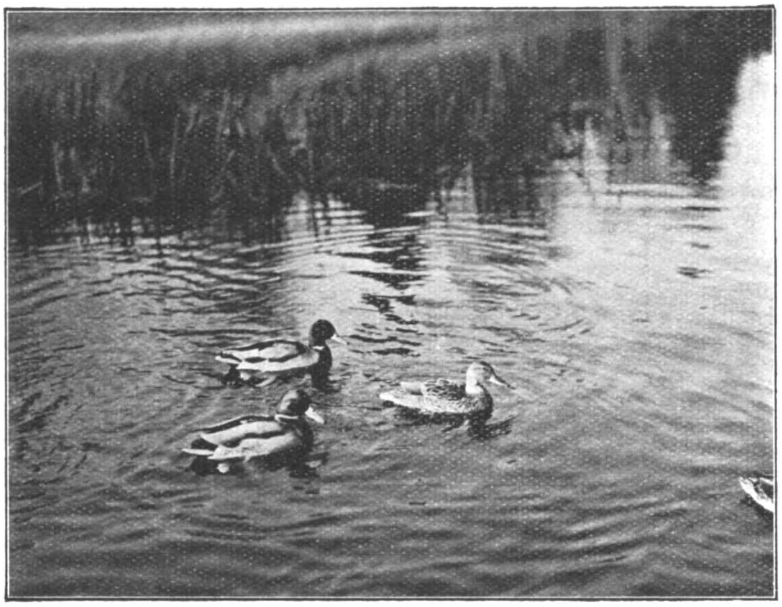

die gaandeweg den Heer van al dat schoone looft : « Degene die door de wereld gaat, zonder haren Heer te groeten, plukt volop vruchten van den boomgaard, zonder er naar te vragen wie dien plantte. We gaan maar al te vaak met het zegel der stilzwijgendheid op onze lippen, waar we een lofzang behoorden te zingen, Gode ter eere, zoo jubelend dat zijns gelijke niet gehoord is sinds de morgensterren den Heer loofden. »

We wenschen *Drama's en idyllen* het uitbundig succes, welk het werk ten volle verdient. Het weze schrijvers laatste werk niet.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Henri Lavedan, geboren te Orleans in 1859, lid der Fransche Akademie en schrijver van een aantal romans en tooneelwerken waarin hij met voorliefde en cynisch-weg bedorven hartstochten teekende, heeft zich thans bekeerd tot het katholicisme; zijn laatste werken dragen reeds duidelijk de teekens van dit geestelijk renouveau; thans publiceert hij zijn mémoires onder den titel : « Avant l'oubli »; het eerste deel, « Un enfant rèveur » is nu pas verschenen.

Te Rome wordt in den loop van dezen zomer een borstbeeld van Chateaubriand ingehuldigd, gemodelleerd naar het medaillon van David d'Angers; het zal geplaatst worden vlak bij het monument dat Chateaubriand destijds liet oprichten aan de gedachtenis van zijn vriendin Pauline de Beaumont. Fransch-Italiaansche vriendschaps-betuigingen zullen te dezer gelegenheid plaats hebben.

Gravin Matthieu de Noailles, prinses Anne de Brancovan, de bekende Fransche dichteres en schrijfster, overleed Zondag 30 April ll, op 56-jarigen leeftijd. Ze was te Parijs geboren in 1876 uit een Roemeensch-Turksch geslacht. In de uitgaande Parijsche wereld was zij een bekende figuur om haar excentrieke gewoonten: ze leefde 's nachts en sliep overdag; ze had ook zeer zonderlinge liefhebberijen, en woonde b. v, in een huis dat ze gansch met kurk had laten bekleeden om alle gerucht te dempen. In haar gedichten overheerscht een sombere weemoed, onrust en heidensche zinnelijkheid met ononderbroken en alles overheerschende doodsgedachten. In Frankrijk was ze zeer populair en genoot ze, volgens Bethléem, in allerlei mondaine revues een « folie furieuse d'admiration ». Haar heidensch sensualisme lokte in de pers meermalen protesten uit.

GIOVANNI PAPINI

In de Italiaansche pers wordt op dit oogenblik een nieuw werk aangekondigd van Giovanni Papini: « Dante vivo ». Het zal een zeer lijvig boekdeel zijn, waarin de groote dichter voet voor voet gevolgd wordt in zijn ontwikkeling als mensch en kunstenaar, en beschouwd met het oog van een modern dichter die hem beleefd heeft in zijn menschelijke houdingen en zijn goddelijke openbaringen.

Op 20 November a. s. hoopt Selma Lagerlöf haar 75^{n} verjaardag te vieren; Zweden maakt zich gereed dit feest solemneel te gedenken, o. m. door een kompleete goedkoope heruitgave van haar werk, die in totaal 12 deelen zal beslaan en 54 kronen kosten in plaats van ruim 200 kronen zooals de vorige. Van Lagerlöf's werken zijn reeds meer dan twee millioen exemplaren alleen in het Zweedsch verkocht. De schrijfster heeft zelf beloofd dat kort voor haar 75^{n} verjaardag een nieuwe bundel novellen van haar zal verschijnen.

Dezer dagen werd **F. van de Maele,** de werkman-dichter!, bij gelegenheid van zijn 60^{en} verjaardag, feestelijk gevierd bij de N. V. Standaard-Boekhandel, waar hij nog steeds werkzaam is. Hij ontving het nijverheidsteeken; als dichter werd hij vereerd met de Palmen van de Kroonorde. F. van de Maele schreef een vijftal bundels *Verzekens voor ons Volk*, vrome eenvoudige vooizekens die een dankbaar sukses oogstten bij het geloovige volk van Vlaanderen. Wij sluiten ons van harte aan bij de hulde aan F. van de Maele en... op nummer vijf volge nog een nummer zes!

F. VAN DE MAELE

Zondag 30 April werd de onlangs overleden Limburgsche dichter-musicus Lambrecht Lambrechts gehuldigd te Hoeselt. Dr Godelaine sprak de herinneringsrede uit, terwijl de overledene werd gehuldigd als volksdichter en componist van een groot aantal populaire liederen; als folklorist en Vlaamsch strijder. Studenten en schoolkinderen voerden een aantal zijner liederen en gedichten uit.

Beauraing, het sedert kort beroemd geworden dorpje in Wallonië, heeft op Paaschdag de bekende auteur Maurice des Ombiaux, die in deze gemeente geboren werd, gehuldigd ter gelegenheid van zijn 65^{n} verjaardag (hij werd geboren in 1868). Een gedenkplaat werd onthuld in den gevel van zijn geboortehuis in het bijzijn van talrijke letterkundige vrienden. Maurice des Ombiaux maakte zich bekend door zijn schetsen over volkstypen en volkszeden in Henegouwen; haast gansch zijn werk is echter van zedelijk standpunt uit voor ons verwerpelijk.

0. — Werken van Algemeenen Aard

10.318 **Roemans, Rob., Dr** **01 : 809**
BIBLIOGRAPHIE VAN DE MODERNE VLAAMSCHE LITERATUUR (1893-1930: 7e en 8e Aflev. — *Kortrijk, Steenlandt, 1932, (21 × 16) 104, 96 blz. 10 fr.*
V — Zie Boekengids 8314, 9134 en 9494, waar met recht en reden gewezen werd op de stiptheid en de volledigheid van dit bibliographisch werk. In deze afleveringen komen aan de beurt: Jaarboek van de Scalden (1897-1914), De Arbeid (1901-03), Nieuwe Arbeid (1903-04), Kunst en Leven (1902-05), De Waarheid (1903-07), De Zaaier (1906-11), Onze Stam (1907-14), Rodenbachsblad (1909), Onze Jeugd in Drang (1909-10), Het Land (1911), De Lelie (1909-14), De Blauwvoet (1910-11), Nieuwe Wegen (1910-14), De Wijngaard (1911), Excelsior (1913-14), Nieuw Vlaanderen (1913-14), Vlaamsche Leven (1915-18), De Goedendag (1915-18). — Onmisbaar voor elke wetenschappelijke bibliotheek.
Dr A. BOON, PR.

2. — Godsdienst

10.319 **Bruning, Henri** **84 : 26**
ONZE PRIESTERS. — *A'dam, H. J. Bruning, 1933, (22 × 14) 47 blz. fl, 0,90*
IV — Deze laatste maanden hebben 'n drietal brochuren heel wat stof doen opwolken in Nederland. We vernemen achteraf dat dezelfde boekjes ook onder de studeerende jeugd van Vlaanderen, werden gelezen. Een ervan is 'n — misschien goed-bedoelde doch bitsig-gestelde — scherpe critiek op de priesters. In bladen en tijdschriften werd er sterk op gereageerd en we mogen als synthese van het verweer tegen den aanval ten overstaan van de Nederlandsche geestelijkheid (van de geestelijkheid, überhaupt?) citeeren wat Deken van Noort (het woord figureert in Bruning's werkje) schrijft: « Ten leste, onze geestelijkheid staat in doorsnee te hoog om zulke harde scheldwoorden te verdienen » (De Tijd 3. XII. 1932). Bij het boekje van Michel komt ook dit van Bruning. Ook hij heeft — nogmaals wellicht met het inzicht de Kerk te dienen — met hartstocht gereageerd tegen de levensopvatting en de praktijk in de zielzorg. Tekort aan waarachtig priesterschap, aan geest, aan beschouwing, geworden « smakeloos zout ». We meenen ook voor dit werkje het woord van Deken van Noort te mogen herhalen: Dàt schijnt ons het juiste, het evenwichtige. — Wie het leven — zoo dag-in, dag-uit — en het werk van den priester kent b. v. in de grootstadsparochies, die zal openhartig kunnen getuigen dat het geen sinecuur is, dat hij wèl staat dicht bij het volk en het beste geeft wat hij heeft. Van dien kant uit kan de priesterschap in ons Vlaamsche land wel degelijk den toets van de critiek doorstaan. Bruning's brochure is, met alle respect voor zijn goede bedoeling, verwarrend nu vooral dat onze tijd afdwingt de levende gebondenheid van alle katholieke krachten.
M. VAN HOECK, PR.

10.320 ◆ **van Coppenolle, Em., C. ss. R.** **23**
BIJZONDERE SACRAMENTENLEER: II. BIECHT, OLIESEL, PRIESTERSCHAP, HUWELIJK. — *Brugge, Excelsior, 1932, (22 × 14), 415 blz. 28 fr.*
IV — Een lofwaardige poging is het de rijke leer der sakramenten in de moedertaal te verhandelen. Ook de leeken hebben het recht een diepere kennis van dit belangrijk onderdeel der katholieke leer te

verwerven. Daarom reeds begroeten wij dit nieuw boek met sympathie. Jammer genoeg beantwoordt het niet ten volle aan onze verwachtingen. Rijk aan inhoud is het zeker. Juist werd de katholieke leer erin weergegeven. Overtuigend zijn de katholieke leerpunten uit H. Schrift en Overlevering bewezen. Het boek heeft echter ook schaduwzijden : in zijn geheel genomen is het te zwaar. Minder belangrijke punten waren beter achterwege gebleven. Voornamer zaken verdienen een meer uitvoerige behandeling. Sommige passussen werden zonder de minste bewerking uit het Latijn vertaald. Taal en teknische uitvoering konden beter verzorgd. Wij vreezen dat het werk als te moeilijk zal op zijde gelegd worden. Wie echter voor wat inspanning niet achteruit gaat, zal er een goed handboek aan hebben. L. VAN HULLE, PR.

10.321 **van den Tempel, P., o. p.** **23 : 24**

◆ MENSCH-GOD. Beschouwingen over den eeuwenouden Strijd tusschen Gods-dienst en Mensch-dienst. Vier Conferenties voor Priesters en ontwikkelde Leeken. *Roermond, Romen, 1932, (17 × 12) 84 blz.* *11 fr.*

IV — P. van den Tempel hield een viertal conferenties over de menschvergoding gedurende den loop der eeuwen tot op onze dagen. Hij gaf die uit in een sierlijk boekje dat tot koopen stemt. Al zijn die voordrachten vatbaar voor verdere uitbreiding en dieperen uitbouw, toch blijven zij niet bij oppervlakkige beschouwingen. Vooral geslaagd lijken ons de conferenties over de menschvergoding in onzen tijd en in het Bolsjewisme. 't Beeld dat hij voor ons schetst van den opstand van 't schepsel tegen zijn schepper, doorheen de geschiedenis der menschheid, stemt tot nadenken en bezinning. D. DE PAUW, O. P.

10.322 **van Mierlo, H., M. S. C. [van de Markt]** **23**

◆ HUWELIJKSDOEL EN PERIODIEKE ONTHOUDING. Het Oginoïsme geoorloofd? — *Roermond, Romen en Zonen, 1933, (24 × 15) 139 blz.* *20 fr.*

IV* — Herziene en bijgewerkte artikelen uit *Mannenadel en Vrouweneer* (Roermond), en daar verschenen onder den naam Van de Markt. Dit litterair raadsel had de schrijver in zijn Voorwoord moeten uitleggen. Deze diepzinnige beschouwingen van wijsgeerigen en theologischen aard zijn heelemaal niet voor gewone leeken geschikt; daarom past dit boek geenszins in volksboekerijen. Wij moeten er trouwens niet toe bijdragen, om het oginoïsme nog meer bekend te maken, dan het, helaas, reeds is. Hoewel we niet alles letterlijk zouden goedkeuren. meenen we toch, dat voor priesters deze diepgaande studie zeer nuttig kan zijn, om ze tot groote voorzichtigheid aan te sporen en ze te behoeden voor alle voorbarige ingenomenheid met periodieke onthouding : opdat deze heelemaal in orde zij met het geweten, moet er een goede en gewichtige reden bestaan. De publiciteit dient, zooveel mogelijk, vermeden, om geen ergernis te stichten en om het zedelijk peil van onze katholieken niet te doen dalen. Met den schrijver besluiten wij volmondig: De Heer beware ons volk voor een breede verspreiding van de periodieke onthouding! J. SALSMANS, S. I.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.323 **de Man, Hendrik** **3**

SOCIALE KRACHTEN IN DE HEDENDAAGSCHE CRISIS VAN DUITSCHLAND. *Vert. dr L. J. Kleijn. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (24 × 17) 23 blz.* *fl. 0,35*

III-s — De schrijver wil « trachten het verband te schetsen tusschen de

economische structuurverandering en de wijziging in den socialen toestand der verschillende volksgroepen (in Duitschland) door achtereenvolgens de hoogere, middelste en onderste klassen te behandelen ». Onze landgenoot heeft, met de hem eigen scherpzinnigheid, het gansche complex der sociale verhoudingen in Duitschland doorpeild en ontleed. Zijn uitleg er van door « de economische structuurverandering » is zeer persoonlijk en verschilt in menig opzicht van hetgeen een zuiver Marxist ons zou zeggen. De grondslag waarop hier gebouwd wordt is evenwel de economisch-materialistische. Wij willen geenszins ontkennen dat eens bestaande economische toestanden een zeer sterken terugslag op ons geestesleven uitoefenen; dit belet echter niet dat verandering in de geestesopvattingen — b. v. verzwakte godsdienstzin — aanleiding geven tot het wijzigen van bestaande economische verhoudingen.

Dr K. du Bois, S. J.

10.324 **d'Espallier, V.** 37

Uit het Werk van Piaget. — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks V. O. V.), 1932, (20 × 14) 72 blz.* *9 fr.*

IV* — Wie ooit een werk van Piaget ter hand nam, ondervond heel spoedig dat de structuur niet doorzichtig is. In deze brochure toont D^r d'Espallier de richtlijnen aan, langswaar de gedachtengang van Piaget loopt. De Vlaamsche onderwijswereld zal den schrijver dank weten om dit nuttig werk, waardoor de lezer wordt ingeleid in de belangwekkende studies van den Zwitserschen Kinderpsycholoog.

Dr A. Verbist

10.325 **Heijbroek, N. I.** **087 : 37**

Onze Nederlandsche Kinderen, gekiekt door hun Vaders en Moeders. *Geïll. met 50 platen. — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1932, (21 × 15) 90 blz.* *fl. 2,20; geb. fl. 2,95*

V — Dit boek, zoowel de tekst als de illustraties, is een pakkende momentopname. Getuigen de welgekozen photos van de belangstelling der ouders voor het leven der kleuters, zoo getuigt de tekst van diepe psychologische kennis bij den schrijver — geen barre kennis van *het* kind, maar het aanvoelend, liefdevol begrijpen van *levende kinderen*, zoo verscheiden als ze talrijk zijn. Uit het geheel ontvouwt zich zonder vooropgezette theorie, een pedagogiek van « begrijpen en liefhebben » van het jonge leven. Dit boek, vloeiend geschreven en zoo aangenaam om lezen, is ontspanningslektuur waarin veel te leeren en te genieten valt voor ouders, opvoeders en aankomende jeugd. Wanneer wordt er in ons Vlaamsche land een boek uitgegeven in dien zin, over Vlaamsche kinderen? Maria Nagels.

10.326 ◆ **Hentzen, Cassianus, o. f. m.** **37 : 32 : 34**

De politieke Geschiedenis van het lager Onderwijs in Nederland: De financieele Gelijkstelling, 1926-1929. — *Den Haag, R. K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding, 1932, (24 × 16) 14, 487 blz.* *fl. 2,50*

IV* — Wie zich inwerken wil in de schoolpolitiek van Noord-Nederland moet Dr Hentzen lezen. Met dit lijvig werk is hij aan het 4^e deel zijner « Politieke Geschiedenis van het Lager Onderwijs in Nederland », waarin wordt behandeld : de ontwikkeling der financiëele gelijkstelling in de jaren 1926-1929, van het z. g. Intermezzo-Kabinet. Die ontwikkeling wordt geschetst in vijf hoofdstukken : 1. Het nieuwe kabinet, de nieuwe minister van onderwijs en de nieuwe staatscommissie; 2. Voornaamste moeilijkheden bij de toepassing der wettelijke regelingen en

voorgestelde wijzigingen; 3 en 4. Liquidatie van bezuinigingsmaatregelen; 5. Desiderata en resultaten in betrekking tot de financiëele gelijkstelling tijdens en op het einde van het Intermezzo-Kabinet. Het is werkelijk verbazend welke rijke documentatie hier verzameld ligt. « Al » de bronnen werden daartoe aangesproken en uitgeput: officiëele regeeringsstukken; Handelingen der beide Kamers van de Staten-Generaal; brochures, artikelen in dagbladen en tijdschriften der diverse partijen en richtingen, rapporten, ontwerpen enz., die op de behandelde stof betrekking hebben. Het heele werk biedt een uitstekende scholing voor Kamer-, Staten- en Gemeenteraadsleden, journalisten, leden van schoolbesturen, onderwijzers, kortom, allen die in de voorste gelederen deelnemen in den schoolstrijd. Wij Vlamingen, die naijverig opkijken naar het machtig monument van rechtvaardigheidszin door het Nederlandsche volk opgetrokken tot voorbeeld voor heel Europa, wij kunnen met die breed opgezette studie ons groot voordeel doen.

D[r] A. VERBIST

10.327 **Vranckx, A. W.** 3 : 2

GEMEENSCHAP EN KLASSENSTRIJD. — *Brussel, Standaard, 1932 (26 × 16), 172 blz.* *28 fr.*

II-S — In het orgaan der Antwerpsche socialisten « *De Volksgazet* » (van 17 Februari ll.), begroet de Vlaamsche « religieus-socialist » A. Verstraete « het werk van onzen jongen katholieken partijgenoot, gemeenteraadslid te Kessel-Loo, bij Leuven... Vranckx' boek zal gewis bij velen een dieper inzicht brengen in de begrippen individu en maatschappij, klasse, gemeenschap en klassenstrijd », begrippen welke bij de socialisten « ontoereikend en gebrekkig zijn ». Hij besluit: « Ik kan alleen nog deze monographie ten zeerste aanbevelen aan allen die om het welzijn van het socialisme begaan zijn ». Wij betreuren het verschijnen dezer studie omdat wij vreezen dat zij ingang zal doen vinden aan de geheel valsche opvatting, door den schrijver uitgedrukt, « dat de hardnekkige strijd tusschen katholieken en socialisten, de strijdende partijen verward houdt in een kluwen van vooroordeelen, en dat de vijand, dien beide te lijf willen, veelal niet bestaat ». Wij nemen gaarne aan dat dikwijls over bijzaken getwist wordt en het dan tenslotte blijkt dat men malkaar verkeerd heeft begrepen. Dit kan eenigermate het geval zijn met het vraagstuk van den klassenstrijd zooals de schrijver hem opvat, maar bedenken wij toch dat, indien « de klassenstrijd, als hij zich maar van daden van vijandschap en onderlingen haat onthoudt, geleidelijk kan overgaan in een zekere niet af te keuren wisseling van gedachten, die haar grond vindt in een streven naar rechtvaardigheid »; het socialisme niettemin, « hetzij het wordt beschouwd als leer, hetzij als geschiedkundig feit, hetzij als « actie »; indien het waarlijk socialisme blijft, niet kan met de leeringen van de Katholieke Kerk worden verzoend (*Quadragesimo Anno*). Om aan te toonen dat « de vijand niet bestaat » onderzoekt de schrijver « het brandende punt: den *klassenstrijd* ». Maar « dit ware een onbegonnen werk moest men, naast het verschijnsel klassenstrijd, niet grondig onderzoeken wat een klasse en wat de gemeenschap is ». Daarom handelt hij achtereenvolgens over: I *Individu en maatschappij*; II *Klassen*; III *Klassenstrijd*. Hij verwerpt het determinisme van Marx en diens opvatting dat belangenstrijd tot de eindoplossing kan brengen: « de opbouw van de ware levensgemeenschap is alleen mogelijk door het opwekken van gemeenschapszin, en door het verlevendigen van het gemeenschapsgevoel tot het bewustzijn van den zedelijken plicht ».

Hij spreekt zich evenwel voor socialisatie uit en oordeelt dat « de historische strijd van het Marxisme voor deze uiterlijke omvorming niet kan worden overschat ». Hoe die opvattingen samenbrengen met hetgeen Z. H. Pius XI, in *Quadragesimo Anno*, ons over het socialisme verklaart? Met één woord : het is ons onmogelijk dit boek niet te aanzien als socialistisch, en van aard om verwarring te scheppen.

Dr K. du Bois, S. J.

4. — Taalkunde

10.328 **Hernan, W. J.** **42**

Wat moet ik zeggen en hoe zeg ik het in het Engelsch. *Naar de Engelsche Uitgave bewerkt dr Fry's Taalinstituut. — A'dam, Kosmos, 2e druk, (13 × 10) 96 blz. fl. 0,75*

V — 'n Klein, smaakvol boekje op mooie velletjes gedrukt, uitgegeven in samenwerking met de Nederlandsche Reisvereeniging. Over de meest dagelijksche onderwerpen — zoowel louter woordenopsomming als bruikbare conversatie. Uitermate practisch voor lui die Engeland willen aandoen, maar de taal niet bijster machtig zijn. En geen vracht, hoor, want 't heele ding kan bijna in 't borstzakje van je ondervest.

Paul Hardy

10.329 **Orczy, Baroness** **83.9 : 42 : 37**

The Chief's Way. An Adventure of the scarlet Pimpernel. With Vocabulary. *Adapted and annotated by Drs H. R. S. van der Veen. — Groningen, Wolters, (The Young People's Library) 1932, (17×10) 115, 28 blz. fl. 0,80*

V — 'n Vijfde deeltje reeds uit « The young People's Library ». Bij bespreking van de vorige deeltjes gaven we reeds onze opinie over de degelijkheid van deze serie. Dit deeltje : een der meesterlijke zetten van de « Scarlet Pimpernel » moet voor geen der vorige onderdoen. Aanbevolen slechts voor de hoogere klassen omwille van het onderwerp en den niet al te gemakkelijken tekst.

Paul Hardy

10.330 **ten Bruggencate, K.** **42**

Engelsch Woordenboek : 1e Deel. Engelsch-Nederlandsch. *Bezorgd dr A. Broers. — Groningen, Wolters, 1932, 12e verb. en verm. uitgave, 2 dln (20 × 14) 12, 963 blz. geb. fl. 3,75*

V — Als voornaamste wijziging welke deze nieuwe uitgave — zoo maar even de 12e herdruk ! — onderging, noteeren wij het weergeven van de uitspraak volgens het stelsel van de « Association phonétique internationale » zooals deze dit in 1931 opnieuw vastlegde. Ook dit woordenboek van Wolters bevelen we graag aan.

10.331 **van Gelderen, I.** **34**

Duitsch Woordenboek : 2e Deel. Nederlandsch-Duitsch. Met medewerking van J. H. van Beckum. — *Groningen, Wolters, 1932, 7e veel verbeterde en vermeerderde druk, 2 dln (20 × 14) 8, 974 blz. fl. 3,75*

V — Wolters' woordenboeken staan algemeen, ook hier in het Zuiden, zeer gunstig bekend. Ook onderhavig Duitsch Woordenboek wil ons als uitstekend bruikbaar voorkomen. Warm aanbevolen voor dagelijksch gebruik.

5. — Wetenschappen

10.332 **Broekhuyzen, S., Dr** **58**

HET PADDESTOELEN-BOEKJE. *Geïll. met 9 figuren en 44 platen. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (19 × 13) 96 blz.* *geb. fl. 1,75*

V — Ontstaan, rol van de paddestoelen in de natuur, hoe ze te determineeren. Geeft alleen eerste begrippen, doch is als dusdanig uitstekend bewerkt. Vele platen.

10.333 **Godefroy, J.** **58 : 59**

HET AQUARIUM. Bouw, Inrichting en Bevolking. *Geïll. met 104 figuren. — A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, nr 154), 1932, (19 × 13) 56 blz.* *fl. 0,75*

V — Een interessant nummer van « Weten en Kunnen » is *Het Aquarium* van Godefroy. Hoofdzakelijk behandelt de schrijver daarin de meest voorkomende waterplanten in zoetwater en de visschen in hetzelfde element; van de insekten wordt terloops een woord gezegd. Een goede handleiding voor beginners. L. SENDEN, PR.

10.334 **Heimans, E.; Heinsius, H. W., Dr; Thijsse, Jac. P., Dr** **58**

GEÏLLUSTREERDE FLORA VAN NEDERLAND. Handleiding voor het bepalen van den Naam der in Nederland in 't wild groeiende en verbouwde Gewassen en van een groot Aantal Sierplanten. *Geïll. met ruim vijf duizend figuurtjes. — A'dam, Versluys, 1930, 8e druk, (14 × 18) 1152 blz. geb. fl. 5,25*

V — Voor natuurliefhebbers, die de planten wenschen te leeren kennen, is de *Geïllustreerde Flora van Nederland* een vertrouwbare leidraad. Op andere flora's heeft deze dit voor, dat ze zich niet bepaalt tot de in het wild groeiende planten uitsluitend, maar dat ze tevens een klaar inzicht geeft over de verbouwde gewassen en tal van sierplanten. Zijn de afbeeldingen wel niet kunstig, aan helderheid laten ze geenszins te wenschen over. De prijs is zelfs voor Vlaamsche menschen niet te hoog gesteld, wat tevens een niet te onderschatten faktor is in de ruime verspreiding van het werk; verspreiding die we ook wenschen.

L. SENDEN, PR.

10.335 ◆ **Senden, L., pr.** **83.8 : 59**

DRAMAS EN IDYLLEN IN DEN VIJVER. *Geïll. — Antwerpen, K. Dirix-van Riet, 1933, (25 × 16) 240 blz.* *35 fr.*

V — Voor bespreking, zie « Een Vlaamsch Vulgarisatiewerk », onder nr 10.317.

10.336 **van Limbergen, Jos.** **52 : 05**

DE ALMANAK DER WEETLUSTIGEN, VOOR HET JAAR 1933. *Geïll. met portret en 17 figuren. — Antwerpen, G. Janssens, (19 × 15) 64 blz.* *3,50 fr.*

V — Joz. van Limbergen is een enthousiast liefhebber die gewone dingen aantrekkelijk kan voorstellen aan zijn lezers. Dat doet hij ook in « *De Almanak der Weetlustigen* » waarin hoofdzakelijk sterrekunde en aanverwante wetenschappen populair worden behandeld.

L. SENDEN, PR.

6. — Toegepaste Wetenschappen

10.337 **Hagenaar, J.; Roorda, J., Jr** **621**
AMATEUR-ZENDERS. Constructie, Werking en Bediening van ultra korte Golf-Zenders. *Met 157 illustraties. — A'dam, Kosmos, 1933, (20 × 14), 232 blz. fl. 3; geb. fl. 3,90*
V — In het streven naar beter en degelijker heeft de amateur, op het gebied der draadlooze, een voorname rol te vervullen, en de Amateur-Zenders is hier het aangewezen vakboek, daar het gebleken is dat in de uitzendstations, al de moeilijkheden van technischen aard nog niet overwonnen zijn. De schrijvers van dit werk dienen om hunne prestatie geprezen; zij komen de onervaren radio-zenders in alle opzichten tegemoet, en staan tevens borg voor de beste uitslagen, indien hun werk met ernst wordt ingestudeerd. De uitgave is goed verzorgd en het werk is ten zeerste aan te bevelen als vakboek. Ir G. VAN ERMEN

10.338 **Immink-de Lange, S. C.** **63 : 7**
BLOEMEN SCHIKKEN EN BINDEN. *Geïll. — Haarlem, Floralia, (19 × 11) 185 blz. fl. 3,45; geb. fl. 4,20*
V — Een keurig uitgegeven, mooi geïllustreerd *vakboekje*, waarin tal van aanwijzingen en wenken die niet alleen den *bloemist*, maar ook allen die met versieren wat te maken hebben, van ongemeen nut zullen zijn. Al is het zeer beknopt, toch wordt al wat eenigszins verband houdt met het vak besproken. Zoo hebben nu ook onze bloemisten hun vademecum. Zij zullen schrijfster er dankbaar om zijn.

10.339 **Jong, G. J.** **66 : 77**
CHEMIGRAFIE. Een Leerboek vooi jongere Vakgenooten. *Geïll. — Utrecht, Vakkundig Bureau v. d. Ned. R. K. Grafischen Bond (Vak-Bibliotheek, nr 4) (20 × 13) 168 blz.*
V — Het eerste Nederlandsche vakboek over chemigrafie! Inderdaad. Het is klaar gesteld; de stof wordt in logische volgorde behandeld en lijkt ons zeer volledig. Met de publicatie van dit studieboek heeft G. J. Jong niet alleen jongere vakgenooten die nog geheel moeten opgeleid. maar allen die bij het vak betrokken zijn, een onschatbaren dienst bewezen. Wij zijn er hem dankbaar om. M. M.

10.340 **Philp, Chas. G.** **621**
TELEVISIE. WAT HET IS; HOE HET WERKT. *Bew. voor Nedeiland dr C. D. van Reyendam. Geïll. — Alkmaar, Schuyt, (21 × 15) 84 blz. fl. 1,75*
V — Een prachtig werkje dat onder een betrekkelijk klein volume de mysteriën der televisie veropenbaart. Allerbelangrijkst voor hen die in het « Draadloos zien » een heldere kijk willen krijgen. Schrijver vat het onderwerp geheel langs den theoretischen kant op, zonder in de beschrijving van een of ander handelsmerk over te gaan. In één der laatste hoofdstukken weerlegt hij de critiek die tegen de televisie inwerkt, en doet duidelijk aan het licht komen dat alle moeilijkheden kunnen overwonnen worden. De volmaaktheid ligt voor de deur, en slechts enkele jaren scheiden ons nog van het totaal ingeburgerd zijn van deze moderne draadlooze toepassing. Ir J. VAN DEUN

— 8. Letterkunde

81. GEDICHTEN

10.341 Pleuntje **81 : 087**
◆ MIJN EIGEN TUINTJE. *Geïll. met kleurplaten dr M. Povel. — Rijswijk, Kruisvaarders van St Jan (Serie Spelende Leeren, 2e dl), 1932, (20 × 14) 22 blz.* *gec. fl. 1,25*

VI-C — Over 't algemeen kinderlijke gedachten, maar het rhythme is wel 's hortend. *Avondgebedje* voldoet het best, de teekening daarbij is echter mis : te mooi ledikant en 't kindje moet er vóór, niet er in knielen. De illustraties te zeer naar Engelsch model; daaronder is de opvatting van het *Kerstkribje* het meest in kindertrant. Verzorgde uitgave. Zr IMELDA

10.342 Venantius, Frater **81**
◆ MIJN FEESTBOEKJE. Vijftig Gedichtjes voor Huwelijksfeesten, Zilveren, Gouden en andere Jubeldagen.

MIJN GEDICHTENBOEKJE. 55 Gedichtjes voor Priester- en Kloosterfeesten en eenige andere Herinneringsdagen.

MIJN VERSJESBOEK. 53 Gedichtjes voor jaarlijks terugkeerende huiselijke Feesten, Communiefeesten, enz. — *'s Bosch, Mosmans, (19 × 13) 65, 69, 61 blz.* *fl. 0,50*

VI-A-B — Verdienstelijk werk zulke verzameling omdat er zooveel navraag is naar gelegenheidsdichtjes en omdat er tot heden zoo weinig verschenen is dat de katholieke levensbeschouwing huldigt. Maar 't is ook een moeilijke taak aan een voor den schrijver onbepaalden persoon een warmgevoelde hulde te bieden; het blijft dan verstandelijk maakwerk. Maar wie zelve geen versjes kan samensnoeren, vindt hier een rijken schat. De nummertjes voor verjaringsfeesten van ouders en grootouders, alsmede die voor eerste en plechtige communie kunnen door kleinere kinderen opgezegd worden (toch niet alle), de andere passen beter voor wat meer gevorderden. 't Prettigst vinden we de samenspraakjes (*Feestboekje* bl. 41 en 53). Enkele nummers kunnen op bekende aria's gezongen worden (*Mijn versjesboek* bl. 45, 46, 47). De fijnste voor priesterwijding en kloosterjubileum zijn die van bl. 11, 17 en 18. Zr IMELDA

82. TOONEELLITERATUUR

10.343 Crick, Jef **82**
◆ VEVA. Een Spel van Maskers en Zielen in drie Bedrijven. — *Tielt, Lannoo, 1932, (21 × 15), 26 blz.* *15 fr.*

IV — Bedoeling : aantoonen de inwerking van de genade op de materialistische en zinnelijke levenshouding van een paar menschen, met reddend resultaat voor de ziel. De realisatie voor het tooneel : Wat gebeurt in I ? Luidruchtige voorbereiding tot vastenavond-braspartij in de taveerne van temperamentvollen Vien, matrozenzoon met Spaansch bloed in de aderen en gezworen geus. Optreden van den Vreemdeling moralist, belichaming van de genade, en reactie van de hitsige jeugd en van Vien. Het lezen in hand en het zedenpreekje. Het gevecht van twee minnaars om de vamp Veva, Vien's troetelkind. De tusschenkomst van den zedenpreeker met bewogen uiteenzetting. In II ? Na

den feestroes : lecture door Veva voor Vien uit een boekje vol levenswijsheid door Vreemdeling achtergelaten. Het nachtelijk rendez-vous van Veva en haar minnaar, gestoord door Vreemdeling. De waanzinnige dans van Veva getroffen door het waarschuwend woord van Vreemdeling, waarna ontspanning. En III ? Tragische en bewogen onderhoud van den door dood van Veva geslagen Vien. Het tooneeltje van de doodskist met kruis. Optreden van den Vreemdeling die na de zedelijke redding der dochter ook die van den vader bewerkt. De tekst van dit stuk wordt dus grootendeels door een handeling of beter door een gebeuren geschraagd, is bijgevolg tooneelkundig. Het luidruchtige, vettige woord van den baldadigen, ongelikten, radgetongden taveernebaas stelde, begint I een praatstuk in 't verschiet. Veva is echter gelukkig een heusch tooneelspel geworden. Zoo is ook een oogenblik de eenheid van procedé bedreigd geworden in II-3, door het als deus ex machina optreden van den Vreemdeling achter het gordijn uit, en in II-4 door het daemonische koor, want het onwezenlijke kwam hier in botsing met het doorloopend realistische. Ten slotte, buiten Vien, uit de school van Manten Boone, veeleer type dan karakterbeeld, zijn de overige personages vaag gehouden, Veva en Vreemdeling met wat scherper omlijning. M. i. had zoowel Vien als Veva zijn naam aan het stuk mogen geven; beiden belichamen ze het opgaan van het driftige nooit verzadigde zinnenleven tot het zalvend berustende van de ziel.

Dr C. GODELAINE

10.344 **Dewilde, Fr.** **82**

DE SPEAKER. Tooneelspel voor jonge Meisjes in één Bedrijf. — *St Jans-Molenbeek, V. van Loo, 1931, (17 × 13) 48 blz.* *6 fr.*

V — Contrast tusschen ouden en nieuwen tijd; karakters: goed geborsteld; vinnig-vlotte dialoog; doch pover van inhoud, zwak van ruggegraat.

FR. CROLS, PR.

10.345 **Smulders, Willem, pr.** **82**
◆

DIE EERSTE BLISCAP VAN MARIA. Vijftiend'eeuwsch Mysteriespel. — *Nijmegen, Dekker, v. d. Vegt & van Leeuwen, 1932, (21 × 14) 92 blz. 10 fr.*

IV* — Op het Nationaal Maria-Congres te Nijmegen in Augustus '32 werd een van onze Vlaamsche mysteriespelen opgevoerd, die Eerste Bliscap van Maria. Willem Smulders schreef bij den oorspronkelijken tekst een moderne omzetting, die zeer trouw is, vlot leest, en zelfs aan oningewijden de lektuur van dit spel mogelijk maakt. De middelnederlandsche tekst werd afgedrukt volgens de laatste uitgave van Dr Willem de Vreese (1931) met weglating van ongeveer 450 verzen op 2081 en wijziging van de interpunctie op een zestal plaatsen.

Dr A. BOON, PR.

10.346 **Staes, C.** **82**

HET HUIS IN DE DELLING. Dramatische Schets in twee Bedrijven. — *Antwerpen, J. Janssens, 1932, (20 × 13) 46 blz.* *10 fr.*

IV — De trotsche boer van het « huis in de delling » heeft geen zuiver verleden, en er zijn rondom hem meerdere menschen en dingen die 't hem zwijgend verwijten. Een van de jongere zoons studeert te Brussel en leeft zijn lekker leventje. Tegen die schande komt de trotsche boer in opstand en jaagt den verloopeling van het erf. Onverstand tusschen den vader en den oudste die meeboert helpt het bedrijf den grond in. Geen hart in dien man, alleen koppigheid, tot hij begeven moet wanneer de verworpene zich 'n kogel in het hoofd jaagt. 'n Thema dat hier nu precies niet voor de eerste maal wordt behandeld, al is

't dan scenisch knap gedaan. Spijtig waarachtig dat hier niet 'n derde bedrijf wijzen kwam op moreele herwording en gezonde toestanden in 'n vernieuwde « huis in de delling ». JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10.347 **Zielens, Lode** **83.1**

MOEDER, WAAROM LEVEN WIJ? — *A'dam, Elsevier, 1932, (22× 15) 320 blz. fl. 3,50; geb. fl. 4,25*

II-S — Zie bespreking in de romankroniek onder nr 10.316.

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.348 **Ayres, Ruby M.** **83.1**

TOCH NIET TEVERGEEFS. *Vert. dr C. A. Dermout-Visser. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 281 blz. fl 2,15; geb. fl 2,90*

III — Een forsch-brutaal jongmensch komt er toe een fijn-gevoelig meisje te huwen. Deze meent door haar huwelijk haar broeder te redden die geld verloor in het spel. Haast onmiddellijk na haar huwelijk, verneemt ze den dood van haar broeder die zelfmoord pleegde. Ze zou nu in wanhoop haar man willen haten; doch deze, ondanks uiterlijke ruwheid, geduldig en voorkomend, brengt haar tot het besef dat zij dezen man toch diep beminde. Amerikaansch-vrijzinnige geest.
FR. CROLS, PR.

10.349 **Brinkgreve-Wicherink, T.** **83**

WAT HET STERKST SPREEKT. — *Dordrecht, Morks, 1931, 227 blz. fl. 2,90*

III — Hermien is schrijfster en ze heeft succes. Doch Hermien is ook vrouw en er is iets dat voor haar sterker spreekt dan 't schitterendst litterair succes. Ze hunkert naar liefde en naar de reine vreugd van een eigen kind. In haar jeugd musiceerde ze veel met Hugo en hun zielen begrepen mekaar. Sindsdien huwde Hugo 'n zeer oppervlakkige, banale zelfzuchtige vrouw die ook geen kinderen wilde. Hugo is ongelukkig. Na enkele jaren ontmoeten Hermien en Hugo mekaar weer Beiden hebben behoefte aan echte liefde. Fataal vinden zulke harten mekaar... desillusie bij Hermien die mooie boeken schreef over reine liefde en nu struikelde, — bijna viel. Ze vlucht naar 't buitenland om te werken, te rusten en in stilte naar haar eigen hart te luisteren. Intusschen wordt Hugo's vrouw op ontrouw betrapt. Scheiding volgt en Hugo die nu vrij is kan eerlang Hermien in zijn armen drukken. Weldra ziet Hermien de blijde geboorte te gemoet van een kind. Mooi en frisch geschreven, reikt dit boek uit boven veel kleine literatuur die er in Nederland verschijnt. Echter voor ons Katholieken is het boek uit den booze: van God of zijn gebod sprake, dus van sacramenteel huwelijk en onverbreekbaarheid evenmin. FR. CROLS, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.350 **Ayres, Ruby M.** **83.0**

WIE WAAGT DIE WINT. *Vert dr D. J. C. Kruseman. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 284 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,9C*

IV — Babs, de dochter van een rijken kolonel, geraakt verliefd op den armen Shayle Holway die bekend staat als het slechte schaap van het dorp. Na vele verwikkelingen en moeilijkheden vinden ze malkaar. Ontspanningslektuur. D[r] A. CARDYN, PR.

10.351 **Ayres, Ruby M.** **83**

ZIJN VERGISSING. *Vert. dr M. van Friezendorp, — Den Haag, K.useman, (19 × 13) 266 blz* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — De geschiedenis van een jong verloofd meisje dat een week voor den trouwdag haar engagement breekt, omdat ze vernomen heeft dat haar verloofde het enkel op haar geld gemunt heeft. Maar na allerlei verwikkelingen komt alles nog in orde. Ontspanningslektuur.

D[r] A. CARDYN, PR.

10.352 **Baart de la Faille-Wichers Hoeth, Henriette** **83**

BESCHADIGDE LEVENS? — *Lochem, De Tijdstroom, 1932, (20 × 14) 174 blz.* *fl. 1,9C; geb. fl. 2,40*

IV — Een teknisch knap gebouwd en goed geschreven romannetje dat het huwelijksleven verhaalt van twee jonge idealisten door het wel en het wee van het leven heen. Erg oorspronkelijk is het gegeven niet, evenmin als de bewerking, maar het is prettig en optimist gehouden en — merkwaardig verschijnsel bij een vrouwelijke auteur in Nederland — het gaat ditmaal nu niet over een vereenzaamde, gedesillusioneerde, overspannen en onbeheerschte vrouw. Een goed, rein en edel boek voor de openbare boekerij. ERNEST VANDER HALLEN

10.353 **Bailey, Temple** **83.1**

STORMEN. *Vert. uit h. Engelsch dr J. Jorissen. — Baarn, Hollandia-Drukkerij, 1932, (2C × 14) 232 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

IV — Jacqueline, Christophers verloofde, reeds een eerste maal op de proef gesteld door diens afwezigheid met het Canadeesche leger in den oorlog, heeft de gansche zorg te dragen over het gezin harer getrouwde zuster bij wie ze inwoont: Mary viel ziek en zal nooit meer uit bed opstaan, drie kleine kinderen, de man verminkt teruggekomen moet zijn positie heroveren. Alles moet zij nu dragen, en wel op een tenslotte toch ondergeschikte plaats van inwonende zuster: en dààrvoor 8, 10 jaar moeten wachten. En dan is er nog een mededingster die haren Christopher tot in Indië nazet. Ten slotte valt op een zekeren dag dat spannend net van belemmeringen uiteen, echter niet door een gewelddaad, doch als door een werk der Voorzienigheid (zoo mag men het gerust noemen), niet zoozeer als « deus ex machina », dan wel door de wending die de Voorzienigheid in het leven aanbrengt. In dit boek schittert liefdestrouw, zonder overdreven romantiek, gezond, sterk, edel, terwijl de vrouwelijke toewijding, met name in de verhouding: tante en neef en nicht, er heerlijk en roerend in uitgebeeld wordt. Idealisme doorlicht het àl, tot bij de mededingster toe, en zelfs (op hare moderne manier) bij het zeer up to date nichtje. De mansfiguren misschien wat

minder goed uitgediept. Een zeer schoone, goede roman, flink gebouwd, spannend, niet vervallend in 't onbeduidende, sluitend. Warm aanbevolen. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.354 **Brame, Charlotte M.** **83.0**
EEN MEISJE UIT DUIZENDEN — *Haarlem, Hollandsche Bibliotheek, 1932, (20 × 14) 224 blz.* *4 fr.*
IV — Hoe Lady Lauraine het testament verdwijnen doet waarin het landgoed Hilldrop aan haar stiefdochter Constance : « het meisje uit duizenden » wordt toebedeeld. Lastig conflict. Testament wordt gevonden en de schuldige ontmaskerd. Zonder beteekenis. PAUL HARDY

10.355 **Brand, Max** **83.0**
GIEREN VAN HET WILDE WESTEN. *Vert. dr C. M. van Goorde. — R'dam, De Combinatie, (20 × 14) 218 blz.* *fl. 2,25*
IV — Het dal is bevolkt door 'n massa schijnbaar deftige burgers, die echter door moord en schurkenstreken aan hun bezittingen gekomen zijn. De jonge Charles Dexter, die van huis uit al z'n rechten kan doen gelden op de gansche vallei, graaft de strijdbijl op tegen de moordenaars van zijn vader en haalt, doorheen 'n reeks halsbrekende avonturen, z'n troef thuis. Zeer spannend. PAUL HARDY

10.356 **Clarke, Isabel C.** **83.0**
◆ ZIJN FOUT HERSTELD. *Vert. uit h. Engelsch dr Th. J. J. Bosloper. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 255 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
IV — 'n Rijk, jong Engelschman, Justin Mellor koopt in Aspoli het erfelijk landgoed van Averil Warning. Nadien tracht hij het meisje te veroveren. Averil, die katholiek is houdt echter veel meer van Justin's vriend, den eveneens katholieken romanschrijver : Peter Clutton. Door jaloerschheid gedreven gebruikt Justin slinksche middelen om z'n vriend terug naar Engeland te sturen, al voelt hij bij het meisje de liefde voor Clutton groeien. Onder invloed van 'n missionaris komt hij tot het ware geloof en handelt thans lijk 'n christen het doen moet. 'n Werk met katholieke strekking over 'n tamelijk banaal onderwerp, en zonder litteraire verdiensten. Het is echter verblijdend in het genre der Engelsche romanproductie, waar het over alles en nog wat gaat, 'ns iets van dezen aard te vinden. PAUL HARDY

10.357 **Corsari, Willy** **83**
WIEK WINT. — *Baarn, Hollandia, (21 × 15) 275 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,75*
IV-V — Wiek is op en top 'n modern meisje, bijt kranig alle romantisme af, verovert 'n betrekking op 'n periodiek en ten slotte, al lijkt ze 'n broertje dood te hebben aan 't manlijk geslacht, huwt ze Bob, 'n knappen journalist. Speelt voor 't ruimste deel in Engeland en brengt veel geestige en zelfs fantastische avonturen. Mag door alle grootere meisjes gelezen worden al moeten we 't betreuren dat 't boek in neutrale geest is geschreven. FR. CROLS, PR.

10.358 **Muyldermans, Hendrik** **83**
MENONKEL GUST. Humoristisch Volksverhaal. *Geïll. — Jette, Drukkerij de Boeck, 1933, (21 × 15) 177 blz.* *15 fr.*
IV — Ik heb me gedurig geërgerd aan de slordigheid, de stijlloosheid en de oppervlakkigheid van deze novelle. De Vlaamsche boter ligt er wat al te dik op, en het is bovendien nog margarine. Het is minderwaardig boeren-novellisme in het kwadraat. Zonde van het goed papier. 't Lijkt op den duur of Vlaamsche boerenverhalen per sé minderwaardig moeten zijn. Wie de « teekeningen » begaan heeft

verdient een zware boete of gevang. En ten slotte : om eerlijk te zijn erken ik gaarne dat er van dit oppervlakkig verhaal wel een zekere goedheid uitgaat. Maar dat is ook al. ERN. VANDER HALLEN

10.359 **Oyen, Henry** **83.0**

DE BAANBREKER. *Vert. dr J. G. H. v. d. Bovenkamp, Jr. — 's Hage, Kruseman, (Moderne Serie), (21 × 15), 344 blz. fl. 2,25 : geb. fl. 3,25*

IV — De strijd van een jongen boer tegen een groote houtmaatschappij, die hem en zijn buren er wil onder helpen. Het gegeven moest gebalder behandeld zijn. Maar zooals het hier uitgewerkt ligt, blijft het toch treffen om de mooie kracht, die de liefde voor eigen grond in 's menschen leven legt. E. BOELAERT, M. S. C.

10.360 ◆ **Simons, Jozef** **83.8**

HARSLUCHT. Novellen. *Geïll. dr F. Bogaerts. — Deurne, L. V. Tijl, (Goede Volkslectuur, nr 3), 1933, (20 × 14), 224 blz. 30 fr. ; geb. 42 fr.*

IV — In de reeks « goede volkslektuur » past deze novellenbundel uitstekend. Simons, de sappige, kleurrijke verteller, is in deze « Harslucht » weer op z'n best. De teekeningen van Fred. Bogaerts verluchten typisch en plezierig deze aantrekkelijke bladzijden. Aanbevolen. A. V.

10.361 **Skjoldborg, Johan** **83**

SARA. De Geschiedenis van een Liefde. *Vert. uit h. Deensch dr Cl. Bienfait. — Den Haag, Kruseman (De gouden Serie, nr 13), (19 × 13) 207 blz. fl. 2,25; geb. fl. 3,25*

IV — Ja, ja, ge vermoedt het al dadelijk: Sara is een jong ding, 't bekoorlijk dochtertje van het arm keuterboerke, dat uit dienen gaat bij den rijken pachter. En de zoon van dezen laatste verleidt haar en laat haar aan haar lot over. Ze moordt haar schandekind, en 't arm keuterboerke gaat ze aanklagen : « de wet en het recht moeten zijn loop hebben ». — Ziedaar. Realisme, niet van die bedenkelijke soort à la van Deyssel of Reyneke van Stuwe, maar akelig genoeg om er van te gruwen. Geen detailbeschrijving : schrijver laat veel aan den lezer over. Over dit verhaal hangt de schoonheid der Noorsche natuur met hare stilten en mysteriën. Uitsluitend voor volwassenen.

A. VAN DEN DRIES, PR.

10.362 **Smith, Sheila Kaye** **83.0**

DRIE TEGEN ALLEN. *Vert. uit h. Engelsch dr Annie Hirsch — A'dam, Holland, 1931 (20 × 14) 258 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — Een jonge man komt uit het gevang. Gebroken. Broer en zuster ontvangen hem, steunen hem. Maar alleen een jonge liefde schijnt hem te zullen kunnen doen herleven. Maar die liefde wordt hem ontroofd door den man, die hem in 't gevang hielp brengen en die zijn zuster verleidde. Tot ze in berusting en aanvaarding van hun smart, nieuw leven vinden. Er is iets vaags in de uitwerking maar de psychologie is goed, soms schrijnend. Zeker boven het gewone peil van een ontspanningsboek. E. BOELAERT, M. S. C.

10.363 **Sabatini, Rafaël** **83.0 : 83.9**

SCARAMOUCHE, DE SPEURHOND. *Vert. dr J. J. A. Hanhart. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 404 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

IV — Een avonturenroman uit den tijd der Fransche Omwenteling. Een boeiend verhaal met talrijke verwikkelingen en historischen

achtergrond, Het gaat vooral over de pogingen van twee mannen om het schrikbewind omver te werpen. Ontspanningslektuur.

Dr A. CARDYN, PR.

10.364 **Wirkus, Faustin ; Dudley, Taney** **83.0 : 83.9**

DE BLANKE NEGERKONING. Hoe een Amerikaansche Sergeant der Mariniers op het Eiland La Gonave tot Koning werd gekroond. Met een Voorrede van W. B. Seabrook. *Vert. dr J. Ezerman. Geïll. met 27 platen en een kaartje. — Den Haag, Kruseman, (24 × 16), 314 blz.* *fl. 3,90*

IV — Een sergeant der Amerikaansche Mariniers wordt op La Gonave (Haïti) geplaatst en er door de negers tot hun koning gemaakt. Wegens zijn begrijpende, meevoelende, opbouwende liefde voor die menschen. Het geheel lijkt wel een fabeltje. Maar als het waar is, is het prachtig, ondanks 'n paar gewaagde zinnen over geloofszaken. Het is een illustratie van wat de geleerde inleider zegt : « dat beschaafde kolonisatie het meerendeel der primitieve volken kwaad, afschuwelijk, doodelijk kwaad doet. Maar datdeze sergeant Wirkus zijn volk goed deed, omdat hij zooveel van hen hield ». Zeer geschikt. E. BOELAERT, M. S. C.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.365 **de Leest, A., S. C. J.** **83.8 : 266**

◆ CONGOLEESCHE VERHALEN. *Geïll. — Bergen-op-Zoom, Juvenaat H. Hart, (De Blakende Oogst, nr 2), 1929, (22 × 15) 136, blz.* *fl. 0,90*

V-VI — Dit bundeltje, evenals « De Wildernis in » van E. P. H. Smeets, dat als nr 3 van dezelfde reeks verscheen, is frisch en fraai uitgegeven. Korte hoofdstukjes met leuke titels en met levendige verhaaltjes, van wat de missionaris op zijn missietochten zooal beleeft. Verteld voor kleine en groote kinderen. Ja, echt prettig, tintelend van leven, waar kinderen deugd zullen aan beleven; waarbij ze zullen aan 't droomen gaan. En geen fantaisie, geen literatuur. Echt. Alleen een klein paar opmerkingen; ten eerste: de inlandsche taal, de moedertaal van den neger hoor ik niet graag als 'n boschtaaltje afschilderen. Waar het mogelijk is, zou de missionaris die grondig moeten kennen en ze als voertaal gebruiken. Ten tweede, de uitleg van den lokole, een der « wonderen van Kongo », is heelemaal verkeerd, en dit juist bij gemis aan kennis der inlandsche taal. Maar die twee puntjes zullen den kinderen zeker niet opvallen. En 'k vind de boekjes heerlik-geschikte geschenken voor uitgaande jongens. E. BOELAERT, M. S. C.

10.366 **de Voght, Jozef, pr.** **83**

◆ PYCKE. — *Averbode, Abdij, 1933, (19 × 13) 230 blz.* *10 fr.*

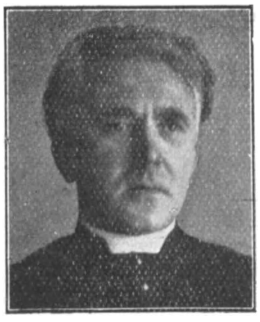

JOZEF DE VOGHT, PR.

V — Pastoor Joz. De Voght zendt ons vanuit z'n rustige kempische pastorie 'n boek vol gezonde, diep-kristelijke en eenvoudige levensphilosophie : smakelijke kost voor ons volk. Deze « Pycke » is 'n model waaraan onze menschen — die nog niet door corruptie zijn aangetast — 'n bemoedigenden spiegel zullen hebben. Al wordt er nog zooveel gesmaald op « pastoorsliteratuur », vind ik de pretentielooze en toch zoo hartelijk-bewogen inspiratie van Joz. De Voght een zeer gewenscht ingrediënt in ons kristelijk Vlaamsch leven, en daarbij is 't proza van dezen landelijken pastor, hoe eenvoudig ook, knap en zwierig en

onderhoudend genoeg om er menig wereldsch romannetje sempiterneel voor kado te doen. Als volkslektuur zeer aanbevolen! A. V.

10.367 **Duncker, J. C. W.** **83.0**

OP EN TOP EEN HOLLANDER. Uit het Leven van Jasper Mercx den Vlaamschen Speurder in Nederlandschen dienst. — *Baarn, Hollandia Drukkerij, 1932, (20 × 14) 197 blz.* *ing. fl. 1,75; geb. fl. 2,50*

V — Een detective-roman uit den Hollandschen tijd, toen het in ons land krioelde van Fransche handlangers, zelfs in onze Vlaamsche steden. Hun gekuip wordt ontmaskerd door een Hollandschen jongen die uit Spanje naar zijn land terugkeert en gedwongen wordt een driedubbele persoonlijkheid aan te nemen. Zelf wordt hij overal op de voeten gevolgd door den Vlaamschen speurder Jasper Merckx. Een tamelijk ingewikkelde reeks avonturen, soms wat onwaarschijnlijk, maar boeiend ineengebouwd. Hier en daar ook interessant voor ons om wille van het historisch kader. Zoo hooren we b. v. op een diner een flamingantischen speech van Jan Frans Willems. Onder de detective-romans een van de minst ongezonde. Dr A. BOON, PR.

10.368 **Jonckheere, Karel** **83**

BROZEN'S « ANNY ». *Geïll. met drie lino's v. E. Gerbosch. — Gent, van Rysselberghe & Rombaut, 1932, (20 × 13) 64 blz.* *6 fr.*

V — 'n Roerend en zorgzaam neergepend visschersverhaal. Brozen, de visscher, heeft eindelijk 'n eigen sloep, verliest gauw daarna z'n beide zonen op zee, is zelf totaal op, en zal koppig de sloep laten wachten tot z'n dochter 'n visscher huwen zal. Die knoop wordt dan ten slotte zeer naar Brozen's zin wonderlijk eenvoudig ontknoopt.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.369 **Langens, Jaak** **83**
◆
DE KERMIS VAN ROSSE LEI. *Geïll. dr L. Meurrens. — Leuven, Davidsfonds, (Volksreeks, nr 242), 1932, (20 × 14) 194 blz.* *15 fr.*

V-VI-A-J — Hoe 'n jonge snaak uit 'n Kempisch dorp de jolige-kermisdagen doorbrengt. Guitenstreken en kermis-attracties voor de jeugd. De held voor jong en oud is de Rosse Lei. Wild en onbezonnen, 'n echte rakker, en toch 'n gouden hart: medelijdend en behulpzaam, rechtschapen en openhartig. Dadelijk bereid om 'n goed voornemen te maken doch blijft er niet lang aan getrouw. Katholiek en opvoedend van opzet; best geschikt voor jongens van 12 tot 14 j. FR. CROLS, PR.

10.370 **Smeets, H., S. C. J.** **83.8 : 266**
◆
DE WILDERNIS IN. *Geïll. — Bergen-op-Zoom, Juvenaat H. Hart (De blakende Oogst, nr 3), 1930, (22 × 15) 134 blz.* *fl. 0,90; geb. fl. 1,45*

V-VI — Zie bespreking onder n[r] 10.365

10.371 **Streuvels, Stijn** **83 : 91**
◆
TIEGHEM, HET VLAAMSCHE LUSTOORD. *Met een plaat. — Tielt, Lannoo, 1932, 2[e] druk, (18 × 12) 175 blz.* *8 fr.*

V — Tieghem, het Vlaamsche lustoord op den ronden heuvel te midden de Scheldevallei, is thans een veelbezocht en drukbeloopen oord, waar iederen Zondag in den Zomer de toeristen uit alle hoeken van de Vlaanderens naar toe fietsen of bussen om er te genieten van het natuurschoon. Daarenboven is het nog, helaas veel minder dan vroeger, een alombekende bedevaartplaats waar men gaat dienen ter eere van Sint-Aernout in de stemmige kapel midden in het Tieghembosch. Het

is vooral ten dienste van de vrome bedevaarders dat Streuvels dit eenvoudig boekje schreef met de geschiedenis van den roemrijken heilige en van het aloude dorp met zijn heiligdom. Gemoedelijk verteld en vlot geschreven bevat het een aantal bijzonderheden die voorzeker door vele Vlaamsche lezers zullen gegeerd worden. Dr A. BOON, PR.

VIB — KINDERLECTUUR

voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

10.372 **Stijger-Kropholler, Tine** **88 : 087**

FEESTDAGEN. Versjes en Verhaaltjes. *Geïll. dr Sijtje Aafjes. — Den Haag, van Goor Zonen, (21 × 16), 71 blz.* *fl. 0,75*

VI-B-C — Zelden zag ik iets zoo fijn, zoo keurig geïllustreerd, zoo echt kinderlijk als dit bundeltje. Versjes en Verhaaltjes wisselen af in een heel aantrekkelijke taal... Maar... ligt er in die groote feesten van de H. Kerk : Paschen, Pinksteren en Kerstmis geen diepere beteekenis, zelfs voor heel kleine kinderen, dan eitjes rapen, bloempjes plukken, en een kerstboompje opstellen ?... Katholieke kinderen mogen weliswaar opkijken naar gekrulde engeltjes en blinkende sterren maar tevens mogen zij nooit vergeten dat het pasgeboren kindje, dat onder den kerstboom in de kribbe ligt en zijn armpjes tot ons allen uitsteekt, het middenpunt van al de feestelijkheden zijn moet. M. v. C.

10.373 **Marschak, C.** **087 : 81**

CIRKUS — IJSCO. *Bew. dr L. Dworson en E. Hess-Binger. Geïll. dr W. Lebedew. — 's Hage, Servire, (De Baanbreker), (29 × 22) 12 blz. elk fl. 1,50*

VI-B-C — Ik weet heelemaal niet wat kinderen hierin zullen leeren. Voor fl. 1,50 kan men veel beter en veel mooier koopen. Aan sommige plaatjes zullen ze misschien wat pret beleven en ze zullen geneigd zijn ze na te teekenen. Het is het eenige wat ik aanhalen kan. De tekst is absoluut waardeloos. M. v. C.

10.374 **Zeller, Renée**
◆
KERSTMIS. *Bewerkt naar het Fransch dr Anton van de Velde. Geïll. dr J. le Chevalier. — Brugge, Desclée de Brouwer & Cº, 1932, (19 × 14) 101 blz.*

VIB-C-M – 't Oud Kerstverhaal op 'n nieuwe wijs verteld door Pater Ceslaus aan zijn klein nichtje Klaremietje, en aan al de kinderen die vroom kunnen luisteren. Keurige uitgave, frissche vertaling, stemmige prentjes. FR. CROLS, PR.

VIC — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7 en 8 jaar

10.375 **Cramer, Rie** **087 : 81**

DE REIZEN VAN OLLE PATOLLE. *Geïll. dr R. Cramer. — Den Haag, van Goor, (16 × 25) 16 blz.* *fl. 0,75*

VI-C — « Platen en versjes van Rie Cramer » luidt de ondertitel. Zooals de titel het ons laat veronderstellen spelen de platen een grootere rol dan de tekst. Daarom geschikt voor beginnelingen. De naam van Rie Cramer is voldoende om ons te verzekeren dat het bekijken van die plaatjes een genot voor de lezers zal zijn. M. v. C.

10.376 **Fokker, A. A.** **83**

DE KLEINE DENNEBOOM. *Geïll. met zwartjes dr Ans Muller Idzerda. — Assen, van Gorcum, 1932, (14 × 22) 12 blz.* *fl. 0,75*

VI-c — Een kleine denneboom staat vergeten in het bosch tusschen de groote boomen. Maar in den kerstnacht wordt hij bezocht door een kerstengel, die hem doet stralen en schitteren om anderen gelukkig te maken. — Fijn uitgegeven en mooi geïllustreerd. F. VERMUYTEN, PR.

10.377 **van Tichelen, Hendrik** **087 : 81**

HIER IS GEBEURD... Alweer Vertelselrijmpjes uit den Hoop. *Geïll. met prenten dr Felix Timmermans. — Antwerpen, Ruquoy, Delagarde & van Uffelen, 1932, (25 × 19) 28 blz.* *gec. 10 fr.*

VI-c — De ziel zelf van ons meest eigenste volkswezen spreekt hier in elk woord dezer geheimzinnige, zinlooze en rythmische korte vertelrijmpjes, die eeuwig voortleven op elke gezellige kinderkamer; en niet minder in de uiterst wel gelukte prentjes van Timmermans op zijn best. 'n Kind móet steenrood hebben op zijn plaatjes, vooral dat; en al de andere kleuren van het oude kaart- en ganzespel errond. En dat alles te samen brengt echte leute in kamer en hart. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10.378 ◆ **Cauberghe, J. R. S.** **88**

BLOEMLEZING UIT KATHOLIEKE SCHRIJVERS. — *Den Haag, van Goor, 1926, 2 dln (19 × 13) 255, 288 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,35; fl. 2,35; geb. fl. 2,80*

V — Om te verhelpen aan het ontbreken van katholieke kunst in tal van bloemlezingen, heeft J. R. S. Cauberghe een bloemlezing samengesteld uit katholieke schrijvers. Drie uit de zeventiende eeuw: Stalpaert, Vondel en Poirters; dan een sprong naar de negentiende, waar we kennis maken met een vijftigtal schrijvers, waarvan een kleine helft uit het Zuiden. Een paar onbekende namen uit het Noorden, waartegen we kezer even belangrijke Vlaamsche zouden kunnen plaatsen. Toch een blijk van goeden wil bij den samensteller die op een wensch ingaat van Dr Brom, waar deze toenadering bepleit tusschen Noord en Zuid door onderwijs in de moedertaal op school. — Van de jongeren uit Roeping, De Gemeenschap, en in Vlaanderen, W. Moens, M. Gijsen e. a. nog niets. — Zal dienst bewijzen juist omdat de opgenomen schrijvers gewoonlijk doodgezwegen worden. Dr A. BOON, PR.

10.379 ◆ **Gijsen, Marnix** **84 : 39 : 324**

ONS VOLKSKARAKTER. Een Poging tot Inzicht. — *Mechelen, Het Kompas, 1932, (16 × 15) 58 blz.* *12 fr.*

MARNIX GIJSEN

V — « Een studie van de goede en ongunstige kenmerken die ons volk van de anderen onderscheiden ». Geen historische bespiegelingen over de wording en ontwikkeling van ons volk: een koele, nuchter waarnemen van wat er thans van onzen volksaard als eigen is overgebleven. We zijn een klein volk op een lapje grond: wat heeft bijgedragen tot een geestelijke nivelleering. Ondanks ons roemrijk verleden zijn we historisch altijd tweede-rangsmenschen geweest: daaruit volgt « een mentalité de vaincus » die we moeilijk kunnen afleggen. We zijn een volk van boeren en kleinstedelingen met al zijn hoedanigheden en gebreken. Toch uitstekend

materiaal om fijne sterke menschen uit te maken. — Een « poging tot inzicht » die tot verder beschouwen prikkelt. Dr A. BOON, PR.

10.380 ◆ **Godelaine, C., Dr** **84 : 01**

LAMBRECHT LAMBRECHTS. Met bibliographische Bijlage door Fr. de Vleeschouwer. — *Maaseik, van der Donck (Overdruk uit « Limburg », Maandschrift, 14e jrg), 1933, (23 × 15) 47 blz.* *4 fr.*

Dr C. GODELAINE

V — Met het helder doorzicht en de objectieve waardeering die hem eigen zijn, heeft Dr C. Godelaine een bibliographisch-critisch boeksken gewijd aan Lambrecht Lambrechts zlg., de zeer typische en actieve Limburgsche dichter musicoloog. In een pittigen stijl, zonder noodelooze fiorituur, brengt Dr C. G. deze populaire Vlaamsche figuur nader tot ons. Een klaarder en meer gelijkend beeld van Lambrechts zouden wij ons bezwaarlijk kunnen indenken. Vlaanderen zal in de rij zijner kunstenaarsmonographieën deze hoogst-verdienstelijke bijdrage ten zeerste waardeeren, en... de vroede heeren der Academie zouden niet kwaad doen, via Godelaine's speurwerk, wat meer interesse te wijden aan Lambrechts geestelijke nalatenschap. Beter posthuum dan nooit.
B. G.

10.381 ◆ **Kreemers, Raph., Dr** **84 : 809**

STUDIES OVER ENGELSCHE LETTERKUNDE. — *Heusy (Verviers), Avenue Haulet, 36, 1932, (25 × 16) 62 blz.* *7,50 fr.*

IV — Twee overdrukken uit Leuvensche Bijdragen voor de leeraars en belangstellenden in de hedendaagsche Engelsche letterkunde. Een bijdrage over de katholieke bedrijvigheid op literair gebied, over de bibliographische hulpmiddelen om er eenig inzicht in te krijgen, over de voornaamste katholieke romanschrijvers en dichters en over mogelijke schooluitgaven voor onze jongens en meisjes. — Een andere over de studiebronnen voor de moderne Engelsche Dichtkunst: een kritische bespreking van de voornaamste bloemlezingen. Bij beide opstellen, namenregisters en literatuuropgave. Uitstekend vulgarisatiewerk van een leeraar die heelemaal vertrouwd is met de Engelsche en Amerikaansche letterkunde. Dr A. BOON, PR.

10.382 **Roemans, Rob., Dr** **84 : 82**

JOZEF HOREMANS. Een Waarnemer van naoorlogsche Zeden. — *Antwerpen, Het Tooneel, 1930, (21 × 14) 64 blz.* *8 fr.*

IV — Na G. Martens, J. Horemans. Dr Roemans heeft ditmaal zijn model steviger in de greep. Hij beoordeelt zijn werk nog te overwegend van *literair* en *naturalistisch* standpunt uit. Zoo gaan hoedanigheden heeten wat tooneelkundig gesproken gebreken zijn : b. v. « een vlotte, doorloopend geschreven dialoog... afdrukken van nuchter en koel geobserveerden modernen levensgang e. a. » Een gedeelte van deze studie verdient onvoorwaardelijk geprezen, nl. de bibliographie. Op dit terrein voelt Dr Roemans zich thuis. Hij blijve daar werkzaam, er valt trouwens nog voor meer dan een menschenleven te doen. Dr C. GODELAINE

10.383 **Wittop Koning-Rengers Hora Siccama, W. C.** **83.8 : 37**
Poort, Herman
DE BOTTENDE BONGERD: 1. Leerboek voor het Aanvangsonderwijs aan Gymnasia, Lycea, Burgerscholen, Kweekscholen en soortgelijke Instellingen. *Geïll. met schrijversportretten. — Groningen, Wolters, 1931, (21 × 15) 338 blz.* *fl. 3,25; geb. fl. 3,75*
V — Daar « De Bloeiende Bongerd » van dezelfde samenstellers als leerboek bij elementair letterkundig onderwijs te moeilijk werd bevonden, kwam deze « Bottende Bongerd » als voorlooper. 'n Mooi lijvig boek, — wat té lijvig voor 'n schoolbloemlezing — dat aan de leerlingen 'n smaakvolle selectie geeft uit de bellettristische productie, niet alleen van uit den lande, maar ook van elders. Prozastukken, meestal van langeren adem, 'n paar fragmenten in gewesttaal; 'n mooie keus volksverhalen, legenden en sagen van 't folkloristische tot 't aesthetische genre; enkele pagina's komische en humoristische lectuur ; waarlijk « dem Guten zuviel ». Elk genre is telkens in jovialen causerie-toon ingeleid door de samenstellers. Litteraire theorie die hier gezellig verteld wordt en de jonge lezers interesseeren moet. Niets dan lof over deel I van dit mooie boek. Spijtig det we zooiets in Vlaanderen niet kunnen invoeren wegens die chimerische fl. 3,25. Enkele interessante photo's illustreeren deze bloemlezing. PAUL HARDY

9. — Geschiedenis

10.384 **Kleijntjens, J., S. J.; Gescher, F. M.** **9 : 38 : 33**
NAVIGATIE EN NEGOTIE. Geschiedenis der Bestaansmiddelen in den Loop der Eeuwen. *Geïll. — Wassenaar, Dieben, 1932, (23 × 15), 313 blz. fl. 2,90*
V — Andermaal een leerboek dat de faam van Dr Kleijntjens hoog houdt. Zooals de titel laat vermoeden gaat het hier over de economische geschiedenis, die begint in den prae-historischen tijd en eindigt met de crisis van 1930; vollediger en meer up to date kon het al moeilijker. Landbouw, verkeer, handel, nijverheid, ontdekkingen, kolonisatie, wereldverkeer, cosmopolisme worden hier achtereenvolgens door de eeuwen heen behandeld in hun groote lijnen. Wie reeds heelwat afweet van de algemeene geschiedenis zal met genoegen in dit leerboek grasduinen en dikwijls erg verbaasd staan over den diepen economischen ondergrond, die aan tal van historische gebeurtenissen vastliggen. Zooals alles wat van e. p. Kleijntjens komt is ook dit leerboek weer iets fijns; een bondige en over 't algemeen objectieve uiteenzetting; in klare en springlevende taal, met talrijke en hoogst belangrijke illustraties. Een studieboek dat stellig mag aanbevolen worden. Dr J. UYTTERHOEVEN

10.385 **Kleijntjens, J.** **83.8 : 9**
SCHETSEN UIT DE OUDE WERELD. *Geïll. — Wassenaar, Dieben, 3e druk, (23 × 15) 304 blz.* *fl. 2,75; geb. fl. 3,50*
V — Een bloemlezing uit de beste schrijvers, die over de Oudheid handelden. De stukken werden zóó gekozen dat zij een geheel vormen en tevens een algemeenen kijk geven op het openbaar en privaat leven en het historisch gebeuren der Oudheid. Naast enkele karakterschilderingen van de hoofdpersonen worden dan ook vooral schetsen uit het cultuurleven der onderscheidene volken gegeven. De keuze is werkelijk degelijk en het opzet, meer belangstelling te wekken voor de Oudheid, gewis bereikt. Spijtig echter dat de verzamelaar na ieder stuk de bron niet vermeldt; er wordt enkel medegedeeld in de voorrede dat stukken werden ontleend aan Maspero, Laloux, Boisier en

anderen, maar dit is al! Een boek dat in veel boekerijen en zeker in deze onzer onderwijsinstellingen graag zal gewild worden.
Dr J. UYTTERHOEVEN

10.386 **Leclère, C.; Camerlinckx, F.** **9 : 37**
◆ GESCHIEDENIS VAN DE MIDDELEEUWEN. *Vert. uit h. Fransch. Geïll. — Brussel, Standaard, (Vl. Handboeken voor Geschiedenis), 1932, (17× 13) 330 blz. 18 fr.*
V — De Fransche uitgave, waarvan Dr Camerlinckx ons een Nederlandsche vertaling bezorgde, is in de leeraarswereld zoo gunstig aangeschreven dat elke bespreking van het werk zelf me overbodig lijkt. Wat de vertaling betreft, ik vind het erg jammer dat de Vlaamsche leerlingen het nog moeten stellen met een eenvoudige vertaling. Waarom de gelegenheid niet te baat genomen om bij voorkeur inzicht te geven in de beschavingstoestanden uit onze Vlaamsche gewesten, liever dan zooals nu herhaaldelijk gebeurt uit het Luiksche? Zelfs de bibliographie werd in dit opzicht niet eens ernstig aangevuld; wel jammer voor het anders zoo degelijk werk. Dr J. UYTTERHOEVEN

0.387 **Uytterhoeven, J., Dr** **9**
GESCHIEDENIS DER MIDDELEEUWEN, ten gebruike bij het Middelbaar Onderwijs. *Geïll. — Brussel, A. de Boeck, 1933, (21 × 15) 243 blz. 18,5C fr.*
V — De schrijver heeft bij het opstellen van dit handboek rekening gehouden met de eischen van het moderne onderwijs in de geschiedenis: den ontwikkelingsgang der beschaving laten uitkomen boven de politieke feiten. Hij heeft daarbij gezorgd voor synchronische overzichten, voor een groote aantal illustraties, voor ettelijke landkaarten, voor reeksen vragen achter ieder kapittel. Het is uitstekend werk. De keuze der illustratiën maakt het handboek ook bijzonder geschikt voor onze eigen streek. Maar er zijn wel plaatjes gegeven die we van minder belang achten voor de geschiedenis. F. P.

Dr J. UYTTERHOEVEN

10.383 **Ludwig, Emil** **83.1 : 92.2**
GOETHE. De Geschiedenis van een Mensch. *Vert. uit h. Duitsch dr Mad. Böhtlingk. Met 63 portretten, illustraties, en facsimilé's. — Arnhem, van Loghum-Slaterus, 1931, 2 dln, (21 × 14) 487, 413 blz. fl. 10; geb. fl. 12,50*
III — De eerste stap die Ludwig zette op het gebied van de biographie en waarmee hij een tot dan toe ongekende literaire vorm schiep: de roman-levensbeschrijving. Twee zware deelen enkel over den « mensch » Goethe; als studiemateriaal in de eerste plaats « menschelijke » dokumenten: brieven, opstellen, gesprekken, en last not least portretten en afbeeldingen; de zuiver-letterkundige werken kwamen maar in de tweede plaats aan de beurt. Hier krijgen we dus niet een studie van de geleidelijke ontwikkeling van den kunstenaar naar een evenwichtige, harmonische klassieke kunst, maar het levensverloop van « een vulcanisch man, door hartstochten voortgedreven, tot zijn vijf en

twintigste jaar gevaar loopend ten onder te gaan, tegen de veertig aan alle dingen wanhopend, op zijn vijftigste behagelijk burgerlijk, op zijn zestigste verjongd, als hij zeventig is opnieuw bruisend van leven en nog op zijn tachtigste bijwijlen zoo door stormen geteisterd, dat de toeschouwer bij den aanblik siddert ». Daar hebben we tevens den korten inhoud van het boek. Natuurlijk hebben philologen en letterkundige geschiedschrijvers bezwaren geopperd tegen de on-wetenschappelijke methode; gelukkig voor den schrijver is het literaire bij Goethe zoo nauw met het zuiver-menschelijke verbonden dat het werk toch voor den Goethe-lezer belangrijk en onontbeerlijk wordt. Dat de bewonderende auteur heelemaal met het neo-paganisme van Goethe instemt verklaart sommige beschouwingen en hoofdstukken.

Dr A. BOON, PR.

92. LEVENSBESCHRIJVNGEN — DAGBOEKEN

10.389 **Ludwig, Emil** **84 : 92.3**

MUSSOLINI'S GESPREKKEN MET EMIL LUDWIG. *Vert. uit h. Duitsch dr Titia Jelgersma. Geïll. met 8 platen. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1932, (21 × 1) 180 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,90*

III*-L — Ludwigs angstvallige voorzorgen ten spijt om toch maar goed begrepen te worden door zijn lezers, zal de meerderheid uit de lezing bedrogen komen, en het essentieele niet gevonden hebben, te weten een eenigszins belangrijke, treffende verklaring van Mussolini en zijn

EMIL LUDWIG IN GESPREK MET MUSSOLINI

werk door hemzelf. Dat ware nieuw; nu kunnen wij al niet veel meer opmaken dan het eenvoudig feit dat Mussolini degelijk, zelfs rustig zijn hooge taak gestadig voortzet. Wat ons nu geboden wordt, zijn hoogstens punctueeringen, ongetwijfeld dikwijls in vorm van vonken, maar toch van gekende zaken. Natuurlijk geeft het zielkundige aan gang, wendingen en leven van het gesprek een niet geringe spanning, hoewel er nochtans niet à fond doorgegeven wordt en het onderwerp wat al te dikwijls stokt. Eindelijk, zoohaast we aan principieele dingen van wijsbegeerte, geloof, kristendom, enz. komen, is de door en door nieuwheiden Ludwig erbij, en dan vallen er uitspraken over allergewichtigste zaken, die waarachtig wat meer bezinning eischen.

D[r] JORIS CAEYMAEX, PR.

NUMMER 6 ELFDE JAARGANG JUNI 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

IN MEMORIAM ALICE NAHON

door Dr C. GODELAINE

Ik zong liever van zonneschijn
Maar zie je, dat kon niet zijn.
H. SWARTH.

Zondag 21 Mei stierf in het 37e jaar van haar leven *de* Vlaamsche dichteres der jonge harten, Alice Nahon. Sedert November liet de koorts, haar gezworen vijandin, niet meer af. De streptococcusbacterie, niet de tuberkelbacil, had het bloed dermate besmet, dat het reeds zwakke hart de noodige dosis serum tegen de ter elfder ure onderkende kwaal niet meer vermocht te verdragen en begaf, meteen een levensbaan afsluitend waarvan de helft een lijdensweg was.

Uit Dr C. Tazelaar's draderige karakterschets van de dichteres (Ned. Boekhandel, 1932), de volgende biographische gegevens, aangevuld en terechtgewezen waar 't noodig bleek. Geboren te Antwerpen 16 Aug. 1896 — uit Hollandschen vader en Vlaamsche moeder —, eerste onderwijs in een dorpsschool, tweejarig verblijf op een landbouwhuishoudschool, met haar zeventiende jaar verpleegster in een ziekenhuis te Antwerpen; wordt na twee jaar en half verplegingsdienst ziek — en verblijft een jaar, meen ik, bij familie te Putte-bij-Mechelen, waar naar het schijnt haar eerste gedichtje, model van een schoolversje, De kinderen van de Soetewey, een gehucht van Putte, werd geschreven. — « De stad Antwerpen deed haar opnemen in een sanatorium ergens op een klein dorp ». — Dit klein dorp was een der grootste van Limburg, nl. Tessenderloo, circa 7000 zielen, en het sanatorium in kwestie, een gasthuis, ingericht en bestemd voor oudemenschjesverblijf, pas later,

rond de jaren 1910, werden de kamers van één der vleugels beschikbaar gesteld voor teringlijderessen. A. Nahon werd er opgenomen den 20 Juni 1917. — Ongeveer zes jaar luchtkuur te Tessenderloo, maar geen beterschap. — Naar het excerpt van een brief door Dr T. aangehaald, zou het verblijf aldaar haar zelfs in alle opzichten noodlottig zijn geweest. « Ik dacht immer, moet A. Nahon eens hebben geschreven, dat ik gauw sterven zou, en de zusters, die mij verpleegden, dachten zulks ook, beïnvloed door den dokter. Daarom was mij alle initiatief voor leeren ontnomen, ik las niets, schreef alleen de enkele gedichtjes, die men kent, en verdroomde verder mijn tijd in gepeinzen ». Dr T. had ongelijk deze aanklacht klakkeloos te aanvaarden en wereldkundig te maken, het zelfs te gaan voorstellen alsof het gasthuis van Tessenderloo gewoon een cellulaire vesting leek in woestijn-eenzaam oord. « Men moet zich indenken in de eenzaamheid van dit jonge leven, schrijft hij, in de afmatting van jarenlang verblijf in een kale, enge ziekekamer (*), in de voortdurende desillusie van groeiende hoop ». Zoo iets kan zich misschien voordoen, hier is het beslist anders geweest. Dr T. ging af op hooren zeggen; ik was ter plaatse, want geboortig uit Tessenderloo, en als leeraar in moderne talen, binst het verlof, natuurlijk in betrekking met de dichteres van het dorp. Welnu, haar kamer had niets van een ziekekamer en was alles behalve kaal, daar zorgde A. N. wel zelf voor: portretten en prenten en bloemen en bibelots, en tegen den muur een boekenrekje met o. m. gedichten van Boutens, haar lievelingsauteur, en ze las er uit en bestudeerde ze voor zoover het haar physisch niet nadeelig was. Van eenzaamheid in den zin van moedermensch alleen zitten den godganschen dag, was geen sprake. A. N. genoot in het gasthuis een haast onbeperkte vrijheid, faveurtje dat ze voor had op haar medegezellinnen die er maar op bepaalde namiddagen uitmochten; de Eerw. Zusters hadden verantwoordelijkheid en plichten tegenover het gemeentebestuur. Het werd haar toegelaten bezoeken af te leggen en te ontvangen. En ze liet zich niet onbetuigd. Lollige ontspanning vond ze in de drukkerij van het weekblaadje « Het Boerenbelang », waar tusschen aankondigingen van koopdagen en kermissen, primeurkens van Vondelingskens en Vooizekens werden gegeven. En dan, dit ernstige, in zich gekeerde figuurtje met het kapsel à l'artiste, dat peinzend door het dorp opstapte, vestigde weldra aller aandacht. Tessenderloo is nu eenmaal geen achterlijk en stil boerendorp. Integendeel, de burgerij is er uitermate levenslustig, voedde te allen tijde een romantische vereering voor artisten of voor wie zich als zoodanig uitgaven. Door haar innemend uiterlijk en door haar bevattelijke en roerende gedichtjes was A. N. spoedig zeer populair geworden. Waar ze kwam, was ze welkom, en verraste dan de lui door zich te ontpoppen als een speelsche, grappige meid.

(*) De qualificatieven in den versregel : « Wijl door d'*enge*, *kale* kamer... » uit Rozen (Vondelingskens) mogen evenmin als « *oude* vensternis » uit hetzelfde gedicht, à la lettre gelezen, want beantwoorden niet aan de werkelijkheid.

Alice Nahon

Neen, laat de legende van het zwarte Tessenderloo in het leven van de dichteres A. Nahon nu maar uit zijn. Ze berust op niet gecontroleerde uitingen van een vruchtbare dichterverbeelding en van een geprikkeld gemoed dat dekking zocht. Precies het feit zich vaak te bevinden midden het blije en gemoedelijke leven van gezonde en sympathieke menschen, stemde A. N. dubbel weemoedig en troosteloos als ze weer alleen op haar kamer was. Het wekte in haar, droomen en verlangens die zijzelf, bij nuchter overwegen, onuitvoerbaar wist. Jufvr. Nahon voelde zich immers lichamelijk niet gezond en de thermometer was daar om dit met hartelooze oprechtheid te bevestigen.

Wat daar nu ook van zij, A. N. landde te Tessenderloo ziek en onbekend aan, ze verliet het even ziek maar bekend en befaamd: ze had er haar « Vondelingskens » en « Op zachte vooizekens » gedicht. Toen Emm. de Bom in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 25 Nov. en in De Tijd van 11 Dec. 1922 zijn bespreking van beide bundeltjes afsloot met « En dit meisje is nu zwaar ziek en zou naar 't hoogdal in

Zwitserland moeten ter verpleging. Zal men voor deze Vlaamsche kunstenares niets doen om haar kostelijk leven te behouden? » werd deze pathetische oproep, vooral in Holland, onmiddellijk opgevangen. Reeds den 16 Dec. opende H. G. Cannegieter in Het Nieuws van den Dag (Holland) een inschrijvingslijst, en den 10 Januari 1923 kon A. N. naar Luzern vertrekken, om later over Frankrijk naar Holland en België terug te keeren. Maar evenmin als de Kempische lucht en de Tessenderloosche dokter vermochten de specialisten en de Zwitsersche lucht of die van de Landes genezing te bewerken.

Intusschen bleef ook in België waardeering en steun niet uit. In 1921 werd A. Nahon opgenomen als lid in De Zuidnederlandsche Maatschappij van Taalkunde. In 1925 werd één van de 3 letterkundige prijzen, door het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen uitgeloofd, A. N. toegekend: 10.000 fr. Datzelfde jaar werd ze tot Buitenlandsch lid der Maatschappij voor Nederl. Letterkunde, te Leiden benoemd. In 1927 werd ze aangesteld tot bibliothecaresse der stad Mechelen. Toen na korten tijd dit ambt te zwaar bleek, diende A. N. ontslag in, en het stadsbestuur begunstigde haar met een pensioen.

De derde verzenbundel « Schaduw » verschijnt 1928. Men hoort weer spreken over de ziekte der dichteres. Ze vertoeft dan hier dan daar bij vrienden. Betrekt een tijdje een paviljoen op het buitengoed Cantecrooj, bij Antwerpen, om zich eindelijk metterwoon te vestigen te Antwerpen, in de Carnotstraat 17, waar ze sterft. Gedurende haar ziekte stelde het stadsbestuur een verpleegster te harer beschikking en zond bloemen. Pater Stracke berechtte ze en stond haar bij in de laatste oogenblikken.

Uit dit levensoverzichtje blijkt hoe de dichteres Nahon zich in haar kort bestaan heeft mogen verheugen over ongewone en daadwerkelijke blijken van belangstelling en sympathie. Ze heeft bovendien den troost gekend voor zich te hebben gewonnen een zoo talrijk als dankbaar lezend publiek. Ze heeft van haar dichtbundeltjes druk over druk zien verschijnen: Tot en met 1928, den 10en van *Vondelingskens*, den 8en van *Op zachte vooizekens*, den 2en van *Schaduw* (1); de tweede vermeerderde uitgave van *A. Nahon en haar gedichten, keur uit haar werk verzameld en voorzien van een karakterschets* door Dr C. Tazelaar in 1932, plus de *Volledige gedichten* in een keurigen luxeband, in 1931. Ze is verder door de critiek werkelijk vertroeteld geworden. Ze heeft er zich gelukkig niet op beroemd, had zelf genoeg critischen zin om te weten wat ze als dichteres waard was. Ze heeft stellig vaak geglimlacht en gefoeterd bij

(1) In dezen bundel, waarvan ook een bibliofiel-uitgave, werd met enkele varianten opgenomen onder titel « Gebed », het in luxe-uitgave verschenen gelegenheidsgedicht « Honor Deo, labor mihi, utilitas proximo » naar de levensspreuk van den jubilaris Urg. Scheppers. — Enkele gedichten van A. N. werden in 't Hongaarsch vertaald. Zie De Vlaamsche schrijvers in vertaling, door Pr. Arents. — Enkele werden op muziek gezet o. a. door A. Meulemans en Aug. Verhaegen. — Een 4e bundel gedichten was in voorbereiding.

lecture van gekkelijk geestdriftige loflitanieën met handvollen over haar uitgestrooid. Tusschen 1920 en 1926 is de gansche schrijvende Dietsche stam met haar bezig geweest. In het Juni-nummer van 1926 verklaart de criticus van « Arbeid Adelt » voor België, Holland, Zuid-Afrika en Indië 80 bladen en tijdschriften te hebben opgeteld waar men het over A. N. had. Klein en groot, Querido en Prinsen incluis, heeft in het lofkoor meegezongen. Het meedoogenloos sarcastisch artikel van P. van Ostayen (Kritisch proza I) sloeg er de eenige, werkelijk huiveringwekkende dissonante doorheen. A. Nahon heeft echter stellig haar zieken en verbolgen kunstgenoot begrepen en het hem buiten twijfel niet ten kwade geduid. En ze heeft wel gedaan. Trouwens de knapsten onder onze jonge critici hebben het ridderlijk voor haar opgenomen : G. Walschap met de warme oprechtheid van zijn schoon kunstenaarsgemoed in Hooger Leven, 2 Jg nr 39, Urb. van de Voorde met den zwaarwichtigen ernst van zijn Duitsch-geaarde wetenschappelijke critiek in « Modern al te modern » en Marnix Gijsen in één van die klassiek heldere, diep- en kunstzinnige kronieken zooals hij alleen er in Vlaanderen kan schrijven.

Hoeft het gezegd dat de ongewone belangstelling waarmee het dichtwerk van A. N. werd ontvangen en vereerd en de æsthetische waarde ervan buiten alle verhouding zijn. Exceptioneel is zoo'n populariteit evenwel niet. Wat zich echter maar zelden voordoet, is dit: geen enkel weldenkend mensch, overwegende het physisch en moreel schrijnend bestaan dezer vrouw, heeft haar deze sympathie misgund, kon ze haar misgunnen. Te meer daar zijzelf met het tragische van haar toestand niet heeft te koop geloopen. Integendeel, zelden of nooit hoorde men haar klagen, steeds jokken en guitig zijn, spelen en praatjes houden met kinderen, tevreden en opgeruimd schijnen, met in het hart den dubbelen dood van mijnende ziekte en niet te verwezenlijken levens- en liefdesverlangen.

Stellig, het dichten, het scheppen is ook hier weer eens de grootste trooster geweest, want de veiligheidsklep waarlangs het zielewee uit hart en geest kon. Onder de menschen vertoonde A. N. zich steeds monter en lustig, in haar verzen stortte ze haar weedom uit.

Aanvankelijk, in « Vondelingskens » (1920), liet ze dan nog meer vermoeden dan ze klaar uitgesproken meedeelde, discreet en gedempt neuriet de melancholie van verre op, het smartelijke ruischt aan als uit schuchter begeleidend grondspel. Daar zit hem de geheimzinnige ontroeringskracht van de Vondelingskens: de weigere, gesluierde klacht van een bij het ontluiken geslagen meisjeshart.

In « Op zachte vooizekens » (1921) wordt het geval persoonlijker gesteld, de wonde wordt blootgelegd vóór het meewarig of cynisch oog van het genietend publiek. In « Vondelingskens » brak de geboren rakker nog een paar keeren spontaan door in een rinkelend lied (De Kinderen van de Soetewey en Idylle), nu geen lach meer en ook geen meisjesachtige schroomvalligheid meer : *mijn* hart is vol verlangen, ik snak naar liefde! De desillusie van het physisch handicap wordt bij

poozen gemilderd door het reageerend gevoel van medelijden met andermans pijn en nood (Aan een Zwerver, Mizeriemenschen e. a.), gevoel dat dan een nog heilzamer belooning vindt in het ontwaken van een hoogere berusting ('t Is goe) (1).

Van deze wilskrachtige, gelukkige wending krijgen we in den derden bundel « Schaduw » nog een paar hooggestemde bewijzen (Twee liedjes van inkeer, God moet mij geren zien). Gulzig blijft echter het hart, nu het rijpe vrouwenhart, smachten naar liefde (Wintergepeinzen, Trotsche vriend, Ons handen). En waar in de eerste twee bundels hoofdzakelijk het gemoed romances neuriede van een streelende, ietwat zoetsappige zangerigheid en van een allerelementairste structuur, daar verraadt « Schaduwen » naar gehalte en rhythme zoo niet de tragiek van zielstorment, toch de actie van een krachtiger en dieper accent en van een bedachtzamer techniek. Nog steeds houdt A. N. van netjes gedraaide, mooi bewoorde gevoels- en gedachten trouvailles, mede van een treffend slotvers. Vooralsnog is haar beeldspraak betrekkelijk arm en dient men haar verzen te genieten met smekkende lippen en muzikaal oor. Maar toch heeft bij het ontstaan van « Schaduw » het verstand meer voor gezeten dan het hart. Het wordt een luidop peinzen over den mensch, zijn uiterlijk vertoon, zijn innerlijk wezen, en over het leven waaruit dan met ongewone scherpzinnigheid en zielkundig inzicht den diepere zin wordt gepuurd. Er is bovendien in den laatsten bundel een streven naar hooger artisticiteit merkbaar. Het ongekunsteld uitzeggen in streng gemeten versregels heeft grootendeels afgedaan. De stem klinkt nu voller, mannelijker, en wordt gedragen op vrijer golvend thythme. Maar daarbij is dan de frissche charme waarmee de jeugdbundels jong en oud verrasten, zoek geraakt. Met « Schaduw » literair bewuster en gedachten rijker, zou A. Nahon niet de bekendheid hebben verworven die « Vondelingskens » en « Op zachte vooizekens » haar bezorgden.

Een oogenblik is de poëzie van A. N. zoo populair geweest dat ontluikende harten wel eens plagiaat pleegden. In de Letterkundige Brievenbus van Ons Volk Ontwaakt (Jg 9, nr 42) wordt een gevalletje opbewaard. Anderen volgden haar bewust of onbewust na. « Goêmorgen » door P. G. Buckinx (Limburg Jg 7, nr 3) werd geinspireerd door « Goênavond » uit « Vondelingskens ». En menig Verzeken uit de heide, door Ant. Buckinx-Luyckx draagt pluimkens uit A. Nahon's dichthoedje.

Al hebben A. Nahon's gedichten hun eigen bekoorlijk accent bewaard, invloed zullen ze wel niet meer uitoefenen. Dit neemt echter niet weg dat haar naam, opgenomen in het Gulden boek der Vlaamsche kunstenaressen naast dien van Jeanne Van de Putte, nog jaren door het nageslacht met ontroerde vereering zal worden vermeld.

---

(1) Uitvoeriger schreef ik over deze bundels in « Ons Volk Ontwaakt » 24 Juli 1920; chronologisch de eerste recensie over de gedichten van A. Nahon; in maandschrift « Limburg » nr 8 en 9, 1921 en nr 10, 1922.

P. S. — Deze bijdrage lag reeds ter perse toen in de « Wereldrevue » (Jg 3 nr 17) een ongeteekend artikel verscheen met enkele minder bekende bijzonderheden over het leven van A. N. te Putte en in de landbouwschool te Overijssche, en waaruit blijkt hoe ze reeds destijds af en toe guitige gelegenheidsversjes rijmde.

Met Pinksteren vond ik bij architect Gessler te Maaseik, waar A.N. de laatste jaren dikwijls te gast was, een onuitgegeven gedichtje dat dagteekende uit de Overijssche tijd (1913) en dat de dichteres te binnen viel bij het koopen van een *Aralia Japonica.* Ze schreef het op een zinken plaatje om aan de bloem te worden gehecht (1932). Hier gaat het als curiosum :

Mijnheer van Orshoven komt straks
hij kent de schoone namen
van al de boomen in het bosch
en de bloemen van de ramen.

Hij geeft zijn les niet uit een boek
wij luisteren daar zoo geren naar
hij griffelt roode rozen
op eenen jongen kerselaar.

Mijnheer van Orshoven spreekt schoon
hij draagt ook schoone kleeren
Aralia Japonica
dat leert hij marcoteeren

Hij gaat met ons wijd in den hof
of in de warme sêrren
dan klept het soms in één voor 't lof
dat hebben wij niet geren

En in mijn kerkboek zie ik dan
over de letters komen
Aralia Japonica
de namen van de boomen.

DE ROMAN VAN DEN HEILIGE

door ROBERT HAMMER (*)

10.390 IV — De « vies romancées » hebben een tijd lang aan de orde van den
◆ dag gestaan. Dit speciale genre van litteraire historie of historische literatuur was van dien aard dat ze om meer dan een reden moest inslaan.

H. FRANCISCUS VAN ASSISI

De Roman van den Heilige is meer en beter. Het is het leven van St Franciscus van Assisi, naar bouw en uitwerking roman geworden binnen het kader van de geschiedenis en den geestelijken groei van den dwaas uit Assisi. Sedert jaren staat deze eenige figuur die Francesco di Bernardone — St Franciscus — is, in het midden van de attentie.

Kenschetsend is dat de groote impuls, althans voor de buiten-Franciscaansche wereld, uitging van een niet-katholiek, nl. van den protestantschen theoloog en historiograaf Sabatier. Voor het Nederlandsch-lezend publiek meenen we te mogen zeggen dat de aandacht fel werd gescherpt door het werk van Jörgensen die in zijn « St Franciscus van Assisi » historisch en psychologisch het beeld van den Arme uitteekende en met de warme

(*) Vert. uit h. Duitsch [Der Roman des Heiligen] dr H. J. J. Wachters. Geïll. met 2 portretten en 6 platen. — A'dam, R. K. Boek-Centrale, 1932, (20 X 14) 383 blz. fl. 3,50

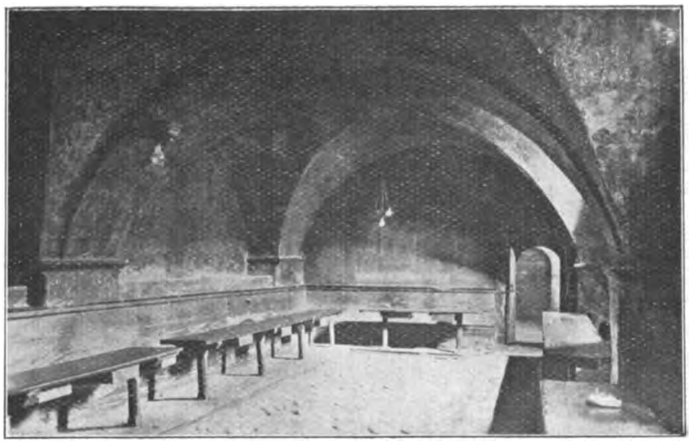

San Damiano Refter van het Klooster

reflexie van den kunstenaar den Poverello situeerde in zijn stad en zijn tijd. Met voorliefde grijpen we nog naar dit levenszware werk van den Deenschen bekeerling.

Wanneer, pas enkele jaren geleden, het zevende eeuwfeest van Franciscus werd gevierd, was het een ontluiken van Franciscus-literatuur: Gespecialiseerde studies op historisch en ascetisch gebied bij de vleet, in tijdschriften allerhande. We kregen daarbuiten in Nederlandsche vertaling het synthetiseerende werk van Chesterton (vertaald door Wies Moens); het historische van den Ier, Father Cuthbert; uit Duitschland kwam het zeer mooie « Der Stern von Assisi ». Pater Hilarion Thans werkte voor tooneel de Franciscusfiguur uit; Timmermans zong ons over « De Harp van St Franciscus »; uitgaven van de Fioretti, enz., stroomden toe.

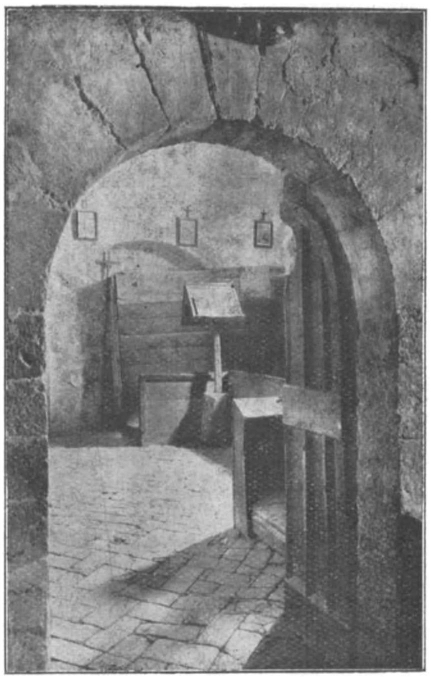

San Damiano Koor

Niettegenstaande dat vele over Franciscus, begroeten we nog met onverholen vreugde *De Roman van den Heilige*, van den jongen Dalmatiër Robert Hammer, die hiermede als katholiek auteur flink op het voorplan trad. — Robert Hammer, in 1894 te Olrodac (Dalmatië) geboren, verblijft tegenwoordig te Cincinnati in Noord-Amerika. In deze industrie- en handelsstad van het mercantiele Amerika, kwam

De Carceri

dit werk over den Poverello als een heerlijke belijdenis over geestelijke waardijen en waarachtige zielegrootheid.

Door lezing van Franciscus-levens, door studie van en over zijn tijd werd ons klaar de persoon, het milieu met hun strevingen, met hun op- en neerslag. Doch zooals in geen ander werk heeft dat alles in Hammer's boek, leven en bloed gekregen.

De waarde van zijn werk ligt hem niet enkel in de o. i. juist-geziene historische verhoudingen, in het — van katholiek standpunt uit — rake inzicht in het complex van de genadewerking, doch bizonder — en dit is qua roman van hoogst gewicht, — in de romanfähige uitwerking van al die gegevens. Niet alleen is het geworden een « historieele verbeelding », doch uitbeelding van leven.

De wondere ontwaking van Franciscus' hooger streven, zijn algeheele overgave — zoo direct voortkomend uit zijn natuurlijk temperament — het doordrijven tot het harde einde toe van zijn levensdroom, zijn levenshartstocht, ligt opengeplooid in dezen roman. En daarrond en er mee vergroeid, de velen die komen onder den ban van Franciscus' ideaal: de eerste broeders en dan Clara da Sciffi en de anderen.

En omdat Hammer heel dat psychologisch proces, met als centraal-drager van alles en verpersoonlijking van het doorleefde ideaal: Franciscus, dàt vermocht in onverzwakte spanning, dààrom is dit werk merkwaardig.

We zijn waarachtig niet gewend aan goede «geromanceerde levens», laat staan heiligenlevens. Ze zijn ofwel te zoeterig of te gemaakt, ofwel onwaar en dan worden ze een ontadeling. Hammer heeft noch het eerste noch het tweede; doch wel het tegenovergestelde ervan. Francesco di Bernardone, geworden Franciscus van Assisi, staat te voeten uitgebeeldhouwd, als een levend mensch, als een levend heilige midden in zijn tijd.

Aan de stijlkwaliteiten van dit werk verspillen we geen woorden. Goede wijn behoeft geen krans. Ook niet over het oproepen van het Ombrische landsbeeld met zijn roerende poëzie van verre valleien in de golving van de vreedzame en toch van intens leven doortrilde rythmiek,

Hammer doet dat meisterhaft. — Wachters vertaalde warm en juist. Zijn vertaling is geen verraad, wel integendeel. Dat de uitgever typografisch een modelboek leverde, is de moeite waard om aan te stippen.

De Roman van den Heilige is schoone, ware katholieke kunst.

M. VAN HOECK, PR.

In het Rijk der Middelmatigheid

dat is te zeggen: op het terrein van de Nederlandsche romanliteratuur, voltrekt zich op dit oogenblik het failliet van het individualisme van het huidig pseudo-intellektueelendom. Terwijl alles rondom ons splijt en kraakt en geen mensch ter wereld kan voorspellen hoe het er over vier en twintig uren met onze hooggeroemde beschaving zal uitzien, zitten deze manuskriptenleveranciers, aan wie blijkbaar de ontzettende tragiek van deze jaren voorbijgaat als een verkeersongeval waarvan ze het relaas bij hun ontbijt in de krant lezen, taai en volhoudend burgernovelletjes in mekaar te knoeien alsof het leven der natie ervan afhing. Heeft me daar niet een illustere onbekende de sublieme legende van Sebastiaan, de heilige proletariër, verprutst en verpuddingd tot een slijmerig tooneelspelletje waarbij men lust voelt den verantwoordelijken dader dadelijk een pak slaag te bezorgen? Heel de Noord-Nederlandsche literatuurproduktie dezer naoorlogsche jaren is im ganzen het logisch produkt van de theepraatjes-, vloerkleedjes-, bonbonschaaltjes-, lampekapjes- en ongehuwde intellektueele dames-kultuur van dit land dat feitelijk ondanks zijn sterke vormenbeschaving tegenover de omringende landen geestelijk zoo sterk in 't nadeel staat omdat het destijds aan de kans ontsnapt is, door een flinke kloppartij tot ernstiger realiteitsbesef te komen, en thans door zijn misplaatst superioriteitsgevoel en aanmatigend

DE HEILIGE PROLETARIËR

zelfbewustzijn voorgoed dreigt te verstarren. Pater van Heugten schreef in het Meinummer van « Boekenschouw » een geestige doch zeer reëele charge op de thee-ziekte in Nederland, en speciaal in de Nederlandsche romanliteratuur; ten slotte is deze thee-kultuur in de letteren slechts het logisch resultaat van de heerschappij der vrouw op een terrein waar ze slechts sporadisch thuis hoort, terwijl het effectieve symbool der Nederlandsche vrouw inderdaad is · het theelichtje en de trekpot. Maar de thee-tyrannie heeft nog andere bedenkelijkheden in de Nederlandsche epiek binnengesmokkeld; elementen die blijkbaar onafscheidbaar zijn van de door ons, Vlamingen, meestal als medicijn verfoeide drank: de theegezelligheid, theepraatjes, theeatmosfeer, theekrachteloosheid, thee-vormelijkheid, kortom heel het onafscheidbaar ceremonieel van een stuk of wat dames die te weinig om handen hebben en samen zitten te theeën, praten willen en niets te vertellen hebben. En hier zit het hem nu precies: deze dames die mordikus praatjes willen verkoopen hoewel ze absoluut niets te zeggen hebben, zijn de dood onzer Nederlandsche letteren.

Overigens moet ik de dames recht laten wedervaren en toegeven dat haar mannelijke collega's zeer dikwijls hetzelfde verwijt treft: zeven en negentig procent der Nederlandsche romans en novellen zijn geboren uit absoluut andere gronden dan den drang zich uit te spreken over een of ander aspekt van het leven; een overtuiging, een liefde of afkeer uit te roepen, zich te verzetten, te worstelen tegen een vorm van het leven, een brandende getuigenis te zijn voor een hartstochtelijk beleden geloof. In de veronderstelling natuurlijk dat er van geloof, liefde of afkeer bij deze auteurs spraak kan wezen.

Bijna acht op de tien der roman-overzichten in Boekengids waarvoor ik verantwoordelijk ben, zijn een bewijs van wat ik hierboven schreef; het drietal verhalenbundels waarvan ge verder de namen leest zijn een duidelijk en ontstellend antwoord op de vraag naar de oorzaken van deze literaire toestanden (en hier staan de produkten van E. du Perron, Menno ten Braak, Marsman e. t. q. op geen ander niveau dan dat der pseudo-psychologische romancières waarvan hooger!)

10.391 Daar hebt ge eerst en vooral **Om den Wiehmenhof** (IV*-P) van HILBRANDT BOSCHMA, een bundel verhalen die alle cirkelen rond den strijd tusschen orthodoxen, gereformeerden, hervormden en modernen in een protestantsch dorpje van Oost-Nederland. Het beeld dat ge hier opdoet van een dergelijke gemeente waarvan de godsdienstige beleving haar vorm krijgt in de kaarkloverij der orthodoxe exégèse, de enghartigheid der calvinistische gereformeerden of de uitgesproken vrijzinnigheid der modernen, is er een van de meest babelsche verwarring, engheid, verstarring en liefdeloosheid. Gansch deze bundel ruikt naar ontbinding door overbeschaving en verstarring. Het is een brandend getuigenis tegen den geest van het kristendom waarvan dit hier het produkt is. Het is stellig niet de bedoeling van den geloovigen schrijver geweest dit negatieve beeld op te hangen van de godsdienstige verwarring die het

resultaat is van deze kerksche twisten; er is in zijn woord een mildheid en liefde en duidelijk een opzet merkbaar tot verzoening. Met het resultaat dat hij slechts zelden ontsnapt is aan de zalvende toon die — voor zoover toevallig radio-dominee's me dit lieten ondervinden — het onafwendbaar eigen schijnt te zijn van elke protestantsche propaganda.

Twee is een propagandaverhaal van JULES LIMBURG tegen gemengde
10.392 huwelijken onder titel **Die niet heeft... (IV)** Een protestantsch bloembollenkweeker die alle geloofspraktijken eraan geeft, huwt met een Roomsch meisje; deze laatste brengt haar kinderen angstig op in haar geloof, steeds achtervolgd door de profetieën harer moeder die beweert dat hieruit niets goeds kan komen. Jammer genoeg krijgt ze gelijk: haar zoon verdoolt op verkeerde wegen en verongelukt in tamelijk tragische omstandigheden; haar dochter wil het met den hemel in orde maken en wordt Carmelietes, wat haar vader waanzinnig maakt van verdriet, zonder dat hij, de verstarde, tot inzicht komt. En ten slotte huwt Wentsel, de voortzetter der firma, die katholiek is, op zijn beurt met een protestantsch meisje: « we zijn geen kinderen, zegt hij, en onze liefde zal de moeilijkheden overwinnen ». Dat zijn de slotwoorden van deze roman die ons het prettig vooruitzicht geven dat ook hier de geschiedenis zich zal herhalen. Het boek kan blijkbaar langs beide zijden dienst doen en zoowel voor protestantsche als katholieke lezers tot afschrikwekkend voorbeeld dienen. Maar daartoe is het veel te tam, te litterair, te zeer vertelling. Ge leest het als een verhaal en het gaat langs u heen, terwijl ge achteloos uw aandacht laat gaan over de verschillende dingen waarvoor de auteur uw aandacht vraagt en die met den grond der zaak geen snars uit te staan hebben: tennisspel, bloembollenkweek, reizen... Het is alles literatuur zonder de *bezetenheid* waarover ik het daareven had. En bovendien vlak geschreven.

10.393 Drie is een merkwaardig boek, **Overwinning (IV)** geheeten, waarvoor MARIUS STURMAN zich aandient als de verantwoordelijke dader. Merkwaardig zeg ik : in een voorwoord discht de auteur u vooral sierlijk de moraal op van dit verhaal, met de verzekering dat alles in dit boek « deskundig beschreven » en « aan het werkelijk leven ontleend is ». Een dame met haar dienstmeid heeft in Buenos-Ayres minder aangename ondervindingen opgedaan vanwege de heeren in wier dienst ze als gouvernante hunner kinderen betreden was. Ze reist vastberaden weer naar Holland op een vrachtschip waarvan kapitein en bemanning zijn als engelen in matrozenpakken. De ervaringen en avonturen leest ge dan in dit boek dat in zijn zalvende kristelijkheid niet moet onderdoen voor de twee vorige. — Het is zuiver fotografisch-realistisch geteekend met angstvallige aandacht voor kleine, op zichzelf totaal onbelangrijke details, monotoon en in hooge mate oninteressant. Telkens verneemt ge hoe Elisabeth zich kleedde, welke de kleur was van haar ochtendshawl, hoe de inrichting was van eetsalon en hut; eindeloos wordt er thee en koffie gedronken en praatjes gevoerd over de nieuwtjes van den dag, in pathetische zinnen die als volgt beginnen : « Lieve Mensch,

waar denkt u aan!,.. » enz.; terwijl het antwoord luidt: « Trouwe Ziel als ik jou niet had! » Tusschenin scheldt de dame om wie het in dit boek gaat haar belagers in dezer voege : « Jij, perverse, gedegenereerde vent », terwijl ze zichzelf bestempelt als « het versche blonde hapje dat zoo pas uit Holland is geïmporteerd ». Tusschenin lardeert de auteur zijn bedenkingen met naaisters-uitroepen als « och lieve tijd » en dergelijke fraaïgheden. Ik zwijg dan nog over de geest van het boek die het vooral gemunt heeft op het huwelijk dat zuiver als uiting van hartstocht als duivelswerk beschouwd wordt, met ontkennning van elk hooger motief; waarbij de oude drogredenen als de wreedheid der natuur e. d. nog eens opgefrischt worden. Het is een zielig produkt van een of ander naaister of onderwijzeres — ondanks de mannelijke pseudoniem — die beslist nuttiger en meer op haar krachten berekende arbeid moet zoeken.

10.394 Ten slotte een boek van ELISE SOER : **Sterke Levens (IV*)**, blijkens den ondertitel een « roman uit het leven van prins Willem I van Oranje » waarin de historische feiten uit het leven van Willem de Zwijger worden afgewisseld met het levensverhaal van een der dienstvrouwen uit zijn hofhouding, een weggeloopen non uit een Leidsch klooster, waarvan de lotgevallen gelegenheid gaven tot het teekenen van het godsdienstig-historisch kader met de gewone attributen van een verhaal uit den Geuzentijd. Het is een zeer leesbaar boek, mild en objektief, zonder de klassieke insinuaties aan het adres der katholieken en der Spaansche tyrannen. En het is bovendien draaglijk geschreven.

HET BOEK DER MAAND

Antoon Thiry's « VIKINGERS », door Dr J. Caeymaex, pr.

10.395 ◆ **IV'** — Met groot genoegen begroeten wij Antoon Thiry's boek « **Vikingers** », keurboek van het Davidsfonds 1933, gewijd aan de letterkundige schets van vijf Skandinaafsche schrijvers met wereldfaam : Selma Lagerlöf, Björnsterne Björnson, Jonas Lie, Knut Hamsun en Sigrid Undset. Nooit zal men teveel de aandacht vestigen op het Skandinaafsche boek der laatste halve eeuw, rijk zooals geen ander in Europa aan de kostelijkste gaven van natuurgevoel, menschenkennis, poëzie en onuitputtelijke vertelkunst ; nooit zal men teveel het lezend Vlaamsche volk richten (met de noodige voorlichting nochtans omtrent dwalingen) naar die schatten van gezonde en sterke schoonheid.

Is het geen spijtig gemis en onherstelbare leemte voor een jongen en een meisje, nooit iets gehoord te hebben van die Godbegenadigde heraute van goedheid en liefde tot allen en spijts alles, *Selma Lagerlöf* ; nooit haren éénigen levensblijden glimlach te hebben gezien ; nooit te hebben aangezeten in haren kring, waar zij adembenemend door haar vertellingen de gansche wereld van menschen, dieren, planten met heel hun wonderbaar en heerlijk leven oproept ?

Voelt men zich bij *Björnson* niet echt mensch, wanneer daar in een gezonde zee- en berglucht het menschelijk drama wordt uitgebeeld met al de kracht van mannelijke strevingen, afgewisseld met de zachtheid van teedere gevoelens ?

ANTOON THIRY

En daar verrees dan weer het nieuwe wonder : *Knut Hamsun*. Als nooit te voren werd de wereld door de oogen van een mensch zoo grootsch in zijn totalen luister en in het treffende van de details opgevangen en weerspiegeld; zelden was er scheppingskracht zoo spontaan en vol, waarbij ook hoogere geestigheid en geniale bespraaktheid niet ontbraken.

Maar hoogst van al, kunst, gedachte én leven omvattend en in een overheerlijke eenheid en schoonheid vestigend, is het werk van *Sigrid Undset* : hier wordt een volledig menschdom in het leven getooverd, hier worden de grondproblemen van liefde, waarachtigheid, zielenadel, godsdienst en geloof opgeroepen uit het diepste eener ziel en komt er in ons, jongelingen, mannen en vrouwen, volsmenschen en geleerden, een eenige krachtige rust en houvast voor geest, hart en zinnen, een ijzersterk en daverend dogmatisch en sakramenteel kristendom en katholicisme.

Het is voor Thiry geen geringe verdienste op dit gebied iets waarlijk nieuws en beteekenisvols te hebben geleverd : het veld ligt overstapeld met biografische en essayïstische studiën, dat weet iedereen die iets over Skandinaafsche letteren leest. Maar hij die zoowel de eene als de tweede kent, heeft ze niet slaafs nagepraat, maar los en vrij en vooral hartelijk communicatief tegenover de Davidsfonds-lezers, bij wie hij terecht veel medebewonderaars voor het Skandinaafsche boek hoopt te vinden.

Geen loom of valsch-drukdoend nazeggen van levensberichten ; en van de uitkomsten der abstrakte studiën, juist het nuttige, eerst door hemzelf doorleefd en dan klaar en met klem voorgesteld. Zoo zijn, bondig voorzeker, doch frisch en knap voorgesteld, ja verteld, b. v. Selma's sprookjesachtige kinderjaren evenals hare jeugd op Morbacka, of Hamsun's stieljaren en omzwervingen, terwijl het geestelijk tijdsmidden rond Björnson, Lie en Undset eenvoudig doch vast geteekend is. Dezelfde vertellersgave komt Thiry te stade bij het niet-alledaagsche karweitje om den inhoud der boeken nu eens klaar en eenvoudig te doen kennen. Hier zullen zoowel zij die deze lazen als de anderen, heel wat nut en genot aan hebben : men wete dan dat in deze « Vikingers » de bondige doch gave inhoud te vinden is van o. a. Gösta Berling, Een oud Heerengoed, Jeruzalem in Dalekarlië, Christuslegenden, Niels Hölgenson, van Bovenmenschelijke Krachten, van Het Gezin op Gilje, van Pan, De Stad Segelfoss en Hoe het groeide, van Undsets jeugdboeken en van Kristin Lavransdochter en Olav Audunszoon, die twee hoogste toppen van de XXe-eeuwsche letterkunde.

Buiten alle abstraktie om, laat schrijver hartelijk en met overtuiging de geestelijke waarden uitschijnen, waarbij vooral twee uitingen belangrijk en schoon zijn : het inzicht van Hamsun's tekort in zijn diesseitigheid en het diepgevoeld en opgetogen roemen van Undsets hooge katholieke synthese.

Met zijn gezonden eenvoud in toon en taal, heft dit boek de meest verzorgde en nuttigste vulgarisatie op tot een boek dat al leerende ook aangenaam is, en leeft !

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Op dit oogenblik is men bezig de volledige werken van **Louis Veuillot** heruit te geven; de eerste reeks : « Oeuvres diverses » omvat veertien deelen; de tweede : « Correspondance » telt twaalf deelen; de derde : « Mélanges » is thans geopend met het eerste deel: « Septembre 1831-Janvier 1844 ». Ook zijn romans zullen gezamenlijk heruitgegeven worden.

In Frankrijk, *het land van de letterkundige prijzen*, is het manna weer druk rondgedeeld : de « Grand Prix de Littérature » werd toegekend aan Henri Duvernois; de « Prix de Littérature coloniale » kwam aan Emile Gautier voor zijn boek « Genséric, Roi des Vandales » (E. Gautier is thans zestig jaar, en hoogleeraar in de aardrijkskunde aan de Universiteit te Algiers ». Voor den « Prix du Roman » noemt men Marc Chadourne of Jean Giono.

Na zijn Napoleon-tooneelstuk schrijft **Mussolini** op dit oogenblik aan een drama rond Julius Caesar. De opvoering werd reeds aangekondigd te Rome.

Spanje is bezig een Cervantes-Museum in te richten. Het zal dit jaar nog geopend worden te Toloso, het vaderland van Don Quichote's aangebeden Dulcinea. Men heeft tegelijk een speciale toeristendienst ingericht voor bezoekers en Cervantes-bewonderaars, waarbij alle plaatsen worden bezocht waar de legende den beroemden ridder voert. Langs den weg komt er ook een speciaal hotel voor Don-Quichotisten...

Paul Ernst, de Duitsche kandidaat voor den Nobelprijs 1932, die zoojuist lid van de Duitsche Dichter-Akademie geworden was, is zoo pas overleden te St George in Stiermarken, op 67-jarigen ouderdom. Hij debuteerde destijds met romantisch-realistische gedichten; vanaf 1903 schreef hij hoofdzakelijk tooneelstukken en novellen in het neo-klassicistisch genre; in tegenstelling met vele zijner tijdgenooten evolueerde hij van sociaal kunstenaar tot aestheticus.

De Italiaansche Florence-prijs werd voor dit jaar toegekend aan Mussolini voor z'n biografie van zijn broeder: « Vita di Arnoldo »; daar de duce echter den wensch te kennen gaf dat de prijs aan een anderen schrijver werd gegeven, heeft men den prijs naderhand toegewezen aan Giovanni Papini voor zijn nieuw boek: « Dante Vivo ». Politieke serviliteit en letterkunde...

Ook in Duitschland : zooals de pers reeds meedeelde werden een aantal auteurs, waarvan sommigen de roem zijn van de huidige Duitsche literatuur, uit de Duitsche Akademie gezet: Doebling, Frank Fulda, Georges Kaiser, Bernard Kellermann, Thomas Mann, Alfred Mombert, René Schickele, Frits von Unruh, Jakob Wassermann, Frans Werfel...

Te Laroche, in de Ardennen werd op 1 Juni ll. de jonggestorven dichter **Jacques Perk**, die door vele herinneringen verbonden was aan deze Waalsche gemeente, plechtig herdacht. Bij gelegenheid van een verblijf te Laroche ontmoette de negentienjarige student de jonge vrouw Mathilde die hij huldigde in zijn bekenden sonnettencyclus. In den gedenksteen welke men aldaar heeft aangebracht tot gedachtenis van Dominee Perk, de vader van Jacques, heeft men ook een paar regels gebeiteld om den zoon te huldigen. Deze plechtigheid ging gepaard met een « Hollandschen dag » waarbij een aantal genoodigden op het stadhuis werden ontvangen en allerhande vriendelijke dingen gezegd werden...

Uitslagen der Examens voor Bibliothecarissen

De laatste week van Mei werd te Antwerpen een officieele jury-zitting gehouden tot het afnemen van het examen voor kandidaat-bibliothecaris. De jury was samengesteld uit: H. L. Van Molle, staats-inspecteur der O. B., E. H. J. Baers, diocesaan inspecteur der O. B. en H. Ger. Schmook, bibliothecaris van den A. D. B.

Hierbij laten wij de uitslagen volgen, behaald door de kandidaten die in hun examen slaagden:

Met groote onderscheiding

Andriessen, Joan	Esschen

Met onderscheiding

De Loose, Feliciaan	Gent	Valvekens, Frans	Kessel-Loo
Callens-d'Huvettere, M.	Kortrijk	Van Sintruyen, Maria	Wilrijk
Janssens, Julia	Brecht	Verbeke, Victor	Assche-ter-Heide
Lesy, Isidoor	Vilvoorden	Verlinden, Raymond	Boom
Reyniers, Maria	Boom	Wauters, Frans	Aalst
Seghers, Olga	Aarschot		

Met vrucht

Aerts, Henri	Antwerpen	Olyslager, Elza	Antwerpen
Backaert, Charline	Wilrijk	Pevenage, Leonie	Ekeren
Blessenaar, Antoon	Antwerpen	Retsin, Jozef	Knokke
Boekaerts, Maria	Antwerpen	Stals, Jan	Kalmthout
Boljau, Hendrik	Ekeren	Tielemans, Eugeen	Borgerhout
De Bock, Nathalis	Temsche	Van Cauwenbergh, Benedikt	Ramsdonk
De Graeve, Lucien	St Stevens Woluwe	Van der Borght, Alfons	Testelt
De Peuter, Irma	Antwerpen	Van Dijck, Prosper	Boom
De Vos, Amandus	St Niklaas	Van Doninck, Victor	Brasschaat
Eriksson, Georges	Antwerpen	Van Hauwe, Jan	Berchem
Fransen, Celine	Rijkevorsel	Volders, Emiel	Antwerpen
Gobel, Gilbert	Tielrode	Wellens, Frans	Hoboken
Hernalsteen, J.	Tervuren	Weyens, Jozef	Koersel
Michaux, Frans	Halle-Booienhoven		

Van harte wenschen we geluk aan al deze kandidaten en hopen dat ze spoedig zich verdienstelijk mogen maken op het gebied der bibliotheekactie.

0. — Werken van algemeenen Aard

10.396 **Verschueren, J., S. J.** **01 : 03**

NEDERLANDSCH BIBLIOGRAFISCH WOORDENBOEK (N. B. W.) bevattende de belangrijkste Werken in Noord- en Zuid-Nederland verschenen in het eerste Kwart der XXe Eeuw (1900-1929). — *Turnhout, Brepols, 1933, 2^e^ vermeerderde druk, (21 × 15) 4, 343 blz.* *geb. 45 fr.*

V — In zijn inleidend woord omschrijft de samensteller het opzet van zijn werk als volgt: « werden opgenomen alle Nederlandsche boeken, behalve die voor het Lager onderwijs, verschenen in het eerste kwart der XXe eeuw, van 1900 tot en met 1929 ». Slaat het handig deeltje open en U vindt het alles onder alphabetisch gerangschikte trefwoorden netjes opgesteld. In feite echter is het werk uitgezwollen tot meer dan de titel vermoeden laat. Naast de « boeken » worden er links en rechts onder sommige rubrieken tal van « tijdschriften » (zelfs periodieke uitgaven als jaarboeken, enz.) vermeld, gewoonlijk met hun terminus a quo, maar — en dit valt te betreuren — zelden met den datum van hun verdwijnen, wat nochtans even belangrijk is. (Een gelijkaardige opmerking voor de werken in afleveringen verschijnend, b. v. J. B. Berne pag. 79). Een ander gelukkige bijzonderheid die men welkom mag heeten is het opgeven van den staat van de verschillende « bibliotheken » of verzamelingen, wat U bij het zoeken meer dan eens op werken over gelijkaardige of verwante onderwerpen als datgene dat U zou interesseeren zal attent maken. Dat de samensteller niet altijd deze verzamelingen onder oogen had, zelfs wanneer ze te Brussel verschenen, maar te goeder trouw fondscatalogussen of prospectussen benuttigde, blijkt wel klaar uit het feit dat er zoo b. v. een werk in verzeilen kan dat thans (in Mei 1933) nog niet verschenen is. (Cfr. pag. 73 s. v° Eigen Schoon). Spijtig moet men het ook vinden dat de samensteller systematisch alle initialen van de auteurs geweerd heeft. Zeldzaam zijn wel de gevallen waarin ze niet geschrapt werden, terwijl anderzijds S. J. en O. P. — om die maar te noemen — fier de betrokken namen flankeeren, denkelijk om bondig over de philosophische of godsdienstige strekking der werken in te lichten!? — De aldus bekomen besparing van ruimte en werk kon echter nooit opwegen tegen het nadeel voor den lezer die, gewapend met uit deze bibliographie geputte aldus verminkte gegevens, er op uittrekt om tusschen de duizenden steekkaarten van den catalogus van een groote bibliotheek het gewenschte werk op te delven. Dit is dan ook m. i. een van de ongelukkigste leemten in deze uitgave. De samensteller is de eerste er bij om in de inleiding zelf op de onvermijdelijke onvolledigheid te wijzen, dit vooral waar het de Vlaamsche boekproductie geldt. (Om maar een geval te citeeren : s. v° Engelsche taal, rubriek spraakkunsten, zoekt men te vergeefs één enkel Vl. werkje!) Waar Pater Verschueren wijst op de « gebrekkigheid der bibliografische gegevens betreffende de Vlaamsche boeken », slaat hij den spijker op den kop. Wie hamert door? De gemeente hier te lande financiert zoo ruim ons officieel bibliographisch bulletin! Zou het onbescheiden zijn te vragen dat dit laatste naast een grootere volledigheid ook

P. J. VERSCHUEREN, S. J.

opnieuw de voordeelen van een *practisch bibliographisch* werkinstrument zou bieden... ook eindelijk voor onze Vlaamsche menschen, bijzonder nu Pater Verschueren voor de publicaties van 1930 af het werk overlaat aan den Brinkman's Cumulatieven Catalogus, waarin toch ook moeilijk alle in 't Vlaamsche land verschijnende uitgaven zullen te vinden zijn. Het subjectief element bij het onderbrengen van titels onder dit of geen trefwoord is niet uit te schakelen. (Wie aan haarkloverij wou doen, kon hier natuurlijk wel meer dan een geval opdiepen). Een spel verwijzingen helpt U echter op het gezocht spoor, al had een uitbreiding van deze trefwoordenlijst het geheel in geenen deele geschaad. Wel integendeel! — Die enkele opmerkingen mogen echter niet uit het oog doen verliezen: de verdienste van een dergelijk alleen-staand initiatief, noch de waarde van deze geslaagde prestatie. De rijkdom, de verscheidenheid en de klare overzichtelijkheid van de hier verzamelde inlichtingen, maken dit N. B. W. tot een onmisbaar en duurzaam werktuig voor elken bibliothecaris en tot een nuttig vade-mecum voor allen! Voeg hierbij dat de firma Brepols voor de passende handige en stevige inkleeding zorgde. Dr JAN F. VANDERHEIJDEN

1. — Wijsbegeerte en Zedenleer

10.397 ◆ **Bellon, K. L., Dr** **1 : 20**

INLEIDING TOT DE VERGELIJKENDE GODSDIENSTWETENSCHAP. — *Antwerpen, Standaard, 1932, (22 × 17) 400 blz.* *50 fr.; geb. 75 fr.*

IV* — Dit boek vult werkelijk een leemte aan. Wij hadden tot nu toe geen inleiding tot de Godsdienstwetenschap, in 't Nederlandsch en van katholiek standpunt uit gesteld. Na, in een eerste hoofdstuk de bepaling van de Godsdienstwetenschap te hebben gegeven, en haar hulpwetenschappen en methode te hebben uiteengezet, bespreekt schrijver in het tweede hoofdstuk de voorloopers op het gebied der Godsdienstgeschiedenis. In de volgende kapittels wordt dan de ontwikkeling dier wetenschap, met haar velerlei stelsels en scholen klaar en overzichtelijk weergegeven. Zoo krijgen we achtereenvolgens te beschouwen: in de 19e eeuw, de godsdiensthistorische theoriën, de natuurmythologische school, de anthropologische school; in de 20e eeuw, de sterrenmythologie, het totemisme, het magisme. Nagenoeg honderd bladzijden worden dan gewijd aan de cultuurhistorische methode en haar beoefenaars. Terecht wordt hier den nadruk gelegd op het monotheïsme der oerculturen. Eerwaarde Heer Bellon laat zijn uiteenzettingen aanleunen bij de bekende werken van P. Pinard en P. Schmidt. Daarin heeft hij groot gelijk. Beslagener specialisten zijn er wel niet. Toch krijgen wij den indruk dat hij zijn voorbeelden al te slaafsch gevolgd heeft: heele bladzijden zijn nauwelijks meer dan een vertaling van uittreksels uit de twee hoogerop geciteerde schrijvers. Dat heeft zijn na- en zijn voordeel. Wat daar ook van zij, wij moeten schrijver hartelijk ervoor bedanken, dat hij ons een degelijk, volledig, goed geschreven en gemakkelijk leesbaar werk heeft gegeven over een wetenschap, waardoor zooveel onheil kan worden gesticht, wanneer ze door niet-katholieke geleerden wordt beoefend. H. THIELEMANS, S. J.

10.398 ◆ **Doodkorte, Alb. C., o. p.** **15**

BEGRIJPEN. — *Roermond, Romen (Wijsgeerige Begrippen, nr 1), 1932, (19 × 12) 46 blz.* *7 fr.*

IV* — Mag. Doodkorte hanteert meesterlijk het getouw van ons scholastisch en thomistisch begrippenstelsel en weet met handigen greep

de veelvuldige en kleurrijke draden tot een mooi samenhangend geweefsel te verwerken. En toch vragen we ons af of een werkje als het onderhavige nog niet aan duidelijkheid en overzichtelijkheid had gewonnen door aanwending van de klassieke distinctie tusschen logische, epistemologische en psychologische problemen; en vooral — wat den inhoud zelf aangaat — of het niet bij menigeen een gevoelen van onvoldaanheid zal achterlaten, waar het ons maar al te veel de gedachte opdringt dat met de nauwkeurige omschrijving van « begrijpen » en « denken » en « definieeren » zoo goed als alles gezegd is over het probleem der menschelijke kennis! D[r] J. DE MUNTER, S. J.

10.399 van der Bom, Th., Dr **1:57**

PHILOSOPHIE VAN HET LEVEN. Wijsgeerige Biologie. — *Antwerpen, Standaard, 1932, (22 × 16) 216 blz.* *28 fr.; geb. 40 fr.*

IV* — Dit is een schat van 'n boek. Klaar, overzichtelijk, geheel op de hoogte van de moderne wetenschap! In de inleiding wordt verklaard waarom en hoe empirische en wijsgeerige biologie moeten worden uiteengehouden en toch tegelijkertijd vereenigd. In een reeks van drie artikelen zet schrijver dan het biologisch mechanisme en de nieuwe biologische levenstheorieën uiteen. In het vierde hoofdstuk, dat terecht meer dan een derde van het boek beslaat, wordt de oplossing van het levensraadsel gegeven naar Aristotelisch-Thomistische beginselen. Alleen deze finalistische levenstheorie is, volgens schrijver, bij machte antwoord te geven op alle vragen. Met spanning zien wij het op blz. 191 aangekondigde boek tegemoet over wat wij zouden noemen: de inwonende finaliteit van het hoogere in de lagere verrichtingen der stoffelijke levende wezens. Schrijver schijnt ons hier het eenig juiste standpunt te hebben ingenomen : de zinnelijkheid is niet dezelfde bij mensch en dier. Een enkel woordje kritiek : het mechanisme schijnt ons wat lang uitgemeten in vergelijking met het vitalisme. De vrijheidskwestie (blz. 185) is m. i. niet heel juist samengevat. Het liberum arbitrium is toch maar de laagste graad der vrijheid. Wij wenschen dit prachtig werkje ruime verspreiding toe. H. THIELEMANS, S. J.

2. — Godsdienst

10.400 Charles, Pierre, S. J. **24**

◆ ALTIJD BIDDEN : Eerste Reeks van drie-en-dertig Overwegingen. *Vert. uit h. Fransch « La Prière de toutes les Heures ». — Leuven, Museum Lessianum, 1933, (19 × 13) 194 blz.* *10 fr.*

V — Een kostbare parel midden den grooten hoop devotieboeken en -boekjes waarmede wij overstelpt worden. Hier geen spoor van dorre, streng-klassiek ingedeelde meditaties! Neen, maar frissche, zalvende beschouwingen over de bezigheden van elken dag en hare plaats in ons geestelijk leven. Een zeer konkrete, praktische omschrijving van de woorden van Sint Paulus : « Bidt zonder ophouden ». Rijk aan inhoud en diepe gedachten, zalvend en bevattelijk geschreven, zal dit boek bij allen welkom zijn. Keurig vertaald. Warm aanbevolen.

L. VAN HULLE, PR.

10.401 du Pont, Louis, S. J. **24**

◆ MÉDITATIONS sur les Mystères de notre sainte Foi avec la Pratique de l'Oraison mentale. Traduites sur le texte espagnol de Valladolid (1905) par le R. P. P. Jennesseaux, S. J. Edition revue et augmentée d'une

biographie par le R. P. Ugarte, S. J. — *Paris, Desclée de Brouwer & C°, 1933, 6 dln, (18 × 13)31, 331; 262, 531, 437, 352; 5CC, 16 blz.*
elk dl 16 Fr. fr.; 6 dln 8C Fr. fr.

V — Aanbevolen.

10.402 **Muckermann, Friedrich, S. J.** **24 : 3**
◆ HET WOORD VAN HET KATHOLICISME AAN ONZEN TIJD: ECCLESIA MILITANS. *Vert. uit h. Duitsch. — Antwerpen, Geloofsverdediging (Godsd. en Soc. Trakten nr 1-2), 1933, (17 × 12) 60 blz.* *3 fr.*

V* — Het verslagboek der achtste Limburgsche sociale studieweek (1932, Rolduc) drukte de merkwaardige rede over door Pater Friedrich Muckermann S. J. op de algemeene vergadering uitgesproken en waarin hij met zijn spreekwoordelijken Fernblick over den wereldtoestand, de taak van het katholicisme situeert. De groote problemen die de bezorgdheid uitmaken van al wie, met het oog op het nu en later, de roeping der Kerk als een onvervreemdbaar bestanddeel van zijn geloofsleven erkent, worden scherp in het licht gesteld. We ontleden het werkje niet. Elk katholiek intellectueel leze het. De Eerw. Paters Dominikanen zorgden voor een goede vertaling van het gespierde, beeldrijke Duitsch van Pater Muckermann. M. VAN HOECK, PR.

10.403 **van den Bossche, Alfons, pr.** **24**
◆ GODS HOOGESCHOOL. — *Brugge, L. van den Bossche, 1933, (21 × 16) 3e verb. druk, 479 blz.* *20 fr.*

V — Om leerlingen van God te zijn, moeten we allen naar de Hoogeschool waar Hij zelf de Leeraar is. De grondles van den goddelijken Leeraar is deze : « Wees volmaakt zooals mijn Hemelsche Vader volmaakt is ». Niet alleen de bevoorrechte leerlingen, de kloosterlingen, ook de minder bevoorrechte, de leeken, dienen ernstig te streven naar volmaaktheid. Dat streven openbaart zich in de liefde voor God en deze liefde is niet mogelijk zonder vroom gebed en zelfverzaking. Wie zich niet wil verzaken zal afglijden tot de zonde : de dagelijksche of de doodzonde. Gelukkig zij, die Gods lessen kennen en beoefenen en, om in de liefde getrouw te blijven, naar de bronnen gaan van Gods genade. Dat zijn de hoofdgedachten van dit boek. Voor kloosterzusters of ditobroeders, voor leeken die 'n retraite doen is dit werk zeer bijzonder geschikt. 't Is onderhoudend geschreven, pakkend en op den man af-met 'n vergelijking uit 't alledaagsch leven of met 'n verhaal uit 't leven van de heiligen. FR. CROLS, PR.

10.404 **van der Wouden, P., O. P.** **24 : 26**
◆ HET CELIBAAT DER PRIESTERS. — *Antwerpen, Geloofsverdediging, (Godsd. en Soc. Trakten, 1933, nr 3) (17 × 12) 34 blz.* *2 fr.*

V — Een zakelijk werkje, dat de mogelijkheid en de gepastheid van het celibaat der priesters klaar doet uitschijnen. Bondig, maar raak, worden de steeds opnieuw opgerakelde opwerpingen, welke kerkhaters er tegen aanvoeren, weerlegd. Nuttige lektuur. Zeer geschikt voor studiekringen. L. VAN HULLE, PR.

10.405 **van Gestel, C., Dr O. P.,** **25**
◆ LEVENSWAARHEID. Vastenconferenties. — *Antwerpen, Geloofsverdediging, 1933, (17 × 12) 134 blz.* *1C fr.*

IV — Onder zeer talrijke deelname werden te Antwerpen de geestelijke

Dr C. van Gestel

voordrachten gevolgd dit jaar 1932-1933. Het ging over Het Waarheidsprobleem. P. van Gestel sloot bij die reeks zijn vastenconferenties aan : Levenswaarheid. Langs de erkenning van Christus' waarheid; langs dezer diepste beteekenis en levenskracht; langs den weg die daardoor uitkomt op den Vader en langs den lijdens- en offerweg kunnen we gaan wandelen — naar Paulus' woord — in een nieuw leven : de verwezenlijking van Christus' waarheid, levenswaarheid geworden. Pater van Gestel heeft met maîtrise zijn thema vastgehouden en ontwikkeld. Ontegensprekelijk is hij — met enkele anderen w.o. Mgr Cruysberghs, Prof. Elebaers, Pater Callewaert, enz. doch elk weer verschillend — bezig de in ongenade gevallen predikatie terug in genade te doen keeren. De predikatie stelt hooge eischen. De menschen die de predikanten aanhooren, vragen, eischen degelijkheid, goede zegging, taal naar het hart van dezen tijd. Dàt geeft Pater van Gestel ten overvloede. Hij weze ook gefeliciteerd om de keurige uitgave. M. van Hoeck, pr.

10.406 ◆ **van Sante, R. K., O. P.** **24 : 23**

Gezag. — *Roermond, Romen, (Wijsgeerige Grondbegrippen, n^r 2), 1932, (19 × 12), 53 blz.* *7 fr.*

IV* — Vele en uitstekende dingen worden hier gezegd, met een prijzenswaardige sereniteit, over uiterst actueele vraagstukken. De uiteenzetting is echter zoo gedrongen en bondig, dat wellicht van den niet geschoolden lezer een te zware inspanning zal gevergd worden. Het wil ons ook toeschijnen dat een der specifieke nota's van het gezagsbegrip, nl. zijn dwingend karakter — we bedoelen natuurlijk niet een physische dwang, maar slechts die zedelijke dwang, die in de klassieke definitie van het recht wordt genoemd een « potestas moralis inviolabilis » — niet voldoende tot haar recht komt. Wellicht hangt hiermede samen een veel te onduidelijk onderscheid tusschen de eigenlijke en overdrachtelijke beteekenissen van het gezagsbegrip. Deze laatste konden even vermeld worden in den beginne, maar mochten dan verder terzijde gelaten, heel de uiteenzetting had er bij gewonnen aan helderheid en waarde. Dr J. De Munter, S. J.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.407 **Bollen, Joris** **37**

Papierarbeid in de lagere School. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel, (Brochurenreeks V. O. V.), 1932, (26 × 14) 60 blz.* *9 fr.*

V — Aan de onderwijzers der eerste twee graden van de lagere school toont de Heer Bollen, hoe papierarbeid de teeken- en handenarbeidlessen op de nieuwe banen brengt der actieve leerwijze. Zijn klare uiteenzetting en talrijke voorbeelden bewijzen dat de schrijver de kinderen begrijpt; daarom bevelen we zijn werk ten zeerste aan bij de leerkrachten der lagere scholen. Dr A. Verbist

10.408 ◆ **Delporte, Lucien, pr.** 31

ONS FAMILIEBOEK. *Vlaamsche bewerking van E. H. J. Louwet, pr. — Kortijs, E. H. J. Louwet, 1933, (15 × 10), 141 blz.* *geb. 7,50 fr.*

V — Een interessante uitgave. Een soort documentatie eerst over de familie : aanduiding van geboorte, doop, etc. der kinderen, met het getuigenis van de pastoor der parochie over de ontvangen documenten. Volgt dan de opgave van het gezin gesticht door de kinderen, de aangifte van de familie-aangelegenheden, enz. Het laatste deel van het werkje is een klein compendium over het christelijk gezin, waarin op een bevattelijke wijze gewezen wordt op de grondslagen van een dwars-door-geloovig huishouden. Mgr Kerkhofs schreef voor dit boekje een zeer waardeerend inleidend woord. M. VAN HOECK, PR.

10.409 **Koster, J.** 33

GOODWILL, in verband met de Waardebepaling eener Onderneming en de Onteigening. — *Purmerend, Muusses, 1932, (23×15) 68 blz. geb. fl. 2,25*

V* — Interessante beschouwingen omtrent de factoren van ware « Goodwill », dat is van bestendig vermogen eener onderneming om meer dan middelmatige winsten af te werpen. Het vraagstuk wordt onderzocht o. m. in verband met hetgeen redelijk mag geëischt worden bij onteigening. De schrijver steunt vooral op een rijke eigen ondervinding. Dr K. DU BOIS, S. J.

10.410 **Leemans, Victor** 3

F. TOENNIES EN DE DUITSCHE SOCIOLOGIE. — *Brugge, Excelsior, (22 × 13) 203 blz.* *25 fr.; geb. 35 fr.*

V — Nederlandsche versie der thesis: *F. Toennies et la Sociologie contemporaine en Allemagne*, waarmee de schrijver aan de Parijzer « Ecole des Hautes Etudes Sociales » promoveerde. In zijn *Inleiding* deelt hij ons, met even lof- als bewonderenswaardige oprechtheid, de geschiedenis mee dezer thesis. Hij zegt ons daar dat hij « vooral refereerend » zal zijn, met het gevolg dat « het persoonlijk standpunt van den schrijver slechts sporadisch tot uiting kan komen ». Hij heeft « vooral willen toonen hoe Toennies en hoe de representatieve figuren uit de Duitsche sociologie denken over de vragen die hier gesteld zijn ». Die methode was hier de goede; wij moeten er evenwel rekening mee houden wanneer wij vaststellen dat de Heer Leemans niet uitdrukkelijk alles recht maakt wat verkeerd is in de leer van de sociologen — en inzonderheid van Toennies — wier opvattingen hij uiteenzet. Niet alles, zeggen wij. Want sympathie voor Toennies belet den schrijver niet, in een laatste hoofdstuk, op verschillende zijner misvattingen te wijzen, wel eens met scherpe bewoordingen. De thesis bestaat uit twee groote deelen: uit een diskussieering, « in 't lang en in 't breed », over *Gemeinschaft und Gesellschaft*, « omdat het aan dat werk is dat Toennies zijne faam als socioloog te danken heeft » en uit een onderzoek naar « la sociologie comtemporaine en Allemagne ». Heeft de schrijver zijn doel bereikt? Wij betwijfelen het. Ten eerste omdat de figuur van Toennies ons niet bijzonder interessant voorkomt: hij staat zoo ver van onze christelijke opvatting! Ten tweede omdat de schrijver, ondanks studie en inspanning welke wij niet willen onderschatten, ons niet schijnt zijne stof geheel onder de

Dr VICTOR LEEMANS

knie te hebben. Is dit niet de oorzaak waarom, in dit « bel ouvrage, si informé, si érudit, si consciencieux, si soigneux, Mr Leemans... n'échappe pas au goût romantique de l'obscurité... Il lui advient de donner quelquefois dans l'excès du subtil, dans l'abus du profond », zooals wij lezen in de « Préface de René Maunier, Professeur à l' Université de Paris », die de jury voorzat welke aan den Heer Leemans « le diplôme avec la mention très honorable » toekende.

Dr K. du Bois, S. J.

10.411 **Maas, H. H. J.** **37**
◆
Onze Schoolopvoeding. Een critische Studie. — *Eindhoven, Lecturis, 1932, (20 × 13) 95 blz.* *fl. 1,10*

IV — Met een vinnige pen schrijft H. Maas over eigen ervaring in de leeraarspractijk en in zijn functies als lid der examencommissies, en 't wordt een scherpe critiek op den huidigen schooltoestand. In een langgerekte inleiding geeft schrijver historische beschouwingen en betoogt dat ons l. o. niet lijdt aan de kwaal van den eenvoud maar wel aan de ziekte van een geestelijke grootdoenerij. De hoofdoorzaak van de kwaal is, dat de onderwijzer van oudsher maatschappelijk en geestelijk in een toestand van knechtschap is gehouden Volgen dan « leidende gedachten » die ontleend werden aan Mgr Spalding. In het 2^e deel, dat geen logischen samenhang vertoont, wordt geweldig van leer getrokken tegen de vakken-op-een-rijtje, om uit te komen voor: taal, schrijven en rekenen, met een zwaar accent op de groote vormende kracht van het taalonderwijs. Als slot een kritiek op de Montessorimethode. 't Geheel komt ons voor als onvoldragen. Dr A. Verbist

10.412 **Muckermann, Fr., S. J.** **33 : 32**
◆
De Arbeider in Sovjet-Rusland. *Vert. uit h. Duitsch. — Brussel, Alg. Chr. Werkersverbond, (Centrale voor Volksontwikkeling), 1933, (23 × 15), 19 blz.* *1,25 fr.*

V — Sedert jaar en dag is Pater Fr. Muckermann bezig — we legden er elders nadruk op — westelijk Europa te wijzen op het bolsjewistisch gevaar. In artikel op artikel, in lezing na lezing heeft hij niet opgehouden, hardnekkig het delenda Carthago uit te spreken; in het bijblad van de Katholische Korrespondenz « Im Kampf mit den Bolchewismus » is het één en zelfde gedachte die hem obsedeert. De brochure waarvan hier sprake is niet een theoretisch betoog over Bolsjewisme; is geen uiteenzetting der communistische ideologie doch is : weergave van gecontroleerde feiten. Daarom treft dit boekje zoo fel in z'n koele zakelijkheid. *De feiten zijn opgeteekend uit authentisch-Russische Sovjetgegevens.* Pater van Gestel schreef 'n kort, raak inleidend woordje dat juist en klaar gereed maakt op de documenten door Muckermann verzameld. Heel gevat teekent P. van Gestel aan: « Het communisme kan men niet overwinnen tenzij door het overbodig te maken ». Een der gekende woorden van Muckermann is : « Alleen 'n levend katholicisme is bij machte het communisme tegen te houden en ten onder te doen gaan ». Zeer velen zijn de meening toegedaan dat de toestand in Duitschland zoo is, dat ook voor de toekomst, het

Fr. Muckermann S. J.

nu lamgelegde communisme geen levenskracht meer krijgen kan. De meest-primaire voorzichtigheid acht deze vooropstelling, gewaagd. De historie heeft « retours » gekend die we niet zouden mogen vergeten. Laten we ondertusschen dit werkje verspreiden, onder de arbeiders doch vooral onder de velen die op grond van allerlei theorieën, coquetteeren met den heilstaat Sovjet-Rusland. M. VAN HOECK, PR.

10.413 **Vandeven, J.** **37 : 15**

VOOR VERSTANDELIJK GEZONDER KINDEREN. — *Antwerpen, De Sikkel, 1932, (20 × 14) 80 blz.* *9 fr.*

IV — Een brochure die moet gelezen worden door ouders, onderwijzers en sociale werkers. Op onderhoudende wijze en met wetenschappelijken ernst tevens, geeft de schrijver voorlichting over de onderscheiden soorten zwakzinnigen: idioten, imbecielen en debielen; hij geeft de oorzaken aan der zwakzinnigheid en haar prophylaxie om te besluiten met voorschriften omtrent geesteshygiëne. Hier wordt een sociaal probleem van hooge actualiteit behandeld. Dr A. VERBIST

10.414 **X.** **34 : 33**

WETGEVING AANGAANDE DE ARBEIDSOVEREENKOMST DER BEDIENDEN. Met Uitleg. (Wet van 7 Oogst 1922). — *Drongen, Vlaamsche Rekenplichtigen-Vereeniging, 1932, (21 × 14) 54 blz.* *5 fr.*

V — Kort commentaar van een vrij ingewikkelde wet — de tekst zelf van de wet neemt hier 7 blz. in, het commentaar 35. — Geen wonder dan indien Dr Elias opmerkt: « wie dit eerste deeltje (dezer brochurenreeks) leest met het kritisch oog van den jurist... zal hier en daar een vraagteeken stellen of zoeken naar moeilijkheden die niet of slechts oppervlakkig werden aangeraakt ». Wij deelen ook zijn oordeel dat « de philoloog misschien betreuren zal dat de taal niet heel en gansch de nauwkeurigheid en soepelheid bezit die te wenschen ware ». K. B.

4. — Taalkunde

10.415 **Roeslare, E.** **4393**

OM ZICH GOED UIT TE DRUKKEN. Onjuiste Woorden en slechte Wendingen. — *Dendermonde, van Lantschoot, 1933, (21 × 14) 60 blz.* *5 fr.*

V — Naast de oudere en gunstig bekende proeven van taalzuivering nl. « Distels » door H. Meert, « Nederlandsch taaleigen » door A. de Boeck, naast het moderne en zoo practisch « Taalkundig handboek » door Dr J. Grauls, Prosp. Melis en C. H. Peeters, het deftige « Woordenboek van Belgicismen » door C. H. Peeters, om niet te gewagen van de, in dezen, voor ons Vlamingen, zoo betrouwbare als nuttige woordenboeken van Koenen, vooral sedert de medewerking van Dr R. Verdeyen, van Vercoullie en van Grootaers, is daar zoo pas verschenen : « Om zich goed uit te drukken. Onjuiste woorden en slechte wendingen » door E. Roeslare, werkje dat weer uitstekende diensten zal bewijzen. Schrijver rangschikt woorden en wendingen volgens de methode aangewend in « Taalkundig handboek », zegge naar de beginletter van het onjuiste woord. Spijtig heeft hij niet zooals dáár het trefwoord in vetjes laten drukken wat het vlug naslaan zeer bevordert. Verder, het streven naar volledigheid heeft hem een paedagogische fout laten begaan die de bezorgers van het « Taalkundig handboek » vermeden : nl. ook die slechte wendingen en woorden heeft hij opgeteekend die slechts sporadisch voorkomen. Beter ware

daar de aandacht maar niet op te vestigen. Zoo komen slechts zeer zelden voor de uitdrukkingen : *iets in aandacht nemen* of *de schuld valt aan hem* of *iets in afschuw nemen* e. a. Dit neemt echter niet weg dat hier weer nuttig werk werd geleverd. Dr C. GODELAINE

10.416 **van Dam, C. F. A., Dr** **45 : 37**

SPAANSCH LEESBOEK VOOR BEGINNERS. — OEFENINGEN TER VERTALING IN HET SPAANSCH. — *Zutphen, Thieme, 1931, 2 dln (21 × 15), 134, 112 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,75; fl. 1,75; geb. fl. 2,25*

V — Dat heet me ten minste een modelleesboek! Ge moet ver zoeken om zulk een degelijk, sterk en aangenaam boek te vinden, wat betreft het assimileeren van een zeer rijken woordenschat, taalkennis en inleiding tot de Spaansche kultuur (hier mocht het katholicisme wel wat meer naar voren komen). « Voor beginners », ja, dat wil nu wel niet zeggen voor eerste broeken, want er zit werk aan, hoor, en 't veronderstelt ook geestesontwikkeling. Alle teksten zijn uit de letterkunde genomen, t. w. uit de hedendaagsche, mits eenige brokjes uit de Romantiek. En het zijn, ik herhaal het, zeer leerrijke stukken voor de taalkennis, en tevens mooie bladzijden literatuur. Het oefenboek komt nauwkeurig overeen met het leesboek en sluit met een woordenlijst. Zeer weinig drukfouten. Schrijver en uitgever leverden goed en nuttig werk. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

5. — Wetenschappen

10.417 **Backeberg, Curt** **59**

CACTUSJACHT, TUSSCHEN TEXAS EN PATAGONIË. *Bewerkt uit h. Duitsch dr G. D. Duursma. Geïll. — A'dam, Kosmos, (24 × 18) 125 blz. geb. fl. 3,90*

V — De Duitscher C. Backeberg ging herhaaldelijk op « jacht » naar steeds nieuwe cactussoorten in het fantastische geboorteland zelf van deze wondere planten : de oerstreken *tusschen Texas en Patagonië*. Hij verhaalt hier zijn wedervaren bij die tochten en beschrijft groei en bloei van de zoo verscheiden cactusgewassen midden de grootsche pracht van Centraal- en Zuid-Amerika's wildernissen : Een nieuwe, heerlijke « bladzijde-uit-het-boek-der-natuur », op prettige wijze voor ons opengelegd en gecommenteerd. Platen op schier elke bladzij! Overigens, een Kosmos-uitgave! S. B.

10.418 **Blink, H., Prof. Dr ; Boerman, W. E., Prof.** **51 : 53 91**

WIS- EN NATUURKUNDIGE AARDRIJKSKUNDE. Een Leidraad bij het Onderwijs en bij Zelfstudie. Met Vragen en Opgaven ter Oefening en Repetitie. *Geïll. met kaartjes, teekeningen en afbeeldingen. — Groningen, Noordhoff, 1932, 6e herz. druk (23 × 15) 267 blz., fl. 2,40; geb. fl. 2,90*

V — « Deze Wis- en Natuurkundige Aardrijkskunde » is aan haren zesden druk. Dit alleen al, is een aanbeveling. Talrijke figuren en kaarten maken den tekst duidelijk, en het is alles uitermate verzorgd. Aan te stippen zijn, een meer uitgebreide studie der projectie-methoden; een wel ontwikkelde getijden-theorie, en misschien wel het meest belangwekkende, het uiteenzetten der nieuwere opvattingen over het ontstaan der cyclonen in onze gewesten. Alzoo is dit handboek geworden, het beste dat er bestaat in 't Nederlandsch, ten gebruike van het Middelbaar Onderwijs, en als dusdanig fel aan te bevelen voor onze Kolleges en Athenea. Wij wenschen er schrijver en uitgever mede geluk. Dr J. VAN MOLLE.

10.419 Morgan, A. P. Sims, J. W. **621**

JONGENS EN ELECTRICITEIT. Interessante Proeven, Zelf bouwen van allerlei Toestellen. *Vert. uit h. Engelsch en bewerkt dr J. van Asperen. Geïll. met figuren en 5 platen. — Zutphen, Thieme, (22 × 15) 328 blz.* *fl. 3,90*

V-VIA — Het vulgarisatiewerk van Morgan en Sims geeft een beknopten uitleg van de werking en samenstelling van allerhande toestelletjes uit de electro-techniek, waarmee de leergierige jeugd zich kan bezig houden. Het werk geeft buiten de schema's van zulke toestellen, ook nog zeer interessante lektuur omtrent oorsprong, eigenschappen en samenstelling van verschillende electrische werktuigen van onzen tijd. Warm aanbevolen aan de nog studeerende jeugd. Ir G. VAN ERMEN

6. — Toegepaste Wetenschappen

10.420 Scharroo, P. W. **69**

DE ONTWIKKELING VAN DEN BETONWEGENBOUW. *Geïll. — Den Haag, Moorman's Periodieke Pers. 1931, 3e druk, (23 × 16) 125 blz.* *fl. 2,90*

V — Dit werkje is een bizonder goede handleiding voor het maken van verkeerswegen in gewapend of niet gewapend beton. Het geeft verschillende goed gekozen grafieken voor de berekening van onderhoudskosten op groote wegen. Het werkje maakt bijzonder reklaam voor den betonweg, en geeft hiervan al de voordeelen op voor het hedendaagsch verkeer. Aanbevolen aan wegenbouwers. Ir G. VAN ERMEN

10.421 Uges, J. B. [schr. o. ps.: Nono] **38 : 65**

« KLAAR ACHTER? » *Geïll. met 100 foto-illustraties. Boekversiering van B. J. Kempers. — A'dam, Blitz, (22 × 16) 259 blz.* *fl. 3,25*

V — « Een luchtige, populaire causerie, waarin de auteur het spoorwegbedrijf (in Holland) met zijn vele aspecten in vogelvlucht laat zien ». Inderdaad, dat is nu eens een zaak, een wereld, die wij meenen te kennen, en waar wij om zoo te zeggen niemendal van afweten. Het kon moeilijk met meer kennis van zaken of aantrekkelijker voorgesteld worden. J. C.

10.422 van Deun, J. & van Ermen, G. **53 : 621**

LEERGANG VAN ELECTRICITEIT, ten gebruike van de technische Scholen. *— Brussel, Standaard, 1932, (27 × 18), 342 blz.* *36 fr.*

IV-V — Wat een gelukkig verschil tusschen dezen Leergang van Elektriciteit en de officieele boeken, schier overal in gebruik. Voor hoeveel studenten, die geen speciale studiën doen, komt electriciteit ongeveer hierop neer: la machine de Ramsden, dito de Whimshurst, een paar Leydsche flesschen, la pile de Volta en consoorten, allemaal gegarandeerd van voor den oorlog en langer enz. enz. En de schrijvers van dezen leergang schijnen zich daarom zelfs niet eens te bekreunen, smijten willens en wetens al dien ouden rommel overboord; ja, ze hebben den vermetelen durf een leergang van elektriciteit te beschouwen, niet als een kursus van de voorgeschiedenis der elektriciteit, maar, laat ik het simpel weg zeggen, hoe bar het ook klinke in sommige schoolmeestersooren, als een cursus van elektriciteit qua talis. Op de eerste bladzijden

Ir G. VAN ERMEN

reeds geven ze klaar en helder de bepalingen van echte elektrische eenheden: ampère, ohm, volt; komen aan de beurt echte accu's, gebruikte meters, in zwang zijnde zuilen, dynamos gelijk de elektrische nijverheid ze in gebruik neemt: daaraan ten minste zullen onze jongens van technische en ook van andere scholen iets hebben. En zelfs velen onzer professors zullen de schrijvers dankbaar zijn dat ze ten slotte toch een boek hebben dat een klaar inzicht geeft van die hoogst moderne stof en dit wel gegeven door bevoegde ingenieurs en geschoolde leermeesters. Vlaanderen is de schrijvers dankbaar voor hun pionierswerk; mochten we ook in andere takken der wetenschap dergelijke werken zien verschijnen. L. SENDEN, PR.

7. — Schoone Kunsten

10.423 **Breunese, J. N.** 79

DE VIERDAAGSCHE. *Geïll. met 65 platen. — Middelburg, den Boer, (Praat en Plaat-Serie, nr 3), (22 × 14), 26 blz.* *geb. fl. 1,50*

V — Elk jaar, sinds 1909 richt de Ned. Bond voor Lichamelijke Opvoeding in de omstreken van Nijmegen *vierdaagsche afstandsmarchen* in. Aanvankelijk was het aantal deelnemers hieraan zeer gering en bestond het hoofdzakelijk uit militairen. Thans zijn alle beroepen (!) vertegenwoordigd en sinds 1928 worden ze ook internationaal gehouden. De vele platen maken het best duidelijk hoe prettig het daarbij toegaat. Een merkwaardig, oorspronkelijk initiatief, dat ook hier in Vlaanderen al navolging vond, al was het op veel geringer schaal.

10.424 **van Loghem, J. B., Ing.** 72

BOUWEN. HOLLAND. NIEUWE ZAKELIJKHEID. *Geïll. Omslag, band en typografische verzorging van P. Schuitema. — A'dam, Kosmos, 1932, (25 × 19) 144 blz.* *geb. fl. 8,50*

V* — Het nieuwe bouwen, de « *nieuwe zakelijkheid* » ! Waarom en hoe; een overzicht, aan de hand van tallooze platen, van wat Holland op dit gebied reeds presteerde. Een boek dat op breede schaal diende te worden verspreid, niet het minst hier bij ons. — « Het woonvraagstuk moet de oplossing brengen van een der belangrijkste sociaal-economische problemen van het geheele volk, dat voor 80 % eigenlijk nog nooit behoorlijk gewoond heeft ». Of dat ook voor Vlaanderen geldt?!! — Wij juichen deze hoogst merkwaardige verhandeling, over dit bij uitstek actueele onderwerp, van harte toe. Typografisch, uitnemend mooi-verzorgde uitgave.

10.425 **van Kreveld, D.** 77

DE FOTOGRAFIE IN LESSEN. Verzameld en van Aanvullingen voorzien door A. van Kreveld. *Geïll. — A'dam, Arbeiderspers, 1932, (19 × 13), 292 blz.* *fl. 2,50; geb. fl. 3,25*

V — Een uitgebreide, degelijke handleiding die we graag aanbevelen. Met studiemateriaal over fotografie zijn we tot nog toe maar karig bedeeld gebleven. Drs A. van Kreveld deed goed dit boekje op de markt te brengen : wij achten het een belangrijke aanwinst.

10.426 **van Sypesteyn, C. H. C. A.** 74 : 66

HET OUD-HOLLANDSCHE PORSELEIN. *Geïll. met 5 platen. — Hilversum, Hilversumsche Boekhandel, 1933, (21 × 15) 77 blz.* *fl. 2,50*

V — Hier hebben we een wetenschappelijke, op een uitgebreide documentatie gebaseerde verhandeling, over het oud-Hollandsch (Noord-Hollandsch!) porselein. Het gaat er, gezien de opzet van het werk, inzonderheid over het porselein van Weesp, Oud-Loosdrecht, Ouder- en Nieuwer Amstel en A'dam, maar de belangstellende vindt er ook tal van wetenswaardigheden in verband met de porselein-fabricage in andere centra.

8. — Letterkunde

82. TOONEELLITERATUUR

10.427 **de Paepe, Marcel** **82 : 78**

ELSJE UIT « DE HEIDEKANT ». Blijspel met zang in 1 Bedrijf. — *Wenduine, Putman, (17 × 13) 48 blz.*

V — Elsje en Rik moeten mekaar krijgen. 'n Oude veete tusschen hunne ouders belet voorloopig dat dit gebeure. Na 'n domflauw intermezzo wordt alles bijgelegd. Op 'n paar frissche liedjes na is 't ding erg pover. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.428 **Deraedt, Eugeen** **82**

BIJ DEN DENTIST. Blijspel in een Bedrijf. — *Roeselare, A. Deraedt-Verhoye, 1924, 2e druk, (22 × 14) 24 blz.* *2 fr.*

IV — 'n Opgeschroefde frats van menschen die onderling vrijen in de wachtkamer van een dentist. Zonder litteraire waarde.
JOZ VAN DEN EYNDE, PR.

10.429 **Dirickx, Frans** **82**

OP HET BUREAU VAN POLITIE. Blijspel in 1 Bedrijf. — *Antwerpen, P. Vink, 1933, (17 × 12) 30 blz.* *8 fr.*

V — De ieverige commissaris loopt erin. 'n Leuke charge in den goeden toon, plezierig en gemakkelijk te spelen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.430 **Humpert, Paul, O. M. I.** **82.3**
◆
DE HEL DER GODDELOOZEN. Drama in vijf Bedrijven. *Bewerkt dr Dr J. de Greef, o. m. i. — Waregem, E. P. Oblaten, 1933, (17 × 13) 87 blz. 12,50 fr.*

IV — Ook hier neemt P. Humpert als thema: het gebolsjewiseerde Rusland met zijn verwoede anti-God-campagne. Na lezing blijven we bij ons oordeel over « De Weg des Doods », met dit verschil dat de dioloog beter staat gebouwd, al is hij niet genoeg tooneelmatig. Te veel declamatie. Toch zal dit lange stuk wel pakken. M. VAN HOECK, PR.

10.431 **Humpert, Paul, O. M. I.** **82.3**
◆
DE WEG DES DOODS. Drama in vier Bedrijven uit Ruslands bloedig Heden. *Vert. uit h. Duitsch. — Waregem, Paters Oblaten, 1932, (18 × 12) 89 blz.* *10 fr.*

IV — Een tendenzstuk. Pater Humpert teekent « den weg des doods » uit die loopt door Sovjet-Rusland. Hij heeft getracht zich in te werken in de mentaliteit van het Bolsjewisme. Zijn stuk is meer lees- dan speelstuk. Te veel verklaringen en belijdenissen. Te weinig innerlijke dramatiek niettegenstaande veel uiterlijke actie. In meer dan een kring en op meer dan een plaats zal het echter wel kunnen inslaan. Inkorten is echter het parool, M. VAN HOECK, PR.

10.432 Vaxelaire, Georges **82**

DE KEUZE. Tooneelspel in drie Bedrijven. *Vert. uit h. Fransch dr C. Hermelyn. — Antwerpen, J. Janssens, 1932, (19 × 13) 71 blz.* *14 fr.*

IV — Drie bedrijven volgens de Franse boulevard-formule. Houterige vertaling. Ongeschikt voor onze Vlaamse kringen. A. V.

10.433 Vaxelaire, Georges **82 : 78**

DE TWEE MEDALJONS. Zangspel in een Bedrijf. *Vert. uit h. Fransch dr D. Claeys en C. Hermelyn. — Antwerpen, J. Janssens, 1932, (20 × 13) 31 blz.* *6 fr.*

IV — 'n Oorspronkelik in 't Frans geschreven libretto, door 'n tweemanschap moeizaam « vrij vertaald ». Wenst u 'n staaltje der powezie van dat ding? Luister: De schoone minnaar liet alleen — Zij die er zich bemind van waande, — En weken, maanden vloden heen! — Het lijden in haar hart niet taande! — Of nog : Als ik u zie, madame, — Ten dans bij Richelieu, — Geloof me, waarde dame, — 'k Ben razend palsem bleu! — Of nog: Is zij zoo verleidend? — Is 't een elegantie? — Jong en vol gratie? En zo verder. Noteer, bid ik u, dat zoo'n onzin « met veel sukses » werd gedebiteerd in onze Vl. opera! Wie zeurt dan nog over het kultuurtekort van Vlaanderen? A. v. d. V.

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

II - STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10.434 Webb, Mary **83.1**

DE VOS DUIKT WEG. *Vert. uit h. Engelscb « Gone to Earth », dr A. Donker. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1933, (18 × 12) 363 blz.* *geb. fl. 2,85*

II-III — 'n Meesterlijke vertaling van « Gone to Earth ». Hazel, het boschkind zonder beschavingssymptomen, die redeneert « jenseits von Gut und Böse », die haar spontane daden stelt zooals de musch op den kriekelaar; en op 'n avond wordt binnengeloodst door den land-edelman Reddin op z'n goed. Reddin is 'n wellusteling en Hazel, die zich instinctief pantsert, wanneer hij naar z'n prooi hengelt, vlucht, geholpen door Vettons, 'n celibatair van sta-vast, en knecht op Undern, Reddin's hoeve. Dominee Marston wil Hazel tot z'n vrouw maken en verkiest haar kuischheid van ongerept natuurkind boven z'n rechten als echtgenoot. Hazel voert zwaren strijd, want Reddin: het volle, stroelende leven wenkt en eischt op. Geslingerd tusschen kristallen rust in de domineeswoning en 't passiegedaver op Undern, gaat Hazel eindelijk ten gronde. Als zij, verleid, bij haar man, den dominee, terugkomt, geeft deze alles op wat hem heilig was : z'n moeder, z'n ambt en... (hier ligt de knoop) ook z'n geloof. *Niemand* had hem gewaarschuwd dat hij met Hazel verkeerd handelde; *dus :* er is geen God! Zulke konsekwenties trok *dominee* Edward Marston. Alles saamgenomen is dit 'n werk dat religieus houvast mist; dat absolute dogma's binnensleurt in 't psychologisch proces van 't kleine individu. De

MARY WEBB

hoofdpersonen, vooral Reddin, leven achter 'n sluier; er is geen bondigheid in de teekening, doordat het irreëele z'n figuren moeilijk lossen kan. Veel meer menschen van vleesch en bloed zijn de kostelijke Mrs Marston, de oude Vessons en Hazel's vader. De levende, acteerende natuur omvat u en houdt u gevangen als in de beste oogenblikken uit Waldemar Bonsels, of in de heerlijkste pagina's uit Knut Hamsun's zwerversromans. Schrijfster deed ook 'n greep in den mythen- en legendenschat van het Engelsche heuvelland. Deze prachtige roman met z'n rijke subjectiviteit, z'n grootsch-innige natuurfascinatie, z'n psychologische uitdieping, z'n oorspronkelijken beeldenrijkdom en z'n stevige constructie, is spijtig genoeg voor onze katholieke boekerijen niet aan te bevelen, omwille van het weemoedig scepticisme dat zeeft doorheen het heele werk; en 't klein-individueel sophistisch geredeneer dat nergens weerlegd wordt. PAUL HARDY

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.435 **Lilius, Aleko E.** **93 : 83.0**

AVONTUREN ONDER CHINEESCHE ZEEROOVERS. *Vert. dr L. Blok. Geïll. met 50 platen. — A'dam, Becht, (22 × 15) 246 blz.* *geb. fl. 4,90*

III — « Ik heb mannen en vrouwen ontmoet in een atmosfeer verzadigd van den walgelijken, warmen reuk van bloed en den doordringenden stank van opium ». (Als ongelooflijk roekeloos reporter levend onder hen, midden de grootste gevaren). En de andere hartstocht: het fantanspel, waarvan Macao leeft. « En gevangenen, die gepijnigd werden, heb ik hooren kermen. » (Niet alleen bij de roovers, maar ook in het Staatsgevang, waartoe hij zich liet veroordeelen, om die menschen te leeren kennen.) Ontzettend! Zoowel schrijvers avontuur zelf als de hel van woestheid ginder. « *Heden ten dage geschiedt dit alles nog...* » Spijtig, die ééne deuk aan de moraal ergens in het boek. Sprekende foto's.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.436 **Savi, E. W.** **83.1**

DE TIJD GAAT VOORT. *Vert. dr L. Thomson-Thomson. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 301 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*

III — Een jong-meisje, geboren uit 'n onwettige liefde, is de moreele steun van haar oude moeder; zij redt de familie van haar vader die financieel ten gronde ging; zij zal eindelijk de vrouw worden van een man, bedorven door 'n mondaine gehuwde vrouw, doch die deze afscheept wanneer hij onder de betoovering komt van het moedig jongmeisje. Niet voor onze vrije boekerijen wegens de zwoel-zinnelijke Amerikaansche atmosfeer van sommige bladzijden. FR. CROLS, PR.

10.437 **Smit, Anton** **83**

GESPREKKEN MET BUBO. *— Baarn, Hollandia, (21 × 15) 114 blz.* *fl. 1,75*

III-L-S — In de omlijsting van een ontmoeting en gesprek tusschen Dr Zèto en Bubo, Minerva's uil, lucht schrijver zijn hart over eenige domheden die hij den menschen niet kan vergeven: spraakkundige onzuiverheid, militarisme, schrijflustigheid bij ongeroepenen, en flauwe kritiek. Er staan goede dingen onder, tusschen veel banaals. Maar verbeelding bezit schrijver, evenals « beheerschtheid » (hij zou zeggen: zelfbeheersching, maar dat is 't niet). Dit maakt juist zijn krasse beweringen verleidelijk, en daardoor (al raakt hij alles slechts lichtjes aan) gevaarlijk. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.438 Ayres, Ruby M. **83.0**
NOODLOTS VREEMDE WEGEN. *Vert. dr W. Steyn. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 326 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
IV — Jane Wyndham weet na de dood van haar vader geen uitweg meer, en aanvaardt 't huwelijksaanzoek van 'n oud vriend die in Zuid-Afrika 'n farm bezit. Aan boord naar Kaapstad ontmoet ze den eenigen man waar ze ooit werkelijk van gehouden heeft. Zij bezwijkt. Bij haar bruidegom speelt ze dubbel spel; zwijmelt tusschen haar eerlijkheid en haar hartstocht. Op het kritiek moment, voert haar moeder, die ze sinds lang dood waande, haar tot den man die haar waardig is. Zeer oppervlakkige ontspanningslektuur. PAUL HARDY

10.439 Birkner-Courths, Friede **83.0**
ALICE EN HAAR MINNAARS. *Vert. uit h. Duitsch. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij (Het Boek voor de Vrouw), (19 × 13) 243 blz. 20 fr.*
IV — Een avonturenverhaal, boeiend verteld. Het gaat er niet enkel om de minnaars van Alice, want het boek eindigt met drie huwelijken! Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10.440 Birkner-Courths, Friede **83.0**
MIJNHEER PIETLUT WIL TROUWEN. *Vert. uit h. Duitsch. — 's Hage, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij (Het Boek voor de Vrouw), (19 × 13) 232 blz. 20 fr.*
IV — Een humoristische roman. Vooral de figuur van het meisje is goed gelukt. Een detectievenhistorie brengt ook wat meer belangstelling bij de gewone liefdesgeschiedenis. Ontspanningslektuur.
Dr A. CARDYN, PR.

10.441 Boschma, Hilbrandt **83.8 : 2**
OM DEN WIEHMENHOF. — *Lochem, De Tijdstroom, 1932, (20 × 14) 216 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*
IV* — Recensie in de Romankroniek nr 10.391.

10.442 Bromberg, Paul **83.1**
DE HOOGE BOOG. *Geïll. met 4 platen v. E. Riemersma. — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1930, (25 × 16), 170 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 3,25*
IV — Een misverstand omtrent de groote maar onberispelijke sympathie van Hans van Vueren voor zijne secretaresse heeft tot gevolg een proefscheiding tusschen hem en zijn vrouw en dochters. Alles wordt hersteld door het wederzijdsch besef dat de huwelijksband en de saamhoorigheid in het gezinsleven een onverwoestbaar goed is, dat boven alles dient hooggehouden en waarin alle goed ligt. Het postulaat van het bestaan eener sympathie naast de liefde niet te zwaar opnemend evenmin als het gansch probleem, begroeten wij het boek als een goedgemeende bijdrage tot het herstel van huwelijk, gezin, orde. Meer een in romanvorm aangekleed idee, dan volle romankunst, maar zwierig, lieflijk, dat wel. Vooral een meisjesboek; die Paul Bromberg is natuurlijk een Paula. Onvermijdelijk heel wat oud en modern-Hollandsch-prettigs, maar het gaat toch nogal. Godsdienst schijnt er niet te bestaan. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.443 **Elzer-Courths, Margarete** **83**
ADELINE'S KINDEREN. *Vert. uit h. Duitsch. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij (Het Boek voor de Vrouw), (19 × 13) 234 blz.* *20 fr.*
IV — Adeline heeft haar kinderen verlaten en verloochend, om een rijk huwelijk te kunnen aangaan, maar ze vindt het geluk niet. De kinderen slaan zich met veel moeite door het leven, tot ze eindelijk hunne moeder terug vinden. Het verhaal is nogal onwaarschijnlijk. Ontspanningslektuur. Dr A. CARDYN, PR.

10.444 **Fletcher, J. S.** **83.0**
DE WRAAK DER VERDREVENEN. *Vert. uit h. Engelsch. — Helmond, Stella-Editie, (Luxe-Editie nr 19), (19 × 13), 224 blz.* *fl. 0,75; geb. fl. 1,10*
IV — Hoe 'n man, die 'n stad tot grooten voorspoed gebracht heeft, ook aan den uitersten eisch om z'n hoogmoed te voldoen gevolg geeft en zich de wraak op den hals haalt van menschen, die hij van den grond verwijdert waar hunne familiën reeds eeuwen gevestigd waren. De verdrevenen vernietigen brutaal al z'n werk. Volgt nog 'n vlot geschreven schets van Austin Freeman : « Op voorbedachten rade » waar 'n tot in de kleinste details voorbereide moord geanalyseerd wordt. PAUL HARDY

10.445 **Limburg, Jilles** **83.1**
« DIE NIET HEEFT... » — *Den Haag, Daamen, (22 × 15) 184 blz.*
fl. 1,90; geb. fl. 2,75
IV — Recensie in de Romankroniek nr 10.392.

10.446 **Rath, E. J.** **83.0**
VOOR DE TWEEDE MAAL NIET WIJZER. *Vert. uit h. Engelsch dr E. B. — A'dam, Holland, 1931, (19 × 13) 164 blz.* *geb. fl. 2,25*
IV — Van dezen schrijver las ik kort geleden « Machtiger dan de Sterren ». Dit boekje hier is zoowat in denzelfden trant, maar bevalt toch minder. Na een jaartje huwelijk hebben hij en zij herrie. 't Loopt op, maar ze krijgen een vergeetpil van den dokter; worden dus weer jongman en jongedochter en... zijn na twee maand opnieuw getrouwd! Ze krijgen hun geheugen terug en... zijn voor eeuwig verzoend. De tweede verlovingstijd is zeer guitig verteld. Maar als 't als eerste verteld was, zou 't vlotter zijn en dan moest die gekke kikkertjespoëzie er niet altijd tusschen komen. Saldo: onschuldig-leuk. E. BOELAERT, M. S. C.

10.447 **Reynolds, Bailley** **83.0**
HAAR BEVRIJDING. *Vert. dr H. Harting. — Den Haag, Kruseman, (19 × 13) 253 blz.* *fl. 2,15; geb. fl. 2,90*
IV — Detectiven krijgen toch moeilijke karweitjes op te knappen. Kolonel Marsden was in Parijs verloofd met Kythe Dering. Terug in Engeland werd die verloving plots verbroken, Kythe was voortdurend in gezelschap van een zekeren Dabray en ontweek angstvallig haar vroegeren vriend. Waarom was die verloving verbroken, wie was Daubray? Detective Chadwick zou dat opklaren. Na lang zoeken kwam er licht in die zaak : Daubray was een politiek misdadiger, Kythe was door bedrog in zijn macht geraakt. De ontmaskering van Daubray bracht voor Kythe de bevrijding en voor Marsden en Kythe samen, het geluk. Boeiende ontspanninglectuur. A. CORLUY, PR.

10.448 **Soer, Elise** **83 : 92.3**
STERKE LEVENS. Roman uit het Leven van Prins Willem I van Oranje. — *A'dam, L. J. Veen, (21 × 16) 208 blz.* *fl. 3; geb. fl. 3,90*
IV* — Recensie in de Romankroniek nr 10.394.

10.448 bis **Stuurman, Marius** **83.1**
OVERWINNING. — *A'dam, Drukkerij Holland, (21 × 15) 187 blz.* *fl. 1,90*
IV — Recensie in de Romankroniek nr 10.393.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.449 ◆ **Rolf, G.** **83**
DE STRAAT OP. — *Mechelen, St Franciscus-Drukkerij, 1933, (19 × 12) 180 blz.* *10 fr.*
V — Kajottersliteratuur. Het is het tweede werkje van G. Rolf. Iemand die deze jeugdbeweging 'n warm hart toedraagt, er wellicht midden in staat en met dit, z'n tweede boek, er 'n heelen stap op vooruit is gegaan, alleszins. Het vlot beter, er zit meer structuur in, het leeft! Zeer aanbevolen aan onze jeugd die staat voor 'n zware taak in de medewerking met de priesters in dezen nood-harden tijd. M. VAN HOECK, PR.

10.450 **Schippers, W.** **83**
DE VLEERMUIS. *Geïll. — Den Haag, Voorhoeve, (25 × 18) 266 blz. fl. 1,80*
V-P — Het verhaal van den weesjongen, Frans Veder, bijgenaamd « De Vleermuis », die eerst bij een hardvochtigen boer barsch wordt behandeld en later vriendelijk wordt opgenomen en opgevoed bij een oud-koloniaal, met wiens dochtertje hij huwt, en die ten slotte, als rentmeester, den hardvochtigen boer uit den nood redt, toont op treffende wijze de troosteloosheid aan, die voortvloeit uit onverschilligheid en ongeloof, en het geluk, dat opbloeit uit geloof en Godsbetrouwen. — Een ommekeer van ongeloof tot geloovig protestantisme aanzie de katholieke lezer echter niet als een ware bekeering. Met dit voorbehoud vindt hij hier stichtende lectuur, maar lectuur, die aan de jeugd wellicht wat te preekerig zal schijnen. J. LAUWERYS, PR.

10.451 ◆ **Simons, Jozef** **83.8**
ELF NOBBELEWITJES. *Geïll. — Borgerhout, Vlaamsche Geluiden, 1933, (21 × 15) 87 blz.* *10 fr.*
V — Elf nobbelewitjes van smakelijk maaksel. Jef Simons met den leuken klank van z'n woord, met den warmen slag van z'n hart. Het laatste novelletje heet « Grootmoeders reis » en is vertaald uit Wilhelm Zierow. Als aanhangsel volgt dan 'n korte biografische nota over dezen Nederduitschen verteller. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.452 ◆ **Timmermans, Felix** **83.8**
PIJP EN TOEBAK. *Geïll. met pentekeningen dr den auteur. — Leuven, Davidsfonds, (Volksreeks, nr 244) 1933, (20 × 14) 155 blz.*
V — Timmermans heeft de vertelsels en schetsen die hij af en toe schrijft voor een of ander blad of voor eigen plezier, bij elkaar gezocht, en op een onbewaakt oogenblik heeft hij zich laten overhalen het zaakje te bundelen en uit te geven. Een goede zaak voor het Davidsfonds die aldus een onzer nationale beroemdheden in haar fonds heeft weten binnen te loodsen : een goede zaak voor de vijf-en-zeventig duizend

FELIX TIMMERMANS

abonné's op de Davidsfonds-uitgaven die aldus in de gelegenheid gesteld worden een eigen boek van den beroemden Felix te bezitten — en voor velen : de gelegenheid voor het eerst een boek van hem te lezen — ; een slechte zaak echter — afgezien natuurlijk van de financieele zijde — voor Timmermans zelf, die zich aandient bij het gros van het lezerspubliek in Vlaanderen, met een boek dat te duidelijk de sporen draagt van nonchalence, van te weinig literaire ernst, van «'t zal wel goed genoeg zijn», om au sérieux te worden genomen. Misschien komt de zaak eenvoudig hierop neer dat wij mordikus aan een boek dat zich aandient als litterair, meer en hoogere eischen willen stellen dan Timmermans ons kan — of wil — geven. We vragen wat houvast, wat geloof, wat overtuiging, wat zekerheid, wat liefde, wat menschelijkheid, een inzicht op het leven. — Timmermans geeft ons wat goedmoedige bonhomie, wat minder of meer gelukkige beelden, een beeld van een ingebeeld leven in een ingebeeld archaïsche kleinstad, in een ingebeelden tijd, met ingebeelde menschen die hun tijd zoek brengen met lange steenen pijpen te rooken, te vrijen en liefdebrieven te schrijven, te drinken. Misschien moest iemand anders dan een jonge mensch dit boek bespreken : ik vat het leven en de literatuur nog te ernstig op om genoegen te kunnen nemen met een boek als dit dat tegenover dit leven — dat zich ten slotte aanmeldt als een strijd die moet gevochten worden met liefde — staat met een half spottenden, half geïnteresseerden glimlach. Waarmee ik niet heb willen beweeren dat dit boek geen kwaliteiten bezit : er zijn verrassende momenten, en vooral de typiekerigheden van menschen en dingen zijn dikwijls plezierig onderlijnd. De vertelling « In 't Kruis, café chantant » vind ik veruit het best. Dat is gezond volksch, in tegenstelling met de flauwe sentimenteele liflafferij van het voorgaande « Geheim der Wilgen ». Voor wanneer de revanche van Timmermans ?

ERN. VANDER HALLEN

VI^A — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10.453 **Blankenberg, Tom** **83.0 : 9 : 91**
◆ HET SPOOKT AAN BOORD. *Geïll. dr P. van Geldorp. — 's Bosch, Malmberg, (Het boeiende Avontuur, nr 2) 1932 (21 × 16) 193 blz.* *21 fr.*

VIA-J — Bram, 'n volksjongen uit Rotterdam, en die toevallig met 'n reuzestoomer de reis meemaakt naar Amerika. Benevens enkele dolle

avontuurtjes, ook nog 'n paar bijzonderheden over geschiedenis, aardrijkskunde en zeeleven. D'r is zelfs 'n goeie dame die tegenover Brammetje 'n roerend apostolaat beoefent. 'n Boeiend boek voor onze jongens. Het komt, helaas, uit het land van den gulden.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.454 **de Ridder, Eugeen** **83**
STERKE JAN. *Geïll. — Brussel, De wilde Roos, 1932, (21 × 14) 61 blz. 3,50 fr.*
VI-A-B-J — De leuke historie van Sterke Jan en van 't verloste prinsesje voor onze kleuters nog 'ns naverteld. 'n Meer kinderlijke allure in de taal en 'n voornamer formaat zouden aan dat dingetje heelemaal geen kwaad doen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.455 **Fransen, Frans** **83**
PUK EN MUK EN MOORTJE NAAR AMERIKA. *Geïll. dr C. Storch. — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis, 1932, (23 × 15) 128 blz. fl. 1,50*
VIA-B-J — Hoe Puk, Muk en Moortje een reis naar Amerika ondernemen dank zij een oude mand, een paar ballons en vooral... heel veel verbeeldingskracht. Hoe zij er ontvangen worden en hoe ze gelukkig huiswaarts keeren. Dat alles in een levendige taal verteld. Bijzonderen lof verdient de zoo koddige illustratie. M. v. C.

10.456 **Gross, Mark S., S. J.** **83.0**
◆ DE BETOOVERDE VALLEI. *Vert. uit h. Amerikaansch dr W. Kloppers. Geïll. dr J. Lutz. — 's Bosch, Malmberg, 1932, (25 × 16), 211 blz. 26 fr.*
VIA-J — Drie kranige jongens trekken op jacht naar 'n verre vallei : die de weinig aanlokkelijke reputatie bezit geesten te herbergen. Onze onversaagde boys brengen rust in de vallei door de bende valschmunters, die ze onveilig maakten te ontdekken, en deze lugubere «spuiters» aan 't gerecht over te leveren. *'n Uitgesproken katholiek jongensboek, dat in alle opzichten aanbeveling verdient.* PAUL HARDY

10.457 **Kiroul, Paul** **83.8**
VAN 'N MESJEUTJE. — ZONNEVREUGD IN DUIMELOT. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (27 × 18) 23 blz. 2,50 fr.*
VI-A — 'n Paar sprookjes, een over de wondere vruchtbaarheid van 't Sprookjeshof om de liefdadigheid der bewoners, en 'n ander over 't warm gekoesterde leven der zwaluwen aldaar. Misschien wel niet zoo erg boeiend voor kinderen, omdat de schrijver minder meegaat met de verbeelding van onze kleinen. Anders weer 'n milde aanwinst voor den schat van ons Vlaamsche sprookjeshof. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.458 **Prijs, Hendrik** **83**
◆ NISTELKEN. Schets van een Jongetje. — *Leuven, Davidsfonds, (Jeugdreeks nr 9), 1932, (20 × 16), 88 blz. 11 fr.*
VI-A-B-J — Hoe Nistelken op den dag der Plechtige Communie het feestlied mocht zingen in de kerk en hoe Nistelken door Sint-Niklaas in den hemel werd binnengeleid. Prettig, goed geschreven boek, met beste strekking, voor jongens van 10 tot 15 jaar. FR. CROLS, PR.

VIc — KINDERLECTUUR
voor beginnelingen van 6, 7 en 8 jaar

10.459 **Hölscher, To** **81 : 087**
◆ MIJN ENGELBEWAARDER. *Geïll. met 15 gekleurde platen v. Ida Bohatta-Morpurgo. — Utrecht, van Rossum, 1932, (17 × 14) 33 blz. geb. fl. 1*

VI-c — Al treedt in elk gedichtje de bewaarengel op, toch doet ie niet vervelend of zoeterig aan. De kindermentaliteit is best getroffen. Versjes en prentjes passen uitstekend bij elkaar. Zeer mooi boekgeschenk. Zr Imelda

10.460 **Sutorius, Anna** **83**
◆ Kerstboekje. — Mariamaand. *Geïll. dr G. Bosch van Drakestein. — Lier, van In, 1933, (15 × 24) elk 16 blz.* *elk 3,50 fr.*

VI-c — 'n Doorloopend verhaaltje van enkele huiselijke voorvalletjes rond het Kerstkribje of het O. L. Vrouw-beeldje. Door goedgetroffen details weet de gekleurde illustratie het gebeuren flink te onderlijnen. Deze boekgeschenken worden uitsluitend als leesboekjes bedoeld. Het zijn modelboekjes in hun genre. J. B.

10 461 **Roggeveen, Leonard** **83.8**
Van den Sneeuwman die praten kon..! *Geïll. met teekeningen v. d. schrijver. — Den Haag, van Goor Zonen, (25 × 20) 103 blz.* *fl. 1,90*

VI-c — « Een groot boek voor kleine kleuters ». Ik ben het volkomen eens dat het een boek voor « kleuters » is, want een kind boven de tien elf jaar zal zich waarschijnlijk niet erg interesseeren aan de lotgevallen van een sneeuwman. Maar anderzijds weet ik bij ondervinding dat heel jonge lezertjes liever korte verhaaltjes lezen. Dit verhaal vind ik te lang voor bedoelden lezerskring. Dit neemt niet weg dat het werk een keurig geheel vormt. Mooie en aantrekkelijke illustratie. Smaakvolle presentatie. M. v. C.

10.462 **van Hagendoren, Elsa** **087 : 83**
De Aap en het Parelhoen. — Het roode Vosje. — Het schoone Konijn. *Geteekend en geschreven dr de schrijfster. — Antwerpen, Nederlandsche Boekhandel, (Voor mijn kleine kinders) 1932, (24× 18) elk 20 blz. elk 6 fr.*

VI-c — Plezierige dieren-vertelsels, en nog plezieriger teekeningen, geschreven en geteekend door E. v. Hagendoren voor haar kleine kinders en die veel andere kleine kinders zullen blij maken. Zeer aardig uitgegeven; best geschikt voor prijsboekjes, feest- of St Niklaasgeschenk voor kleine kinderen. Fr. Crols, pr.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10.463 **Dosfel, Lod.** **04 : 88**
◆ Verzameld Werk. Bijeengebracht door zijn Vrouw onder Toezicht van Dr Jul. Persyn: 6e en 7e deel. — *Tielt, Lannoo, 1933, 7 dln, (22 × 16), 333, 135 blz.,* *bij inschrijving 130 fr.; gek. 186 fr.*

V — Het zesde deel bevat bijdragen van godsdienstigen aard, vooral deze welke Dosfel schreef voor Averbode's Weekblad, bij hoogdagen, bij feesten van Vlaamsche heiligen enz., alsook de onvergetelijke « Brieven aan een Doode » (Wardje Poppe) uit het « Vlaamsche Land » van 1924. Eens te meer trilt in al deze opstellen Dosfel's heilige ziel; z'n wonderbare hoop; het absolute, vast-omlijnde van z'n leiderswoord en z'n scherp en ruim intellect. Deze bundel bevat heel wat meer eenheid dan het 7e en laatste deel: 'n samenraapsel van alles wat moeilijker te klasseeren was. Van bizonder belang zijn de « Rede uitgesproken voor de studentenvereeniging St Vergilius » te Delft in 1923 en vooral

LOD. DOSFEL

het paar bladzijden over « Kruis- en Mariabeelden », waarin hij in 't kort uiteenzet z'n opvatting over godsdienstige kunst. Dosfel-zaliger is nu eenmaal te onzent de gids die de ware paden kende. Waar men zijn wijze woorden aanhaalt staat de bevestiging of de ontkenning paalvast, en houdt alle verdere argumenteering op. Dosfel lezen is 'n troost; z'n woord stemt tot de meditatie, die de uitkomst brengt. Deze Dosfel-uitgave werd met 'n uitgebreide alphabetische namenlijst degelijk afgesloten. Mevrouw Dosfel en Professor Persyn bewezen door dit piëteitsvol vergaren van al de schriften van dezen uitverkorene onder ons volk, 'n onschatbaren dienst aan de Vlaamsche gemeenschap. Van den heer Lannoo hadden we echter wel 'n lekkerder papiertje en een smaakvoller verzorging willen verwachten.

PAUL HARDY

10.464 **Kaakebeen C. G., Ligthart, Jan** **83 : 809**

◆ BEATRIJS. Naar het Haagsche Handschrift uitgegeven. 9e druk, bezorgd dr Dr D. C. Tinbergen. *Met 1 plaat. — Groningen, Wolters, 1932, (19× 13) 105 blz.* *geb. fl. 1,10*

IV — Een nieuwe uitgave, heelemaal up-to-date, van de bekende schooluitgave van dit Middelnederlandsch juweel. In de uitvoerige inleiding heeft Dr Tinbergen ruimschoots gebruik gemaakt van de nieuwe gegevens aan de hand gedaan door de lijvige Leuvensche dissertatie van Dr Guiette en de vier merkwaardige studies van Dr P. Stracke in Leuvensche Bijdragen. Tekstuitleg en kritiek komen thans voor als voetnota's; toelichting wordt verder verstrekt in aanteekeningen achter den tekst. — Goede waar die geen lof meer behoeft. Dr A. BOON, PR.

10.465 **Meir, George, Dr** **84 : 92.8**

POL DE MONT. Een studie over zijn Leven en zijn Werk. *Geïll. met 12 platen. — Antwerpen, De Sikkel, 1932, (25 × 16) 349 blz.* *55 fr.*

IV — De Mont is geweest de man van het jeugdvuur, een leven lang gloeiend: lente- en zomerlust van zijn Payottenland, zinnelijke liefde, geestdrift voor Vlaamsche meesters in de schilderkunst, opwekking tot Vlaamsche herleving, brio van woord en vers. En indien hij zich wellicht niet zoozeer in diepte ontwikkeld heeft, de natuurgaven waren toch echt en hebben vruchten afgeworpen. Alle eerbied voor Dr Meir's puike geschied- en letterkundige studie die dat levensbeeld in zijn geheel optrekt. Daar komt wat kijken! In de eerste plaats de dichter en de lijn zijner ontwikkeling: schrijver toont ons den « écho sonore » en ook de hoogtepunten bereikt door de eigen de Montsche inspiratie. Zooals het in een proefschrift gaat, krijgen wij ook den voorbereidenden

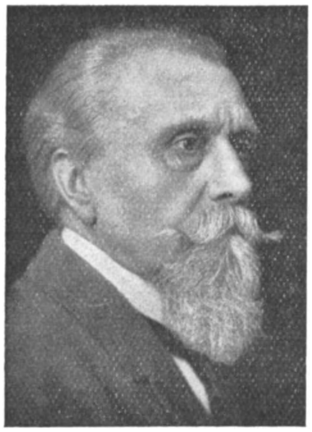

Pol de Mont

détailarbeid, trouwens wel nuttig. Zoowel de kunstenaar als de mensch (geloofskrisis, rol als Vlaamsche heropwekker enz.) wordt belicht door de contemporaine geschiedenis, in een rijkelijke documentatie. Wel iets nieuws zelfs over de twee groote vraagstukken Rodenbach-de Mont en de Mont-Van nu en straks. Alleszins een degelijk, leerrijk, vlot boek, ja hét definitief boek over P. de Mont. Lichte bezwaren op enkele punten. Zeer verdienstelijk ten slotte als bibliographie : een reuzenarbeid : over de 60 bladzijden!

Dr Joris Caeymaex, pr.

0.466 **Mussche, A.** **88**

Nederlandsch Leesboek. Ten dienste van vierde Graden en Inrichtingen voor Middelbaar Onderwijs: 1e Deel. *Geïll. met 16 platen.* — *Gent, van Rysselberghe & Rombaut, 1930, (23 × 15) 159 blz.* *15 fr.*

V-VIa-b-j, n — Niet kwaad gedacht, die indeeling volgens jaargetijden en maanden van het schooljaar vanaf September tot Juli. Zoo houdt men gelijken tred met de wisselende schoonheid der natuur en ook met den gang van het leven, bijzonder bekeken van het standpunt der scholieren: stof te over bieden daarvoor onze eigen moderne koloristen met de pen. Die bron van schoonheid althans vloeit hier zeker zeer mild en mooi. Maar die andere t. w. het sprookje, het heerlijke, veel te lang verwaarloosde uit onze folklore en uit Grimm, Andersen, Lagerlöf: heil hun bij hun intrede, eindelijk! in de bloemlezingen : zij zijn immers de eenige, de ware poëziewereld voor de jeugd. Ik zeg niet dat men zoo alle plaats moet ontzeggen aan teksten die wat meer van zuiver intellectueelen of geestelijken aard zijn, zooals uit geschiedenis, positieve kennis, godsdienstleer. Hopen wij dat volgende deelen daarvoor zorgen. *Ondertusschen vindt het katholiek kindergemoed hier zijn gading niet op voldoende wijze.* Mooie uitgave.

Achilles Mussche

Dr Joris Caeymaex, pr.

10.467 **Tazelaar, C., Dr** **84 : 809**

Tienjaren-Oogst. Belangrijke Romans van de laatste tien Jaren. — *Wageningen, Zomer en Keuning, 1932, (21 × 15) 9, 222 blz.* *fl. 2,75*

IV-p — Schr. brengt ons een eerste kennismaking met de verschenen werken, en wel door inhoudsopgave met een weinig ontleding, situeering en citaten; zijn tweede oogmerk is op het anti- of niet-kristelijke te wijzen. Binnen die grenzen is zijn werk nuttig. Er is natuurlijk heel wat meer te doen. Worden besproken: Querido, Naeff. Scharten, Carry, v. Bruggen, v. Zeggelen, v. Genderen, v. Schendel,

de Jong, Coenraads, Smeding, de Man, Coolen, Boudier, Streuvels, Timmermans, Sabbe, Thiry, Jochem van Bruggen.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.468 **Thiry, Antoon** 84
◆ VIKINGERS. — *Leuven, Davidsfonds (Keurboeken, nr 9), 1933, (20 × 16) 165 blz.* *20 fr.*
IV* — Zie bespreking als « Het Boek der Maand », onder nr 10.395.

10.469 **van Ostaijen, Paul** 88
DIERGAARDE VOOR KINDEREN VAN NU. — *Antwerpen, De Sikkel, 1932, (21 × 16) 85 blz.* *28 fr.*
III — Verzamelde proza-opstellen. De eerste helft ervan is blijkbaar speelsch bedoeld : spelingen van scherpen humor over menschen en dingen van onze bourgeoiswereld, deels inderdaad onder vorm van *dierenschetsen* (vandaar de titel), deels novellistisch. De tweede helft is inniger meditatief in *Vier Proza's* en krachtiger peilend in het tweegesprek : *Jus primae noctis*. De psycho-analytische proeve *Tusschen vuur en water* vereenigt dan weer het speelsche met ditmaal de z. g. wetenschappelijke verhandeling. Bij V. O. zien wij drie dingen : 1. Het torment van den geest bij scepsis van het gemoed; iemand die van den beginne eens en voor altijd afgedaan heeft met het leven, en er slechts terug toekeert met het instrument van zijn scherpen blik. Er zijn uitzonderingen, gelukkig, zoo, die Vier Proza's : daar is dan toch wat overgave, en dus volle poëzie. 2. Het onmeedoogend toeschieten altijd naar het verste, het gespitste, te weten, in het psychologische : dat bezorgt ons o. a. in Jus primae noctis zeer sterke ziele- en levenspeilingen, maar niet zelden het pretentieuse van het dialektisch apparaat. 3. Dit laatste laat zich dan verder nog gelden in de anders prachtig-naakte en juiste taal, nl. ten koste van het warm-sympathieke. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

9. — Geschiedenis

10.470 **Commissaris, Aug. C. J.** 9
◆ LEERBOEK DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS: 2^e^ DEEL. EINDE DER MIDDELEEUWEN EN NIEUWE GESCHIEDENIS. *Geïll. — 's Bosch, Malmberg, 1933, (23 × 15) 317 blz.* *35 fr.; geb. 42 fr.*
V — Bij het verschijnen van het eerste deel van dit leerboek wezen wij reeds op zijn degelijkheid; dit tweede gedeelte, waarin het einde der Middeleeuwen en de Nieuwe Tijden behandeld worden, is andermaal flink uitgewerkt. Al zal wel niet iedereen akkoord gaan met de indeeling van het werk zelf, toch is de opvatting te verdedigen. Naast de staatkundige geschiedenis, die ik liever wel wat bondiger behandeld zag, komt de beschavingsgeschiedenis, met soms verrassende uitzichten en details, flink tot zijn recht. De illustraties — 21 kaartjes en 117 afbeeldingen — verhoogen nog de waarde van dit leerboek.
Dr J. UYTTERHOEVEN

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 7 ELFDE JAARGANG JULI-AUGUSTUS 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

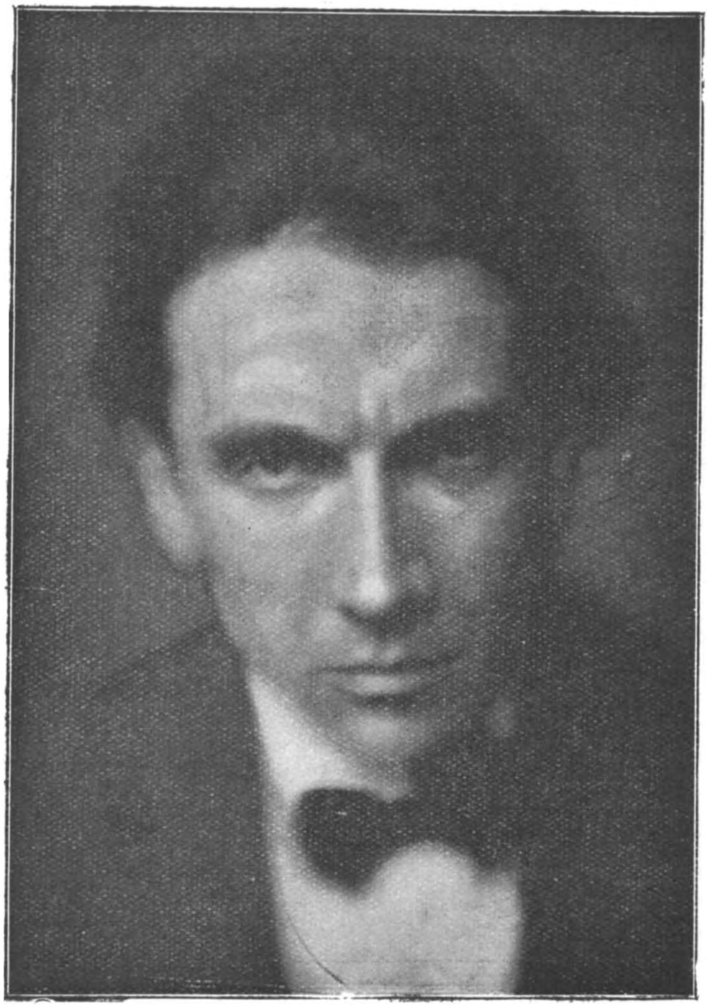

ANTON VAN DE VELDE

Aan twee onzer Medewerkers die werden gelauwerd !

Anton van de Velde, bliksemsche goochelaar met la folle du logis; Paganini van taalvirtuositeit ; « zonderlinge gast» in 't bent der scribenten; Christoffel van dramatische spanningen; gekke Tijl I van flamingantische kapittels; bitter-ernstige Tijl II uitvierend in een roes van dolle vreugd; kwiek Lotje onder de musschen en de andere vogelen Gods; vrome Sinte-Lutgardis-bezinger vol warme lyriek; donkere Halewyn-bard uit tijden overoud; kwajongensch Radèske bij zottebollende rakkers; kleurigste vertaler-herschepper uit het keurigste Fransch van Ghéon en anderen — psalm en satire in sostenuto-cellotoon of knakke viool-staccati —; tragische Faust Junior van dezen geschokten tijd; Anton van de Velde, meester der kleurenharmonies, toovenaar met massa-tooneelen, wij groeten en bejubileeren U, doch vandaag niet om dàt alles, doch wèl om wat anders.

Want er zijn vele, duizende kinderen voor wie uw naam niet van de lippen is: om uw Duimpje met z'n verdere lotgevallen, uw Dr Slim en de Microben, uw Prins Olik en Sire Bietekwiet, uw Kop, Woe's wondere Wandel : uw kinderboeken die kwamen ende overwonnen.

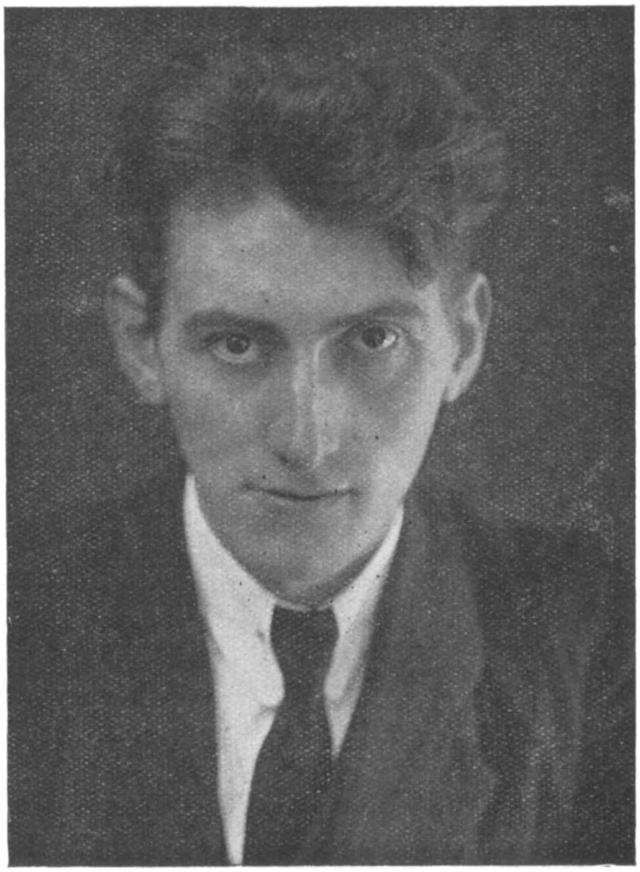

Ernest vander Hallen

Anton van de Velde, wondere fantast uit de bonte kinderwereld, Boekengids is overgelukkig u te feliciteeren en duizendmaal content u dit te kunnen zeggen.

Anton van de Velde, proficiat! Ga voort a. u. b. : in deze hoop willen we leven!

En U, **Ernest vander Hallen,** salut! Gij, de trouwe van Boekengids, de fijne kronieker met de vaste, katholieke hand! Gij, stille droomer van broze sprookjes in zilveren zomernacht! Gij sleet schoone uren bij primitieven, legde uw hart te luisteren op het sublieme leven van Begenadigden, gingt het leven door met Kristiaan, dien prachtigen droomer en idealist, en speurde na waar de wind waait!

Om uw schoone leven en uw onweerstaanbaren drang allen — de jeugd vooral — mee te trekken in de vaart naar boven; om uw warm aanvoelen van des levens nood in den hang naar het excelsius; om uw hooggestemde liefde, salut! In naam van al uw lezers, in naam van Boekengids, hopen we dat uw kranke lichaam niet bezwijke onder den drang van uw geest en den slag van uw hart. Gij hebt uw volk zoo heerlijk en eerlijk gediend. In lengte van jaren, goed heil, in houwe trouwe!

M. E. Belpaire

Zeer geachte **Juffrouw Belpaire,** « vulgo Mamieke », uiterharte gaat naar u deze eerbiedige dank om uw lange leven heel en al in den dienst van God en volk. Och, hoe kon het anders! Constance Teichmann was en is immers daar!

Schamele woorden van « dank u, dank u » dragen beter den rijkdom van onze erkentelijkheid dan de weelderigste woordenguirlandes. In veritate et sinceritate, hebt ge gearbeid en àlles gegeven. Uw boeken zingen het uit, « de steenen roepen het uit », uw leven staat ervan doorjubeld!

Ad multos annos! We wenschen u jaren en jaren ù. Kein Ende in een levensschoonheid, breed en diep als het Beethoviaansche millioenenmotief der onsterfelijke IXe.

ROMANKRONIEK

door Anton VAN DE VELDE

Ter inleiding ledig ik de fiool van m'n zeer gewettigde burgerlijke verontwaardiging. 'k Roep alle weldenkenden op tot 'n gezamenlijken rechtseisch! Het meteorologisch instituut van Ukkel moet *gelikwideerd!*

Wat hebben we, vermille, nog langer aan zoo'n geld- en hartvreterij die niet eens in staat is het weêr 'n beetje normaal tot de vier officieele seizoenen te doen verhouden? Géén meteorologie meer en géén seizoenen. De quadraat-indeeling is nu lang genoeg 'n krankzinnige conventie gebleken. Laat de lente in November en de winter in Juli komen, 't kan me niet bommen, maar geen enkel fatsoenlijk mensch... pardon, 'k moet een romankroniek schrijven. 'k Zit hier voor 'n stapel boeken waarbij er zijn met zonnige Zwitsersche en Italiaansche en Paraguaansche fresco's, en — stel je zoo'n tweestrijd voor, o huiselijke goden! — de regen klettert uit 'n apocalyptische lucht tegen m'n ruiten, en m'n hospita vraagt door 'r verkouden neus « of ze de kachel wil aanmaken. » (*) 'k Wil me echter tot bevriezens toe beheerschen. 'k Moet over literatuur schrijven en 'k zàl het doen! Nu droefheids assche over m'n summiere ondulaties ligt gespreid, voel ik me herboren in des kritikasters kalme objectiviteit. Dames en heeren, luistert.

10.471 Hier krijgt U vooreerst **Allerheiligenzomer (III)** door MACHTELD VAN SEVEREN. Zoo'n titel alleen stemt sympathiek, niet wijl ie, door 'n gril der regen-en-wind-beambten, zeer actueel aandoet, wél omdat ie, in verband met het verhaal zelf, heel goed « à propos » is en spiritueel toegepast. 't Is geen lolletje, dat verhaal, want 't behandelt, op een zuivere, flinke, sterke wijze het eeuwig-menschelijke drama der liefde. Niks origineels, zal je zeggen, maar wàt is er in 't ondermaansche nog origineel? Die liefde-zomer fleurt in 'n paar levens die reeds ± hun Allerheiligen hebben bereikt. 'n Vrouw ontmoet in 't Hoogland 'n knappen doctor. Die vrouw voelt 'r huwelijk als 'n vergissing aan; 'r man is 99 °/o business. De doctor heeft zich nog heel wat tragischer vergist: z'n echtgenoote bleek voorbestemd voor 't krankzinnigengesticht. Ziedaar dus twee menschen die, elk voor zich, 'n stuk pijn en weemoed dragen en 'n hunker naar 'n beetje geluk. Ontmoeting, ontdekking van wederzijdsche zielsellende, spontane genegenheid, voorbode van Liefde. Beide spelers van 't drama trekken zich op 't psychologisch oogenblik wanhopig in hun respectievelijke schelpen terug. Doek. Plaudite, amici... 't Is 't eerste werk dat mij van de hand van M. v. S. ter inzage gewordt, ik wensch dat 't niet het laatste zij. M. v. S. kàn schrijven, kent blijkbaar genoeg van leven en wereld en mensch om — zelfs op 't oeroude thema — nog 'n stevig, literair uitstekend boek te bouwen. Er is geen enkel alinea te veel in en slechts luttel literaire concessie. Deze *Allerheiligenzomer* slaat 'n mooi figuur op onze overigens belabberde markt.

Hoe miserabel ben je daarentegen gestemd na lezing van WILLY
10.472 CORSARI's **De man zonder uniform (I)**! Rechtuit en nederig gezegd, 'k snap het verband niet tusschen dat uniformlooze en de geschiedenis

(*) Dit was einde Juni. 't Protest is probaat geweest; we zitten nu te kissen...

WILLY CORSARI

van den romanheld. 't Gaat hier over de ervaringen en praktijken van 'n doct. med. die 't leven met fatalistische oogen bekijkt en z'n patienten voorbeeldig kalm door hun pijnen heenhelpt met 'n « tamelijk » groote dosis verdoovende dingen, waardoor zij klank- en gevoelloos naar de andere wereld schuiven. Intusschen, wetenschappelijke sommiteit als ie blijkt te zijn, zoekt ie hardnekkig naar 'n serum tegen kanker, wordt zelf aangetast en sterft stoïek. Uitkomstloos. De jeugdjaren, van 't eerste broekje af, worden in dit lijvig boek beschreven, soms met 'n tikje humor, meestal echter met 'n droge noteering van détails uit Remco's bestaan. Ten slotte domineert die « droogte » den ganschen roman door en krijg je, naast geeuw- en slaaplust, tevens den indruk van 'n pedante keuze en bewerking van memelachtig onderwerp. Nergens in dit boek is iets van zalige zon te bespeuren. Finaal lijkt de wereld geheel omgeschapen tot 'n trieste boel van twee partijen: de lijders en de doctors. Primo is onherstelbaar ziek; secundo is machteloos en grijpt naar de injectienaald. Dat moet menschenliefde heeten! De « man zonder uniform » is tevens — z'n immoreele humanisme ten spijt — 'n man zonder hart. Of meenen Corsari en 'r held Remco dat, in de meest tragische gevallen van 't leven, de liefde synoniem wordt van cocaïne of morphine e. d.? Natuurlijk, in den gedachtengang van 'n ongeloovige is zoo'n stelling, hoe grenzeloos absurd ook, zuivere logica, maar wat 'n ontstellende onverantwoordelijkheid en wat 'n cynisme tegenover de hoogere — niet tijdelijke — waardijen van leven en mensch! Van 'n psychologie à la Remco-Corsari verlos ons, hemel. Wie de diepte ontkent, ontkent de hoogte, en tegenover de pathologie van 't onderhavige geval verwijs ik naar de werken van Frans Daels, Liesbeth Burger, Tjebbo Franken. Voor elk van dezen geef ik alle Remco-generaties zeer haastig kado.

10.473 'n Ander geval — niet medicaal behandeld — is MELIS STOKE's **De blinde en de lamme (III)**, zijnde de ervaringen van 'n goeie groote lobbes van 'n in Indië schatrijk geworden Hollander met 'n te Parijs ontmoete vrouw. Eerst kameraadschap. Beiden willen 't alleen-zijn vluchten. Daarna 'n liefde die bij hém echt en diep, hoewel 'n beetje rudimentair is, doch die bij hààr heel spoedig symptoompjes krijgt van .....ja, 't gaat op hysterie gelijken. Je kan bezwaarlijk uitmaken wie de blinde, en wie de lamme is; 'k geloof eigenlijk dat zij beiden zoowat blind én lam zijn, 'n normaal verschijnsel in dezen tijd. De slotsom is: huwelijk, huwelijksreis, eigen thuis in Holland, eerste dag : mooi weer, tweede dag : mevrouw is 't beu en zoekt « afleiding », derde dag : meneer trekt desperaat terug naar Indië, vierde dag : mevrouw reist meneer over land achterna « naar die plek aan zee waar ze hem, nog

eenmaal, op zijn reis kon gadeslaan. » En dat ongeziene zien van die vrouw wordt 'n haast potsierlijke tragedie, vooràl door 't gebruskeerde van 'r gemoedsomdraai. « Toen zag ze hem... Hoog boven, op het dek bij de commandobrug... Alleen... » Die puntjes zijn niet van mij, lezer, maar laat ik u niet teleurstellen : mevrouw *kon* 't niet langer harden en zij « werkte zich naar boven... » de valbrug op, terug naar 'r lieve miskende ega. Eind goed, al goed, maar 'k ben toch beschaamd dat m'n traanbuis bij dit torment dicht gebleven is. 'n Lamme, blinde geschiedenis, niet waardig van de pen van 'n Stoke. Geef ons liever uw humor, man, in 'n ànder diapason, en waag u verder niet aan zoo'n saaie experimenten. Want hoe correct dit boek ook geschreven zij, 290 bladzijden lang, is zoo'n matrimoniale lam- en blindheid als die van uw « helden » té... Hollandsch degelijk. Misschien 'n volgende maal 'n àndere formuul probeeren. Geef mevrouw b. v. 'n nest met kinderen en laat meneer z'n Indische fortuin verliezen. Met *zijn* karakter en *haar* bezigheid zou de blind- en lamheid wellicht radicaal geheeld. A vous, Stoke !

Van Indië gesproken, Jo MANDERS schreef 'n « Delische roman » : **De**
10.474 **Boedjangclub (III).** Dat boek schijnt in Holland veel aftrek te vinden, maar voor Vlaanderen acht ik het heel weinig geschikt. De situeering in de kolonie met haar locale, ons vrijwel totaal vreemde, toestanden, gewoonten, ambities en philosophie, maakt zoo'n lectuur hoogstens als curiosum aantrekkelijk. Dat Reisinga, 'n nieuweling in de tropen, recht uit Holland geïmporteerd met jonge wilskracht, geheel-onthouding en enkele gezonde principes, ginder in 't beginselooze gewest wat opgang maakt, is zeker sympathiek, en voor hen die vertrouwd zijn met Insulinde's volk en ambtenarij, kan zoo'n Reisinga voorbeeldige proporties krijgen, maar de Vlaming zal er lak aan hebben, vooreerst omdat hij al zeer weinig koloniaal voelt (ge moet niet vragen waarom!) en tevens omdat *zijn* temperament 'n heel andere richting uitgaat dan Jo Manders' tamelijk fashionable proza. Wanneer deze dame nu eens 'n niet koloniaal onderwerp uitpakt, zal ik zoo vrij zijn, haar — literair — van meer nabij te bekijken. In afwachting : haar boek is nog geen « goena-goena », 't lijkt veeleer wat « singkeh », maar 'k drink 'n « split » in m'n « pendoppo » als 'n goedjonstig « tabé » voor haar toekomstige literaire « barang ». Nota bene, lezer : je krijgt, naast de *Boedjangclub*, nog 'n gratis alfabetisch lijstje van Maleische woorden. Dat « veraangenaamt » de lectuur, zooals je wel denken kan. 'k Heb me laten wijs maken dat Holland tegenwoordig 'n soort koloniaal-literaire besmetting doormaakt die voornamelijk vreeselijk huishoudt in de vrouwelijke scribentenhorden. Waarom zouden de ergst aangetasten niet in quarantaine, ergens in IJsland, om van tropische overspanning te genezen ? Den heeren van Buitenzorg aanbevolen !

En daar heb je, pardoes, JOHAN FABRICIUS weer, met twee lijvige bundels ineens. Junior is Senior warempel over 't hoofd gewassen, en sinds den tijd van « Hans de klokkeluider », 'n dramatisch probeersel,

heeft Johan wijselijk de voetstappen van Jan, z'n vader, verlaten en is romans gaan schrijven met 'n brio en 'n knapheid en 'n atmosfeer en kleur die je – allen hekel aan z'n decadent-ondeugende onderwerpen ten spijt — tot 'n spontane *literaire* erkenning en waardeering dwingen. Kijk 's, van katholiek standpunt bekeken, heeft Johan Fabricius tot op heden *niets* geleverd dat eerbied verdient ! Hij flirt met het leven en doet dus z'n romanpersonages dito flirt beschouwen en begaan als 't eenig potabel ding in de wereld. Bijna Casanovaansch door hun negatie van alle hoogere wet en regel, en door hun flonkerende-ijdele weergave van instinkt en genot en zwoele situaties, reiken zijn romans voor ons op z'n mooist tot 'n « streng voorbehouden lectuur », maar wat een soepelheid heeft die kerel dan toch om zoo scherp en juist z'n luidjes en hun wereldje te ver-beelden in 'n proza dat onverzwakt — en hoe dartel en speelsch soms ook — boeit, bekoort en vasthoudt ! Johan Fabricius staat met stijl en genre alleen in de Nederl. letteren en al mogen we met overtuiging den moreelen meter stuk slaan op z'n fantasierijken schedel, dan is de *artistieke* waarde van z'n produkten daarmee niet gedeukt.

10.475 In z'n **Venetiaansch avontuur (II)** vinden we 't verhaal der tribulatieën van 'n Weener kantoorklerk die op 'n mooien dag ineens genoeg krijgt van cijfers en fabrikaten, en met geleende duiten naar Italië trekt, op zoek naar 'n rijk huwelijk. Hoe dat nu z'n gangetje gaat en wat voor dolle streken de slungel uitsteken moet eer hij ten slotte in de armen en den bruidschat terecht komt van 'n Amerikaanschen vrouwelijken drieling (wees gerust : hij trouwt er maar *één* van !), dat weet de auteur je met z'n huppelend pennetje kwajongensachtig diets te maken. Alleen wordt het je wee om 't hart door de ruggegraatlooze stommiteit van 't heele spul. 't Kan zijn dat zoo'n klerk-veroveraar bestààt, maar — en dat is de uitslag van 't experiment — je klapt het boek dicht met 'n gevoel van vreemde leegte, zooiets als de indruk van 'n schitterend maar hopeloos artificieel soepeetje onder 't dwaas gepinkel van dansende lampions... En dan de verdrievoudigde lust om dien meter, onzen zeer securen en niet te vervalschen meter, stuk te slaan op den geestelijken vader of op 't kind of op beiden. Fabricius junior, wat zijt ge ten slotte toch weinig zaaks met al uw literaire flonkering. 'n Mensch z'n arme ziel schreeuwt van honger en gij biedt haar, met 'n petit-maître-buiging, de zerpzoete, ijdele vrucht van uitkomstlooze begeerlijkheid ! Is 't leven alleen 't avontuur om wat dozijnen flirts en wat duizenden specie ? We *stikken* in literatuur en gij propt ons glimlachend vol en voller en allervolst en 't eene ding is nog niet van de pers gekomen, lijvig en van dartele letteren overkropt, of daar is alweer

JOHAN FABRICIUS

'n nieuw ding, nog lijviger, nog literair-mooier, nog meer dit, nog meer dat, nog meer àlles... àlles, behalve grond, basis, doel, werkelijkheid, uitkomst, hoogte, vlucht, geestelijke substantie. Alles, behalve dàt wat de mensch het recht heeft voor zich op te eischen: iets waar hij zich mee voeden kan, iets waarin hij steun vindt voor z'n strijd en pijn ! Ik bewonder uw literatuur en ik verafschuw haar tevens met oprechtste innigheid.

10.476 't Geldt alles evenzeer **Mario Ferraro's ijdele liefde (II)**, maar met dien verstande dat, naast de literaire schoonheid (alweer!), hier tevens werkelijk spraak is van menschelijke struggle (natuurlijk zonder hooger beginsel) en dat Ferraro, de zoo uniek raak getypeerde jonge Italiaan, vecht voor iets dat *zijn* ideaal is, en al blijkt dat ideaal al heel spoedig niet méér te zijn dan 'n ijdele zuidersch-temperamentvolle pop, dan heeft deze Ferraro, in tegenstelling met 9/10 van Fabricius' romanhelden toch 'n doel waarvoor hij onophoudend vecht met 'n doordrijvingskracht en 'n liefde 'n betere zaak waardig. Deze ijdele obsessie van den armen Mario is een ononderbroken leitmotiv van 't gansche boek. Eerst roeier en duikelaar op Capri, en « smoor » op z'n liefje als 'n don José, wordt hij door jaloerschheid getempteerd, en vermoordt... bijna den vermeenden nieuwen uitheemschen favori van Giulietta. Mario is zeker van moord etcaetera en trekt op dolage. Nu begint 'n geschiedenis met duizend glanzende exotische kleuren : de reis van Mario naar 'n Paraguaansch gewest. Die reis alleen reeds is voorwaar kapitaal beschreven! Maar verder loopt de flitsende film : de jonge Italiaan wordt veeboer in z'n gelegenheidsvaderland en zoodra hij huis en erf en geldbuidel naar wensch in orde meent — en dat is niet na één dag — gaat 'n telegram naar Giulietta met 'n roep om liefde en 'n huwelijksvoorstel. En werkelijk : de slimme, grillige Isolde komt met de boot daarheen. Tristan-farmer rijdt haar tegemoet, blij als 'n kleine jongen en brandend van hoop en illusies... Nu den nieuwen tooverfilter drinken, den roes hervinden én 't geluk van 'n eindelooze lente... Nogal welletjes, maar Giulietta's fantazij is lichtelijk stuurloos, weet je, en daar wordt pardoes de plaatselijke fort-kommandant 'r uitverkorene, ondanks z'n buikje en z'n potsierlijke opgeblazenheid. En zoo verder... 'r Komt 'n opstand in 't gewest en Mario wordt vermoord door 'n jaloerschen knecht. Intusschen zingt Giulietta 'n variante op « o sole mio » of wat anders, in de armen van... den kapitein van de rivierboot. 't Is niet na te vertellen, maar boeien doet het — dat garandeer ik — van a tot z. Alweer die roman-virtuositeit van Fabricius jr en alweer het noodzakelijke voorbehoud voor de geestelijke essentie van dat boek : 'n kristallen kelk met 'n lokkenden, zoeten, streelenden dronk, maar « la vase est au fond ». En daarmee heb ik 'r genoeg van. Uit.

10.477 Als laatste van de jongste rij, blijft nog J. ANKER LARSEN's **Koning Lear op klompen (IV)**, en dàt boek, dat heerlijke, gezonde, warmmenschelijke boek zet ik feestelijk en triomfant vierkant tegenover de

J. Anker Larsen

zwoele productie van Fabricius ! Wat kunnen de Noorderlingen toch stevig en stoer de baas zijn in 't rumoerig perk der schrijverswereld ! Wat 'n lucht en leven geven zij ons en wat 'n *ziel* in hun werk, wat 'n sterken bouw van gedachten en daden. Ik weet niet of m'n voorkeur dwaas-subjectief zal genoemd, maar kon ik zwerven, los van alles wat bindt, ik plantte m'n tent — o, ver Holland voorbij, geloof me ! — naar dat Noorden van zee en wind en bergen, waar de mensch met bewusten tred z'n wegen klimt of rustig en helder z'n zeilen bollen doet boven z'n ranke, sterke boot, de boot die diepgang behoeft en die hij geladen weet met vele goede dingen voor hart en geest en zenuw! *Koning Lear op klompen* is 'n gespecialiseerd boek, 'n pleidooi dat den kunstenaar en voornamelijk den tooneelkunstenaar wil bereiken. Zonder 'n schijn van opzet, maar met 'n onverholen liefde voor *die* wereld, schrijft Anker Larsen dingen die, vooral in dezen tijd van stuurloosheid en onderling snobistisch kannibalisme, kunnen gelden én als diagnose én als remedie.

Ik ben Larsen innig dankbaar om de « uitlevering », zooals hij het noemt, van z'n Niels, en zoo ik ooit nog 'n vriendschapsideaal mocht nastreven ('n mensch wordt door ervaring wel ietwat aarzelend op dat terrein!), dan wou ik 'n Niels ontmoeten als déze, 'n artiest die tevens geen uur vergeet dat ie mensch is met 'n opdracht die wat verder reikt dan de ambitie van gesjminkte kunstmatigheid. Wie 'n zuivere warmbloedige kunstphilosophie wenscht, literair tevens 'n zéér gaaf en schoon werk, houde dit boek sterkst aanbevolen. Tusschen de veel Lear's (en d'r waren er halve gare bij) die 'k in m'n dagen heb ontmoet, is er geen enkel die in de schaduw kan staan van dezen eenvoudigen maar koninklijken *Lear op klompen*.

Met Anker Larsen wou'k deze kroniek besluiten. Hij verdiende de eerste plaats, maar nu, op de laatste, deed hij me de rest vergeten. En dat is, geloof me, dikwijls noodig in de wereld der fraaie letteren. Larsen, hartelijk dank!

De teleurgang van een litteraire jeugd

Ernest VANDER HALLEN

10.478 De jonge menschen tusschen 20 en 30 die in Vlaanderen gedichten schrijven, hebben doemsdag gehouden over zichzelf. Ieder voor zich. Ze hebben het resultaat van hun privaat gewetensonderzoek, onder

vorm van een « zelfkeur » gebundeld, en in een gezamenlijk bandje de wereld ingezonden met het étiket: *Poeties Bericht der post-expressionistiese generatie in Vlaanderen (III), uitgezonden door de Tijdstroom.* (*)

Dat zijn zware, beteekenisvolle woorden; deze twee-en twintig jonge mannen — er is geen enkel meisje onder hen — maken er aanspraak op, « poëzie » te hebben geschreven. Ze eischen voor zich op de successie — opvolging, niet : voortzetting — der luttele expressionisten in Vlaanderen: van den Oever, Moens, van Ostaijen, Gijsen, Verbruggen; ze nemen het op zich Vlaanderen — in casu : het jonge Vlaanderen — te vertegenwoordigen, en aanvaarden hiertoe de beteekenisvolle naam: Tijdstroom.

ALBE

Alles goed. Ik sta zeer sympathiek tegenover wat jong is, waarachtig jong; ik heb naar aanleiding van het verdedigen van allerlei jonge menschen en jeugdstrevingen meer dan eens harde dingen moeten hooren en ondergaan: niemand zal mij dus verdenken van vooringenomenheid tegen enkelingen of een groep die zich aandient als « jong ». In deze sympathieke stemming heb ik gepoogd dit poëtisch bericht te doorlezen; het is me echter niet gelukt deze stemming te handhaven.

Ik zou kunnen een nauwkeurig inventaris opmaken van de berijmde en niet-berijmde regels die deze bladzijden vullen, ingedeeld per auteur, voorzien van het bijpassend etiket met telkens een of andere formule uit den schat der terminologie van de kritische literatuur: verstard-intellektualistisch; doorknaagd van een donkere erotiek; vol heimwee naar een transcendentale, abstrakte goedheid; vaag-altruïstisch. Ik doe dit liever niet; het is overigens onbegonnen werk. Ik wil me beperken tot het citeeren van een paar namen waarvan het werk me te midden der grijze onbenulligheid, opviel door de plotse flits van een gedachte, een verrassend beeld, een krachtiger woord: Albe en Buckinx, wiens gedicht « Nicht verzweifeln » representatief is voor de geest, de angstvalligheid voor het gelukkige beeld, het zinloos opeenstapelen van min of meer konventioneele lyrische phrases, in gansch deze bundel. Ik citeer dit gedicht hierbij :

> Zo liggen uw ivoren tanden / bloedig aan dit vlees. / Nu wilde dieren koortsig rennen langs de bergen / nu witte meeuwen langs mijn kleine schaduw scheren / neem nu de koude vlammen van mijn roekeloze handen / neem nu het siddrend zwijgen van mijn mond / dat ook de kille spiegel van dit sneeuwkristal / dit snelle bloed weerkaatsen zal. / Zo moet ik ewig liggen / aan het zoete roepen van de winden / en aan de laatste warmte van mijn dode hinde.

(*) Brugge, Excelsior, 1933, (22 × 15) 102 blz., 25 fr.

Overigens vormt het werk van Buckinx, samen met dit van Albe, Demedts, Goderis, Rombouts, Indestege en Roggé de meest genietbare inhoud van deze bundel. Laat mij dan nog erbij voegen dat ik in verband met de jonge, idealistische levensbeschouwing van den dichter, geen snars begrijp van Demedts' lyrisch proza: « Ik wil niet vragen », waarin ik wel invloeden bespeur van oostersche lyriek, reminiscences van Slavische nostalgieke liederen en een vaag-humaan altruïsme met als ondergrond de donkere, hopelooze en allertriestigste stemming van wie zich geen illuzie maken kan in het leven en geen taak de zijne kan noemen :

> « Ik wil niet vragen waarom het gras vertrapt wordt voor niet, en waarom ons leven verwoest wordt in eenzaamheid en honger en in verdriet... / Vader, ik ben zoo donker en zoo zwak om op weg te gaan over het hoogland van uw hart! / Ik wil niet vragen of mijn leven ook nutteloos zijn zal, ik vraag niet naar het vreemde waarom / van zooveel ellende en zooveel verwachten : ik sta hier alleen met mijn tranen en mijn heimwee, dat mij nooit meer verlaat... / »

Leo Galle schrijft een goed gedicht à l'instar de Karel van de Woestijne: « Vader », waarbij alleen de laatste stroof met zijn koel cynisme zorgt voor de dissonante. Ik vraag me daarbij af hoe oud dit jongmensch wel moet wezen: « Thans ben 'k de clown die in het cirkus fratsen maakt en achter 't masker zijne tranen houdt verborgen... »

P. BUCKINX

Paul Rogghé haalt van al deze « jongeren » beslist de prijs in het naloopen van Urbanus van de Voorde met deftige, strakke pose van wanhoop, donkere zinnelijkheid, verscheurende twijfel, « kosmisch » gevoel, tragische stuurloosheid, dit alles somber, zwaar, diepzinnig, gezwollen, tranerig. Ge krijgt er lust bij dit jongmensch een brief te schrijven met den raad motocyclette te rijden of een autokamion te leeren sturen of andere zeer positieve zaken ter hand te nemen die een uiterst geschikt recept vormen tegen kosmische gevoelens, wanhoop en verscheurende stuurloosheid. Ik zwijg van een gedicht waarin ge leest: « Geen God meer en geen vriend, ook geen beraad / in woelge nachten, na gekregen smaad. / 't Wordt mij egaal : het vloeken en 't vervelen. / ... 'k Ben nu normaal, ten minste voor de wet, / de brave burgemeestersvrouw en de verzopen slet. / Geen idealen meer, een hekel aan beloven. / 't Geluk is rapen met amandel stoven. /

Proficiat!

Nog een citaat :

> Toen 'k heel mijn zelf in uw zelf had gesmeten, / Wijl in uw groei van 't leven 't mijne wies, / Zocht 'k geen genieten, maar

het hoog verlies / Van vleesch en pijn en van den geest het weten, / Van onder zon en water en kometen, / Cosmos te zijn, waarin 't oneindige blies / Drijf van vertwijflen of wel ooit, precies, / Princiep en daad in eeuwigheid zich meten? / Of 'k uit dees kreits van eeuwige betrachten, / Het God-zijn zelf, versmeltend 't al in mij, / Niet uit mezelf kan vinden in uw schoot? / Des zoek ik U en maak, bij alle tij, / Den langen afvaart naar het onvolbrachte / En wil het al in 't niet van dezen dood.

Als men nu bedenkt met welk vroolijk enthousiasme deze jongelui hun generaal van de Voorde met getrokken zwaard achternagestormd zijn tegen « de expressionisten » Moens, van den Oever, van Ostaijen in zijn eerste periode etc., vooral om hun ethische tendenz, hun « gezochte » beeldspraak en hun lichtvaardig gebruiken van de begrippen God, eeuwig, enz. — dan wordt deze taaie brij van Cosmos, oneindigheid, alziel, al, niet, het zijn, en dergelijke fraaigheden meer — waarvan ik overigens om de maand de technisch honderd maal beter uitgevallen en voor de rest even seniele sonnetten-stamelingen weervind in « De Nieuwe Gids », onder den naam van Willem Kloos, een bedenkelijke geschiedenis.

Laat dit echter voldoende zijn; ik voel geen lust om de negentig probeersels van deze twee-en-twintig gedichten-schrijvende jonge menschen te gaan ontleden; ik spaar den goeden lezer van dit schriftuur het inventaris van de geestelijke bagage dezer mannen die zich aandienen als het jonge geslacht. Er is haast geen onder hen die uitsteekt boven de allergewoonste middelmaat en uit technisch oogpunt in aanmerking kan komen voor een wissel op een litteraire toekomst, met uitzondering misschien van van den Aker, Rombouts en Demedts; mogelijk ook Albe en Indestege. Veel erger is echter het positieve feit waarbij elk subjektief inzicht uitgesloten is, dat elke groote gedachte, elke élan, elke Schwung, elke impuls hier totaal ontbreekt. Elk sociaal bewustzijn, elk heimwee naar het goddelijke, elk verlangen naar de eeuwige heuvelen dat ten allen tijde de sterkste prikkel is geweest tot elk waarachtig dichterschap — het vers van René Verbeeck « In Paradisum » niet te na gesproken. Wanneer ik uit deze zelfkeur-bloemlezing een beeld wil opdoen van het huidig jonge geslacht in dit land, zou ik me laten verleiden tot een pessimisme dat ten slotte niet gemotiveerd is — ik bedoel dan: in hoofdzaak op ander dan litterair terrein — *omdat goddank de jeugd in Vlaanderen ànders is* dan deze bloedlooze, energielooze en voor een deel absoluut stuurlooze « dichtersgroep ». *Anders*, dit is: idealist, krachtig en vitaal, kombattief, monter en optimist, bereid te vechten voor een groote gedachte, sociaal voelend en bewust van haar roeping als jeugd. In gansch deze bundel van negentig gedichten zoek ik vergeefs één enkele echo van het leed dat hier geleden wordt, van de strijd die men hier vecht, de hoop, het verlangen, de droom van dit volk dat met een onweerstaanbare kracht als een ongetemd ros de verte tegemoet rukt naar een toekomst van luister en grootheid —

indachtig Gods bevel dat het menschdom door eigen heerlijkheid Zijn glorie te vermeerderen heeft; zoek ik tevergeefs een echo van al wat de jonge mensch van deze tijd gevangen houdt : het heimwee naar een beter en hooger menschentype dat hij in de lijn van onze katholieke levensbeschouwing wil verwezenlijken; het leven dat we beter en menschelijker wenschen vóor onze broeders; het diep verlangen naar orde en harmonie in de verhouding van volk tot volk en van individu tot individu; de geestelijke wanorde, de sociale, politieke, ekonomische kaos, de honger, de eenzaamheid; gansch het levensgamme dezer jeugd en al de bedrijven van de ontzettende tragedie die zich op dit keerpunt der tijden rondom ons afspeelt.

Niets, niets van dit alles. Misschien één gedicht van Luc Indestege uitgezonderd.

Dit is het verdikt over deze bundel waarin deze « dichtende » jeugd doemsdag heeft gehouden over zichzelf; zij vertegenwoordigt niemand en niets; allerminst de strijdende, verlangende, ontwakende jeugd van deze tijd. Wij die een kwart generatie ouder zijn dan de meeste onder deze jongelui, wijzen elke gemeenschap met hen af. Het is een bitter woord dat hard is om spreken, doch het geeft het juiste diagnose van deze bundel : deze gedichten konden net zoo goed geschreven zijn door een geslacht uitgeleefde ouderlingen, in het meest verburgerlijkte land denkbaar, in een gulden tijd van kleinhandelaars en beursspekulanten waar niemand nog een verlangen heeft, en de dichters, seniele vertegenwoordigers van een geblaseerd en volk, in hun binnenste roeren gaan, op zoek naar de geheime, donkere roerselen der ziel, waarover het te allen tijde licht viel, een gedicht te schrijven. — Wij, wij gaan op naar een nieuwe tijd, ondanks deze snotterige sentimentaliteit, dit liberaal, individualistisch rationalisme. Dat zij die hiervoor verantwoordelijk zijn, hun verantwoordelijkheid nemen.

ANTON VAN DUINKERKEN's « Welaan dan, beminde Geloovigen » (*)

door Paul HARDY

10.479 Met dit schitterend essay zet Anton van Duinkerken in lenige lijn de reeks van z'n apostolische geschriften voort. Toen hij in 1929 met z'n « *Hedendaagsche Ketterijen* » de scheppende literatuur 'n hoofsch « vaarwel » of « tot wederziens » toezwaaide, was er reden te over om te vermoeden dat deze « meestbegaafde » onder de Roomsch-Katholieke jongeren in Nederland, hier wel definitief z'n terrein gevonden had. Temeer daar z'n rijke vertelling « *De Ravenzwarte* » en de frisch-origineele, krachtig-sociale lyriek van z'n oudste verzen de gissing voedden, dat er voor dit wonderkind uit Neerland's kroost nog wel andere schooven te binden waren.

Toen kwam verleden jaar « *Katholiek verzet* » van de pers, waarin hij de psyche van het vitalistisch en a-prioristisch denken van dezen tijd

(*) Hilversum, Brand, 1933, (21 × 15) 202 blz., 29 fr.

stelt tegenover de absolute syllogismen der middeleeuwen. Waren de twee vorige essays in rechte en in feite een « katholiek verzet » tegen « hedendaagsche ketterijen » ; dit derde boek is geschreven voor geloofsgenooten. « Ook tegenover hen heb ik iets te verdedigen », zegt van Duinkerken; niet de katholieke waarheid als zoodanig, doch de straling van die waarheid in het openbare leven van vroeger en van tegenwoordig: de katholieke traditie dus en de katholieke kultuur.

De titelwoorden verklaren niet den toon, doch den geest van dit werk. In een sermoen leiden ze gewoonlijk de konklusie in; van Duinkerken wil niets anders dan 'n konklusie inleiden bij de geloovigen. De konklusie trekken doen wij inderdaad vanzelf.

In de inleiding geeft hij 'n klare uiteenzetting over het verschil tusschen de beide begrippen « kultus » en « kultuur ». In z'n diagnose ontdekt hij dat het geloovige volk het in groote mate niet verder gebracht heeft dan tot een « kultus ». Deze tijd met z'n overdreven piëteit voor het karakteristieke, z'n te bloedarm persoonlijk houvast, z'n tekort aan eerbied voor traditie en absolute waarden en bijgevolg z'n dweepmanie met leiders en met rekordkloppers op de meest verscheiden gebieden, staat wederom in het teeken van den kultus, — kultus die echter de embryo is der kultuur.

Vanwaar deze kultuurarmoede bij het katholieke volk? Er ontbreekt iets aan de katholieke mentaliteit, en wel *de moed* tot het eigen, ware kultureele. En het klinkt als 'n wrange aanklacht wanneer hij de massa van drie millioen Noord-Nederlandsche katholieken o. a. aanwrijft : « Ze konden een eigen universiteit en tallooze eigen scholen bekostigen, ze konden eigen gasthuizen bouwen, een eigen politiek voeren, een eigen grootblad hebben, een eigen organisatieleven leiden, maar ze konden met al hun vereenigd kapitaal en al hun verzamelden goeden wil nooit mogelijk maken, dat de volledige geschriften van den man, die hen tot dit alles in staat heeft gesteld, Jozef Alberdingk Thijm, werden herdrukt.

ANTON VAN DUINKERKEN

En Anton van Duinkerken neemt de onbenijdenswaardige taak op zich datgene te wekken, wat nog vast te slapen ligt in de

Nederlandsche katholieke gemeenschap. Zooals hij in z'n « Katholiek Verzet » ten gerieve en ten profijte van andersdenkenden terug wees, van dezen tierelantijnschen tijd uit, over de hobbelige eeuwen van rationalisatie en intellectualisme heen, naar het betonvaste, te rechter doel gerichte denken uit de middeleeuwen, zoo zal hij nu voor z'n « beminde geloovigen », tot redding en heil van hun kultuur, de rijke menschelijkheid ten tooneele voeren van zeven der grootsten uit onze katholieke litteraire geschiedenis. Zeven figuren die onderscheidelijk in zichzelf en in hun werk belichamen, de kapitale deugden van een oprecht kind der Kerk, — deugden die kultuurkwaliteiten zijn.

In al hun schoonmenschelijkheid bouwt van Duinkerken voor ons op die monumentale figuren, naar dewelke onze blikken opkringen, die oudvaders van onze bloedeigen kultuur, patriarken van onze geestelijke have, waarvan we als piëteitsvolle kinderen het erf hadden moeten eerbiedigen en het restaureeren, wanneer het begon af te brokkelen en tot puin dreigde in elkaar te zakken, ten gevolge der ongenoode elementen van lauwheid, wanbesef, kwaadwilligheid en fanatieke kleineering.

Niet alleen omdat deze menschen litteraire figuren van beteekenis zijn, moet onze vereering tot hen gaan. De literatuur was toch maar toevallig het gezegende middel dat ze bezigden om het geniaal-geestdriftige en het fier-orthodokse van hun katholiek-zijn, voor hun tijd en voor alle tijden vast te leggen, ter sterking van de vele minder-begenadigden die in kentering of gezetenheid de latere tijden zouden te doorleven krijgen.

En zoo trekken als in visioenen voorbij de persoonlijkheden van *Hadewijch*, die de leuze « vaert wel ende levet scone » medegaf aan den Nederlandschen stam. Zeven eeuwen vol vergissingen en vol glorie zijn tusschen haar en ons voorbijgegaan, maar Hadewijch legde den grondslag der liefde aan het begin van onze katholieke kultuur. *Maerlandt* of het vertrouwen, de groote hervormer die predikte de wereldrevolutie naar den hemel. *Anna Bijns*, of het geloof, de vrouw die alleen stond in haar grootsch verzet; die nood leed om de waarheid en er door « bezeten was, tot razend-wordens toe ». *Vondel*, of de orde. *Thijm*, of de goede smaak. *Van Eeden*, of de goedheid, wiens diepste overtuiging zou kunnen worden samengevat in de stelling : « Het is beter een goed mensch te zijn, dan een groot kunstenaar. » *Gerard Bruning* die den « moed » had door alles trouw te blijven en nooit in z'n onbegrepen leven iets ontzag, wanneer het hoogste goed te verdedigen was.

De veelschrijver van Duinkerken, wint bij ieder werk aan klaarheid en verdieping; ontpopt zich ook van lieverlede meer en meer tot 'n origineel denker, die tevens het juiste beeld weet te assimileeren aan z'n idee. Dit meesterlijk essay is werk van aanzienlijke literaire verdiensten, alsmede van praktisch intellektueel apostolaat, want van Duinkerken weet dat de oorzaak van kultureele verwording wortelt in een manco aan beleving van geloof en katholieke traditie. « Charity begins

at home ». Z'n lezers door inniger beleving van de getuigenis der grooten uit het katholiek verleden terugbrengen tot de eigen, zelfbewuste Roomsche kultuur, blijft ten slotte het uiteindelijk, onuitgesproken doel van deze rijke studie. En hier weze het ons toegelaten, met meer overtuiging nog te herhalen wat wij vroeger reeds schreven in « Boekengids » (rec. 9858) naar aanleiding van « Katholiek Verzet » : « Anton van Duinkerken is een genade voor het katholieke Nederland. »

Noord- en Zuid-Nederlandsche Epiek

De redaktie van « Boekengids » zendt mij twee bundels ter bespreking, met het verzoek, waarschijnlijk onder de dubbele suggestie van het gelijktijdig verschijnen, en het rechtmatig verlangen naar een milde en dithyrambische bijdrage over een paar prettige boeken voor mildgestemde verlofmenschen-op-zoek-naar-lektuur, beide boeken welwillend en gezamenlijk te willen recenseeren. Wat ik hierbij doe : welwillend en gezamenlijk. En ik zal het bovendien zeer bondig doen ook, geen van beide bundels zijnde een hoogtepunt in onze huidige novellistische letteren, elk in zijn aard echter representatief voor den geest en de ideologie van het volksdeel waartoe ze respectievelijk behooren.

Hier vertegenwoordigt ANDRÉ DEMEDTS Vlaanderen, met een bundel
10.480 novellen, voerende den titel: **Mannen van de straat (IV).** Demedts is een jonge man die zwaarmoedige gedichten schrijft, en de genade kent van dagelijkschen handarbeid op het veld tusschen de reuken van klaver en rijpende tarwe, onder het bruisen van de kanada's en het gonzen van den wind die de ruimten tusschen hemel en aarde vult. (Ik word er koud bij als ik bedenk hoe dit moet zijn; — dit en het verdere leven daarrond). Hij is een kloeke, gezonde man, evenwichtig en ontwikkeld; het type van den intellektueelen boer; het soort menschen die met hun tienen van dit Vlaanderen van ons, een aardsch-paradijs maken als ze dit willen. Maar ik schreef het hooger, en verder in dit nummer heb ik het er meer over : Demedts schrijft melankolieke, gevoelerige gedichten in tuberkuloos-stemming en met veel vraagteekens achter woorden waarop geen verstandig mensch ter wereld een antwoord kan geven. En ik heb vroeger al eens meer aan Demedts denkende, mezelf afgevraagd : waarom schrijft die kerel in godsnaam geen proza; vertellingen of een roman; in alle geval iets waarbij hij verplicht is positief en nuchter te denken. Thans ligt het gevolg aan dien stillen wensch hier voor mij in den vorm van een achttal novellen. Afgezien van een verder

ANDRÉ DEMEDTS

onderzoek naar de litteraire kwaliteiten van dezen bundel, vind ik dadelijk in deze novellen, het « type intellektueel » tegenover het « volkstype » weer, die uit vooropgezet principe poseert, d. i., tracht te denken, handelen en spreken als volksman, en zich telkens voordoet, wanneer hij in den ik-vorm schrijft, als onbeschaafd, ruw, brutaal (ik lees op elke bladzij haast: « vroeg ik hem barsch, zei ik hem onbeschoft, schimpte ik, vroeg ik spottend, vloekte ik »; al deze uitdrukkingen in de 1e novelle, sommige herhaaldelijk). Demedts is tienmaal beter, fijner en dieper dan hij zich hier openbaart: sceptisch, koel met een telkens mislukkende poging tot cynisme, — zooals ons eigen volk tienmaal honderdmaal beter is dan hij het hier teekent: het volksche is hier in Vlaanderen absoluut niet te vinden in het type eeuwige dronkaard, vrouwenbeul enz. Ik heb een zeer ernstig bezwaar tegen de pessimistisch-realistische z. g. « Vlaamsche » novellen die Buysse hier in de mode gebracht heeft, en door Gustaaf D'Hondt, Walschap en ten slotte door Demedts voortgezet worden; waarbij ons volk dat ten slotte grootsch is in zijn tragiek en zijn strijd ter herovering eener eigen kultuur, pietlullig en kleintjes wordt als een gedegenereerd ras van grove wellustelingen, dronkaards, geestelijk abnormalen — wat weet ik. Dat Demedts meehelpt om die legende te veralgemeenen en te bestendigen begrijp ik minder. Indien hij me zegt dat hij dergelijke typen en toestanden dagelijks om zich heen ziet, antwoord ik hem dat de postzegel- en muntverzamelaars, de duivenmelkers en kanariekweekers uit mijn geburen, heel Vlaanderen toch niet stempelen tot een volk van maniakken... Zijn zin voor het tragische verleidt hem licht tot zwaarmoedigheid en pessimisme, ook in zijn verhouding tot-, en zijn inzicht in den mensch. Ten slotte geloof ik dat Demedts onrechtvaardig is tegenover het volkstype uit Vlaanderen: een nauwkeurig onderzoek naar het wezen van den kultureel hoogstaanden of aldus gereputeerden buitenlander, zou hem beslist verrassende dingen openbaren. — Ten slotte heb ik eenige bezwaren tegen den stijl van deze novellen, vooral tegen de dialogen : luister naar dezen praat van een rauwen kazerneklant « Hebt gij nog zoo een uil gezien? En wij zouden zijn kinderen zijn! Hij heeft scheeve beenen maat en hij meende mij reeds te moeten afsnauwen! Maar ik vaag aan zijn sterren, hoort gij! En zijn eereteekens, hebt gij dat gezien? » etc. Verder aanvaard ik niet: « Ik gebaarde mij ruw te zijn » (blz. 140) en dergelijke fraaïgheden, en sta ik zeer sceptisch tegenover vraag- en antwoordzinnen als deze: « Hij sprong vooruit, wat deden de anderen op dat oogenblik, zij liepen verstrooid dooreen, wat was er te redden, zij redden niets, er viel niets te blusschen » enzoovoorts.

10.481 ◆ Albert Kuyle's novellenbundel « **Weerlicht** » **(IV)** dekt geen levensbeschouwing — als men mij toelaat zijn boutade « Afschaffen » niet au sérieux te nemen. Maar het is alles bij mekaar een stuk proza waarvoor ik respekt voel. Het zijn vluchtige novellen of fragmenten, een beetje gevoelig, licht rethorisch maar krachtig van epiek en met verrassende reliefs. Soms doen ze even nuchter aan, met een lichte

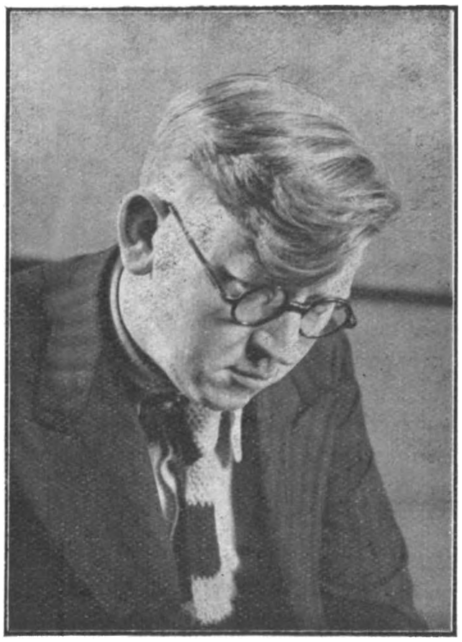

ALBERT KUYLE

neiging tot skepsis; daarnaast echter flitst en glanst dit krachtig proza met zijn plotse ontroeringen en verrassende vluchtige beelden. Kuyle staat tegenover den mensch als een aandachtig en geïnteresseerd toeschouwer die het alles ten slotte luchtig en geamuseerd opneemt zonder veel zin voor tragiek en strijd ; hij is een geestelijk globetrotter die zich even gemakkelijk beweegt in de sfeer van een Hollandsch stationsbuffet als in een Zuid-Amerikaansch oerwoud of in Manhattan; zijn menschen zijn vóór alles menschen van negentien drie en dertig (zooiets hebben wij Vlamingen geleerd in een novelle te apprecieeren) met al hun kwaliteiten en geestelijke aspekten; ze hebben ook hun stempel gedrukt op zijn werk zelf, en eerlijk gezegd: het is er me des te liever om. Het poseert niet als diep, het piekert niet over den mensch, het ziet vooral den mensch niet als een erfelijk belast wezen dat gebukt gaat onder den doem van allerlei atavismen, slaaf van zijn levensomstandigheden (zooals onze deterministische Vlaamsche realistische boerennovellen) of van geestelijke overvoeding en erotische komplexen (zooals in de Noord-Nederlandsche vrouwenromans). Het is een boek om deze zonnige vakantiedagen een paar avonden stil-gelukkig mee te zijn.

ERN. VANDER HALLEN.

CHINA

door Pater Arthur SEGERS, oud-missionaris (*)

10.482 ◆ **IV** — Nu het werk van Pater A. Segers, over China, zijn volk, het dagelijksch leven en ceremoniën compleet is, loont het ontegensprekelijk de moeite meer dan een gewone bespreking van vijf-zes regels te wijden

(*) SEGERS, ARTHUR: **China.** Het Volk, dagelijksch Leven en Ceremoniën. Geïll. met 299 afb. — Antwerpen, De Sikkel, 1933. 5 afl. (25 × 20) 238 blz., 72,50 fr. per afl

PATER ARTHUR SEGERS

aan deze vijf afleveringen, die op ruim formaat 230 blz. tekst beslagen, geïllustreerd met niet minder dan 160 zeer keurige platen.

Het boek van Pater Segers is ongetwijfeld het eerste in onze taal, dat tracht het groote Aziatische rijk dichter bij ons te brengen, dat land met zijn volk zoo geheel anders dan onze Europeesche volkeren, met zijn gansch typische zeden en gewoonten die sedert eeuwen het « Heilig Rijk » maken tot een land van onoverzienbare grenzen en van onbegrensbare mogelijkheden in de toekomst.

We hebben zoo dikwijls over China hooren spreken en toch blijft onze kennis zoo oppervlakkig en zoo weinig juist zoodat ook niemand onzer ook maar het minst een oordeel kan vormen over welke moeielijkheden heen onze heldhaftige missionarissen dat volk, wars van alle uitheemsche beschaving, voor Christus trachten te winnen.

Pater Segers die jarenlang verbleef in de Chineesche stad met de drie torens, die het diepe binnenland bereisde langsheen de hooge bergketenen of door de breede vlakte; die uitrustte 's avonds in de Chineesche herberg, in nauw contact kwam met het huisgezin, de eigenaardigheden naspeurde van dat volk vanaf de geboorte der kinderen en de opvoeding thuis en in de school tot aan het huwelijksleven, de ziekte, dood en begrafenis; die hun arbeid bestudeerde op 't veld of in 't dorp, hun bijgeloof van dichtbij leerde kennen; met één woord, die om als missionaris die menschen te veroveren, Chinees werd met de Chineezen, Pater Segers heeft de ervaringen en de studie van veel jaren vastgelegd in dit boek, zoo merkwaardig dat het

bijna een encyclopedie lijkt over het onmetelijke Rijk. Pater Segers speurde niet alleen met zijn zoekende oogen na, hij ging er ook op uit met zijn camera om met een knip van zijn toestel moment-opnamen vast te leggen op de gevoelige fotoplaat. Bij elke aflevering, krijgen wij dan ook talrijke platen, een doorloopende « leçon de choses », een lust voor onze oogen.

't Stemt ons, Vlamingen, ook tot rechtmatige trots, dat zulk prachtwerk — vóór enkele jaren ondenkbaar in onze taal — nu onze boekerijen komt rijker en schooner maken. Dat een oud-missionaris het natuurlijk vindt in zijn moedertaal te schrijven, dat een uitgeverij als « De Sikkel » er voor te vinden is om een werk van zulk gehalte allerkeurigst uit te geven, dat er vooral een Nederlandsch-lezend en koop-krachtig publiek bestaat voor zulk kostbaar boek : dat is een verheugend en beteekenisvol feit voor allen die den langzamen doch gestadig-stijgenden opgang van ons volk naar eigen kultuur en beschaving met gespitste aandacht volgen!

Moge dit boek op een eereplaats staan in onze katholieke boekerijen: het heeft er recht op. Moge het den lezer dankbaar stemmen voor den schrijver en ook voor de honderden missionarissen uit onze gewesten die physieke en moreele krachten ten beste geven om, met Gods genade, dat millioenenrijk volk de vrede, de vrijheid en het geluk

te verwinnen die alleen in de schaduw van 't verlossende Christi-kruis te vinden zijn!

Jhr M. F. Beelaerts van Blokland, oud-gezant van Nederland te Peking, schreef een sympathieke inleiding voor dit belangwekkend boek.
FR. CROLS, PR.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Provinciale premiën. In zitting van 7^n dezer, heeft de Bestendige Deputatie van den Provincieraad van Antwerpen, op verslag der commissie voor openbare boekerijen en Vlaamsche letterkunde, de jaarlijksche premiën voor 1933 als volgt toegekend, voor werken gedurende het drie-jarig tijdvak 1930-1932 verschenen :

1. Aan den schrijver van een verdienstelijk letterkundig werk zonder onderscheid van genre: fr. 1.500 aan den heer E. vander Hallen te Lier, voor zijn werk « *De Wind waait* ».

2. Aan den schrijver eener monografie: fr. 1000 aan den heer J. Denucé te Antwerpen, voor zijn werk « *De Antwerpsche Konstkamers* ».

3. Voor uitgaaf van een verdienstelijk handschrift: fr. 500 aan den heer R. Berghen te Wilrijk, voor zijn bundel novellen, inzonderheid « Het nota bene van Leo Furkins ».

4. Voor gezamenlijken letterkundigen arbeid fr. 1.500 aan mejuffrouw M. E. Belpaire te Antwerpen, bij gelegenheid van haar 80^n verjaardag.

Ter gelegenheid van den zeventigsten verjaardag der geboorte van Louis Couperus, heeft een comité een krans gelegd op zijn graf in Den Haag; denzelfden dag werd een tentoonstelling geopend, gewijd aan de nagedachtenis van dezen auteur; er waren 52 boeken van hem geëxposeerd, waarvan in 't geheel 125 uitgaven verschenen; Eline Vere beleefde 9 drukken. Er zijn 72 vertalingen bekend in 11 verschillende talen; zelf gaf hij schitterende vertalingen van La Tentation de St Antoine van G. Flaubert, van Rostand's Chantecler en van Shaw's Cesar en Cleopatra. Zooals men weet overleed Couperus in 1923.

Joannes Redingius, de vrijwel vergeten Noord-Brabantsche dichter, herdacht Maandag 19 Juli ll. zijn 60^n verjaardag; er werd in N. Ned. een comité gevormd, samengesteld uit Willem Kloos, Hélène Swarth, Antoon Coolen, Lod. van Deyssel en J. G. Spaan, dat op zich genomen heeft, de uitgave van het jongste werk van den dichter: « Tusschen twee werelden » mogelijk te maken, waarmee een hartewensch van den dichter wordt vervuld. Het comité heeft zich tot vrienden en bewonderaars gewend met verzoek daaraan mee te werken door in te teekenen op dit boek, dat deze maand verscheen bij « De Tijdstroom » te Lochem. J. Redingius werd geboren op 16 Juni 1873 te Deurne (N. Br.), en woont thans te Hilversum.

In Engeland, en met name te Londen, werd een « Junior Book Club » gesticht, met het doel, ouders die tijd noch lust hebben om de boeken te kiezen die ze voor hun kinderen willen koopen en toch bezorgd zijn om de geschiktheid der lektuur voor het jonge volk, kinderboeken in vol vertrouwen te koop te stellen, die vooraf door een censuurcomité gelezen zijn. Dit comité is samengesteld uit Dr E. A. Alington, de bestuurder van het beroemde Eton-College; Lady Baden Powel, vrouw van den bekenden generaal der Scouts, en Rev. H. N. L. Scheppard.

Ook aan de nagedachtenis van Alexandre Dumas père wordt een museum opgericht, nl. in zijn geboortehuis te Villers-Cotterets, terwijl in Frankrijk een « Société des amis de Dumas » gesticht werd, — dit alles naar aanleiding van den 130^{n} verjaardag van den beruchten romancier.

François Mauriac werd gekozen tot lid der Academie Française, en dit reeds bij zijn eerste kandidaatstelling, terwijl de negen andere kandidaten zich spontaan terugtrokken uit eerbied voor zijn edele en onaantastbare figuur.

Ook Rudyard Kipling, de bekende Nobelprijswinnaar, werd lid der Fransche « Academie des Sciences », een zeer zeldzame eer voor een buitenlander.

Knut Hamsun, de bekende Noorsche romancier en Nobelprijswinnaar, blijkt in werkelijkheid Petersen Nörholmen te heeten, wat aan het licht gekomen is door het proces dat K. H. zoo juist had ingespannen — en gewonnen — tegen een zekere familie Petersen die zich den tweeden naam Nörholmen had toegeëigend, met het doel een zekere verwantschap met den beroemden schrijver te construeeren.

Naar men zegt is de Fransche dichteres, Gravin Matthieu de Noailles, van wie we in het Meinummer het overlijden hebben meegedeeld, gestorven verzoend met de heilige Kerk. Enkele maanden vóór haar dood liet zij zich terug opnemen in de Roomsche Kerk. In bijna alle litteraire tijdschriften treft men thans bijdragen aan over deze vrouw en haar lyrisch werk.

Ons bereikt het prospektus van de Boekengilde « Die Poorte » die zich aandient als een zusterorganisatie van het Davidsfonds, en zich voorstelt om de maand een boekdeel van 200-300 blz., 19 × 12 cm. te brengen, waarop men inschrijft per reeks van 4 nrs à 32 fr. De eerste nrs zullen titels dragen van Alb. van Driessche, Lagerlöf, Barones von Krane, Jonas Lie, Jakob Kneip en Tolstoï, terwijl verder werk aangekondigd wordt van C. F. Ramuz, Jensen, W. von Heydenstam, Poe, Storm, Gogol, Keller, Toergenew, Björnson e. a. Het adres van het bureel: Blijde-Inkomststraat, 77, Leuven.

In de Sorbonne werd een beeld onthuld van Montaigne, op het plein vóór het Sorbonnegebouw, het is het werk van Landowski.

Te Parijs werd op initiatief van het Bestuur der litteraire faculteit van de Sorbonne een leergang ingesteld in de Nederlandsche letterkunde; hiermee werd gelast Dr Honoré van Acker, uit Zeeuwsch Vlaanderen. Hij heeft de lessen geopend met een verhandeling over Hugo de Groot, die destijds reeds door Malberbe in 't Fransch vertaald werd. De volgende lezingen zullen gaan over Vondel, Willem den Zwijger, etc.

HOOG TIJD OM TE REAGEEREN

Een boek waarover veel gesproken wordt

10.483 In Vlaanderen wordt tegenwoordig veel propaganda gemaakt voor een Duitsch werk, onlangs bij Knaur in Berlijn verschenen : « Geschichte der Kunst von der alt-christlichen Zeit bis zur Gegenwart, von Richard Hamann » (*).

Volgens de reclame moet het iets geweldigs zijn! Een werk van bijna 1000 bladzijden met meer dan 1100 afbeeldingen voor den zeer lagen prijs van 48 frank! In één doorloopend overzicht wordt de ontwikkeling der kunst geschetst vanaf Christus' tijden tot op heden. Een volledige kunstgeschiedenis, waarin de eenheid van behandeling der verschillende tijdvakken, zegt de uitgever, wordt gewaarborgd en nieuw inzicht in de onderlinge afhankelijkheid der verschillende stijlen en andere problemen wordt gegeven. De opzet is niet zoozeer een verzameling namen en feiten te geven, als wel de ontwikkeling, den groei te laten zien van de verschillende kunstrichtingen, uit den geest van hun tijd. « Kunstgeschiedenis is hier », zoo zegt weer de uitgever, « een geschiedenis van den geest en de kultuur der menschheid ».

Aan grootsprakige reclame zijn we al lang gewoon. Laten we dus eens zien, wat er van waar is.

Materieel gezien, is het inderdaad een prestatie : een boek van dien omvang, met zooveel afbeeldingen, voor zoo lagen prijs te leveren. Ook brengt de schrijver wel eenige nieuwe opvattingen en inzichten over sommige, ik zou willen zeggen technische kwesties, waarmee echter nog lang niet altijd gezegd is, dat ze beter of zelfs zoo goed zijn als de tegenovergestelde meeningen.

Maar, als geschiedenis van de ontwikkeling der kunst uit den geest van ieder tijdvak, als « geschiedenis van den geest en de kultuur der menschheid », « als zinvol verloop van geestelijk leven », is het, zoover er van christelijke kunst sprake is, — en dat is in het grootste gedeelte van 't werk het geval, — één groote mislukking. *Het boek krioelt van fundamenteele misvattingen, scheeve voorstellingen en valsche verklaringen. Deze kunstgeschiedenis is geen geschiedenis, maar een historische caricatuur.* Vaststaande, honderdmaal bewezen feiten worden eenvoudig genegeerd of, omgekeerd, phantasieën worden geconstrueerd en als feiten voorgesteld. En dat alles zonder een zweem van bewijs. De professor orakelt eenvoudig maar door. Met dergelijke phantastische constructies worden dan kunstwerken in betrekking gebracht en van daaruit « verklaard »! Men begrijpt, wat er bij zoo'n « verklaring » van de historische waarheid overblijft!

En niet zoo maar hier of daar, bij ondergeschikte kwesties alleen, is dit het geval; neen, deze onhistorische methode vindt men het heele boek door; wat overigens niet verwondert, wanneer men bedenkt, dat schrijver telkens tot den geest, die 't kunstwerk inspireerde teruggaat, maar even dikwijls dezen verkeerd ziet.

(*) RICHARD HAMANN : *Geschichte der Kunst,* von der altchristlichen Zeit bis zur Gegenwart. — Geïll. met 1110 illustraties en 12 kleurplaten. — Berlin, Th. Knaur Nachf., 1933 (24 × 18) 968 blz. 48 fr.

Wat vooral onsympathisch aandoet, is, dat hij dit doet zonder eenig bewijs, op een manier, die veel aan de diepzinnige (!) traktaakjes van bijbel- en evangelisatie-genootschappen herinnert. Zijn boek verraadt een ontstellende onbekendheid met katholiek denken en voelen, den grond waaruit die kunst opbloeide. Een sterk antikatholieke, protestantsche tendenz, die de katholieke opvatting over katholieke kunst heelemaal niet aan 't woord laat komen, den zin van katholieke kunst protestantsch verklaart, doordringt 't heele werk.

In Duitschland heeft dit werk dan ook van katholieke zijde een scherp protest uitgelokt En dit wil men nu het katholieke Vlaanderen als hooge wijsheid brengen! Wij bedanken er feestelijk voor. Hamann's Kunstgeschiedenis is een tendentieus protestantsche caricatuur, een « hopeloos geval ».

De uitgeverij Knaur heeft met deze uitgave de waarheid geen dienst bewezen, wel de misverstanden omtrent katholiek kunst- en geestesleven versterkt.

Wie dit werk verspreidt, dient Vlaanderen niet. P. DE BONT, PR.

NOTA VAN DE REDACTIE :

Een omstandige verantwoording van bovenstaande kritiek houden wij gaarne ter beschikking van de belangstellenden. Overdrukken hiervan in « Boekengids » zou te veel ruimte hebben ingenomen.

INLICHTINGSPOST

10.484 Hieronder volgen enkele indexeeringen van boeken welke op de laatst uitgezonden Staatslijst voorkomen :

KINNIE, GERARD : Bitterzoete spanning (I-II*, L, I)

ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK, H. : De nieuwe geboort (IV-81.3)

BROECKAERT, KAREL : Jellen en Mietje (IV, 83.8 : 82)

DE GRUYTER, W. JOS. : Het werk van Käthe Kollwitz (IV*, 76 : 74)

BUSKENS, EMIEL: Ondergang (V, 81.9 : 82)

X. : Don Juan in de vier jaargetijden (IV,82)

VERVOORT, FRANS : Passietooneelen uit « Die woestijne des Heeren » (V, †, 24 : 809 : 4393)

X. - Uitg. Cosyn : Reisgids, Belgische Ardennen (V, 91)

DE LATTIN, AMAND : Oud-Antwerpsche vizioenen (IV, 83.9 : 83.8)

X. : Student worden (IV, N, 37)

VLAMINCK, HERMAN : Een vernieuwd België of het federalisme (V, 324)

1. — Wijsbegeerte en Zedenleer

10.485 van der Lely, E. H. F., Drs **1 : 2**

DE MENSCH-GEEST EN MATERIE. — *Assen, van Gorcum, (De jongere Generatie, nr 1) 1933, (17 × 11) 172 blz.* *fl. 1,95*

I* — Langs buiten mooi, van binnen voos, dat is mijn oordeel over dit boekje. Er wordt in gesmijdige taal een soort van relativisme voorgehouden, een soort van voortdurende en nog in een tamelijk laag stadium verkeerende evolutie. Men oordeele over de waarde van den inhoud en de kracht van de argumenten uit volgende regels : « Het is klaar dat de kerk dan ook vele karaktertrekken zou krijgen die vroeger de toovenaar bezat. Ze werd geheimzinnig, mystiek, machtig. Haar werd alle eer gebracht. De onderwerping aan de autoriteit der kerk gold als eerste voorwaarde om gelukkig te worden... Haar politiek was afhankelijk houden, niet tot zelfstandigheid opvoeden, want dat zou oppositie scheppen. Dom houden was het parool, enz. » Ik heb reeds te veel woorden aan de bespreking van dat dingetje verloren. Ik eindig zooals ik begonnen ben : Langs buiten mooi, van binnen voos.

H. THIELEMANS, S. J.

10.486 Vloemans, Ant., Dr

DE WIJSBEGEERTE VAN SPINOZA. Haar Plaats in het Nederlandsche Denken en haar Beteekenis voor de Wereldphilosophie. — *Amsterdam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1932, (18 × 12), 255 blz.* *geb. fl. 2.75*

IV* — In 1931 verscheen van Dr A. Vloemans : Spinoza, de Mensch, het Leven en het Werk. Dit was, zooals de Studia Catholica terecht deen opmerken, de eerste alomvattende monographie die over Spinoza werd gegeven. Dr Vloemans was werkelijk in zijn opzet geslaagd. Want uit zijn boek sprak een levende mensch, niet alleen een abstraheerende philosoof. Nu heeft dezelfde schrijver, op aanvraag van de wereldbibliotheek, tot een gevulgariseerde uitgave van zijn groot boek besloten. Dit vulgarisatiewerk heeft hij echter niet opgevat als een samenstelling van uittreksels uit zijn eerste boek. Het is iets nieuws. Misschien zelfs komen de hoofdtrekken van Spinoza's wijsbegeerte hier nog beter uit. Klaar en duidelijk wordt haar plaats in het Nederlandsche denken bepaald, en even klaar en duidelijk wordt haar beteekenis voor de wereldphilosophie in het licht gesteld. Het geheel is een prachtpraestatie. Wij veroorloven ons enkel twee bemerkingen. Het eerste hoofdstuk is ontsierd door vele onnauwkeurigheden betreffende de wijsbegeerte der Middeleeuwen. In het thomistisch tijdschrift heeft E. P. Janssens, O. P. reeds daarop gewezen. Daarenboven vermogen wij nog altijd niet, in de beroemde eerste pagina's van den « Tractatus de Intellectus emendatione » iets anders te zien dan een soort van inleiding, lijk die veelvuldig voorkomt bij de schrijvers van dien tijd. Wij zijn ook van meening dat er tusschen de « Korte Verhandeling » en de laatste deelen der « Ethica » een ontwikkeling heeft plaats gegrepen, waarvan wij geen spoor vinden in Dr Vloemans' boek.

H. THIELEMANS, S. J.

2. — Godsdienst

10.487 Derselle, C. **24 : 27**

BEAURAING. WAAR LIGT HET BOVENNATUURLIJKE?... — *Brussel, L'Edition Universelle, 1933, (18 × 11) 64 blz.* *2 fr.*

IV — 't Is ongetwijfeld ook een kwestie van temperament, om of gereedelijk ofwel bezwaarlijk het bovennatuurlijke te aanvaarden in zake de « Verschijningen » te Beauraing. Met den schrijver van dit boekje echter is 't erg treurig gesteld. Niemand vraagt hem voorloopig dat hij zou gelooven doch, omdat de verschijningen plaats grepen 's avonds in den donkere, in 'n niet mooie omgeving; omdat de kinderen bij het extatisch bidden het Onze Vader en het Glorie zij den Vader oversloegen; omdat O. L. Vrouw niet kan gezegd hebben : « Ik zal de zondaars bekeeren » want zulk woord zou 'n prikkel zijn tot de zonde (sic)... om zulke redenen te durven beweren dat 't eerder zou de duivel zijn die de kinderen zou verschalkt hebben, dat lijkt ons op zijn minst onbezonnen of van kwade trouw. Is de schrijver van dit boekje wel heelemaal verantwoordelijk? FR. CROLS, PR.

10.488 ◆ **Verhaar, J. P.** **29**

DE MODERNE THEOSOPHISCHE BEWEGING. *Geïll. met 22 platen. — Hilversum, Brand, 1931, (22 X 17) 374 blz.* *49 fr.; geb. 59 fr.*

IV — Al wat wij eenigszins verlangen te weten over de Theosophie en al wat wij moeten weten er tegen, ligt in dit rijk gedokumenteerd en sierlijk geïllustreerd boek helder geformuleerd. Prof. Verhaar verschaft ons inlichtingen aangaande de leiders dier beweging die weinig stichtend zijn. Hij schetst de theosophische beweging in haar hoofdlijnen en voornaamste nevenstroomingen. Vooral schenkt hij zijn aandacht aan den belangrijksten groep van theosophen, waarvan Annie Besant het hoofd is. Een klare uiteenzetting krijgen we hier van de theosophische leer over God, 't ontstaan van de wereld en den mensch, die heelemaal pantheïstisch is en onverzoenlijk met de katholieke leer. Om haar dalenden invloed te doen stijgen trachtte Annie Besant in Indië de theosophische leer sterk hinduïstisch te accentueeren, 't geen haar een groot aantal aanhangers bezorgde; nadien stichtte zij « *De Orde van de Ster in het Oosten* », welke de wederkomst van den Krishna moest voorbereiden, dit om de Adventistische strooming te winnen; ten slotte werd de *Vrije Katholieke Kerk* ingericht, uiterlijk gelijkend op 't katholicisme, (met priesters, bisschoppen, sakramenten, liturgie) innerlijk occultistisch. Ook zijn de theosophische leiders zeer bedrijvig op het terrein van 't spiritisme en de vrijmetselarij. 't Boek sluit met een belangrijke studie over den scheurgroep van Steiner: « Anthroposophisch Genootschap » geheeten. Die leer lijkt me zeer ingewikkeld, duister en onverstaanbaar. Heel raak merkt Prof. Verhaar op (bl. 15) dat de theosophische beweging in haar oorsprong en ontwikkeling, in haar stichters en leiders de kenmerken draagt van trots en twist, van verdeeldheid en scheuring, van misleiding en ontheiliging. Dat doet nadenken. Mocht dit boek in de theosophische middens gelezen worden, objectief toch is de leer weergegeven. Bovendien wil deze populair wetenschappelijke verhandeling alleen de waarheid dienen en den vrede bevorderen. In onze taal is er geen beter noch vollediger studie verschenen over de moderne theosophische beweging. D. DE PAUW, O. P.

10.489 **Vervoort, Bert** **24 : 27**

HET SCHANDAAL VAN BEAURAING. — *Aalst, De Korenaar, 1933, (20 × 13) 32 blz.* *2,50 fr.*

I — Beauraing moet de ongeloovigen van allerlei pluimage, — de communistische proletariërs incluis, — vreeselijk dwars zitten: getuige daarvan deze venijnig-ophitsende, brutaal-lasterlijke brochure. Uitgaande van deze stelling : « Wij steunen ons op de leer van het arbeidende volk

van Sowjet-Rusland », spuwt de gemeene pampfletair al zijn gal uit tegen Christus, de H. Maagd, de H. Kerk en... de Jezuïeten!... Had Bert Vervoort, « puisqu'il faut l'appeler par son nom » iets geleerd over de persoonlijkheid van Christus uit de Evangeliën en niet uit een idioot Joodsch manuscript, dan zou hij zich zeer te pas een paar woorden van Christus herinneren : « Huichelaar, trek eerst den balk uit uw eigen oog... Geeft het heilige niet aan de honden en werpt uw paarlen niet aan de zwijnen voor » (Matth. VII)... Moest Boileau nog leven, hij zou terecht zeggen : « Tant de fiel entre-t-il dans le cœur d'un... Marxiste! » Of indien ge dat niet snapt, Bert, gedenk dan de oude spreuk: « Wie een put maakt voor een ander, valt er zelf in ». Met 'n paar woorden: wetenschappelijk : zero; taal en toon : ultra-verwaand; haat, nijd en laster : 100 procent. FR. CROLS, PR.

10.490 **X.** **24 : 21**
◆
HET WONDER VAN DEN ONTHOOFDE. Konnersreuth! Beauraing! Banneux! Op den Index van het gezond Verstand. — *Deurne, Tijl, 1933, (21 × 14) 20 blz.* *2 fr.*

IV — Zeer eigenaardige brochure. Kreelofs, een beestachtig monster die 'n dertigtal moorden op zijn geweten heeft, zal onthoofd worden. Pater Eleutherius zal hem bijstaan en verklaart dat Kreelofs pas zal sterven 9 jaar later. Sensatie in al de kranten! Den 17ⁿ Mei is geheel Antwerpen plus de helft van 't land te been om 't schouwspel bij te wonen. Kreelofs' hoofd valt onder de valbijl; de pater doet het onthoofde lijk recht zetten en plaatst het hoofd terug op de romp en... Kreelofs herleeft. Duizenden hebben 't wonder gezien... Doch enkele dagen later een interview met 'n bekend chirurg die stout beweert: « Duizenden personen hebben *meenen* te zien ». Intusschen draait de wereld voort en de kinema's zitten zoo vol als vroeger. 't Besluit kan de lezer zelf trekken. Laat O. L. Heer en O. L. Vrouw wonderen doen te Konnersreuth, te Beauraing, te Banneux... er zullen altijd ziende blinden zijn. En die zijn niet te genezen. Aanbevolen. FR. CROLS, PR.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.491 **Wolf, Elza** **83.8 : 37**
◆
UIT HET DAGBOEK EENER MOEDER. — *Antwerpen, De Vlijt, 1933, (21 × 16) 136 blz.* *12 fr.*

V — Een goede moeder en een flinke opvoedster vertelt de meest pakkende momenten die ze met haar acht kinderen beleefde. Deze stukjes kinderleven zijn echte juweeltjes. — Vooral ontroerend zijn de bladzijden « Ziekbedje ». Elza Wolf heeft de kinderziel beluisterd, zij verstaat ze en ze weet ze te vormen naar schooner menschelijkheid. Zij kan vertellen... Onze moeders zullen ademloos luisteren. Onbewust zullen ze het opvoedend element uit dit boek ondergaan. T. J.

4. — Taalkunde

10.492 **van Hemel, E.** **4393 : 65**
OKATIE. Een Woordenboek voor Handelaars, Winkeliers en Allen die Zaken doen. — *Deurne (Antw.), Oude Doncklaan, 107, 1933, (19 × 14) 64 blz.* *6 fr.*

V — De taalslordigheid in Vlaanderen grenst nog steeds aan het ongelooflijke. — *Okatie* is een van de foute-varianten die sommige winkeliers er o. m. op vonden wanneer ze « occasie » bedoelden. Eén geval onder de duizend! — Tegen deze niets ontziende tuchteloosheid neemt E. van Hemel het op in onderhavig « woordenboek »... in brochurevorm : Alles samen, een driehonderd gevallen uit het dagelijksch taalgebruik, waartegen algemeen gezondigd wordt, niet alleen door hen « die zaken doen ». Maar deze laatsten pakken ook met hun fantasiën uit in advertenties, zakenpapieren, uithangborden. En, scripta manent : dubbel spijtig dus. — Wie met den schrijver de anarchie in zake taalgebruik doelmatig wil bestrijden bij den gewonen man, koopt en verspreidt « Okatie ». Voor een woordenboek als dit schrikt geen enkele man-uit-de-straat terug, — het is eenvoudig en onderhoudend gesteld. Bibliothecarissen in de eerste plaats, mede een bizonder verdienstelijk karweitje voor u. Aanpakken!

6. — Toegepaste Wetenschappen

10.493 **Frankfort, Clara** **64**

EENVOUDIGE HANDWERKEN : 1e DEEL. *Geïll. — A'dam, Strengholt, (Denken en Doen-Serie) 1932, (19 × 14) 165 blz.* *gec. fl. 1,90; geb. fl. 2,50*

V — Een echt boekje voor onzen tijd! Met kunstigen smaak weet de schrijfster ons in te wijden in de geheimen om eenvoudige voorwerpen en oude lapjes om te tooveren in bruikbare dingen en lieve geschenkjes. Ze benuttigt heel behendig de hand en de fantasie van het kind en legt zoo paedagogisch een ondergrond van huiselijkheid. E. LAENENS

10.494 **Minnaert, M., Dr** **92.5 : 621**

RADIOAKTIVITEIT. HET LEVEN VAN PIERRE CURIE. *Geïll. — Groningen, Noordhoff, (Karakter, kennis, kunst voor het Nijverheidsonderwijs) 1931, (21 × 14) 66 blz.* *fl. 0,75*

V — Weinig werkjes, ja weinig lijvige boeken, handelend over Radioaktiviteit halen het bij deze korte, bondige uiteenzetting. Glashelder betoog, degelijke uiteenzetting: wat wilt ge meer? Wie van de radioaktiviteit niets af weet en er mee vertrouwd wil worden, neme Dr Minnaert's bundeltje ter hand; wie verder staat en de stof moet doceeren, leze deze bladzijden, die hem een overzicht geven over dit ingewikkeld vraagstuk, lijk hij dit nergens anders zal vinden. Onder den dekmantel van houterige wetenschappelijkheid schuilt vaak onkunde, doch « ce qui bien se conçoit, s'énonce clairement ». Dat laatste is toepasselijk op heel de lijn op Minnaert's Radioaktiviteit. L. SENDEN, PR.

10.495 **Vinck, K.** **91 : 63**

NAAR HOLLANDS BLOEMENVELDEN. *Geïll. met 16 platen. — Leuven, Vlaamsche Drukkerij, 1933, (21 × 13) 52 blz.* *5 fr.*

V — Als inleiding een vlot geschreven reisverslag over een uitstap naar de bloemenvelden van Noord-Holland. Verder een bundel heel interessante wetenswaardigheden over de bloembollenteelt (tulpen, hyacinthen, crocussen, narcissen) bij onze noorderburen. Dit alles verlucht met 23 mooie foto's. Een aanbevolen snoepje. F. CASTEELS, ING. AGR.

8. — Letterkunde

81. GEDICHTEN

10.496 **de Marest, Aimé** 81

Aimé de Marest

Het Brandglas. — *Brussel, Stols, 1931, (23× 16), 72 blz.* *25 fr.*

IV — Het volstrekt-hoogere van het leven is de Marest niet heelemaal vreemd; het jonggezellenleed, waarvan hij zoomaar niet de spottende vertolker is, bereikt toch ook weer niet den hevigsten toon; de meer picturale schetsen, — zijn derde onderwerp, koestert hij met zichtbaar genoegen. Hij is betrekkelijk zeer streng in zijn versvorm: die is sterk romaansch, d. i. gemakkelijk, zuiver, voornaam, maar dan geestig gemaakt door zinspeling, zetten, parodie. Dit Fransche wordt voor ons eigen gemaakt door het Vlaamsche, Antwerpsche element in 's schrijvers inspiratie. Dr Joris Caeymaex, pr.

10.497 **X. (De Tijdstroom)** **81**

Poëtisch Bericht der post-ekspressionistiese Generatie in Vlaanderen. Uitgezonden door De Tijdstroom. — *Brugge, Excelsior, 1933, (22 × 15) 102 blz.* *25 fr.*

III — Zie bespreking onder titel « De teleurgang van een litteraire jeugd », onder nr 10.478.

82. TOONEELLITERATUUR

10.498 **Buskens, Emiel** **81.9 : 82**

Ondergang. Spel in vijf bedrijven. — *Brussel, Stols, 1931, (25 × 16), 82 blz.* *25 fr.*

V — Weer eens een episode uit den strijd van de Belgen tegen Caesar, bepaaldelijk de neerlaag van de Nerviërs en de vlucht van Ambiorix. Het traditioneele (treur)spel in blanke verzen waarin een liefdemotief (Helgi-Saga) de 5 phasen verbindt van het *verhaal* (want van een naar buiten uitgeleefde handeling is geen sprake; uiterlijk spel enkel sporadisch). Het stuk had ongeschreven kunnen blijven. Het biedt niets oorspronkelijks, noch naar de voorstelling, noch naar den gedachten- en gevoelsinhoud. Buskens schijnt zijn beste krachten te hebben gewijd aan het schrijven van een tekst in mooie, vloeiende verzen. Hij is daarin niet zoo slecht geslaagd. Vaak doen ze echter theatraal-declamatorisch aan en trillen zelden na. Veel moeite om een schraal resultaat. Dr C. Godelaine

10.499 **Corbet, August** **82.9**

Heer Daneelke. Spel in drie Bedrijven en zes Tafereelen, naar een oude Vlaamsche Ballade. — *Antwerpen, Resseler, (21 × 16) 99 blz.* *20 fr.*

III — Heer Daneelke, ridder van Hendrik IV, leefde zeven jaar met vrouw Holda, de duivel in vleesch en gebeente. Hij pelgrimeert naar Rome, om boete te doen en vergiffenis te bekomen. Paus Gregorius VII echter vervloekt hem als een verdoemde, wanneer hij verneemt dat Daneelke vriend en paladijn is van 's Pauzen vijand, Hendrik IV.

Daneelke keert naar Vlaanderen terug bij Holda, doch juist op tijd komt de prior uit 't klooster hem melden dat hij vergiffenis bekwam van den Paus, want drie dagen na Daneelke's vertrek droeg, bij mirakel, de dorre pelgrimstaf, rozen... 'n Middeleeuwsche legende past beter in het kader eener ballade dan op 't tooneel, tenzij bedoeld was de pauselijke figuur al te klein-menschelijk voor te stellen en de geile Holda met haar wellustige camenieren vóór 't voetlicht te brengen. Van de naïeve toon der ballade bleef niets over : gansch 't tooneelspel klinkt onecht van grootsprakige romantiek. FR. CROLS, PR.

10.500 Goldoni **82**

DE GOEIE KNORREPOT. *Vert. dr J. J. Van Hauwaert. — Kortrijk, Vermaut, 1932, (20 X 14) 104 blz.* *16 fr.*

V — Oom Gerontes heeft een oploopend, vandaar onhandelbaar karakter, hij scheldt op iedereen en gaat te werk als een bezetene, is onpractisch en autoritair, maar in den grond is hij goed, gevoelig en onbaatzuchtig. Nadat hij dan het jeugdig nichtje dat bij hem inwoont, den doodschrik heeft op het lijf gejaagd met ze te willen uithuwelijken aan zijn vriend, en tegen hare keuze in, nadat hij zijn geruineerden neef onder zijn vernietigenden blik voor zijn voeten heeft doen kruipen, komt alles in orde wanneer eindelijk zijn goed hart aan de beurt komt. Goldoni heeft Molière's invloed niet artistieker weten te benuttigen dan in Nederland Langendijk : komische maar goedkoope verwikkelingen, en vergissingen die toestanden scheppen waarin de hoofdheld zijn eigenaardigen trek kan doen gelden, die echter zoo ver van de werkelijkheid afstaan, dat ze onwaarschijnlijk aandoen. Maar Goldoni haalt het niet bij Langendijk in veralgemeening van het gevel, en ook niet in tooneelmatigheid. Wat het aanschouwelijk typeeren betreft, ik vind Nicephorus Kwist uit J. Ballings « Op afbetaling » even geslaagd, zoo niet beter. De vertaling is gehouden in gekuischt Nederlandsch.

Dr C. GODELAINE

10.501 Limpens, Alberic **82.9 : 92.2**

◆ PERPETUA. Dramatisch Verhaal in vijf Bedrijven. — *Dendermonde, van Lantschoot, 1933, (22 X 16) 133 blz.* *20 fr.*

III-IV — De auteur bedoelt tooneelmatig de laatste levensdagen en den marteldood van de heiligen Perpetua en Felicitas uit te beelden. Dat is niet gemakkelijk, en het opzet werd 'n treurige mislukking. We krijgen 'n langgerekt over-en-weergepraat, bedroevend veel pathos in schamele versmaat. Ik moet erop wijzen dat de auteur, waar nadruk moest gelegd op de moreele waarden van het kristelijk leven, en hier speciaal op de innerlijke motieven van 'n vrijwillig aanvaarden dood, hij veeleer den nadruk legt op heidensche en beschamende geplogenheden, minstens onkiesch, veelal bepaald onzedelijk. Voorgelichte volwassenen kunnen het stuk lezen... Veel zullen ze er waarachtig niet aan hebben. Voor het theater kan 'n ongewijzigde tekst niet dienen. We hebben te veel respect voor actrices en toeschouwers. Men meene niet te vlug dat dit oordeel te streng is. Ik mocht ervaren dat we in dit en dergelijke gevallen niet streng genoeg kunnen optreden. Hier gebeurt het trouwens mede uit bewonderenden eerbied voor beide heiligenfiguren. Scrupuleuze historiek geldt steeds voor 'n historicus, niet steeds voor 'n tooneelschrijver; scrupuleuze historiek is studiemateriaal voor 'n beperkten kring, 'n tooneelspel bedoelt de groote massa te bereiken.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.502 **Maes, Alfons** **82**

GELD. Spel in drie Bedrijven. — *Roeselare, A. Deraedt-Verhoye, 1931, (22 × 14), 82 blz.* *8 fr.*

V — Om diefstal ervan te verhinderen, heeft 'n man 'n geborgen schat meegedragen. Wanneer hij dien schat niet onmiddellijk aan den wettigen eigenaar kan weergeven, laat hij zich verleiden hem te doen vruchtdragen voor zichzelf. Dat lukt buiten verwachting. Bij eindelijke gelegenheid blijkt hij te zwak om rechtvaardig te handelen, vergoedt tersluiks de benadeelde, en stopt den bek van wie zouden kunnen praten. Dat wordt dan de ondragelijke martelie, tot voor hem en zijn gezin het probleem vreedzaam wordt opgelost. We hebben hier te doen met 'n blijkbaar dramatische inhoud. De structuur van het spel is arm : geen psychologische diepgang, geen zuiver-theatrale geleidelijkheid; alleen maar 'n gemaakt heen- en weergeloop over 'n heel stel los-aaneengelijmde tooneeltjes. Vandaar dan 'n overbodig en langdradig gepraat, ook van menschen die met het eigenlijk conflict niets te maken hebben. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.503 **Melis, Jan** **82 : 81**

DE WATERDOKTER. (Esculapen-Wijsheid) Uilenspiegel-Klucht in één Bedrijf. — *Antwerpen, J. Janssens, 1933, (20 × 13) 32 blz.* *7 fr.*

V — Een egocentrische luie en hongerige Lamme helpt zijn ratelenden en rijmenden baas, een Tijl met kwik in zijn beenen, den kwakzalver uithangen, doktoor, apotheker en veldwachter voor den aap houden en tegen mekaar opjagen. Pertig lever de rideau, van een Zuidersche vinnigheid en luchtigheid, gedragen door een stel komische, tooneelmatige snoeten in dito omstandigheden. Schittert vooral uit de held, Tijl, een roerige, zottebollende clown, maar een dichter, een artist, een facet van den auteur zelf. Veel woorden maar doorgaans verklaring van spel. Werk van een dichter en tooneelschrijver. Dr C. GODELAINE

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

I — VERBODEN LECTUUR

10.504 **Corsari, Willy** **83.1**

DE MAN ZONDER UNIFORM. — *Den Haag, Leopold, 1933, (21 × 15) 327 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

I — Zie recensie in « Romankroniek », onder nummer 10.472

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10.505 **Brusse-van Huizen, Jos** **83**

ZOTTEKE. — *R'dam, Brusse, 1933, (29 × 17), 226 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90*

II-III — De levensloop van 'n Antwerpsch meisje uit 't havenkwartier, van af haar eerste kinderjaren tot ze rust in 't klein plekje van Gods aarde waar Pol, haar jongen, een rozenstruik plant op haar graf. Zotteke is 'n echt volkskind, doch met 'n open oog en 'n fijn aanvoelende ziel voor de eenvoudige schoonheid op Gods wegen. Door al haar smarten en ontgoochelingen heen, blijft zij vreugde vinden in 't licht van de zon, in de kleuren van 'n bloem, in 't mysterie van 't woud. Deze naïeve kinderlijkheid geeft haar levensmoed om eigen smart te dragen

en anderen op te monteren. Zotteke werd geschreven door een Hollandsche schrijfster. Hoe kon deze, na enkele jaren verblijf in 'n Antwerpsche voorstad, de atmosfeer van 'n Antwerpsche volksbuurt inleven en de ziel van een meisje, 'n vrouw uit dat klein volk aanvoelen? Omdat schrijfster zich met liefde en verrukking heeft neergebogen over haar eigen hart waaruit zij Zotteke schiep en met meer dan gewone sympathie 't leven heeft nagespeurd van ons Vlaamsche volk zoo schoon en oprecht in zijn naïeve eenvoud en soms brutale ruwheid. De kern echter, het wezen van ons katholiek geloof heeft schrijfster minder begrepen en de atmosfeer van Brasschaat-Polygoon, waar de laatste levensperiode van Zotteke afspeelt, is eerder fantazie dan werkelijkheid. Meer « beschränkung », ware ook gewenscht. Platte uitdrukkingen en minder kiesche beschrijvingen maken het boek, jammer genoeg, niet bruikbaar voor den doorsnêe-lezer onzer katholieke boekerijen.

FR. CROLS, PR.

10.506 **Fabricius, Johan** **83**
MARIO FERRARO'S IJDELE LIEFDE. — *Den Haag, Leopold, 1933, 2e druk, (21 × 15), 428 blz.* *fl. 3,90; geb. fl. 4,90*
II — Zie bespreking hiervan in « Romankroniek », nr 10.476

10.507 **Fabricius, Johan** **83**
VENETIAANSCH AVONTUUR. — *Den Haag, Leopold, 1933, 2e druk (21×14), 256 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,50*
II — Besproken in « Romankroniek » onder volgnummer 10.475.

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.508 **Carlisle, Helen Grace** **83**
MOEDERHART. *Vert. uit h. Amerikaansch dr M. Raismann. — A'dam, Arbeiderspers, 1931, (20 × 14) 232 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*
III-IV — Een moeder verhaalt — maar een moederverhaal in zijn meest materiëelen en exklusieven zin —: haar jongen rijkdom met de eerste baby's : den warmen geur van hun versche hoofdjes, weldra de stijgende karigheid met het derde en vierde kindje; dan de katastroof : den geweldigen dood van den man, de slavernij om de kinderen. Dit laatste dikt het heele boek. Het is een merkwaardige analyse der vier eigen types, groeiend van de moeder weg, naast en tegenover mekaar op: een vernieler, die met het leven der zijnen ook het eigene leven vernielt, een bouwer, een nieuwe moeder en een zoekster die aan haar drang bedrogen, ten onder gaat. — Maar dat alles zoo menschelijk en enkel dat, zoo « rein-tierisch », alsof ten slotte het leven schoon kon zijn, het leed als de liefde, alleen om dat wonder dat men leven heet, en dat van ons uitgaat... G. DE KEERSMAEKER, PR.

10.509 **Dixelius, Hildur** **83**
DE PLEEGKINDEREN. *Vert. uit h. Zweedsch dr S. van Praag. — A'dam, De gulden Ster, (21 × 15) 216 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*

HILDUR DIXELIUS

III-IV — Johan, min of meer schuldig aan den dood van zijn oom, trouwt met zijn pleegzuster Elin. Maar die halfzekere misdaad die daar steeds tusschen hen beiden naspookt, en dit huwelijk meer uit gewendheid aan elkaar dan uit liefde, leiden tot een scheiding; Johan neemt de levendigere Margret, Elin vindt den weduwnaar Henrik. Doch bij Johan dringt de wroeging immer meer aan, hij rukt zich van allen los, zoekt verlossing in uitboeting, en zal ten slotte tusschen die drie komen sterven. De vrije liefde in dit boek beroept zich minder op zinnelijken hartstocht dan op het beginsel van overeenkomst in aard, maar daarom is het nog niet goed; alleen zou men kunnen zeggen dat het in de eerste plaats een gewetensvraagstuk behandelt, en liefde ondergeschikt blijft. Maar het is allemaal slechts aangezet, niet uitgediept; behoudens enkele zachte trekken, vinden wij in dezen oefenroman geenszins de kruimige, felle schrijfster van Sara Alelia terug. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.510 **Hollander, Onno** **83 : 91**

DRIE NIEUWE MENSCHEN EN EEN OUDE ROMEIN. — *Bussum, van Dishoeck, 1932, (21 × 16) 172 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,90*

III-L-K — Bretanje-reis van twee jonge Hollandsche vrouwen, gefilozofeer met het gezelschap waar zij beland zijn. Saloncommunisme en meer ander gebazel van Nieuw-Menschheidsevangelie.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.511 **Loveling, Virginie** **83**

IDONIA. — *Antwerpen, De Sikkel, 1933, (19× 13) 226 blz. 22 fr.; geb. 31 fr.*

III-L — Idonia, het onwettig kind van een burgerszoon. Lijden en dood der verlaten moeder en haar ouden vader. Liefdadigheid jegens hen van de nietsvermoedende vrouw waarmee de schuldige later getrouwd is. Op zijn sterfbed bekentenis en herstel ten gunste van het meisje. Een nogal treffend en niet te sentimenteel beeld van het jammerlijk « Arm Vlaanderen » der vorige eeuw. Beslist stout tegen pastoors, nonnen en Kerk. Zuiverder van ziening en vertolking als de meeste verhalen van toen. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.512 **Manders, Jo** **83**

DE BOEDJANG-CLUB. Delische Roman. — *Den Haag, Leopold, 1933, (21 × 15), 162 blz.* *fl. 1,90; geb. fl. 2,50*

III — Besproken onder volgnummer 10.474 in « Romankroniek ».

10.513 **Rothberg, Gert** **83**
EN TOCH BEN JE VAN MIJ. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout.* — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij (Het Boek voor de Vrouw) (19 × 13) 214 blz.* *20 fr.*
III-IV*-M-P — Zeden uit de Duitsche hoogere standen. Protestantsch midden. Schildert hoe sommige vrouwen hunne omgeving ongelukkig maken. Zeer onderhoudend geschreven. Kan met vrucht gelezen worden door ontwikkelde, volwassen meisjes. A. O.

10.514 **Stoke, Melis** **83.0**
DE BLINDE EN DE LAMME. Een Geschiedenis van twee Zwervers. — *Den Haag, Leopold, 1933, (21 × 15), 290 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*
III — Zie recensie in « Romankroniek », onder nummer 10.473.

10.515 **van Severen, Machteld** **83.1**
ALLERHEILIGENZOMER. — *Amsterdam, « Elsevier », 1933, (20 × 15) 160 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*
III — Zie bespreking hiervan in « Romankroniek » onder nr 10.471.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.516 **Demedts, André** **83.8**
MANNEN VAN DE STRAAT. — *Kortrijk, Steenlandt, 1933, (19 × 13) 145 blz.* *15 fr.*
IV — Zie bespreking onder titel «Noord- en Zuid-Ned. Epiek», nr 10.480

10.517 **Goodchild, George** **83.0**
JACK O'LANTERN. *Vert. uit h. Engelsch dr D. Wafelbakker.* — *Utrecht, Bruna, (18 × 12) 256 blz.* *fl. 1,40; geb. fl. 1,90*
IV — Rechter Wallington had jaren geleden Tobias Lantern, een moordenaar, ter dood veroordeeld en doen hangen. Sedertdien waren verschillende leden van het gerecht op geheimzinnige wijze vermoord gevonden. 't Was opvallend dat al die slachtoffers, juist die personen waren welke tegen Tobias Lantern waren opgetreden tijdens het proces. Dat kon geen toeval zijn. Wallington, de rechter die 't vonnis had uitgesproken, bleef alleen nog over. De onvindbare moordenaar opereerde onder den naam van Jack o'Lantern en werd verondersteld een broer te zijn van den gehangene. Al dat geheimzinnige prikkelde ten zeerste de speurders van Scotland Yard. Wie was de moordenaar? Heel het boek door houdt die vraag u geboeid met groeiende belangstelling, tot eindelijk het geheim wordt ontsluierd : de moordenaar was niemand anders dan rechter Wallington zelf! Tobias Lantern had hem gehypnotiseerd tijdens het proces en onder die hypnose was Wallington begonnen een dubbel leven te leiden : dit van rechter en dit van een Lantern, die de wraakplannen van den gehangene moest uitvoeren tegen al degenen die hem veroordeeld hadden. Het onwaarschijnlijke van dit slot zal den lezer wellicht wat ontgoochelen. Anders, een zeer boeiende lezing, des te meer dat een liefdeshistorie wat warmte brengt te midden van al het grieselige van het boek. A. CORLUY, PR.

10.518 **Graumans, A. A. L.** **83.8**
RADIO-VERTELSELS VAN D'N DRÉ. *Haarlem, De Spaarnestad, (19 × 13), 223 blz.* *geb. fl. 2*

IV — Wie, die 'n radio bezit, luistert niet elke Maandagavond naar de vijf minuten van Pirreke-Pirrewit? Een van de beste kwartiertjes waarop N. I. R. ons iedere week vergast. Die praatjes van Pirreke met zijn gezellige maats brengen 'n atmosfeer van Vlaamsche gulheid en gemoedelijkheid, wat teere poëzie, 'n scheutje humor en 'n vleugje weemoed in onze huiskamer. De radio-vertelsels van d'n Dré, voorgelezen voor den K. R. O. van Nederland, zijn de vijf minuutjes van d'n Dré, doch in 'n andere toonaard dan die van Pirreke. 'k Zou haast zeggen : ze zijn Vlaamscher want d'n Dré lijkt me 'n tweelingsbroer van Pallieter. Die raakt niet uitgepraat van de schoonheid van z'n boerenhofje, bij sneeuw, in lente-bloesem, zomerbloei of herfstpracht; van z'n Trui, 'n echte Noord-Brabantsche boerin, van z'n kameraden, mannen die van jolijt houden en voor 'n kruik bier of enkele borrels « beste » niet om gaan. Ulverhout, bekeken door de brilglazen van den Dré, lijkt wel 'n echt Luilekkerland, 'n stukje Aardsch Paradijs. Geschreven in plat Noord-Brabantsch, zullen de sappige en geestige vertelsels best tot hun recht komen, wanneer ze luidop worden voorgelezen. Wie genezen wil van de zwartkijkerij, wie graag een beet lacht, leze deze vertelsels. 'n Pallietersche Noord-Brabander die ook weet te vertellen van 'n wipschieterij in den Belgiek, van 'n uitstap naar Amsterdam en van 'n beêweg naar de keerskens-processie van Scherpenheuvel. En 'n taal als een vuurwerk van geestigheden, als 'n apotheose van kleuren !

FR. CROLS, PR.

10.519 **Gregory, Jackson** **83.0**

DERTIEN EN ÉÉN. *Vert. dr J. van den Bovenkamp Jr. — Den Haag, Kruseman, (21 × 15) 250 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 3,25*

IV — Gregory die voor ditmaal z'n « far-west » boys naar den prairieduivel laat galoppeeren en z'n pen veil heeft voor naar mysterie ruikende detective-romans. De lucht is hier minder gezond dan in die avonturen waar G.'s Amerikaansche vrijbuiters hun halsbrekend noodlot narennen. Al getuigt deze geschiedenis eens te meer van de verbazende virtuositeit van dezen auteur in het rijk der dolste fantasie en al zul je wel 'ns glimlachen om deze onwaarschijnlijke historie, als je van felle sensaties houdt, en kranige zenuwen hebt, beproef het maar 'ns!

PAUL HARDY

10.520 **Herwig, Franz** **83.3**

◆ DE HEILIGE PROLETARIER. *Vert. uit h. Duitsch dr Cor Hesseling. Geïll. dr H. Schoonbrood. — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1933, 3e druk, (19 × 13) 149 blz.* *fl. 1,75*

IV* — Wij bespraken breedvoerig dit werk bij het verschijnen van de eerste en tweede uitgave. Zie rec. nrs 9075 en 9591.

10.521 **Herwig, Franz** **83.3**

◆ INGEMETSELDEN. Wereldstad-Roman. *Vert. uit h. Duitsch dr J. Panhuysen. Geïll. dr H. Schoonbrood. — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1933, 2e druk, (19 × 13) 379 blz.* *fl. 3.90*

III-IV* — Zooeven kwam ook de *tweede druk* klaar van « Ingemetselden ». Aan dit groot-stijlsche boek hebben wij een uitvoerige bespreking gewijd onder nr 9881. Wie inmiddels « Ingemetselden » nog niet in handen kregen, verwijzen wij met nadruk naar de bespreking van dezen terecht ophefmakenden wereldstad-roman.

10.522 **Kuyle, Albert** **83.8**
◆ WEERLICHT. *Geïll. dr Lambert Simon. — Hilversum, Brand, 1933 (22×15) 105 blz.* *22,50 fr.*
IV — Zie bespreking onder titel « Noord- en Zuid-Ned. Epiek », nr 10.481

10.523 **Larsen, J. Anker** **83.1**
KONING LEAR OP KLOMPEN. *Vert. uit h. Deensch dr G. J. Risselada-Garrer. — A'dam, Elsevier, 1933, (19 × 13), 303 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,75*
IV — Gerecenseerd in « Romankroniek », onder nr 10.477.

10.524 **Osorgin, Michael** **83.1 : 92**
MIJN ZUSTER. *Vert. uit h. Russisch dr. B. Raptschinsky. — Zutphen, Thieme, 1932, (22 × 15) 232 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,90*
IV — Katja huwde piepjong met een gezetten man, die een ontrouw echtgenoot zal zijn. Zij weerstaat aan de verzoeking hem op haar beurt ontrouw te zijn, om zich aan de zorgen voor haar kinderen en dien echtgenoot te wijden, hiervoor zelfs het offer brengend van groote gaven die in een zelfstandig leven schoon konden openbloeien. Behalve in een voorspel gewijd aan de herinneringen der kinderjaren, waarin Schr. haar gedenkt als schrander kind, meisje met vroeg ontwaakt moederinstinct en lieflijk bakvischje (een parel als boek van het kinder- en vaderhuis-paradijs, helder, mild, gezond), ziet hij haar hoofdzakelijk van uit zijn standpunt van jongeren broeder, student aan de Hoogeschool, terwijl zij ook te Moskou in haar rijk huis woont. Een paar jaren daarna stierf zij. Als uitgewekene, thans het leven der jaren '90 beschrijvend, pleit hij niet opdringerig voor dien ouden tijd, maar hoe heerlijk spreken de feiten zelf! Hoe hoog en sterk rijst die figuur van het plichtbesef-in-alle-geval, van dienstbaarheid aan de orde van familie en leven, van heilige kuischheid en aanvaarden van het kruis. Zuiver kristendom, hoewel de godsdienst geheel verzwegen wordt. En het feminisme, dat er heel zeker aan de deur klopt, is noch zuur nog grof. Nu wordt daarenboven dit zusterbeeld geschetst met een warme innige liefde en een mooie aandoening. En in welk een schoon boek: gelouterd, zuiver, menschelijk, zonder opgesmuktheid hoegenaamd. Voor geest, hart, zinnen en leven, een lafenis en een verheffing. Ten zeerste aanbevolen.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.525 **Stringer, Arthur** **83.0**
DE NACHTHAVIK. *Vert. uit h. Amerikaansch dr J. v. d. Bovenkamp Jr. — Helmond, Stella-Editie, (Luxe-Editie nr 13), (19 × 13) 219 blz.* *fl. 0,75*
IV — 'n Reeks fantastische streken van 'n bandiet uit de New-Yorksche onderwereld. Hijzelf vertelt; tusschen deze scenario's voor 'n sensatie-film is er dan ook alleen maar het verband van eenzelfden hoofdpersoon. Tenslotte blijkt dat die brutale misdadiger vroeger 'n correct mensch was, z'n persoonlijkheid verloor en 'n persoontje werd, nu precies niet zoo correct als nummer een. Langs 'n explosie om geraakt hij in 'n ziekenhuis voor 'n schedelbewerking, en zal nu wel weer de ouwe worden. Wat 'n literatuurtje toch... Het boek besluit met 'n gewoon detectieven-dingetje : « Het drama op den vuurtoren » naar het Engelsch van R. Austin Freeman. 'n Ontspanning. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.526 **van Ipenburg, Rie** **82.1 : 269 : 92**
◆ LEX. *Geïll. — 's-Bosch, Mosmans, 1932, (21 × 16), 155 blz.* *fl. 1.50*
IV — Een mooi levensgebeuren. Een meisje uit een niet-katholiek

milieu komt « langs wegen van geleidelijkheid » naar het katholicisme over, luistert naar de stem van haar eigen oprecht geweten en naar de stem van daarboven, vindt den uiteindelijken vrede in de volle overgave aan de Genade. Deze goed geschreven, stemmingsvolle roman — spelend in een milieu van onderwijzeressen en vrouwelijke bureelbedienden — zal er velen doen nadenken. M. VAN HOECK, PR.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.527 ◆ **Carton de Wiart, Henry** **83.9**

DE WOELIGE STEDE. *Vert. uit h. Fransch dr L. van Molle. Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (27 × 18), 149 blz.* *17,50 fr.*

V — « De woelige Stede » beleeft haar zeste uitgave ! Dat alleen is een zoo sterke aanbeveling, dat alle andere overtollig wordt. Er zijn niet veel boeken in Vlaanderen die het zoo ver brengen. En het succes is verdiend. De allergunstigste beoordeelingen, die in 1912, bij het eerste verschijnen, langs alle kanten in de pers gegeven werden, zouden nog gerust mogen herhaald worden, Pilip de Pillecijn noemde toen de vertaling « deugdelijk, levend Vlaamsch, zooals wij het weer zouden willen lezen ». — Al is het een 6e uitgave, toch heeft de wakkere vertaler er aan gehouden nogmaals met de uiterste zorg zijn werk te herzien. We twijfelen er dan ook niet aan, deze zesde uitgave zal haar weg wel vinden, zooals haar voorgangers. Als bibliotheekboek, als prijsboek, als leesboek verdient dit werk alle aanbeveling. F. VERMUYTEN, PR.

10.528 **Dré [ps. v. : A. A. L. Graumans]** **86 : 83.8**

BRABANTSCHE BRIEVEN. *Geïll. met houtsneden van Han Krug. — Den Haag, Boek en Periodiek, 1932, (22 × 16), 228 blz.* *geb. fl.*

V — Hoe mooi dit boek ook gedrukt en uitgegeven zij, acht ik de kans op Vlaamse afzet heel gering. Noord-Brabants dialekt en alluzies op plaatselike toestanden en personages maken die « brieven » slechts luttel genietbaar voor wie buiten de kreits van Dré's wereldje beweegt. Dré schrijft zowat volgens de gemoedelijke formule van onze Wannes, maar Dré's filozofie is af en toe té gezocht, en waar 'r inspirasiebronnen niet veelvuldig genoeg blijken, kan bezwaarlijk van een boeiende lektuur gewaagd. Dergelike brieven, elk afzonderlijk als « hors d'œuvre » gegeven, zijn lichter verteerbaar dan saamgebundeld tot 'n massief geheel. A. V.

10.529 **Melville, Herman** **83**

MOBY DICK OF DE WITTE WALVISCH. *Vert. dr J. W. F. Werumeus Buning. — A'dam, Querido, 1929, (19 × 13) 511 blz.* *geb. fl. 1,80*

V — Dit boek van rond de jaren 1850 is een der grootste zeevaartboeken. De oceaanstemmingen, steeds boeiend; het is, behalve een ontzaglijke encyclopedie over den walvisch, een lyrisch en dramatisch opgevat verhaal, waarin vooral de figuur van kaptein Ahab treft : heel wat Shakespeariaansch ligt er in dit soort Koning Lear der zee, evenals veel Engelsche geestigheid en welbespraaktheid bij de overige figuren en in 's schrijvers enorme beschouwingen en ontboezemingen op philosophisch, wetenschappelijk, zedelijk en alle ander gebied.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.530 ◆ **Dolores, M.** **83 : 266**

KINDEREN UIT HET LAND DER ZON. *Geïll. dr R. Graafland. — 's-Bosch, Malmberg 1932, (25 × 17) 140 blz.* *18 fr.*

V — Een treffend en roerend verhaal uit het Missieleven op Java. Vertelt van al de moeilijkheden die het bekeeringswerk in den weg staan : bijgeloof, vijandigheid en eigenbelang, en van den heerlijken triomf die behaald wordt door het geloof en de liefde van een jeugdig aposteltje. F. VERMUYTEN, PR.

10.531 **X** **83.8**
◆ ALS HET WINTERT. *Geïll. met 36 houtsneden v. J. Franken Pzn. — Bilthoven, Nelissen; Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1932, (27 × 19), 111 blz.* *fl. 2,50*

V — Dit jaarboek zet de smaakvol-sierlijke reeks in de goede richting voort. Inhoud : 'n diep tragische schets van Frans Verschoren (« Wereldkampioen »); 'n mooi historisch fragment van Marie Koenen (« De Klokkenluiders van Quelven »); 'n sober-psychologische studie in raken stijl van de Pillecijn (« De Dief »). Verder : werk van Antoon Coolen, Kees Meekel, « Onze Wannesoome » van E. Claes en 'n kostelijke humoristische schets van F. de Sinclair. Benevens 'n geïllustreerde studie van den bekenden Hollandschen filmcriticus Close-up over Max Fleischer en z'n teekeningen, nog 36 houtsneden van J. Franken Pzn, ingeleid door A. van den Boom. In J. Franken is iets simpels, gestyleerd dat ons doet denken aan oude plaatsnijders-verluchters uit de middeleeuwen. Deze meester van het zwart-wit toont in z'n werken 'n innerlijke vastheid en psychologische fijnheid, die den bezitter van dit Winterboek tegelijk 'n mooi kunstalbum in handen stellen. PAUL HARDY

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10.532 **Betlem, Guus** **83.0**
HET AVONTUURLIJKE LEVENSJAAR VAN BRAMMETJE. *Geïll. — Helmond, Nederlandsche Jeugdbibliotheek (24 × 16) 158 blz. fl. 0,20; geb. fl. 0,35*

VIA-J — Brammetje, door een reizend tooneelgezelschap ontvoerd, ontloopt zijn schakers en beleeft allerhande avonturen eer hij wel en goed terug bij Moeder komt. Boeiend geschreven, op slecht papier gedrukt. Bruikbaar. AUG. OSSENBLOK.

10.533 **Bieger, N. K.**
DE JONGEN VAN DE PLAGGENHUT. *Geïll. dr P. Dom. — Alkmaar, Kluitman (21 × 15) 192 blz. fl. 1; geb. fl. 1,75*

VIA — Om zijn familie te helpen, die door de dood van vader in armoede vervallen is, gaat de jongen van de Plaggenhut werk vragen bij zijn oom. Deze is een hartelooze gierigaard, die den jongen het leven onmogelijk maakt. Gelukkig is er een goede graaf, die sympathie heeft voor den jongen en gansch het gezin uit den nood redt. — Wel worden deugd en ondeugd hier in scherp contrast tegenover elkaar gesteld, doch het godsdienstige in de deugd wordt doodgezwegen. De deugd is schoon en de ondeugd is leelijk : verder gaat de strekking niet van dat boek, dat overigens zeer boeiend geschreven is. FR. VERMUYTEN, PR.

10.534 **Stamperius, J.** **83 : 79 : 91**
TUSSCHEN DE ROODE EN ZWARTE TONNEN. *Geïll. dr P. Dom. — Alkmaar, Kluitman, (23 × 15) 208 blz. fl. 1,60; geb. fl. 2,50*

VI-A-J — 'n Leuk zeiltochtje van vier knappe Hollandsche jongens over de Zeeuwsche en Zuid-Hollandsche wateren. Gezellig en avontuurlijk,

en je leert er 'n heele boel: scheepsbenamingen en scheepsdingen, plaatselijke historische en geografische bijzonderheden. Bij 't gezelschap is namelijk ook 'n student en die mag dan wel 'ns even didactisch doen. En hoe daar hartelijk en plezierig en toch deftig-voornaam gepraat wordt! JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.535 ◆ **van de Velde, Anton** **83 : 309**

Illustratie uit Kop

KOP. 'n Mooie Geschiedenis voor de Jeugd. *Geïll. met prentjes dr Chr. van de Plas. — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1933, (26 × 16) 103 blz. 18 fr.*

V-VI-A — Waar die bliksemsche fantast, wiens naam is Ant. van de Velde, het allemaal haalt, wie kan het weten? Heel zijn werk is 'n klaterende fontein van spirit, fel en rijk. En wat 'n taal. Geen andere is 'n taalvirtuoos als hij. Wanneer we maar even terugdenken aan z'n tooneelœuvre dan staan we nog oversprankeld met z'n taalfusees buiten al z'n technische vondsten om. Van de Velde speelt op z'n taal als 'n moderne Paganini; hij kan 'n sostenuto doen zingen, warm als 'n Casals; staccati en arpeggia's liggen zoo maar voor 't grijpen, enz. enz. Ook in z'n kinderboeken blijft hij van de Velde. Want ook in deze bijt de acide van z'n levensernst! Jongens en meisjes, leest « Kop ». En vraagt u me wat Kop is, dan kan ik enkel antwoorden « Kop is Kop » : u moet het lezen. De Vlaamsche Boekcentrale gaf het werk mooi uit met scherp-rake teekeningen van Chr. van de Plas. M. VAN HOECK, PR.

10.536 **van Huët, B.** **83.0**

DE JONGENS VAN ALMHORST. *Geïll. met 9 platen. — Baarn, Hollandia, 1932, (25 × 16) 259 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

VI-A-B-J — Hoe de jongens van den dokter wijselijk, alhoewel strategisch-vernuftig het dorpsdictatorschap van den dommen, aanstellerigen boschwachterszoon weten te fnuiken. Dorpslui sympathiseeren met de flinke, gezonde jongens. 't Boek is wat te lang: zou vlotter moeten lezen als jeugdlectuur. Schrijver had 't verheugend initiatief kiekjes te nemen van Leo van Alphen, den jongste van «Almhorst», den wezenlijken held van dit bewogen avontuur, en er z'n vertelling mee te illustreeren. PAUL HARDY

10.537 **Wagenaar, Jan** **83**

HUID VOOR HUID. *Geïll. dr Hein Kray. — Assen, van Gorcum, 1932, (24 × 16) 44 blz. fl. 1,25*

VI-A-P — Een jonge werkman heeft in de fabriek erge brandwonden opgeloopen, die zijn leven in gevaar brengen. Zijn werkmakker, die schuld had aan het ongeval, geeft een deel van zijn huid voor de transplantatie, en redt daardoor het leven van den jongen. Een goed verhaal, maar zoodanig protestantsch getint dat het voor ons niet bruikbaar is. F. VERMUYTEN, PR.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10.538 **Boudier-Bakker, Ina** **84**

DE VERSCHIJNINGEN DER MENSCHENZIEL IN HET SPROOKJE. — *A'dam, P. N. van Kampen, 1932, (21 × 14) 55 blz.* *geb. fl. 1,50*

V* — Mooie studie over de diepe menschelijkheid die zoo dikwijls in het eenvoudige kindersprookje schuilt. Wanneer we nog kinderen waren, lazen we of hoorden graag de sprookjes vertellen van Blauwbaard, Sneeuwwitje, Klein Duimpje, Roodkapje, Asschepoester en vele anderen; en wanneer we ouder zijn geworden gaan we luisteren naar de stem van het menschelijk hart, dat lacht en schreit, dat strijdt of bemint. In die oude sprookjes spreekt 'n menschenziel tot menschenzielen. — Zeer fijn geschreven en bedoeld voor ontwikkelde lezers. FR. CROLS, PR.

10.539 ◆ **van Duinkerken, Anton** **84 : 92.8 : 809**

WELAAN DAN, BEMINDE GELOOVIGEN. — *Hilversum, Brand, 1933, (21 × 15) 202 blz.* *29 fr.; geb. 39 fr.*

IV* — Voor bespreking, zie bijdrage vooraan, nr 10.479

92. LEVENSBESCHRIJVNGEN — DAGBOEKEN

10.540 ◆ **Kerr, Cecil** **92.2**

TERESA HELENA HIGGINSON. « De Bruid van den Gekruisigde » 1844-1905. *Vert. uit h. Engelsch dr Th. Kwakman. Met een portret. — Antwerpen, Terug ter Orde, 1933, (20 × 13) 469 blz.* *30 fr.; geb. 40 fr.*

IV — Er staan verbazende dingen in dit boek, wat zeker in den smaak zal vallen van 't publiek. Maar mij dunkt dat het met veel voorzichtigheid moet gelezen. Te veel nadruk wordt er gelegd op 't buitengewone van dit leven van Teresa Higginson : op haar extasen, vizioenen, wondeteekenen, jarenlange vasten enz..., die door den biograaf als bovennatuurlijke verschijnselen worden voorgesteld, wat hoegenaamd nog niet is uitgemaakt. Zelfs botst men hier en daar op aanmerkingen die zeer bedenkelijk zijn. Deze Engelsche ziekelijke onderwijzeres heeft een hemelsch leven geleid op aarde, was goed en liefdevol voor alle menschen, blonk uit door verstorvenheid, Godsvertrouwen en diepe nederigheid en meende als zending te hebben: het verspreiden der devotie tot het H. Hoofd in Christus. 't Proces harer heiligverklaring is aanhangig gemaakt. Deze levensbeschrijving had ons meer over haar deugden moeten mededeelen. Gewetensvol nochtans heeft schrijver er naar gestreefd Teresa te schetsen naar 't zielsportret dat zij zelf in haar geschriften schonk, en naar de getuigenissen van haar geestelijke leiders en andere tijdgenooten. Zoo krijgen we wel een zeer belangrijk dokument over haar mystieke levensontwikkeling, maar waarin toch te vele subjectieve elementen liggen om alles zoo maar klakkeloos te kunnen aanvaarden.

D. DE PAUW, O. P.

TERESA HEL. HIGGINSON

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 8 ELFDE JAARGANG SEPTEMBER-OCTOBER 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen

:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:

Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen

Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.

Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

VLAAMSCHE EPIEK

Het is mij een vreugde de aandacht van de lezers dezer kroniek te kunnen opeischen voor eenige verschijnselen waarvan ik blijmoedig getuigen durf dat ze onze Zuidnederlandsche letteren met één slag op een beduidend hooger plan gesteld hebben, zoowel wat de geestelijke inhoud betreft van deze werken als het zuiver technisch kunnen. Wat mij des te meer verheugt omdat de enkele schrijvers die het buitenland van ons aanvaard heeft, zich bij elk nieuw boek blijkbaar minder verzetten tegen den dwang van buitenlandsch sukses waarbij als voorwaarde tot erkenning voorop staat: klein-realistische kopieerkunst des dagelijkschen levens, waarvan folklore en specifiek-lokale typen de hoofdingrediënten behoorden uit te maken. Het recept was een tijd lang een deugdelijke garantie, vooral ten aanzien der grootendeels-snobistische buitenlandsche belangstelling; den laatsten tijd begint het aardig wat aan belangrijkheid en waarde in te boeten, al klampen een paar menschen zich ook nog met hand en tanden vast aan de kostelijke tooverformule.

Een nieuwe vertelling van
10.541 ◆ ERNEST CLAES: « **Toen Ons-Lieve-Vrouwke heuren Beeweg deed** » **(V)** is op zichzelf een getuigenis van een degelijk, laat ik zeggen: vernieuwd inzicht. Het is het tamelijk onbelangrijke verhaal van een

nachtelijke bedevaart van het beroemde Scherpenheuvelsche Lievevrouwbeeldje naar haar mirakuleuze zusters in de Waalsche bedevaartplaatsen, geschreven in den volkschen, krachtigen en sterk-gekleurden stijl van den Brabantschen auteur, echter zonder de vooropgezette en dikwijls exuberante kleurigheid van zijn overig werk. De oorzaak dezer versobering ligt deels ook in het feit dat het eigenlijke volkstype hier nagenoeg geheel ontbreekt en het Brabantsche volksleven eveneens zoo goed als uitgeschakeld werd. Soms geeft het verhaal den indruk zich moeizaam voort te slepen bij gebrek aan wezenlijken gang en inhoud; Claes is echter te zeer vertrouwd met de knepen van het vak om dit te laten blijken; ge leest het boek in een goedmoedsche stemming en met de neiging alles kritiekloos te aanvaarden. Claes is een der weinige auteurs die den lezer zoo sterk weten te handicapeeren; ook in deze devotelijke vertelling openbaart zich zijn krachtig meesterschap als verteller, zijn inzicht in het wezen en de ziel van het Brabantsche land en type, zijn geloof in dit volk en zijn optimisme. Jammer genoeg heeft hij hier de gelegenheid laten voorbijgaan om ditmaal meer te geven dan een milde Meinacht-atmosfeer met wat volkschen humor en goede geestigheden. Deze nachtelijke pelgrimagie ware een uitstekende gelegenheid geweest om den geest van dit volk te teekenen met zijn geestelijke kracht, zijn bijna kinderlijk geloof en zijn vertrouwen in wat des hemels is. Ook hier krijgt men soms den indruk dat de formule té goedkoop was.

STIJN STREUVELS bezorgde een navertelling van den middeleeuwschen
10.542 boerenroman « **De rampzalige Kaproen** » **(IV)** van W. de Tuinder, in

een zeer krachtig en tegelijk sierlijk, licht gearchaïseerd Nederlandsch. Zooals altijd bij Streuvels, ligt hier het zwaartepunt niet in den geestelijken inhoud of in den gang van het verhaal: Streuvels heeft zich hier alleen meesterlijk gewroken over zichzelf, en revanche genomen voor het boekje dat hij anderhalf jaar terug schreef voor het Davidsfonds: « Alma met de vlassen haren ». Dit hier is een stuk proza, zoo krachtig en zuiver, en uit elk oogpunt zoo volmaakt verantwoord, dat ik vergeefs in mijn herinnering zoek naar een werk uit de produktie der laatste

aren in Vlaanderen dat het bij dit hier kan halen. Ik vermoed dat dit boek nog lang gelden zal als getuigenis van het krachtig en volwaardig meesterschap van Streuvels over het Nederlandsch; naast dit ander verhaal « De oude Wiking » is het een stuk literatuur waar ik respekt voor voel; blijkbaar beweegt de auteur zich hier op een terrein dat zich, hoe nieuw het ook is in onze letteren — daargelaten de probeersels van Timmermans onder de titels « De vier Heemskinderen » en « Karel en Elegast » — minstens zoovele en zoo belangrijke mogelijkheden biedt als de vooroorlogsche psychologische boerenroman.

Dat deze laatste intusschen verre van dood is, bewijst naast een aantal andere dergelijke titels die den laatsten tijd regelmatig verschenen,
10.543 ◆ het nieuwe boek van A. VAN DRIESSCHE: «**Rietvelde**», **(III-IV)** waarin de Oost-Vlaamsche geneesheer het hier blijkbaar onuitputtelijke thema behandelt van een oude veete tusschen twee families of groepen in een dorp, die generaties lang blijft smeulen totdat bij een of andere gelegenheid al de vreeselijke, donkere hartstochten losbarsten in een tragisch konflikt waarin de oeroude, grimmige instinkten van den mensch zegevieren over traditioneele vormelijkheid en burgerlijk fatsoen. Er zijn weinig heimatschrijvers in Vlaanderen die geen nieuwe varianten getracht hebben te creëeren op dit thema; men zou achten dat de versie

van van Driessche weinig nieuwe aspekten kon openen op de psycho logie van den norschen, gesloten boer uit Vlaanderen. Inderdaad is het den auteur niet gelukt het oude volk voor nieuwe problemen van socialen, godsdienstigen of überhaupt ethischen aard te stellen en een nieuwe verhouding te scheppen tusschen het oude Polderdorp en het nieuwe uitzicht der dingen. Maar zijn boek is psychologisch en zakelijk

Dr A. VAN DRIESSCHE

uitstekend verantwoord, en staat teknisch beduidend hooger dan we zulks tot op heden gewend waren bij dit soort werken, over hetwelk de goedbedoelde probeersels van allerlei aspirant-romanciers in navolging van Streuvels en Vermeulen een hopeloos diskrediet hadden gewekt. Overigens gaat over gansch dit boek de adem van een nieuw en verjongd levensinzicht; iets blij en frisch over de egale sombere triestigheid van het Poldersche dorp; en ten slotte zijn het pas-afgestudeerde intellektueelen die via een plotsen nood en in aansluiting met 'n joligen Leuvenschen studentenavond van enkele jaren terug, de oplossing geven aan het zinloos konflikt dat jaren lang twee generaties tegen elkaar stelde. Dit boek, dat inderdaad beantwoordt aan het begrip « roman » — een al te zeldzaam verschijnsel hier om het onvermeld te laten — moet voor een deel gebouwd zijn op eigen ervaringen en belevingen van den auteur; althans laat het levens- en realiteitsgevoel den lezer hier geen oogenblik in den steek. Het is een mooi stuk werk van den niet meer zoo jongzijnden dokter.

10.544 ◆ Een vierde verrassing was voor mij het nieuwe boek « **Herfst** » **(III)** van MARCEL MATTHIJS, waarin deze auteur afwijkt van de drukbegane paden van den boerenroman en een der meest praegnante en tevens der meest delikate aspekten aandurft van het huidig grootstadskompleks : het meisje dat ten onder gaat aan de stad en aan zichzelf. Reeds vroeger werden ongeveer gelijkloopende gevallen behandeld door Walschap en Zielens, en de officieele kritiek was er als de kippen bij om te jubelen dat door dit werk onze Vlaamsche literatuur met één slag « op Europeesch peil kwam te staan ». Ziehier nu een boek dat het geval op zijn scherpste stelt : een vrouw vergooit zich, opent een « fatsoenlijk » bordeel, leidt hare dochter op in het vak, sterft evenals deze een oneindig-treurigen dood. Ik wil niet getuigen dat deze roman Europeesche allures zou hebben of een schokkend meesterwerk bedoelt te zijn, doch het is een volmaakte konstruktie en deugdelijk tot in zijn onderdeelen verantwoord. En wat meer is : er staat geen enkel onfatsoenlijk woord op deze tweehonderd zeventig bladzijden; geen enkele dubieuze uitdrukking, geen enkele insinuatie, geen enkele realistische beschrijving; niets in één woord dat den lezer kan kwetsen of doen rood worden. Al dekt dit boek vrijwel geen thesis, behalve de natuurlijke afkeer voor het kwaad en een diep medelijden met de zwakken en zij die zich uit het leven hebben gestooten, toch is deze roman mij lief omdat hij eerlijk en rein het leven behandelt zonder één enkele prikkeling of onzuivere evocatie: geen mensch zal zich door dit boek gekwetst voelen. Ook litterair is er van dit boek veel goeds te zeggen: sedert zijn eerste sociale roman « Grauwvuur » is

MARCEL MATTHIJS

de auteur er sterk op vooruitgegaan, ook stylistisch. Dat Matthijs zich orienteert naar het sociale probleem in de nijverheidscentra en naar de grootstad, kan ons enkel verheugen : ik hoop hartgrondig dat hij hier zijn eigen werkterrein mag gevonden hebben, en vooral hier de weg vinde en wijze die over al het ontzettende van dit leven heen leidt naar de eeuwige heuvelen Gods.

Ten slotte wensch ik de aandacht der lezers van Boekengids te vragen voor een verhaal van den Limburgschen novellist L. SWERTS:
10.545 **Mathias (III-IV),** dat mij zeer sterk aangegrepen heeft, niet het minst
◆ door de uitzonderlijke stylistische kwaliteiten waarvan het getuigt. Mathias woont in de Limburgsche sparrebosschen als een soort proletarische dichter-filosoof; hij verlaat de hei als arbeider naar de koolputten, waar het sociaal probleem zich spoedig aan hem onder de scherpste aspekten vertoont. Het sociaal en het zedelijke probleem der industriestad. Hij boeleert met een verloopen vrouw; innerlijk echter houdt het heimwee naar de bovennatuur hem gevangen en de groote gedachte aan de opstanding van het vertrapte proletariaat beheerscht zijn leven. Hij wordt een kommunistisch agitator; Marleen trekt hem telkens weer omlaag en speelt met zijn verlangen naar een kind; en ten slotte na een leven van onzeggelijk wee dat hem eindelijk uitwerpt als een gebroken, mislukt en overbodig man, vlucht hij terug in de armen van het kruisbeeld boven op den Bolderberg, bij de eenzame kluis in de stilte der sparrebosschen. Het is uitstekend werk van een jonge kracht die blijkbaar over meer talenten en mogelijkheden beschikt dan we gewoon zijn bij de proza-schrijvende jongeren in Vlaanderen te mogen begroeten. Lambert Swerts wordt de man van onzen toekomstigen socialen en industrieroman — of ik moet me sterk vergissen; hij heeft er in alle geval de krachten en de mogelijkheden toe. Onthoud deze naam: daar hoort ge later meer van. Ik hoop intusschen dat hij er zich bewust van zal zijn dat dit boek hier hem niet alleen een introductie in onze letteren bezorgt, maar hem bovendien een verplichting op de schouders legt en een illuzie wekt die gewis niet licht zijn om dragen.

LAMBERT SWERTS

ERNEST VANDER HALLEN

ROMANKRONIEK

door Anton VAN DE VELDE

Komkommertijd, (bis)
gij pen-en-inkt-miserie...
(wijze: o denneboom)

Blitz van Amsterdam zendt alweer twee romans; dees reis zijn zij van zóó bedenkelijk allooi, dat ik den uitgever op z'n kneukels moet

geven! 'k Kan me indenken dat Blitz maling heeft aan « sociale roeping » en dergelijke; 't gouden kalf staat even goed of kwaad te A'dam opgesteld, en 'n interessant dividendje is finaal van méér gewicht dan al 't geleuter over geestelijke species, maar al kan 'n uitgever nu nog zoo opportunistisch denken en doen, al is ie baas over ± arme schrijvers, al kan ie cynisch smalen op onze desiderata, dan ontgaat hem toch, n'en déplaise z'n dictatoriale houding, de macht over dàt soort lezend publiek dat nog 'n beetje onderscheid maakt tusschen zwart en wit. En namens dàt publiek én om z'n zelfrespect én om den nood van dezen tijd, teeken ik protest aan tegen de ongezonde substanties van twee werken als **Mannen en Vrouwen** door WOLTMAN en **De donkere Hemelvaart** door LINDT. Niemand kan die heeren verplichten zich te bekommeren om ernstige tijdsproblemen; niemand kan hen dwingen tot paladijnschen arbeid, maar wat moet 'n mensch concludeeren in 't geval van steriel individualisme (wàs 't maar steriel!) dat zulke auteurs én uitgevers kenmerkt? Nooit is er in de geschiedenis der menschheid 'n chaos geweest als nu. Leuzen en tendenzen, de eene al krankzinniger dan de andere, zweepen de massa op; miljoenen werkloozen die men het « panem et circenses » als 't ééne noodige voorhoudt; ledige staatskassen én gekke verkwisting; conferenties over economie, internationale politiek, ontwapening, en intusschen crescendo naar de failliet op elk gebied; partij-congressen met demagogischen inslag, knaleffecten, bedreigingen en hol negatief gefraseer; hongersnood in China en duizenden tonnen eetwaar (moeder Aarde is té royaal!) verbrand of in zee gesmeten; de ééne Wegwijzer uit Rome miskend, en daarnaast — of daardóór — de massale stuurloosheid en de snelle gang naar collectieven waanzin...

En dan schrijven die heeren, knus en frischjes in hun Lacoste-hempie, seniele psycho-pathologische verhaaltjes! O 'k weet wel dat niet van elken auteur kan gevergd zich aandachtig over de miserie van 'n wereld heen te buigen en z'n werk uitsluitend te wijden aan problemen van miljoenen levens..., maar ik vind het waarachtig superlatief-verbijsterend, te moeten zien hoe in duistere dagen als de tegenwoordige — en toekomende — menschen hun talent en meteen hun daaraan verbonden socialen plicht verloochenen om cynisch-kalm te wandelen langs burgerlijke singeltjes en nóg maar 's 't formuletje-dat-guldens-opbrengt uit te zuigen in hun zooveelsten roman!

Dr TJ. FRANKEN

Of sta 'k alléén met die opinie waar 't gaat om produkten als

10.546 1° **Mannen en Vrouwen (II),** door W. J. WOLTMAN. In dat boek vindt u al 't noodige voor de gebruikelijke « spanning »: Nico Beukers — die vroeger voor moordpoging in de cel zat — houdt er 'n eigen « levensbeschouwing » op na: Godloochening, wijl God « ...was een wreedaard die geen mededoogen kende. » 't Leven laat Nico koud. Hij

W. J. WOLTMAN

wil alleen « afbreuk doen aan al die schoone conventies, die mooie instellingen van dat hoogere wezen, dat zich laat aanbidden, doch steeds de menschen bedondert... » Nou, met zoo'n begin kan je 't ver brengen, hé? In dien hopeloozen toestand komt 'n meisje — ze heet Bébé — hem vinden om hem « nieuwe idealen » te geven. Na tien minuten zegt Nico : « Ik heb maar één hoofdkussen. » Afijn, ze zijn op weg naar de wedergeboorte. Tweede paartje in 't spel: Willem Viersen, « 'n man van principes, welke hij in stand hield door zich te laven aan het mooie van den godsdienst » (mooi, hé, en origineel gezegd!), geraakt in 't net van Lydia, 'n vamp die duiten noodig heeft voor 'r modiste en c. s. Zij vindt Willem « 'n soort dominé », maar « de uitstraling van een mooie vrouw zou het wel winnen van dwaze, orthodoxe begrippen » (wat 'n geraffineerde literaire heks, zeg!). Zij trouwen. Derde bedrijf: Nico zoekt en krijgt 'n betrekking in 't grootsch hotel door Willem uitgebaat. Beschrijving van 't hotel (cfr. Baedeker); Nico en Wim worden bijna vrienden. Nu komt 'n nieuwe knoop: Nico loopt 'n dame onderst boven; excuses; madame wil incognito met hem op avontuur (zóó maar!); 'r incognito wordt verraden door 'n stomme enveloppe: mevrouw Viersen. Tralala! Nico, die eerst lekkertjes door 'n berekend déshabillé opgeschroefd was, dondert z'n avontuur en de kamer uit en gaat snikkend om den hals van Bébé hangen. « Bébé, vroeg hij verward, zijn er zulke slechte vrouwen op de wereld? » Hier gelieve de lezer op te merken de gunstige uitwerkselen van een oprecht berouw! En ziehier opnieuw de listige Lydia; ze heeft 't geheim van Nico's gevangenschap ontdekt; zal zich dus wreken en den lummel naar 'r grillen plooien... Laat ik u de rest besparen. 't Loopt uit op 'n gehaspel waarbij 'n mensch z'n hersens vasthouden moet. 't Volsta hier te zeggen dat de temperamentvolle Nico, na Bébé en Lydia ook nog met 'n Trude (dactylo) probeert. Kom, toe, maak het kort: 't eindigt met zelfmoord, maar, « dit einde moest grootsch zijn... » Niet verzuipen of verstikken, dat is te alledaagsch, Nico springt — geweldig grootsch — van den hoteltoren. Koekespijs. Bébé sterft bij de geboorte van bébé. Nico en z'n eerste amours worden in 't zelfde graf begraven, en de dominé spreekt roerende woorden. Trude zal den zuigeling grootbrengen, en Lydia krijgt — 'n beetje laat — symptomen van betere gevoelens. Jaja, de weg der volmaaktheid én de romankunst!

10.547 En nu volgt 2° **De donkere Hemelvaart (II)**, door HENDRIK J. LINDT, Hier worden we binnengeleid in 't wereldje van 'n gekkenhuis. Jeanne Simons wordt daar verpleegster, komt in aanraking met 'n schijnbaar evenwichtigen patient, Hajo Mennema. Geleidelijk verliefdheid, dat is zoo erg niet, maar 't vervolg kan u raden. Nota bene, in dat gasthuis is 't 'n zeer rare boel op stuk van moraal. Détails mag u missen. Simons is zoo diep verhangen geraakt aan Mennema dat ze, natuurlijk onbewust,

zelf het proces van psychische abnormaliseering ondergaat. Dan gaat Mennema weg, zoogezegd genezen. Drie maand later zit ie terug binnen. Zekeren avond alarm: 'n patient verdwenen. Alleman, Jeanne Simons incluis, op zoek. De gevluchte wordt gevonden... op 't kerkhof. Hij heeft 'n vrouwenlijk ontgraven en klemt de half verrotte materie in z'n armen. Nécrophilie, zegt de doctor. Simons valt flauw, want de gevonden patient is herkend: Mennema. Van dan af vangt de deemstering van Simons' geesteskracht beslissend aan. 't Is 'n geval van té volstrekte assimilatie geweest. En ziedaar: met dat tweetal hier verduidelijkte boeken kunnen we de vacantie in om nieuwe kracht te zoeken voor verderen arbeid. Plezierig, wanneer je met zoo'n « mannen en vrouwen » je « donkere hemelvaart » moet ondernemen... 'k Zou waarachtig nog liever naar den Nijl om krokodillen te schieten! Literair gekwotteerd, is nummer twee (Hendrik J. Lindt) alleszins 'n heele kerel. Z'n korte, knappende, levendig-flitsende stijl staat bestendig gespannen en is werkelijk de stijl van dezen tijd, iets wat van nummer één (Woltman) in

HENDR. J. LINDT

véél mindere mate kan gezegd, maar hoe stevig als literatuur, blijf ik er mordicus bij dat dergelijke romans *geen bestaansrecht* hebben. Laat de dikke wespen — alias: improductieve bourgeois — hun angel prikken in zoo'n lectuur, mij goed, en daar zal de wereld ten slotte weinig bij verliezen, en zoo de resp. auteurs vrede nemen met zoo'n soort publiek, dan is 't hun van harte gejond, maar de kwestie reikt verder: ook honderden anderen zullen 't neurose-gif van zoo'n literatuur te slikken krijgen, honderden die, juist door de tijdsomstandigheden, vatbaarder zijn dan normaal, en tegen dàt gevaar en, met één klap, tegen 't algemeen gevaar van zoo'n boeken *moet* de critiek 'r sinjaal blazen ten gunste van dézen die in 's werelds torment *alles noodig hebben behalve krankzinnigheid.*

Kom, lezer, vermeien we ons verder in de zomersche waranden. Nu krijg je glad 't tegenovergestelde te zien. Geen spraak meer van gif en andere strenge gevaren, nee, hier heb je de romantiek in 't kwadraat,
10.548 het geminimaliseerde leven van **Krekelken (III-IV),** door FLORAN LAMBRECHTS. Diminutieven zonder eind. Al de tje's en ke's van de wereld staan geboekstaafd in dat boeksken met prentjes en kleurtjes en sierlijke lettertjes op 'n zacht papiertje... 't Is om 'r wee van te worden. L'autre extrême! Wil je gelooven dat ik honderd keer goesting heb gehad om met 'n overtuigden « verdomme » dat suikerding in 'n hoek te gooien? Wees gerust, 't is doorgelezen van a tot z, ondanks kandij en ergernis. En zoo, terwijl de eenen pathologische gevallen ontvezelen, bijna zoo necrophiel als die Mennema, zitten de anderen te glimlachen als zalige Boeddha's; 't leven, het werkelijke van nù, vliedt aan hen voorbij; de Mennema's omklemmen lijken, de Boeddha's schrijven diminutieven over Herman en Krekelken (waarom niet Dorothée?).

ED. DE NÈVE

Leefde Dekker nog, hij zou roepen : Stik in je suiker en verdwijn!

10.549 Om op adem te komen, kreeg ik **De Wil der Goden (IV)**, door P. H. VAN MOERKERKEN, ter lezing. Deze auteur, die zoowat vijf-en-twintig werken (geschiedenis, tooneel, romans) op z'n actief heeft, verbeeldt in dit boek op 'n markante wijze de periode van den opstand der Batavieren tegen Rome en de zege van den Adelaar. Het is geen lichte taak, 'n historisch tijdperk suggestief-geromanceerd en toch feitengetrouw weer te geven. Dat van Moekerken dit ook thans weer, na z'n vroeger geslaagde experimenten, levendig en niet vervelend verwetenschappelijkt vermocht te doen, pleit breed-uit voor z'n kunde en kennis. Van Moerkerken's taal is, ondanks haar persoonlijk geïnterpreteerde spellingsvereenvoudiging, té archaïsch getint om tot onvermoeide aandacht te dwingen, maar tegen dit euvel weegt de kwaliteit der stofbehandeling ruimschoots op. Trouwens, *De Wil der Goden* is éérst geschiedenis, dààrna roman, derhalve is de gewone literaire maatstaf slechts in reductie van toepassing.

10.550 **Verloren Volk (IV-P)**, door JOHAN THEUNISZ, uitgegeven door de Wereldbibliotheek, is 'n kijk in 't visschersbedrijf in 'n stadje aan de Zuiderzee kort voor de drooglegging. Was dit boek bedoeld als 'n pleidooi pro visschers contra Staat, ik vermoed 't, gezien zekere allusies die af en toe in de gesprekken der visschers voorkomen, maar dan ofwel is 't pleidooi te zwak en heeft de auteur zijn doel niet bereikt (dat « bereiken » was in elk geval utopie, want papa Staat keek verder dan z'n neus), ofwel werd de tendens opzettelijk stil gehouden, en dan kan je zeggen dat *Verloren volk* er literair bij gewonnen heeft. Hoe 't zij, Theunisz — die blijkbaar z'n gewest door en door kent — heeft met liefde over z'n Zuiderzeevolk geschreven, het volk dat, volgens hem, verloren is, nu zee en zeebedrijf, dus z'n eigenlijke léven, hem onttrokken werden. De gehechtheid aan eigen erf en werk, 't atavisme van z'n menschen, hun gekant zijn tegen alle nieuwlichterij en moderne initiatieven, weet Theunisz naast de typische weergave van zeden en geplogenheden interessant te verdietsen. Echter niet zonder gevaar voor langdradigheid. Hij slaat te dikwijls zijpaadjes in; maakt constructiefeilen; verwijlt in bijkomstigheden die ons de romanlijn doen vergeten. Buitendien is 't royaal aangewende dialect niet van aard om de lectuur voor buitenstanders te vergemakkelijken. De heeren domine's schijnen bij Theunisz niet op 't goê blaadje te staan; hij ironiseert hun gedoe niet onaardig, doch schijnt zelf — zonder nadruk nochtans — zoowat voorliefde te hebben voor 'n nog simplistischer protestantisme: God zal wel bestaan, want de bijbel zegt het. Of is Theunisz alleen objectief waarnemer? Ik wil het hopen, vooràl waar hij, bijzonder in 't laatste deel van z'n boek, heel mooie bladzijden geeft naar aanleiding van Rieuwert's solidariteit met den jongen weduwnaar Jelle. Zus of zoo

getint, om 't even hoe, is dat diep-humane van eenvoudige visscherslui treffend beschreven. De slotscène, waar de zee onverwacht mirakuleuze ladingen visch geeft — 'n laatste overvloed vóór het sterven — is kapitaal. Al wat boot en net heeft, vischt, vischt overhoop. 'n Orgie van visch! Jannes die, toen de jobstijding van 't drooggeleggen officieel was, ergens aan 'n levenlooze binnenvaart sassenier was geworden (hij moest z'n jong huishouden redden), valt onverhoeds met z'n vrouw 't geboortestadje binnen. Hij had van 't mirakel gehoord en « Denk je dat ik deer in dat dooie gat blief, as jullie hier omkomen van de visch? » Een seconde sloot Rieuwert de oogen. « Hei je... » « Dat zeg ik toch: 'k hew m'n ontslag 'vreegd. We hewen alles op de trein zet. Morgen komt het heele boeltje hier... » ...Diezelfde middag werd de laatste greep grond in de opening gestort: de afsluitdijk was één... De Zuiderzee was dood. » 'n Degelijk boek.

A. DE St EXÉPURY

10.551 Als laatste kapittel verdient gesinjaleerd: **Fouten (IV),** door GRETA VOLLEWENS-ZEYLEMAKER. Paedagogische fouten zijn hier bedoeld en fouten die, hoe gering ook, 'n leven kunnen verzuren. Twaalf korte schetsen, twaalf verschillende gevalletjes. Wat mij in dit boek vooral aanstaat, is, meer nog dan de paedagogische waarde, de ongekunstelde onopgeschroefde en zonnige manier waarop de paedagogie wordt aangewend. Zóó is dat weten geen wetenschap meer, geen monstrueusgezwollen Wetenschap waarvoor alle simpele sterren verbleeken; zóó worden de kennis van groot en klein in hun onderling verband én 't meedeelen van die kennis 'n vriendelijk geleide. Ik weet niet, Greta Vollewens, of uw twaalf schetsen door de vroede dames en heeren specialisten-paedagogen als voldoende orthodoks zullen gekwotteerd; minder nog of u hier of daar 't smalend woordje «dilettantisme» niet te verwachten heeft, maar uw eenvoudig boek (in Vlaanderen zou 't misschien nóg inniger hebben geklonken) vind ik goed genoeg om 't te noemen : 'n stuksken warm hart ten gunste van vele topzware verstarde verstanden. Mag ik zoo dwaas zijn, 't eerste ver boven de tweeden te verkiezen? Erg onpaedagogisch, ik weet het, maar onder « des Lebens goldner Baum » kan ik geen gerimpelde vroedschap verdragen. Of is 't simpele geheim : Kind te blijven mét het kind, niet vruchtbaarder dan de cerebrale diepzinnigheden van juffrouw Méthode?

HENR. VAN EYK

En zoo heb ik toch 'n paar gunstige dingen mogen noteeren uit de reeks werken van deze zomerkroniek. Alles bijeen, was de oogst kwalitatief erg mager. Geduld maar, lezer, 't wordt alweer « fin de saison » en binnen kort krijgen we nieuwe lading in, met 't vooruitzicht van herfst en winter. 'k Wensch u... én mezelf in dien laatsten termijn « schoner pleizierken » dan in dezen futloozen, tammen zomer. Gratias.

Een Bekroond Boek

10.552 ◆ **A. van Duinkerken's « DICHTERS DER CONTRA-REFORMATIE » (*)**

door Prof. Dr A. BOON, pr.

Dit is, vóór zijn tijd, het tweede deel van een Bloemlezing uit de Katholieke Poëzie van de vroegste tijden tot heden. Het eerste deel dat nog niet van de pers kwam, behandelt de dichters der Middeleeuwen; het derde, die der Emancipatie.

Als inleiding, een grootsch opgevat en scherp omlijnd overzicht van de Contra-Reformatie in meer dan honderd bladzijden. Een kleurige Vlaamsche geschiedkundige optocht of processie : langs een monumenteele poort defileeren in tien tafereelen een vijftigtal personages, gerangschikt en gegroepeerd naar tijd en geest, ieder in zijn eigenaardige dracht en met zijn voornaamste kenteekenen. Aan het hoofd der rei Anna Bijns, de strijdbare Antwerpsche schooljuffrouw uit den aanvang der godsdienstige beroerten, omringd door den burgerlijk-reactionnairen Cornelis Everaert van Brugge en de innig-vrome priorin van het Sint-Agnetenklooster te Gent, Josine des Planques; dan acht andere groepen, min of meer chronologisch geordend; om te sluiten, de Fransch-Vlaming Michiel de Swaen en de naar het noorden uitgeweken Brabander Jan Baptist Wellekens, beiden overleden in het begin der 18e eeuw. Een historisch vizioen dus van meer dan twee eeuwen katholiek leven dat naar buiten had gestroomd in vertrouwvol gebed of deemoedig klagen, in jubelende schouwing of in rustige overweging, in aansporing tot den strijd of gelijkvloersche moraliseering; leeken en priesters en kloosterlingen, mannen en vrouwen, sterken en wankelmoedigen, keurgeesten en simpele luidjes uit het slechte volk. Sommigen, degenen die best hun tijd vertegenwoordigen, Anna Bijns en Everaert, Hendrik Spieghel en Stalpart van der Wiele, Vondel en Pater Poirters, rijden voorbij op een rijk gestoffeerden praalwagen.

Wat van Duinkerken in de eerste plaats geleid heeft bij het uitkiezen en beoordeelen van de schrijvers was minder een esthetisch dan een historisch belang : ieder dichter treedt hier op als drager en verkondiger van de katholieke gedachte in de barre tijden van den ondergang en in de hoopvolle herleving onder de Contra-Reformatie. Een eenzijdigheid die misschien een zwakheid is maar tevens een sterkte : waar bij enkele dichters slechts één kant van hun leven en van hun werk belicht wordt zoodat de verhoudingen van het geheele beeld er eenigszins misvormd door lijken, biedt het procédé dit voordeel aan dat de schrijver dieper doordringt tot de kern van hun geestelijk leven; zelfs voor een Vondel krijgen wij een strakker karakteristiek dan de vage beschouwingen die er bij een volledig beeld maar al te dikwijls aan besteed worden.

(*) **Bloemlezing uit de Katholieke Poëzie, van de vroegste tijden tot heden : 2e Deel DICHTERS DER CONTRA-REFORMATIE.** Met inleiding en bibliografische aanteekeningen. — Utrecht, De Gemeenschap, 1932, 3 dln (26 × 19) 340 blz. fl. 8.

Hetzelfde criterium gold ook voor de keuze der verzen : niet de smaak van onzen tijd, maar de geschiedkundige waarde van een gedicht gaf hier den doorslag. Zoo vinden wij tal van gedichten die nog nergens werden gebloemleesd; zelfs voor meer bekende dichters koos van Duinkerken bijna uitsluitend ongebundelde en minder bekende verzen.

In inleiding en voetnota's worden de geest van het gedicht en de tekst voldoende verklaard. Om een modern lezer niet af te schrikken werden lange gedichten in strofen ingedeeld. Op een paar kleinigheden na werd de oude spelling gehandhaafd. Spijtig is het wel dat aan de interpunctie niet overal voldoende zorg werd besteed.

Ten gebruike van de belangstellenden verzamelde de uitgever over de behandelde dichters en over een vijftigtal andere, waar werk van opgenomen werd, tamelijk volledige bibliografische aanteekeningen.

Zooals Anton van Duinkerken in zijn Verantwoording met rechtmatige fierheid vooruitzet, is deze uitgave het eerste samenvattende werk over de katholieke dichtkunst van de gouden eeuw. Aan toon en gang voelt men dat hij er met liefde en bewondering aan gearbeid heeft. Voor zijn geloofsgenooten van over den Moerdijk en ook voor de andersdenkenden zijn er redenen te over om den schrijver voor dit monument dankbaar te zijn, dat hij voor tal van miskende en onbekende dichters heeft opgericht.

Ook in Vlaanderen zal zijn werk met erkentelijkheid ontvangen worden. Al staan wij nog veel nader bij de verschoppelingen uit de officieele literatuurgeschiedenis omdat hun verzen hier en daar nog voortleven, al besteden sommige onzer navorschers hun beste krachten aan het in eer herstellen van de schrijvers der 16e en 17e eeuw, — zijn er in de na-oorlogsche jaren geen merkwaardige bijdragen verschenen over de Harduyn en Poirters en Verstegen en de Swaen? — toch voelen wij het als een weldaad dat deze Noord-Brabander ons het baanbrekend werk schonk over een bij uitstek Vlaamsch tijdperk.

Mocht een nader onderzoek van het proza van dien tijd in verhaalkunst en pamfletten, in gebedenboeken en sermoenen, nog meer licht werpen op den grootschen arbeid der katholieke Contra-Reformatie!

Een Boek voor jongere Meisjes

10.553 ◆ **« OP DE GRENZEN », door M. DOLORES (*)**

V — « Op de Grenzen » van M. Dolores, — is dat geen schuilnaam van een schrijfster die zeker niet aan haar proefstuk is ? — is 'n geknipt roman voor onze aankomende meisjes, die op de grenzen staan tusschen de voorbije kinderjaren en de jeugdjaren die lachen en lokken; al zullen er ook onze rijpere jongens en zelfs jong-gehuwden veel genoegen aan beleven en er ruim voordeel uit halen.

(*) 's-Hertogenbosch, L. C. G. Malmberg, 1933 (19 × 14), 246 blz. 35 fr.

't Verhaal vertelt de geleidelijke ondergang, — finantieel en moreel, — van 'n gegoed gezin uit de katholieke burgerij. De dame van 't gezin is 'n egoïste, die alleen leeft voor zich-zelf, voor eigen praal en genot, die niet wil beseffen dat 'n gehuwde vrouw, vooral 'n moeder zich-zelf moet kunnen vergeten om zich te geven aan haar gezin, man en kinderen. Haar echtgenoot gaat natuurlijk zijn vermaak elders zoeken, vermits hij thuis noch vrede noch liefde vindt; haar jongen wordt 'n fuifnummer en 'n nietdeug van de laagste sport. Alleen Annie, 't meisje, weet zich recht te houden dank aan 't contact met ernstige meisjes van haar rang en leeftijd en dank ook aan de genade die voor haar wordt afgebeden door 'n klein kindje. Annie redt zich zelf en wordt ook beloond om haar levensernst.

De schrijfster weet haar roman zoo handig te bewerken dat er, schijnbaar ongezocht, alles bij te pas komt wat ons hedendaagsch wereldje aan goeds en kwaads aanbrengt. Bij geval wordt er even, zonder aanstellerigheid, gewezen op 't gevaar der nieuwste mode, der moderne dansen, der prikkel-lektuur. Nergens gaat schrijfster aan 't preêken: we beleven den invloed van goede of slechte kinderopvoeding; we leeren de hooge waarde waardeeren van 't kristelijk huwelijk en de dwaasheid inzien der echtscheiding; we krijgen zelfs 'n goede kijk op de roeping tot 't kloosterleven en op de ontzaglijke kracht van 't gebed. Nog actueëler wordt de roman wanneer schrijfster ook duidelijk doet begrijpen hoe de meisjes uit den burgersstand zoowel als deze van den arbeidersstand, niet alleen mogen staan midden in 'n lokkende wereld, doch contact moeten zoeken met vriendinnen in 'n club of vereeniging waarin, naast ontspanning, ook aan zelfopvoeding en zelfkultuur wordt gedaan. Zelfs de soms moeilijke verhouding tusschen de meisjes uit 'n beteren stand en die van den minderen stand komt ter sprake en ook de rol die 'n kloosterzuster kan spelen in 'n jeugdafdeeling der Katholieke Actie wanneer zij 't vertrouwen wint der meisjes en deze steun en leiding geeft in hun krisis-jaren.

Hoevelen onzer jongens en meisjes glijden niet af langs 'n verleidende weg naar den afgrond omdat ze geen moreele houvast hadden, omdat ze alleen stonden midden de gevaren en niemand vonden om hun de hand te reiken? Is 't wonder dat zoovele katholieken ook uit

ons eenvoudig Vlaamsch volk gaan meêdoen aan modern heidendom, omdat de hoogere, toon-aangevende stand het katholiek geloof niet beleeft noch belichaamt, omdat ze 't gebed, de H. Mis en de sakramenten niet schatten naar hun echte bovennatuurlijke waarde?

Dit zeer actueël probleem dat zich stelt niet meer alleen in Frankrijk en Wallonië doch evenzeer in Nederland en Vlaanderen, laat ons zeggen over bijna gansch de beschaafde wereld, durft M. Dolores aan in haar roman « Op de grenzen ».

Haar boek is niet bedoeld als literatuur zonder meer; haar boek is modern apostolaat en laten wij zorgen dat haar boek een plaats bekome in al onze katholieke boekerijen en ook in de boekenkastjes onzer meisjes-afdeelingen van Katholieke Actie en in de bibliotheken onzer meisjes-scholen!

Indien ik eenige kritiek zou aanvoeren, dan zeg ik niet: het boek is te Hollandsch van taal en van milieu-schildering, want och, onze meisjes hebben heel gauw de kneep beet om ook Hollandsch te lezen en 't milieu is nagenoeg eender in Holland en Vlaanderen, doch het eenige bezwaar is dat een boek dat zoo ruime verspreiding verdient ook in ons land, zoo duur komt voor onze boekerijen die haast alleen moeten teren op private inkomsten. Laten we hopen dat, om wille van de hooge moreele waarde van dit werk van M. Dolores, onze bibliotheken toch dit werk op hun lijst zullen brengen. Waar 't ten slotte gaat om 't behoud van zielereinheid en levensernst bij onze jeugd, mag men toch niet piekeren op enkele Belgische frankjes min of meer! FR. CROLS, PR.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Interprovinciale Prijs voor het beste Kinderboek toegekend aan A. van de Velde. De keurraad bestaande uit de heeren van Puymbroeck, vander Hallen, Eerw. Heer van den Dries en de h. van den Berghe, afgevaardigd door de thans aangesloten provinciën Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en door de Interprovinciale Commissie heeft den prijs van 6000 fr. voor 1933, welke diende toegewezen voor het beste *kinderboek* gedurende het driejarig tijdvak 1930-1932 verschenen, toegekend aan den heer *A. van de Velde* voor zijn werk « *Woe's wondere Wandel.* »

Boekengids is gelukkig zijn gewaardeerden medewerker, naar aanleiding van deze welverdiende bekroning, van harte te kunnen gelukwenschen.

Uitvoerig werd overigens reeds in ons hoofdartikel van de Juli-Augustus aflevering gewezen op zijn verdiensten als schrijver van jeugdlectuur. Daar echter om administratieve redenen nog geen officieele mededeeling werd verstrekt, terwijl anderzijds, tengevolge van een onbescheidenheid, de meeste bladen de toekenning van dezen prijs aan

hoogergenoemde hadden medegedeeld, werden door ons opzettelijk geen bepaalde bizonderheden omtrent de toegekende onderscheiding vermeld.

Mocht A. van de Velde, aangemoedigd door dit sukses, onze kinderlektuur nog verrijken met talrijke aanwinsten.

De interprovinciale prijs van 1934 is bestemd voor een letterkundig werk (reisverhaal, monographie, essays, kunst- en letterkundige geschiedenis) in het tijdvak 1931-1933 uitgegeven.

Op 3 September ll. was het 50 jaar geleden dat de Russische romancier **Ivan Toergenjew** stierf. Zijn werk is, samen met dit van Gogol, Dostojewski en Tolstoï de sleutel tot het begrijpen van het oude zoowel als van het nieuwe Rusland; eveneens heeft hij een ontzaglijke invloed uitgeoefend op de naturalisten van het Westen, van Arno Holz tot Emile Zola. Toergenjew stamde af uit een oud adellijk geslacht. Zijn eerste boek « Het Dagboek van een Jager » schilderde het lijden van den onder lijfeigenschap zuchtende boer en pleitte voor de menschelijke waardigheid van den Russischen proletariër. De reaktie bleef niet uit: de censor die de uitgave van het boek toegelaten had kreeg ontslag, en Toergenjew werd naar een eenzame streek in Orel verbannen. Naderhand reisde hij veel in West-Europa, doch bleef z'n leven lang Slavisch voelen. Hij teekende vooral randfiguren, aarzelende, zwaarmoedige dadenlooze menschen, minder dan Don Quichotte-typen, fantastische idealisten. Te Bougival bij Parijs overleed hij op 3 September 1883; den 9 Oktober van hetzelfde jaar werd zijn lijk overgebracht naar St Petersburg. Zijn werken zijn in de meeste Europeesche talen vertaald.

Henri Brémond, de bekende Fransche essayist en denker, lid der Académie Française, overleed den 18 Oogst ll. Hij is vooral bekend door zijn zevendeelig werk « Histoire du Sentiment religieux en France » — het laatste deel verscheen juist den dag van zijn overlijden — waarin hij al de vormen ontleedt van het godsdienstig gevoelen in de Fransche letterkunde vanaf 1640. Een tijd lang was hij als Jesuïet gehecht aan de redaktie van de door de Fransche priesters opgestelde « Revue littéraire; naderhand ging hij over tot den séculieren clerus; rond dien tijd publiceerde hij de eerste deelen van zijn werk over aesthetica. Bij zijn overlijden erkende de Fransche pers in hem « un des premiers critiques de la langue française. »

Fons van de Maele, de populaire werkman-dichter, werd ter gelegenheid van zijn vijftigsten verjaardag gehuldigd te Aalst, zijn geboortestad, op Zondag 20 Oogst ll. Er had op het stadhuis een feestzitting plaats met voordrachten, liederen en feesthulde.

Herman Stehr, een van de meest vooraanstaande Duitsche schrijvers, die in zijn romans vooral het Silezische landschap en volkstypen teekent, werd bekroond met den Goetheprijs 1933, en wordt thans ook genoemd als de Duitsche kandidaat voor den Nobelprijs voor letterkunde. Hij werd geboren te Habelschwerdt op 16 Februari 1864, en was

een tijd leeraar in Silezië. Het meest bekend zijn z'n romans: Leonore Griebel; Der begrabene Tod; Der Heiligenhof.

De bekende Engelsche schrijver Arnold Lunn werd den 20 Juni ll. door Pater Ronald Knax, de studentenleider aan de Universiteit van Oxford, in de katholieke kerk opgenomen. Arnold Lunn werd in 1888 geboren te Madras en studeerde te Oxford. In 1913 publiceerde hij een roman «The Harrovians» die levendige belangstelling en... debatten wekte; in 1924 schreef hij zijn boek « Roomsche Bekeeringen »; daarna een levensbeschrijving van den ketter John Wesley, eindelijk een werk over het rationalisme en de godsdienstige opvoeding in de publieke scholen. Deze laatste boeken toonden reeds een duidelijke oriëntatie naar het katholicisme.

De Boekengilde « **Die Poorte** » deelt ons de titels mee welke de eerstvolgende maanden in deze reeks zullen verschijnen: A. van Driesche: Rietveld; — Selma Lagerlöf: De Koning van Portugal; — Barones A. von Krane: De Speelman van Onzen Lieven Heer; — Jonas Lie: Faste Forland; — Jakob Kneip: Hampit de Jager; — Tolstoï: Verhalen. Daarna komen aan de beurt: werken van C. F. Ramuz, Thit Jensen, W. von Heydenstam, Edg. Poe, Th. Storm, N. Gogol, R. L. Stevenson, R. Schildt, P. Keller, R. Kinau, I. Toergenjew, B. Björnson, J. Bojer, e. a. We vestigen gaarne de aandacht onzer lezers op dit initiatief daar hier werken geboden worden die niet alleen litterair hoog staan, doch ook uit elk oogpunt onberispelijk zijn.

Naar de bladen destijds meedeelden overleed op 30 Oogst ll. de bekende Nederlandsche romancier en essayist **Henri Borel**. Hij werd geboren op 23 November 1869 te Dordrecht, reisde in 1892 naar China, doorreisde er de Cantonprovincie, werd ambtenaar voor Chineesche zaken op het eiland Riouw, verbleef een tijd als journalist in Indië en publiceerde in 1897 de roman « Het Jongetje » waarmee hij algemeene bekendheid verwierf, in 1900 gevolgd door « Het Zusje », twee tamelijk zoete, zinnelijk-sentimenteele romans. In 1913, na een geschil met den resident van Soerabaja, nam hij ontslag uit den staatsdienst en wijdde zich uitsluitend aan de journalistiek (Ons Vaderland) en de letterkunde. Sedert publiceerde hij nog een paar romans en een aantal wijsgeerige, religieuse en kunsthistorische werken over China en het Oosten. Hij was begaafd met een groot kunstgevoel voor de Oostersche kultuur, wijsbegeerte en kunst. Zonder ooit te vervallen in de dekadentie van vele zijner landgenooten die via Krishnamurti en de theosofie Oost-maniakken werden met een zuiver-snobistische belangstelling voor Chineesche filosofie en Indische afgodbeeldjes.

Hij gaf uit: Wijsheid en schoonheid uit Indië (1895); Het Jongetje (1897); De Chineesche filosofie toegelaten voor niet-Sinolagen : I. Confucius; II. Lao Tsz (1898-99); Een droom uit Tosari (1899); De laatste Incarnatie (1900); Het Zusje (1900); Van de Engelen (1901); Wijsheid en Schoonheid uit Indië (1905); Het daghet in het Oosten (1910); Het schoone Eiland (1921); Karma (1924); Van Leven en Dood (1926); De geest van China; Opstellen; De Chineesche Kwestie; De stille Stad.

De laatste jaren woonde Borel te Scheveningen en was hij tooneelredakteur van « De Telegraaf ». In zijn bijdragen streed hij den laatsten tijd met hartstocht tegen het individualisme der Tachtigers, en toonde hij voor de katholieke motieven in de kunst een groote vereering; onder meer schreef hij verrukkelijke bladzijden over de Primitieven. Naar achteraf meegedeeld werd, heeft pastoor P. van Dorp dezen auteur, die sedert eenigen tijd katholiciseerend was, doch door omstandigheden van het lidmaatschap der Kerk verwijderd bleef, op zijn sterfbed voorwaardelijk gedoopt. Inderdaad vertoonde zijn werk de laatste jaren een merkbare kurve naar de ideologie der Roomsche Kerk. We hopen dat deze zoeker « naar Wijsheid en Schoonheid » de rust en de opperste harmonie mag gevonden hebben in de armen van den soevereinen God.

Met het eerste deel van zijn omvangrijk werk « De Dichters der Contra-reformatie » verwierf **Anton van Duinkerken** den jaarlijkschen van der Hoogh-prijs der Mij. voor Nederlandsche Letterkunde. Deze toekenning wekte in sommige middens nogal herrie omdat bedoeld werk slechts een uitgebreide en gecommenteerde bloemlezing is, — wat echter niet in tegenspraak is met de voorwaarden voor het toekennen van den prijs.

Op 10 September ll. was het 50 jaar geleden [10 September 1883 te 5 uur namiddag] dat Hendrik Conscience overleed te Brussel, nadat drie weken te voren zijn bronzen beeld onthuld was op de Conscienceplein te Antwerpen. Bij die onthulling kon hij niet meer aanwezig zijn : hij was reeds erg lijdend en zijn krachten namen zichtbaar af. Een zijner laatste woorden was : « Mijn doel als schrijver heb ik ten volle bereikt; de liefde van het Vlaamsche volk, mijn volk, omringt mij als een stralenkrans ». Zijn lijkstoet te Antwerpen op 18 September werd een triomftocht, waarbij vertegenwoordigers van haast alle Europeesche landen aanwezig waren. Te Kortrijk, alwaar Conscience eenige jaren (1857-1861) in de hoedanigheid van arrondissementskommissaris verbleef, werd hij op Zondag 10 September plechtig herdacht door het Gemeentebestuur. Er was een herdenkingsmis en daarna een optocht naar het huis waar Conscience destijds woonde, alwaar een gedenkplaat onthuld werd. Redevoeringen werden gehouden door Prof. Dr A. Boon en Rob. de Graeve.

De Nat.-Socialistische schrijver Theodor Fritsch is op 8 September ll. te Leipzig op 81-jarigen leeftijd overleden aan de gevolgen eener beroerte. Hij schreef in 1907 een boek over de Jodenkwestie, waarvan onlangs de 33e oplage verscheen.

Edgar Ansel Mowrer, Amerikaan, sedert geruimen tijd voorzitter van de buitenlandsche persvereeniging te Berlijn, publiceerde voor enkele maanden « Germany puts the clock back », werk waarvan zooeven een Nederlandsche vertaling verscheen. (Zie bespreking ervan in dit nummer). De Duitsche regeering liet dezer dagen, naar aanleiding van deze publicatie, aan Mowrer weten dat ze niet langer voor zijn veiligheid kon instaan... Mowrer heeft daarop onverwijld de wijk genomen.

0. — Werken van algemeenen Aard

10.554 X. **03**

◆ DE KATHOLIEKE ENCYCLOPAEDIE : TWEEDE DEEL (ALLE-ARIS). *Geïll. — A'dam, Joost van den Vondel, 1933, 24 dln (27 × 18) 416 blz.*

geb. in linnen 138 fr.; geb. in leder 153 fr.

IV — Juist op tijd verscheen het tweede deel van de Katholieke Encyclopaedie. Wij namen deze band, evenals de eerste typografisch keurig verzorgd en prachtig gebonden — zoo een band geeft je toch iets massiefs in handen — met nauwgezetheid door en bij het laatste artikeltje « Aristobulus II » prevelden we een Deo Gratias, niet omdat we aan het einde waren, maar omdat ook dit deel van de K. E. ons groote vreugde gegeven heeft. De geografische kaarten zijn zóó goed van inhoud, kleur en keuze, dat zij de toets der kritiek gemakkelijk doorstaan. Vanzelfsprekend leest men een kaart van de uiterste landen niet zoo gemakkelijk als die van de Provincie Antwerpen, maar niemand die eenig geduld wil beoefenen, zal ontkennen dat de bedoelde kaart van Zuid-Amerika in dat formaat het werk is van een uitstekend kartograaf, die met de uiterste nauwgezetheid te werk is gegaan. De illustratie's zijn goed en de keuze is, gelukkig, anders als bij anderen. Het is juist gezien van de uitgevers om nu niet altijd bekende reproductie's te geven, doch ook eens te reproduceeren uit particuliere verzamelingen. Dat de meeste portraiten in dit deel in een kader zijn gezet, lijkt ons een belangrijke verbetering; de bladspiegel wordt er « rustiger » door. De platen buiten de tekst zijn met zorg gekozen en zijn inderdaad illustraties van den tekst. Voorbeelden aanhalen zou voor dezen of genen aanleiding kunnen zijn om tot trappen van vergelijking te besluiten, wat zeer zeker onjuist zou zijn. Een steekproef en wij hebben de platen met het opschrift « Arabië » voor ons : vijf prenten in koperdiepdruk die een juiste en voldoende indruk geven van dit ons onbekende deel der wereld. Een kaartje wijst ons de weg in het geheimzinnige land. De verschillende Arabische schriftsoorten vindt men zorgvuldig afgebeeld. Wat de artikels betreft, het volgende: dat er tusschen Alle en Aris zoovele verhandelingen voorkomen, Arbeid c.a. b.v. vraagt ongeveer honderd kolommen — is wat we een toevalligheid kunnen noemen. De groot-steden Amsterdam en Antwerpen en verschillende landen van beteekenis vallen ertusschen en nog vele andere trefwoorden op allerlei gebied, die een behandeling eischten over meerdere kolommen. Dat voor deze trefwoorden eerste-rangs auteurs aangezocht zijn, die een naam hoog hebben te houden, ligt voor de hand. Maar niet zoo zeer ligt voor de hand, dat voor trefwoorden, waaraan slechts een betrekkelijk gering aantal regels kon besteed worden, eveneens de beste auteurs zouden worden aangezocht. Toch is dit geschied! De uitstekende verzorging, ook van de zeer kleine artikelen, was een eisch welke de redactie zich zeer terecht stelde. Dat zij hierin in welhaast ieder opzicht slaagde, is zeer zeker niet de geringste verdienste van het prachtige werk. Men behoeft deze tweede band, zooals bij de eerste ook het geval is, maar open te slaan en een klein artikel dat een nog niet gekend onderwerp behandelt te lezen om tevreden te zeggen: « dat is me nu volkomen duidelijk ». De Uitgeversmaatschappij « Joost van den Vondel » heeft geen half werk gedaan want de trefwoorden zijn uiterst nauwgezet gekozen. Zoo worden bekende adagia en spreekwijzen behandeld, b. v. « Alles was ist, ist vernünftig », « Almighty Dollar » enz. enz. Groote algemeene uitgaven worden vermeld en

besproken; ook merkwaardige almanakken zijn aan de aandacht van de samenstellers niet ontsnapt. De waardeering, welke wij voor deze uitgave hebben, mag ons niet de oogen doen sluiten voor sommige onjuistheden. Zoo lazen wij b.v. in het artikel « Antwerpen » : « in de laatste jaren werden de Vlaamsche letteren hoog gehouden door H. Conscience, H. Ram, A. Snieders, M. Belpaire, K. v. d. Oever e. a. en thans door een heele schaar schrijvers, o. a. Lode Baekelmans ». Doch als wij ons overigens afvragen of dit tweede deel een crescendo geeft, dan meenen wij in bevestigenden zin te moeten antwoorden. In deze bevestiging ligt een, misschien wel de grootste, lofprijzing voor de uitgevers. Menschenwerk is nooit volmaakt, maar als in het streven naar volmaaktheid eer ligt, dan verdient de N. V. die de naam draagt van Neerlands grootsten, dus meest honorabelen poëet, hooge, ja zeer hooge eer. Van harte gaarne spreken wij de wensch uit, dat dit zeer goede specifiek katholieke werk moge gedijen; dat het medewerke aan de verdieping van het katholiek geloofsleven tot beter verstaan en kennen van de katholieke wetenschap. W. S. J.

2. — Godsdienst

10.555 **Berneri, C., Prof.** **2 : 37**

KERK EN PROSTITUTIE. *Vert. dr W. J. M. van Vliet. — Aalst, De Korenaar, 1933, (20 × 13) 30 blz.* *2,50 fr.*

I — Een schandalige brochuur, vol lage, lasterlijke beschuldigingen tegen de katholieke Kerk en de geestelijkheid. Echt gemeen.

L. VAN HULLE, PR.

10.556 ◆ **Cruysberghs, Mgr** **24**

APOSTOLAAT. Toespraak. — *Leuven, Verbond der K. A. Studiekringen voor Hoogstudenten, 4, St Annastraat, 1933, (20 × 14) 16 blz.*

V — Over Apostolaat werd reeds heel wat geschreven. In alle talen is er naar een heele literatuur te verwijzen in verband vooral met de K. A. In deze brochure geeft Mgr Cruysberghs, summair doch weer zoo raak, de kernpunten van het Apostolaat en dezes wezenlijke beteekenis aan met de beheerschtheid van 'n waarachtig meester. Een gedroomd werkje voor studiekringen. Waar onze jongens den echten zin van het Apostolaat gaan vatten, staan we reeds heel wat dichter bij hun medewerken er aan. Deze brochure vinde haar weg overal. M. VAN HOECK, PR.

MGR CRUYSBERGHS

10.557 ◆ **Cruysberghs, Mgr** **24**

DE GODSVRUCHT TOT HET H. HART VAN JEZUS. Radio-Toespraken Juni 1933. — *Leuven, Kath. Vl. Radio-Omroep, 1933, (22 × 14) 47 blz.* *5 fr.*

V — Mgr Cruysberghs hield Juni 1933 drie lezingen voor de K. V. R. O.,

hier samengebundeld; volledigheidshalve voegde hij er een vierde aan toe om te komen tot dezen kring: de devotie tot het H. Hart is wederliefde om liefde; uit wederliefde komt de toewijding van den heelen mensch aan het H. Hart; het bizonderste aspect ervan is de eereboete die juister zal worden begrepen na lezing van de 4e toespraak over de toewijding zelf. Alhoewel zeer bondig geeft deze reeks de quintessens van de leer en de praktijk en zal als dusdanig van zeer groot nut zijn. Mgr Cruysberghs schrijft met zijn gekende vastheid en warmte en overtuiging. Zeer warm aanbevolen. M. VAN HOECK, PR.

10.558 **Cruysberghs, K., Mgr** **25**
◆ WILSVRIJHEID. Vasten-Voordrachten 1933 Kapellekerk te Brussel. — *Antwerpen, N. V. Standaard-boekhandel, 1933, (16 X 12) 144 blz. 10 fr.*

V* — Wat een prachtig initiatief van den Pastoor der Brusselsche Kapellekerk een serie Vlaamsche vasten-voordrachten te doen houden in zijn kerk, in die stad waar zoovele Vlamingen wonen en waar de schaarschheid van zoo'n initiatief des te treffender is; doch ook wat een heerlijke inzet ook wanneer een kanselredenaar zooals Mgr Cruysberghs dit initiatief de volmaat van invloed geeft. In een zeer rake inleiding legt hij zijn standpunt vast en over zes voordrachten behandelt hij de hoofdkwesties die met wilsvrijheid in verband staan. Onnoodig te wijzen op de degelijkheid der hier ontwikkelde leer, op den logischen bouw van deze reeks, op de beeldende kracht der verwoording. Het is Mgr Cruysberghs op zijn best. Aan alle intellectueelen en jeugdleiders raden we dit werk ten zeerste aan. M. VAN HOECK, PR.

10.559 **Ehl, A.** **24**
◆ GEESTELIJKE LEIDING VOOR KLOOSTERZUSTERS. *Vert. uit h. Duitsch dr K. Jacobs. — Brasschaat, de Bièvre, (19 X 13) 392 blz. 20 fr.*

IV — Nog niet alle kloosteroversten en bestuurders (en zeker nog niet alle geestelijken die eerstdaags met de zielzorg van kloosterzusters kunnen belast worden) hebben dit onmisbaar boek in hun boekenkast steken. 't Boek verscheen einde 1928 en is nog niet uitverkocht; wat onbegrijpelijk voorkomt als men bedenkt dat het een eerste rangswerk in zijn soort is, en dat 't door Z. E. H. Jacobs keurig werd vertaald. De taak van zieleleider en biechtvader van vrouwelijke kloostergemeenten wordt hier uitgelijnd naar de diepte en naar de breedte. Geen algemeenheden of gemeenplaatsen maar grondige, praktische aanduidingen die getuigen van wijsheid, levenservaring, kennis van 't waar kloosterleven, biedt dit boek. Waar noodig laschte schr. de voorschriften en uitspraken in van 't Kerkelijk Recht. Geen bizonderheid, die van ver of van nabij 't kloosterleven en de kloosterinrichting raakt, bleef onbesproken. Dit boek helpen verspreiden is den bloei bevorderen van onze kloostergemeenten. D. DE PAUW, O. P.

10.560 **Fiedler, Emil** **24 : 3**
◆ MEESTERS VAN MORGEN ? Een Trilogie van katholiek Ontwaken : 2e DEEL. MENSCH ONDER MENSCHEN. *Vert. uit h. Duitsch dr C. Hesseling. — Hilversum, Brand, 1933, (20 X 14) 151 blz. 14 fr.*

IV* — Vooraf dit: wie aan de Kerk *van dezen tijd* dienstbaar wil zijn, leze, bestudeere dit magistrale werk van Fiedler. We schrijven: Kerk *van dezen tijd.* Want daar gaat het om. « Hoe men in het jaar 3000 de menschen van Christus' boodschap overtuigen moet, dat hebben de menschen die in 3000 leven uit te maken » (bl. 10). « Menschenvisschers

zijn we, die de tegenwoordige generatie te vangen hebben in de netten van Christus. Het geslacht van gisteren ligt in het graf. Laat die dooden, redt de levenden » (bl. 11-12). In het eerste deel van « Meesters van Morgen » (De Zonden onzer Vaderen) heeft Fiedler het mes in de wonde gelegd, onverbiddelijk. Meer dan een die dat eerste deel las, vond dat het met de Kerk 'n hopeloos geval werd. O. i. werd dan de geest van het werk niet goed gevat. Wel komt zeer scherp in dat eerste deel naar voor de beangstigende vraag om de zeer zware tijden die de Kerk — op meer dan een gebied — doormaakt. Dàt is geen hopeloosheid op uitkomst, doch het belichten van wat is. *En wie dagelijks in de harde praktijk staat die weet en ervaart dat het zoo is en niet anders.* Wie dat loochent of wil verdonkermanen, begoochelt of bedriegt zich-zelf. Dit tweede deel « Mensch onder de Menschen » staat weer zoo gespannen van realiteit dat het minste aantoetsen van die snaar, den klank-van-nu uit doet rillen. Er zit 'n felle bewogenheid in doch bovenal — en dit kan niet genoeg worden herhaald — 'n werkelijkheidszin zooals die in weinige werken wordt neergelegd. Fiedler's « Defensive oder Offensive » (dat is de oorspronkelijke titel) is 'n durvend wakker-roepen van veroverend katholicisme voor onzen tijd. Alle priesters en allen die voor de Kerk iets willen doen, moeten dat werk onder de hand hebben en het ware wel te hopen dat in onze tijdschriften en bladen daarover uitvoerig werde geschreven. Het eerste deel doet de oogen openen, het tweede is de gids langs de wegen. Wie houdt van zoete rust; wie vast zit aan gestereotypeerde methodes; wie bang is van de werkelijkheid of bevreesd — ja, we gebruiken het woord — zich « ridicuul » te maken in de oogen van tamme niets-doeners; wie 'n compatieus lachje over heeft voor iniatieven; wie niettegenstaande alles, het hekken aan den ouden stijl wil laten hangen, *leze dit werk niet, al de anderen, wel!* Het zal hen brengen tot studie over de moderne zielzorg en bestudeering van methodes die ingrijpen in de moderne ziel, die totaal veranderd is. — En de traditie, hoor ik zeggen? Daar zijn niet zoo heel veel werken waar de traditie zóó wordt gerespecteerd als in dit werk vol nieuwe uitzichten en standpunten omdat Fiedler zoo raak ziet dat traditie geen verstarde vorm is, doch levende continuïteit. De vertaling van Cor Hesseling geeft raak weer het temperamentvolle Duitsch van Fiedler.

M. VAN HOECK, PR.

J. SALSMANS

10.561 ◆ **Salsmans, J., S. J.** **24**

BIECHT-HOOREN. — *Leuven, Vlaamsche Drukkerij, 1933, 2e druk, (21 × 13) 207 blz.* *12 fr.*

IV* — Op 't eerste zicht kan 't wat gewaagd schijnen: een boek voor biechtvaders uit te geven in 't Nederlandsch. Nu 't bestaat, zal er niemand nog een bezwaar tegen hebben. Alles is ten andere met de grootste kieschheid uiteengezet. En waar noodig is de tekst in 't Latijn.

Al wil dit boek enkel maar wat aanvullingen leveren — een volledig handboek is het dus niet — toch zullen alle biechtvaders er baat bij vinden en het onmisbaar achten. Want P. Salsmans onderzoekt er bondig en grondig de taak van den biechtvader, de verschillende levensstanden, beroepen en zielsgesteltenissen der biechtelingen, en geeft een meesterlijke verhandeling over de kwestie van de kuischheid. Elke bladzijde van dit schattige boek verraadt den grooten moralist, den levenswijzen man der praktijk en den vromen priester. 't Eigene van dit boek is wel : dat het 'n heldere oplossing biedt voor een heelen hoop praktische gevallen, die zich voordoen in de huidige omstandigheden. Dit maakt het tot het allergerieflijkste wat de biechtvaders kunnen verlangen. D. DE PAUW, O. P.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.562 **Vos, I. H. J., Dr** **37**
◆
VOOR HET GELUK ONZER KINDEREN. — *A'dam, Blitz, 1933, (21 × 14) 192 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,50*

IV — Achttien hoofdstukken over alles en nog wat dat de opvoeding onzer kinderen aangaat. Ook wel over zaken die met dit onderwerp slechts in ver verband staan, zooals de regeling der prostitutie, de bestrijding der venerische ziekten met nogal uitgebreide bespreking der verplichte aangifte, der wettelijk opgelegde verzorging in Duitschland, enz. Een boek dat noch van een dokter, noch van een paedagoog, noch van een socioloog is, van iemand die in de drie vakken thuis hoort. (S. is dokter, oud-wethouder en lid der 2e kamer). Geen specialisten-boek dus; maar daarom juist kan het alle ouders ter lezing worden aanbevolen. Al geeft het vulgarisatie, het vooist daarom niet mee met al wat mode is, maar b. v. laat zeer logische kritiek gelden tegenover Montessori en dergelijke opvoedingsmethoden. De eerste 60 en de laatste 8, ja ook misschien het hoofdstuk over het onderzoek vóór het huwelijk, zijn de meest interessante van het boek, waarover de ouders na lezing zullen nadenken. Ik wensch dat velen het zullen doen. Dr J. LEBEER

10.563 **Vanderheijden, Jan F., Dr** **3:02**
◆
DE CRISIS EN DE OPENBARE BIBLIOTHEEK IN DE VEREENIGDE STATEN. — *Brussel, Standaard, (K. V. Hoogeschooluitbreiding, verh. 308) 1933, (20 × 13) 37 blz.* *2,50 fr.*

V — Een verhandeling welke te gepasten tijde komt. Nergens ter wereld was het bibliotheekwezen tot zoo'n machtige en voorbeeldige sociale instelling uitgegroeid als in de V. S. van Amerika. Dit alles wordt hier onder een aangenamen vorm glashelder uiteengezet door een bekwaam vakman die ter plaatse de toestanden bestudeerde. De geweldige inzinking der openbare inkomsten — zoowel van staatsbesturen als van vrijgevige millioenairs - doet zich hier des te meer scherp voelen. Uitleenuren, personeel, boekenvoorraad, enz. 't wordt alles ingekrompen. Zelfs opleidingsscholen tot het vormen van bibliothecarissen worden gesloten. Daartegen wordt echter weer op zijn Amerikaansch gereageerd. Daar zorgt vooral de A L A (American Library Association) voor. De concentratie van alle bibliotheekkrachten, het vernuftig beleid der bibliotheekbesturen, de bewonderenswaardige aanpassing der bibliothecarissen, de inwerking op de openbare opinie,

en andere middelen meer, houden er het bibliotheekwezen recht, in afwachting van betere tijden. Een degelijk werkje, dat alle boekerijbesturen moesten bezitten, niet enkel om een klaren kijk te krijgen op het land der bibliotheken, doch ook om er een en ander in te leeren ten einde eigen krisismoeilijkheden met meer gemak te overwinnen.

F. G.

— 8. Letterkunde

81. GEDICHTEN

10.564 **Grauls, A. W.** **81**

A. W. GRAULS

CALANDO. — *Brussel, Stols, 1932, (23 × 16), 48 blz.* *25 fr.*

IV — Hoofdzakelijk impromptu's, invallen, fantasia's met, zooals de titel laat hooren, neiging tot musiceeren. Grauls schetst alzoo in de huis- en speelkamer, op kantoor en in café, aan feesttafel of op het strand of op een Zwitsersche reis. De pit zit in den geestigen zet, de intiemiteit. De simpelheid van den vorm is hier wel niet uiterste verfijning, maar eerder losheid, dus ook al eens onbeduidendheid. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.565 **Werumeus Buning, J. W. F.** **81 : 78**

MARIA LÉCINA. Een Lied in honderd Verzen, met een Zangwijs. — *A'dam, Querido, 1933, 3e druk (25 × 16) 31 blz.* *fl. 2*

II-III — Het lied van de Spaansche havens en de zee : a) liefderoes van den matroos en de vrouw; b) naleven der herinnering daaraan; c) het neerdalen ter eeuwige afgronden in den dood waar de vrouw nu als sirene lokt. Waarlijk mooi. Heel wat beter dan een gewoon verhalende ballade : en toch is de draad voldoende zichtbaar, zoo ongeveer als in Het kindeke van de dood. De bekoorlijkheid ligt hem in het beheerscht, pathos en in den poëtischen bloei van beeld, woord, rythmus : bloei, want nog versch bij schepping en vinding, en niet klaterend. Niet het minst mooi zijn die deelen (bijz. in C) die ietwat geheimzinnig fantastisch zijn. Men denkt aan The old Mariner, zooals men bij de gloeiende beelden en beeldklanken ook weer aan den Romancero denkt. Zinnelijk, zeker, alhoewel meer in den zin van kracht dan van zwoelheid; en we zijn nu al zoodanig gewend geraakt aan de z. g. havenhuispoëzie, een letterkundig thema dat in onze eeuw de plaats schijnt te bekleeden van het hoogmiddeleeuwsch Wekkers-lied en het Renaissance-herderslied (niet dat Buning koeltjes weg zich neergezet heeft om dit nog eens over te doen; hij heeft werkelijk gedicht). Wel is het de wereld van vleesch, bloed, begeerte, maar alle schoonheid voert toch tot hooger, ook al komen de geestelijke waarden er niet formeel tot stralende uiting. Nochtans geen volledig, hooger schoon, waar het geestelijke niet eenigszins ten minste aanwezig is. Streng voorbehouden. Mooie uitgaaf.

Dr J. CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

10.566 **Deman, Albert** **82**

◆ HERMANS OFFER. Drama in twee Bedrijven. — *Brugge, Dehaene-Bossuyt, 1933, (17 × 11) 46 blz.* *5 fr.*

V — De jonge Herman offert z'n leven voor de bekeering van 'n verloopeling die z'n ouwere broer is. Als die na z'n booze daad terug uit het gevang komt zal hij 'n goed mensch worden. 'n Onschuldig stukje waarin alleen de vorm zich niet naar den inhoud probeerde te schikken. De dialoog leeft niet. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.567 **de Meyer, Alb., O. P.** **82 : 266**
◆ MOKE OF DE KLEINE HEIDIN. Een Kongoleesch Voorval door Zwarten vertolkt. Missietooneel in drie Bedrijven. — *S. Amandsberg, Veritas, 1933, (20 X 14) 69 blz.* *5 fr.*

V-VI-A — Nee, geniaal is het precies niet, maar met 'n beetje warmte gespeeld zal het kunnen dienen bij missie-propaganda.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.568 **Melis, Jan** **82 : 81**
DE SCHOONE SLAAPSTER. Sprookje in acht Tafereelen. — *Antwerpen, Jos. Janssens, 1933, 76 blz.* *7 fr.*

JAN MELIS

V — Het oude sprookje van de bij haar geboorte behekste prinses die op haar 15ⁿ verjaardag zich verwondt aan een spinnewiel, honderd jaar slaapt, dan ontwaakt en met haar gelukkige ouders haar huwelijk viert, wordt hier omgetooverd tot een splinternieuw tooneelgebeuren, tot een met ragfijnen draad gesponnen, mooi afgeronde tooneelfurie in acht tafereelen, voor ontwikkeld publiek en degelijk gedrilde bezetting. Feillooze eenheid naar stemming en toon, frisch levend fantasiewerk aanleunend bij natuur en werkelijkheid. Spreektooneel dat opgevoerd honderd per honderd aan expressie en schoonheid zal winnen. Licht en luchtig tooneelpoëem dat bijzonder behagen zal en een verdiend succes te gemoet ziet. Dr C. GODELAINE

10.569 **Molière, J. B.** **82**
HET GEDWONGEN HUWELIJK. — HET NOODLOTTIG HUWELIJK. *Vert. uit h. Fransch dr E. J. Wilders. — Antwerpen, De Oogst, 1933, (21 × 14) 41, 38 blz.* *elk 8 fr.*

IV — *Het gedwongen Huwelijk* is een goeie Molière vertaling; we treffen er de hoofdeigenschappen van Molière's teksten aan : zakelijke en klare bewoording, ferm gesmede zinnen. Het Nederlandsch is bovendien keurig. Men vraagt dan ook af, waarom E. J. Wilders in *Het noodlottig Huwelijk*, bewerking voor heeren van Le Mariage forcé, niet doorloopend denzelfden stijl en waar mogelijk, dezelfde vertaling, heeft behouden? Waarom hij hier en daar zinnetjes heeft ingeschakeld en een zinsbouw heeft aangewend die niet dezelfde stevigheid en vastheid vertoonen; waarom hij het juiste woord en dito wending heeft vervangen door foutieve? Vergelijk eens met mekaar de twee alleenspraakjes waarmee Sganarelle het spel inzet. Onmiddellijk treft het u dat in den « bewerkten » tekst de bewoording floddert. De eenheid van stijl is verbroken. Wat de taal betreft, één voorbeeldje onder meer, van het vervangen van een juiste door onjuiste uitdrukking. In « Het gedwongen Huwelijk » : « Er is geen haast bij »; in « Het noodlottig H. » : « Jamaar,

dat is zoo haastig niet ». Ten slotte, m. i. heeft de heer Wilders den oorspronkelijken tekst ook « bewerkt » waar hij dat beter niet had gedaan. Dr C. GODELAINE

10.570 **van de Velde, Anton** **82**
◆ RADIJS OF : RADÈSKE TIEN JAAR LATER. Zes kapitteltjes uit 'n bewogen Leven. — *Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1933, (20×16) 92 blz. 20 fr.*

V — Dat is nu eens een spel dat ik graag door onze studenten gespeeld zag met die stille wisselwerking van jongens-jovialiteit en dat intiemere hooger betrachten. Want het is immers de tweeledigheid die iedere jongensziel in zich draagt. Bot en Radijs zijn twee facetten van eenzelfde edel gemoed. Het dooreenloopen van de jool, de gulle lach, het ravotten van de rakkersjaren dat nog nawerkt en dat betere willen is wel de volle heerlikheid van de jeugd. Ook hier weer, voel ik een zinderend natrillen van wat in Faust Junior snikt en schreit: op een ander plan, natuurlik. Maar toch een echo. Ook hier kan weer gevit over de symbolen, maar dat intense verlangen naar Bonneken is de sublimeering van alle liefde en verlangen naar beters en hoogers, naar wat de auteur zelf zegt in het voorwoord zoo bondig, maar simpel schoon: het ideaal. En dan heb ik nog niets gezegd van de fantasie van het spel die zoo kwistig en jolig opdwarrelt. M. e., wint *Radijs* het hier op *Radèske*, omdat de fantasie direkt aan eigen omgeving is ontleend en niet zoo barok aandoet als de turqueries van den vorigen keer. Hier is meer eenheid tusschen fantasie en hooger willen: het geheel wordt zuiverder, m. i. sterker, mooier. Summa Summarum : dat de studenten en ook de colleges niet langer meer klagen, zoolang ze niet met *Radijs* hebben uitgepakt : het sukses dat ze ongetwijfeld zullen boeken zal ze dan ook milder stemmen voor *Katholiek Modern Tooneel* en allicht ook voor van de Velde's werk in het bizonder. Ik vind Radijs een mooie, mooie, zeer mooie brok. Voor taal en stijl vind ik er de stevige soberheid in weer van Faust Junior. Dat mag den auteur vast als sterke aanwinst aangerekend worden. En in afwachting dat het veel wordt gespeeld, mocht het door alle studenten worden *gelezen* en *herlezen* want het is ook een schitterend en plezierig jongensboek. Wel een bewijs dat een goed *stuk* niets lijdt onder een goeden *tekst* die het stuk voor latere tooneelopvattingen bewaart. A. DE MAEYER, PR.

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

I — VERBODEN LECTUUR

10.571 **de Cimont, Rupert** **83**
FLIP SPEELMAN (Erfelijk belast). — *Antwerpen, Regenboog, (21 × 16) 203 blz. 30 fr. ; geb. 40 fr.*

I — Dat boek is, het tamelijk onoprecht klinkend « voorwoord » van den schrijver ten spijt, 'n brok erg zieke lectuur, atmospherisch-precies tusschen 'n gedicht van Baudelaire en van Corbière aangeboden. Niemand ontkent dat sommige exemplaren der arme menschheid extra vuile wasch vergaren, maar dan asjeblief niet op straat met zoo'n boeltje. De ongezonde nieuwsgierigheid, waartegen schrijver meent zich te moeten verdedigen, wordt door hem, al of niet opzettelijk, heel ongezond gediend. Beseft hij z'n zware verantwoordelijkheid in zoo'n geringe mate? A. V. D. V.

10.572 **Middendorp, Herman** 83

JEUGDZONDE. — *A'dam, Nederl. Keurboekerij, (17 × 11) 242 blz. 9,50 fr.*

I — Indien zoo'n « Jeugdzonde » bij 'n « Nederlandsche Keurboekerij » thuishoort, ziet 't er met die « keur » bedenkelijk uit! Zoo'n boekje moet verwezen naar de (al te populaire) afdeeling « ondeugende-perverse lectuur », overal verkrijgbaar *ad 70 cent.* Waar zit de uitgever die, tegen denzelfden prijs, 250 bladzijden *gezonde* kost geeft? Intusschen gaat deze « Jeugdzonde » de kachel in. A. v. D. V.

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10.573 **Lewis, Sinclair** 83.1

ANN VICKERS. *Vert. uit h. Engelsch dr J. H. Pauls. — A'dam, van Holkema & Warendorf (H. & W. Serie, deel 30), 1933, (19 × 13) 447 blz. fl. 2,90*

II-III — Met dezen roman, die in 17 talen tegelijk het licht zag, schrijft de groote Nobelprijswinnaar 'n merkwaardig tijdsdocument bij op z'n actief. Ann Vickers is thans 42 jaar. Lewis geeft haar avontuurlijke levenskronijk : van 't kleine, kranige ding op haar geboortedorp Waubanakee, dat zich opworstelt tot de vermaarde criminologe Dr Ann Vickers, directrice van de « Strafinrichting, Tehuis en Industrieschool voor Vrouwen ». Hoed af voor deze prachtmeid, die zich weet te emancipeeren — jammer! ook moreel — en te ontwikkelen, en steeds blijft de dappere, zelfbewuste vrouw, eenvoudig en zonder blauwkouserij of precieusigheid. Ann Vickers — al is heel haar daadwerkelijk leven 'n sociologische aanklacht tegen de Amerikaansche standardisatie en dito humbug — is alleen mogelijk bij onze tegenvoeters. Ze is verwant met Carol Kennicot, de heldin uit « Main Street » van denzelfden auteur. In onze sentimenteele gewesten zouden we Ann 'n idealiste noemen, — 'n practische idealiste, wel te verstaan — maar die benaming zou Lewis doen schateren, Ann is de 100 % Amerikaansche met altruïstische hartstochten, daarbij 100 % mensch — en « de mensch is goed » — die inziet en voelt dat er een teveel aan kleinheid en zelfzucht is op deze geniepige wereld; dat er « is a job to be done » — zoo redeneerden immers ook de Amerikaansche oorlogsvrijwilligers in '17 — en in zich 'n dosis hervormingsactiviteit voelt die moet ontluierd worden om met deze « job » gedaan te maken. Sinclair Lewis heeft in dit werk, door z'n grootsch en waar realisme, door z'n bijtende satire, z'n psychologisch meesterschap, en z'n terloopsche vleugjes van oer-menschelijke romantiek — dit alles in 'n opeenstapeling van duizenden détails — 'n « Gesamtbild » van 'n « mensch » geschapen, dat litterair mag geplaatst worden naast 't beste van dit genre uit de wereldliteratuur. En deze Ann wekt onweerstaanbaar tot bewondering, maar haar moreele leventje staat onder vriespunt. Daarom 'n streng voorbehoud, tenzij voor lezers met gevormd oordeel : die in alle omstandigheden de kleine betrekkelijkheid van de menschelijke levensdriften weten te toetsen aan 't Eenige Absolute dat van Christus is.

PAUL HARDY

10.574 **Lindt, Hendrik J.** 83.1

DE DONKERE HEMELVAART. *Met een portret. — A'dam, Blitz, 1932, (20 × 13) 211 blz. fl. 1,50; geb. fl. 2,25*

II — Zie bespreking nr 10.547 in Romankroniek.

10.575 **Woltman, W. J.** **83.1 : 83.0**
MANNEN EN VROUWEN. *Met een portret. — A'dam, Blitz, (20 × 13) 188 blz. fl. 1,50; geb. fl. 2,25*
II — Zie de recensie in Romankroniek, volgnummer 10.546

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.576 **de Josselin de Jong, K. H. R.** **83.8**
DISSONANTEN. — *A'dam, J. M. Meulenhoff, 1930, (21 × 15) 186 blz. fl. 2,25*
III° — Verzameling literair-goedkoope schetsen gewijd aan liefde-« dissonanten ». 't Sop is de kool niet waard. Wie besteedt *thàns* z'n tijd nog aan 't schrijven van zoo'n prullaria? A. V. D. V.

10.577 **Delmar, Vina** **83**
CIRKELGANG. *Vert. uit h. Engelsch (The Marriage Racket) dr M. Holt. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij (N. K. B.-Serie, nr 4), 1933, (17 × 11) 244 blz. 9,50 fr.*
III — 'n Amerikaansch meisje-aan-het-theater kan met h'r partner minder goed overweg, maakt kennis met 'n paar nieuwe vrienden en trouwt met 'n weduwenaar. 't Is gewoon gek hoe ze na 'n tijd h'r kind gaat verafgoden. Omdat manlief voor den kleine minder belangstelling blijkt te toonen, verlaat ze haar man en gaat samenleven met 'n vriend die haar vroeger nog wel 'ns 'n dienst bewees. Kwestie van onder dak te geraken vermoedelijk. Als te Parijs de dood haar bedreigt zendt haar vriend baby naar huis en daar krijgt de verwende jongen aan z'n halve zus 'n sportieve moeder. Maar dat wegzenden vindt de genezende moeder dan weer zoo brutaal dat ze vriendlief verlaat, nog 'ns even de atmosfeer van h'r huwelijksleven gaat aanvoelen, om zich dan naar nummer drie te begeven. We walgen gewoon van dergelijke moraal. Geest van Hollywood. 't Is misschien als 'n kiesche aanwijzing bedoeld dat de popperige kop van 'n filmvedette op de voorbladzij prijkt. Enkele bladzijden zijn werkelijk rijk aan litteraire waarde, want sterk van psychologische diepte en durf. Wij geven het boek niet door.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.578 **Lambrechts, Floran** **83**
KREKELKEN. *Geïll. — Borgerhout, Regenboog, (18 × 13) 139 blz. 20 fr.; geb. 30 fr.*
III-IV — Zie bespreking hiervan in Romankroniek, onder nr 10.548.

10.579 **Land, Annemarie** **83.0**
MELODIE DER LIEFDE. *Vert. dr Jhr R. Nahuys. — Zeist, Swartsenburg, (Opus-Serie) 1933, (20 × 14) 235 blz. fl. 1,60; geb. fl. 2,25*
III — Hoe 'n gelukkig verloofd meisje, nadat ze bij zelfmoord van h'r moeder dezer kwalijk verleden kennen leert, zich alleen eerlijk door het leven heenslaat, tot ze eindelijk haar vroegeren verloofde, en met hem geluk en levensvrede weervindt. De eerste en laatste bladzijden blijken niet veel meer dan vulgair feuilleton-fabrikaat. Waar Jutta gaat alleen staan en vecht tegen het leven wordt het warmer, dieper, rijker aan kleur, wordt het 'n schoon boek. De rest was banale ontspanning.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.580 **Mowrer, Edgar Ausel** **83.3**
DUITSCHLAND ZET DE KLOK TERUG. *Vert. uit h. Amerikaansch dr. A. van Son. — A'dam, van Holkema en Warendorf, 1933, (19 × 13) 384 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,25*

III-IV — Duitschland zet de klok van 1933 terug op 1914. 'n Objectieve uiteenzetting van de huidige over-Rijnsche toestanden. De auteur is zich dezer volkomen bewust en zoekt de oorzaken op waaruit ze evolueerden: eerst Versailles, en verder de verregaande laksheid van de Republikeinen. Mowrer kent het Duitsche volk, zegt er zoo tusschen de behandelde stof door wijze dingen over; heeft verder als ooggetuige verscheidene jaren scherp toegekeken en weet feiten en persoonlijkheden interessant te belichten. Met 'n geestige, Amerikaansche pen geschreven leest dit werk als 'n roman. PAUL HARDY

10.581 **Matthys, Marcel** **83.1**
◆ HERFST. Roman. — *Kortrijk, Steenlandt, 1933, (19 × 14) 276 blz. 20 fr.*
III — Besproken in « Vlaamsche Epiek », nr 10.544.

10.582 **Swerts, Lambert** **83.3**
◆ MATHIAS. — *Hasselt, 't Pardoent, 1933, (20 × 13) 106 blz. 18 fr.*
III-IV — Besproken in « Vlaamsche Epiek », nr 10.545.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.583 **Biggers, E. D.** **83.0**
CHARLIE CHAN ZET HET VOORT. *Vert. dr. L. Belinfante. — A'dam, Blitz, 1932, (26 × 14) 255 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,40*

IV — 't Lofton-gezelschap maakt 'n wereldreis. 'n Lid ervan wordt te Londen in 'n hotelkamer vermoord. Inspecteur Duff van Scotland Yard neemt de onbenijdenswaardige taak op zich in 't duistere boeltje klaarheid te brengen, en volgt de reizigers. Andere slachtoffers volgen. Duff zelf wordt in Honolulu door den mysterieuzen boosdoener buiten gevecht gesteld, en vraagt z'n Chineeschen vriend, inspecteur Chan, het onderzoek voort te zetten. Charlie Chan zet het voort, en knipt den delinquent. 'n Detective-roman, die er zijn mag. Aanbevolen als ontspanningslectuur. PAUL HARDY

10.584 **Courths-Mahler, H.** **83**
EVA'S LIEFDE. *Vert. uit h. Duitsch dr Jhr R. Nahuys. — Zeist, Swartsenburg, 1933, (20 × 14) 236 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,40*

IV — Om haar twee millioen rechtmatig te erven, zal het Eva niet voor den wind gaan, ook niet op haar reis naar Amerika. Want daar is de intrigant, en de dubbelgangster, zijn minnares, en die twee plegen 'n brutalen aanslag. En Eva wint het af : het recht zegeviert, en ook de liefde. — Handig geconstrueerd en spannend uitgesponnen : daar heeft schrijfster ons aan verwend. Gewone ontspanningslectuur. De zelfmoordscene aan het slot is een banaal toegeven aan « modernen » tijdgeest en een even banaal literair trucje. A. VAN DEN DRIES, PR.

10.585 **Elzer-Courths, Margarete** **83**
DE MAN DIE ZIJN VROUW NIET KENDE. *Vert. uit h. Duitsch dr A. Vuerhard-Berkhout. — Den Haag, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij, (Het Boek voor de Vrouw), (19 × 13) 251 blz. 26 fr.*

IV — Ellendig zoo'n huwelijk dat zooveel zonnegoud beloofde. Zoo krijgen we te lezen veel achterdocht, leugens, verdachtmaking, zelfopwinding en moedeloosheid, les affres de la jalousie. Tot de bom barst: 't vrouwke verlaat het gezinsdak. En om 't nu weer in de oude plooien te strijken, kost het veel, heel veel, maar het lukt. — Goede karakterteekening, geleidelijke gang, Courths-stijl. Voor volwassenen.

A. VAN DEN DRIES, PR.

10.586 **Frateco** **83.3 : 83.9 : 32**

DON QUICHOTE VAN MÜNCHEN. Naar het onuitgegeven Duitsche Manuscript. *Vert. dr W. de Buisonjé. — A'dam, Ned. Keurboekerij, 1933, (21 × 14) 220 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

IV — Der « grosse » Hitler geconterfeit door 'n naamloozen opponent. Herkomst en opgang des dictators te midden der politieke tribulaties van 't rumoerige Duitschland. 't Boek geeft een aardigen kijk op 't politieke gedoe en de onderlinge wanverhoudingen der partijen, 't opportunisme en 't reusachtig arrivisme van Hitler, 't anti-semitisme en de daaraan verbonden terrorisatie, enz. Frateco blijkt op de hoogte van een en ander; schrijft zoo objectief mogelijk zijn versie; laat den lezer de conclusie vrij. Interessante lectuur voor wie iets dichter bij de Duitsche werkelijkheid van heden komen wil. A. v. D. V.

10.587 **Hay, James, jr** **83.0**

HET OVERTUIGEND BEWIJS. Speurdersroman. *Vert. uit h. Engelsch (The winning Clue) dr J. van Rossum. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, (N. K. B. Serie, nr 11) (17 × 11) 249 blz.* *9,50 fr.*

IV — Moord! En nu begint het werk der detectives. Eerst Brishow, de kreupele die er 't eerst bij kwam en de politie opjaagt en onderzoekt als een snuffelhond. Dan Braceway, de fameuze detective zelf. 't Gaat als om strijd tusschen die twee. Bristow schijnt het af te winnen. Tot Braceway zijn stiekum opgestelde batterijen afvuurt: de moordenaar is... Bristow zelf! Deze neemt blauwzuur in dat hem dood neerbliksemt. — Voilà, Conan Doyle heeft er niks aan! A. VAN DEN DRIES, PR.

10.588 **Haycox, Ernest** **83.0**

EÉN TEGEN VELEN. *Vert. uit h. Engelsch (Chaffee of roaring Horse). — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, (N. K. B. Serie, nr 12), (17 × 11) 248 blz. 9,50 fr.*

IV — Een ranch-geschiedenis uit de Far-West. Afgewisseld, tot het dramatische toe. 't Blijft niet beperkt tot een treffen van personen, de massa wemelt er in mee. Maar *hij* wint het toch af tegen de velen. Gedroomd filmverhaal. A. VAN DEN DRIES, PR.

10.589 **Land, Annemarie** **83**

ZIJN BRUID. *Vert. dr Jhr R. Nahuys. — Zeist, Swartsenburg, (Opus-Serie) 1933, (20 × 14) 222 blz.* *fl. 1,60; geb. fl. 2,25*

IV — De trage opgang naar den bruidstijd. Langs vele zijwegen eerst en af en toe met pijnlijke hamerklopjes van wee voor die twee edele menschen, die niet wisten aanvankelijk dat ze mekaar beminden. Op hun weg veel wisselvalligheden, veel teleurstellingen en veel laster. Manmoedig en rein wordt dat alles doorstaan. Boeiende ontspanningsroman; die ellenlange episode van den smaragden ring is een literair uitwasje van bedenkelijken aard. Het verhaal huldigt edele karakters, onschuld en werklust. A. VAN DEN DRIES, PR.

10.590 **Siodmak, Kurt** **83.0**
« F. P. 1 » antwoordt niet. *Nederlandsche tekst van D. Gerrits. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, 1932, (21 × 15) 216 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,90*
IV — 't Scenario van de fameuze UFA-film, die enkele maanden geleden volle zalen trok. 'n In 'n weldoend koortstempo geschreven avontuurroman uit de nabije toekomst. De F. P. 1 is namelijk 'n reusachtig vliegplatform dat geankerd moet worden midden in den oceaan. Lennartz heeft er z'n heele kapitaal aan geriskeerd. Is het vlondertje echter niet op den bepaalden datum ter plaatse, dan wordt de officieele subsidie — Lennartz' laatste strohalm — niet toegestaan. 'n Flink betaalde sluipactie tracht de F. P. 1 op te houden. Vandaar het avontuur. F. P. 1 overwint en komt tijdig ter bestemming. De plichtigen worden ontmaskerd. 'n Liefdeshistorie die er met das en slippen is bijgesleurd, schaadt aan 't heroïsche van 't avontuur. PAUL HARDY

10.591 **Streuvels, Stijn** **83**
DE RAMPZALIGE KAPROEN. Middeleeuwsche Boerenroman van Wernher de Tuinder. *Illustraties van Charles Eyck. — Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1933, (25 × 20) 74 blz. 35 fr.; geb. 43,50 fr.*
IV — Besproken in « Vlaamsche Epiek », nr 10.542

10.592 **Swan, Annie S.** **83**
DE STIEFMOEDER. *Vert. dr Henriette Rappard. — R'dam, De Combinatie, (20 × 14) 316 blz. fl. 2,25*
IV — Een weduwnaar met meerdere volwassen kinderen hertrouwt omdat hij zich zoo eenzaam voelt in het ontredderde huishouden. De kinderen verklaren den oorlog aan de stiefmoeder maar deze weet ze één voor één terug te winnen door hare offervaardige, begrijpende liefde. Een boeiend verhaal. Dr A. CARDYN, PR.

10.593 **Theunisz, Johan** **83.3**
VERLOREN VOLK. — *A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1933, (18 × 12) 282 blz. fl. 2; geb. fl. 2,85*
IV-P — Gerecenseerd onder volgnummer 10.550, in de Romankroniek.

10.594 ◆ **van Driessche, A., Dr** **83.3**
RIETVELDE. — *Leuven, Boekengilde Die Poorte, 1933, (18 × 12) 220 blz. 12 fr.*
III-IV — Besproken in « Vlaamsche Epiek », nr 10.543.

10.595 **van Moerkerken, P. H.** **83.9**
DE WIL DER GODEN. — *A'dam, P. N. van Kampen, (20 × 14) 186 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,90*
IV — Cfr. Romankroniek, nr 10.549

10.596 **Vollewens-Zeylemaker, Greta** **83.8 : 37**
FOUTEN. — *Den Haag, Zuid-Hollandsche Boekdrukkerij, 1933, 2e druk, (21 × 16) 194 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,50*
IV — Besproken in Romankroniek, onder volgnummer 10.551

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.597 **Bennett, Arnold** **83**
LATE LIEFDE. *Vert. uit h. Engelsch (Helen with the high Hand) dr Mia Holt. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, (N. K. B. Serie, nr 10), (17 × 11) 235 blz. 9,50 fr.*

V — Een jong meisje brengt er haar rijken, vrekkigen oom toe om volgens zijn rijkdom te leven, zoodat hij terug onder de menschen komt en zelfs trouwt met een dame van zijn leeftijd. Een geestig en boeiend verhaal. Dr A. CARDYN, PR.

10.598 **Claes, Ernest** **83.2**
◆ TOEN ONS LIEVE VROUWKE HEUREN BEEWEG DEED. *Geïll. met houtsneden van Maurice Brocas. — Brussel, A. A. M. Stols, 1933, (25×20) 108 blz. 40 fr.*
V — Besproken in « Vlaamsche Epiek », nr 10.541.

10.599 **Dane, Mona** **83**
◆ ELSIE. Ware Geschiedenis. — *Averbode, Abdij, 1933, (19×13) 288 blz. 8 fr.*
V — Deze ware geschiedenis is het bekeeringsverhaal van een protestantsch meisje, dat de eerste bekoring van onzen godsdienst onderging door den geur van den wierook dien men in onze kerken brandt. Verder verhaalt het boek den langen strijd welke het meisje had uit te strijden, eerst met zichzelf en dan met hare ouders, totdat ze eindelijk de rust en het geluk vindt in het ware geloof. Een roerend verhaal. Dr A. CARDYN, PR.

10.601 **Dolores, M.** **83.1**
◆ OP DE GRENZEN. — *'s Bosch, L. C. G. Malmberg, 1933, (19 × 14) 35 fr.*
V — Besproken onder volgnummer 10.553

10.602 **Homo sum** **83 : 087**
HET MES OP DE KEEL. *Vert. uit h. Engelsch dr Yge Foppema. Geïll. dr H. Schuyt. — Antwerpen, De Techniek, 1933, (19×13) 111 blz. geb. 25 fr.*
V — Het boek draagt als ondertitel: « Humoristisch geïllustreerd proza over kwast en mes ». De schrijver geeft er op geestige wijze zijn ervaringen met alle mogelijke soorten van messen, kwasten en zeepen en geeft menigen nuttigen raad voor allen die zich scheren. De uitgave is piekfijn verzorgd. Dr A. CARDYN, PR.

10.603 **Luber, Jet** **83**
DE ZEEDISTELS. *Geïll. dr L. Hendriks. — A'dam, van Holkema & Warendorf, (25 × 16) 237 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90*
V-VI-A-M — Met 'n heele bent op vacantie in Vlieland. 'n Bakvisch houdt er 'n dagboek op na. Zoo heel veel dat ons dan sterk boeien zou vernemen we eigenlijk niet. Wel 'ns 'n kennismaking met 'n paar hulpvaardige jonge heeren, 'n avontuurtje van meer spannenden aard, 'n uitstap met 'n detail over de plaatselijke historie, ten slotte 'n trouwens voorziene verloving. De verteltrant is erg leuk, voornamelijk dan als er geschertst of gekibbeld wordt, en dat gebeurt wel 'ns meer. Al stoort het nu niet precies, het valt toch op hoe alle uiting van godsdienstig leven profijtig werd uitgeschakeld. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.604 **Nonkel Jan, Leider der Kinderuurtjes v. d. K. V. R. O.** **83.8**
◆ MIJN LUISTERVINKJES. *Voorstelling door Ernest Claes. Geïll. — Leuven, K. V. R. O. uitgave, 1933, (21 × 13) 160 blz. 5 fr.*
V — Nonkel Jan is een apostel, niet alleen van den Katholieken Vlaamschen Radio-omroep, maar een apostel die hier aan de menschen brengt wat ze niet meer kennen: echte vreugde. En dat is heel schoon van hem en hij doet dat goed, heel goed, voor groot en klein. En we zijn hem

JAN BOON (NONKEL JAN)

dankbaar dat wij zulk een Nonkel hebben, die aan heel de wereld laat hooren hoe fier we zijn nu ons klein landeke uitzendingen geeft die én Vlaamsch én Katholiek zijn. Nonkel Jan is een apostel die heel Vlaanderen afreist om te ijveren voor K. V. R. O.; en, ik weet niet waar hij nog den tijd overheeft, om langs den voor hem heel banalen weg van het boek, te spreken tot *zijn* luistervinkjes. Maar ook groote menschen hebben dat boek gelezen : ik ken huishoudens waar men er 3 gekocht heeft, « omdat er te veel ruzie over was ». En wij, groote menschen, wij vragen aan Nonkel Jan: « Schrijf ook zoo iets voor ons: Uw ervaringen als Radiospeaker. Zoo iets in den zin van « Mijn Luistervinkjes »: niet te duur: het is crisis; maar een boekje met veel platen en schoone versjes en hartroerende brieven en christelijke zedelessen en warme propaganda voor den K. V. R. O. » En aan de wroeters in het dagelijksche bestaan geef ik een goeden raad: bestel een exemplaar van « Mijn Luistervinkjes », en lees het kapitteltje: De groote Bril van Nonkel Jan; ik verzeker het U: het zal veel beter gaan. KAREL JACOBS, PR.

10.605 **Selleger-Elout, J. M.** **83.1**

LIJSJE LORRESNOR. *Geïll. dr Cl. Doorman. — Den Haag, Servire, 1933, (24 × 17) 240 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,90*

V-VI — Ze zijn arm. En Lijsje moet ook wel 'ns gaan vodden zoeken — lorren snorren — op de « vullis » d. i. zoo'n soort gemeentelijke vuilnisbelt. Dat doet kleine Lijsje niet graag. Daar heeft ze ook haar scheldnaam vandaan. Veel liever gaat ze met vader 's Zondags wandelen. Dan zitten ze samen te droomen, bouwen kleibuisjes, en schilderen, want in die vader van Lijsje schuilt 'n kunstenaar. Moeder en de twee andere kinderen: Marie, die in 't dorp dient, en 't kleine Grietje vinden dat allemaal tijdverlies en larie. Ze zijn gesneden van 't zelfde hout als moeder : praktisch, prozaïsch. Maar 't schattige Lijsje heeft wat van haar vader, en eens ook komt de dag dat ze toch haar roeping zal mogen volgen. — 'n Rijke daad is 't 'n leven uit te beelden zonder schaduwzijden, 'n leven waar de duizend kleine ellenden nog beschenen worden door 't zonnige gemoed van goede menschen. Dit heerlijke kinderboek kan nog vele groote menschen voor enkele uren gelukkig maken. En ten slotte staan er illustraties in, die op zichzelf wel 'n kadertje waard zijn. PAUL HARDY

10.606 **Thans, Hilarion, o. f. m.** **83.8**

◆ VERTELLEN: 1e DEEL. *Boekversiering van P. Rumoldus Daniels, o. f. m. — Maeseik, J. J. Romen & Zn, 1933, (20 × 14) 187 blz. 15 fr.*

V — Sedert geruimen tijd is P. Hil. Thans aan 't vertellen in den Bode van z'n orde. Dat is nu gedeeltelijk bijeengebracht in

dezen eersten bundel. Pastoor Cuppens leidde in illo tempore — het was meen ik in 1914 — Hil. Thans' dichtbundel in met een artikel over 'n Minderbroeder die 'n dichter is. Ononderbroken zong sindsdien de dichter voort en daar kwam : De verloren Stroom en zijn Maria-sonnetten, en heel wat scenisch werk. Doch daar kwam ook de wereldoorlog en wàt voor 'n verteller die zoetgevooisde, droomerige zanger was, dat leerden ons « Mijn Oorlog » en « Onder de Oorlogswolk ». Op en top vertelkunst. Wanneer Pater Hilarion « het drijfzand van de wereld had verwisseld tegen den vasten vloer van z'n cel » (ergens in « Mijn Oorlog ») had hij nog heel wat te vertellen over de donkere jaren en die van daarna. En heel dat gebeuren met dien wonderen avonturier, dien trekker door landen allerhande die heet Pater Hil. Thans, dàt is « ver-tellen » geworden. Hij verklaart cordaat — wat z'n recht is — dat hij er wel eens — voor z'n kijk op land en volk — andere meeningen op nahoudt Dàt hadden we vermoed van toen we hem, heel op 't onverwacht, ontmoetten in '25 vlak op het plein voor de Franciscus Basiliek te Assisi samen met zijn Poteau! Pater Hilarion, hartelijk proficiat!

M. VAN HOECK, PR.

10.607 **van Laer, Joz., S. J.** **83.8 : 37**

◆ DE ROEP VAN DE VERTEN. — *Alken, Bode van het H. Hart, 1932, (19×14) 172 blz.* *9 fr.*

V — Een boek voor ieder, vooral voor studenten: die zullen er bijzonder genoegen aan hebben. En « Semen est verbum Dei », menig zaadkorrel zoo kwistig uitgestrooid in dit boek valle in de goede aarde van een schoone jongensziel! — Wie schrijven kan zooals deze jonge Pater, zal nog schrijven, moet nog schrijven. Dat zou hem de H. Ignatius zeker als zijn apostolaat voorhouden: goede, frissche, sterke lektuur als deze is vruchtbare katholieke actie! [Welaan : Vlaamsche studenten, pakt aan en luistert scherp naar de echo die deze « roep van de verten » in uw jonge ziel zal oproepen.]

FR. CROLS, PR.

10.607 bis **van Sichem, R.** **83**

DE VIER IN 'T GOUDLAND. *Geïll. dr L. Lewi. — Antwerpen, De Oogst, 1933, (25 × 16) 212 blz.* *20 fr.*

V-VIa — De dwaas-avontuurlijke, en dus boeiende tocht van 'n stel jonge waaghalzen naar Klondike. Om nou 'ns werkelijk 'n verbeelding tuk op roekelooze avonturen, degelijk te onderhouden. Dat het vierde element van het stel 'n meisje is, maakt het boek alleen maar aantrekkelijker want item zooveel avontuurlijker. Het boek heeft dan op meer dergelijke verhalen voor dat het 'n correcte taal lezen laat.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10.608 **Bagnold, Enid** 83

ELLY EN THOMAS EN JO. *Vert. uit h. Engelsch dr N. Brunt. Geïll. dr de schrijfster en L. Jones. — R'dam, Nijgh en van Ditmar, 1932, (22 × 17) 182 blz. fl. 3; geb. fl. 3,90*

V-VIa-b — Allerleukst kinderboek. Beter, dunkt me, dan in K. Michaëlis' Bibi waar men de schrijfster toch steeds voelt, wordt hier de kinderwereld gezien rechtstreeks door de oogen der kinderen zelf, met hunne gansch eigene zielkunde: in dat opzicht zijn er hier honderden dingen die allerfijnst en prettig aandoen. 't Loopt over een verlof aan zee, en de toeren welke Thomas en zijn twee zusjes zooal uithalen. Engelsch getint is de practische zin, de kalme durf; eveneens de milde humaanheid en goedmoedigheid. Men spreekt hier niet van laksheid der ouders; want het geldt een verloftijd, waar juist vrijheid en avontuur het heerlijke van zijn. Weerom kinderkrabbels als in Bibi en Dolittle, lieflijk!

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.609 **Conté, Lode** 83

BLONDE HAREN, BLAUWE KIJKERS. *Geïll. dr D. Acket. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (24 × 16) 96 blz. 10 fr.*

VI-a-b — Het jonge leven van Flupke en van z'n kleine zus Tinneke. Nu werkelijk eens 'n voorbeeldig jongensleventje zonder dwaze sprongen en dito roekeloosheid, maar gezellig en warm van huiselijkheid. Ik meen dat het in al z'n eenvoud onze kleinen boeien zal. De illustratie is niet zoo kinderlijk naïef als men wenschen mocht.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.610 **Fredrix, Emiel** 83

VAN TWEE JONGENS EN EEN OUDEN HEER. *Geïll. dr D. Acket. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (24 × 16) 120 blz. 12,50 fr.*

VIa-j — De leuke jongensjaren van 'n paar wildzangen, die wel 'ns 'n streek uithalen, maar toch 'n gouden hart in hun lijf hebben kloppen. De goei ouwe heer speelt dan even voor bewaarengel en wijst hun den weg naar 'n edele en loonende toekomst. Boeiend verteld.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.611 **Heibos, Leo** 83

MUSKE. *Geïll. dr Th. op de Beeck. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (27 × 18) 48 blz. 4 fr.*

VI — Muske, 'n pertig ventje in zijn repertorium: goeie en kwaje streken. Onderhoudend verteld al is de dialoog wel 'ns wat houterig.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.612 **Heimans, E.** **83.0**
WILLEM RODA. *Zevende druk, herzien dr D. L. Daalder. Geïll. dr J. Braakensiek. — A'dam, van Holkema & Warendorf, ('De goede Kameraad), (25 × 16) 256 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,50*
VI-A-J — Door 'n gemeene transactie gaat de oude Roda failliet. Willem laat zich 'n beleediging van 'n schoolmakker niet welgevallen, slaat dezen half lam. Resultaat: gevangenis, proces, rijksopvoedingsgesticht. Willem ontsnapt, wordt heiboer, trekt als « Wondervogel » z'n geluk tegemoet; redt 'n rijk Engelschman het leven, en toert met hem naar Australië, waar hij z'n loopbaan vindt. 'n Kloek geschreven jongensboek, dat over jaren reeds succes boekte en nu in 'n nieuw kleedje en in 'n vernieuwd taaltje als zevende druk opnieuw de wereld wordt ingezonden, en niemand zal 't betreuren. 'n Boek dat door z'n uitweidingen — geographische e. a. — de jonge lezers onder 't verhaal door nog heel wat wijzer maakt. Moraal: de primitieve deugden van eerlijkheid, trouw en noesten durf triomfeeren. Meer zulke jongensboeken door goede menschen geschreven maken de geïndustrialiseerde-jeugdliteratuur-reputatie van onze noorderbroers weer ten deele goed.
PAUL HARDY

10.613 **van Vlijmen, Frits** **83**
◆ SLECHT AFGEBRACHT. *Geïll. dr Carlo Jung. — Den Haag, van Goor, (Erka Serie). 1933, (23 × 15) 176 blz.* *fl. 2*
VIA-B-J — Twee jongens, die fel op mekaar gelijken, besluiten bij het begin van de vacantie, voor enkele dagen van ouders te veranderen. 'n Onschuldig bedoelde grap, die 'n nogal tragisch verloop krijgt. Uitgesproken katholieke atmosfeer. Als jongenslectuur: zeer middelmatig. P. H.

10.614 **Zoomers-Vermeer, J. P.** **83**
MAARTJE ONVERSTAND. *Geïll. dr R. Reinderhoff. — A'dam, van Holkema & Warendorf, (De goede Kameraad) (25× 16) 232 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,50*
VI-A-M — Maartje onverstand is een kind van rijke lui. Maar zij heeft niets dan gebreken en ze is veel minder goed en verstandig dan Jaantje, een kind van bezembinders. Nu wordt Maartje langzamerhand toch beter van karakter. Is het door de lessen van haar ouders? Neen, want die berispen haar nooit. Is het door het goede voorbeeld van Jaantje, of de geheimzinnige tooverkracht van een oud vrouwtje dat ze dikwijls in 't bosch ontmoet? Misschien wel. Maartje Onverstand wil doorgaan voor een kinderboek. Maar dat is wellicht een misverstand, want het boek is erg saai geschreven, en wanhopig neutraal; het is eerder een onkinderlijk kinderboek. A. CORLUY, PR.

10.615 **Zwegers, B. V.** **83.0**
◆ GLOBETROTTER IN AMERIKA. *Geïll. dr M. Thomassen. — 's Bosch, Malmberg, (Het boeiende Avontuur, nr 1) 1932, (21 × 15) 195 blz.* *21 fr.*
VI-A-J. — Dr Globetrotter vertelt — en hij doet het buitengewoon goed! — van zijn onderzoekingstochten in Amerika. Niet het Amerika van de wolkenkrabbers, maar het Amerika van de walrussen en de ijsberen en de Indiaansche toovenaars. Dat zegt genoeg dat dit boek in den smaak valt van de jongens, die er ontspanningslectuur van de beste soort in vinden. FR. VERMUYTEN, PR.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10.616 Leytens, F., pr. **88 : 37**

◆ NEDERLANDSCH LEESBOEK voor het aanvankelijk middelbaar Onderwijs. *Geïll. — Antwerpen, Standaard, 1933, (22 × 15) 320 blz.* *18 fr.*

VIA — E. H. Leytens duide het me niet ten kwade, maar dit leesboek is me 'n desillusie geweest. Ik ken katholieke instituten die « De Gouden Poort » van Inspecteur Cuypers hebben ingevoerd. Bewijs dat er 'n tekort is in Vlaanderen aan'n degelijke, uitgesproken-katholieke bloemlezing. En dit leesboek nu? Brengt het veel meer dan b. v. de « Nieuwe Bloemen » van de Broeders Maristen? Niet in zake verzorging, natuurlijk, want dan geldt dit boek van Leytens als 'n model! Mooie letter, rijk papier, kostelijke illustraties, was willst du noch mehr! Bloemlezer en uitgever verdienen dienaangaande 'n heelen pluimenbos! Maar de naam van den samensteller beloofde ons wat: iets frisch, iets nieuws, iets meer up-to-date. Dat is het niet. Van de ± 100 gekozen stukken vind ik er minstens 20 terug in genoemde bloemlezing van de Broeders Maristen. Zulks heeft de taak van E. H. Leytens reeds heel wat vergemakkelijkt! En verder. Volle vrijheid aan den leeraar, geen nota's over auteurs, geen inleidende nota's bij de leesstukken. Ja, zonder m'n achtbare collega's te willen blameeren, hoor, en ten spijte van de geestdriftige inleiding door Kan. A. Van den Dries, maar, ik maak me nu eenmaal niet de illusie dat alle Nederlandsch-doceerenden in Vlaanderen's aanvankelijk middelbaar onderwijs professors van uw gehalte zijn, E. H. Leytens! Ook begrijp ik nog altijd niet wat onze school-bloemlezers bezielt, waar ze zich in hun keur bepalen bij Nederlandsche auteurs. Gaan we van onze

jongens specialisten maken in de Nederlandsche literatuur, ofwel menschen met 'n universeelen kijk, die weten dat er buiten Gezelle, Streuvels, Claes, Jef de Cock en dies meer ook nog 'n Sigrid Undset bestaat, en 'n Benson, 'n Herwig, 'n Papini enz... om nu maar bij katholieke letterkundigen te blijven. Hier stoppe ik... Katholieke instellingen voor middelbaar onderwijs, voert dit mooie boek in, *voorloopig althans*, tot E. H. Leytens — en daar is hij stellig de man voor — 'ns met iets kranigers op de markt komt. PAUL HARDY

10.617 **Stracke, D. A.; van Mierlo, J.; Reypens, L., S. J.** **84 : 92 : 24**
◆ RUUSBROEC DE WONDERBARE. Zijn Leven, zijn Kunst, zijn Leer. *Geïll. met 16 pl. — Leuven, Davidsfonds, (Keurboeken, nr 8) 1932, (20 × 16) 225 blz. 22 fr.*
IV — 't Davidsfonds heeft het Jubeljaar van Ruusbroec's afsterven niet onverlet laten voorbijgaan. Onder zijn keurboeken nam 't op een studie over den grootsten zoon der Nederlanden, om alzoo het groote publiek, dat 't Davidsfonds bereikt, in staat te stellen meer onder den zegenenden invloed te komen van dit leven en dit werk. En rechtuit gezegd een keurboek is 't in den volsten zin van 't woord. Wat te verwachten was, daar onze drie beste Ruusbroec-kenners er werden voor aangesproken. Na een algemeene inleiding geeft P. Stracke S. J. een omstandig overzicht van den tijd en de persoonlijkheid van den gelukzalige; onderzoekt kritisch de bronnen van zijn leven en schetst zijn levensloop en werk tot aan zijn dood. Door P. van Mierlo S. J. worden we ingewijd in Ruusbroec's kunst. Deze grondige studie verschaft ons kostbare inlichtingen over den stijl, de taal en beeldspraak van den Vlaamschen mysticus en maakt ons vertrouwd met de voornaamste eigenschappen van zijn kunst. Volgt dan een gedachtenzware maar schoon-verwoorde studie over de mystieke leer van Ruusbroec door P. Reypens, een prachtstuk. Deze laatste zorgde ook voor talrijke uittreksels, in moderne taal, die ons toelaten een beeld te vormen van Ruusbroec's genie als leeraar, leider, mysticus en schrijver, wat de waarde van dit boek — dat mooie illustraties bevat — merkelijk verhoogt. Geen enkel onzer intellectueelen mag verzuimen het te lezen. D. DE PAUW, O. P.

10.618 **van Duinkerken, Anton** **81 : 84 : 809**
◆ BLOEMLEZING UIT DE KATHOLIEKE POËZIE, van de vroegste Tijden tot heden: 2e DEEL. DICHTERS DER CONTRA-REFORMATIE. Met Inleiding en bibliografische Aanteekeningen. — *Utrecht, De Gemeenschap, 1932, 3 dln (26 × 19), 340 blz.* *fl. 8*
IV* — Zie recensie nr 10.552, onder hoofding « Een bekroond Boek ».

10.619 **van Praag, Siegfried E.** **84 : 59 : 83.8**
WIJ EN DE DIEREN. Een Beschouwing over het Dier in de Letterkunde en een Keur van Dierverhalen. *Geïll. dr J. Kaas. — A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, 1932, (18 × 12) 301 blz.* *geb. fl. 2,75*
IV — Het eerste deel van dit werk : beschouwend gedeelte, behandelt het dier in den godsdienst, de letterkunde, het vermenschelijkte dier, het romantische en het schoone dier. Dit deel bevat over het algemeen gezonde gedachten, waarvan sommige zelfs origineel. Het tweede deel bevat een stel verhalen, die het eerste moeten illustreeren. Sommige daarvan kunnen wel op lengte, niet steeds op gelukkige keuze bogen. L. SENDEN, PR.

10.620 **Wittop Koning-Rengers Hora Siccama, W. C.; Poort, Herman** **83.8: 37**
DE BOTTENDE BONGERD. Leesboek voor het Onderwijs aan Gymnasia, Lycea, Burgerscholen, Kweekscholen en soortgelijke Inrichtingen: 2e DEEL. *Geïll. met 12 platen. — Groningen, Wolters, 1932, (20 × 17) 352 blz.* *fl. 3,25; geb. fl. 3,75*
V — Al 't goede dat we schreven over 't 1e deel weze hier met graagte beaamd. De samenstellers schonken bijna de helft van deze bloemlezing aan folklore en volksverhalen, in verhouding nog al veel: al dienen we deze kwaliteit te melden, dat ze figuren als b. v. « Beatrijs » door verschillende auteurs laten behandelen, wat horizonten openstelt en tot ruimer litterair inzicht voert. 'n Goede honderd bladzijden « Reisverhalen en Levensbeschrijvingen »; dit is wel 't origineelste gedeelte van dit leesboek. De keuze getuigt van actueel aanvoelen en is paedagogisch zeer verdienstelijk, te meer daar het « zuiver litteraire » op de laatste plaats komt; 'n tegenwicht van de meeste andere bloemlezingen die *té* litterair willen zijn en de leerlingen zonder letterkundige sympathiën — en die zijn legio, dunkt me — overstelpen met lyriek en woordschoon, wat hun dikwijls voor heel hun verdere leven tegenover alle interessante lectuur wantrouwig maakt. In z'n geheel 'n frisch, rijk, up-to-date werk.
PAUL HARDY

89. OORLOGSLITERATUUR

10.621 **Goetel, Ferdynand** **89 : 93**
MIJN DUBBEL LEVEN. *Vert. uit h. Poolsch dr S. van Praag. — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1932, (19 × 13) 279 blz.* *fl. 2,60; geb. fl. 3,75*
II — Een sterk literair werk. Het dagboek van een Pool die tijdens den oorlog, krijgsgevangene was in Turkestan. Terwijl hij, na den oorlog, dag voor dag de gebeurtenissen bijhoudt uit zijn eigen leven, schrijft hij een roman uit zijn leven van krijgsgevangene. Het dagboek is in gewone letter, de roman cursief gedrukt. Op 't eind loopt de roman uit in het hedendaagsch leven van den schrijver en smelt ineen met het dagboek. Het kind uit zijn oorlogs-avontuur, 't kind van 'n vreemde vrouw die hem hartstochtelijk liefhad en die in ellende onderging in Rusland, redt zijn lief dochtertje, 't meisje van zijn eigen vrouw. Nu pas komt er berusting in zijn hart en verzoening in zijn gezin. Op 'n geheel nieuwe wijze geeft dit boek een beeld van de moreele ontreddering, de geestelijke verscheurdheid van de na-oorlogsche jaren. Het is 'n nieuwe sterke bijdrage van een groot artist tot de anti-oorlogs-literatuur. De wrange toon herinnert aan die van Eric Remarque. Wegens enkele zeer zinnelijke passages moeten we II indexeeren. FR. CROLS, PR.

10.622 **Vivanti, Annie** **89 : 83**
WEE DEN OVERWONNENE! [VAE VICTIS]. *Vert. dr J. Lous. — A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, (N. K. B.-Serie nr 7), (17×11) 249 blz.* *9,50 fr.*
III-IV — Als inleiding tot haar oorlogsboek schrijft Annie Vivanti dat het aan de vrouw past de graven onzer dooden te tooien met lauweren en rozen, en zacht-groene olijftakken en nimmer verwelkende amaranten neer te leggen op de graven van hen, die eens heur vijanden waren. Akkoord.... en, wij mannen, zullen even liefderijk probeeren te doen, al zullen we 't dan minder romantisch aan 't klokzeel hangen. Het boek zelf is echter niet het pacifistisch betoog dat de inleiding laat vermoeden, wel 'n pijnigend herinneren aan Duitsche soldaten-gruwelen in '14. Drie

weerlooze vrouwen van goeden huize ondergaan de brutale dronkemansroes van 'n teugellooze soldateske. Na dien gruwelijken nacht vluchten de sukkels naar Engeland. De jongste, 'n kind, verloor er de spraak bij, de moeder, bij miskraam, verliest de vrucht der verkrachting, terwijl haar zuster 'n bastaard baren zal en de vrucht der schande dragen aan haar hart, als toch onmenschelijk-hartelooze haat eén voor een de draden wegknipt die moeder en kind binden aan de gemeenschap. Als die vrouw dan radeloos met het kind de dood inwil, staat het sprakelooze meisje voor haar, en bij 't aanschouwen van dat vizioen van smart vindt het gebrekkige kind de spraak weer, biddend het « Ave Maria ». Dat slot is aanvulsel; zoo mooi zal het werkelijk niet geweest zijn. Het boek is 'n aanklacht tegen onmenschelijke brutaliteit, maar ook onmenschelijke harteloosheid. We aanvaarden die dubbele aanklacht en treden haar gereedelijk bij. Het boek moet bepaald voorbehouden blijven aan zedelijk voorgelichte volwassenen.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

91. AARDRIJKSKUNDE EN REIZEN

10.623 **Duykers, Louisa** **91**

◆ AQUARELLEN UIT ITALIË. — *Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1933, 2e druk, (22 × 18) 105 blz.* *18 fr.*

V — Na « Schoonheidsvizioenen » van Maurits Van Hoeck, deze Aquarellen, of beter.... 't omgekeerde. Dit boek brengt 'n dubbele verblijding: eerstens om zichzelf, en tweedens, daar het de figuur van de tot-nu-toe *roman*schrijfster Louisa Duykers van uit 'n andere hoek belicht: de overtuigde, evenwichtige intellektueele Vlaamsche vrouw die schrijft over wat haar liefde heeft: het Katholieke Moederland. Er schemert in dit werk als 'n vage afstraling van die sublieme, bijna bovenaardsche rust welke we terugvinden bij de grootste katholieke romanschrijfsters als Sigrid Undset, Handel-Mazzetti en Gertrud von le Fort, iets wat bij mannelijke auteurs 'n veel grooter zeldzaamheid is. Samen met 'n vriendin bezocht Louisa Duykers Italië; het bilan van haar intellektueel hoogstaande uren-bewondering ligt voor ons. 't Heeft ons heel wat nieuws geleerd over Kunst-Italië, want de dames gingen ook wel 'ns kijken naar zaken die niet in Baedeker stonden. Geen stoer-overladen journaal, maar 'n pretentieloos vertellen met alinea's die verbazen door diepen kijk en persoonlijke visie, momenten van poëtische ontroering als « Villa Hadriana », pagina's waar 't anekdotische in gemoedelijke ondertoon doorheenzingt. Kortom: 'n aanwinst voor onze literatuur. 't Titelblad doet ons denken aan 'n kunstalbum : zoo sober en mooi. Deswege als model aan sommige Vlaamsche uitgevers ten zeerste aanbevolen. PAUL HARDY

LOUISA DUYKERS

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 9 ELFDE JAARGANG NOVEMBER 1933

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen
:-: VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR :-:

REDACTIE en BEHEER:
Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen, Cuylitsstraat, 27, Antwerpen
Postcheck: 241.02

Prijs voor België. — Abonnement: 35 frank. — Dit nummer: 5 frank.
Prijs voor Nederland. — Abonnement: fl. 3,50. — Dit nummer: fl. 0,50.

In Memoriam Prof. Dr Jul. PERSYN

De bladen hebben destijds het bericht gebracht van het onverwachte overlijden van dezen groote onder Vlaanderens levende kinderen. Al het goede en het mooie dat van hem kon getuigd worden werd bij deze gelegenheid geschreven en aan zijn graf uitgesproken. Het leven is haastig en druk en laat geen tijd tot langer treurnis; ook dit graf sluit zich zooals menig ander: nieuwe generaties groeien, nieuw leed en nieuwe zorgen voegen zich bij de oude; ledige plaatsen worden ingenomen door jongere mannen; het leven stelt zijn eischen. Er zijn echter graven waarbij men een oogenblik langer stilstaat, en als alle redevoeringen gesproken zijn en alle krantenartikels gelezen en in de papiermand geschoven, het gevoelen van een ontstane leegte en het diepe bewustzijn dat dit sterven een groote verarming voor de volksgemeenschap en het kultuurwezen van deze generatie beteekent, levendig blijft. Zulk een graf is dit van Professor Persyn. Hij was vier-en-vijftig, doch buiten zijn driedubbel professoraat dat op zichzelf meer dan voldoende was om een mannenleven ruim te vullen, heeft hij als essayist, kritikus, literatuur-historikus en vulgarisator van de kostbaarheden onzer eigen Nederlandsche en de wereldletterkunde zulk een ontzaglijke som aan kultuurwerk verricht, dat de lijst der titels van zijn œuvre met verstomming slaat. Hij heeft zijn deel opgeeischt in den tijd tot hervorming van ons eigen Vlaamsche wezen, en dit deel was voorwaar niet het geringste, al voltrok het zich binnen de muren van een werkkamer en achter het katheder eener collegezaal, buiten het gedreun van een luidruchtigen politieken strijd waarvan hij overigens een aandachtig en sympathiek toeschouwer was. Hij schreef een groot aantal boeken waarvan de diepte en de wetenschappelijke ernst zonder voorgaande

† Prof. Dr Jul. Persyn

kan genoemd worden in de wereld der Vlaamsche literatuurgeschiedenis en der Vlaamsche kritiek, die tot dan toe de onbestreden terreinen waren van bekrompenheid en onbevoegdheid. Terecht schreef een kritikus bij het verschijnen van « Aesthetische Verantwoordingen » dat dit het eenige diepe boek was dat sedert vele jaren in Vlaanderen verscheen. Ook van zijn overig werk kan men dit getuigen : evenals de monografie die hij wijdde aan de nagedachtenis van Schaepman, die jammer genoeg onvoltooid gebleven is, zijn de uitvoerige biografisch-literaire studies over August Snieders en Ibsen monumenten van eruditie, wetenschappelijken ernst en assimilatievermogen zooals onze essayistische literatuur ze voordezen niet kende. Overigens was gansch zijn geschreven werk zoowel als zijn professorale arbeid en zijn optreden zelf als mensch gekenmerkt door een grooten geestelijken adel, die niet naliet zijn auditorium in te nemen en te beïnvloeden. Hij heeft in de harten van een aantal generaties studenten, zoowel aan de Gentsche universiteit als aan de vrouwenhoogeschool en het Hooger Handelsgesticht te Antwerpen, de trots en de fierheid gewekt om de stralende kultuur van dit land en de vreugde om den ouden roem. Hij was hartstochtelijk bezeten van den ouden Vlaamschen trots en geestelijken rijkdom, waarvan Zuster Bertken, Hadewych, Anna Bijns, Vondel, Gezelle, de stralende dragers waren. Ook zijn werk is een hymne aan Vlaamsche en katholieke grootheid; geen woord schreef hij ooit op het papier of het was om te getuigen voor Vlaamschen geestelijken rijkdom of de levende kracht van het katholicisme. Gansch zijn werk was ook doordrongen van zijn bovennatuurlijk levensinzicht; van daaruit beschouwde en oordeelde hij ook de verschijnselen van het leven en van het menschelijk voelen en denken. Ten slotte mag men met recht zeggen dat deze man zich doodgewerkt heeft in het harde moeizame labeur tot heroveren van een eigen geestelijke kultuur in Vlaanderen. Het is een vervroegde en smartvolle dood. De instorting door ouderdom en physische uitputting is hem gespaard gebleven, doch het ongenadige,

rustelooze werk had zijn geestelijke reserves leeggezogen. Hij is den vroegen dood ingegaan wijl hij de tien hem toevertrouwde talenten tweemaal honderdmaal heeft verdubbeld: één voor God, één voor zijn volk. Wijl hij dit als zijn taak aanvaard had en deze arbeid ten einde wrocht heeft God hem tijdig gewenkt om hem het vreeselijke te sparen dat den wezenlijk-grooten mensch een Golgotha-tocht is: de bewuste geestelijke en physische instorting van den ouderdom. Moeizaam heeft hij de eeuwige heuvelen beklommen die hem nog scheidden van het eeuwige; Gods gelaat heeft zich over hem neergebogen. Hij rust waar het tijdelijke tijdeloos, het aardsche eeuwig, het menschelijke goddelijk geworden is. Wij gedenken hem dankbaar en buigen eerbiedig voor dezen grooten mensch.

WERK UIT VLAANDEREN

door ERNEST VANDER HALLEN

Het najaar schudt zijn overvloed uit. Ook aan boeken. We krijgen de voorjaar- en zomerproduktie in handen van onze novellisten. Het is drukke tijd in de uitgeverij — al zijn we er, God dank, ver van af dat de auteurs in Vlaanderen meenen verplicht te zijn aan hun reputatie, om het jaar een manuskript te zenden aan hun uitgever zooals in Noord-Nederland. Zoo hebt ge b. v. de heer J. G. SCHOUP, wiens eerste boek « In Vlaanderen heb ik gedood » zoo verschillend onthaald werd voor twee jaar, en die zich door dit werk, behalve de reputatie van een zeer militant socialist, die van een dienstweigeraar en vaandelvluchtige-vóór-den-vijand-uit-angst op den hals haalde. Ieder was er echter over akkoord dat hij de knepen van den stiel beet had en dat dit boek hem met één slag reveleerde tot een auteur waarmee we in de toekomst zouden rekenschap te houden hebben. Wat zijn nieuwe roman

J. G. SCHOUP

10.624 ◆ **« Een Vrek »** **(IV*)** beslist bevestigen komt. Hier verhaalt hij van een doodarm pastoor in een dorpje der Fransche Vogezen; hij heeft de reputatie een vrek te zijn, maar in feite is hij doodarm en lijdt hij honger. Doch het is een pastoor van het formaat van den Pastoor van Ars. Een zijner parochianen die wegens verdenking van moord vele jaren dwangarbeid deed wil hem helpen, op voorwaarde dat hij verklapt dat een bedelaar der streek op zijn sterfbed zich als de werkelijke moordenaar bekend heeft: dit zou hem in zijn eer herstellen. De pastoor weigert; hij ondergaat honger en vernederingen als een heilige en wordt zelfs gerechtelijk vervolgd wegens laster, totdat hij volledig in zijn eer als mensch en

priester hersteld wordt, den morgen dat hij aan den voet van het altaar zijner kerk sterft van honger en ontbering. Op dit niet zeer oorspronkelijk en weinig ingewikkeld motief bouwde Schoup een soberen strenglijnigen en zeer leesbaren roman, uitstekend van stijl, zonder veel natuurlyrisme of epische uitbundigheid, en teknisch goed verantwoord.

Stijl en kompositie herinneren zeer sterk aan den Franschen roman van vier jaar terug — bepaald om er zich in te vergissen. Sedert lang verscheen er bij ons ook geen roman die zoo sterk het katholieke geloofsleven ademt, zonder dat men bepaald zou kunnen spreken van een apologetischen roman, als deze hier. En het feit dat dit boek op een gelukkige manier uit het oude atavisme gegroeid is van het oppervlakkige, psychologisch al te goedkoope, de typeermanie en het door-alles-heen klein-realisme van den Vlaamschen boerenroman, is op zichzelf gewis ook reeds het vermelden waard. Jammer genoeg kan ik niet hetzelfde getuigen van ROBERT VAN PASSEN's nieuwe
10.625 boek «**Het brandende Braambosch**» **(IV)** Als ik me de zaak precies kan voorstellen — licht is dit niet! — gaat het hier om twee jonge mannen die eindeloos lange disputen houden over Leven en Kunst, beide met een zeer zware hoofdletter, nog meer over leed en pijn en verdriet, en het meest over het leed dat de materia prima zou zijn van alle kunst. Deze jongelui houden deze disputen en gesprekken honderd vijf-en-twintig bladzijden vol. In plaats van wat minder te piekeren en te kletsen ware een stevige, harde, positieve arbeid een weergalooze remedie geweest tegen al die sentimenteele zwartkijkerij. Nu zijn het even zooveel bladzijden geworden waar termen als : snikken, kreunen, smart, wee, hopeloos, dood, troosteloos, leeg, somber, donker, wrang, verschrikking, schreien, huiverig, sterven etcetera om den regel voorkomen. Des druipt dit boek van tranen. Als ge het, lijk ik, op een regenachtigen namiddag en eenzamen grauwen avond doorworstelt, voelt ge lust om in een gemakkelijken leunstoel een kwartiertje te gaan snikken zonder precies te weten waarom, bij wijze van een vereenzaamde bandhond die zijn bodemloos verdriet uithuilt naar de maan en de boomen. Het is idealistisch en eerlijk, maar in allerhoogste mate sentimenteel. Wie van dit temperament is, kan beproeven het boek door te lezen. Uit literair oogpunt is er veel goeds van te zeggen.

R. VAN PASSEN

Een beginneling in het vak is LEO OP DE BEECK;

L. OP DE BEECK

10.626 als ik het goed voor heb zijn de vier novellen die hij verzamelde onder den titel **Rare Vogels (V)** zijn eerste stappen in 't publiek op de doorn- en rozenpaden der literatuur. Voor een begin zijn ze werkelijk niet zoo kwaad; alleen beging Leo op de Beeck de voor een jong auteur zeer serieuze fout, te denken dat de druk begane wegen zijner voorgangers in de schoone letteren, ook de zijne behoorden te zijn, in plaats van eigen, nieuwe wegen te zoeken. Het resultaat is: de honderd-zes-en-zeventigste bundel Vlaamsche boeren-novellen in het klein-realistische genre, waarin de auteur zijn « copieerlust des dagelijkschen levens » kon bot vieren. Ze zijn niet slechter geschreven dan de meeste andere, deze novellen, eerder merkelijk beter, en de auteur reveleert ons een paar werkelijke typen die, waren we niet zoo sterk gesatureerd met dit genre, wezenlijk genietbaar zouden zijn. Als deze auteur een eigen weg en een eigen terrein vond, misschien beleefden we wat goeds; zijn stijl laat inderdaad te veel schrijversras vermoeden om zich te vergenoegen met het futloos epigonisme.

De verrassing van deze maand hield ik voor 't laatst: een nuchter
10.627 boekske van LODE BAEKELMANS onder den titel: **Het Rad van Avontuur (IV)**. Het is een zeer leesbaar familieromannetje naar het model der groote Duitsche geslachtromans van Marie Diers, Thomas Mann enz., echter in zakformaat en zonder dat zwaarwichtige dat aan den teleurgang eener familie alle denkbare gebeurtenissen en beschouwingen van politieken, socialen, geestelijken, psychologischen aard — wat weet ik! — vastknoopt. Dit hier vertelt van een dorpsche polder-familie met de gewone gebeurtenissen: trouwen, kinders met hun lief en leed, kinderen groot, kinderen, naar Vlaamschen aard, in seminarie, klooster en normaalschool; — oorlog: kinderen naar het front, kinderen gesneuveld; kinderen in socialen arbeid, een socialist, een katholiek demokraat, een 'n doortrapte zakenman tengevolge der oorlogs- en naoorlogsche omstandigheden. De socialist, burgemeester eener Antwerpsche voorstad; de katholiek, volksvertegenwoordiger en later minister. Het rad van avontuur draait; Janneke en Stephanie, de stamouders, zitten in hun klein huizeke; hun tijd is voorbij; hun kinderen gingen het bonte leven in. Het is alles nuchter, koel, bij momenten geestig en gemoedelijk gezien. Ik wil er om wedden dat Baekelmans, althans wat de meeste bizonderheden betreft, levende realiteit op 't oog heeft gehad voor deze kroniek van klein leed en kleine vreugden van een kleinburgerlijk gezin. Het is

L. BAEKELMANS

niet alleen een kroniek der neigingen en karakters van de groeiende kinderen en der latere mannen, maar tevens een overzicht van de ontwikkeling van de politieke levenshouding bij de jeugd en de jonge mannen van het laatste kwart eeuw; alles doordeesemd met Baekelmans' goedmoedsche, burgerlijke filosofie. Ook hier heeft hij zijn verleden niet verloochend; zijn ietwat voltairiaansche scepticisme en het dikwijls wrange realisme uit zijn vroegere kleinstadromans zijn hier echter niet weer te vinden; — persoonlijk ben ik daar zeer gelukkig om. Dit Rad van Avontuur is er des te meer leesbaar door geworden; het ontdekt ons een nieuwen Baekelmans doch met de oude, vinnige en plezierige pen zooals we hem altijd graag gelezen hebben.

ROMANKRONIEK

door Anton van de Velde

Woorden! Woorden! Ik zoek tusschen uw vorm en klank en beteekenis enkele ware, diepe waarden...

Vandaag hebben we Persyn naar zijn graf gedragen. Octoberwind stootte verkaalde kerkhofboompjes nijdig oostwaarts, en blies sylben en geluiden weg die bij dat graf werden geuit. Het maakt zwààr weemoedig. Niet om dien wind, niet om de Octoberkilte, maar om de vele, vele woorden die over de groeve werden gezegd. Het is 'n oude geplogenheid en we moeten ze aanvaarden. Toch is 't Onze Vader van den grafdelver mij duurbaarder dan de rhetoriek van officieele ontroering. 't Staat in « Hamlet » te lezen: « Er zijn geen oude edellieden, dan alleen tuinlui, spitters en grafmakers... »

Er was spraak van « Vlaamsche aarde », van « Vlaanderen », tot zelfs van literatuur. Hoe goed is 't alweer geordend, ter wille van vrede onder de menschen, dat de vrede im Jenseits niet meer door onze woorden kan verstoord. En hoe heilig goed is het, Persyn, dat gij zelf steeds zoo mild en warm van hart en ziel waart om nooit te schimpen, nooit te smaden, nooit te hunkeren naar aardsche glorie en titels velerlei.

De woorden die op uw begraving werden gelezen en gezegd, hebben niets of zoo luttel onthuld van uw geweldig leed, niets of zoo luttel van de uren, dagen, maanden, jàren bovenmenschelijk labeur om bovenmenschelijk konsekwent te zijn. Geen enkel der vele woorden heeft kunnen verdietsen wat gij, Vlaamsche lastdrager, voor ons allen gedragen hebt, zelfs dàn als uw schouders wankel werden, zelfs dàn als Staatspotenties U voorgoed geïsoleerd meenden binnen de muren van uw studiezolder en bij de wieg van elk nieuw leven dat, in overvolheid van liefde, onder uw dak tot bloei kwam. Waar ànderen lam werden, stondt gij viriel, met geheven hoofd; de wereld mocht u in donkere uren verlaten, in diezelfde uren was daar uw liefde nog én de liefde van die sublieme Vrouw en Moeder die één was met U in ontroerende mateloosheid.

Nu is prof. Persyn posthuum gehuldigd. Hoe ijdel wordt het woord

der menschen tegenover het Benedictus dat den grooten man tegemoet klinkt in 't Vaderhuis.

En nu gij heengegaan zijt, staan wij, de jongeren die U zoo innig liefhadden, maar te weinig van die liefde kónden getuigen, — nu staan wij te staren in het licht van uw voorbije leven en van uw blijvend werk. Nù eerst vangt de tijd aan dat gij zult erkend worden, ten volle, naar de drievoudige waarde van hart, ziel en verstand. Wanneer zij, die U zelfs geen Samaritaan-gebaar hebben gejond, reeds lang met steek en degen zullen vergaan zijn en vergeten, zal Vlaanderen zich nog te laven weten aan de bron die gij zoo milddadig voor ons hebt doen ontspringen. Is er één dank mogelijk, dan zit die voornamelijk warm en oprecht *in* ons geborgen. En zoo wij dan toch het wóórd gebruiken moeten om dien dank te luchten uit 'n saamgeperst gemoed, dan zij 't alleen het heerlijkste woord dat wij leerden *bidden :* Vader Onzer, geef hem de eeuwige rust en dat het Eeuwig Licht hem verschijne. Amen

In such a night stood Dido... Rouw kan onze dagen zóó overschaduwen alsof een lichtende wereld van onzen einder geroofd werd. Tóch wacht het werk. Wat leeft, moet zijn loop vervolgen.

Er liggen boeken vóór mij. Vol woorden. Alle gelezen, alle gewogen en wachtend op kwoteering. Buig uw hoofd, Sicamber : Ik zàl aan die woorden wóórden wijden, al voelt 'n mensch nog zóó sterk hoe weinig hij vertegenwoordigt in de schaduw van hem die is heengegaan.

De reeling wordt weer gesloten; verder varen we naar de Passaat!

* * *

HUGO PENNING, van wie mij alleen *Kringloop* en *De Graaf* bekend
10.628 zijn, biedt ons thans **De weldoener (IV-P)** aan, 'n roman die m. i. hoedanigheidshalve *De(n) Graaf* niet evenaart.

HUGO PENNING

Ér zit in Penning's romanbouw iets droogs, zelfs dàn wanneer de auteur zich aan humor waagt. De structuur van zijn boeken is zéér accuraat; misschien is juist dààraan te wijten dat we moed noodig hebben om ze te ondergaan, en fantazie om er zelf wat pit en fleur aan toe te voegen. *De Weldoener*, waarvan sprake, is 'n baas van edelen huize die 't familie-landgoed erft. Als ex-officier die geen sik van zakendoen begrijpt, heeft hij niettemin de pretentie van 'n zakenman en zal hij 't zoo maar 's laten zien wàt en hoe er dient verricht om de erfenis te doen rendeeren. Daartoe gooit hij, primo, den ouden familie-notaris (vieux système: voorzichtig en zeker) overboord en kiest zich een jong medewerker met veel durf en ambitie. En 't gaat. 't Gaat zelfs zóó goed dat de species van verwanten mee gewaagd worden, want Mathieu, de edelman, en zijn accoliet Meertens ijveren crescendo voor vermeerdering van den algemeenen familialen welstand. 't Gaat ten slotte té goed, want zij

wagen zich aan 'n utopische duin-ontginning en dan — pardaf! — komt er 'n wijsneus te voorschijn die eigenlijk wel 's weten wou hoe 't staat met die geld-vretende onderneming. Failliet. Opgedoekt. Mathieu van Haeren denkt — natuurlijk — aan z'n revolver, maar ter wille van zijn Phine knipt het slot in 't rhytme van oude liefde. « Roerloos bleef hij tegenover haar zitten, bevangen door een vreemd gevoel van onmacht, dat bijna geluk was... »

We zuchten alweer van verlichting. Penning zij gedankt omdat hij ons den knal van 't genadeschot bespaard heeft.

Ik kan niet zeggen dat zoo'n boek ons rijker maakt. In dezen tijd van aanbiddelijke penarie, laat 't ons koud of er al dan niet speculeerende van Haeren's zijn, en wàt zij, in de versie van Penning, verrichten, is zóó weinig boeiend en van zoo luttel interesse, dat je waarachtig niet begrijpt hoe menschen van dezen dag drie honderd-tachtig bladzijden (ik zweer dat ik ze allemaal gelezen heb!) schrijven over zoo'n saai geval. Wat hebben de Penning's benijdenswaardig veel tijd te vergooien!

Na dien kinderloozen roman, vallen we in de wereld van
10.629 **Dochters** (III-L), door Carla van Lidth de Jeude geschapen. Psychologie volgens 't beproefd recept. Geëmancipeerde jongelui. Theorie en practijk zooals dagelijks overal waar te nemen. Schijnbaar is zoo'n gedrongen boekje overvol — met al die drama's in wording en de revolutionnaire houding van de spes patriae — maar in werkelijkheid is 't hopeloos leeg. Indien wij dochters moeten opleiden of beter: *niet* opleiden, zóó als de auteur 't met haar *Dochters* voorheeft, kunnen we bij voorbaat assche op ons hoofd strooien en lamento's jodelen op 't gekende aria: D'r zijn geen kinderen meer. Bedoelt Carla van Lidth de Jeude uitsluitend 'n nuchteren kijk te geven op de werkelijkheden van de na-oorlogsche generatie, dan aanvaard ik graag de juistheid van haar bewering, ten minste voor wat 'n zéker soort jeugd betreft, maar zelfs dàn — en alweer! — wat hébben wij in 's hemels naam aan de scherpste waarneming en de casueelste psychologie wanneer, naast de krankheid, geen remedie wordt aangewezen? Zóó als *Dochters* geschreven werd, geeft het den indruk van 'n goedpraten van theorie en practijk der lieve geëmancipeerde jeugd. Is dàt uw bedoeling, mevrouw,

Carla van Lidth de Jeude

dan ben ik zoo vrij, U te verwijzen naar diegenen die wat méér te zeggen hebben in hun romans, wat béters vooral, en iets waar de gemeenschap wat van meedragen kan voor eigen leven. Literatuur óm de literatuur. Psychologie voor Hollandsche five o'clock. Fijn en dégelijk geordende ballast. Wij willen nuttige vracht voor de vloot! *Dochters* als déze en... nee maar, vergeef 't me, Pater Callewaert, ik denk nu opeens aan uw *Sterke Vrouw van Vlaanderen;* zend daar 's een exemplaar van naar de zéér literaire auteur van *Dochters.* Ze leven ginder boven, in den knussen theetuin, te gemakkelijk.

10.630 Van heel wat meer kruim getuigt het **Goddelijk avontuur (III-IV-s)**, door ANNA VAN GOGH-KAULBACH. 't Leitmotiv van dit literair zeer verzorgde boek is Christus' gebod: « Gij zult niet dooden ». In 'n drieluik: 'n Leger-episode uit Nero's tijd — De kruisvaart onder Godfried — De oorlog 1914 — illustreert de schrijfster, doorheen mooie bladzijden, de tragedie van den miskenden vrede en van 't onnoembare menschelijke leed in den gruwel van chronischen strijd. Het is — naast de schoonheid van haar proza — een ideëel prijzenswaardige prestatie; Anna van Gogh geeft ons hier 't bewijs dat hààr generatie ook verder en dieper weet te zien dan de gezellige contouren en 't rimpellooze oppervlak van 't Hollandsche geestesleven in zekere regionen. Ook al doen de Parnassiaansche vóór- en nà- en tusschenvoegsels, waarin de geniën Vrede, Oorlog, Goud en dies meer beurtelings hun symbolisch bedoeld zegje zeggen, 'n beetje oud aan, qua formuul en bouw; ook al is er philosophisch 'n heele boel recht te zetten in zake interpretatie van Christus' gebod, dan moet toch de goede, humanistisch-idealistische strekking van het *Goddelijk avontuur* onderlijnd en dankbaar aanvaard. 'k Schreef het herhaaldelijk: Nooit kan er genoeg gedaan, op àlle terrein, tegen den oorlog.Anna van Gogh-Kaulbach is niet blind gebleven voor de jammerlijke ellenden van de woelige en ontredderde wereld; dat zij ook hààr woord spreekt — zij 't nog zoo rustig en beheerscht — ten gunste van menschelijke caritas, is op zichzelf reeds een waardevolle gave van een waardevolle vrouw. En wat 'n verademing tevens dan toch de ernstige stem te kunnen ondervangen van een die uit haar beschouwing wat méér — en zóóveel meer — op te diepen weet dan de gesjminkte koffieklatsj van vroegrijpe pygmeeën!

ANNIE SALOMONS, de derde zijde van den vrouwelijken driehoek
10.631 dezer maand, vereenigt in haar jongste werk **Het huis in de hitte (IV)** al de kwaliteiten van 't mooie, beeldende, suggestieve proza dat haar talent typeert. Dit boek — 'n soort episodisch noteeren van voorvallen en beschouwingen gedurende drie jaar verblijf in Deli — is werkelijk rijk aan fijnheid van object en subject in bestendige wisselwerking. Hoe afwisselend ontroerd, bewonderend, humoristisch, meelijdend, opgetogen en weemoedig geeft de auteur ons in haar boek de vele facetten van haar assimilatie-vermogen en den glans van haar veelkleurigen stijl! En wat ligt haar vrouwelijke psyche heerlijk te bloeien in de deining van 't voorbijwellend avontuur; 't avontuur, niet volgens de gewone formule, maar de vele veropenbaringen van 'n wereld die voorheen

nooit in die psyche weerspiegeld was. Annie Salomons is mij in dit boek duurbaarder dan in al haar vorig werk, hoe mooi dit moge zijn, want hier is zij, méér dan ooit, volop vrouw, volop liefdevolle contemplatie, volop ziel, volop diep-menschelijk en hecht Geloof dat, langs 'n weg van tropische realiteiten, zelfs in 't hartje van de dessa, vermag aan te leunen op Thomas a Kempis. *Het huis in de hitte* is 'n geschenk dat we zeer erkentelijk en gelukkig aanvaarden.

ANNIE SALOMONS

Met niet minder vreugde begroet ik ten slotte
10.632 ◆ **Jan Herbert Mac Donald (IV)**, door J. B. VAN RODE. Hier nu, in die twee eerste deelen van den roman die over vier getijden gebrugd wordt, hier hebben we nu 'n stuk werk dat onder elk opzicht onvoorwaardelijk respect verdient! Deze roman — aus tapfere Wirklichkeit entstanden — is literair volledig gaaf, en bovendien behandelt hij zeer actueele menschenlevens op 'n wijze die mij vooralsnog in de Nederl. letteren niet bekend is. Dit lijvige boek kent de appassionata van jonge, sterke liefde, de kracht van het offer, de kracht van gebed, de overwinning op menschelijke wankelwilligheid, den opgang van 'n bekeering, 't openbloeien van 'n belofterijke lente in twee ééngeworden levens; 't kent echter ook de tragedie van onvoorzienen dood en de momenteele opstandigheid van 'n zwaar getroffen ziel; 't kent voornamelijk de heroïsche grootheid van die ziel — 'n mannenziel, de ziel van Jan Herbert — die door het diepste donker van beproeving heen, stoïek en betrouwend verder haar leven uitbouwt totdat dit leven bekroond wordt met 'n nieuwe bloeseming van weergeboren Mei.

Maar *hoe* is dat alles geschreven door van Rode! Hoe tintelend en fonkelend en vonkend soms; hoe warm sonoor, waar de felste of schoonste geluiden van 'n ziel worden opgevangen; hoe verscheiden van stemming, al naar 't moment, 'n verscheidenheid die de volledige gamma der menschelijke ontroeringen omvat en met treffende juistheid ver-beelden kan. Lezers, hier hebt gij een kostelijk boek, katholiek zonder 'n schijn van opzettelijke katholiciteit, zonder 'n zweem van tendens, zonder één van die vele aléas waarvoor — dikwijls terecht — de katholieke literatuur dwars wordt aangekeken. Deze Mac Donald en zijn accolieten zijn menschen uit één stuk, geen levensdilettanten. Jan Herbert groeit met zijn karaktervastheid en zijn stoer innerlijk geen oogenblik buiten *ons* leven uit, want hij is niet minder gevoelig, opgetogen, neergeslagen, voortgejaagd, bijna verloren, weer gered, dat alles niet minder dan alle menschen. Met dit verschil dat er weinige levens zijn waarin zoovele gebeurtenissen slag op slag voorkomen, en weinige waarin slag op slag manhaftig wordt ontvangen. En als dusdanig groeit Jan Herbert dan tóch boven ons uit. Wij, die meestal te lam zijn om

slechts aan 'n beetje levensheldhaftigheid te denken (en we hebben 't geloof aan die mogelijkheid verloren), wij moeten opkijken naar die gave, sterke gestalte, die niet geschapen werd naar de losse speling van schrijversfantazie, maar zóó, echt en waar, uit het leven, *in* het leven stond en staat, en even echt en waar in van Rode's roman voor ons verwekt wordt.

Dit boek is opgedragen « aan den Nederlandschen adel ». Ik ken dien adel niet van nabij ('k ben nooit verder dan het tuinhek geraakt!), maar ik draag dezen *Jan Herbert Mac Donald* op aan àllen adel en vooral aan hen die adel nastreven, adel van gemoed en ziel en leven.

Wanneer III en IV verschenen zijn (dan wordt het een toekomstroman), hoop ik die met dezelfde onverholen blijdschap te mogen begroeten. In afwachting : J. B. van Rode is 'n prachtkerel omdat hij dien anderen prachtkerel, zijn Mac Donald, als 'n stuk ongeëvenaard beeldhouwwerk pardoes in onze schamele galerij heeft neergezet. En 'k ben blij den auteur en zijn model te feliciteeren. Wat jammer dat ik geen « palmes académiques » uit te deelen heb.

En zoo kan ik deze kroniek, tot mijn vreugde gunstig besluiten. Wat had ik 't ook weer over woorden, woorden...? Och, ten slotte is er in al 't geschapene, ook in 't geschapen woord, toch iets dat ons weer verzoent... zelfs met z'n gebreken. En in het woord kan ook zoo oneindig veel schoon- en goedheid liggen, zooveel adel en ziel, bijzonder wanneer 't geïnspireerd is door wat wij aanbiddend noemen : Het Woord, dat was in den beginne, en bij God, het Woord dat God zelf was, en is, voor alle menschen en voor alle eeuwigheid.

P. S. De driehoek is, post-factum, 'n vierkant geworden. De beminnelijke Hoofdredactie zendt me nog 'n romannetje van H. WOLF-
10.633 ◆ FENBUTTEL-VAN ROOYEN: **Rosa Capocci (V)**. 't Is het pretentieloos levensverhaal van 'n orgeldraaiersfamilie waarin Rosa 'n soort « rosa mystica » wordt na vele kleine wederwaardigheden. Hoewel 'n beetje zoeterig, heeft dat boekje toch atmosfeer. 'k Kan 't niet indeelen bij de pootige romans, waarin forsche daden voorkomen in zwart of wit; de godsdienstige vooropgezetheid is door deze auteur slechts in literairgeringe mate van stevig bindwerk voorzien. En al kan nu nog zoo waardeerend worden gerept over toon en kleur waarmee Gods vertrouwen en -liefde ons hier zijn voorgesteld, dan blijft dit boekje toch van het soort door devote zielen uitverkoren. Wie met z'n gemoed en niet uitsluitend met z'n verstand leest, kan er de bekoring van ongekunstelde vrome goedheid in zoeken en vinden.

10.634 ◆ Tot saldo nog 'n kerel van groot kaliber : een familieroman van A. JURR. ZOETMULDER. Twee deelen: 1e **Langs de doolhof (IV)** (waarom
10.635 ◆ niet: *er in?*) en 2e **Het klimmende pad (IV)**. Zijnde de peripetieën van allerlei typen uit 'n gezin der Hollandsche hooge burgerij, en in 't centrum der belangstelling Tine Wolferdt, de benjamin die, na de dood van moeder Wolferdt, ineens in de werkelijkheid van 't alle-dag-

bestaan terecht komt. Er is nog Wolferdt vader, 'n zeventigjarige die met Tine nu alleen overblijft in 't groote huis, want Evert en Noud, de twee zonen, zijn allebei getrouwd en respectievelijk in papa's bankierszaak en in de Kath. Staatspartij beland 'k Ga u niet vertellen wat er zooal voorvalt in die ongeveer 500 blz., maar graag wil ik dadelijk getuigen voor de gave waarde van dezen roman, zoowel van katholiek als van literair standpunt uit. In déze familiegeschiedenis gaat 't er heel wat anders toe dan bij de Capocci's van Wolffenbuttel! Nu dan, Zoetmulder heeft niet voor zoete kindertjes geschreven; wat hij te vertellen heeft, is reëel, zoo uit het leven gegrepen, en hij weet, al is zijn formule niet bepaald modern te noemen, wat en hoe hij te schrijven heeft voor den mensch van dezen tijd. Er is in dezen roman bijna geen enkel kapitaal onderwerp verzuimd waarvoor een katholieke overtuiging belangstelling hebben kan. Privaat, publiek, politiek leven komen er in voor met hun mogelijke hoedanigheden en, meer nog, met hun chronische gebreken. Dat alles overhuifd en besloten door de sterke, vierkante katholieke gedecideerdheid van den schrijver. Vrees niet: hij maakt geen tierlantijntjes rond de problemen; praat niet à priori de vele zwakheden goed die ons kenmerken; schimpt ook niet in 't ijle naar de anders-georiënteerden, neen, zijn romanlijn blijft gaaf; Zoetmulder vergeet geen oogenblik dat hij eerst auteur is, die moet trachten gelezen te worden, en daarbij, in evenwichtige mate, maar zonder concessie, de apologeet die, *bij middel* van z'n roman, den lezer de weldaad van 'n gezonde katholieke overtuiging brengt, wars van scheer- en vliegwerk, en los van kwezelarij. De figuren Tine, en Tom, haar verloofde, zijn onverzwakt in hun leidende en lijdende rollen in den haak gehouden. Wat wil ik meer of beter zeggen dan dat ik deze twee boeken van Zoetmulder als één der zeldzame degelijke katholieke romans beschouw en aanprijs? 't Is geen Bruning, geen Coolen, geen van Duinkerken, geen de Man, 't is Zoet mulder — literair, 'k herhaal het, ietwat te uitvoerig en te gedétailleerd, 'n beetje vooroorlogsch in z'n romanbouw-concept — maar wat maalt 'n mensch ten slotte om die dingen, wanneer ge iemand onder handen krijgt die wat — en veel — te zeggen heeft en die 't zegt op 'n manier aan waarheid en werkelijkheid getoetst? Zoetmulder kan 'n katholiek romanschrijver « haute école » worden. Daartoe legge hij zich echter nog te luisteren naar 't rhytme van 't tegenwoordig wereldhart. Eens dât rhytme in zijn woord overgenomen, zal hij boeken schrijven die ons verrassen en verbazen.

En nu, zeer ijverige Hoofdredactie, stoot ik beslist deze kroniek op slot en grendel. « Vom Turm hinab mit Buch und Stab... » Adee!

JOZEF MULS

de Ahasverus in het Rijk der Schoonheid

De uitnemende publicist en kunsthistorikus die Jozef Muls is, publiceerde dit najaar drie werken van kunsthistorischen aard die onze essayistische literatuur met één slag op een beduidend hooger plan
10.636 ◆ brengen: **Steden (V*)**, een licht-gewijzigde en bijgewerkte heruitgave van een pas voor den oorlog verschenen boek waarin Muls zich destijds reveleerde als een stylist van allereerste stof en een kenner der buitenlandsche kunsthistorie, die het vrijwel uitsluitelijk dilettanterige groepje zijner tijdgenooten welke zich op dit terrein waagden, ongewoon voorbijgegroeid was. Als 'k me niet vergis werden hier een paar kapittels over binnenlandsche steden — Lier en Brugge — vervangen door een paar nieuwe reisessays, wat het exotisch karakter van dit vriendelijk boekje kompleet maakte. Dit werk houdt het midden tusschen het kunsthistorische en de deels luchtige, deels melancholische reisherinneringen die een kwart eeuws terug meer aan de orde waren dan nu, in een tijd dat reizen een kostelijk, tijdroovend en zeldzaam genot was voor enkelen, die dan meestal prompt terug keerden met het schema van een wetenschappelijk of litterair manuskript onderaan in hun reiskoffer. Nu reizen bijna gemeengoed geworden is, en een fatsoenlijk bruidspaartje dat in den toon wil blijven een zesdagenslippertje maakt naar Venetië of Rome, of minstens naar Keulen, Londen of Parijs, en zestienjarige kollegegasten binst het verlof er tien dagen van nemen om den Rijn of den Moezel langs te fietsen; nu het reizen door de ijverige bemoeiïngen van spoorwegdirekties en reisagentschappen heel wat minder omslachtig geworden is en een Baedeker deeltje van zeven-en-twintig frs. en vijftig centiemen u tusschen twee illustraties in, binst den treinrit perfekt op hoogte brengt van al wat ge wel en zelfs niet behoort te weten; nu de reis op voorhand uitgestippeld wordt tot in haar minste détails met een autobustocht in razend tempo door de stad en een bezoek in stormpas aan een kathedraal, twee muzea en drie bars; nu het reizen in een woord gedemokratiseerd is tot toerisme, nu is het ook uit met de romantiek van het reizen, met de droomerige avonden of verlaten bruggen, slentergangen langs vriendelijke kaden, schemerige uren in majestueuze kerken, eenzame verrukkingen in stille muzea, het ontdekken van het wezen eener stad, het zien, hooren, voelen van vreemde menschenzielen, de hijgende polsslag van het vreemde leven, het nostalgieke terugdenken aan huis, het zichzelf weervinden in de stad. Gelukkig reisde Muls in Moskou, in Stamboul, Venetië, Madrid — waar weet ik — vóór de reisagentschappen hun stortvloeden van zich-vervelende Engelsche dames en rijkgeboerde Hollandsche bloembollenkweekers losgelaten hebben over de diverse toeristensteden. Muls, de van stoffelijke zorgen en bindende familiebanden ontslagen Ahasverus, de vroeg-kosmopolieter, de laat-romantieker, de kenner van

de ziel en het wezen en de kunst der zuidelijke en oostelijke volkeren, heeft gereisd en gezworven zooals ik voor mezelf al vele jaren droom eens te kunnen reizen. Ik herinner me hoe de visie die hij geeft op de gouden verrukkingen van San Marco te Venetië, de romantisch droomavond op het Canal Grande en de melancholie van het zwerven langs de slenterstraatjes van de lagunenstad me in mijn jeugd — ik was nog kollegestudent toen ik de eerste editie van dit boekje las — mij avonden van weemoedig verlangen bezorgden die me altijd bij gebleven zijn. Ook de bladzijden over Constantinopel. Van in mijn verre jeugd heb ik een onzeggelijk diep heimwee gevoeld naar het Oosten en wat voor mij de belichaming was van het Oosten : Mahomedanen, Moorsche bouwkunst, moskeeën, kameelen, woestijnen en zuilengangen, gansch de wondere geheimzinnige wereld die besloten ligt in deze exotische beschaving; de verste en zuiverste vormen van dit verlangen dank ik aan deze bladzijden van Muls met hun vreemd-droef en nostalgiek heimwee en hun onwerkelijke en toch praegnante schildering van het brandende en trillende Oostersche landschap en de weeke pracht van het glanzende Stamboul « onder de verplettering van licht, van hitte, van gruwelijke glorie ». Ook nu, bij nuchter herlezen en evenwichtiger en kritischer inzicht, handhaaft zich tot mijn verwondering dit prachtige proza en deze hartstochtelijke, ietwat weeke lyriek, als een der hoogtepunten van het Vlaamsche lyrische proza der laatste kwarteeuw. Ook de herinneringen aan Bourges en Madrid, die veel later geschreven werden, zijn models van sierlijk, krachtig proza en uitstekende reisverhalen; half reisjournaal, half kunsthistorisch essay.

JOZEF MULS

Zuiverder kunsthistorisch werk is het boek dat hij wijdde aan den
10.637 ◆ min of meer bekenden Antwerpschen portrettist **Cornelis de Vos (V*)**. Dergelijke opdracht-schilders die zich vrijwel beperkten bij één genre, boeien doorgaans weinig, temeer waar Cornelis de Vos de tijd- en stadgenoot was van de grootsten die West-Europa ooit gekend heeft, en achteraf ook de nadeelen van de nabijheid dezer grooten ondergaan heeft. Bij het doorbladeren van dit werk kwam ik echter zoo sterk onder den ban van de gereproduceerde portretten dat ik geboeid de kommentaren begon te lezen van Muls. Ik heb me, een dozijn jaren terug, ook

gewaagd aan de interpretatie van middeleeuwsche en na-middeleeuwsche werken, en van dien tijd draag ik nog altijd mee een groote liefde voor het geheimzinnige, bonte of diepe leven dat achter het portret of het genrewerk leeft. Meer voor het leven dat aanleiding of achtergrond was van het werk, dan voor het teknisch werk. Voor wie in dien zin het kunstwerk liefheeft, is Jozef Muls een prettig, boeiend en charmant commentator, vol geleerdheid en verborgen wetenschap, vol menschenkennis en begrip, vol feitenmateriaal en anekdoten, die hij echter taktvol en voorzichtig in beperkte dosis debiteert. Ik heb aan dit boek veel genoegen en vreugde beleefd. Dit is de groote beteekenis van Muls als kunsthistorie-vulgarisator : hij dringt zelden of nooit een persoonlijk standpunt op, hij doet niet geleerd met gewichtige feitenkennis, wekt echter den grooten droom van een stralend verleden, een ontzaglijke kultuur, een onmetelijken geestelijken rijkdom. Hij geeft een der dingen die voor ons thans bijna het noodzakelijkste zijn : de trots en de vreugde omdat de hartstocht voor het grootsche, het rijke, het krachtige, ons in het bloed zit, het bewustzijn dat we teren op ouden roem, dat het onze roeping en dwingende plicht is als volksgemeenschap, de tien talenten op te delven en de oude glorie om te zetten in een nieuwe toekomst van luister en grootheid naar dewelke we in een driftige marsch oprukken — indachtig Gods bevel dat het de plicht is van alle schepsel, in hoogste instantie bij te dragen tot zijn glorie voor het aanschijn der volkeren. Rubens, van Dijck, Cornelis de Vos — prinselijke zonen van een trotsche, koninklijke volk. Er zijn er nog, ieder kent ze buiten onze grenzen; het is het deel van het geslacht dat nu reeds gegroeid is tot rijp inzicht en wetenschap, ons deze kostelijke tresoren van een huiveringwekkende grootheid te openbaren. Dit is voor een groot deel de arbeid van dezen auteur, en dit is ook de beteekenis van dit boek; wie dit als zijn taak erkent, heeft ruim zijn deel aanvaard in den heropbouw der geestelijke kultuur van deze volksgemeenschap.
Men begrijpe me hierom niet verkeerd wanneer ik in denzelfden
10.638 ◆ gedachtengang het laatste boek van Muls: **Deze Tijd (IV*)** met den ondertitel : « Beschouwingen over volk en cultuur » van secundair belang beschouw. Opzichzelf belangrijke bijdragen over een paar kultuurproblemen, een paar litteraire essays — het beste van dezen bundel — en een huldeartikel over Gezelle en Persyn, welk laatste thans van een pijnlijke aktualiteit geworden is. Het is goed dat de theorie van den « ontwikkelingsgang der beschaving » van Legitte aan de hand van de opeenvolgende stijlen, populair verklaard wordt; goed, te wijzen op het belang voor physische en geestelijke gezondheid, van parken en natuurreserves, literatuurgeschiedenis — vooral de aktueele — te populariseeren; het meeste echter boeiden mij de enkele bladzijden over Grootnederlandsche beschaving, d. i. Nederlandsche historische grootheid. Hier is ook de waarachtige, overtuigende, boeiende, hartstochtelijk-bezielde en temperamentvolle Muls aan 't woord, over een thema dat hij volstrekt beheerscht en dat volledig het zijne is. Het overige is

journalistisch werk, knap, handig, boeiend, vlot, doch journalistiek, dit is : vluchtig en ondiep. Ik hoop echter van harte dat ook dit boek het publiek mag bereiken waarop het berekend werd; ik verheug er mij om dat het ook bijdragen zal om den trots en het adellijk zelfbewustzijn te wekken bij het volk van dit land dat de laatste eeuwen de vreugde om eigen groote scheppingen zoo spaarzaam toegemeten werd. Het besef dat zijn werk hierin deelneemt moet voor een auteur een bron zijn van hooge, stille vreugde.
ERNEST VANDER HALLEN

Boekengilde « Die Poorte »

Op 1 September kwamen de drie eerste nummers van de pers van de *Boekengilde « Die Poorte »*, Leuven. Deze nieuwe instelling, min of meer op soortgelijke buitenlandsche organismen gemodeleerd, biedt de Vlaamsche lezers en bibliotheken de kans om voor weinig geld het mooiste boek uit eigen en vreemde letterkunde te bereiken, oud en nieuw, dat den schoonheidsdrang van allen bevredigt. Gezonde en degelijke volkslektuur, die, hoewel gewoonlijk niet voor kinderen en onontwikkelden, doorgaans voor alle gevormde lezers bestemd is. Ware volkslektuur, die boeit en spant en den lezer gevangen houdt, en tevens zijn geestelijke en moreele waarden ontwikkelt.

Dr A. VAN DRIESSCHE

10.639 ◆ Als eerste nummer **Rietvelde (III-IV),** door den bekenden dokter uit St Niklaas ALBERT VAN DRIESSCHE. Een roman uit zijn geboortestreek, het land van de Schelde, met zijn drabbigen Poldergrond en het altijd dreigend gevaar van overstrooming en watersnood, met zijn pezige, ruwe bewoners en hun hevig-oplaaiende hartstochten. Tusschen de eigenaars der Walhoeve en den kasteelheer kankert een familieveete, tot eindelijk de verzoening intreedt, als de gezonde landbouwer het bloed van zijn zoontje offert om het kind van zijn erfvijand te redden Daarom wordt het bonte kader geweven van het dorpsleven. Raak en direkt, wat ruw en zwaar in enkele bijzonderheden. Een grootsche poging om den geest en het uitzicht van de Scheldestreek uit te beelden.

SELMA LAGERLÖF

10.640 Nummer twee : **De Keizer van Portugal (IV)** van SELMA LAGERLÖF. —

Bij Jan Andersson, den doodarmen landwerkman van Skrolycka, wordt in zijn ouden dag een dochtertje geboren: Klara Gulla is en blijft de stralende zon van zijn armemenschenleven, zelfs nadat ze, achttien jaar oud, naar de grootstad wordt gedreven. Om het schrijnende feit der naakte werkelijkheid weeft zijn vaderliefde den schoonen droom der verwachting, die stilaan groeit tot den waanzin van een Keizerschap in Portugal en eindigt met het offer van zijn leven. — Een pracht van een boek, waar de mildheid en goedheid van de schrijfster den harden strijd van twee arme menschenkinderen weet te verheffen tot een hoog peil van offerende liefde en zaligend vertrouwen! — Keurige vertaling door Anton Thiry.

10.641 ◆ Nummer drie: **De Speelman van O. L. Heer (V)**, door ANNA VON KRANE. Een Franciskaansche legende in de zonnige omgeving van Assisi, gansch doordrenkt met den geest van den Poverello: een begaafd ridder, die door Francesco uit zijn wereldsche liefde wordt gelouterd tot speelman van Ons Heer. Kristalhelder en zuiver van toon, innig en vroom als de mooiste Christusvertelling.

Barones A. VON KRANE

Om de maand brengt «Die Poorte» een nieuw deel, groot 12×19 cm., met een omvang van 200 tot 300 blz., verzorgde druk op zwaar papier. (Als volgende nummers: Jonas Lie, Faste Forland; Jakob Kneip, Hampit de Jager; Tolstoï, Verhalen). Ieder boek kost 12 fr. in den handel, maar wie voor minstens vier nummers inteekent, betaalt slechts 8 fr.

Een buitenkansje voor alle openbare bibliotheken en voor ieder lezer, die een degelijke huisbibliotheek wil vormen. Dr A. BOON, PR.

HOEKJE VAN DEN BIBLIOTHECARIS

Opleidingslessen voor Bibliothecarissen

Ook dit jaar zal andermaal door het Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen een Opleidingscursus voor kandidaat-bibliothecarissen worden ingericht.

Deze lessen worden gegeven door Eerw. Heer J. Baers, bestuurder van A. S. K. B., in de Openbare Boekerij St Michiel te Antwerpen, Amerikalei 165[1], vanaf 16 November e. k., tot Paschen 1934, alle Donderdagen van 5 tot 7 uur.

De belangstellenden die dezen Opleidingscursus wenschen te volgen worden verzocht onverwijld hun inschrijving in te zenden bij

A. S. K. B., Cuylitsstraat, 27, Antwerpen, en hiertoe het verschuldigd bedrag, nl. 35 fr. te storten op postcheckrekening 241.02 van A.S.K.B.

Gedrukte lesteksten worden ter beschikking gesteld van de leerlingen, tegen 40 fr.

VAN MENSCHEN EN BOEKEN

Op 20 September ll. stierf te Adjar (Indië), **Mevrouw Annie Besant**, de bekende leidster der theosofen; zij was 86 jaar oud. In den loop van haar theosofische « carrière » publiceer deze verschillende werken en propagandabrochures over Krishnamurti, in wien ze beweerde de reïncarnatie van den Messias ontdekt te hebben, en over den godsdienst waarvan zij aan 't hoofd stond.

ANNIE BESANT

Volgens de Zweedsche pers komt dit jaar als kandidaat voor den Nobelprijs voor letterkunde in de eerste plaats in aanmerking, de Finsche schrijver **Emil Sillanpaä**.

Herman Bahr, de Oostenrijksche schrijver en bekeerling, is in Juli ll. zeventig geworden en werd bij deze gelegenheid gehuldigd door zijn landgenooten. Hem werd door de Oostenrijksche regeering het groote eereteeken voor verdiensten jegens de Republiek verleend.

Begin October verscheen het eerste nummer van een nieuw literair-politiek-sociaal tijdschrift « **Dietbrand** ». Het staat onder de leiding van Wies Moens.

In Frankrijk verscheen half Oktober de eerste aflevering van het nieuwe, rechtsgeöriënteerde katholieke blad « **1933 de Semaine en Semaine** », onder vorm van magazine. De hoofdredaktie is in handen van Paul Morand; medewerkers zijn o. m. G. Lenôtre, Emile Herriot, Philippe Barrès, Jerôme en Jean Tharaud, Francis Carco en René Clair.

Op navraag van een onzer lezers schreven we hier destijds ons advies over de geïllustreerde uitgaven van « De Spaarnestad » welke in Vlaanderen een speciale uitgave hebben, nl. **de Katholieke Illustratie** en vooral de meer verspreide « **Stad Antwerpen** ». Achteraf beschouwd en na een nauwkeurig onderzoek blijkt het dat — ten gevolge van de methode, gevolgd bij de verspreiding van dit blad — de zedelijke appreciatie van onzen betreffenden redacteur inderdaad te streng was, waar hij sprak van opvallende neutraliteit en onverschilligheid tegenover geloofszaken en uitingen van onzen godsdienst. We zijn thans gelukkig, als uitslag van ons onderzoek te kunnen meedeelen dat beide geïllustreerde periodieken niet alleen angstvallig in hun foto's en platen alles vermijden

wat deze uitgaven ongeschikt zou kunnen maken voor de huiskamer en zelfs voor het plaatjes-kijkende kind; dat de teksten, short-stories en loopende feuilletons voor zoover we konden nagaan, vrijwel onschuldig waren en ten slotte dat de redaktie bij voorkeur aandacht leent aan godsdienstige optochten, wijdingen, etc., evenwel zonder uitsluiting van niet katholieke dito. Evident is De Katholieke Illustratie meer uitgesproken katholiek, en beweegt de « Stad Antwerpen » zich meer op neutraal terrein. De paar bladzijden voetbal en wielrenners, filmsterren e. d. krijgt ge natuurlijk op den koop toe. Hiermee wordt gaarne recht verleend aan een verdienstelijke uitgeversfirma.

Felix Timmermans heeft drie nieuwe werken voltooid : een boerenroman, een kardinalenroman en een Liersche folkloreroman, getiteld : « Haal ze boven ».

Bij de Sikkel verschijnt eerstdaags een studie van Urbain van de Voorde over Kare van de Woestijne.

Uit de buitenlandsche Pers

In afwachting dat we zelf aan « Carla », het jongst verschenen deel uit Walschap's trilogie een bespreking wijden, laten we hieronder een recensie volgen gepubliceerd in de « Literarische Beilage der Rhein-Mainischen Volkszeitung », nr 4, naar aanleiding van het verschijnen van de Duitsche vertaling van gezegde trilogie, onder den titel : « **Die**
10.642 **Sünde der Adelaïde** » [Adelaïde, Eric, Carla] (II*) bij Verlag Hegner te Leipzig.

« Andermaal wordt het probleem der generaties in een roman behandeld. Na Thomas Mann, Galsworthy en Undset een Vlaming : Gerard Walschap. Van meet af aan heeft het boek slechts twee mogelijkheden : zijn voorgangers den voorrang betwisten of zich als een interessante proef evenwaardig betoonen.

In drie generaties, die elk in een boek behandeld worden, worstelt Carla, de stammoeder van een nieuw geslacht, zich los uit de ketenen van erfelijkheid en milieu, waarin haar grootmoeder en haar vader, Adelaïde en Eric, ten gronde gaan. Vóór de oogen van den ontzetten lezer, vieren de inwoners van een Vlaamsch dorp, die aan verachterde levensbeschouwing en brutale omgangsvormen niets te wenschen over laten, hun heksendans. Er wordt gedronken en gemoord, brand gesticht en overspel bedreven, er wordt gelogen en bedrogen en zelfs de geheiligde vormen van het geloof worden belasterd. Als op een schilderij van Hieronymus Bosch ziet men zich plots omringd en bedreigd door de afschuwelijkste misgeboorten der fantasie en wij geven gaarne toe dat de uitbeelding van al deze ploerten en schurken den schrijver goed gelukt is. Des te pijnlijker is het echter voor hem, dat hij het wezen dat, ook op de schilderijen van zijn grooten landgenoot Bosch, maat en middenpunt is, ontbreken laat : het door leed en zielenadel verhelderde gezicht van den Verlosser, waarvóór die dolle duvelarij openbarst als een zeepbel. Zeker, de figuur van Carla is bedoeld als een soort plaatsvervangster van Christus. Maar ook in haar steekt nog zooveel pathologisch, ongemotiveerds en abrupts, dat men van haar veeleer den indruk krijgt dat ze slechts op 't randje af door haar noviciaatsonderzoek slipte.

Juist bij Carla kwam ons een vergelijking op met Kristin Lavransdochter en zie, haar deugden werden tot zwakheden, haar heldhaftigheid tot lafheid, haar liefde tot eigen zinnigheid. Een rotsblok tegenover een molshoop.

Er zijn weinig personen in dezen roman, waarmee wij van harte kunnen instemmen. Het meest geloofwaardig is de trouwe, zorgende meid Mieke Dewey, een door en door gezond mensch, dat haar plicht doet, niet raisoneert, tot zij zekeren dag dood valt. Dan is er ook Henri, de tweede man van Carla en haar eerste jeugdliefde, een sympathiek en voornaam karakter, die zijn liefde voor Carla door nood en dood levendig houdt, tot hij haar ten slotte toch nog tot de zijne kan maken.

Doch, het is ons onmogelijk na zooveel ellende, het als bij verrassing ingetreden geluk te aanvaarden en te gelooven, evenmin als we gelooven kunnen, dat een vrouw,

aan wie de dokter reeds na haar eerste kind zegt dat het tweede haar dood zal kosten, nog zeven gezonde kinderen ter wereld brengen kan. Zelfs een begaafd schrijver kan op twee bladzijden niet goed maken wat hij daarvóór, in 400 bladzijden, als vraag heeft gesteld.

Alles bij elkaar is deze roman een bedroevende breuk met de oude, Vlaamsche vertellerstraditie, die van Conscience over Streuvels naar Timmermans en Thiry loopt en die zich, door haar epische kracht en geluk-gevende volheid van fantasie in Europa tot geldigheid wist te brengen. Het boek is een ongelukkig huwelijk tusschen Vlaamsche gemoedsdiepte en Franschen esprit. André Gide en Mauriac zijn de verantwoordelijke huwelijksgetuigen » H. G.

INLICHTINGSPOST

Hieronder laten wij nog enkele inlichtingen volgen omtrent een paar werken die mede op de laatste Staatslijst voorkwamen:

10.643 **Griese, Friedrich:** WINTER. — Boerenepiek. Sterk primitivisme. Rauwe dingen. Voorbehouden (III, 83 1).

10 644 **Lamberty, Max C. G.:** PHILISOPHIE DER VLAAMSCHE BEWEGING. — De Vlaamsche Beweging belicht van uit het gezichtspunt der « waardentheorie ». Die gedachte kon op een paar bladzijden voorgesteld worden: hier wordt ze uitgebreid over 150 blz. Dus « Philosophie » cum grano salis. Zooveel heeft het werk niet om het lijf! (V, 324)

10.645 **Nijhoff, M.:** GEDACHTEN OP DINSDAG: 1e DEEL. — Feuilleton-letterkunde uit de N. R. Ct, 1920-1925. Boekbesprekingen. Kan dienst bewijzen; leest vlot. Brengt meerdere interessante opmerkingen over letterkunde (de kunstenaar, de schrijver) zonder echter den diepsten grond te peilen. Taal en stijl ook persoonlijk en gesmijdig. (IV, 84 : 809)

10.646 **Roose, George:** LANGS WATER EN GROEN. — Slaafsche namaak van Gezelle; plunderwerk, zoo onhandig mogelijk. (V°, 81)

Salomons, Annie: OVER MOOIE BOEKEN. — Volks- of schoolvoordrachten. Niets in 't oog springend, banaal of gewoontjes. Braaf, maar ver van echte letterkundige kritiek. Weinig actueel. Geen stijl. (IV, 84 : 809) 10.647

Speeckaert, Victor: NAJAARSKLEUREN. — Braaf, onschuldig, maar... tredmolen, spierloos en ouwelijk!! Een enkel goed stukje maakt het boek niet goed. (V°, †, 81) 10.648 ◆

van Veen, Piet: ARTHUR. — Mooie realistische karakterschets van een opkomenden knaap in een kleine-luiden-gezin. Te slap in zake geloof en godsdienst om in V te plaatsen, anders ware het daar een mooi nummer. (IV, 83.1) 10.649

Verzele-Madeleyn, S.: LICHT EN DONKER. — Jeugdoefeningen, ver van feilloos. Een gelukkig versje hier en daar wettigt nog het uitgeven niet. (V°, N, 81) 10.650

0. — Werken van algemeenen Aard

10.651 **X.** **05 : 91 : 9**

GEDENKBOEK FRANS CLAES. Museum « De gulden Spoor » te Antwerpen. *Met 105 illustraties. — Antwerpen, De Sikkel, 1932, (28×20) 276 blz. 120 fr.*

V — Dit gedenkboek is een daad van vrome erkentelijkheid, het is meteen een openbaring voor wie niet of onvoldoende het museum « De gulden Spoor » kenden en beseften wat een schatten aan archeologische merkwaardigheden daar opgestapeld liggen. Het is niet een drooge inventaris*opgave;* een tiental « vaklui » zorgden voor een onderhoudende beschrijving ervan in evenzooveel rubrieken, die voor het meerendeel uitgroeiden tot heusche, merkwaardige bijdragen over archeologie als dusdanig. Zoo maakt de tekst, samen met de vele reproducties anderzijds, dit boek tot een blijvend waardevol bezit, waarin allen zullen belang stellen, ook zij die niet de visu met « De gulden Spoor » kennis maakten. Sinjoren moet dit gedenkboek heel bizonder interesseeren.

10.652 **X.** **03**
◆

DE KATHOLIEKE ENCYCLOPÆDIE: DERDE DEEL (ARIS-BAR). *Geïll. — A'dam, Joost van den Vondel, 1933, 24 dln (27 × 18), 416 blz.*

geb. in linnen 138 fr.; geb. in leder 153 fr.

IV — Nummer drie! Hiermede zijn we even nog maar de B in! Een opsomming van de *extra* platen die hierin voorkomen, moge een idee geven van wat in onderhavig boekdeel o. m., met bizondere zorg, werd behandeld: *De zeven Artes Liberales,* naar teekeningen van Maarten de Vos — *Autotypie* — *Assisi* — *Kloosters op den berg Athos* — *H. Augustinus,* naar fresco's van B. Gozzoli — *Avignon* — *H. Augustinus* (reproductie in kleurendruk van het bekende fresco van Botticelli) — *Atjeh* — *Australië*: een groote gekleurde kaart + 12 kleinere: — *Automobiel* — *Het laatste Avondmaal* (Da Vinci, in kleurendruk) — *Azië*: twee groote gekleurde kaarten, 8 kleinere — *Athene* — *Bach* — *Assyrisch-Babylonische kunst* — *Bali* — *Dom te Bamberg* — *Balkan-Schiereiland,* 1 gekl. krt, 4 kleinere + 2 groote — *Bandoeng* — *Batavia* — « *Werken der Barmhartigheid* », reeks schilderijen — *Barbizonsche schilderschool* — *Barok.* Benevens deze platen, die technisch uitstekend zijn verzorgd, zijn daar nog de vele illustraties in den tekst zelf, als in de eerste twee deelen, en tal van platen die eveneens een volle pagina beslaan. De wijze waarop ook dit deel werd geïllustreerd, wil ons zeer origineel van opzet en volkomen geslaagd voorkomen, Voor de accuraat-wetenschappelijke behandeling van de artikels lijken ons de namen der onderteekenaars voldoende te kunnen borg staan. Het trof ons ook ditmaal, bij eenvoudig doornemen reeds, hoe tal van bijdragen waaraan je als leek in het betrokken vak eerder nooit zou gedacht hebben, in de K. E. werden opgenomen, artikels waarvoor je gewoonlijk alvast niet een omstandige behandeling zou hebben voorzien, als hier algemeen het geval is. Wij willen terloops wijzen op artikels als *armenwet* en *armenzorg* die elk meer dan ruim drie kolommen in beslag nemen. Het bezit van een Encyclopaedie beteekent een universiteit in huis hebben... Als katholieken kunnen wij ons driedubbel verheugen om het initiatief waarbij deze, zoo schitterend zich onderscheidende « Katholieke Universiteit » in ons bereik werd gesteld.

3. — Sociale Wetenschappen Opvoeding — Vrouwenbeweging

10.653 **du Bus de Warnaffe, Ch.** **37 : 37**
◆ VOOR ONS VRIJ ONDERWIJS. *Vrije Nederlandsche bewerking. — Antwerpen, Geloofsverdediging, 1932, 2e uitgave (20 × 14) 96 blz.* *5 fr.*

V — Met erkende bevoegdheid behandelt de heer du Bus de Warnaffe het schoolprobleem dat nog immer « actueel » is in ons land. Dat deze brochure zoo spoedig aan haar 2e uitgave is, bewijst wel iets in 't voordeel der warme belangstelling bij het Vlaamsch lezend publiek ; maar het bewijst nog meer voor de belangwekkende wijze waarop dit vraagstuk behandeld werd. Wie zich niet meer tevreden stelt met een gewoon gazetartikel over dit onderwerp, vindt hier een heldere uiteenzetting over de algemeene en bijzondere beginselen, hij wordt nog meer overtuigd over het onmogelijke der onzijdige school en krijgt een inzicht in de Belgische schoolwetgeving. Het gematigd besluit van den schrijver moet elkeen bijtreden. Ook om de kernachtige samenvatting van de encycliek « Over de kristelijke opvoeding der Jeugd », door Mgr Cruysberghs, verdient dit werkje ruime verspreiding. Dr A. VERBIST

10.654 **Decoene, A., Dr & Staelens, A.** **15 : 37**
◆ PSYCHOLOGIE PÉDAGOGIQUE ET DOCTRINE CHRÉTIENNE DE L'EDUCATION. *Vert. uit h. Nederlandsch « Paedagogische Zielkunde » dr D. Honhon. — Louvain, Editions pédagogiques « V. D. », 1932, (23 × 15) 445 blz.* *38 fr.*

IV* — Besproken onder nr 296, bij gelegenheid van het verschijnen van den 2n druk van « Paedagogische Zielkunde » die het inmiddels reeds tot een *vierde uitgave* heeft gebracht.

10.655 **Devisschere, Bert** **32 : 33 : 2**
HET « SOVJETISME ». — *Aalst, De Korenaar, 1933, (21 × 13) 51 blz.* *3 fr.*

I-K — Zooals de titel het ons leert, wordt hier het Sovjetisme « toegelicht », op bevattelijke wijze, in zijne wording, werking, beginselen en strekking, en wel door een communist die het ophemelt, ook in hetgeen ons, katholieken, het meest tegen de borst stuit als zijn strijd tegen den godsdienst, zijn huldigen van de vrije liefde, zijn toelaten van vruchtafdrijving in staatsklinieken. Dr K. DU BOIS, S. J.

10.656 **Leemans, Victor** **32 : 30**
HET NIEUWE FRONT. Met een Voorwoord van E. Przywara, S. J. — *Langemark, Vonksteen, 1933, (23 × 16) 8, 246 blz.* *45 fr.*

III — In zijne Inleiding verklaart de schrijver : « Wij (nl. de na-oorlogsche jongeren) willen midden in deze wereld staan en aanslag op aanslag plegen op wat ons inbreuk schijnt op de geestelijke vrijheid en een hindernis voor de ontwikkeling der hoogste geestelijke waarden... Naar het verleden wenden wij onze blik om te zien waarin de objectieve waarden eigenlijk bestaan, naar het heden om ze vrij te maken of ze te beschermen ». Zijn werk is « een getuigenis van onze belangstelling in een breeder en oprechter kultuurleven. Zoo hebben wij naar een standpunt gezocht ». In dat streven van Leemans, met het doel aan te toonen hoe *het nieuwe front* moet ingericht worden, is de eenheid van dit werk gelegen, niet in de behandelde onderwerpen welke nogal uiteenloopend zijn. Eerst krijgen wij « *Katholiek getuigenis* », waar vooral de uitoefening

Dr VICTOR LEEMANS

van het gezag en het optreden van de gezagvoerders behandeld en de « verdediging der leeken » ter hand genomen wordt; hierop volgt: « *De nieuwe richting in het Socialisme* », nl. de beweging van het « Katholiek Socialisme », door Mertens in Duitschland ingezet; « *Opvoeding van ons volk tot een volk* » ; « *Politiek realisme* », waar vooral over het failliet van het parlementarisme gehandeld wordt; eindelijk « *Geest en werkelijkheid* », waar de leer van een paar sociologen en philosophen besproken wordt, nl. van Max Scheler, Dessauer, Berdjajef, Plenge, Hegel. Deze studies zijn verwarrend en op vele plaatsen verward; ontstemmend, verbitterend en neerdrukkend omdat tegenwoordig in eigen kamp schier alles teneenenmale zou moeten veranderd worden, nl. op kerkelijk, op politiek en op sociaal gebied : op kerkelijk gebied wordt de volwassen leek als een onmondig kind behandeld en heerscht er onverstand omtrent den tegenwoordigen nood, op politiek gebied staan wij voor een princiep- en doelloos geknoei en op sociaal gebied wordt de proletaar gepaaid met organisaties zonder ware en onbaatzuchtige bezieling. Hoe redding aanbrengen? Het antwoord is meestal zeer vaag en komt gewoonlijk hierop neer dat er wederom echte bezieling moet komen, welke verhinderd wordt door gebondenheid aan formules. Dat verwijt, meermalen herhaald, is van aard om het leergezag te doen geringschatten. — En hier meenen wij het volgend besluit (uit « *Verdediging der leeken* », blz. 37) uitdrukkelijk te moeten afkeuren: « Dat de katholieken niet gehouden zijn de aanwijzingen van de bisschoppen of van de Paus in profane (b. v. politieke) zaken op straf van zonde te volgen — ook als de bisschop dit leerend doet — is een meening die gangbaar is in de theologische wereld ». Meermalen hebben de Pausen het tegenovergestelde recht voor zich opgeëischt, b. v. Z. H. Pius XI in « *Quadragesimo Anno* » (in den aanvang van het tweede deel). Merken wij nog op dat — vooral in het laatste deel — wenken en oplossingen van andersdenkenden voorgehouden worden zonder voldoende hunne overdrijvingen en zelfs misvattingen te laten uitkomen, terwijl de Pauselijke encyclieken, enz. — welke toch breedvoerig over de hier besproken vraagstukken handelen! — amper een paar keer in het voorbijgaan vermeld worden. En ten slotte, dit werk, ofschoon het zich ex professo en uitvoerig over godsdienstige en zedelijke aangelegenheden uitspreekt, verscheen zonder kerkelijk *imprimatur*.

Dr K. DU BOIS, S. J.

6. — Toegepaste Wetenschappen

10.657 **de Boer, S., Prof. Dr** **61**

DE ZORG VOOR HET HART. — *A'dam, Kosmos (Gezondheids-Bibliotheek), 1933, (15 × 10) 63 blz.* *fl. 0,95*

IV — Met dergelijke boekjes is er altijd wat vrees schijngeleerden te maken. Met alle vulgarisatie overigens. Maar dit zal in geen geval schijnzieken maken; integendeel, vele hartziekten, echte of gewaande, uit hun angst helpen. Voor wie van het ingewikkelde dat een hart is, physiologisch en biz. pathologisch, iets wil kunnen begrijpen, zal dit bundeltje uiterst welgekomen zijn. Dr J. LEBEER

10.658 **Engelhard, J. L. B., Prof. Dr** **61 : 396**
RAADGEVINGEN VOOR DE AANSTAANDE MOEDER. — *A'dam, Kosmos (Gezondheids-Bibliotheek), 1933, (15 × 10) 60 blz.* *fl. 0,95*
IV-M — Een van de meest degelijke boekjes die ik, niet alleen de aanstaande moeder zelf, maar ieder die er iets rond te maken heeft, aanbevelen kan. Niet omvangrijk, niet geleerddoend, maar praktisch, duidelijk, eenvoudig en toch volledig. Dr J. LEBEER

10.659 **Gorter, E., Prof. Dr** **61**
VERZORGING VAN DE ZUIGELING. *Geïll. — A'dam, Kosmos (Gezondheids-Bibliotheek) 1933, (15 × 10) 64 blz.* *fl. 0,95*
IV-M — Geen nieuwigheid, een boekje over zuigelingenverzorging, maar toch blijvend actueel. En als het komt van de hand van Prof. Gorter, steeds degelijk en persoonlijk. Als omvang slechts een lezing; als inhoud een leerboek waard. Dr J. LEBEER.

7. — Schoone Kunsten

10.660 ◆ **Muls, Jozef, Dr** **75 : 92.7**
CORNELIS DE VOS. Schilder van Hulst. *Geïll. met 15 platen. — Antwerpen, Standaard, 1933, (22 × 16) 99 blz.* *18 fr.*
V* — Besproken in de kroniek vooraan, onder nr 10.637.

8. — Letterkunde

81. GEDICHTEN

10.661 ◆ **van de Maele, Fons** **81**
NIEUWE VERZEKENS VOOR ONS VOLK. — *Brussel, Standaard, 1933, (26 × 20) 78 blz.* *12,50 fr.*
V* — « Mijn herte en mijn tale, mijn zede en mijn zin — 't is al zoo van buiten, 't is al zoo van bin' : 't ligt alles daar bloot op mijn handen ». Fons van de Maele mag het Gezelle wel nazeggen. Want wat hij geeft in zijn « Nieuwe Verzekens voor ons Volk » over zijn land, zijn volk, zijn huiselijke vreugde en liefde, zijn levensondervinding en wat al meer, 't is de zang van zijn ziel — ongekunsteld, en daarom best, — oprecht en waar, en daarom zoo beminnelijk. Jawel, Fons, ge moogt G. Gezelle een nachtegaal noemen, maar wat gij doet is meer dan « muschen » — 't lijkt veeleer op den slag der vinke. En als 't u belieft, vink dan voort voor ons volk. JOZ. DE VOGHT, PR.

10.662 ◆ **van den Aker, Willem** **81**
HET GELAAT DER STRATEN. — *Kortrijk, Steenlandt, 1933, (23 × 17) 47 blz, 18 fr.*
V — De alliteratie zooals zij hier de gansche taal beheerscht (bij eerste zicht, misschien hinderlijk) schijnt nochtans niet om haarzelfs wille te zijn gebruikt : het essentieele wat de dichter wil uitdrukken doet hij wel zuiver boven die woordenmaterie uit stijgen. Die bundel is sympathiek : raakheid schijnt v. d. Aker's groote hoedanigheid te zijn; geen overbroeisels, evenmin als omslachtigheid. Hij is in de schoone jaren: daar zijn daar twee inspiraties die hij juist, precies in hun zuivere echtheid gevat heeft, t. w. het prachtig-klare op het water (Antwerpen, Schelde, Noordzee), en het In Memoriam op het gestorven kindje. Men spreke nu van kunst en richting en vorm: jawel, er kan anders en meer

zijn; doch zulk een direktheid en gezonde uiting van jongemans-, van jongen Antwerpenaarspoëzie zijn deugdelijk. En het godsdienstig-zedelijke of, zoo men wil, metaphysische element is van goed allooi.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.663 **Verbruggen, Paul** 81

◆ LEVENSWIJDING. — *Antwerpen, De Sikkel,* (*21 × 14*) *57 blz.* *28 fr.*

IV — Herdruk van 's schrijvers 3 dichtplaketten. Zie bespreking vroeger gegeven (Rec. 504, 10.051). J. C.

82. TOONEELLITERATUUR

10.664 **Ballings, Jac** 82

◆ HET KROONTJE VAN O. L. VROUW. Legendespel voor Dames alleen. — *Antwerpen, P. Vink,* (*17 × 13*) *40 blz.* *12 fr.*

V-M — Het schoon, oprecht en eenvoudig geloof van de armen tegenover de luidruchtige, schijnheilige geloofspraktijken van een rijke jufvrouw; en hoe O. L. Vrouw op wonderbare wijze toont dat ze met de eerste is tegen de laatste. — Geïnspireerd door de gebeurtenissen te Beauraing. Stemmingsstukje van moraliseerenden aard. Weer een van die gemakkelijke succeswerkjes waaraan de zeer handige Ballings vaak zijn gaven misbruikt. Dr C. GODELAINE

10.665 **Dirickx, Frans** 82

ADEL EN ZWIJNEN. Blijspel in 4 bedrijven. *Voor het Nederlandsch tooneel bewerkt dr Frans Dirickx.* — *Antwerpen, P. Vink,* (*17 × 13*) *100 blz.* *15 fr.*

IV — Het ongegeneerd Amerika der zakenlui in botsing met het Europa van den stamtrotschen adel, naar aanleiding van huwelijken. — Tooneelstuk zonder handeling en spel. Een praatstuk. Het komische zit hem haast uitsluitend in de bewoording. Dat deze doorloopend vrij geestig is, erkennen we graag. Dr C. GODELAINE

10.666 **Herwig, Franz** 82.3

◆ SEBASTIAAN. Bewerkt voor het Tooneel naar « De heilige Proletariër » door Jacques Benoit. Met Spel-Aanwijzingen van A. Sweers. Een Voorspel en zes Tafereelen. — *Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1933,* (*19 × 13*) *135 blz.* *fl. 1,50*

Franz Herwig

IV — Driekwart mislukt zooals driekwart der tooneelbewerkingen van romans. Herwig's reusachtige *Sebastiaan* is in 't land der lilliputters terecht gekomen. Wanneer zullen niet-tooneelkundige menschen eindelijk hun dilettanterige handen eens van tooneel afhouden?

A. V. D. V.

10.667 **van den Eynde, Joz., pr.** 82

◆ 'N ZONNIGE DAG. 'n Idylle in één Bedrijf. — *Antwerpen, P. Vink, 1932,* (*17 × 13*) *26 blz.* *8 fr.*

V-M — Waarlijk een zonnige dag in het sanatoriumbestaan van drie vrouwen : én van Annie die genezen wordt verklaard en op dien eigensten stond ook naar de ziel genezing vindt in plots heroplevende liefde; én van Zuster Clara die zich verheugt in den dubbelen terugkeer tot het leven en het geluk van de ingoede Annie; én van Martha die ziek nog

en troosteloos toch weer moed schept bij het zien van haar levensvreugdige vriendin. — Eerw. H. J. van den Eynde deed wel de novelle van Maria de Lannoy, « Annie's Paaschfeest », voor het tooneel te transponeeren. De indruk die uitgaat van dit innerlijk zielsgebeuren, zal door een aanschouwelijke voorstelling nog worden verscherpt. Trouwens stemmingsstukjes die verder dragen dan de sterkende zin en de streelende klank van het stille, keurige woord, hebben we in Vlaanderen te weinig om ons niet te verheugen over elke nieuwe proeve hoe bescheiden deze ook zij. Dr C. Godelaine

J. van den Eynde

83. NOVELLEN, ROMANS, LEGENDEN, SCHETSEN, SPROOKJES, VERHALEN

I — VERBODEN LECTUUR

10.668 **Grub, Geert** 83.8

Mensen in Strijd. *Met portret dr E. van Dooren. — Aalst, De Korenaar, 1933, (18 × 13) 254 blz.* *25 fr.*

I-k — Een bundel strijdliteratuur: aan kunst-om-de-kunst en schoonheidsdienst heeft de schrijver een broertje dood. Hij wil de mensheid dienen en de gemeenschap. Daarom geeft hij een bundel verhalen over allerlei levensproblemen; buiten het eerste waar hij geestig een loopje neemt met de Sûreté Militaire, gaat het vooral over huwelijk en moederschap, fatsoenlikheid en zedelikheid, waarin de schrijver een standpunt aanneemt dat gans indruist tegen de katolieke zedenleer. Daarom verboden lektuur. Dr A. Boon, pr.

II — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

10 669 **Duhamel, Georges** 83.1

Georges Duhamel

Belijdenis te Middernacht. *Vert. uit h. Fransch (Confession de Minuit) dr J. Fransen. Met een portret. — A'dam, J. Emmering, 1932, (21 × 16) 146 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,9C*

II-III — Op 'n paar onbeduidende fouten na 'n meesterlijke vertaling van « Confession de Minuit ». 'n Meesterwerk van zielsanalyse van den bijna klassiek geworden Salavin, den kantoorbediende, het prototype van den banalen mensch, in al z'n daden klein; met heroïsche aspiraties die doodbloeden aan karaktermatheid. Salavin is ook verwaand, alleen bezig met z'n mediokre ik. 'n Dompelaar zonder energie als de incarnatie van 'n beschaving die kwijnt... bij gebrek aan hoogere motieven, voegen wij erbij. Duhamel stelt vast, en daarmee uit. Met 'n schrijnend medelijden

buigt hij zich over z'n ongelukkigen Salavin, dat is: Duhamel zelf, en z'n gebuur, en ik en gij en iedereen zoowat. En we voelen wel geen achting voor Salavin — « stumperd » denken wij, en lezen verder — maar toch sympathiseeren we lijk Duhamel, met den « mensch » die te middernacht z'n tragische biecht spreekt, en geen genaden ontvangt om z'n leven herop te bouwen tot 'n waardig en waardevol bezit. III omwille van de depressie, II wegens 'n paar bladzijden.

PAUL HARDY

10.670 Walschap, Gerhard **83.1**

DIE SÜNDE DER ADELAIDE. (Adelaïde, Eric, Carla). *Vert. uit h. Nederlandsch. — Leipzig, Verlag Hegner, 1933.*

II* — Zie bespreking vooraan, artikel « Uit de buitenlandsche Pers », onder nr 10.642.

III — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

10.671 Rachmanowa, Alja **83.1 : 93**

MIJN HUWELIJK IN ROODEN STORM. *Vert. dr S. Eggert. Met een portret. — 's-Bosch, Teulings; Antwerpen, Standaard, 1933, (22×14) 363 blz. 45 fr.*

III — Na de tragische jaren waarin « Liefde, Tcheka en Dood » (zie bespreking, nr 10033, Feb. '33) het angstwekkende beeld teekenen van de roode golf over Rusland, blijft voor Alja Rachmanowa de storm woeden ook na haar huwelijk. Dit werk is nog heftiger dan het eerste. De meestal nuchtere, harde toon vlijmt nog scherper. Onder de schijnbare koelheid van een dagboek dat enkel opteekent, gloeit de donkere hand van een onzeggelijk leed. De starre beheerschtheid van iemand die, in een voortdurende obsessie, zijn hart voelt stukspringen doch die de klop van dat hart systematisch stillegt. « Mijn Huwelijk in rooden Storm » is één razende film van angst en droom, van rustelooze nachten en doorhuiverde dagen. Het wordt den lezer koud om het hart. En zooals in Liefde, Tcheka en Dood, het spook van verraad dat dreigt, overal. Door volwassenen is dit boek te lezen. Nog steeds geven we er ons geen rekenschap van wat het Bolchewisme is en hoe het — niettegenstaande het lamgeslagen-zijn in Duitschland — (naar den buitenkant althans) met nog koeler zakelijkheid en niets-ontziende methodes zijn gang doorzetten wil. Rachmanowa, de Russische die zoo hartstochtelijk houdt van haar land, (o! die roerende psalm op het eind van het boek aan Rusland) geeft geen theorie ten beste. Ze doet ze leven, hard en onbarmhartig, in de doorstane realiteit. Wie eerst de werken las van een Fülop-Müller, een Surian, een Muckermann, een Maurice Hindus (« De ontredderde wereld ») stoot bij Rachmanowa op de werkelijkheid waarvan de wijsgeerige, hooger-aangehaalde schrijvers, de levensbeschouwing, het vertrekpunt hebben geformuleerd. *We moeten de oogen open houden.* Niet alleen op de jeugd, maar ook op de kinderen. Alles schijnt erop te wijzen dat nadruk daarop moet worden gelegd. Het Bolchewisme beoogt een volledige opvoeding (evenals het fascisme) van uit de wieg tot aan het graf. Caveant consules! Rachmanowa's boek is een angstwekkend alarmsignaal. M. VAN HOECK, PR.

10.672 Rohmer, Sax **83.0**

HET GEHEIM VAN ADOLF ZARA. *Vert. uit h. Engelsch dr J. H. Kok. — R'dam, De Combinatie, (20 × 14) 221 blz. fl. 2; geb. fl. 2,65*

III — 'n Rechercheur op jacht achter documenten, die in handen gevallen zijn van communistische agenten, en welke 'n Europeesch vorstenhuis zouden kunnen kompromitteeren. 'n Meisje, dat uit liefde voor den rechercheur zich de zaak aantrekt en den boel in 't reine brengt. Zonder beteekenis. PAUL HARDY

10.673 **Salvaneschi, Nino** **83.1**

DE BLOEM VAN DEN NACHT. *Vert. uit h. Italiaansch dr Mary Robbers. — A'dam, Elsevier, 1933, (21 × 15) 264 blz.* *fl. 2,90; geb. fl. 3,50*

III — Het volle leven der zinnen in een Parijsche mondaine omgeving: uitbundige bijval op de tentoonstellingen met zijn zeer gewaagde schilderijen, nog grootere bij de dames van die zeer bijzondere wereld. Gekweld door levensmoeheid gaat de schilder Vanni wat rust zoeken aan de Italiaansche Riviera. Maar tot innerlijken vrede komt hij enkel na maanden en jaren strijd, als hij de blindheid die hem langzamerhand zijn leven verwoest, aanneemt als een schikking der Voorzienigheid en zijn leed aanvaardt als een onderdeel van het leed der menschheid. Daartusschen loopen allerlei geheimzinnige en buitennatuurlijke motieven van telepathie, dubbel leven, enz. Een deel van het verhaal speelt te Brugge. — Voorbehouden om wille van het speciaal wereldje waar een groot deel van den roman in afspeelt. Anders een poging tot ontdekken van hooger levenswaarden en ernstig levensinzicht. Dr A. BOON, PR.

NINO SALVANESCHI

10.674 **van Gogh-Kaulbach, Anna** **83 : 309 : 809**

GODDELIJK AVONTUUR. — *A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, 1933, (21 × 15) 320 blz.* *fl. 2,90*

III — Zie Romankroniek onder nr 10.630.

10.675 **van Lidth de Jeude, Carla** **83.1**

DOCHTERS. — *A'dam, Mij v. g. e. g. Lectuur, (Nieuwe Romans), 1933, 2e druk, 6e duizendtal, (18 × 12) 198 blz.* *geb. fl. 2,75*

III-L — Cfr Romankroniek, nr 10.629.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

10.676 **Ashton, Mark** **83.9**

DE VROUW VAN PILATUS. — *A'dam, E. J. Bosch Jbzn, (21 × 15) 222 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

IV — Dochter van een voornamen Griek, opgevoed met uitzonderlijke zorg, ook uitzonderlijk begaafd, met een persoonlijk maar eerlijk karakter, wordt zij, op bevel des keizers, aan haar verloofde ontrukt en gehuwd aan Pilatus. Eens belooft deze haar de vrijstelling van een slaaf; later de vrijstelling van den Verlosser. Tweemaal breekt hij zijn belofte. Zij vlucht weg, verbrijzeld onder hare hoop op den onbekenden God, maar tevens met een grooten trots. Zij weet opperpriesteres te worden

van den Isistempel te Thebe. Daar ontvangt zij het Kruis-opschrift, dat zij te Jeruzalem aan den centurio gevraagd had, maar vergeten was mee te nemen in hare vlucht. Haar verhard gemoed gaat weer langzaam open, en ze vlucht naar Arles, om zich terug bij Pilatus te voegen, dien ze vindt als een verlaten bedelaar. Nadat Pilatus zich in wanhoop gedood heeft, vertrekt ze naar Engeland, waar haar vroegere verloofde strijdt. Daar vindt ze het geloof en den marteldood. Een hoogstaand boek. Met kennis en ernst zijn de verschillende beschavingen en godsdiensten van dien tijd mooi in het verhaal verwerkt. Het verhaal zelf is over het algemeen zeer natuurlijk, al bevalt mij de houding van Pilatus te Arles en de eerste ontvangst van den centurio in Engeland minder. Trouwens, heel het eerste deel staat op dat punt hooger dan het tweede, dat te beknopt behandeld is. Maar de karakterteekening van de heldin is en blijft prachtig. Sterk aanbevolen. E. BOELAERT, M. S. C.

10.677 **Ayres, Ruby M.** **83**

WEERGEVONDEN. *Vert. uit h. Engelsch dr H. J. Kok. — R'dam, De Combinatie, 1933, (20 × 14) 196 blz.* *fl. 2,25; geb. fl. 2,90*

IV — Ze heeft, om een getrouwde vriendin te helpen en om een onschuldige van den electrischen stoel te redden, zichzelve geofferd en haar naam laten bezwadderen. De geredde onschuldige vraagt haar hand: te vergeefs. Zij geeft ze ten slotte aan hem die flirtte met de getrouwde vriendin. — Hoe een dubbeltje rollen kan! Onverkwikkelijke achtergrond, maar het verhaal zelf blijft door den band onschuldig. Jawel, daar zit leven in. Om te boeien, dat is alles.

A. VAN DEN DRIES, PR.

10.678 **Baekelmans, Lode** **83**

HET RAD VAN AVONTUUR. — *Antwerpen, De Sikkel, 1933, (19 × 13,) 180 blz.* *28 fr.; geb. 40 fr.*

IV — Besproken in « Werk uit Vlaanderen », nr 10.627.

10.679 **Brand, Max** **83.0**

DE ZWAARSTE TOCHT. *Vert. uit h. Engelsch dr J. H. Kok. — R'dam, De Combinatie, 1933, (20 × 14) 244 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,65*

IV — Sammy Day, de Joker, om 't hart van 'n schoone te verwerven engageert zich voor 'n jaar bij Bill den Hondenfokker die de reputatie heeft z'n knechts gewoonlijk op enkele dagen dood te martelen. Maar de Joker houdt vol, al was 't 'n onmenschelijk en helsch karweitje, dat verzeker ik je! Hij wint den « sweepstake » en verovert z'n bruid. Max Brand klasseert zich wel onder de beste Amerikaansche avonturenfabrikanten. PAUL HARDY

10.680 **Hagalin, G. G.** **83**

STORMEN. *Vert. uit h. IJslandsch dr Dr A. C. Kersbergen. — Den Haag, Servire, 1933, (20 × 13) 104 blz.* *fl. 0,90; geb. fl. 1,50*

IV — Broederveete wegens een zelfde vrouw, hen herhaaldelijk voerend op den rand van broedermoord, maar hen integendeel ten slotte vereenigend omarmd in den dood, wanneer de meestschuldige in een herontwaken van broederliefde den andere wilde gaan redden uit het noodweer. Een zekere fataalheid : het meisje, dat overigens goed is, brengt al dit ongeluk en wel door een misverstand. De atmosfeer, 't zij

in het woelige fjord, 't zij in de hut bij sneeuwstorm, is zeldzaam sterk geladen met een oernatuurangst, ook mythologisch. Maar niets opgezwollens. Zuivere, stoere groot- en echtheid der sagawereld van vroeger en nu. Zeer mooi boek. Goed uitgegeven. Dr Joris Caeymaex, pr.

10.681 **Lagerlöf, Selma** **83**
De Keizer van Portugal. — *Leuven, Die Poorte, 1933 (18 × 12), 312 blz.* *12 fr.*
IV — Zie bespreking vooraan onder nr 10.640.

1 .682 **Penning, Hugo** **83.1**
De Weldoener. — *A'dam, van Holkema & Warendorf, 1933, (21 × 14) 382 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,93*
IV-p — Besproken in Romankroniek onder nr 10.628.

G. G. Hagelin

10.683 **Salomons, Annie** **83.8**
Het Huis in de Hitte. Drie Jaar Deli. — *A'dam, Nederlandsche Keurboekerij, 1933, (21 × 15) 156 blz.* *fl. 2*
IV — Voor bespreking zie Romankroniek, nr 10.631.

10.684 ◆ **Schoup, J. G.** **83.2 : 82.1**
Een Vrek. — *Tilburg, Nederlandsche Boekhuis, 1933, (20 × 14) 224 blz.*
IV — Cfr. « Werk uit Vlaanderen », volgnummer 10.624.

10.685 **Setubal, Paulo** **83.9**
Johan Maurits van Nassau. Historische Roman uit den Tijd der Hollandsche Bezetting van Brazilië. *Vert. uit het Portugeesch dr R. Schreuder en J. Slauerhoff.* — *A'dam, Wereldbibliotheek, 1933, (18× 12) 237 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,85*
IV — Het Portugeesch boek dagteekent van 1925. Het is wel niet uiterst-modern geschreven, maar toch ook niet in den alouden trant: het bezit in redelijke maat menschenkennis en uitbeelding, geschiedenisdramatizeering, en koloriet. Tracht onpartijdig te zijn, maar laat toch de snaar der Braziliaanscbe vaderlandsliefde trillen. Alles samen, goed leesbaar. Niet voor kinderen. J. C.

10.686 **Stevenson, R. L.** **83.0 : 83.9**
De ontsnapte Gevangene of St Ives, de Spion van Napoleon. *Vert. uit h. Engelsch dr Mevr. Walther-Keller. Geïll. elk met 20 platen v. A. Perk.* — *A'dam, Gebr. Cohen, 2e druk, 2 dln, (27 × 20) 172, 171 blz.* *elk 20 fr.*
IV — Als Fransch krijgsgevangene bevindt Alain de St Ives zich op 'n vesting te Edinburgh. Op halsbrekende wijze ontsnapt hij en op z'n reis naar Duustable, waar hij 'n erfenis gaat opstrijken, en z'n wederkeer naar Edinburgh, beleeft hij 'n massa romantische avonturen, 't vertellen waard, en die de stof van dezen vloeiend geschreven en goed-leesbaren roman uitmaken, al is de vertaling op 't randje van 't onhebbelijke af. De illustraties huilen om wraak. Paul Hardy

10.687 **Tuttle, W. C.** **83.0**

Een oude Veete. *Vert. uit h. Engelsch dr J. H. Kok. — R'dam, De Combinatie, (26 X 14) 214 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,65*

IV — 'n Oude veete tusschen 'n Far-West farmer en 'n Far-West schaapherder. Zoon van A is getrouwd met dochter van B. Moeilijke situatie. Na veel revolvergeknal : verzoening. Minder sterke konstructie dan 't meerendeel van de soortgelijke histories. Paul Hardy

10.688 **Unger, Hellmuth 83.9:92.65**

Dienaren der Menschheid. De Levensroman van Robert Koch. *Vert. uit h. Duitsch « Helfer der Menschheit » dr H. J. Smeding. — A'dam, Mij t. v. v. g. e. g. Lectuur, (Nieuwe Romans) 1931, (19 X 12) 251 blz.* *geb. fl. 2,75*

IV-n — Met blijvende, of liever met groeiende spanning leest men dit levensverhaal van den geleerde die als eenvoudig dorpsdokter begonnen, door wonderen van energie en geduld er in geslaagd is de geheimen van de bacteriologie te ontsluieren. De eene na de andere weet hij met een wonderbare intuïtie de bacillen van het miltvuur, van de tuberculose en vele andere ziektenverwekkers op te sporen : een strijd voor het heil der menschheid dien hij met stalen vastberadenheid iedermaal opnieuw moet uitstrijden. Zelden heb ik een levensverhaal gelezen dat me in zulke mate heeft geboeid. Ten zeerste aanbevolen aan studenten van de hoogste klassen en aan universitairen. Neutraal.

Hellmuth Unger

Dr A. Boon, pr.

10.689 **van Driessche, Albert** **83.3**
◆ Rietvelde. — *Leuven, Die Poorte, 1933, (18 X 12) 226 blz.* *12 fr.*

III-IV — Zie bespreking vooraan onder nr 10.639.

10.690 **van Passen, Robert** **83.1**

Het brandende Braambosch. — *E'dam, De klyne Librye (thans : A'dam, Mulder), (20 X 15) 128 blz.* *fl. 1,75; geb. fl. 2,50*

IV — Gerecenseerd onder nr 10.625 , in « Werk uit Vlaanderen ».

10.691 **van Rode, J. B.** **83.9**
◆ Jan Herbert Mac Donald : 1e en 2e Deel. — *A'dam, Wereldbibliotheek, 1933, 10 dln, (18 X 12) 441 blz.* *fl. 2,50; geb. fl. 3,50*

IV — Besproken in Romankroniek onder nr 10.632.

10.692 **van Wijhe-Smeding, Alie** **83.8**
OUDE KENNISSEN. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1932, (22×16) 213 blz. fl. 3; geb. fl. 3,90*
IV — Een bundel schetsen: oude Kennissen, waarvan de schrijfster de herinnering bewaard heeft en waaraan ze met sympathie terugdenkt. Meest stakkers en ongelukkigen, voor wie het leven meer ontgoocheling en smart dan vreugde en geluk heeft weggelegd: soms sukkelaars en onbehendigen die door eigen schuld of door het wisselend spel van de gebeurtenissen er in loopen. Gewoonlijk met een tikje humor voorgesteld. Vlot verteld, al is het beschrijvend deel doorgaans wat al te breed uitgesponnen. Dr A. BOON, PR.

10.693 ◆ **Zoetmulder, A. Jurriaan** **83.1**
HET KLIMMENDE PAD. Roman van een Familie: 2e DEEL. Vervolg op « Langs de Doolhof ». — *Oisterwijk, Uitg. « Oisterwijk », 1930, (19 × 13) 232 blz. fl. 1,50*
IV — Cfr. Romankroniek, nr 10.635.

10.694 ◆ **Zoetmulder, A. Jurriaan** **83.1**
LANGS DE DOOLHOF. Roman van een Familie: 1e DEEL. — *Oisterwijk, Uitg. « Oisterwijk », 1923, (19 × 13) 264 blz. fl. 1,50*
IV — Besproken in Romankroniek, onder volgnummer 10.634.

V — LECTUUR VOOR ALLEN
ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar) geschikt

10.695 **de Stoppelaar, R. J.** **91 : 71 : 83**
OP FRIESLANDS WIJDE WATEREN. *Geïll. met 20 platen. — A'dam, L. J. Veen, (20 × 13) 111 blz. geb. fl. 2,90*
V — De groote Friesche natuurminnaar in zijn element, meer dan ooit' Een greep mooie fotos van het heerlijke watergebied en het gezonde en blijde bootleven. Af en toe een schilderij met de pen van vergezichten, van weide en luchten; dan weer het verslag van een tocht; of wat gepraat met het volk, immer over de meren. Geestdrift genoeg.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.696 **Johnson, Martin** **83.0 : 91 : 59 : 79**
CONGORILLA. Avonturen met Pygmeeën en Gorilla's in Afrika. *Vert. dr J. van Reensema. Geïll. met 39 platen. — A'dam, Scheltens en Giltay, 1933, (24 × 17) 204 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50*
V — Een der grootscheepsche tochten der laatste jaren met kamera en geluidskamera in het Oerwoud: hier in Noord-Oostelijk en Oostelijk Congo. Belangwekkend en boeiend wegens de natuurpracht (mooie platen), het spannende der onderneming, het avontuurlijke van ieder uur; zeer leerrijk; helder en levendig verhaald. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.697 ◆ **op de Beeck, Leo** **83.8**
RARE VOGELS. — *Turnhout, van Mierlo, (Volksbibliotheek, nr 7) 1933, (17 × 11) 156 blz. 10 fr.*
V — Zie de bespreking in « Werk uit Vlaanderen », nr 10.626,

10.698 van den Heuvel, H. J. M. **83.0**
◆ HET LUSTIGE LEVEN VAN NAAT PIEK. Uit het Land van Ravenstein. *Geïll. dr E. van Offel. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, 3e uitgave, (24 × 16) 126 blz.* *12,50 fr.*

V — Van den Heuvel kan vertellen. Met leute hebben we dezen kostelijken Noord-Brabantschen guit gevolgd doorheen z'n wreede grappen en z'n gekruide perikelen. De schrijver praat er je sappig en burgerlijk door; praat zelfs al 'ns graag nevens de kwestie — soms ook wel wat te veel — wat schaadt aan 't luchtige, 't boeiende van de vertelling. Je zult het hier niet uitschateren, zooals b. v. als je Claes leest, al beleef je bij je zelf deugdelijke momenten aan die gezonde Vlaamsch Noord-Brabantsche gemoedelijkheid van voor vijftig jaar, toen de menschen nog anders waren. De plaats van « Naat Piek » is in alle katholieke boekerijen. PAUL HARDY

10.699 van Hoeck, Maurits **83.8**
◆ SNAPSHOTS. — *Deurne (Antw.), L. V. Tijl, 1933, (20 × 14) 52 blz.* *7,50 fr.*

V — Met geen kamera loopt Pastoor van Hoeck door de straten van Antwerpen. Maar met oogen die alles doorkijken, met een hart dat alles begrijpt. Oogen en hart van een priester. Van het moderne grootstadsleven kiekte hij enkele zichtjes. Onverwachte, vlugge momentopnamen van zekere feiten en personen. Waar het koortsig leven in trilt van dezen tijd. Waar de moderne, cynische mensch op heeterdaad wordt betrapt. Waar de ellende der grootstad in schreit. Proza-etsen: gespierd, scherp, hard, bonkig, gebald. Snapshots! die van hand tot hand moeten doorgegeven! Snapshots, die grootstadsmenschen eens goed moeten bekijken. D. DE PAUW, O. P.

E. H. MAURITS VAN HOECK

10.700 von Krane, Anna **83.9 : 92.2**
DE SPEELMAN VAN O. L. HEER. — *Leuven, Die Poorte, 1933, (18 × 12) 246 blz.* *12 fr.*

V — Besproken vooraan onder nr 10.641.

10.701 Weismantel, Leo **83.9 : 92.2**
◆ ELISABETH. Een Leven van vroeger Eeuwen voor onzen Tijd. *Vert. dr Dr Felix Rutten. — 's Bosch, Teulings; Brussel, Standaard, 1933, (20 × 14) 461 blz.* *56 fr.; geb. 68 fr.*

V* — Heerlijke herinneringen blijven vastgeknoopt aan dat suggestieve Elisabeth-leven dat Montalembert in 1836, gedeeltelijk onder den indruk van zijn verblijf te München, aan Frankrijk schonk, waarin de bloemige taal en de romantische vaart van den 26-jarigen idealist nieuwen bloei schenken aan de stralende Elisabethfiguur en waaraan een heel geslacht

zijn levensinzicht putte. (Zooals geweten werd dat werk in 't Vlaamsch vertaald door Cuppens en Gezelle). Duitschland heeft zoo pas het Elisabeth - jubileumjaar achter den rug en menigvuldig zijn ze die de Thuringsche landgravin hebben uitgeteekend. Eerste-rangkrachten. Inter quos Leo Weismantel, de rijkbegaafde, (cfr. zijn tooneelwerk in het teeken der vernieuwing van den Bühnenvolksbùnd : « Der Wächter unter der Galgen ») die de Elisabethfiguur — ja, hoe dat zeggen — monumentaal heeft uitgewerkt. Het heele historische milieu leeft erin, met de wondere atmosfeer van die dagen en de geloovige romantiek van 'n heldentijdvak. Grootsch treedt naar voor de Arme! Met benedictijner-geduld en nauwgezetheid zal hij de bronnen hebben nagezien en ingestudeerd. Doch dit juist is nu het kenschetsende en — voor Weismantel het veel-beteekenende criterium — men voelt geen strijd met de stof. Hij is ze meester. Hij beheerscht alles, rustig en zeker. Als « Gesamtbild » van persoon en tijd lijkt het ons meesterlijk. Dr F. Rutten vertaalde het werk schitterend. Onwillekeurig denken we, na lezing ervan, terug aan dat prachtig-gelegen Eisenach, en de Wartburg, waar Luther ook heeft geleefd en gewerkt, en aan dat heerlijke boek van A. Meyenberg « Wartburgfahrten » (1909) waarin zoo diep ook, de Elisabeth-geest leeft. M. VAN HOECK, PR.

10.702 **Wolffenbuttel-van Rooijen, H.** **83**
◆ ROSA CAPOCCI. — *Oisterwijk, Uitg. « Oisterwijk », (20× 14) 114 blz. fl. 1,50*
V — Zie de bespreking hiervan in Romankroniek, onder nr 10.633.

VIA — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

10.703 **Baeyens, Albert** **83**
◆ TOEN WITJE-WITJE, HET KABOUTERKE, NOG EEN SNOTTERKE WAS. *Geïll. dr J. Bertens. — Leuven, Davidsfonds, (Jeugdreeks, nr 10) 1933, (20 × 16) 131 blz.* *11 fr.*

VI-A-B — Met Witje-Witje door Kabouterland. De wonderbaarlijke, blije of triestige, kwapertige, heroïsche of alledaagsche tegenkomsten van Witje-Witje, en hoe hij onder meer de Denderstreek listig van de Noormannen bevrijdt. Voor onze kleuters boeiend verteld en prettig geïllustreerd. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.704 **Böckling, J. J. C.** **83**
◆ JEUGDJAREN VAN PEET JANSEN. *Geïll. dr J. J. Kroon. — Den Haag, van Goor, (Erka-Serie) 1933, (23 × 17) 232 blz.* *fl. 2; geb. fl. 2,75*

V-VI-A-J — 'n Verwaarloosd en verschopt achterbuurt-product die Peet Jansen, zonder eenige warmte van genegenheid rondom hem, en waarop alle cultuurfactoren wanhopig afketsen. 'n Arme doolaard, straks slachtoffer der booze verleiding, met gelukkig in hem nog 'n paar goeie gevoelens. 'n Boefje redivivus. Langs 'n kwaden slag, 'n gesticht en 'n avontuurlijke ontvluchting, geraakt hij met gastvrij schippersvolk in België. Straks weten we hem dan verzoend met z'n thuis, waar nu alles beter schijnt te gaan. Dan schijnt ook de weg van z'n toekomst zich veiliger af te lijnen. Hij droeg immers zeemansplannen in z'n kop, en belandde bij menschen met de zee vertrouwd. En dan... de dochter van den schipper is 'n uitstekend meisje. 'n Jongensboek dat ik hen liever niet als amusementslectuur zag beschouwen. Dat boek opent hun oog, ik hoop meewarig, op 'n schamel bestaan van schamele menschen. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.705 **Duijm, M.** **83**
◆ TUSSCHEN DE STRUIKEN. Vacantiereisje van twee Hollandsche Jongens. *Geïll. — A'dam, R. K. Boekcentrale, (Onze Jeugd-Serie, nr 15), (25 × 16) 254 blz.* *22,50 fr.*

VI-A-J — Twee Hollandsche jongens komen op vakantie naar Mechelen. Ze logeeren in de Nattenhofstraat, die nog niet gekasseid is, en zien Sint-Romboutstoren, « die uit baksteen gebouwd is en een hoogte heeft van 80 m. » Ze rijden ook naar Brussel en brengen een bezoek aan het graf van den onbekenden soldaat en het oorlogsmuzeum. En dat is al wat ze te zien krijgen van ons landeken! Met Mechelsche vrienden gaan ze kampeeren bij de putten van Hofstade — het boek moet ouder zijn dan Hofstade-plage! — en beleven eindelijk een avontuur. Het is de eerste maal dat er iets gebeurt in het boek! Van de 254 blz. zijn er meer dan de helft gevuld met gekibbel tusschen de jongens, meer dan genoeg om het op de zenuwen te krijgen. — Een katholieke tint werd aan het boek gegeven met hier en daar te zeggen dat de jongens naar de Mis gaan. — 'k Geloof dat ik nooit zoo'n mislukt jongensboek gelezen heb. F. VERMUYTEN, PR.

10.706 **Kiroul, Paul** **83**
DOMME KOOS. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (27 × 18) 24 blz.* *2,50 fr.*

VI-A-B — Van 'n jongen die alles verkeerd doet; van huis verjaagd, versukkelt hij bij 'n tooverheks, en met 'n paar toovernymphjes gaat hij terug naar huis om er 'n flinke werkzame jongen te worden. Goed verteld. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.707 **Kiroul, Paul** **83**
LUPPE KANEEL. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (27 × 18) 47 blz.* *4 fr.*

VI-A-J — De leuk-vertelde fratsen van Luppe Kaneel, den sluwen dorpsbarbier, waar onze jongens deugdelijke pret zullen aan beleven.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

10.708 **Stinissen, Celest** **83.8**
KONING FRITHJOF en andere Sagen. *Geïll. dr N. Degouy. — Antwerpen, Opdebeek, 1933, (24 × 17) 79 blz.* *7,50 fr.*
VI-A — Sprookjes uit den riddertijd, meestal met godsdienstige strekking. Een goed jongensboek. F. VERMUYTEN, PR.

10.709 **Waegemans, Yvonne** **83.8**
◆ RIDDER GUY. *Geïll. — Averbode, Abdij, (Jeugdbibliotheek) 1932, (27 × 19) 93 blz.* *10 fr.*
VI-A — In Ridder Guy, zoowel als in de twee andere verhalen van dezen bundel, wordt geleerd dat de hoogste vreugde te vinden is in goed te doen. Guy wil ridder van O. L. Vrouw zijn, en doet goed om haar te behagen. Het tweede verhaal handelt over een bende vogelvrienden, die ook menschenvrienden zijn, en het derde over een droomenmeisje, dat haar moeder verliest en een nieuwen thuis vindt bij goede menschen. In Ridder Guy heeft de schrijfster jongenstaal willen schrijven, en het is jammerlijk mislukt: al te opgeschroefd om natuurlijk te zijn. Het tweede verhaal is beter, en het derde is veruit het beste. Om wille van de strekking verdient het boek zeker alle aanbeveling. F. VERMUYTEN, PR.

88. GEMENGDE OPSTELLEN

10.710 **Celen, V., Dr** **84 : 324 : 809**
FRANSCH-VLAANDEREN. Letterkundige Betrekkingen met Vlaanderen. Herleving van het Nationaliteitsgevoel. Met een Taalgrenskaart. — *Antwerpen, De Sikkel, (24 × 15) 113 blz.* *24 fr.*
V — De twee ondertitels van het boek verklaren zijn inhoud: het is een bondige, zakelijke, wetenschappelijke uiteenzetting van de Vlaamsche letterkundige betrekkingen, zeer druk onderhouden door Fransch-Vlaanderen vóór en tot honderd-vijftig jaar ongeveer na de scheiding en de inlijving bij Frankrijk in 1 78, alsook een scherpzinnige ontleding van de herleving van het nationaliteitsgevoel der Fransch-Vlamingen in deze twintigste eeuw. Het werk is eenvoudig en zeer klaar geschreven. De schrijver is een man der wetenschap en leverde streng wetenschappelijken arbeid. Edoch, zijn gloeiende sympathie voor de kultureele en nationale herlevingsbeweging onzer volksgenooten uit het Zuiden schemert overal door, wat bemoedigend en voor ons, Noord-Vlamingen, opbeurend aandoet. Dat boekje verdient in heel Nederland verspreid te worden. Fransch-Vlaanderen was ons tot nog toe schier onbekend, althans voor zoover het Vlaamsch gebleven is, — zooniet overal van taal, dan toch van zeden en karakter — en voor zoover het nu onbetwistbare teekens van herlevend stambewustzijn aanbiedt. Wij maken er kennis met een beweging die veel doet denken aan den ontluikenden Vlaamschen strijd onzer gouwen, tachtig jaar geleden. Ook in katholiek opzicht heeft Dr V. Celen nuttig werk verricht: moge zijn vaststelling onthouden worden, dat enkel de protestanten en de socialisten zich, in de Vlaamsch gebleven centra uit Fransch-Vlaanderen, tot het volk in zijn eigen taal wenden. In de universitaire middens zijn het priesters die de richting geven; laat ons hopen dat ooit de volksbeweging niet in antiklerikale wateren gedreven worde. F. G.

10.711 **Henning, C. P., Drs** **84 : 92.8**
GOETHE. *Met 24 illustraties. — Den Haag, Kruseman, (Helden van den Geest, dl 7) (24 × 15) 129 blz.* *fl. 2,75; geb. fl. 3,75*
IV — Een inleiding tot Goethe's leven en werk op biographischen grondslag. Degelijk. Al de gekende punten van dit leven en dit werk, en dit in klare volgorde. Hier en daar een eigen kijk. Goed.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.712 **Muls, Jozef, Dr** **84 : 801**
♥ DEZE TIJD : Beschouwingen over Volk en Cultuur. — *Gent, « Kunst » ; Brussel, Standaard, 1933, (21 × 17) 192 blz.* *18 fr.*
IV* — Zie recensie in de kroniek vooraan, nr 10.638.

10.713 **Tazelaar, C., Dr** **84 : 81**
ALICE NAHON EN HAAR GEDICHTEN. Keur uit haar Werk. Besproken in het verband van een Karakterschets. *Geïll. met 4 platen. — Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1933, vermeerderde uitgave (22 × 16) 43 blz.*
7,50 fr. ; geb. 12,50 fr.
V — Dus ook van dit werkje, over en van A. Nahon een vermeerderde druk. De eerste dagteekent van 1926, deze van 1932. Wie er heeft op gelet dat er tusschen de jaren 1920 en '30, een dertigtal verschillende uitgaven van A. Nahon's verzenbundeltjes verschenen, zegge zoowat 60 à 70.000 boekjes, verwondert er zich nog over dezen tweeden druk pas nu vóór te krijgen. Dr Tazelaar's brochure is nochtans verdienstelijk. Ge vindt daar alles verwerkt wat er over A. N. en haar gedichten kon geschreven worden en geschreven werd in minstens 130 tijdschriften. Het beste en volledigste over de dichteres haar karakter en haar leven verscheen echter maar zoo pas, 29 Juni '33, in een paar kolommen van het Brusselsche weekblad « De Eendracht », en geteekend Punch. Hier had Dr T. vooral nog kunnen leeren *hoe* over A. N. dient geschreven. Want de wijze waarop Dr T. stelt, bederft, spijtig, veel. Dr T. is mij, primo, te draderig, en dan, hij zette zijn beoordeeling doorloopend *à la deuxième puissance*. Wat hij zegt was eigen aan A. N. en is in haar werk aan te wijzen. Niet echter in de mate en den graad door hem opgegeven. De onbehaaglijke stemming alzoo verwekt, wordt nog verscherpt door Dr Tazelaars stijl en toon. Hollandsche theetafeldeftigheid, een toon van schoolsche geleerdheid van a tot z. Nergens eens wat gemoedelijke frischheid. Steeds Dr T. in hoogen col en stijve manchetten, schrijvende in gelikte bewoording over A. Nahon, in wezen en werk de natuureenvoudigheid zelf. Toch blijft deze karakterschets een lofwaardige daad en dient ook deze brochure aanbevolen. Dr C. GODELAINE

89. OORLOGSLITERATUUR

10.714 **Barbusse, Henri** **83 : 89 : 309**
HET LIEDJE VAN DEN SOLDAAT. *Vert. uit h. Fransch dr L. Roelandt. — Aalst, De Korenaar, 1933, (17 × 11) 86 blz.* *9 fr.*
III — Barbusse is gekend. In dit boekje 'n zestal oorlogsschetsen. Anti-oorlog. Barbussestijl. Vertaling tamelijk accuraat. A. V.

10.715 **Brulez, A.** **83 : 89 : 93**
IN DEN STORM. — *Ieper, Dumortier, 1932, (19 × 11) 192 blz.* *5,50 fr.*
V — Een oorlogsverhaal uit het Iepersche in den stijl van : André had sedert zijne terugkomst reeds dikwijls met welgevallen zijne oogen laten

drinken aan 't mooie meisjesbeeld ». Een idylle tusschen bloed en puinen; licht theatraal, teknisch op het vriespunt en litterair onmogelijk au sérieux te nemen. ERNEST VAN DER HALLEN

10.716 **Fedortschenko, Ssofja** **83.8 : 89**

RUSSEN. *Vert. uit h. Duitsch van A. Eliasberg. — Lochem, De Tijdstroom, 1933, (20 × 13) 44 blz.* *fl. 0,90*

IV — Gesprekken van Russische gewonden, tijdens den grooten oorlog, bijna stenografisch opgeteekend door hun verpleegster. Enkele dezer gesprekken werden vertaald. Ze geven 'n wondere kijk in deze kinderlijke zielen die, in 't aanschijn van de dood, zich afvragen wat het leven hun wel gaf, wat de oorlog hun ontnam, wat de eeuwigheid hun brengen zal. Als gedichten in proza, zoo saâmgebald en toch helder, soms bitter-wrang of troosteloos-weemoedig luiden de gesprekken van deze groote Russische kinderen. FR. CROLS, PR.

9. — Geschiedenis

10.717 ◆ **Post, R. R., Dr & Smit, J. O., Dr** **27 : 9 : 26**

HET VATICAAN. *Geïll. met 43 platen. — Zutphen, Thieme, 1932, (22 × 15) 8, 392 blz.* *fl. 6,50; geb. fl. 7,50*

V — Onder den algemeenen titel : Het Vaticaan, worden ons hier twee volledige verhandelingen aangeboden: de eerste, over de ontwikkeling van het pauselijk gezag in de wereldgeschiedenis; de tweede, over het bestuur der Roomsch-Katholieke Kerk. Dr Post overschouwt met ruimen blik het wijde veld der Kerkgeschiedenis van het gezichtspunt van het nu stijgend, dan dalend pauselijk gezag. De groote bladzijden: Heidensch Rome, Oost- en Westrijk, Barbaren, Keizers en Koningen, Renaissance, Moderne Tijden gaan aan onze oogen voorbij, gevat in hun eigen wezen en hun verband met vóór en nà, en opgebouwd met uiterste klaarheid en veelvuldigheid van preciese feiten. Mgr Smit laat ons op heldere wijze deel hebben aan zijn ontzaglijke zaken- en historische kennis van het Opperkerkbestuur in zijn verschillende vormen en hun samenhang : men voelt het, heel dit grootsch bestuurswezen staat den schrijver klaar en duidelijk voor den geest met de gansche soms duistere ontwikkeling van af de vroegste tijden. Verder geeft zijn vertrouwd-zijn met de werkelijkheid in het Vaticaan iets plastisch aan zijn beschrijving. O. m. is zijn verhaal der onderhandelingen omtrent het Lateraansch Verdrag eenig door zijn groote nauwkeurigheid. « Het Vaticaan » is een stuk degelijkste geleerdheid, dat dank zij die degelijkheid, blijvend interesseerend en nuttig is. Zoo voor leeken als voor geestelijken. Allen zullen er bij leeren, en tevens hun geloof en hun katholiek gemoed er aan sterken.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

10.718 **Sabbe, Maurits, Dr** **9**

BRABANT IN 'T VERWEER. Bijdrage tot de Studie der Zuid-Nederlandsche Strijdliteratuur in de eerste Helft der 17e Eeuw. *Met 58 illustraties. — Antwerpen, V. Resseler, 1933, (28 × 22) 467 blz. 150 fr.; luxe-uitgave 250 fr.*

IV — Het was prof. Sabbe aanvankelijk te doen om «een verwaarloosd hoekje onzer literatuur ». Maar die literaire studie was onafscheidbaar van de geschiedenis, en nu bleek niet alleen die literatuur verwaarloosd maar ook de algemeene historie zelf waartoe ze behoorde. Het werk dat professor Sabbe ons hier levert is niet minder een bijdrage tot de vaderlandsche geschiedenis dan tot de letteren. Het is de droeve geschiedenis van den strijd tusschen Noord en Zuid, tusschen protestant en

MAURITS SABBE

katholiek, waarbij het oude Brabant, dat in twee wordt gescheurd, het meest heeft te lijden gehad, in de jaren 1621-1638. Onder invloed van hedendaagsche politieke stroomingen — die we voor ons part utopisch heeten — heeft men soms de periode waar het hier om gaat, ofwel vermeden ofwel naar vooringenomenheid trachten uit te leggen. Voor een « histoire sincère », om het Seignobos na te zeggen, geeft prof. M. Sabbe ons hier een macht van documenten, en waar het om sociologische geschiedenis te doen is, waar men de ware gevoelens van ons volk wil kennen, en niet enkel de uitingen der regeeringskringen, daar heeft men hier al het gewenschte: hier is opklaring, hier is zekerheid te halen. Iemand die door de onthulling van zooveel helder materiaal bevreesd werd voor de gewenschte voorstellingen van het verleden van den Nederlandschen stam, heeft zich afgevraagd of er naast hetgeen prof. Sabbe ons meedeelt geen schriften geweest zijn die de eenheid voorstonden, in plaats van aan « verweer » te doen. Maar het boek van Sabbe geeft daar afdoende antwoord op. Schrijver heeft geen vooringenomenheid aan den dag gelegd en al gegeven wat hij vond, en de aard zelve van het gevondene doet goed uitkomen hoe we met de algemeene volksstemming te doen hebben. Zeer teekenend is daarbij dat de schrijver zijn boek heeft meenen te mogen betitelen « *Brabant* in 't verweer ». Onze vaderlandsche geschiedenis is zoozeer in het teeken der Vlaandersche geschiedschrijving komen te staan, dat men Brabant (en de Brabantsche leeuw!) voor de XVIe-XVIIIe eeuw ignoreert. En onbekend is onbemind. Hetgeen echter niets aan de realiteit der geschiedenis verandert. Daarom zal dit boek voor vele rechtzinnige Vlamingen een onthulling zijn die hun het gemeenschappelijk vaderland des te duurbaarder maken zal. Hoeft het hierbij gezegd dat prof. Sabbe wetenschappelijk werk heeft geleverd? Zijn materiaal heeft hij opgehaald zoowel in Hollandsche bibliotheken en verzamelingen als bij ons. En het is de beslagen en fijnvoelende literator die deze historische stof behandelt. Ten slotte weze vermeld de zeer verzorgde uitvoering door den drukker, en de rijke zeer-interessante illustratie. We aanzien dit boek als een der beste werken in onze taal, die in dit jaar 1933 verschenen.

FL. PRIMS, PR.

10.719 **X. [J. Adriaensen, pr.]** **9**
◆ LODEWIJK KOSSUTH EN DE VRIJHEIDSOORLOG IN HONGARIJE, 1848-1849. *Met twee kaarten. — Averbode, Abdij, 1933, (19 × 14) 120 blz. 6,50 fr.*

V — Kossuth door de Hongaren gezien. We hebben dien man en zijn gedrag schier niet leeren kennen dan naar Oostenrijksche bronnen. Hier wordt ons nu de Hongaarsche klok geluid. Men bemerke echter wel, het voorhanden boek is geen eerste-hand-studie, het is vulgarisatie van hetgeen voor de Hongaarsche geschiedschrijving sedert lang een voldongen wetenschappelijkheid is, en het wordt hier medegedeeld aan het Vlaamsche volk rekenend op dezes sympathie, zonder verwijzing naar bronnen of oorspronkelijke werken. Naar we uit het voorwoord opmaken is dit boek een reageeren op historiewerken van de Hollanders Kleijntjens en Claassen. In ieder geval is het een werk dat voor volksboekerijen en voor vulgarisatie in het algemeen uiterst geschikt is en er ook wel welkom zijn zal, gezien de belangstelling die hier heerscht voor het zoo sympathieke Hongarije. F. P.

91. AARDRIJKSKUNDE EN REIZEN

10.720 **Muls, Jozef, Dr** **91 : 71**
◆ STEDEN. Moskou, Constantinopel, Venetië, Oxford, Madrid, Bourges. — *Turnhout, van Mierlo, (Volksbibliotheek, nr 5), 1933, 2e druk, (17 × 14) 156 blz. 10 fr.*

V* — Zie recensie in de kroniek vooraan, nr 10.636.

92. LEVENSBESCHRIJVNGEN — DAGBOEKEN

10.721 **Groneman, Willem** **83.9 : 92.2 : 27**
◆ BERNADETTE SOUBIROUS. Een verhaal van Geloof en Liefde. — *Leuven, Davidsfonds, (Volksreeks nr 243) 1933, (20 × 14) 199 blz. 15 fr.*

V — Met dit boek heeft het Davidsfonds zijn deel willen bijbrengen tot de jubelviering van O. L. Vrouw van Lourdes. Het eerste deel geeft de geschiedenis der verschijningen, zooals men ze in elk boek over Lourdes vindt. Het tweede deel is interessanter: het handelt over het kloosterleven van Bernadette, over haar leven dat heilig was door nederigheid en boete. Het Davidsfonds doet zeker verdienstelijk werk met de beminnelijke figuur van deze eenvoudige heilige meer te doen kennen door zijn 75.000 leden. Het boek is vlot geschreven; op enkele plaatsen mocht de taal wel beter verzorgd zijn. F. VERMUYTEN, PR.

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.